NOVVM TESTAMENTVM

GRAECE

AD FIDEM POTISSIMVM CODICIS VATICANI B RECENSVIT,
VARIAS LECTIONES CODICIS B, TEXTVS RECEPTI, EDITIONVM
GRIESBACHII LACHMANNI TISCHENDORFII INTEGRAS
ADIECIT

PHILIPPVS BVTTMANN.

EDITIO QVINTA STEREOTYPA.

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI.
MDCCCXCV.

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

MEMORIAE

FRIDERICI SCHLEIERMACHERI
CAROLI LACHMANNI
FRIDERICI LUECKII

VIRORVM DE SACRA SCRIPTVRA MERITISSIMORVM

SVMMA PIETATE COLENDAE.

Fundamentum textus in adornanda hac editione Novi Testamenti solum codicem Vaticanum Nr. 1209 (B) posui. Verba codicis in prima editione ex Lachmanni editione maiore dare me oportuit. nunc ea habemus in editione Romana cur. Maio a. 1857, ad quam textus nunc hic emendatus est. quoniam vero stereotyporum leges in ipso libro quominus omnes emendationes fiant impediunt, ea quae addenda et emendanda sunt, ad calcem libri ablegavi.

Is codex continet, ut notum est, omnes fere Ni Ti libros, exceptis iis quae in fine epistolae ad Hebraeos leguntur inde a cap. 9, 14., a verbis ἄμωμον τῷ θεῷ, epistolis ad Timotheum ad Titum ad Philemonem scriptis et apocalypsi. Deficientis codicis Vaticani locum codici Alexandrino (A) dedi, quippe qui in illis Ni Ti partibus optimus mihi esse videretur.

Ut illo consilio usus novam Ni Ti editionem pararem commotus sum eo, quod tum, cum in editione Lachmanni occupatus eram, intellexisse mihi videbar, textum Vaticanum integritate tantopere omnes codices, qui totum fere Num Tum amplectuntur, superare, ut unus ille codex tantumdem, ne dicam plus, valere videatur, quantum omnes alii, quos habemus, coniunctim. quare et huic codici et ipsi No To haud parvam inferremus iniuriam, si eius lectiones sperneremus solum ex hac causa, quod caeteri codices quamvis consentientes aliter legant. Quamobrem verba Vaticani ubique in textu retinui ita, ut ne summo quidem omnium aliorum testium consensu deterritus sim, quominus hoc facerem. illis tantum locis, quibus aliae causae, quam ex sola auctoritate codicum ortae, lectionem Vaticani sine dubio falsam esse docerent, Vaticanum reieci*).

Ea autem quae modo de indole et virtute codicis Vaticani dixerim vera esse, quominus fusius enarrem angustiis huius prooemii impedior. nonnulla de hac re dixi in libro diario: Theolog. Studien und Kritiken 1859 p. 341. Hic ea tantum explicabo, quae sciri oportet, ut hac editione uti possis.

*) Hac lege posita finis evangelii Marci 16, 9 ss. supra in textum admittendus non erat, sed in notas reiiciendus. supra positus est in hac editione solum ex causis typographicis, quare et uncis inclusus.

Necessarium putavi huic editioni ea adiungi, quibus cuique, quantum fieri potest, facultas daretur, ut Vaticanas lectiones cum lectionibus aliarum auctoritatum conferendo sibi ipsi iudicium de indole Vaticani componat. At copiosiorem apparatum criticum textui adiicere non erat in consilio bibliopolae, qui mihi edendi denuo Ni Ti curam tradidit. Qui cum minorem editionem stereotypis excudi vellet, minorem et ipse apparatum criticum addendum esse censebam.

Sed quae ratio in eligendis lectionibus adhibenda sit, merito dubitari potuit. Sunt qui id faciant, dum dignissimas tantum, quae notentur, lectiones apponant. Sed quae notatu dignissimae sint, minime apud omnes constat. Rectius ergo est, ut, quivis librum legat, ipse iudicet et inveniat facultatem iudicandi, quae gravioris quae minoris momenti sint. Quam ob rem non lectionum has posui, illas neglexi, sed ipsarum auctoritatum, quae lectiones praebent, spectatissimis usus sum ita, ut harum omnes varias lectiones et levissimas dederim. Quum autem ipsorum veterum codicum lectiones dare non possem et ex aliis causis, et quia lectiones nimis multae sunt, lectiones editionum, quae in summo loco nunc habentur, apponere malui, propterea quod editores, quam quisque lectionem optimam esse iudicasset, ex codicibus in suarum editionum textum inseruisse certum est. quibus adhuc adieci lectiones textus, quem dicunt receptum, ex editione Elzeviriana anni 1624. Editiones quas adhibui sunt Griesbachii, Lachmanni, Tischendorfii. qui vero Vaticani caeterorumque codicum aut consensum aut dissensum accuratius perspicere velint, eas editiones adeant, quae maiorem apparatum criticum praebent.

Huius editionis criticus apparatus sic compositus est. Varias lectiones quinque, quas nominavi, auctoritatum dedi omnes, ita ut semper ubi discrepant omnium quinque lectiones aut diserte in notis positae sint, aut, quae cuiusque lectio sit, ex silentio possit cognosci. Earum enim auctoritatum lectio, quae in apparatu non apposita est, eadem est atque illa, quae supra in textu legitur. Numeri qui in notis sunt, respondent numeris ad latus cuiusvis paginae affixis. Griesbach et Lachmann quoties duas vel plures lectiones eiusdem loci aequalis ponderis esse indicarint, etiam

hoc apparatus indicat. Exempla doceant. p. 165. in notis 1. *μέγα Gς* i. e. cod. B Lachm. et Tisch. legunt ut supra in textu *μέγαν*, Griesbach vero et recepta *μέγα*. — ibid. 4. *εστιν BL, add πάντα GLTς*, i. e. cod. B et Lachm. legunt solum *ἐστιν*. Griesb. Lachm. Tisch. et recepta legunt *ἐστιν πάντα*, Lachmann ergo utrum *πάντα* legat an reiiciat dubitat. — ibid. 22. *αυτου LTς et G in mg* (*margine*), i. e. in linea textus legitur *ἑαυτοῦ*, sic cod B, *αυτου* (*αὐτοῦ LT*, *αὑτοῦ Gς*) legunt Lachm. Tisch. et recepta, Griesbach dubitat, quid praeferat. p. 164. 9. [*ἐν*] *L*, i. e. *ἐν*, quod in textu, legere codicem B Griesb. Tisch. receptam, Lachmannum dubitare, legatur an reiiciatur hoc vocabulum. p. 133. 3. *ἐφ' ὃ T et G in mg.* i. e. uti in textu, *ἐφ' ᾧ*, legunt B Lachm. et recepta, *ἐφ' ὃ* legit Tisch., Griesbach quae praeferantur dubitat. etc.

Haec mea editio, quomodo a viris doctis excipiatur, nescio. sed me libidine quadam illicita in textu sacrorum librorum conformando usum esse et mea in locum verbi dei dedisse, nemo est, qui cum meo opprobrio dicere possit. Nil aliud feci, quam quod codicem, secundum fere omnium iudicium et vetustissimum et optimum, textus Ni Ti posui fundamentum. coniecturae in textum admittendae licentiam numquam mihi sumpsi, excepto uno loco 2 Ptr. 3, 10., ubi coactus lectione Vaticani, alioquin commendabili, verbum quoddam minimi ponderis (*τὰ*—*ἃ*) mutavi. in locis, in quibus codicis lectionem reiicere coactus sum, aliorum codicum praestantissimorum lectiones dedi.

Denique virorum doctorum mentes in hunc unum codicem, omnium Ni Ti codicum principatum tenentem, converti admodum necesse mihi esse videbatur, ut eius virtutes tam aperte elucerent, ut illum codicem certissimum artis criticae in No To exercendae fundamentum esse appareret.

Deus, precor, propitius sit incepto meo et concedat ut opera mea minoribus viribus in No To posita ad restituendum verum sacrum textum aliquid proficiat.

Berolini mense Julio 1860.

Philippus Buttmann,
pastor.

INDEX NOTARUM.

A	codex Alexandrinus.
B	codex Vaticanus Nr. 1209.
G	Novum testamentum graece ed. D. JO. JAC. Griesbach. vol. I editio tertia cur. D. David Schulzio Berolini 1827. vol. II editio secunda. Halae Sax. 1806.
L	Novum testamentum graece et latine. Carolus Lachmannus recensuit. Philippus Buttmannus Ph. F. Graecae lectionis auctoritates apposuit. Berolini. tom. I. 1842. tom. II. 1850.
T	Novum testamentum triglottum Graece Latine Germanice ed. Aenoth. Frid. Const. Tischendorf. Lipsiae 1854.
ς	editio Elzeviriana anni 1624.
add	adde addito additis.
om	omitte omisso omissis.
in m / *in mg* / *in mrg*	in margine.
pr	prima manu.
corr	correctus.

Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΚΑΤΑ ΜΑΘΘΑΙΟΝ.

Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ Δαυεὶδ υἱοῦ Ἀβραάμ. 2 Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ, Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, 3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησεν τὸν Φαρὲς καὶ τὸν Ζαρὲ ἐκ τῆς Θάμαρ, Φαρὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐσρώμ, Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀράμ, 4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμιναδάβ, Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ναασσών, Ναασσὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαλμών, 5 Σαλμὼν δὲ ἐγέννησεν τὸν Βοὲς ἐκ τῆς Ῥαχάβ, Βοὲς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ, Ἰωβὴδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεσσαί, 6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησεν τὸν Δαυεὶδ τὸν βασιλέα. Δαυεὶδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου, 7 Σολομῶν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ῥοβοάμ, Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιά, Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀσάφ, 8 Ἀσὰφ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσαφάτ, Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωράμ, Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ὀζείαν, 9 Ὀζείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωάθαμ, Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἄχαζ, Ἄχαζ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐζεκείαν, 10 Ἐζεκείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Μανασσῆ, Μανασσῆς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀμώς, Ἀμὼς δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰωσείαν, 11 Ἰωσείας δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. 12 μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος Ἰεχονίας ἐγέννησεν τὸν Σελαθιήλ, Σελαθιὴλ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ζοροβάβελ, 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀβιούδ, Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιακείμ, Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἀζώρ,

κατα μαθθαιον *B*, Εὐαγγέλιον κ. Ματθ. (Μαθθ. *L*) *GLT*ς
1. Δαϋὶδ *GT*, Δαβὶδ *G*ς   5. Ζαρὰ *GLT*ς   8 *et* 9. Βοὸς *GLT*ς
9. Ὠβὴδ *G*ς   10. ωβηδ *BG*ς   11. δε *BLT*, *add* ὁ βασιλεὺς *G*ς   σολομωνα *BGT*, —μῶντα *GL*ς   13 *et* 14. Ἀσὰ *GT*ς
18. μανασση δε *B*   Ἀμὼν *G*ς   22. 23. γεννα *ter B*
22. Σαλαθιήλ *GLT*ς

14 *Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Σαδώκ, Σαδὼκ δὲ ἐγέννησεν*
τὸν Ἀχείμ, Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλιούδ, 15 *Ἐλιοὺδ*
δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἐλεάζαρ, Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησεν τὸν Μαθ-
θάν, Μαθθὰν δὲ ἐγέννησεν τὸν Ἰακώβ, 16 *Ἰακὼβ δὲ ἐγέν-*
νησεν τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς
ὁ λεγόμενος χριστός. 17 *πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ*
ἕως Δαυεὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ Δαυεὶδ ἕως τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶνος γενεαὶ δεκατέσσαρες, καὶ ἀπὸ τῆς
μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ χριστοῦ γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες· 18 *τοῦ δὲ χριστοῦ Ἰησοῦ ἡ γένεσις οὕτως ἦν. μνηστευ-*
θείσης τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελ-
θεῖν αὐτοὺς εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύματος ἁγίου.
19 *Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν*
δειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. 20 *ταῦτα δὲ*
αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη
αὐτῷ λέγων Ἰωσὴφ υἱὸς Δαυείδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν
Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ
πνεύματός ἐστιν ἁγίου. 21 *τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ*
ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ
τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. 22 *τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πλη-*
ρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος
23 *Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει καὶ τέξεται υἱόν, καὶ κα-*
λέσουσιν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευό-
μενον Μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. 24 *ἐγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ ἀπὸ τοῦ*
ὕπνου ἐποίησεν, ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου, καὶ
παρέλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 25 *καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν*
2 *ἕως ἔτεκεν υἱόν, καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.* 1 *Τοῦ*
δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις
Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως, ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγέ-
νοντο εἰς Ἱεροσόλυμα 2 *λέγοντες Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βασι-*
λεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ
ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 *ἀκούσας δὲ ὁ*
βασιλεὺς Ἡρῴδης ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ' αὐ-
τοῦ, 4 *καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς*

3 *et* 4. *Ματθὰν G T ς*   10. *Ἰησοῦ χριστοῦ G L ς, Χριστοῦ T*   *γενεσις B G L T, γέννησ. G ς*   *μνηστευθ. B L, add γὰρ G T ς*   14. *δειγμ. B G L T. παραδειγμ. G ς*   21. *ὑπὸ τοῦ κυρίου G ς*   24. *ὁ θεός. διεγερθεὶς δὲ G T ς*   27. *ἕως οὗ G L T ς*   *υιον B L T, τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον G ς*   32. 33. *Ἡρῴδης ὁ βασ. G ς*

τοῦ λαοῦ ἐπυνθάνετο παρ᾽ αὐτῶν, ποῦ ὁ χριστὸς γεννᾶται.
5 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας. οὕτως γὰρ
γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, 6 Καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα,
οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ
ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν
Ἰσραήλ. 7 τότε Ἡρῴδης λάθρα καλέσας τοὺς μάγους ἠκρί-
βωσεν παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος,
8 καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπεν Πορευθέντες ἐξετά-
σατε ἀκριβῶς περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγεί-
λατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. 9 οἱ δὲ
ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν. καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστήρ,
ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς ἕως ἐλθὼν ἐστάθη
ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον· 10 ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα ἐχάρη-
σαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα, 11 καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν
εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πε-
σόντες προσεκύνησαν αὐτῷ καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυ-
ροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον
καὶ σμύρναν. 12 καὶ χρηματισθέντες κατ᾽ ὄναρ μὴ ἀνακάμ-
ψαι πρὸς Ἡρῴδην, δι᾽ ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν
χώραν αὐτῶν. 13 ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ ἄγγελος
κυρίου κατ᾽ ὄναρ ἐφάνη τῷ Ἰωσὴφ λέγων Ἐγερθεὶς παρά-
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴ-
γυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρῴ-
δης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. 14 ὁ δὲ ἐγερθεὶς
παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς καὶ
ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, 15 καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς
Ἡρῴδου, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ κυρίου διὰ τοῦ προ-
φήτου λέγοντος Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. 16 τότε
Ἡρῴδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη
λίαν καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλεν πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν
Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς ἀπὸ διετοῦς καὶ
κατωτέρω κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσεν παρὰ τῶν μάγων.
17 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου
λέγοντος 18 Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη, κλαυθμὸς καὶ ὀδυρ-

2. *ειπον GLTς* 8. 9. *εξετ. ακρ. BGLT*, *ἀκρ. ἐξετ. Gς* 12. *εσταθη BGLT*, *ἔστη Gς* 15. *ειδον BGLT*, *εὗρον Gς* 21. *κατ οναρ εφανη BL*, *κ. ὄ. φαίνεται T*, *φαίνεται κ. ὄ. Gς* 27. *ὑπὸ τοῦ κυρ. Gς* 33. *διὰ BGLT*, *ὑπὸ Gς* 34. *κλαυθμος BLT*, *θρῆνος καὶ κλ. Gς*

μὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσίν. 19 τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ 20 λέγων Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασιν γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. 21 ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβεν τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. 22 ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν, χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, 23 καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

3 1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, 2 λέγων Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 3 οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥηθεὶς διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. 4 αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶχεν τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ ἦν αὐτοῦ ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. 5 τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου, 6 καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 7 ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα, εἶπεν αὐτοῖς Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας. 9 καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. 10 ἤδη δὲ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δέν-

1. ἠθέλησεν *L* 3. φαιν. κατ ον. *BLT*, κατ' ὄ. φαίν. *Gς* 7. ἦλθεν *Gς* 8. ἐπὶ τῆς Ἰουδ. *Gς* 9. Ἡρώδου τοῦ πατρ. αὐτοῦ *GTς* 12. ναζαρετ *BGς* 15. καὶ λέγων *Gς* 17. δια *BGLT*, ὑπὸ *Gς* 21. αὐτοῦ ἦν *Gς* 24. εν *BGLTς*. πάντες ἐν *L* ποταμῷ *om Gς* 27. βαπτισμα *BLT*, *add* αὐτοῦ *Gς* 29. καρπον αξιον *BGLT*, καρποὺς ἀξίους *Gς* 32. δε *BLT*, δὲ καὶ *Gς*

δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλε-
ται. 11 ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ
ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ
ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί, 12 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον
αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει
πυρὶ ἀσβέστῳ. 13 Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γα-
λιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτι-
σθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ. 14 ὁ δὲ διεκώλυεν αὐτὸν λέγων Ἐγὼ
χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με;
15 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ἄφες ἄρτι· οὕτω
γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε
ἀφίησιν αὐτόν. 16 βαπτισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εὐθὺς ἀνέβη
ἀπὸ τοῦ ὕδατος. καὶ ἰδοὺ ἠνεῴχθησαν οἱ οὐρανοί, καὶ
εἶδεν πνεῦμα θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν
ἐρχόμενον ἐπ᾽ αὐτόν. 17 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν
λέγουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδό-
κησα.

1 Τότε Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύ- 4
ματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. 2 καὶ νηστεύσας
ἡμέρας τεσσεράκοντα καὶ νύκτας τεσσεράκοντα, ὕστερον
ἐπείνασεν. 3 καὶ προσελθὼν ὁ πειράζων εἶπεν αὐτῷ Εἰ
υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.
4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Γέγραπται Οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ
ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ
διὰ στόματος θεοῦ. 5 τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος
εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον
τοῦ ἱεροῦ, 6 καὶ λέγει αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυ-
τὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖ-
ται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μή ποτε προσκό-
ψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 7 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πάλιν
γέγραπται Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 8 πάλιν

2. υμ. βαπτ. *BLT*, β. ὑμ. *Gς* 7. αὐτοῦ *alterum om GTς* 10. ο δε *BLT*, *add* Ἰωάννης *Gς* 14. ἀνέβη εὐθὺς *Gς* 15. ηνεωχθ. *BL*, ἀνεῴχθ. *GTς*, *add* αὐτῷ *GLTς*, *om* αὐτῷ *BL* 16. τὸ πνεῦμα τοῦ *GLTς* 17. καὶ ἐρχ. *Gς* 20. ὁ Ἰησ. *GLς* 23 προσελθ. *BT*, *add* αὐτῷ *GLς* αυτω *BLT*, *om Gς* 26. ο *om ς* επι *BGς*, ἐν *GLT* 28. εστησεν *BGL*, ἵστησιν *GTς* 29. εἶπεν *L*

παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, 9 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ταῦτά σοι πάντα δώσω ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. 10 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὕπαγε, σατανᾶ· γέγραπται γὰρ Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 11 τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος, καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, 13 καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέθ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καφαρναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ, 14 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος 15 Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, 16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκοτίᾳ φῶς εἶδεν μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. 17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν Μετανοεῖτε· ἤγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 18 περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς. 19 καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. 20 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. 21 καὶ προβὰς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν, καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς· 22 οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

23 Καὶ περιῆγεν ἐν ὅλῃ τῇ Γαλιλαίᾳ, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. 24 καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν. καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, δαιμονιζομένους καὶ

3. λέγει *GTς* πάντα σοι *GLς* 5. υπαγε *BLς*, *add* ὀπίσω μου *GLT* 9. δε *BT*, *add* ὁ Ἰησοῦς *GLς* 15. ἐν σκότει εἶδε φῶς *Gς* 19. δε *BGLT*, δὲ ὁ Ἰησοῦς *ς* 30. εν (ὁ Ἰησοῦς *L*) ολη τη γαλιλαια *BLT*, ὅλην τὴν Γαλιλαίαν *Gς* 35. καὶ δαιμονιζ. *Gς*

σεληνιαζομένους καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. 25 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 1 ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἀνέβη εἰς τὸ 5 ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς λέγων 3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 4 μακάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. 5 μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν. 6 μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. 7 μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 8 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. 9 μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. 10 μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκα δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. 11 μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσιν καὶ εἴπωσιν πᾶν πονηρὸν καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκα ἐμοῦ. 12 χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτως γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. 13 Ὑμεῖς ἐστὲ τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθὲν ἔξω καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. 14 ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. 19 ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς

5. *προσηλθαν B, -θον GLTς, add αὐτῷ GTς*   8—10. *μακαριοι οι πενθ. κ. τ. λ. — μακαρ. οι πραεις κ. τ. λ. — BGLς, μ. οἱ πραεῖς κ. τ. λ. — μ. οἱ πενθ. κ. τ. λ. — LT*   17. *παν πονηρον καθ υμων BL, κ. ὑμ. πᾶν πον. T, πᾶν πον. ῥῆμα καθ' ὑμ. Gς*   *ψευδόμενοι om LT*   22. *βληθῆναι ἔξω καὶ Gς*

ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ὑμῶν ἡ δικαιοσύνη πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 23 ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κἀκεῖ μνησθῇς, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, 24 ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὕπαγε πρῶτον, διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. 25 ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ, μή ποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ καὶ ὁ κριτὴς τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. 26 ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. 27 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη Οὐ μοιχεύσεις. 28 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ ἑαυτοῦ. 29 εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. 30 καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. 31 Ἐρρήθη δέ Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας ποιεῖ αὐτὴν μοιχευθῆναι, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. 33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη τοῖς ἀρχαίοις Οὐκ ἐπιορκήσεις,

6. *ἐῤῥέθη Gς* 8. *αυτου BLT, add εἰκῇ Gς* 16. 17. *μετ αυτου εν τη οδω BGLT, ἐν τῇ ὁδῷ μ. αὐτοῦ Gς* 17. *κριτης BL, add σε παραδῷ GTς* 22. *ἐπιθ. αὐτῆς Gς* 28. *απελθη BL et post γέενν. T, βληθῇ post γέενν. Gς* 29. *Ἐῤῥέθη δὲ, ὅτι ὃς Gς* 30. *πας ο απολυων BL, ὃς ἂν ἀπολύσῃ GTς* 32. *μοιχᾶσθαι GTς ο απολ. γαμ. BL, ὃς ἐὰν ἀπολ. γαμήσῃ GTς*

ἀποδώσεις δὲ τῷ κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. 34 *ἐγὼ δὲ λέγω*
ὑμῖν μὴ ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος
ἐστὶν τοῦ θεοῦ, 35 *μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστιν τῶν*
ποδῶν αὐτοῦ, μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶν τοῦ με-
γάλου βασιλέως, 36 *μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ*
δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ποιῆσαι ἢ μέλαιναν. 37 *ἔσται δὲ*
ὁ λόγος ὑμῶν ναὶ ναί, οὒ οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ
τοῦ πονηροῦ ἐστίν. 38 *Ἠκούσατε ὅτι ἐρρήθη Ὀφθαλμὸν*
ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. 39 *ἐγὼ δὲ λέγω*
ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίζει εἰς
τὴν δεξιὰν σιαγόνα σου, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην.
40 *καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν,*
ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον. 41 *καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μί-*
λιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. 42 *τῷ αἰτοῦντί σε δός, καὶ*
τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῇς. 43 *Ἠκού-*
σατε ὅτι ἐρρήθη Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου καὶ μισήσεις
τὸν ἐχθρόν σου. 44 *ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς*
ὑμῶν καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς, 45 *ὅπως*
γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν
ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς καὶ βρέχει
ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. 46 *ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγα-*
πῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ
αὐτὸ ποιοῦσιν; 47 *καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν*
μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ
ποιοῦσιν; 48 *ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ*
οὐράνιος τέλειός ἐστιν. 1 *Προσέχετε τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν* 6
μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι
αὐτοῖς· εἰ δὲ μή γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν
τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 *ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλ-*
πίσῃς ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς
συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν

6. *ἢ μέλαιναν ποιῆσαι Gς* *ἔστω Gς* 10. *ῥαπίσει ἐπὶ GTς* 11. *σου σιαγόνα Gς* 14. *δίδου Gς* 18. *και προσευχεσθε υπερ των BLT, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν (τοὺς μισοῦντας ς) ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ Gς* 22. 23. *το αυτο BGς, οὕτως LT* 24. *εθνικοι BGLT, τελῶναι ς* *το αυτο BGLT, οὕτω Gς* 25. *ὥσπερ Gς* 26. *ουρανιος BGLT, ἐν τοῖς οὐρανοῖς Gς* 26. *προσεχετε BGLς, add δὲ T* *δικαιοσυνην BGLT, ἐλεεμοσύνην ς*

ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
3 σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου, τι
ποιεῖ ἡ δεξιά σου, 4 ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ·
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι. 5 καὶ
ὅταν προσεύχησθε, οὐκ ἔσεσθε ὡς οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν
ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν
ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως φανῶσιν τοῖς ἀνθρώποις.
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 σὺ δὲ
ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου καὶ κλείσας
τὴν θύραν σου πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ·
καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει
σοι. 7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατταλογήσητε ὥσπερ οἱ
ἐθνικοί· δοκοῦσιν γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσα-
κουσθήσονται. 8 μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδεν γὰρ
ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὧν χρείαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆ-
σαι αὐτόν. 9 οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, 10 ἐλθέτω ἡ
βασιλεία σου, γενηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ
ἐπὶ γῆς· 11 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμε-
ρον, 12 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν ὡς καὶ ἡμεῖς
ἀφήκαμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν, 13 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς
ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.
14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν,
ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ
ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ
πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν. 16 Ὅταν δὲ
νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὡς οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφα-
νίζουσιν γὰρ τὰ πρόσωπα ἑαυτῶν, ὅπως φανῶσιν τοῖς
ἀνθρώποις νηστεύοντες. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσιν τὸν
μισθὸν αὐτῶν. 17 σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφα-
λὴν καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, 18 ὅπως μὴ φανῇς
νηστεύων τοῖς ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ

4. *αποδωσει σοι BLT*, αὐτὸς ἀπ. σοι ἐν τῷ φανερῷ *Gς* 5. προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ *ς* ὥσπερ *Gς* 7. ὅπως ἂν *Gς* 8. ὑμῖν ὅτι *Gς* 12. σοι ἐν τῷ φανερῷ *Gς* 13. υποκριται *B* 15. ο θεος *B*, *om GLTς* 19. ἐπὶ τῆς γῆς *ς* 21. ἀφίεμεν *Gς* 22. πονηρου *BGLT*, *add* ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν *ς* 25. τὰ παραπτ. αὐτῶν *om T* 27. ὥσπερ *Gς* 28. αὐτῶν *GTς* 29. ὑμῖν ὅτι *Gς* 32. τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων *GTς*

κρυφαίῳ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυφαίῳ ἀπο-
δώσει σοι. 19 Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς
γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διο-
ρύσσουσιν καὶ κλέπτουσιν· 20 θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυ-
ροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ
ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. 21 ὅπου
γάρ ἐστιν ὁ θησαυρός σου, ἐκεῖ ἔσται ἡ καρδία σου. 22 Ὁ
λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός σου. ἐὰν οὖν ᾖ ὁ
ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται·
23 ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου
σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστίν, τὸ
σκότος πόσον. 24 Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν·
ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς
ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ
δουλεύειν καὶ Μαμωνᾷ. 25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μερι-
μνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν τί φάγητε ἢ τί πίητε, μηδὲ τῷ σώματι
ὑμῶν τί ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς,
καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; 26 ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ
τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ θερίζουσιν οὐδὲ
συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; 27 τίς
δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν
αὐτοῦ πῆχυν ἕνα; 28 καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε;
καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς αὐξάνουσιν. οὐ
κοπιῶσιν οὐδὲ νήθουσιν· 29 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολο-
μῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.
30 εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ σήμερον ὄντα καὶ αὔριον
εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ
μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 31 μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες
Τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα; 32 πάντα γὰρ
ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητοῦσιν· οἶδεν γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. 33 ζητεῖτε δὲ πρῶ-
τον τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ταῦτα
πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. 34 μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν

1. *bis* κρυπτῷ ς 2. σοι ἐν τῷ φανερῷ ς 7. σου— σου BGLT. ὑμῶν—ὑμῶν Gς ἔσται καὶ ἡ GTς 8. σου *om* GTς ᾖ *post* ἁπλοῦς GTς 16. η (καὶ Gς) τι πιητε BGLς, *om* T 24. 25. αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει Gς 31. ἐπιζητεῖ ς 33. τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ Gς

αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. ἀρκετὸν τῇ
7 *ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.* 1 *Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε·* 2 *ἐν*
ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ με-
τρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 *τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν*
τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ
δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 *ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου Ἄφες*
ἐκβάλω τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς
ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; 5 *ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον ἐκ τοῦ*
ὀφθαλμοῦ σου τὴν δοκόν, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ
κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. 6 *Μὴ δῶτε τὸ*
ἅγιον τοῖς κυσίν, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμ-
προσθεν τῶν χοίρων, μή ποτε καταπατήσουσιν αὐτοὺς ἐν
τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. 7 *Αἰτεῖτε,*
καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ
ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8 *πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ*
ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοίγεται. 9 *ἢ τίς ἐστιν ἐξ*
ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν αἰτήσει ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον
ἐπιδώσει αὐτῷ; 10 *ἢ καὶ ἰχθὺν αἰτήσει, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει*
αὐτῷ; 11 *εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ*
διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ
ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν. 12 *πάντα*
οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτως
καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ
προφῆται. 13 *Εἰσέλθατε διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι πλατεῖα*
ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώ-
λειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς. 14 *τί*
στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν
ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. 15 *προσέχετε*
ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν
ἐνδύμασιν προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσιν λύκοι ἅρπαγες.
16 *ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μή τι συλ-*
λέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλὰς ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

1. *τὰ ἑαυτῆς* *Gς* 4. *ἀντιμετρηθήσεται* *ς* 7. *ἀπὸ τοῦ* *GTς* 9. *τὴν δοκὸν* ante *ἐκ τοῦ* *Gς* 12. *καταπατήσωσιν* *Gς* 16. *ἀνοιγήσεται* *GTς* *εστιν* *BGς*, om *LT* 17. *ον αιτησει* *BLT*, *ὃν ἐὰν αἰτήσῃ* *Gς* 18. *καὶ ἐὰν* l. *αἰτήσῃ* *Gς* 25. *ἡ πύλη* om *L* 26. *τι* *GL*, *ὅτι* *Tς*, *οτι δε* *B* 27. *η πυλη* *BGLTς*, om *L* 29 *δὲ ἀπὸ* *GTς* 32. *σταφυλὴν* *GTς*

17 οὕτως πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς ποιεῖ καλούς, τὸ
δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 οὐ δύ-
ναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ἐνέγκειν, οὐδὲ
δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. 19 πᾶν δέν-
δρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλ-
λεται. 20 ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐ-
τούς. 21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι Κύριε κύριε εἰσελεύσεται εἰς
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ
πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 22 πολλοὶ ἐροῦσίν μοι ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ Κύριε κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ἐπροφη-
τεύσαμεν καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν καὶ τῷ
σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 καὶ τότε ὁμο-
λογήσω αὐτοῖς ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ'
ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. 24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει
μου τοὺς λόγους καὶ ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ
φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν οἰκίαν ἐπὶ τὴν πέ-
τραν. 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλθαν οἱ ποταμοὶ καὶ
ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέπεσαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
οὐκ ἔπεσεν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. 26 καὶ πᾶς
ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτοὺς
ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησεν αὐτοῦ τὴν
οἰκίαν ἐπὶ τὴν ἄμμον. 27 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ἦλ-
θον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι καὶ προσέκοψαν
τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσεν, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς με-
γάλη.

28 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού-
τους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· 29 ἦν
γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ
γραμματεῖς αὐτῶν. 1 καταβάντος δὲ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὄρους, 8
ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.

2 Καὶ ἰδοὺ λεπρὸς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ λέ-
γων Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 3 καὶ

1. καρπ. καλ. ποι. *GLTς* 3. ενεγκειν *B*, ποιεῖν *GLTς* 4. πᾶν [οὖν] *L* 6. ἐκ τῶν *L* 9. τοῖς *om Gς* 15. λογους *BL*, *add* τούτους *GLTς* ὁμοιώσω αὐτὸν *GTς* 16. τὴν οἰκ. αὐτοῦ *GTς* 21. 22. τὴν οἰκίαν αὐτοῦ *Gς* 26. συνετέλ. *GTς* 29. αυτων *BT et add* καὶ οἱ Φαρισαῖοι *L*, *om Gς* καταβαντος δε αυτου *B*, καὶ καταβ. αὐτοῦ *L*, καταβάντι δὲ αὐτῷ *GTς* 31. ἐλθὼν *Gς*

ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ λέγων Θέλω, καθαρίσθητι.
καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. 4 καὶ λέγει αὐτῷ
ὁ Ἰησοῦς Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον
τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκον τὸ δῶρον, ὃ προσέταξεν Μωυσῆς,
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

5 Εἰσελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς Καφαρναούμ, προσῆλθεν
αὐτῷ ἑκατόνταρχος, παρακαλῶν αὐτὸν 6 καὶ λέγων Κύ-
ριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς
βασανιζόμενος. 7 λέγει αὐτῷ Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.
8 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη Κύριε, οὐκ εἰμὶ ἱκα-
νὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ
λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. 9 καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός
εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώ-
τας, καὶ λέγω τούτῳ Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ
Ἔρχου, καὶ ἔρχεται, καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο,
καὶ ποιεῖ. 10 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν καὶ εἶπεν
τοῖς ἀκολουθοῦσιν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, παρ' οὐδενὶ τοσαύ-
την πίστιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ εὗρον. 11 λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ
ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσιν καὶ ἀνακλιθήσονται
μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
ρανῶν· 12 οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ
σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
τῶν ὀδόντων. 13 καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατοντάρχῃ Ὕπαγε,
ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. καὶ ἰάθη ὁ παῖς ἐν τῇ ὥρᾳ
ἐκείνῃ.

14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου εἶδεν
τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. 15 καὶ
ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ
ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτῷ. 16 ὀψίας δὲ γενομένης προσ-
ήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς, καὶ ἐξέβαλεν τὰ
πνεύματα λόγῳ καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευ-

1. *αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς λ. Gς* 4. *προσένεγκε Gς* 6. *Εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ (τῷ Ἰησοῦ ς) GTς* 9. *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Gς* 10. *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ GTς* 12. *λόγον ς* 13. *τασσόμενος om GTς* 17 *ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ L* 17. 18. *παρ ουδενι τ. π. εν τω ισραηλ BL, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσρ. τοσ. πίστιν GTς* 23. *ἑκατοντάρχῳ ς* 24. *καὶ ὡς Gς* *εν (αὐτοῦ ἐν Gς) τη ωρα εκεινη BGTς, ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης L* 29. *αὐτοῖς Gς*

σεν, 17 *ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβεν καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.*

18 *Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄχλον περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.* 19 *Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ.* 20 *καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.* 21 *ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν εἶπεν αὐτῷ Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.* 22 *ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.*

23 *Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.* 24 *καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδεν.* 25 *καὶ προσελθόντες ἤγειραν αὐτὸν λέγοντες Κύριε, σῶσον, ἀπολλύμεθα.* 26 *καὶ λέγει αὐτοῖς Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.* 27 *οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν λέγοντες Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα αὐτῷ ὑπακούουσιν;*

28 *Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.* 29 *καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν λέγοντες Τί ἡμῖν καὶ σοί, υἱὲ τοῦ θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;* 30 *ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη·* 31 *οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.* 32 *καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὑπάγετε. οἱ*

4. *πολλοὺς ὄχλους GTς* 9. *μαθητῶν αὐτοῦ Gς* 11. *εἶπεν Gς* 14. *εἰς τὸ πλ. GTς* 17. *προσελθοντες BLT, add οἱ μαθηταὶ (add αὐτοῦ ς) GLς* 18. *σῶσον ἡμᾶς Gς* 22. *οτι και BGς, om καὶ LT* 22. *ὑπακούουσιν αὐτῷ Gς* 24. *ἐλθόντι αὐτῷ GTς* 25. *Γερασηνῶν L, Γεργεσ. Gς* 31. *αποστειλον ημας BLT, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν Gς* 32. *αυτοις BGLTς, add ὁ Ἰησοῦς L*

δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθαν εἰς τοὺς χοίρους. καὶ ἰδοὺ ὥρμησεν πᾶσα ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. 33 οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. 34 καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς ὑπάντησιν τῷ Ἰησοῦ, καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν, ἵνα μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

9 1 *Καὶ* ἐμβὰς εἰς πλοῖον διεπέρασεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. 2 καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν τῷ παραλυτικῷ Θάρσει, τέκνον, ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 3 καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπαν ἐν ἑαυτοῖς Οὗτος βλασφημεῖ. 4 καὶ εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν Ἵνα τί ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; 5 τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε καὶ περιπάτει; 6 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ Ἔγειρε ἆρόν σου τὴν κλίνην, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. 7 καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· 8 ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐφοβήθησαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

9 *Καὶ* παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Μαθθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. 10 καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 11 καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; 12 ὁ δὲ ἀκούσας εἶπεν Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλὰ οἱ κακῶς

1. τους χοιρους *BGL*, τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων *Tς* 2. αγελη *B GL*, add τῶν χοίρων *Tς* 5 συναντησιν *GTς* 6. ινα *BL*, ὅπως *GTς* 8. εἰς τὸ πλ. *GTς* 9. προσφέρουσιν *L* 11. ἀφέωνταί *GTς* σου αι αμ. *BLT*, σοι αἱ ἁμ. σου *Gς* 13. ἰδὼν *GTς* 14. τι *BLT*, add ὑμεῖς *Gς* 16. σοι *Gς* 18. ἐγερθεὶς *GTς* 20. εφοβ. *BLT*, ἐθαύμασαν *Gς* 23. ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς *T* 26. ἀνακ. αὐτοῦ *L* 29. εἶπον *Gς* 30. ὁ δὲ Ἰησοῦς *Gς* 31. εἶπεν αὐτοῖς *Gς*

ἔχοντες. 13 πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου λέγοντες Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσιν; 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. 16 οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδοὺ ἄρχων εἷς προσελθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. 19 καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 20 καὶ ἰδοὺ γυνὴ αἱμορροοῦσα δώδεκα ἔτη προσελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 21 ἔλεγεν γὰρ ἐν ἑαυτῇ Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. 22 ὁ δὲ Ἰησοῦς στραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτὴν εἶπεν Θάρσει, θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 23 καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον ἔλεγεν 24 Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. 25 ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησεν τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. 26 καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην.

1. ἔλεον *Gς* 2. αμαρτωλους *BGLT*, *add* εἰς μετάνοιαν *ς* 5. νηστευομεν *BL*, *add* πολλά *GTς* 13. μη *B*, μή γε *GLTς* 14. ἀπολοῦνται *GTς* βάλλουσιν *post* ἀσκοὺς *L* 15. ἀμφότερα *ς* 16. 17. εις προσελθων *BL*, εἷς ἐλθὼν *G*, εἰσελθ. *GT*, ἐλθὼν *ς* 17. ὅτι *om T* 19. ἠκολούθει *L* 24. ἐπιστραφεὶς *Gς* 27. λέγει αὐτοῖς *Gς*

27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ ἠκολούθησαν δύο τυφλοὶ κράζοντες καὶ λέγοντες Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 28 ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν προσῆλθαν αὐτῷ οἱ τυφλοί. καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πιστεύετε ὅτι τοῦτο δύναμαι ποιῆσαι; λέγουσιν αὐτῷ Ναὶ κύριε. 29 τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν λέγων Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. 30 καὶ ἠνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. καὶ ἐνεβριμήθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγων Ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. 31 οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. 32 αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ κωφὸν δαιμονιζόμενον. 33 καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου ἐλάλησεν ὁ κωφός. καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι λέγοντες Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. 34 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς
κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων
τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον
καὶ πᾶσαν μαλακίαν. 36 ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους ἐσπλαγχνίσθη
περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρό-
βατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. 37 τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· 38 δεήθητε
οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν
10 θερισμὸν αὐτοῦ. 1 καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μα-
θητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρ-
των, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ
πᾶσαν μαλακίαν.

2 Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστιν ταῦτα. πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, 3 Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος, Θωμᾶς καὶ Μαθθαῖος ὁ τελώνης, Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου καὶ Θαδδαῖος,

1. ηκολουθησαν *BL*, *add* αὐτῷ *GTς* 2. υἱὲ *Gς* 4. 5. δύν. ποιῆσαι τοῦτο *L*, δ. τ. π. *GTς* 7. ἀνεῴχθ. *Gς* 8. ἐνεβριμήσατο *Gς* 11. ἄνθρωπον κωφὸν *GTς* 12. λέγοντες ὅτι *ς* 19. μαλακ. *BGLT*, *add* ἐν τῷ λαῷ *ς* 20. ἐκλελυμένοι *ς* ερριμμ. *BGς*, ἐριμμένοι *T*, ῥεριμμ. *L* 30. καὶ *prius om GTς* 32. θαδδαιος *BL*, Λεββαῖος *T et add* ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος *Gς*

4 *Σίμων ὁ Καναναῖος καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.*

5 *Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε,* 6 *πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.* 7 *πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες Ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.* 8 *ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, νεκροὺς ἐγείρετε, λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε. δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.* 9 *Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν,* 10 *μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας μηδὲ ὑποδήματα μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ.* 11 *εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστιν, κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.* 12 *εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἀσπάσασθε αὐτήν.* 13 *καὶ ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστραφήτω.* 14 *καὶ ὃς ἂν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἔξω τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.* 15 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.* 16 *Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα εἰς μέσον λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.* 17 *προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσιν γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς.* 18 *καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.* 19 *ὅταν δὲ παραδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε·* 20 *οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστὲ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα*

1. *Κανανίτης Gς* ο (*om T*) *ισκαριωτης BGTς, ὁ Ἰσκαριὼθ L* 7. *λέγοντες ὅτι GLς* 8. *νεκρους εγειρετε BGL, post καθαρίζετε ς, om T* 10. *μηδὲ ἄργυρον om T* 12. *ραβδον BGLς, ῥάβδους GLT* 13. *αὐτοῦ ἐστίν Gς* 17. 18. *πρὸς ὑμᾶς GLTς* 18. *ὃς ἐὰν Gς* 19. *ἔξω om Gς* 20. *ἐκ τῶν ποδῶν L* 22. *Γομόρρας T* 23. *ἐν μέσῳ GLTς* 29. *παραδιδῶσιν Gς* 30. 31. *δοθησεται usque ad λαλησετε (-σητε B) BGLTς, om L*

τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. 21 παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσεται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. 22 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 23 ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις Ἰσραὴλ ἕως ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. 25 ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. εἰ τῷ οἰκοδεσπότῃ Βεελζεβοὺλ ἐπεκάλεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοῖς οἰκιακοῖς αὐτοῦ. 26 μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστιν κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ γνωσθήσεται. 27 ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί, καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων. 28 καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. 29 οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. 30 ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. 31 μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. 32 πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· 33 ὅστις δὲ ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. 35 ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ

3. επαναστησεται *B*, -σονται *GLTς* 6. ετεραν *BL*, ἄλλην *Tς*, ἑτέραν, κἂν ἐν τῇ ἑτέρᾳ (ἐκ ταύτης *G*) διώκωσιν ὑμᾶς φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην *GL* 7. τοῦ Ἰσρ. *Gς* εως *BT*, ἕως ἂν *GLς* 11. τὸν οἰκοδεσπότην *GTς* 12. ἐκάλεσαν *ς* τοὺς οἰκιακους *GTς* 16. φοβηθητε *Bς* 18. φοβεισθε *B* 19. [καὶ] ψυχ. *L* 23. φοβηθῆτε *ς* 26. ἐν τοῖς *LT* δε *BL*, δ' ἂν *GTς* 27. αὐτὸν κἀγὼ *Gς* 28. τοῖς om *Gς*

νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς, 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀν-
θρώπου οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα
ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγα-
τέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστιν μου ἄξιος, 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστιν
μου ἄξιος. 39 ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν,
καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὑρήσει αὐ-
τήν. 40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται, καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμε-
νος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 ὁ δεχόμενος προφήτην
εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου λήμψεται, καὶ ὁ δε-
χόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου λήμψε-
ται. 42 καὶ ὃς ἂν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτή-
ριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. 1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέ- 11
λεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ,
μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλε-
σιν αὐτῶν.

2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα
τοῦ χριστοῦ, πέμψας διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 3 εἶπεν αὐ-
τῷ Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 καὶ ἀπο-
κριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε
Ἰωάννῃ ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε. 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν,
καὶ χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται καὶ κωφοὶ
ἀκούουσιν καὶ νεκροὶ ἐγείρονται καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται,
6 καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἂν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 7 τού-
των δὲ πορευομένων ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις
περὶ Ἰωάννου. Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι;
κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε
ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ οἱ τὰ μα-
λακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων. 9 ἀλλὰ τί
ἐξήλθατε; προφήτην ἰδεῖν; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσό-
τερον προφήτου. 10 οὗτός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται Ἰδοὺ

12. ὃς ἐὰν *GT*ς 19. *δια BGLT*, *δύο G*ς 23. *και prius BGLT*ς, *om L* *και κωφ. BGLT*ς, *κωφ. L* 24. *και νεκρ. BLT*, *νεκρ. GL*ς *και πτωχ. BGLT*ς, *πτωχ. L* 25. ὃς ἐὰν *GT*ς 29. *μαλακοις BLT*, *add* ἱματίοις *GL*ς 30. *βασιλεων B*, *add* εἰσίν *GLT*ς 31. *προφ. ιδειν BT*, ἰδεῖν; προφήτην *GL*ς 32. *ουτος BL*, *add* γάρ *GLT*ς

ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 11 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 12 ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. 13 πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου ἐπροφήτευσαν, 14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 16 τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶν παιδίοις καθημένοις ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑταίροις 17 λέγουσιν Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. 18 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσιν Δαιμόνιον ἔχει· 19 ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῆς. 20 Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. 21 Οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. 22 πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ ὑμῖν. 23 καὶ σὺ Καφαρναούμ, μὴ ἕως οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως Ἅιδου καταβήσῃ, ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμεινεν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. 24 πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ σοί.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν

1. εγω *BGLTς*, *om L* ος *BGς*, καὶ *LT* 5. αυτου εστιν *BGLς*, ἐστὶν αὐτοῦ *LT* 10. ωτα *BT*, *add* ἀκούειν *GLς* 11. παιδαρίοις *ς* καθημ. *post* ἀγοραῖς *Gς* ταις (*om GTς*) αγοραις *BGTς*, ἀγορᾷ *L* 12. α προσφωνουντα τ. ετ. *BLT*, καὶ προσφωνοῦσι τ. ἑτ. αὐτῶν καὶ *Gς* 13. ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν *Gς* 18. εργων *B*, τεκνων *GLTς et B rec in mg* 25. μη εως ουρανου υψωθηση *BL*, ἢ ἕως οὐρ. ὑψωθῆς *T*, ἡ ἕως τοῦ οὐρ. ὑψωθεῖσα *Gς* καταβιβασθήσῃ *Gς* 26. ἐγένοντο *Gς* αἱ ἐν σοί γεν. *LT*

Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς,
ὅτι ἔκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυ-
ψας αὐτὰ νηπίοις. 26 ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγέ-
νετο ἔμπροσθέν σου. 27 πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πα-
τρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν εἰ μὴ ὁ πατήρ,
οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἐὰν βού-
ληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κο-
πιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 ἄρατε
τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραΰς εἰμι
καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυ-
χαῖς ὑμῶν. 30 ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου
ἐλαφρόν ἐστιν.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σαββά- 12
τοις διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν καὶ
ἤρξαντο τίλλειν στάχυας καὶ ἐσθίειν. 2 οἱ δὲ Φαρισαῖοι
ἰδόντες εἶπαν αὐτῷ Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ
ἔξεστιν ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἀνέ-
γνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε ἐπείνασεν, καὶ οἱ μετ' αὐ-
τοῦ; 4 πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρ-
τους τῆς προθέσεως ἔφαγον, ὃ οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν
οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσιν μόνοις; 5 ἢ οὐκ
ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ
ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν καὶ ἀναίτιοι εἰσίν; 6 λέγω δὲ
ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε. 7 εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί
ἐστιν Ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς
ἀναιτίους. 8 κύριος γάρ ἐστιν τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου.

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐ-
τῶν. 10 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπη-
ρώτησαν αὐτὸν λέγοντες Εἰ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν θερα-
πεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 11 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς
Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ
ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατή-
σει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; 12 πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προ-

2. ἀπέκρυψας *G*ς 3. ἐγέν. εὐδ. *GT*ς 13. σάββασιν *GT*ς 18. επεινασεν *BGLT*, *add* αὐτὸς ς 20. εφαγον *BL*, ἔφαγεν *GT*ς ο *BLT*, οὓς *GL*ς 24. μείζων *G*ς 25. ἔλεον *G*ς 26. ἐστι καὶ τοῦ ς 29. χειρα *BLT*, ἦν τὴν χ. *G*ς 32. ἔσται *om T* 34. ἐγείρει *L*

βάτου; ὥστε ἔξεστιν τοῖς σαββάτοις καλῶς ποιεῖν. 13 τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἔκτεινόν σου τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ ἀπεκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. 14 ἐξελθόντες δὲ οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ᾽ αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. 15 ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας, 16 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν. 17 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος 18 Ἰδοὺ ὁ παῖς μου ὃν ᾑρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου. θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. 19 οὐκ ἐρίσει οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. 20 κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν. 21 καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν.

22 Τότε προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζόμενον τυφλὸν καὶ κωφόν, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν κωφὸν λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον Μή τι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαυείδ; 24 οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια εἰ μὴ ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 εἰδὼς δὲ τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆς ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ᾽ ἑαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ᾽ ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. 28 εἰ δὲ ἐν πνεύματι θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 29 ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἁρπάσαι,

1. σάββασιν GTς 2. τὴν χεῖρά σου Gς 3. 4. οἱ δὲ Φαρ. συμβούλ. ἔλαβον κατ᾽ αὐτοῦ ἐξελθόντες Gς 6. ὄχλοι πολλοί GTς 8. ὅπως πληρ. Gς 10. ον BLT, εἰς ὃν Gς
15. καὶ ἐν τῷ ς 17. 18. προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος τυφλ. κ. κωφός GTς 18. 19. τὸν τυφλὸν καὶ κωφ. καὶ λαλεῖν Gς 22. δε BLT, δὲ ὁ Ἰησοῦς Gς 29. ὑμῶν ἔσ. κριταί Gς 29 δὲ ἐγὼ ἐν πν. ς 32. διαρπάσαι Gς

ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει; 30 ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. 31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται. 32 καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐ μὴ ἀφεθῇ αὐτῷ οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. 33 Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. 34 γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. 35 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει ἀγαθά, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. 36 λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργὸν ὃ λαλήσουσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσιν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. 37 ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ.

38 Τότε ἀπεκρίθησαν αὐτῷ τινὲς τῶν γραμματέων λέγοντες Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. 39 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. 40 ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. 41 ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ. καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. 42 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν

2. ἁρπάσει *LT* 4. ὑμῖν *alterum om GLTς* 5. αφεθησ. *BL*, *add* τοῖς ἀνθρώποις *GTς* 7. ἀφεθ. *GLTς*, ουκ αφεθ. *B* 8. οὐκ ἀφεθήσεται *GTς* 15. θησαυρου *BGLT*, *add* τῆς καρδίας ς τὰ ἀγαθά *Gς* 17. ο *BLT*, ὃ ἐὰν *Gς* λαλησουσιν *BT*, -σωσιν *GLς* 21. αὐτῷ *om Gς* γραμμ. *BL*, *add* καὶ Φαρ. *GTς*

σοφίαν Σολομῶνος. καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος ὧδε. 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι᾽ ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει. 44 τότε λέγει Εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω, ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα, καὶ σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. 45 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ᾽ ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

46 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. 47 εἶπεν δέ τις αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἑστήκασιν ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ λέγοντι αὐτῷ Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 50 ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

13 1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν· 2 καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. 3 καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν. 4 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἐλθόντα τὰ πετεινὰ κατέφαγεν αὐτά. 5 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος τῆς γῆς, 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματώθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. 8 ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδί-

4. ἐπιστρέψω *ante* εἰς τὸν *Gς* 5. καὶ σεσαρ. *BGLTς*, σεσαρ. *L* 7. επτα ετ. *BGLTς*, ἕτ. ἑπτὰ *L* 11. Ἔτι δὲ *Gς* 12. αυτου *BGLTς*, *om L* 15. τῷ εἰπόντι *Gς* 18. ποιῇ *T* 21. Ἐν δὲ τῇ *Gς* της *B*, ἐκ τῆς *L*, ἀπὸ τῆς *GTς* 23. εἰς τὸ πλ. *GTς* 27. ελθοντα τα πετεινα *BT*, ἦλθον (-θε *Gς*) τὰ πετ. καὶ *GLς* 29. εξανετειλαν *B* 30. τῆς *om GTς*

δου καρπὸν ὃ μὲν ἑκατὸν ὃ δὲ ἑξήκοντα ὃ δὲ τριάκοντα.
9 ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω. 10 καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ
εἶπαν αὐτῷ Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 ὁ δὲ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυ-
στήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδο-
ται. 12 ὅστις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθή-
σεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
13 διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες
οὐ βλέπουσιν καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνίου-
σιν. 14 καὶ ἀναπληροῦται αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἠσαΐου ἡ
λέγουσα Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες
βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε. 15 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ
λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς
ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλ-
μοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσιν καὶ
ἐπιστρέψωσιν, καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 16 ὑμῶν δὲ μακάριοι
οἱ ὀφθαλμοὶ ὅτι βλέπουσιν, καὶ τὰ ὦτα ὅτι ἀκούουσιν.
17 ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι
ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαι
ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. 18 ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν
παραβολὴν τοῦ σπείραντος. 19 παντὸς ἀκούοντος τὸν λό-
γον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς
καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός
ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς. 20 ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη
σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ εὐθὺς μετὰ
χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν, 21 οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ,
ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστιν, γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ
διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάν-
θας σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέ-
ριμνα τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν
λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 ὁ δὲ ἐπὶ τὴν καλὴν γῆν
σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιείς, ὃς
δὴ καρποφορεῖ καὶ ποιεῖ ὃ μὲν ἑκατὸν ὃ δὲ ἑξήκοντα ὃ δὲ
τριάκοντα. 24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέ-

2. ωτα *BT*, add ἀκούειν *GLς* οἱ μαθ. αὐτοῦ *L* 11. ακουσατε pr *B* 13. ωσιν *BGLTς*, add αὐτῶν *L* 15. συνιῶσιν *Tς*, συνωσιν *BGL* 16. ἰάσωμαι *Gς* 17. ωτα *BL*, add ὑμῶν *GTς* ἀκούει *ς* 21. σπείροντος *Gς* 30. τοῦ αἰῶνος τούτου *Gς* 31. τὴν γῆν τὴν καλὴν *Gς* 32. συνιών *Gς*

*γων Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπεί-
ραντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ ἑαυτοῦ.* 25 *ἐν δὲ τῷ κα-
θεύδειν τοὺς ἀνθρώπους ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ ἐπέ-
σπειρεν ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου καὶ ἀπῆλθεν.* 26 *ὅτε
δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησεν, τότε ἐφάνη
καὶ τὰ ζιζάνια.* 27 *προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκο-
δεσπότου εἶπον αὐτῷ Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας
ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει ζιζάνια;* 28 *ὁ δὲ ἔφη αὐ-
τοῖς Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ αὐτῷ λέγου-
σιν Θέλεις οὖν ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐτά;* 29 *ὁ δὲ
φησιν Οὔ, μή ποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια ἐκριζώσητε
ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.* 30 *ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα
ἕως τοῦ θερισμοῦ. καὶ ἐν καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς
θερισταῖς Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια καὶ δήσατε αὐτὰ
εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά, τὸν δὲ σῖτον συνά-
γετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.* 31 *Ἄλλην παραβολὴν παρέ-
θηκεν αὐτοῖς, λέγων Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν
τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·* 32 *ὃ μικρότερον μέν ἐστιν πάντων τῶν
σπερμάτων, ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων ἐστὶν
καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
καὶ κατασκηνοῖν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.* 33 *Ἄλλην παρα-
βολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς. Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐ-
ρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου
σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.* 34 *Ταῦτα πάντα ἐλά-
λησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παρα-
βολῆς οὐδὲν ἐλάλει αὐτοῖς,* 35 *ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν
διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ
στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς.*

36 *Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ
προσῆλθαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Διασάφησον
ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ.* 37 *ὁ δὲ*

1. *σπείροντι Gς* 3. *ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ T* *ἔσπειρε Gς* 8. *τὰ ζιζ. ς* 9. *αυτω λεγουσιν BT, δοῦλοι αὐτῷ λ. L, δοῦλοι εἶπον αὐτῷ Gς* 11. *ἔφη Gς* 13. *μέχρι τοῦ Gς* *ἐν τῷ καιρῷ ς* 15. *εἰς om T* *συναγάγετε GTς* 27. *ουδεν BLT, οὐκ Gς* 29. *καταβολης BLT, add κόσμου Gς* 30. *οικιαν BLT, add ὁ ἰησοῦς Gς* 31. *διασαφησον BL, φράσον GTς*

ἀποκριθεὶς εἶπεν Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἔστιν ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου, 38ὁ δὲ ἀγρός ἐστιν ὁ κόσμος, τὸ δὲ κα-
λὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας, τὰ δὲ ζιζά-
νιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ, 39ὁ δὲ ἐχθρός ἐστιν ὁ σπεί-
ρας αὐτὰ ὁ διάβολος, ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια αἰῶνος
ἐστίν, οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοι εἰσίν. 40ὥσπερ οὖν συλλέ-
γεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ κατακαίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ
συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. 41ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας
αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνο-
μίαν, 42καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός·
ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43τότε
οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πα-
τρὸς αὐτῶν. ὁ ἔχων ὦτα ἀκουέτω.

44Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ
κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψεν,
καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πωλεῖ ὅσα ἔχει, καὶ
ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. 45πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας·
46εὑρὼν δὲ ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρα-
κεν πάντα ὅσα εἶχεν, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. 47πάλιν
ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς
τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ, 48ἣν ὅτε
ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες
συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἄγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον.
49οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος. ἐξελεύσονται
οἱ ἄγγελοι καὶ ἀφοριοῦσιν τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν
δικαίων 50καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυ-
ρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν-
των. 51συνήκατε ταῦτα πάντα; λέγουσιν αὐτῷ Ναί.
52ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευ-

1. εἶπεν αὐτοῖς *Gς* 4. εστιν *BL*, *post* αὐτά *GTς* 5 τοῦ αἰῶνος *Gς* 7. καίεται *GT* 8. τοῦ αἰ. τούτου *Gς* 14. ωτα *BLT*, *add* ἀκούειν *GLς* 15. ομοια *BLT*, πάλιν ὁμ. *GLς* 17. πωλει (*add* πάντα *LT*) οσα εχει *BLT*, π. ὅσα ἔ. πωλεῖ *Gς* 19. εμπορω *B*, ἀνθρώπῳ ἐμπ. *GLTς* 20. ὃς εὑρὼν ἕνα *ς* 24. αναβιβ. *BGς*, *add* αὐτὴν *LT* καὶ *BGLς*, *ante* ἐπὶ *L*, *om T* 29. οδοντων *BLT*, *add* Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς *Gς* 30. Ναί, κύριε *Gς* 31 λέγει *GLς*

θεὶς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οι-
κοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ
καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς
ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. 54 καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα
αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε
ἐκπλήσσεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία
αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; 55 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος
υἱός; οὐχ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴφ καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας; 56 καὶ
αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσίν; πόθεν οὖν
τούτῳ ταῦτα πάντα; 57 καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν
τῇ πατρίδι καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ οὐκ ἐποίησεν
ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

14 1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρῴδης ὁ τετράρχης
τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, 2 καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ Οὗτός
ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νε-
κρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ
γὰρ Ἡρῴδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν καὶ ἐν τῇ φυλακῇ
ἀπέθετο διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ· 4 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης αὐτῷ Οὐκ ἔξεστίν σοι ἔχειν
αὐτήν. 5 καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι ἐφοβήθη τὸν ὄχλον,
ἐπεὶ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. 6 γενεσίοις δὲ γενομένοις
τοῦ Ἡρῴδου ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ
μέσῳ καὶ ἤρεσεν τῷ Ἡρῴδῃ, 7 ὅθεν μεθ᾽ ὅρκου ὡμολό-
γησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἂν αἰτήσηται. 8 ἡ δὲ προβιβασθεῖσα
ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι
τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 καὶ λυπηθεὶς ὁ
βασιλεὺς διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέ-
λευσεν δοθῆναι, 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισεν Ἰωάννην
ἐν τῇ φυλακῇ. 11 καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι

1. τη βασ. BGT, ἐν τῇ βασ. L, εἰς τὴν βασιλείαν ς 8. οὐχὶ Gς 10. Ἰωσῆς Gς 14. πατριδι BLT, add αὐτοῦ Gς 20. ηρωδης GLTς, add τοτε B εδησε B, add αὐτὸν GLTς και εν τη φυλ. απεθετο BL, καὶ ἔθετο ἐν φυλ. Gς, ἐν τῇ φυλ. T 21. Φιλίππου om T 22. αυτω BL, ante ὁ Ἰωάν. GTς 24. ὅτι ὡς GLTς γενεσίων δὲ γενομένων Gς 29 λυπηθεις BLT, ἐλυπήθη Gς 30. δια BLT, διὰ δὲ Gς 31. τὸν Ἰωάνν. Gς

καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 καὶ
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν τὸ πτῶμα καὶ ἔθαψαν
αὐτόν, καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. 13 ἀκούσας
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον
τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν
αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. 14 καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν
ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἐθεράπευσεν τοὺς
ἀρρώστους αὐτῶν. 15 ὀψίας δὲ γενομένης προσῆλθαν αὐτῷ
οἱ μαθηταὶ λέγοντες Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα
ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς
τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς
ὑμεῖς φαγεῖν. 17 οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ
μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. 18 ὁ δὲ εἶπεν Φέρετέ
μοι ὧδε αὐτούς. 19 καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι
ἐπὶ τοῦ χόρτου, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο
ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κλά-
σας ἔδωκεν τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς
ὄχλοις. 20 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ
ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους
πλήρεις. 21 οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισ-
χίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμ-
βῆναι εἰς πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ
ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. 23 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἀνέβη
εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. ὀψίας δὲ γενομένης
μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης
ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ
ἄνεμος. 25 τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς ἦλθεν πρὸς
αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. 26 οἱ δὲ μαθηταὶ
ἰδόντες αὐτὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης περιπατοῦντα ἐταράχθη-

2. σῶμα *G T* ς 3. αυτον *B L T*, αὐτὸ *G L* ς 3. 4. καὶ ἀκούσας ὁ *G* ς 6. ὁ Ἰησοῦς εἶδεν *G* ς 7. ἐπ' αὐτούς ς 9. μαθηταὶ αὐτοῦ *G* ς 10. ἀπόλυσον οὖν *T* 15. αὐτοὺς ὧδε *G* ς 16. τον χορτον *B L*, τοὺς χόρτους (*add* καὶ ς) *G T* ς 22. παιδίων καὶ γυν. *L* 23. ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς ς αὐτοῦ *om G T* 24. τὸ πλοῖον *G L T* ς 27. 28. ηδη σταδιους πολλους απο της γης απειχεν βασαν. *B* 29. ἀπῆλθε *G* ς 30. αυτους *B G L T*, *add* ὁ Ἰησοῦς ς ἐπὶ τῆς θαλάσσης *G* ς 30. 31. καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ *G T* ς 31. ἐπὶ τὴν θάλασσαν *G L* ς

σαν λέγοντες ὅτι φάντασμά ἐστιν, καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. 27 εὐθὺς δὲ ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς λέγων Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 28 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με ἐλθεῖν πρός σε ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 ὁ δὲ εἶπεν Ἐλθέ. καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν ἐφοβήθη, καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξεν λέγων Κύριε, σῶσόν με. 31 εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτῷ Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; 32 καὶ ἀναβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ προσεκύνησαν αὐτῷ λέγοντες Ἀληθῶς θεοῦ υἱὸς εἶ.

34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν εἰς Γεννησαρέτ. 35 καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, 36 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ ὅσοι ἥψαντο διεσώθησαν.

15 1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Φαρισαῖοι καὶ γραμματεῖς λέγοντες 2 Διὰ τί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσιν τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; 4 ὁ γὰρ θεὸς εἶπεν Τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, οὐ μὴ τιμήσει τὸν πατέρα αὐτοῦ, 6 καὶ ἠκυρώσατε τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. 7 ὑπο-

2. αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς *GTς* 4. αυτω *BL*, ante ὁ Πέτρ. *GTς* 4. 5. πρός σε ἐλθεῖν *Gς* 6. ὁ Πέτρ. *Gς* 6. 7. και ηλθεν *BT*, ἐλθεῖν *GLς* 11. ἐμβάντων *Gς* 12. πλοιω *B*, add ἐλθόντες *GLTς* 14. εἰς τὴν γῆν Γεννησ. *GLTς* 20. οἱ ἀπὸ *GTς* 21. γραμμ. καὶ Φαρ. *GLTς* 23. χεῖρας αὐτῶν *GLTς* 26. ειπεν *BLT*, ἐνετείλατο λέγων *Gς* πατέρα σου *ς* 29. καὶ οὐ μὴ *GTς* τιμήσῃ *Gς* αυτου *BL*, add ἢ τὴν μητέρα αυτοῦ *GTς* 30. τον λογον *BL*, τὸν νόμον *T*, τὴν ἐντολὴν *Gς*

κριταί, καλῶς ἐπροφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἠσαΐας λέγων
8 Ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν
πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ· 9 μάτην δὲ σέβονταί με διδάσκον-
τες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. 10 καὶ προσκαλε-
σάμενος τὸν ὄχλον εἶπεν αὐτοῖς Ἀκούετε καὶ συνίετε. 11 οὐ
τὸ ἐρχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ
ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
πον. 12 τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ λέγουσιν αὐτῷ
Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον ἐσκαν-
δαλίσθησαν; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Πᾶσα φυτεία, ἣν
οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται.
14 ἄφετε αὐτούς· τυφλοί εἰσιν ὁδηγοί· τυφλὸς δὲ τυφλὸν
ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. 15 ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ Πέτρος αὐτῷ εἶπεν Φράσον ἡμῖν τὴν παρα-
βολήν. 16 ὁ δὲ εἶπεν Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;
17 οὐ νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν
κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 τὰ δὲ ἐκ-
πορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται,
κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 ἐκ γὰρ τῆς καρδίας
ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι μοιχεῖαι πορνεῖαι
κλοπαὶ ψευδομαρτυρίαι βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστιν τὰ
κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶν φαγεῖν
οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ
μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. 22 καὶ ἰδοὺ γυνὴ Χαναναία
ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα ἔκραζεν λέγουσα Ἐλέη-
σόν με, κύριε υἱὸς Δαυείδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαι-
μονίζεται. 23 ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. καὶ προσελ-
θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠρώτουν αὐτὸν λέγοντες Ἀπό-
λυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. 24 ὁ δὲ ἀποκρι-
θεὶς εἶπεν Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπο-
λωλότα οἴκου Ἰσραήλ. 25 ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ

1.2. λέγων· Ἐγγίζει μοι ὁ λ. οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν καὶ τοῖς χείλ. ς 6. ερχομενον B, εἰσερχ. GLTς 8. λεγουσιν BLT, αὐτοῦ εἶπον Gς 12. τυφλ. εισιν οδ. B et add τυφλῶν LT, ὁδηγ. εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν Gς 14. αυτω ειπε B, εἶπεν αὐτῷ GLTς τὴν παραβ. ταύτην Gς 15. ὁ δὲ Ἰησοῦς ς 16. οὔπω Gς εἰσπορευόμ. GLTς 26. εκραζεν BL, ἔκραξεν L, ἐκραύγασεν T et add αὐτῷ Gς 27. υἱὲ Gς 29. ἠρώτων Gς 32. προσεκυνει BGLTς, -κύνησεν GL

λέγουσα Κύριε, βοήθει μοι. 26 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἔστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.* 27 *ἡ δὲ εἶπεν Ναὶ κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν.* 28 *τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.*

29 *Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ.* 30 *καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς κυλλοὺς τυφλοὺς κωφοὺς καὶ ἑτέρους πολλούς, καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς,* 31 *ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι βλέποντας κωφοὺς ἀκούοντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς καὶ χωλοὺς περιπατοῦντας καὶ τυφλοὺς βλέποντας, καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν Ἰσραήλ.*

32 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἡμέραι τρεῖς, προσμένουσίν μοι καὶ οὐκ ἔχουσιν τί φάγωσιν· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μή ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.* 33 *καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον;* 34 *καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πόσους ἄρτους ἔχετε; οἱ δὲ εἶπον Ἑπτά, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.* 35 *καὶ παραγγείλας τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν,* 36 *ἔλαβεν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.* 37 *καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἦραν, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις.* 38 *οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν*

2. *εστιν καλον BGς, ἔξεστιν LT* 3. *και B, καὶ γὰρ GLTς* 12. *χωλ. τυφ. κωφ. κυλλ. GLς, χ. κωφ. τ. κυλλ. T* 13. *αυτου BGLT, τοῦ Ἰησοῦ Gς* 14. *τὸν ὄχλον T* 15. *ακουοντας B, λαλοῦντας GLTς* 15. *καὶ om Gς* 19. *οτι B, add ἤδη GLTς ἡμέρας ς* 22. *μαθηται BLT, add αὐτοῦ GLς* 25. 26. *παραγγειλας τω οχλω BL, ἐκέλευσεν τοῖς ὄχλοις GTς* 26. *ελαβεν BL, καὶ λαβὼν GTς* 27. *καὶ ante εὐχ. om GTς ἔδωκεν GLTς* 28. *μαθηταις BLT, add αὐτοῦ GLς τῷ ὄχλῳ GLς* 30. *ἦραν ante τὸ περισσ. Gς*

ὡς τετρακισχίλιοι ἄνδρες χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.
39 καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλ-
θεν εἰς τὰ ὅρια Μαγαδάν.
1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι, 16
πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. 2 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Ὀψίας
γενομένης λέγετε Εὐδία, πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός· 3 καὶ
πρωΐ Σήμερον χειμών, πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρα-
νός· τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν,
τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε. 4 γενεὰ πονηρὰ
καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται
αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς
ἀπῆλθεν. 5 καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ εἰς τὸ πέραν ἐπελά-
θοντο λαβεῖν ἄρτους. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὁρᾶτε
καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
καίων. 7 οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες ὅτι ἄρ-
τους οὐκ ἐλάβομεν. 8 γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί δια-
λογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε;
9 οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν
πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε, 10 οὐδὲ
τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σφυρίδας
ἐλάβετε; 11 πῶς οὐ νοεῖτε ὅτι οὐ περὶ ἄρτων εἶπον ὑμῖν;
προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
καίων. 12 τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπεν προσέχειν ἀπὸ τῆς
ζύμης τῶν ἄρτων, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Σαδδουκαίων
καὶ Φαρισαίων.
13 Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς
Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγων Τίνα λέγου-
σιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 14 οἱ δὲ
εἶπαν Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, οἱ δὲ Ἠλίαν,
ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. 15 λέγει αὐτοῖς

1. ὡς *om GLTς* 2. ἀνέβη *GT* 3. Μαγδαλά *ς* 6—10. Ὀψίας *usque ad* δύνασθε *om B* 9. τὸ *T*, καὶ τὸ *L*, ὑποκριταί, τὸ *Gς* 12. Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου *Gς* 13. μαθηταὶ αὐτοῦ *Gς* 14. ἄρτους λαβεῖν *GLTς* 17. εἶπεν αὐτοῖς *ς* 18. εχετε *BLT*, ἐλάβετε *Gς* 22. αρτων *BGLT*, ἄρτου *Gς* 23. προσεχετε δε *BGLT*, προσέχειν *Gς* 25. τοῦ ἄρτου *Gς* 25. 26. Φαρ. καὶ Σαδδ. *GLTς* 28. τινα *BLT*, *add* με *GLς* 30. οι δε *BL*, ἄλλοι δὲ *GTς* 31. αυτοις *BGLTς*, αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς *L*

Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; 16 *ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων*
Πέτρος εἶπεν Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος.
17 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Μακάριος εἶ, Σί-*
μων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέν σοι,
ἀλλ᾽ ὁ πατήρ μου ὁ ἐν οὐρανοῖς. 18 *κἀγὼ δέ σοι λέγω*
ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾍδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς.
19 *δώσω σοι τὰς κλεῖδας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν,*
καὶ ὃ ἂν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρα-
νοῖς, καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν
τοῖς οὐρανοῖς. 20 *τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς, ἵνα μη-*
δενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ χριστός.

21 *Ἀπὸ τότε ἤρξατο Ἰησοῦς δεικνύναι τοῖς μαθηταῖς*
αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπελθεῖν καὶ πολλὰ
παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμμα-
τέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.
22 *καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ ἐπιτι-*
μῶν Ἵλεώς σοι, κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. 23 *ὁ δὲ*
στραφεὶς εἶπεν τῷ Πέτρῳ Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ·
σκάνδαλον εἶ ἐμοῦ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ
τῶν ἀνθρώπων. 24 *τότε εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Εἴ*
τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ
ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 25 *ὃς*
γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει
αὐτήν. 26 *τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν*
κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ
τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 27 *μέλ-*
λει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀπο-
δώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. 28 *ἀμὴν λέγω ὑμῖν,*

3. *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰ. Gς* 5. *ἐν τοὶς Gς* 8. *κλεῖς Gς* 9. *ὃ ἐὰν δ. Gς* 11. *διεστειλατο GTς et rec B, επετιμησεν GL et pr B* *μαθηταῖς αὐτοῦ Gς* 12. *εστιν BGLT, add Ἰησοῦς ς* 13. *ὁ Ἰησοῦς GTς* *δεικνύειν GLTς* 14. *ἀπελθ. εἰς Ἱερ. Gς* 17. *λεγει αυτω επιτιμων BT, ἤρξατο αὐτῷ ἐπιτιμᾶν (ἐπιτ. αὐτῷ Gς) λέγων GLς* 20. *ει εμου BL, εἶ μου T, μου εἶ Gς*
24. *γὰρ ἂν Gς* 26. *ὠφελεῖται Gς*

ὅτι εἰσίν τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσων-
ται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχό-
μενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.
1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν 17
Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. 2 καὶ
μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψεν τὸ πρόσω-
πον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ
ὡς τὸ φῶς. 3 καὶ ἰδοὺ ὤφθη αὐτοῖς Μωυσῆς καὶ Ἡλίας
συλλαλοῦντες μετ' αὐτοῦ. 4 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν
τῷ Ἰησοῦ Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις,
ποιήσω ὧδε σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν καὶ Μωυσεῖ μίαν καὶ
μίαν Ἡλίᾳ. 5 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ
ἐπεσκίασεν αὐτούς, καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης λέ-
γουσα Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα·
ἀκούετε αὐτοῦ. 6 καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσαν ἐπὶ
πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 7 καὶ προσῆλ-
θεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἁψάμενος αὐτῶν εἶπεν Ἐγέρθητε καὶ
μὴ φοβεῖσθε. 8 ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν οὐ-
δένα εἶδον εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. 9 καὶ καταβαινόν-
των αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέ-
γων Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἐκ νεκρῶν ἐγερθῇ. 10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι
Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἠλίας
μὲν ἔρχεται καὶ ἀποκαταστήσει πάντα· 12 λέγω δὲ ὑμῖν,
ὅτι Ἠλίας ἤδη ἦλθεν, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ'
ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν. οὕτως καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. 13 τότε συνῆκαν
οἱ μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.
14 Καὶ ἐλθόντων πρὸς τὸν ὄχλον προσῆλθεν αὐτῷ

1. *των ωδε εστωτων BGL*, τ. ὧ. ἑστηκότων ς, ὧδε ἑστῶτες *T*
9. ὤφθησαν *Gς* 10. μετ' αὐτοῦ συλλαλ. *GTς*
12. ποιήσωμεν *Gς* τρ. σκ. *GLTς* 13. Ἠλ. μίαν *LT* φωτὸς *G*
16. αὐτοῦ ἀκούετε *Gς* 17. 18. προσελθὼν ὁ Ἰ. ἥψατο *GTς*
20. τὸν] *αυτον pr B* 21. ἀπὸ τοῦ ὄ. ς 23. ἀναστῇ *Gς*
24. αὐτοῦ *om LT* 25. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκρ. εἶπεν αὐτοῖς *Gς*
26. *ερχεται BLT, add* πρῶτον *Gς* 31. *ελθοντων BL et add* αὐτῶν *Gς*, ἐλθὼν *T*

ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν 15 καὶ λέγων Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς ἔχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. 16 καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνάσθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. 17 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε μεθ' ὑμῶν ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. 18 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. 19 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν εἶπον Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἐδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 20 ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Διὰ τὴν ὀλιγοπιστίαν ὑμῶν. ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ Μετάβα ἔνθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται, καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. 22 Συστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, 23 καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

24 Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καφαρναοὺμ προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ εἶπαν Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; 25 λέγει Ναί. καὶ ἐλθόντα εἰς τὴν οἰκίαν προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνος λαμβάνουσιν τέλη ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; 26 εἰπόντος δέ Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων, ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. 27 ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον, καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

1. *γονυπ. αὐτῷ* ϛ 2. *υἱόν*] *add μου B* *κ. πάσχει GT*ϛ 4. *ἠδυνήθ. GLT*ϛ 6. 7. *ἔσομαι μεθ' ὑμῶν G*ϛ 12. *λεγει BLT*, *Ἰησοῦς εἶπεν G*ϛ *ἀπιστίαν GT*ϛ 14. *μετάβηθι ἐντεῦθεν G*ϛ 15. *υμιν B*, *add* 21. *τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ GLT*ϛ *ἀναστρεφ. GT*ϛ 18. *ἐγερθήσ. GT*ϛ 23. *ελθοντα BT*, *εἰσελθ. L*, *ὅτε εἰσῆλθεν G*ϛ 24. *τινος B*, *τίνων GLT*ϛ 26. *ειποντος δε BL*, *λέγει αὐτῷ T et add ὁ Πέτρος G*ϛ 28. *εἰς τὴν θάλ. G*ϛ

1 Ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰη- 18
σοῦ λέγοντες Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐ-
ρανῶν; 2 καὶ προσκαλεσάμενος παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ
ἐν μέσῳ αὐτῶν 3 καὶ εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς
τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 4 ὅστις οὖν ταπεινώσει ἑαυ-
τὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 5 καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ἓν παιδίον
τοιοῦτο ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· 6 ὃς δ' ἂν
σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς
ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν
τράχηλον αὐτοῦ καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θα-
λάσσης. 7 οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη
γὰρ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ, δι' οὗ
τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. 8 εἰ δὲ ἡ χείρ σου ἢ ὁ πούς σου
σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν
σοί ἐστιν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν κυλλὸν ἢ χωλόν, ἢ δύο
χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώ-
νιον. 9 καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐ-
τὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοί ἐστιν μονόφθαλμον εἰς
τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. 10 Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε
ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐ-
τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ διὰ παντὸς βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τοῦ
πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 12 τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γένηταί
τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν,
οὐχὶ ἀφήσει ἐνενήκοντα ἐννέα πρόβατα ἐπὶ τὰ ὄρη, καὶ
πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; 13 καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν
αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἐπὶ
τοῖς ἐνενήκοντα ἐννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. 14 οὕτως
οὐκ ἔστιν θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρα-

1. δὲ *om GLTς* ωρα *BGς*, ἡμέρᾳ *GLT* 3. προσκαλεσ. *BT, add* ὁ Ἰησοῦς *GLς* 8. 9. παιδίον τοιοῦτον ἓν *Gς* 11. περι *BL*, ἐπὶ *Gς*, εἰς *T* 14. γάρ ἐστιν ἐ. *Gς* ανθρωπω *L et B?*, *add* ἐκείνῳ *GTς et B?* 16. αὐτὰ *Gς* 17. χωλὸν ἢ κυλλόν *GTς* 19. ὁ *om B* 24. εν τω ουρανω *BL*, ἐν οὐρανοῖς *Gς*, *om LT* 25. ουρανοις *BLT*, *add* 11. ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός *Gς* 27. αφησει *BLT*, ἀφεὶς *Gς* ενενηκ. *B*, τὰ ἐν. *GLTς* προβατα *B*, *om GLTς* καὶ *om Gς* 31. μου *BLT*, ὑμῶν *Gς*

νοῖς, ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μικρῶν τούτων. 15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου· 16 ἐαν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε ἔτι ἕνα ἢ δύο μετὰ σοῦ, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. 17 ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ. ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. 18 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἂν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν οὐρανῷ. 19 πάλιν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο συμφωνήσωσιν ἐξ ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 20 οὗ γάρ εἰσιν δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

21 Τότε προσελθὼν ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει ὁ ἀδελφός μου εἰς ἐμὲ καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; 22 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Οὐ λέγω σοι ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἑπτά. 23 διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησεν συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. 24 ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, προσήχθη εἷς αὐτῷ ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. 25 μὴ ἔχοντος δὲ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος πραθῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ πάντα ὅσα ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι. 26 πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. 27 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. 28 ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγεν λέγων Ἀπόδος εἴ τι ὀφείλεις. 29 πεσὼν οὖν ὁ

1. εν *BGLT*, εἷς *G*ς   2. ἁμ. εἰς σὲ ὁ ἀδ. *G*ς   ὕπαγε καὶ ς   9. αν *BLT*, ἐὰν *G*ς   9. *et* 10. ἐν τῷ οὐρ. *G*ς   11. παλιν αμην *B*, ἀμὴν *L*, πάλιν *GT*ς   11. 12. δύο ὑμῶν συμφων. ἐπὶ *G*ς   16. αὐτῷ *ante* ὁ Π. *G*ς   17. εις εμε *B*, *ante* ὁ ἀδ. *GLT*ς   22. προσηνέχθη *G*ς   εἷς αὐτῷ *GLT*ς   23. δε *B*, *add* αὐτοῦ *GLT*ς   24. κυρ. αὐτοῦ *GL*ς   γυν. *B*, *add* αὐτοῦ *GLT*ς   25. εἶχε *G*ς   26. λεγων *BLT*, *add* κύριε *G*ς   27. σοι ἀποδώσω *G*ς   28. δουλον *BL*, *add* ἐκείνου *GT*ς   29. δουλος *BL*, *add* ἐκεῖνος *GT*ς   31. ει τι *BLT*, μοι εἴ τι *G*, μοι ὅ, τι ς

σύνδουλος αὐτοῦ παρεκάλει αὐτὸν λέγων Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἀποδώσω σοι. 30 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, ἀλλα ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ἕως ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον. 31 ἰδόντες οὖν αὐτοῦ οἱ σύνδουλοι τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ ἑαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. 32 τότε προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· 33 οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς κἀγώ σε ἠλέησα; 34 καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον. 35 οὕτως καὶ ὁ πατήρ μου ὁ οὐράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν.

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τού- 19
τους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. 3 καὶ προσῆλθον αὐτῷ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες Εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; 4 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ κτίσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς, 5 καὶ εἶπεν Ἕνεκα τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; 6 ὥστε οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 7 λέγουσιν αὐτῷ Τί οὖν Μωυσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν; λέγει αὐτοῖς, 8 ὅτι Μωυσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτως. 9 λέγω δὲ ὑμῖν, ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα

1. αὐτοῦ] *add* εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ ς 2. ἐπ' ἐμε *LT* και *BLT*, *add* πάντα *GL*ς ἀλλ' *G*ς 3. ἕως οὗ *G*ς 4. ουν *BL*, δὲ *GT*ς οἱ σ. αὐ. *GLT*ς γινόμ.*T* 6. αὐτῶν *G*ς 9. καὶ ἐγώ *G*ς 11. ἕως οὗ *GT*ς ὀφειλ. αὐτῷ *G*ς 12. ἐπουράν. *G*ς 14. υμων *BGLT*, *add* τὰ παραπτώματα αὐτῶν ς 19. οἱ Φαρισ. *G*ς λέγοντες αὐτῷ *G*ς 20. ἔξεστιν ἀνθρώπῳ *G*ς 21. εἶπεν αὐτοῖς *G*ς κτισας *B*, ποιήσας *GLT*ς 24. προσκολλ. *G*ς 28. αυτην *BG*ς, *om LT* 30. ὑμῖν] *add* ὅτι *G*ς

αὐτοῦ παρεκτὸς λόγου πορνείας, μοιχᾶται, καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται. 10 *λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.* 11 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οὐ πάντες χωροῦσιν τὸν λόγον, ἀλλ' οἷς δέδοται.* 12 *εἰσὶν γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως, καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρείτω.*

13 *Τότε προσηνέχθησαν αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς καὶ προσεύξηται. οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.* 14 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.* 15 *καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.* 16 *καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν αὐτῷ εἶπεν Διδάσκαλε, τί ἀγαθὸν ποιήσω ἵνα σχῶ ζωὴν αἰώνιον;* 17 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστὶν ὁ ἀγαθός. εἰ δὲ θέλεις εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, τήρει τὰς ἐντολάς.* 18 *λέγει αὐτῷ Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη Τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ ψευδομαρτυρήσεις,* 19 *τίμα τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.* 20 *λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος Ταῦτα πάντα ἐφύλαξα· τί ἔτι ὑστερῶ;* 21 *λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανοῖς, καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι.* 22 *ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον τοῦτον ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν*

1. *παρεκτος λογου πορνειας BL, μὴ (εἰ μὴ ς) ἐπὶ πορνείᾳ GTς, add καὶ γαμήσῃ ἄλλην GLTς μοιχᾶται GLTς, ποιει αυτην μοιχηθηναι B* 2. *μαθηται BT, add αὐτοῦ GLς* 5. *λογον BLT, add τοῦτον GLς* 10. *προσηνέχθη Gς* 14. *αὐτοῖς τὰς χεῖρας Gς* 15. 16. *εἶπεν αὐτῷ Gς* 16. *διδασκαλε BLT, add ἀγαθὲ Gς ἔχω Gς* 17. 18. *ερωτας — αγαθος BGLT, λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός. ς* 18. 19. *εἰσελθ. εἰς τ. ζ. τήρησον Gς* 19. *λεγει BGTς, ἔφη L εφη BL, εἶπεν GTς* 21. *πατέρα σου ς* 23. *πάντα ταῦτα GTς εφυλαξα BGLT, ἐφυλαξάμην Gς, add ἐκ νεότητός μου Gς ἔφη GTς* 25. *τοῖς om Gς* 26. *ουρανοις BLT, οὐρανῷ GLς* 27. *τον λογον τουτον BL, τὸν λόγ. GLς, om T*

γὰρ ἔχων χρήματα πολλά. 23ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πλούσιος δυσκόλως εἰσε-
λεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. 24πάλιν δὲ
λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τρήματος ῥαφί-
δος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. 25ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα,
λέγοντες Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; 26ἐμβλέψας δὲ ὁ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν
ἐστιν, παρὰ δὲ θεῷ πάντα δυνατά. 27τότε ἀποκριθεὶς
ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ
ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; 28ὁ δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές
μοι, ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ
δώδεκα θρόνους κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ.
29καὶ πᾶς ὅστις ἀφῆκεν οἰκίας ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ πα-
τέρα ἢ μητέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος,
πολλαπλασίονα λήμψεται καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει.
30πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.
1Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκο-
δεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας
εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 2συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐρ-
γατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν
ἀμπελῶνα αὐτοῦ. 3καὶ ἐξελθὼν περὶ τρίτην ὥραν εἶδεν
ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς· 4καὶ ἐκείνοις εἶπεν
Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον
δώσω ὑμῖν. 5οἱ δὲ ἀπῆλθον. πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην
καὶ ἐνάτην ὥραν ἐποίησεν ὡσαύτως. 6περὶ δὲ τὴν ἑνδε-
κάτην ἐξελθὼν εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας, καὶ λέγει αὐτοῖς
Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; 7λέγουσιν αὐτῷ
ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε καὶ

1. *χρηματα B, κτήματα GLTς* 2. *δυσκ. πλ. Gς* 4. *τρυπήμ. GLTς* 5. *διελθ. BLς, εἰσελθ. GT* *εισελθειν BL, post θεου Gς, om T* 5. 6. *του θεου BGς, τῶν οὐρανῶν LT* 6. *μαθηταὶ αὐτοῦ ς* 9. *δυνατά ἐστιν ς* 16. *ὃς ἀφ. ς* *οἰκίας ἢ om T* 17. *μητερα BLT, add ἢ γυναῖκα Gς* *αγρους BGLς, add ἢ οἰκίας T* *τοῦ ὀν. μου GLTς* 18. *ἑκατονταπλ. Gς* 24. *τὴν τρίτην ς* 27. *πάλιν δὲ T* 28. *ἑνδεκ. ὥραν Gς* 29. *ἑστῶτας ἀργους ς*

ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα. 8 ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ Κάλεσον τοὺς ἐργάτας καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 ἐλθόντες δὲ οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 καὶ ἐλθόντες οἱ πρῶτοι ἐνόμισαν ὅτι πλεῖον λήμψονται, καὶ ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον καὶ αὐτοί. 11 λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου 12 λέγοντες Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας τοῖς βαστάσασιν τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα; 13 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῶν ἑνὶ εἶπεν Ἑταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 ἆρον τὸ σὸν καὶ ὕπαγε. θέλω ἐγὼ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. 15 οὐκ ἔξεστίν μοι ὃ θέλω ποιῆσαι ἐν τοῖς ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθός εἰμι; 16 οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρῶτοι, καὶ οἱ πρῶτοι ἔσχατοι.

17 Μέλλων δὲ ἀναβαίνειν Ἰησοῦς εἰς Ἰεροσόλυμα παρέλαβεν τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν αὐτοῖς 18 Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι ἀπ' αὐτοῦ. 21 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Τί θέλεις; ἡ δὲ εἶπεν Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ

1. *αμπελωνα BGLTς, add μου L, add καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε Gς* 4. *ελθ. δε BL, καὶ ἐλθ. GTς* 5. *και ελθ. BT, ἐλθ. δὲ GLς* 6. *πλείονα Gς* 6. 7 *ανα (τὸ ἀνὰ T) δην. κ. αυτοι BT, κ. αὐτ. ἀν. δην. GLς* 8. *ὅτι οὗτοι Gς* 11. *αυτων ενι ειπεν B, εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν GLTς* 12. *εγω B, δὲ GLTς* 13. *Ἢ οὐκ Gς* 14. *ποιῆσαι ὃ θέλω Gς η BGLς, εἰ GT* 16. *εσχατοι BT, add πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. GLς* 17. *μελλων δε αναβαινειν B, καὶ ἀναβαίνων ὁ GLTς* 18. *μαθητὰς om T και BLT, post ὁδῷ Gς* 21. *αυτον B, add θανάτῳ GLTς* 23. *ἐγερθήσ. T* 26. *παρ' αὐτοῦ Gς η δε ειπεν B, λέγει αὐτῷ GLTς* 27. *δεξιῶν σου GTς* 28. *σου ἐν BGLT, ἐν ς*

Ἰησοῦς εἶπεν Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ
ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πιεῖν; λέγουσιν αὐτῷ Δυνάμεθα.
23 λέγει αὐτοῖς Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, τὸ δὲ καθί-
σαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι,
ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 24 καὶ ἀκού-
σαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. 25 ὁ
δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν Οἴδατε ὅτι οἱ
ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ με-
γάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 26 οὐχ οὕτως ἐστὶν ἐν
ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας ἐν ὑμῖν γενέσθαι, ἔσται
ὑμῶν διάκονος, 27 καὶ ὃς ἂν θέλῃ εἶναι ὑμῶν πρῶτος,
ἔστω ὑμῶν δοῦλος, 28 ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ
ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

29 Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱεριχώ, ἠκολού-
θησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 30 καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθή-
μενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει,
ἔκραξαν λέγοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 31 ὁ
δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν. οἱ δὲ μεῖζον
ἔκραξαν λέγοντες Κύριε, ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὸς Δαυείδ. 32 καὶ
στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν Τί θέλετε ποιήσω
ὑμῖν; 33 λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἵνα ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλ-
μοὶ ἡμῶν. 34 σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο αὐτῶν
τῶν ὀμμάτων, καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν καὶ ἠκολούθησαν
αὐτῷ.

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἦλθον εἰς Βηθ- 21
σφαγῆ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλεν
δύο μαθητάς, 2 λέγων αὐτοῖς Πορεύεσθε εἰς τὴν κώμην

2. πίνειν *GLTς*, *add* καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βα-
πτισθῆναι; ς 3. καὶ λέγει *Gς* πιεσθε *BGLT*, *add* καὶ τὸ
βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε ς 4. εὐωνύ-
μων μου *Gς* εμον *BGLς*, *add* τοῦτο *T* 5. ἀκούσ. δὲ *T*
9. εστιν *BL*, ἔσται *GT*, δὲ ἔσται ς 10. ὃς ἐὰν *GTς* γενέσθαι
post μέγας *GLTς* εν υμιν *BGLς*, ὑμῶν *T* εσται *BGL*, ἔστω
GTς 11. ὃς ἐὰν *GTς* ειναι υμων *B*, ἐν ὑμῖν εἶναι *GLTς*
12. εστω *BGTς*, ἔσται *L* 18. *et* 20. κύριε *post* ἡμᾶς *Gς*
ibid. υἱὲ *L* 20. ἔκραζον *Gς* 22. 23. ἵνα ἀνοιχθῶσιν ἡμ.
οἱ ὀφθ. *Gς* 23. 24. αυτων τ. ομμ. *B*, τῶν ὀμμ. (ὀφθαλμῶν *Gς*)
αὐτῶν *GLTς* 24. ανεβλεψαν *BLT*, *add* αὐτῶν οἱ ὀφθ. *Gς*
27. πρὸς τὸ *Gς* 28. πορευεσθε *BGLT*, πορεύθητε *Gς*

τὴν κατέναντι ὑμῶν. καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμέ-
νην καὶ πῶλον μετ᾽ αὐτῆς· λύσαντες ἄγετέ μοι. 3 καὶ
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, ἐρεῖτε ὅτι ὁ κύριος αὐτῶν χρείαν
ἔχει, εὐθὺς δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. 4 τοῦτο δὲ γέγονεν, ἵνα
πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου λέγοντος 5 Εἴπατε
τῇ θυγατρὶ Σιών Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι, πραῢς
καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον καὶ ἐπὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου.
6 πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ καὶ ποιήσαντες καθὼς συν-
έταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶ-
λον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπ᾽ αὐτῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐπεκάθι-
σεν ἐπάνω αὐτῶν. 8 ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν
τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν
δένδρων καὶ ἐστρώννυον ἐν τῇ ὁδῷ. 9 οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προ-
άγοντες αὐτὸν καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον λέγοντες
Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι κυρίου, ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. 10 καὶ εἰσελ-
θόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις λέ-
γουσα Τίς ἐστιν οὗτος; 11 οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν
ὁ προφήτης Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρὲθ τῆς Γαλιλαίας. 12 καὶ
εἰσῆλθεν Ιησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐξέβαλεν πάντας τοὺς
πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τρα-
πέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψεν, καὶ τὰς καθέδρας
τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς Γέ-
γραπται Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς
δὲ αὐτὸν ποιεῖτε σπήλαιον λῃστῶν. 14 καὶ προσῆλθον
αὐτῷ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν
αὐτούς. 15 ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ
θαυμάσια ἃ ἐποίησεν, καὶ τοὺς παῖδας τοὺς κράζοντας ἐν
τῷ ἱερῷ καὶ λέγοντας Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυείδ, ἠγανά-
κτησαν 16 καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; ὁ
δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ναί. οὐδέποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ
στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον; 17 καὶ

1. κατεναντι *BGL*, ἀπέν. *GT*ς 2. ἀγάγετέ *G*ς 4. ἀποστέλ-λει *G* δὲ *LT*, δε ὁλον *BG*ς 5. πληρ. το ρ. δια του *bis habet B* 7. καὶ *prius om T* και επι *BLT*, καὶ *G*ς 8. προσ-έταξεν *G*ς 10. ἐπάνω *G*ς ιματια *BLT*, *add* αὐτῶν *GL*ς ἐπεκάθισαν ς 14. αὐτὸν *om G*ς 19. Ἰησοῦς ὁ προφ. *G*ς 20. ὁ Ἰησ. *G*ς ιερον *BL*, *add* τοῦ θεοῦ *GT*ς 25. ποιήσατε *G*ς 28. τοὺς *ante* κράζ. *om G*ς

καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη ἐκεῖ.

18 *Πρωῒας δὲ ἐπαναγαγὼν εἰς τὴν πόλιν ἐπείνασεν·* 19 *καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον. καὶ λέγει αὐτῇ Οὐ μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ.* 20 *καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν λέγοντες Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;* 21 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται·* 22 *καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήμψεσθε.*

23 *Καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ λέγοντες Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, καὶ τίς σοι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν ταύτην;* 24 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.* 25 *τὸ βάπτισμα τὸ Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς λέγοντες Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;* 26 *ἐὰν δὲ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ὡς προφήτην ἔχουσιν τὸν Ἰωάννην.* 27 *καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον Οὐκ οἴδαμεν. ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.* 28 *Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; ἄνθρωπος εἶχεν δύο τέκνα. καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπεν Τέκνον, ὕπαγε σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου.* 29 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Οὐ θέλω, ὕστερον μεταμεληθεὶς ἀπῆλθεν.* 30 *προσελθὼν δὲ τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς*

6. *οὐ om Gς* 13. *ἐὰν T* 15. *ἐλθόντι αὐτῷ GTς* 18. *δὲ om L* 21. *τὸ ante Ἰωάνν. om Gς* 22. *εν BLT, παρ' Gς* 25. *ὡς προφήτην post Ἰωάνν. Gς* 28. *ἄνθρ. τις L* 28. 29. *τέκνα δύο Gς* 30. *μου om T* 31. *οὐ θέλω ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς GLTς, εγω κυριε και ουκ B* 31. *καὶ προσελθ. τῷ Gς* 32. *δευτερω BLς, ἑτέρῳ GT*

εἶπεν Ἐγὼ κύριε, καὶ οὐκ ἀπῆλθεν. 31 τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησεν τὸ θέλημα τοῦ πατρός; λέγουσιν Ὁ ὕστερος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 32 ἦλθεν γὰρ Ἰωάννης πρὸς ὑμᾶς ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ. οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες οὐδὲ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. 33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. ἄνθρωπος ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν καὶ ᾠκοδόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. 34 ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. 35 καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. 36 πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων, καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. 37 ὕστερον δὲ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ λέγων Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 38 οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ σχῶμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. 39 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. 40 ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; 41 λέγουσιν αὐτῷ Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. 42 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν; 43 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. 44 καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. 45 καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιε-

1. ἐγὼ κύριε καὶ οὐκ *GLTς*, ου θελω υστερον μεταμεληθεις *B* 2. λέγουσιν αὐτῷ *Gς* υστερος *BL*, πρωτος *GTς*, ὕστερον *conject.* 5. πρὸς ὑμᾶς Ἰωάνν. *Gς* 7. ουδε *BLT*, οὐ *Gς* 9. ην *BGLT*, τις ἦν *ς* 21. σχωμεν *BGLT*, κατάσχ. *Gς* 33—35. και ο π. *usque ad* λικμησει αυτον *BGLς*, *om LT*

ρεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν
ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει· 46 καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι
ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, ἐπεὶ εἰς προφήτην αὐτὸν εἶχον.
1 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν ἐν παραβο- 22
λαῖς αὐτοῖς, λέγων 2 Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησεν γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ,
3 καὶ ἀπέστειλεν τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλη-
μένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. 4 πά-
λιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων Εἴπατε τοῖς κεκλη-
μένοις Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμακα, οἱ ταῦροί μου καὶ
τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς
γάμους. 5 οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὃς μὲν εἰς τὸν
ἴδιον ἀγρόν, ὃς δὲ ἐπὶ τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· 6 οἱ δὲ λοι-
ποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέ-
κτειναν. 7 ὁ δὲ βασιλεὺς ὠργίσθη καὶ πέμψας τὰ στρα-
τεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσεν τοὺς φονεῖς ἐκείνους καὶ τὴν
πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησεν. 8 τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ
Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν
ἄξιοι. 9 πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ
ὅσους ἐὰν εὕρητε καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 καὶ ἐξελ-
θόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάν-
τας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς, καὶ ἐπλή-
σθη ὁ νυμφὼν ἀνακειμένων. 11 εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς
θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ
ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. 12 καὶ λέγει αὐτῷ Ἑταῖρε,
πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώ-
θη. 13 τότε ὁ βασιλεὺς εἶπεν τοῖς διακόνοις Δήσαντες
αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἐκβάλετε αὐτὸν εἰς τὸ σκότος
τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν
ὀδόντων. 14 πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλα-
βον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 καὶ ἀποστέλ-
λουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδια-

3. επει *BT*, ἐπειδὴ *GLς* εις *BGLT*, ὡς *Gς* 4. 5. αὐτοῖς ἐν παραβ. *Gς* 10. ητοιμακα *BGLT*, -μασα *Gς* 12. 13. ὁ μὲν — ὁ δὲ *Gς* 13. επι *BGLT*, εἰς *Gς* 15. ο δε βασιλευς *BGT* et add ἀκούσας *L*, ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ς et add ἐκεῖνος *G* 23. νυμφων *B*, γάμος *GLTς* 27. εἶπεν ὁ βασιλεὺς *Gς* 28. εκβαλετε αυτον *BLT*, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε *Gς*

*νῶν, λέγοντας Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ
τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει
σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώ-
πων.* 17 *εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; ἔξεστιν δοῦναι κῆν-
σον Καίσαρι, ἢ οὔ;* 18 *γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν
αὐτῶν εἶπεν Τί με πειράζετε, ὑποκριταί;* 19 *ἐπιδείξατέ
μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ
δηνάριον.* 20 *καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ
ἡ ἐπιγραφή;* 21 *λέγουσιν Καίσαρος. τότε λέγει αὐτοῖς
Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ
θεῷ.* 22 *καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν, καὶ ἀφέντες αὐτὸν
ἀπῆλθαν.*

23 *Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδου-
καῖοι λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐ-
τὸν* 24 *λέγοντες Διδάσκαλε, Μωυσῆς εἶπεν, ἐάν τις ἀπο-
θάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.*
25 *ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί. καὶ ὁ πρῶτος γή-
μας ἐτελεύτησεν, καὶ μὴ ἔχων σπέρμα ἀφῆκεν τὴν γυ-
ναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.* 26 *ὁμοίως καὶ ὁ δεύτε-
ρος καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.* 27 *ὕστερον δὲ πάντων
ἀπέθανεν ἡ γυνή.* 28 *ἐν τῇ ἀναστάσει οὖν τίνος τῶν
ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.* 29 *ἀποκρι-
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς
γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ.* 30 *ἐν γὰρ τῇ ἀνα-
στάσει οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι
ἐν τῷ οὐρανῷ εἰσίν.* 31 *περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νε-
κρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ λέγον-
τος* 32 *Ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ ὁ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ
ὁ θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων.*
33 *καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ.*

34 *Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσεν τοὺς
Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό,* 35 *καὶ ἐπηρώ-*

1. *λέγοντες GTς* 8. *αυτοις BGTς*, *add ὁ Ἰησοῦς L*
9. *λεγουσιν B*, *add αὐτῷ GLTς* 14. *οἱ λέγοντες GTς*
16. *ἵνα ἐπιγαμβρ. L* 18. *γαμήσας Gς* 22. *οὖν ἀναστ. Gς*
26. *ἐκγαμίζ. Gς* 27. *εν τω BLT*, *τοῦ θεοῦ ἐν Gς*
28. *απο B* 30. *θεος alterum BL*, *θεὸς θεὸς GTς*

τησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικὸς πειράζων αὐτόν 36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 αὕτη ἐστὶν ἡ μεγάλη καὶ πρώτη ἐντολή. 39 δευτέρα ὁμοίως αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 40 ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος κρέμαται καὶ οἱ προφῆται. 41 Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγων 42 Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ χριστοῦ; τίνος υἱός ἐστιν; λέγουσιν αὐτῷ Τοῦ Δαυείδ. 43 λέγει αὐτοῖς Πῶς οὖν Δαυεὶδ ἐν πνεύματι καλεῖ αὐτὸν κύριον, λέγων 44 Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν ποδῶν σου. 45 εἰ οὖν Δαυεὶδ καλεῖ αὐτὸν κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; 46 καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ἀποκριθῆναι αὐτῷ λόγον, οὐδὲ ἐτόλμησέν τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

23 *1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 2 λέγων Ἐπὶ τῆς Μωυσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· 3 πάντα οὖν, ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν, ποιήσατε καὶ τηρεῖτε. κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσιν γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν. 4 δεσμεύουσιν δὲ φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, αὐτοὶ δὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσιν κινῆσαι αὐτά. 5 πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσιν πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσιν γὰρ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν καὶ μεγαλύνουσιν τὰ κράσπεδα, 6 φιλοῦσιν δὲ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συνα-*

1. *αυτον BLT, add καὶ λέγων Gς* 2. *εφη BLT, Ἰησοῦς ἔφη G, Ἰ. εἶπεν ς* 5. *η μεγ. και πρωτη BGLT, πρώτη κ. μεγ. Gς* 6. *ομοιως αυτη B, δὲ ὁμοία αὐτῇ GLTς* 7. 8. *κρεμαται κ. οι προφ. BGLT, καὶ οἱ πρ. κρέμανται Gς* 11. 12. *κύριον αὐτὸν καλεῖ Gς* 12. *ὁ om LT* 13. *υποκατω BGLT, ὑποπόδιον Gς* 14. *κύριον] αυτον B* 15. 16. *αὐτῷ ἀποκρ. Gς* 18. *ὁ om B* 21. *ποιησατε και τηρειτε BLT, τηρεῖν τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε Gς* 23. *δε BGLT, γὰρ Gς* 24. *αυτοι δε τω BL, τῷ δὲ GTς* 27. *γαρ BGLT δὲ Gς* 28. *κρασπεδα BLT, add τῶν ἱματίων αὐτῶν Gς δε BLT, τε Gς*

γωγαῖς 7*καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ῥαββί.* 8*ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος, πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.* 9*καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ πατὴρ ὁ οὐράνιος.* 10*μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί, ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν ἐστὶν εἷς ὁ χριστός.* 11*ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος.* 12*ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.* 13*οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν* 15*οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.* 16*οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ οἱ λέγοντες Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.* 17*μωροὶ καὶ τυφλοί, τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσός, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάσας τὸν χρυσόν;* 18*καὶ Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει.* 19*μωροὶ καὶ τυφλοί, τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον το ἁγιάζον τὸ δῶρον;* 20*ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ,* 21*και ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι αὐτόν,* 22*καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.* 23*οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ*

2. *ῥαββὶ ῥαββί Gς* 3. *διδασκαλος BLT, καθηγητής G et add ὁ χριστός ς* 5. *υμων ο πατηρ BL, ὁ π. ὑμ. GTς ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς Gς* 6. 7. *οτι καθ. υμ. εστιν εις BGLT, εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγ. Gς*
12. *εισελθειν BLT, add* 14 *Οὐαὶ ὑμῖν γρ. κ. φαρ., ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα ς, et ante vers.* 13 *ponit G*
19. *τί γὰρ μεῖζόν L* 20. *ἁγιάζων Gς ὃς ἐὰν Gς*
22. *μωροὶ καὶ om T* 26. *κατοικήσαντι GT* 31. *αφηκετε B*

τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστιν. ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφεῖναι. 24 ὁδηγοὶ τυφλοί, διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. 25 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ καθαρόν. 27 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι ὁμοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 οὕτως καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δέ ἐστε μεστοὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. 29 οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε Εἰ ἤμεθα ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα αὐτῶν κοινωνοὶ ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. 32 καὶ ὑμεῖς πληρώσετε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 ὄφεις γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; 34 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν, 35 ὅπως ἔλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον ἐκχυννόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 36 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἥξει πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. 37 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπε-

1. τὸν ἔλεον *G*ς δὲ *om* ς 2. ἀφιέναι *G*ς οἱ διυλ. *GT*ς 5. ἐξ *om L* 6. ακρασιας *BLT*ς, ἀδικίας *G* 7. καὶ τῆς παροψίδος *om T* 8. αυτου *BGLT*, αὐτῶν *G*ς 9. παρομοιάζετε *GT*ς 13. μεστοί ἐστε *G*ς 17. ημεθα *utrumque BGLT*, ἦμεν ς 18. κοινωνοὶ αὐτῶν *G*ς 20. πληρώσατε *GLT*ς 24. εξ *BLT*, καὶ ἐξ *G*ς 30. ὅτι (*om* ς) ἥξει ταῦτα πάντα *G*ς

σταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις ἐπισυνάγει τὰ νοσσία ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτῆς, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 38 *ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν.* 39 *λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.*

24 1 *Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο, καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.* 2 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα; ἀμὴν λέγω υμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται.* 3 *καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν λέγοντες Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας καὶ συντελείας τοῦ αἰῶνος;* 4 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.* 5 *πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες Ἐγώ εἰμι ὁ χριστός, καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.* 6 *μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων. ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω ἐστὶν τὸ τέλος.* 7 *ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους·* 8 *πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.* 9 *τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλῖψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου.* 10 *καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ καὶ ἀλλήλους παραδώσουσιν καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους.* 11 *καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται καὶ πλανήσουσιν πολλούς.* 12 *καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν.* 13 *ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.* 14 *καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν. καὶ*

2. *ἐπισυνάγει ὄρνις Gς* 3. *υπο τας πτερ. αυτης BLT, ἑαυτῆς ὑπὸ τ. πτ. Gς* 4. *υμων BL, add ἔρημος GTς* 5. *ὁ ἐρχόμενος om T* (?) 7. *εκ BL, ἀπὸ GTς ἐπορεύετο post Ἰησοῦς Gς* 9. *αποκριθεις BLT, Ἰησοῦς Gς* 10. *πάντα ταῦτα Gς* 11. *ὃς οὐ μὴ ς* 13. [*αὐτοῦ*] *L* 15. *καὶ τῆς συντ. Gς* 20. *γαρ BL, add πάντα GTς* 22. *λιμοι BLT, add καὶ λοιμοὶ Gς* 23. *θλιψιν BGLTς, θλίψεις G* 25. *τῶν om ς*

τότε ἥξει τὸ τέλος. 15 ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς
ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς
ἐν τόπῳ ἁγίῳ (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω), 16 τότε οἱ ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, 17 ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος
μὴ καταβάτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 18 καὶ ὁ ἐν
τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐ-
τοῦ. 19 οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλα-
ζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 20 προσεύχεσθε δέ, ἵνα
μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος μηδὲ σαββάτῳ. 21 ἔσται
γὰρ τότε θλῖψις μεγάλη, οἵα οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς
κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται. 22 καὶ εἰ μὴ
ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα
σάρξ· διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέ-
ραι ἐκεῖναι. 23 τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ Ἰδοὺ ὧδε ὁ χρι-
στὸς ἢ ὧδε, μὴ πιστεύετε· 24 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδό-
χριστοι καὶ ψευδοπροφῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα με-
γάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς
ἐκλεκτούς. 25 ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. 26 ἐὰν οὖν εἴπω-
σιν ὑμῖν Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστίν, μὴ ἐξέλθητε· Ἰδοὺ
ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. 27 ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστρα-
πὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν,
οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 28 ὅπου
ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 29 εὐ-
θέως δὲ μετὰ τὴν θλῖψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος
σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐ-
τῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ
δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 30 καὶ τότε φα-
νήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν οὐρανῷ,
καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψον-
ται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν
τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 31 καὶ
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς
μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν
τεσσάρων ἀνέμων ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως τῶν ἄκρων
αὐτῶν. 32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν.

2. ἑστὼς *Gς* 4. εις *BL*, ἐπὶ *GTς* 5. καταβαινέτω *GTς* τι *Bς*, τὰ *GLT* 6. τὰ ἱμάτια *GTς* 9. ἐν σαββάτῳ *ς* 15. πιστεύσητε *GTς* 22. ἔσται καὶ ἡ π. *Gς* οπου *BLT*, add γὰρ *Gς* 28. ἐν τῷ οὐρ. *Gς* 34. τῶν om *GTς*

ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλὸς καὶ τὰ φύλλα ἐκφυῇ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· 33 οὕτως καὶ ὑμεῖς ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. 34 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. 35 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσεται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν. 36 περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος. 37 ὥσπερ γὰρ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὡς γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ γαμίσκοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, 39 καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 40 τότε ἔσονται δύο ἐν τῷ ἀγρῷ· εἷς παραλαμβάνεται, καὶ εἷς ἀφίεται. 41 δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλῳ· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. 42 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ἡμέρᾳ ὁ κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἂν εἴασεν διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ οὐ δοκεῖτε ὥρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος ἐπὶ τῆς οἰκετείας αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; 46 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει οὕτως ποιοῦντα. 47 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 48 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει

4. ὅτι *om GTς* 6. παρελεύσονται ς 7. καὶ τῆς ὥρας ς 8. ουδε ο υιος *BL*, *om GTς* 9. πατήρ μου μόνος ς γαρ *BL*, δὲ *GTς* 10. ἔσται καὶ ἡ ς ως *BLT*, ὥσπερ *Gς* 11. εκειναις ταις προ *BL*, ταῖς πρὸ *Gς*, *om T* 12. ἐκγαμίζοντες *GTς* 15. ἔσται καὶ ἡ *Gς* 16. δύο ἔσονται *GTς* 16. 17. εις—εις *BLT*, ὁ εἷς – ὁ εἷς *Gς* 17. μύλωνι *Gς* 19. ημερα *BLT*, ὥρᾳ *Gς* 23. ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε *Gς* 25. κύριος αὐτοῦ *Gς* θεραπείας *Gς* 26. τοῦ διδόναι ς 28. ποιοῦντα οὕτως *Gς*

μου ὁ κύριος, 49 καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους
αὐτοῦ, ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ μετὰ τῶν μεθυόντων, 50 ἥξει ὁ
κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ
ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ
μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ
κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα 25
παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν ἐξῆλ-
θον εἰς ὑπάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 πέντε δὲ ἐξ αὐτῶν
ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι· 3 αἱ γὰρ μωραὶ λαβοῦ-
σαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον,
4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις μετὰ τῶν
λαμπάδων ἑαυτῶν. 5 χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου ἐνύ-
σταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ
ἐγένετο, Ἰδοὺ ὁ νυμφίος, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν. 7 τότε
ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι καὶ ἐκόσμησαν τὰς
λαμπάδας ἑαυτῶν. 8 αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπαν Δότε
ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται.
9 ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι λέγουσαι Μή ποτε οὐ μὴ
ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν. πορεύεσθε μᾶλλον πρὸς τοὺς πω-
λοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν
ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ'
αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. 11 ὕστερον
δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι λέγουσαι Κύριε κύριε,
ἄνοιξον ἡμῖν. 12 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
οὐκ οἶδα ὑμᾶς. 13 γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν
ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν. 14 Ὥσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδη-
μῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς
τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ, 15 καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα,
ᾧ δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν,

1. *μου ο κυριος BLT*, ὁ κύριός μου *Gς*, *add* ἐλθεῖν *GTς* 2. *αυτου εσθιη δε και πινη BGLT*, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν *ς* 8. αὐτῶν *Gς* 9. ἀπάντησιν *Gς* 9. 10. *εξ αυτων ησαν μωραι και πεντε φρονιμοι BLT*, ἦσαν ἐξ αὐτ. φρόν. καὶ (*add* αἱ *G*) πέντε μ. *Gς* 10. *αι γαρ B*, αἱ δὲ *L*, αἵτινες *GTς* 11. *αυτων BGLT*, ἑαυτ. *ς* 12. *αγγειοις BLT*, *add* αὐτῶν *Gς* 13. *εαυτων BL*, αὐτῶν *GTς* 15. *νυμφιος BLT*, *add* ἔρχεται *Gς* *απαντησιν BT*, *add* αὐτοῦ *GLς* 17. αὐτῶν *Gς* 19. *ου μη BGLT*, οὐκ *Gς* 20. πορεύεσθε δὲ μ. *ς* 24. καὶ *om L* 27. ὥραν] *add* ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται *ς*

καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως 16 πορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα πέντε. 17 ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησεν ἄλλα δύο. 18 ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν ἀπελθὼν ὤρυξεν γῆν καὶ ἔκρυψεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. 19 μετὰ δὲ πολὺν χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν. 20 καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα. 21 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 22 προσελθὼν καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα εἶπεν Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας, ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα. 23 ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα πιστος ἦς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. 24 προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπεν Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· 25 καὶ φοβηθείς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. 26 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρέ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα; 27 ἔδει σε οὖν βαλεῖν τὰ ἀργύριά μου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. 28 ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29 τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 30 καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυ-

1. *ευθεως πορευθεις BL, εὐθέως. πορ. δὲ GLTς* 2. *εκερδησεν BL, ἐποίησεν GTς* *πεντε BL, π. τάλαντα GTς* 3. *ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα Gς* *το εν BGTς, add τάλαντον L* 4. *γην BT, ἐν τῇ γῇ GLς* *ἀπέκρυψε Gς* 5. *χρ. πολὺν Gς* 6. *μετ' αὐτῶν λόγον Gς* 9. *εκερδησα BLT, add ἐπ' αὐτοῖς Gς* *ἔφη δὲ Gς* 12. *και B, δὲ καὶ GLTς* *τάλαντα λαβὼν Gς* 14. *ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς Gς* 15. *ἦς πιστὸς GLTς* 22. *δοῦλε πονηρὲ L* 24. *σε ουν BT, οὖν σε GLς* *τὸ ἀργύριόν GLTς* 28. *του δε BGLT, ἀπὸ δὲ τοῦ Gς* 29. *ἐκβάλλ. ς*

γμὸς τῶν ὀδόντων. 31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, 32 καὶ συναχθήσονται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐριφίων, 33 καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. 34 τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 35 ἐπείνασα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, ἐδίψησα καὶ ἐποτίσατέ με, ξένος ἤμην καὶ συνηγάγετέ με, 36 γυμνὸς καὶ περιεβάλετέ με, ἠσθένησα καὶ ἐπεσκέψασθέ με, ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἤλθατε πρός με. 37 τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες Κύριε, πότε σε εἴδαμεν πεινῶντα καὶ ἐθρέψαμεν, ἢ διψῶντα καὶ ἐποτίσαμεν; 38 πότε δέ σε εἴδομεν ξένον καὶ συνηγάγομεν, ἢ γυμνὸν καὶ περιεβάλομεν; 39 πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρός σε; 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. 41 τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. 42 ἐπείνασα γὰρ καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν, καὶ ἐδίψησα καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με, 43 ξένος ἤμην καὶ οὐ συνηγάγετέ με, γυμνὸς καὶ οὐ περιεβάλετέ με, ἀσθενὴς καὶ ἐν φυλακῇ καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 τότε ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοὶ λέγοντες Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμέν σοι; 45 τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων Ἀμὴν λέγω υμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον, οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

2. οἱ ἅγιοι ἄγγ. ς 3. συναχθήσεται *G*ς 6. ἐρίφων *GLT*ς 18. ασθενουντα *BLT*, ἀσθενῆ *GL*ς 21. των *BL*, τῶν ἀδελφῶν μου τῶν *GLT*ς *et B mg* 23. το ητοιμασμ. *BGLT*ς, ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου *G* 25. καὶ *ante* ἐδίψ. *om GLT*ς 28. καὶ *BGLT*, αὐτῷ καὶ ς

26 1Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λο-
γους τούτους, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ 2Οἴδατε ὅτι
μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. 3τότε συνήχθησαν
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιε-
ρέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, 4καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα
τὸν Ἰησοῦν δόλῳ κρατήσωσιν καὶ ἀποκτείνωσιν. 5ἔλεγον
δέ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.
6Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σί-
μωνος τοῦ λεπροῦ, 7προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἔχουσα ἀλά-
βαστρον μύρου βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τῆς κεφα-
λῆς αὐτοῦ ἀνακειμένου. 8ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἠγανά-
κτησαν λέγοντες Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; 9ἐδύνατο γὰρ
τοῦτο πραθῆναι πολλοῦ καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. 10γνοὺς
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;
ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. 11πάντοτε γὰρ τοὺς
πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε.
12βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου
πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. 13ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν,
ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ,
λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
14Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰού-
δας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 15εἶπεν Τί θέλετέ
μοι δοῦναι; κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν. οἱ δὲ ἔστησαν
αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια· 16καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν,
ἵνα αὐτὸν παραδῷ.
17Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ
τῷ Ἰησοῦ λέγοντες Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ
πάσχα; 18ὁ δὲ εἶπεν Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν
δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ Ὁ διδάσκαλος λέγει Ὁ καιρός μου
ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν
μου. 19καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 20ὀψίας δὲ γενομένης

5. καὶ *BLT*, καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ *Gς* πρεσβυτεροι *B*, *add* τοῦ λαοῦ *GLTς* 7. κρατήσωσι δόλῳ *ς* 10. ἔχουσα *post* μύρου *GTς* 11. πολυτίμου *L* τὴν κεφαλὴν *GTς* 12. οἱ μαθ. αὐτοῦ *Gς* 14. τοῦτο τὸ μύρον *ς* τοῖς πτωχ. *GLT* 16. 17. τοὺς πτωχ. γὰρ πάντ. *G* 19. δὲ *om GLTς* 28. λέγοντες αὐτῷ *Gς*

ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα, 21 καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ εἷς ἕκαστος αὐτῶν Μή τι ἐγώ εἰμι, κύριε; 23 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός με παραδώσει. 24 ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. 25 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν εἶπεν Μή τι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; λέγει αὐτῷ Σὺ εἶπας. 26 ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ δοὺς τοῖς μαθηταῖς εἶπεν Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου. 27 καὶ λαβὼν ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· 28 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 29 λέγω δὲ ὑμῖν Οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου.

30 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 31 τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. 32 μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 33 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ Εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με. 35 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι. ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον. 36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χω-

1. δώδεκα μαθητῶν *L* 3 αυτω εις εκαστος αυτων (om *LT*) *BLT*, εἷς ἕκαστος *G*, αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν *Gς* 5. ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα *GTς* 12. τὸν ἄρτον *GTς* ἐδίδου *GTς* 13. καὶ εἶπεν *GTς* 14. ποτηρ. και *BT*, τὸ ποτ. *L*, τὸ ποτ. καὶ *Gς* 16. της *BT*, τῆς καινῆς *L*, τὸ τῆς κ. *Gς* 17. ὅτι om *L* 24. διασκορπισθήσεται *Gς* 26. 27. εἰ καὶ πάντες *ς* 27. ἐγὼ δὲ *G* 31. ὁμοίως δὲ καὶ *G*

*ϱίον λεγόμενον Γεθσημανεῖ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς Κα-
θίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπελθὼν ἐκεῖ προσεύξωμαι.* 37 *καὶ
παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου ἤρ-
ξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν.* 38 *τότε λέγει αὐτοῖς Περί-
λυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ
γρηγορεῖτε μετ᾽ ἐμοῦ.* 39 *καὶ προελθὼν μικρὸν ἔπεσεν ἐπὶ
πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων Πάτερ μου, εἰ
δυνατόν ἐστιν, παρελθέτω ἀπ᾽ ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο.
πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ᾽ ὡς σύ.* 40 *καὶ ἔρχεται πρὸς
τοὺς μαθητὰς καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει
τῷ Πέτρῳ Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ᾽
ἐμοῦ;* 41 *γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς
πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.*
42 *πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο Πάτερ μου, εἰ
οὐ δύναται τοῦτο παρελθεῖν, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω
τὸ θέλημά σου.* 43 *καὶ ἐλθὼν πάλιν εὗρεν αὐτοὺς καθεύ-
δοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.* 44 *καὶ
ἀφεὶς αὐτοὺς πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο ἐκ τρίτου τὸν
αὐτὸν λόγον εἰπὼν πάλιν.* 45 *τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μα-
θητὰς καὶ λέγει αὐτοῖς Καθεύδετε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε·
ἰδοὺ γὰρ ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
δίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.* 46 *ἐγείρεσθε ἄγωμεν· ἰδοὺ
ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.* 47 *Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος,
ἰδοὺ Ἰούδας εἷς τῶν δώδεκα ἦλθεν, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὄχλος
πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ
πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.* 48 *ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν ἔδωκεν
αὐτοῖς σημεῖον λέγων Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατή-
σατε αὐτόν.* 49 *καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν
Χαῖρε ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.* 50 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτῷ Ἑταῖρε, ἐφ᾽ ὃ πάρει; τότε προσελθόντες ἐπέβα-
λον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.* 51 *καὶ*

1. *μαθηταῖς αὐτοῦ L* 2. *ου BGς, οὗ ἂν L, ἂν T* *προσεύξ. ἐκεῖ Gς* 4. *αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς G* 6. *προσελθ. G in m.* 7. *μου om T* 14. *προσηύξ. λ-γων GLTς* 15. *τοῦτο τὸ ποτήριον Gς* *παρελθειν BLT, add ἀπ᾽ ἐμοῦ GLς* 16. *παλιν ευρεν αυτους BGLT, εὑρίσκει αὐτοὺς π. Gς* 18. *ἀπελθ. πάλιν Gς* *εκ τριτου BGLς, om LT* 19. *παλιν B, om GLTς* 19. *μαθητὰς αὐτοῦ Gς* 20. *τὸ λοιπὸν GLς* 21. *γὰρ om GLTς* 27. *ὃν ἐὰν L* 30. *ἐφ᾽ ᾧ ς*

ἰδοὺ εἷς τῶν μετ' αὐτοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπέσπασεν
τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιε-
ρέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς Ἀπόστρεψον τὴν μάχαιράν σου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς·
πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν μαχαίρῃ ἀπολοῦνται.
53 ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου,
καὶ παραστήσει μοι ἄρτι πλείω δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων;
54 πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτως δεῖ γενέ-
σθαι; 55 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις Ὡς
ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν
με; καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ ἐκαθεζόμην διδάσκων, καὶ
οὐκ ἐκρατήσατέ με. 56 τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρω-
θῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ πάν-
τες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον. 57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰη-
σοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ
γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. 58 ὁ δὲ Πέ-
τρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ
ἀρχιερέως, καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν
ἰδεῖν τὸ τέλος. 59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ τὸ συνέδριον ὅλον
ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτὸν
θανατώσωσιν, 60 καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων
ψευδομαρτύρων. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρ-
τυρες 61 εἶπον Οὗτος ἔφη Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν
τοῦ θεοῦ καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι. 62 καὶ ἀνα-
στὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ Οὐδὲν ἀποκρίνῃ, τί οὗτοί
σου καταμαρτυροῦσιν; 63 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ὁ ἀρ-
χιερεὺς εἶπεν αὐτῷ Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶν-
τος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

1. μετὰ Ἰησοῦ *GLTς* 4. σου τὴν μάχ. *GTς* 5. ἀποθανοῦνται *G in m.* 6. δυναμαι *B*, *add* ἄρτι *GLTς* 7. ἄρτι *om GLTς* πλειω *BLT*, πλείω ἢ *L*, πλείους ἢ *Gς* 11. εν τω ιερω εκαθεζομην διδασκ. *BT*, πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζ. ἐν τ. ἱερ. διδ. *L*, πρ. ὑ. ἐκ. διδ. ἐν τ. ἱ. *Gς* 13. μαθηταὶ *GLTς*, *add* αυτου *BL* 14. ἔφυγον] *add sed uncis inclusum* οι δε κρατησαντες εφυγον *pr B* 19. ὁ δὲ ἀρχιερεὺς *L in mg* και *BLT*, καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ *Gς* 20. 21. αυτον θανατωσωσιν (-σουσιν *LT*) *BGLTς*, θανατ. αὐτ. *G* 21. πολλων *BGLT*, καὶ π. *ς* 21. 22. προσελθ. ψευδ. *BLT*, ψευδ. προσελθ. *G et add* οὐχ εὗρον *ς* 22. ψευδομάρτ. *om BT* 24. οικοδ. *BT*, *add* αὐτόν *GLς et ante* οἰκ. *L* 26. και *B*, καὶ ἀποκριθεὶς *GLTς*

64 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Σὺ εἶπας. πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ'
ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν
τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρα-
νοῦ. 65 τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ λέγων
Ἐβλασφήμησεν· τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; ἴδε νῦν
ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν. 66 τί ὑμῖν δοκεῖ; οἱ δὲ ἀπο-
κριθέντες εἶπον Ἔνοχος θανάτου ἐστίν. 67 τότε ἐνέπτυσαν
εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν, οἱ δὲ ἐρά-
πισαν 68 λέγοντες Προφήτευσον ἡμῖν, χριστέ, τίς ἐστιν ὁ
παίσας σε; 69 Ὁ δὲ Πέτρος ἐκάθητο ἔξω ἐν τῇ αὐλῇ. καὶ
προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη λέγουσα Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ
Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 70 ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν πάν-
των λέγων Οὐκ οἶδα τί λέγεις. 71 ἐξελθόντα δὲ εἰς τὸν
πυλῶνα εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ Οὗτος ἦν
μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. 72 καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετὰ
ὅρκου, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. 73 μετὰ μικρὸν δὲ
προσελθόντες οἱ ἑστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ Ἀληθῶς καὶ σὺ
ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. 74 τότε
ἤρξατο καταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν, ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄν-
θρωπον. καὶ εὐθὺς ἀλέκτωρ ἐφώνησεν. 75 καὶ ἐμνήσθη
ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος Ἰησοῦ εἰρηκότος ὅτι πρὶν ἀλέκτορα
φωνῆσαι τρὶς ἀπαρνήσῃ με, καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσεν
27 πικρῶς. 1 Πρωΐας δὲ γενομένης συμβούλιον ἔλαβον πάν-
τες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰη-
σοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν, 2 καὶ δήσαντες αὐτὸν ἀπή-
γαγον καὶ παρέδωκαν Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδοὺς αὐτὸν ὅτι κατεκρίθη,
μεταμεληθεὶς ἔστρεψεν τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιε-
ρεῦσιν καὶ πρεσβυτέροις 4 λέγων Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα
ἀθῷον. οἱ δὲ εἶπον Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ ὄψῃ. 5 καὶ ῥίψας
τὰ ἀργύρια εἰς τὸν ναὸν ἀνεχώρησεν, καὶ ἀπελθὼν ἀπήγ-

4. λέγων ὅτι *G*ς 6. βλασφ. *BLT*, add αὐτοῦ *GL*ς 10. ἔξω ἐκάθητο *G*ς 12. αὐτῶν πάντων *G*ς 13. δε *BL*, δὲ αὐτὸν *GLT*ς 14. τοις *BGL*ς, αὐτοῖς *T* ουτος *B*, καὶ οὗτος *GLT*ς 15. 16. μεθ' ὅ. *G*ς 19. καταναθεμ. ς 20. εὐθέως *GLT*ς 21. τοῦ Ἰησ. *G*ς ειρηκ. *BLT*, add αὐτῷ *GL*ς 26. παρεδωκαν *BT*, add Ποντίῳ *L*, add αὐτὸν Ποντίῳ *G*ς 27. παραδιδοὺς *GT*ς 28. ἀπέστρεψεν *GL*ς 29. καὶ τοῖς πρ. *G*ς 30. ὄψει ς 31. ἐν τῷ ναῷ *GLT*ς

ξατο. 6 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια εἶπαν Οὐκ ἔξεστιν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστιν. 7 συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. 8 διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος ἀγρὸς αἵματος ἕως τῆς σήμερον. 9 τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου λέγοντος Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ, 10 καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέν μοι κύριος.

11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστάθη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν λέγων Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ Σὺ λέγεις. 12 καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων οὐδὲν ἀπεκρίνατο. 13 τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσιν; 14 καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. 15 κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. 16 εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 17 συνηγμένων οὖν αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; τὸν Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; 18 ᾔδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν. 19 καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. 20 οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. 21 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον Τὸν Βαραββᾶν. 22 λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον χριστόν; λέγουσιν πάντες Σταυρωθήτω. 23 ὁ δὲ ἔφη Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον λέγοντες Σταυρωθήτω. 24 ἰδὼν δὲ ὁ Πιλᾶτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο

2. κορβαν *BL*, κορβανᾶν *GLTς* 6. τοῦ προφ. Ἱερεμ. *T*
11. ἔστη *Gς* 14. και *B*, καὶ τῶν *GLTς* 20. Ἰησοῦν Βαραβ. *T*
22. τον *prius B*, Ἰησοῦν *T*, *om GLς* 30. τὸν *om GLTς*
32. λέγουσιν αὐτῷ *Gς* ο δε *BT*, *add* ἡγεμὼν *GLς*

τὰς χεῖρας κατέναντι τοῦ ὄχλου λέγων Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. 25 καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπεν Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. 26 τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ. 27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. 28 καὶ ἐνδύσαντες αὐτὸν χλαμύδα κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ, 29 καὶ πλέξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κάλαμον ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐνέπαιξαν αὐτῷ λέγοντες Χαῖρε βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων· 30 καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν ἔλαβον τὸν κάλαμον καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 31 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. 32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. 33 καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν τόπον τὸν λεγόμενον Γολγοθᾶ, ὅ ἐστιν κρανίου τόπος λεγόμενος, 34 ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν οἶνον μετὰ χολῆς μεμιγμένον, καὶ γευσάμενος οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν. 35 σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ βάλλοντες κλῆρον, 36 καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. 37 καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 38 Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λῃσταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. 39 οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν 40 καὶ λέγοντες Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς θεοῦ εἶ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυ-

1. *ἀπέναντι GTς* 2. *τουτου BLT, τ. τοῦ δικαίου L, τοῦ δικ. τούτου Gς* 8. *ἐκδύσ. GTς* 8. 9. *περιέθ. αὐτῷ χλ. κοκκ. Gς* 9. *περιεθηκαν B* 10. *τὴν κεφαλὴν GLς* *εν τη δ. BGLT, ἐπὶ τὴν δ. Gς* 11. *ἐνέπαιζον GLTς* 12. *ὁ βασιλεὺς GTς* 19. *εἰς τόπον λεγ. GLTς* *ὅς ἐστι ς* 19. 20. *λεγόμ. κρ. τ. Gς* 20. *οινον BGLT, ὄξος GLς* 21. *ἤθελε Gς* 22. *βαλόντες LT* 23. *κληρον BGLT, add ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. ς* 30. *θεου ει BL, εἶ τοῦ θεοῦ GTς, add καὶ L*

ροῦ. 41 ὁμοίως καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων ἔλεγον 42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. βασιλεὺς Ἰσραήλ ἐστιν, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτόν. 43 πέποιθεν ἐπὶ τῷ θεῷ· ῥυσάσθω νῦν, εἰ θέλει, αὐτόν. εἶπεν γὰρ ὅτι θεοῦ εἰμὶ υἱός. 44 τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συνσταυρωθέντες σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. 45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 46 περὶ δὲ τὴν ἐνάτην ὥραν ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ λέγων Ἡλὶ ἡλὶ λημὰ σαβακτανί; τουτέστιν Θεέ μου θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; 47 τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἡλίαν φωνεῖ οὗτος. 48 καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν καὶ λαβὼν σπόγγον πλήσας τε ὄξους καὶ περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτόν. 49 οἱ δὲ λοιποὶ εἶπαν Ἄφες ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἡλίας σώσων αὐτόν. 50 ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ ἀφῆκεν τὸ πνεῦμα. 51 καὶ ἰδοὺ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω εἰς δύο, καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, 52 καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεῴχθησαν, καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθησαν 53 καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. 54 ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμὸν καὶ τὰ γινόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες Ἀληθῶς υἱὸς θεοῦ ἦν οὗτος. 55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· 56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. 57 ὀψίας δὲ γενομένης ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰω-

1. *και B*, δὲ καὶ *GLTς*, *om L* 3. *βασιλευς BLT*, εἰ β. *GLς*
4. *πιστεύομεν L* *επ αυτον BT*, ἐπ' αὐτῷ *G*, αὐτῷ *Lς*
5. ἐπὶ τὸν θεὸν *GTς et L in m.* *νυν B*, *ν.* αὐτόν *GLTς*
7. σὺν *om Gς* *αυτον BGLT*, αὐτῷ *ς* 9. *εβοησεν BL*, ἀνεβ. *GLTς* 10. *ελωει ελωει B* 12. ἑστώτων *L* 15. ἔλεγον *GTς*
16. αὐτόν *GLTς*, *add αλλος δε λαβων λογχην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα B* 18. *εις δυο BT*, *ante* ἀπ' ἄν. *GLς* 21. ἠγέρθη *Gς* 25. γενόμ. *Gς* 25. 26. θεου υἱὸς *GTς et L in m.*

σήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσεν τῷ Ἰησοῦ· 58οὗτος προσ-
ελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε ὁ
Πιλᾶτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι. 59καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ
Ἰωσὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ ἐν σινδόνι καθαρᾷ 60καὶ ἔθηκεν
αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέ-
τρᾳ, καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου
ἀπῆλθεν. 61ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη
Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. 62Τῇ δὲ ἐπαύ-
ριον, ἥτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευήν, συνήχθησαν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλᾶτον 63λέγοντες
Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν
Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆ-
ναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μή ποτε ἐλθόν-
τες οἱ μαθηταὶ κλέψωσιν αὐτὸν καὶ εἴπωσιν τῷ λαῷ
Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χεί-
ρων τῆς πρώτης. 65ἔφη αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Ἔχετε κουστω-
δίαν· ὑπάγετε ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. 66οἱ δὲ πορευ-
θέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον σφραγίσαντες τὸν λίθον
μετὰ τῆς κουστωδίας.
28 1Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαβ-
βάτων, ἦλθεν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία
θεωρῆσαι τὸν τάφον. 2καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας·
ἄγγελος γὰρ κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ προσελθὼν
ἀπεκύλισεν τὸν λίθον, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. 3ἦν
δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν
ὡς χιών. 4ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσείσθησαν οἱ τη-
ροῦντες καὶ ἐγενήθησαν ὡς νεκροί. 5ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἄγγελος εἶπεν ταῖς γυναιξίν Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ
ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. 6οὐκ ἔστιν ὧδε·
ἠγέρθη γὰρ καθὼς εἶπεν. δεῦτε ἴδετε τὸν τόπον ὅπου
ἔκειτο. 7καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς
εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν.
8καὶ ἀπελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ

1. εμαθητευθη *L* 3. αποδοθ. *BT*, *add* τὸ σῶμα *GLς* 4. εν *BT*, *om GLς* 6. ἐπὶ τῇ θ. *L* 7. μαριαμ *B* 14. μαθηται *B*, *add* αὐτοῦ *GLT et add* νυκτὸς *ς* 16. ἔφη δὲ *ς* 23. καὶ *om GLTς* 24. λιθον *BLT*, *add* ἀπὸ τῆς θύρας *Gς* 26. ὡσεὶ χ. *Gς* 27. ἐγένοντο ὡσεὶ *Gς* 31. εκειτο *BT*, *add* ὁ κύριος *GLς* 34. ἐξελθοῦσαι *GLς*

χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. 9 Καὶ ἰδοὺ Ἰησοῦς ὑπήντησεν αὐταῖς λέγων Χαίρετε. αἱ δὲ προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κἀκεῖ με ὄψονται. 11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ τινὲς τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γενόμενα. 12 καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων συμβούλιόν τε λαβόντες ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, 13 λέγοντες· Εἴπατε ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. 14 καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. 15 οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον ἡμέρας. 16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 17 καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν· οἱ δὲ ἐδίστασαν. 18 καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 19 πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίσαντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, 20 διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμὶ πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

1. *αυτου BLT*, *add* ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ *Gς* 2. ὁ Ἰησ *GLTς* ἀπήντησεν *GLς* 6. καὶ ἐκεῖ *G in mrg* 13. *υπο BL*, ἐπὶ *GTς* *πεισομεν B*, *add* αὐτὸν *GLTς* 16. ἡμερας *om GTς* 18. 19. προσεκύν. αὐτῷ *Gς* 21. τῆς *om Gς* *ουν BLς*, *om GLT* 22. βαπτίζοντ. *GLς* 26. *αιωνος BGLT*, *add* ἀμήν *ς* *κατα μαθθαιον B*

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

---

1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ χριστοῦ υἱοῦ θεοῦ (2 καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου. 3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ)· 4 ἐγένετο Ἰωάννης, ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 6 καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἔσθων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. 7 καὶ ἐκήρυσσεν λέγων Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. 8 ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ. 9 Ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. 10 καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν. 11 καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα. 12 καὶ εὐθὺς τὸ

κατα μαρκον B, εὐαγγέλιον κ. Μ. GLT, Τὸ κ. Μ. εὐαγγ. ς
1. *υἱοῦ τοῦ θ. Gς   καθως BT, ὡς GLς*   2. *τω (om G) ησαια τω προφητη BGLT, τοῖς προφήταις Lς   ιδου BLT, ἰ. ἐγὼ Gς*   4. *σου BGLT, add ἔμπροσθέν σου ς*   6. *ὁ om GLς   κηρυσσων BT, καὶ κηρ. GLς*   7. *ἐξεπορεύοντο G in mg*   8. 9. *παντες και εβαπτ. BGLT, καὶ ἐβ. π. ς*   9. *υπ αυτου BLT, post ποταμῷ GLς*   10. *και ην BLT, ἦν δὲ GLς   ὁ om GLς*   12. *ἐσθίων GLς*   14. *μου om B*   15. *εγω BGT, add μὲν GLς   ἐν ὕδατι GLς*   16. *πνευματι BLT, ἐν πν. GTς   εγενετο BL, καὶ ἐγ. GLTς*   18. *υπο ιωανν. BLT, ante εἰς τὸν GLς   εὐθέως GLς*   19. *εκ BGLT, ἀπὸ Gς*   20. *ὡσεὶ ς   ἐπ' αὐτόν Gς et L in mg*   22. *σοι BGLT, ᾧ GLς   εὐθέως L*

πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον. 13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσεράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

14 Καὶ μετὰ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, 15 καὶ λέγων ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 16 καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος, ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἁλεεῖς. 17 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλεεῖς ἀνθρώπων. 18 καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθουν αὐτῷ. 19 καὶ προβὰς ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, 20 καὶ εὐθὺς ἐκάλεσεν αὐτούς. καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν, 22 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. 23 καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξεν 24 λέγων Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. 26 καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνῆσαν φωνῇ

1. ἦν ἐκεῖ ἐν ς 2. τεσσ. ημ *BLT*, ἡμ. τεσσ. *GL*ς 5. και μετα *BLT*, μ. δὲ *G*ς 6. του *BLT*, τῆς βασιλείας τοῦ *GL*ς 7. και *prius BGL*ς, *om LT* 9. και παραγ. *BGLT*, περιπατῶν δὲ *G*ς 10. σιμωνος *BT*, τοῦ Σίμ. *GL*, αὐτοῦ ς αμφιβαλλοντας *BGLT*, βάλλοντας ς, *add* ἀμφίβληστρον *GL*ς 13. τὰ δίκτ. αὐτῶν *G*ς 14. ηκολουθουν *B*, -θησαν *GLT*ς προβας *BLT*, *add* ἐκεῖθεν *GL*ς 16. εὐθέως *GL*ς 21. εισελθ. εις τ. συν. εδιδ. *BGL*ς, ἐδίδασκεν εἰς τὴν συναγωγήν *T* 23. γραμμ. *BGLT*ς, *add* αὐτῶν *L* 24. ευθυς *om GL*ς 25. τι *BLT*, Ἔα τί *G*ς 26. οἴδαμέν *T* 29. πνεῦμα τὸ *om b* φωνησαν *BT*, κρᾶξαν *GL*ς

μεγάλη ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. 27 καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες,
ὥστε συνζητεῖν αὐτοὺς λέγοντας Τί ἐστιν τοῦτο; διδαχὴ
καινή· κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκαθάρτοις
ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. 28 καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ
αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γα-
λιλαίας. 29 Καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθὼν ἦλθεν
εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ
Ἰωάννου. 30 ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα,
καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. 31 καὶ προσελθὼν
ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν
ὁ πυρετὸς καὶ διηκόνει αὐτοῖς. 32 ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε
ἔδυσεν ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς
ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους, 33 καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπι-
συνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. 34 καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς
κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέ-
βαλεν, καὶ οὐκ ἤφιεν τὰ δαιμόνια λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν
αὐτὸν χριστὸν εἶναι. 35 καὶ πρωῒ ἔννυχα λίαν ἀναστὰς
ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, κἀκεῖ προσηύ-
χετο. 36 καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ.
37 καὶ εὗρον αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι πάντες ζητοῦ-
σίν σε. 38 καὶ λέγει αὐτοῖς Ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχο-
μένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ
ἐξῆλθον. 39 καὶ ἦλθεν κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν
εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐ-
τόν, λέγων αὐτῷ, ὅτι ἐὰν θέλῃς δύνῃ με καθαρίσαι.

1. ἐξ *BGT*ς, ἀπ' *GL* πάντες *GL*ς 2. αυτους *B*, πρὸς ἑαυτοὺς *LT*, πρ. αὑτοὺς *G*ς 2. 3. διδαχη καινη *BLT*, τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη; ὅτι *G*ς 4. ἐξῆλθε δὲ *G*ς 5. πανταχοῦ *om GLT*ς 6. εὐθέως *G*ς εξελθων ηλθεν *BGL*, ἐξελθόντες ἦλθον *GT*ς 9. εὐθέως *G*ς 10. τῆς χειρὸς αὐτῆς *G*ς 11. πυρετος *B*, *add* εὐθέως *GLT*ς 12. ἔδυ *G*ς 13. καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυν. ἦν *G*ς 16. λαλεῖν τὰ δαιμόνια *GLT*ς 17. χριστον ειναι *B*, *om GLT*ς εννυχα *BGLT*, -χον *G*ς 18. καὶ ἀπῆλθεν *om B* και εκει *GL*ς 19. ὁ Σίμ. *GL*ς 20. ευρον αυτον και *BT*, εὑρόντες αὐτόν *GL*ς 20. 21. σε ζητοῦσιν *L* 21. ἀλλαχοῦ *om GL*ς 22. κἀκεῖ *LT*ς 23. ἐξελήλυθα *GL*ς ηλθεν *B*, ἦν *GLT*ς ἐν ταῖς συναγ. ς 26. λεγων *BT*, καὶ λ. *L*, καὶ γονυπετῶν αὐτὸν καὶ λ. *G*ς ὅτι *GLT*ς, κυριε οτι *B* δύνασαί *GLT*ς

41 καὶ σπλαγχνισθεὶς ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἥψατο,
καὶ λέγει αὐτῷ Θέλω, καθαρίσθητι. 42 καὶ εὐθὺς ἀπῆλ-
θεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. 43 καὶ ἐμβρι-
μησάμενος αὐτῷ, εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, 44 καὶ λέγει αὐ-
τῷ Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς, ἀλλὰ ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον
τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ
προσέταξεν Μωυσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 45 ὁ δὲ ἐξελ-
θὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον,
ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελ-
θεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις, καὶ ἤρχοντο πρὸς
αὐτὸν πάντοθεν.

1 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν, 2
ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν, 2 καὶ συνήχθησαν πολλοί,
ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλά-
λει αὐτοῖς τὸν λόγον. 3 καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐ-
τὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. 4 καὶ μὴ δυ-
νάμενοι προσενέγκαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν
τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσιν τὸν κρά-
βαττον, ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. 5 καὶ ἰδὼν ὁ Ἰη-
σοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ Τέκνον,
ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 6 ἦσαν δέ τινες τῶν γραμμα-
τέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις
αὐτῶν 7 Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται
ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; 8 καὶ εὐθὺς ἐπιγνοὺς
ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι διαλογίζονται ἐν ἑαυ-
τοῖς, λέγει αὐτοῖς Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρ-
δίαις ὑμῶν; 9 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυ-

1. *καὶ BLT, ὁ δὲ Ἰησοῦς Gς* *αυτου ηψ. BLT, ἥψ. α. Gς* 2. *ευθυς BL, εὐθέως L, εἰπόντος αὐτοῦ εὐθέως Gς* 4. *εὐθέως Gς* 5. *μηδὲν om L* 10. *επ BT, εν GLς* *τοποις BL, add ην GLTς* 11. *πανταχόθεν Gς* 12. *εισελθων παλιν BT, εἰσῆλθεν π. L, π. εἰσῆλθεν Gς* 13. *ηκουσθη BLT, καὶ ἠκ. GLς* *εἰς οἶκον Gς* *καὶ BL, κ. εὐθέως GLTς* 15. 16. *φερ. προς αυτ. παραλ. B, πρ. αὐτ. φέρ. παραλ. L, πρ. αὐτ. παρ. φ. GTς* 17. *προσεγγίσαι GLTς* 19. *οπου BGLT, ἐφ' ᾧ GLς* *ἰδὼν δὲ GLς* 21. *ἀφέωνταί GTς et L in mg* *σου αι αμ. BGT, σοι αἱ ἁμ. σου (σου in uncis L) Lς* 23. *τί GLTς, οτι B* *βλασφημει BLT, βλασφημίας Gς* 24. *εὐθέως Gς* 25. *οτι BL, ὅτι οὕτως ς et add αὐτοὶ GT* 26. *λεγει BT, εἶπεν GLς* *αὐτοῖς om B*

*τικῷ Ἀφίενταί σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρου καὶ
ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει;* 10 *ἵνα δὲ εἰδῆτε
ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἁμαρ-
τίας ἐπὶ τῆς γῆς, λέγει τῷ παραλυτικῷ* 11 *Σοὶ λέγω,
ἔγειρε ἆρον τὸν κράβαττόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν
σου.* 12 *καὶ ἠγέρθη καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλ-
θεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ
δοξάζειν τὸν θεόν, ὅτι οὕτως οὐδέποτε εἴδομεν.*
13 *Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ πᾶς
ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.* 14 *καὶ
παράγων εἶδεν Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ
τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. καὶ ἀνα-
στὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.* 15 *καὶ γίνεται ἐν τῷ κατακεῖ-
σθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ
ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί· καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ* 16 *γραμ-
ματεῖς τῶν Φαρισαίων, καὶ ἰδόντες ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν
ἁμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ
ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν ἐσθίει;* 17 *καὶ
ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς ὅτι οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ
ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον κα-
λέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς.*
18 *Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι
νηστεύοντες. καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ Διὰ τί οἱ
μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νη-
στεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ οὐ νηστεύουσιν;* 19 *καὶ εἶπεν αὐ-*

1. *ἀφέωνταί GTς et L in mg   σου BGT, σοι Lς   εγειρου BT, ἔγειρε GL, ἔγειραι ς   καὶ om GT*   2. *σου τὸν κράββατον Gς*   3. 4. *αφ. αμαρτ. επι τ. γ. B, ἐπὶ τ. γ. ἀφ. ἁμ. GL, ἀφ. ἐπὶ τ. γ. ἁμ. Tς*   5. *ἔγειραι ς   αρον BGLT, ada καὶ Lς*   6. *και ευθυς BT, εὐθέως, καὶ GLς*   7. *ἐναντίον πάντ. GLTς*   8. *οτι BL, λέγοντας ὅτι GLTς   οὐδέπ. οὕτως GLς   εἴδαμεν LT*   13. *ἐγένετο GLς*   16. *ἠκολούθησαν GLTς   αυτω B, add καὶ οἱ GLTς*   17. *των φαρισ. και BL, καὶ οἱ φαρισ. GLTς   οτι εσθιει BL, αὐτὸν ἐσθιοντα GTς*   17. 18. *τῶν τελ. καὶ ἁμ. Gς*   19. *οτι BT, τί οτι GLς   των τελωνων και των (om Gς) αμαρτωλων BGς, τῶν ἁμαρτ. καὶ τῶν τελ. LT   εσθιει BL, add καὶ πίνει GLTς*   20. *ὅτι om GLTς*   21. *ἀλλ' GLTς   οὐκ] οὐ γὰρ L in mg*   22. *ἁμαρτωλούς] add εἰς μετάνοιαν ς*   23. *οἱ τῶν φαρισαίων ς*   25. *μαθηταὶ alterum om GLς*   26. *σοι B, add μαθηταὶ GLTς*

τοῖς ὁ Ἰησοῦς Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ᾽ αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ᾽ αὐτῶν, οὐ δύνανται νηστεύειν· 20 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. 21 οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ πλήρωμα τὸ καινὸν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 22 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί.

23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν διαπορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδοποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. 24 καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ Ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν. 25 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυείδ, ὅτε χρείαν ἔσχεν καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ; 26 ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; 27 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. 28 ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

1 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς συναγωγήν. καὶ ἐκεῖ ἄν- 3
θρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα, 2 καὶ παρετήρουν αὐ-
τὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν

3. μετ αυτων *BT*, μεθ᾽ ἑαυτῶν *L* et ante ἔχουσι *G*ς 5. ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ς καὶ οὐδεὶς ς 6. ἱματίῳ παλαιῷ *G*ς 7. τὸ πλήρωμα — ἀπὸ] sic vulg. ital. et Cantabr., το πλ. αφ εαυτου (ἀπ᾽ αὐτοῦ *L*) το καινον *BL*, τὸ πλ. αὐτοῦ τὸ καιν. *G*ς, ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ πλ. τὸ κ. *T* 9. ρηξει *BL*, ῥήσσει *GLT*ς οἶνος] add ὁ νέος *G*ς 10. ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί *T*, ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται *GL*ς, απολλυται *B*? aut απολλονται και οι ασκοι *B*? add αλλα οινον νεον εις ασκους καινους *B* et add βλητέον *GL*ς 11. παραπορ. αὐτὸν ἐν τοῖς σάββ. *GT*ς 12. καὶ ἦρξ. οἱ μαθ. αὐτοῦ *G*ς 12. 13. ὁδὸν ποιεῖν *GT*ς 14. ἐν τοῖς *G*ς 15. ελεγεν *B*, αὐτὸς ἔλ. *GT*ς, [αὐτὸς] λέγει *L* 17. ηλθεν *B*, πῶς εἰσῆλθεν *GLT*ς 18. τοῦ ἀρχ. *G*ς 19. τοῖς ἱερεῦσιν *GLT*ς 21. καὶ om *GL*ς 24. εἰς τὴν συν. *GL*ς καὶ ἦν ἐκ. *G*ς 25. παρετηροῦντο *L* 26. κατηγορήσουσιν *LT*

αὐτοῦ. 3 καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν
Ἔγειρε εἰς τὸ μέσον. 4 καὶ λέγει αὐτοῖς Ἔξεστιν τοῖς σάββα-
σιν ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖ-
ναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. 5 καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ'
ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν
λέγει τῷ ἀνθρώπῳ Ἔκτεινον τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν, καὶ
ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 6 καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρι-
σαῖοι εὐθὺς μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐδίδουν κατ'
αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. 7 καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ
πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησεν, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰου-
δαίας 8 καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας καὶ
πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα πλῆθος
πολύ, ἀκούοντες ὅσα ποιεῖ, ἦλθον πρὸς αὐτόν. 9 καὶ εἶπεν
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάρια προσκαρτερῇ αὐτῷ διὰ
τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· 10 πολλοὺς γὰρ ἐθερά-
πευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, ὅσοι
εἶχον μάστιγας. 11 καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν
αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντα
ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 12 καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς,
ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσιν.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος καὶ προσκαλεῖται οὓς
ἤθελεν αὐτός, καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. 14 καὶ ἐποίησεν
δώδεκα ἵνα ὦσιν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κη-
ρύσσειν 15 καὶ ἔχειν ἐξουσίαν ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. 16 καὶ
ἐπέθηκεν ὄνομα τῷ Σίμωνι Πέτρον· 17 καὶ Ἰάκωβον τὸν
τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου, καὶ

1. τῷ ἐξηραμμένην ἔχ. τὴν χ. *G*ς 2. ἔγειραι ς 6. τ. χεῖρά σου *GL*ς 7. ἀποκατ. *G*ς αυτου *BGLT*, *add* ὡς ἡ ἄλλη ς 8. εὐθέως *GL*ς εδιδουν *BT*, ἐποίουν *GL*ς 10. ανεχωρησεν *BGLT*, *ante* μετὰ τῶν *L*ς προς *B*ς, εἰς *GLT* 11. ηκολουθησεν *BGL*, -σαν *GT*ς και *BLT*, αὐτῷ καὶ *GL*ς 13. περι *BL*, οἱ περὶ *GLT*ς 14. ἀκούσαντες *G*ς ὅσα] ἃ *L in mg* ἐποίει *GL*ς 15. πλοιάριον *GLT*ς 19. ἐθεώρει προσέπιπτεν *G*ς ἔκραζε *G*ς 21. αυτον φανερον *BLT*ς, φαν. αὐτ. *G* ποιησ. *BGL*ς, ποιῶσ. *T*, *add* ὅτι ᾔδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι *L* 24. δωδεκα *GLT*ς, *add* ους και αποστολους ωνομασεν *B* και *B*, *add* ἵνα *GLT*ς 25. εξουσιαν *BT*, *add* θεραπεύειν τὰς νόσους καὶ *GT*ς δαιμονια *GLT*ς, *add* και εποιησεν τους δωδεκα *B* 26. ον. τω σιμ. *BLT*, τῷ σίμ. ὄν. *GL*ς

ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανηργές, ὅ ἐστιν υἱοὶ βρον-
τῆς· 18 καὶ Ἀνδρέαν καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον καὶ
Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου καὶ
Θαδδαῖον καὶ Σίμωνα τὸν καναναῖον 19 καὶ Ἰούδαν Ἰσκα-
ριὼθ ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

Καὶ ἔρχεται εἰς οἶκον, 20 καὶ συνέρχεται πάλιν ὁ
ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μηδὲ ἄρτον φαγεῖν.
21 καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ᾽ αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐ-
τόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη. 22 καὶ οἱ γραμματεῖς οἱ ἀπὸ
Ἱεροσολύμων καταβάντες ἔλεγον ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ
ὅτι ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
23 καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐ-
τοῖς Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; 24 καὶ ἐὰν
βασιλεία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ
βασιλεία ἐκείνη. 25 καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ᾽ ἑαυτὴν μερισθῇ,
οὐ δυνήσεται ἡ οἰκία ἐκείνη στῆναι. 26 καὶ εἰ ὁ σατανᾶς
ἀνέστη ἐφ᾽ ἑαυτὸν καὶ ἐμερίσθη, οὐ δύναται στῆναι, ἀλλὰ
τέλος ἔχει. 27 ἀλλ᾽ οὐ δύναται οὐδεὶς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ
ἰσχυροῦ εἰσελθὼν τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ
πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
διαρπάσει. 28 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ βλασφη-
μίαι, ὅσα ἐὰν βλασφημήσωσιν· 29 ὃς δ᾽ ἂν βλασφημήσῃ
εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα,
ἀλλ᾽ ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου ἁμαρτήματος. 30 ὅτι ἔλεγον
Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

31 Καὶ ἔρχονται ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐ-
τοῦ, καὶ ἔξω στήκοντες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, καλοῦντες

1. *Βοανεργ. BGς* 4. *κανανίτην Gς* *Ἰσκαριώτην Gς* 7. *μήτε Gς* 10. *βεεζεβουλ B* 16. *δυνησεται η οικ. εκ. στηναι BT, δύναται ἡ οἰκ. ἐκ. σταθῆναι L, δύναται (-νήσεται L) σταθῆναι ἡ οἰκ. ἐκ. GLς* 17. *εμερισθη B, μεμέρισται GLTς* *σταθῆναι GTς* 18. *αλλ (om ς) ου δυναται ουδεις BTς, οὐδεὶς δύν. GL* 18. 19. *εις την οικ. — αυτου B, τὰ σκ. τοῦ ἰσχ. εἰσελθ. εἰς τ. οἰκ. αὐτοῦ GLTς* 21. *διαρπάσῃ G in mg.* 22. *τα αμαρτημ. BGLT, ante τοῖς υἱοῖς Gς* *αἱ om ς* 23. *ὅσας Gς* *ἂν GLς* 25. *αμαρτηματος BGLT, κρίσεως Gς* 27. *και ερχ. BLT, ἔρχ. οὖν Gς* *η μητ. αυτ. κ. οι αδ. BGL, οἱ ἀδ. αὐτοῦ (om ς) καὶ ἡ μ. GTς* 28. *στηκοντες BT, ἑστῶτες GLς* *φωνοῦντες Gς*

αὐτόν. 32 καὶ ἐκάθητο περὶ αὐτὸν ὄχλος. καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ζητοῦσίν σε. 33 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου; 34 περιβλεψάμενος τοὺς περὶ αὐτὸν κύκλῳ καθημένους λέγει Ἴδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 35 ὃς ἂν ποιήσῃ τὰ θελήματα τοῦ θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

4 1 Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν. καὶ συνάγεται πρὸς αὐτὸν ὄχλος πλεῖστος, ὥστε αὐτὸν εἰς πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦσαν. 2 καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ 3 Ἀκούετε. ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων σπεῖραι. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθεν τὰ πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτό. 5 καὶ ἄλλο ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες καὶ ὅπου οὐκ εἶχεν γῆν πολλήν, καὶ εὐθὺς ἐξανέτειλεν διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος τῆς γῆς, 6 καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος, ἐκαυματίσθη καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν ἐξηράνθη. 7 καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκεν. 8 καὶ ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ αὐξάνοντα, καὶ ἔφερεν εἰς τριάκοντα καὶ εἰς ἑξήκοντα καὶ εἰς ἑκατόν. 9 καὶ ἔλεγεν Ὃς ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. 10 καὶ ὅτε ἐγένετο κατὰ μόνας, ἠρώτων αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν

1. *π. αυτ. οχλ. BGLT, ὄ. π. α. Gς* *καὶ λ. BLT, εἶπον δὲ Gς* 2. *εξω Bς, καὶ αἱ ἀδελφαί σου ἔξω GLT* 3. *αποκριθεις — λεγει BLT, ἀπεκρίθη — λέγων GLς* 4. *και οι BGL, ἢ οἱ GLTς* *καὶ περιβλ. GLTς* 5. *κυκλω BL, ante τοὺς περὶ GTς, ante περὶ G* *ἰδοὺ L et G in m* 6. *ὃς γὰρ ἂν Gς* *τὸ θέλημα GLς* 7. *ἀδελφή μου Gς* 9. *συνήχθη Gς* *ὄχλ. πολύς GTς* 10. *εις (add το B? L) πλ. εμβ. BL, ἐμβ. εἰς τὸ πλ. GTς* 11. *ησαν BT, ἦν GLς* 14. *τοῦ σπεῖραι Gς* 15. *πετεινα BGLT, add τοῦ οὐρανοῦ ς* 16. *ἄλλο δὲ Gς* *και alterum BLT, om GLς* 17. *ευθέως Gς* *τῆς om GTς* 18. *και οτε — ηλιος BLT, ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος GLς* *εκαυματισθησαν BL, -τίσθη GLTς* 19. *ἐπὶ τὰς L in mrg* 21. *αλλα BT, ἄλλο GLς* 22. *αὐξάνοντα Gς, -νόμενον GLT, B incert.* 23. *εις ter BT, ἓν ter GLς* 24. *ος εχει BLT, αὐτοῖς· (om G) ὁ ἔχων Gς* 25. *ὅτε δὲ Gς* *ἠρώτησαν Gς*

τοῖς δώδεκα τὰς παραβολάς. 11 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμῖν τὸ μυστήριον δέδοται τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξωθεν ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται, 12 ἵνα βλέποντες βλέπωσιν καὶ μὴ ἴδωσιν, καὶ ἀκούοντες ἀκούωσιν καὶ μὴ συνιῶσιν, μή ποτε ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀφεθῇ αὐτοῖς. 13 καὶ λέγει αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν ταύτην, καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; 14 ὁ σπείρων τὸν λόγον σπείρει. 15 οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθὺς ἔρχεται ὁ σατανᾶς καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον εἰς αὐτούς. 16 καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν τὸν λόγον, εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν, 17 καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν, εἶτα γενομένης θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον εὐθὺς σκανδαλίζονται. 18 καὶ ἄλλοι εἰσὶν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι· οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον ἀκούσαντες, 19 καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμεναι συμπνίγουσιν τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 20 καὶ ἐκεῖνοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσιν τὸν λόγον καὶ παραδέχονται καὶ καρποφοροῦσιν ἓν τριάκοντα καὶ ἓν ἑξήκοντα καὶ ἓν ἑκατόν. 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι μή τι ἔρχεται ὁ λύχνος ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην, οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν τεθῇ; 22 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν, ἐὰν μὴ ἵνα φανερωθῇ, οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, ἀλλ' ἵνα ἔλθῃ εἰς φανερόν. 23 εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

1. τὴν παραβολὴν *GLς* 2. το μυστ. δεδ. *BT*, δέδοται (*add* γνῶναι *Gς*) τὸ μ. *GLς* 3. εξωθεν *B*, ἔξω *GLTς* 5. ἀφεθήσεται *G in mg* 6. αυτοις *prius BLT*, *add* τὰ ἁμαρτήματα *GLς* 9. οι οταν *B*, καὶ ὅτ. *GLTς* 10. εὐθέως *GLς* 11. εις αυτους *BT*, ἐν αὐτοῖς *GL*, ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν *GLς* 12. εὐθέως *Gς* 15. εὐθέως *GLς* 16. αλλοι *BGLT*, οὗτοί *ς* 17. ακουσαντες *BGT*, -οντες *GLς* 18. αἰῶνος τούτου *ς* 20. εκεινοι *BT*, οὗτοί *GLς* 22. εν τρι. και εξ. και *B*, ἓν (ἐν) τρι. καὶ ἓν (ἐν) ἑξ. καὶ ἓν (ἐν) *GLTς* 23. ὅτι *om GLς* 23. 24. ὁ λύχν. ἔρχ. *Gς* 25. ἐπὶ] υπο *pr B* τεθη *BGLT*, ἐπιτεθῇ *Gς* εστιν *BLT*, *add* τι *Gς* 25. 26. εαν μη ινα *BL*, ἐὰν μὴ *GT*, ὃ ἐὰν μὴ *Gς* 27. ἔλθῃ εἰς φαν. *T*, εἰς φ. ἔ. *GLς*, φανερωθη *B*

24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Βλέπετε τί ἀκούετε. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν· 25 ὃς γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 26 Καὶ ἔλεγεν Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὡς ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, 27 καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστᾷ καὶ μηκύνεται ὡς οὐκ οἶδεν αὐτός. 28 αὐτομάτη ἡ γῆ καρποφορεῖ πρῶτον χόρτον εἶτα στάχυν, εἶτα πλήρης σῖτος ἐν τῷ στάχυϊ. 29 ὅταν δὲ παραδοῖ ὁ καρπός, εὐθὺς ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός. 30 Καὶ ἔλεγεν Πῶς ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ ἐν τίνι αὐτὴν παραβολῇ θῶμεν; 31 ὡς κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερον ὂν πάντων τῶν σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς, 32 καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει καὶ γίνεται μείζων πάντων τῶν λαχάνων καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῖν. 33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν, 34 χωρὶς δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς ἰδίοις μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυεν πάντα.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψίας γενομένης Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. 36 καὶ ἀφέντες τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἄλλα πλοῖα ἦν μετ' αὐτοῦ. 37 καὶ γίνεται λαῖλαψ μεγάλη ἀνέμου, καὶ τὰ κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ἤδη γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. 38 καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων. καὶ ἐγείρουσιν αὐτόν, καὶ

2. *και προστεθ. υμιν BLT et add τοῖς ἀκούουσιν ς, om G* 3. *εχει prius BLT, ἂν ἔχῃ Gς* 6. *ως BT, ὡς ἐὰν GLς* 8. *βλαστάνῃ Gς μικυνεται B, μηκύνηται GLTς* 9. *αὐτ. γὰρ ἡ Gς* 10. *πλήρη σῖτον Gς παραδῷ Gς* 11. *εὐθέως GTς* 12. *πως BGLT, τίνι GLς* 13. *τινι αυτην παραβ. θωμεν BLT, ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν GLς* 14. *κόκκον GL* 14. 15. *μικροτερον ον BLT, μικρότερος Gς* 15. *των επι της γης BGLTς, om L* 16. *μείζων post λαχ. Gς, μεῖζον L in m* 18. *κατασκηνοῦν GLς* 20. *ἐδύν. GLT* 21. *ιδιοις μαθ. αυτ. B, ἰδ. μαθ. T, μαθ. αὐτοῦ GLς* 26. *πλοια BL, δὲ πλ. GT, δὲ πλοιάρια ς ἀν. μεγ. Gς* 27. *και τα BLT, τὰ δὲ Gς* 27. 28. *ηδη γ. τ. πλ. BGLT, αὐτὸ ἤδη γ. Gς* 28. *ἦν αὐτὸς GLTς ἐπὶ τῇ ς* 29. *εγειρ. BT, διεγείρ. GLς*

λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα;
39 καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ εἶπεν τῇ θα-
λάσσῃ Σιώπα, πεφίμωσο. καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ
ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. 40 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί δειλοί
ἐστε; οὔπω ἔχετε πίστιν; 41 καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν,
καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ
ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει αὐτῷ;

1 Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης εἰς τὴν χώ- 5
ραν τῶν Γερασηνῶν. 2 καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐκ τοῦ
πλοίου, ὑπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν
πνεύματι ἀκαθάρτῳ, 3 ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς
μνήμασιν, καὶ οὐδὲ ἁλύσει οὐκέτι οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτὸν
δῆσαι, 4 διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσιν δε-
δέσθαι καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις καὶ τὰς
πέδας συντετρῖφθαι, καὶ οὐδεὶς ἴσχυεν αὐτὸν δαμάσαι,
5 καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ
ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις.
6 καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσε-
κύνησεν αὐτόν, 7 καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει Τί ἐμοὶ
καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν
θεόν, μή με βασανίσῃς. 8 ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ Ἔξελθε τὸ
πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. 9 καὶ ἐπηρώτα
αὐτόν Τί ὄνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ Λεγιὼν ὄνομά μοί
ἐστιν, ὅτι πολλοί ἐσμεν. 10 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλά,
ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. 11 ἦν δὲ ἐκεῖ
πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη· 12 καὶ πα-
ρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους,

5. εστε *BL*, *add* οὕτως *GTς* ουπω *BGL*, πῶς οὐκ *GTς*
7. υπακουει αυτω *B*, αὐτῷ ὑπ. *T*, ὑπακούουσιν αὐτῷ *GLς*
8. ἦλθεν *G in mg* 9. Γαδαρηνῶν *Gς* ἐξελθόντι
αὐτῷ *GTς* 10. υπηντησεν *BL*, εὐθέως (-θὺς *T*) ἀπήντησεν
GTς 12. μνημείοις *ς* οὔτε *Gς* αλυσει *BLT*, ἁλύσεσιν
GLς οὐκέτι *om Gς* ἠδύν. *Gς* 15. αὐτὸν ἴσχ. *Gς*
16. 17. ἐν τ. ὄρεσι καὶ ἐν τ. μνήμασιν *ς* 18. ἰδὼν δὲ *GLς*
19. εἶπε *Gς* 22. ἀπὸ τοῦ *L in mg* ἐπηρώτησεν *L in mg*
23. σοι ὄνομα *Gς* λεγει αυτω *BGLT*, ἀπεκρίθη λέγων *ς*
λεγεὼν *Gς* 24. ἐστιν *om GTς* παρεκάλουν *L in mg*
25. αυτα (αὐτοὺς *GLTς*) αποστ. *BGLTς*, ἀποστ. αὐτοὺς *L*
26. προς τω ορει *BGLT et ante* καὶ παρεκ. *L*, πρὸς τὰ ὄρη *ς*
βοσκομένων *L in mg* παρεκάλουν *L in mg* 27. αυτον *BT*,
add πάντες οἱ δαίμονες *Lς*, *add* οἱ δαίμ. *GL*

ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. 13 καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν ὡς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. 14 καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστιν τὸ γεγονός. 15 καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν Λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν. 16 καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. 17 καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. 18 καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ᾽ αὐτοῦ ᾖ. 19 καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ Ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἠλέησέν σε. 20 καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκα πόλει ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

21 Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. 22 καὶ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ, 23 καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλά, λέγων ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς τὰς χεῖρας αὐτῇ, ἵνα σωθῇ καὶ ζήσῃ. 24 καὶ ἀπῆλθεν μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς καὶ συνέθλιβον αὐτόν. 25 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος δώδεκα ἔτη 26 καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν καὶ δαπανήσασα τὰ παρ᾽ αὐτῆς πάντα καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ

1. *αυτοις BL, add εὐθέως ὁ Ἰησοῦς GLTς* 4. *ως BLT, ἦσαν δὲ ὡς GLς* 5. *και οι BGLT, οἱ δὲ Gς* *αυτους BGLT, τοὺς χοίρους ς* *ἀνήγγ. ς* 6. *ἐξῆλθον Gς* 8. *καθήμ.] add καὶ Gς* 9. *λεγεῶνα Gς* 10. *διηγήσ. δὲ G in mg* 13. *εμβαιν. BGLT, ἐμβάντος Gς* 14. *μετ αυτου ᾖ (ην B) BLT, ᾖ μ. α. Gς.* *και BGLT, καὶ Ἰησοῦς L, ὁ δὲ Ἰ. ς* 16. *ἀνάγγ. Gς et L in mg* *σοι ὁ κύριος GLς* *ἐποίησε ς* 19. *ἐν τῷ πλ. GLTς* 21. *και BLT, add ἰδοὺ GLς* 23. *παρακαλεῖ T et G in mg.* 24. 25. *αὐτῇ τὰς χ. Gς* 25. *ινα BLT, ὅπως Gς* *ζήσεται Gς* 27. *γυνη BL, γ. τις GTς* *ἔτη δώδ. GLTς* 28. 29. *παρ᾽ ἑαυτῆς ς*

χεῖρον ἐλθοῦσα, 27 ἀκούσασα τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα
ἐν τῷ ὄχλῳ ὄπισθεν ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. 28 ἔλεγεν
γάρ, ὅτι ἐὰν ἅψωμαι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ, σωθήσο-
μαι. 29 καὶ εὐθὺς ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς,
καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. 30 καὶ
εὐθὺς ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν
ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ ἔλεγεν Τίς μου ἥψατο
τῶν ἱματίων; 31 καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Βλέ-
πεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις Τίς μου ἥψατο;
32 καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 33 ἡ δὲ
γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν αὐτῇ, ἦλ-
θεν καὶ προσέπεσεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλή-
θειαν. 34 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ, ἡ πίστις σου σέσω-
κέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστι-
γός σου. 35 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχι-
συναγώγου λέγοντες ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανεν· τί ἔτι
σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; 36 ὁ δὲ Ἰησοῦς παρακούσας τὸν
λόγον τὸν λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ Μὴ φοβοῦ,
μόνον πίστευε. 37 καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐδένα μετ᾽ αὐτοῦ συν-
ακολουθῆσαι, εἰ μὴ τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάν-
νην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. 38 καὶ ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον
τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ θόρυβον καὶ κλαίοντας
καὶ ἀλαλάζοντας πολλά, 39 καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς Τί
θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ
καθεύδει. 40 καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν
πάντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου καὶ τὴν
μητέρα καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου ἦν τὸ
παιδίον. 41 καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου λέγει
αὐτῇ Ταλιθὰ κοῦμ, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Τὸ κορά-
σιον, σοὶ λέγω, ἔγειρε. 42 καὶ εὐθὺς ἀνέστη τὸ κοράσιον,

1. τὰ *om* GLTς 3. εαν αψ. κ. τ. ι. αυτου BT, κἂν τῶν ἱματ. αὐτ. ἅψωμαι GLς 4. *et* 6. εὐθέως GLς 11. αυτη BLT, ἐπ᾽ αὐτῇ GLς 13. ὁ δὲ Ἰησοῦς L θύγατερ Gς 17. παρακουσας BT, εὐθέως ἀκούσας GLς 18. τον λαλ. B, λαλ. GLTς 19. μετ αυτου συνακ. BT, αὐτῷ ἀκολ. (συνακ. Gς) GLς 20. τον πετρ. BT, Πέτρ. GLς 21. ιακωβου BGLTς, αὐτοῦ G ερχονται BGLT, ἔρχεται Gς 22. και κλαι. BGLT, κλαί. ς 25. αυτος BGL, ὁ GTς 26. ἅπαντας ς 28. παιδιον BGLT, *add* ἀνακείμενον Lς 29. κοῦμι GLς 30. ἔγειραι ς εὐθέως GLς

καὶ περιεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. καὶ ἐξέστησαν εὐθὺς ἐκστάσει μεγάλῃ. 43 καὶ διεστείλατο αὐτοῖς πολλὰ ἵνα μηδεὶς γνοῖ τοῦτο, καὶ εἶπεν δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

6 *1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 καὶ γενομένου σαββάτου ἤρξατο διδάσκειν ἐν τῇ συναγωγῇ. καὶ οἱ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο λέγοντες Πόθεν τούτῳ ταῦτα, καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, καὶ αἱ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γινόμεναι; 3 οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας καὶ ἀδελφὸς Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆτος καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. 4 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι οὐκ ἔστιν προφήτης ἄτιμος εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 5 καὶ οὐκ ἐδύνατο ἐκεῖ ποιῆσαι οὐδεμίαν δύναμιν, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας ἐθεράπευσεν. 6 καὶ ἐθαύμασεν διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.*

Καὶ περιῆγεν τὰς κώμας κύκλῳ διδάσκων. 7 καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων, 8 καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδὸν εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ ἄρτον, μὴ πήραν, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν, 9 ἀλλὰ ὑποδεδεμένους σανδάλια, καὶ μὴ ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας. 10 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὅπου ἐὰν εἰσέλθητε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν. 11 καὶ ὃς ἂν τόπος μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 12 καὶ

1. *εὐθὺς om GLς* 3. *γνῷ Gς* 4. *ερχεται BT, ἦλθεν GLς* 6. *διδασκ. BT, post συναγ. GLς* 7. *οἱ om GLς* 8. *και αι BT, καὶ GL, ὅτι καὶ ς* 9. *γινομεναι BT, γίνονται GLς* 10. *τῆς om GLς* *και αδ. BLT, ἀδ. δὲ Gς* 11. *Ἰωσῆ Gς* 13. *και ελ. BLT, ἔλ. δὲ GLς* 15 *αυτου prius BLT, om GLς* *ἠδύν. GLTς* 16. *οὐδ. δύν. π. Gς* 17. *ἐθαύμαζεν GLTς* 23. *αρτον μη πηραν BT, π. μ. ἄ. GLς* 24. *ἀλλ' Gς* 25. *ενδυσασθαι BLς, ἐνδύσησθε GLT* *καὶ λέγει L in mrg* 26. *εαν BGς, ἂν LT* 27. *ος αν τ. μη δεξ. BT, ὅσοι ἐὰν (ἂν L) μὴ δέξωνται GLς* 29. *αυτοις BGLT, add ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ Lς*

ἐξελθόντες ἐκήρυξαν ἵνα μετανοῶσιν, 13 καὶ δαιμόνια πολλὰ
ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ
ἐθεράπευον.
14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης. φανερὸν γὰρ ἐγέ-
νετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων
ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνά-
μεις ἐν αὐτῷ· 15 ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι
δὲ ἔλεγον ὅτι προφήτης ὡς εἷς τῶν προφητῶν. 16 ἀκούσας
δὲ ὁ Ἡρώδης ἔλεγεν Ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτος
ἠγέρθη. 17 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησεν τὸν
Ἰωάννην καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν
γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμη-
σεν· 18 ἔλεγεν γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, ὅτι οὐκ ἔξε-
στίν σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου. 19 ἡ δὲ Ἡρω-
διὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ
ἠδύνατο· 20 ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς
αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον, συνετήρει αὐτόν, καὶ
ἀκούσας αὐτοῦ πολλὰ ἠπόρει, καὶ ἡδέως αὐτοῦ ἤκουεν.
21 καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου ὅ τε Ἡρώδης τοῖς γενε-
σίοις αὐτοῦ δεῖπνον ἐποίησεν τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ καὶ
τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας, 22 καὶ εἰσ-
ελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος καὶ ὀρχη-
σαμένης, ἤρεσεν τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις. ὁ
δὲ βασιλεὺς εἶπεν τῷ κορασίῳ Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς,
καὶ δώσω σοι· 23 καὶ ὤμοσεν αὐτῇ Ὅ τι ἐάν με αἰτήσῃς δώ-
σω σοι ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. 24 καὶ ἐξελθοῦσα
εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτῆς Τί αἰτήσωμαι; ἡ δὲ εἶπεν Τὴν κεφα-
λὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτίζοντος. 25 καὶ εἰσελθοῦσα εὐθὺς
μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο λέγουσα Θέλω

1. *ἐκήρυσσον GLς* *μετανοήσωσι Gς* 5. *ελεγον BL, ἔλεγεν GLTς* 6. *εγηγ. εκ νεκ. BL, ἐκ ν. ἀνέστη (ἠγέρθη Gς) GTς* 7. *δὲ om ς* 8. *ως BLT, ἐστὶν (add ἢ ς) ὡς GLς* 9. *εἶπεν GLς, add ὅτι Gς* *ουτος BGLT, αὐτὸς G, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς Lς* 10. *ηγερθη BT, add ἐκ νεκρῶν GLς* 11. *ἐν τῇ φ. ς* 15. *ηθελεν BGTς, ἐζήτει L* 17. *αγιον B, add καὶ GLTς* 18. *ηπορει B, ἐποίει GLTς* 20. *ἐποίει Gς* 22. *αὐτῆς τῆς GLTς, αυτου B* 23. *ηρεσεν BLT, καὶ ἀρεσάσης Gς* 23. 24. *ο δε β. ειπεν BT, εἶπεν (add δὲ L) ὁ βασιλεὺς GLς* 25. *ο τι B, ὅτι ὃ GLTς* 26. *και BT, ἡ δὲ GLς* 27. *αιτησωμαι BGLT, -σομαι ς* 28. *βαπτιστοῦ GLς* *εὐθέως Gς*

*ἵνα ἐξαυτῆς δῷς μοι ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου
τοῦ βαπτιστοῦ.* 26 *καὶ περίλυπος γενόμενος ὁ βασιλεὺς διὰ
τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς ἀνακειμένους οὐκ ἠθέλησεν ἀθετῆσαι
αὐτήν.* 27 *καὶ εὐθὺς ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτορα
ἐπέταξεν ἐνέγκαι τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.* 28 *καὶ ἀπελθὼν ἀπε-
κεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκεν τὴν κεφαλὴν
αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ
κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς.* 29 *καὶ ἀκούσαν-
τες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθαν καὶ ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ καὶ
ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.*

30 *Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησαν καὶ ὅσα ἐδίδαξαν.*
31 *καὶ λέγει αὐτοῖς Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον
τόπον, καὶ ἀναπαύσασθε ὀλίγον. ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ
οἱ ὑπάγοντες πολλοί, καὶ οὐδὲ φαγεῖν εὐκαίρουν.* 32 *καὶ
ἀπῆλθον ἐν τῷ πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν.* 33 *καὶ
εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας καὶ ἔγνωσαν πολλοί, καὶ πεζῇ ἀπὸ
πασῶν τῶν πόλεων συνέδραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτούς.*
34 *καὶ ἐξελθὼν εἶδεν πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
αὐτούς, ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα, καὶ ἤρ-
ξατο διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.* 35 *καὶ ἤδη ὥρας πολλῆς γε-
νομένης προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἔλεγον,
ὅτι ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή·* 36 *ἀπόλυ-
σον αὐτούς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς καὶ
κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσιν.* 37 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
εἶπεν αὐτοῖς Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐ-
τῷ Ἀπελθόντες ἀγοράσωμεν δηναρίων διακοσίων ἄρτους;
καὶ δώσομεν αὐτοῖς φαγεῖν.* 38 *ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Πόσους*

1. *μοι δῷς ἐξαυτ. G*ς 3. *συνανακειμ. GLT*ς 3. 4. *αὐτὴν ἀθετῆσαι GL*ς 5. *ἐνεχθῆναι GL*ς *αυτου BGLT*ς, *add ἐπὶ πίνακι L* *και BLT, ὁ δὲ GL*ς 9. *ἦλθον GL*ς 12. *παντα BLT, add καὶ G*ς 13. *εἶπεν GL*ς 14. *αναπαύσασθε BTG, -εσθε GL*ς 15. *ηὐκαίρ.* ς 16. *εν τ. πλ. εις ερ. τοπον BL, εἰς ἔρ. τ. τῷ πλ. GT*ς 17. *και εγνωσαν BLT, καὶ ἐπέγν. G, οἱ ὄχλοι καὶ ἐπέγν. αὐτὸν* ς 18. *εκει και προηλθον αυτους BLT et add καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτὸν* ς, *καὶ ἦλθον ἐκεῖ G* 19. *ειδεν BGLT, ὁ Ἰησοῦς εἶδ. L, εἶδ. ὁ Ἰ.* ς 19. 20. *ἐπ' αὐτοῖς G*ς 22. *αὐτοῦ hab. et om L* *λέγουσιν GLT*ς 25. *τι φαγωσιν BGLT, ἄρτους· τί γὰρ φάγ. οὐκ ἔχουσιν GL*ς 27. *διακ. δην.* ς 28. *δῶμεν G*ς, *δωσωμεν B*

ἔχετε ἄρτους; ὑπάγετε ἴδετε. καὶ γνόντες λέγουσιν Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. 39 καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλιθῆναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ χόρτῳ. 40 καὶ ἀνέπεσαν πρασιαὶ πρασιαί, κατὰ ἑκατὸν καὶ κατὰ πεντήκοντα. 41 καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν, καὶ κατέκλασεν τοὺς ἄρτους καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, ἵνα παρατιθῶσιν αὐτοῖς, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισεν πᾶσιν. 42 καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, 43 καὶ ἦραν κλάσματα δώδεκα κοφίνων πληρώματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων. 44 καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς ἄρτους πεντακισχίλιοι ἄνδρες.

45 Καὶ εὐθὺς ἠνάγκασεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύει τὸν ὄχλον. 46 καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 47 καὶ ὀψίας γενομένης ἦν τὸ πλοῖον ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. 48 καὶ ἰδὼν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν (ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς) περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἤθελεν παρελθεῖν αὐτούς· 49 οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν· 50 πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδαν, καὶ ἐταράχθησαν. ὁ δὲ εὐθὺς ἐλάλησεν μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. 51 καὶ ἀνέβη πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο. 52 οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἀλλ' ἦν αὐτῶν ἡ καρδία πεπωρωμένη.

53 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησαρὲτ

1. ἄρτ. ἔχ. GLTς ιδετε BLT, καὶ ἴδ. GLς λεγουσιν BGLTς, λέγ. αὐτῷ L 2. ἀνακλῖναι GLς 3. ἀνέπεσον GLς 4. κατα — κατα BLT, ἀνὰ — ἀνὰ Gς 7. μαθηταις BT, *add* αὐτοῦ GLς παραθῶσιν GLς 9. κλασμάτων GLTς 10. κοφίνους πλήρεις GLς 11. ἄρτους] *add* ὡσεὶ ς 12. εὐθέως GLς 14. ἀπολύσῃ Gς 17. ιδων BLT, εἶδεν Gς 18. καὶ περὶ Gς 21. περιπατ. *post* θαλασσης B 22. φάντ. εἶναι GLTς, οτι φαντ. εστιν B 23. ο δε BL, καὶ GLTς εὐθέως Gς 26. εξισταντο BLT, *add* καὶ ἐθαύμαζον GLς 27. αλλ ην B, ἦν γὰρ GLTς αυτ. η κ. BGLT, ἡ καρδ. αὐτῶν Gς 29. επι τ. γ. ηλ. εις γεννησαρεθ B

καὶ προσωρμίσθησαν. 54 *καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου εὐθὺς ἐπιγνόντες αὐτόν,* 55 *περιέδραμον ὅλην τὴν χώραν ἐκείνην καὶ ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβάττοις τοὺς κακῶς ἔχοντας περιφέρειν ὅπου ἤκουον ὅτι ἔστιν.* 56 *καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας ἢ εἰς πόλεις ἢ εἰς ἀγρούς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθεσαν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται, καὶ ὅσοι ἂν ἥψαντο αὐτοῦ ἐσώζοντο.*

7 1 *Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καί τινες τῶν γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων.* 2 *καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὅτι κοιναῖς χερσίν, τουτέστιν ἀνίπτοις, ἐσθίουσιν τοὺς ἄρτους* 3 *(οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσιν, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων,* 4 *καὶ ἀπ᾽ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ ῥαντίσωνται, οὐκ ἐσθίουσιν. καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν καὶ χαλκίων)* 5 *καὶ ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς Διὰ τί οὐ περιπατοῦσιν οἱ μαθηταί σου κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ κοιναῖς χερσὶν ἐσθίουσιν τὸν ἄρτον;* 6 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Καλῶς ἐπροφήτευσεν Ἠσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται ὅτι ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χείλεσίν με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ·* 7 *μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.* 8 *ἀφέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων.* 9 *καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν*

2. *εὐθέως GLς* *αυτον BGLTς, add οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου L* *περιδραμόντες GLTς* 3. *χωραν BLT, περίχωρον GLς* *καὶ om GLTς* 4. *οτι BL, ὅτι ἐκεῖ GTς* 5. *εις πολεις η εις BLT, πόλ. ἢ GLς* 6. *ἐτίθουν GLς* 8. *ηψαντο BL, ἥπτοντο GLTς* 11. *ὅτι om GLTς* 12. *ἐσθίοντας GLTς* 15. *ἀπὸ Gς* *ραντ. B, βαπτ. GLTς* 16. *ἃ παρέλαβον GLTς, απερ ελαβον B* 17. *χαλκιων B, add καὶ κλινῶν GLTς* *και επερ. BLT, ἔπειτα ἐπ. Gς* 18. 19. *οἱ μαθ. σ. οὐ περιπ. GLς* 20. *κοιναις BGLT, ἀνίπτοις Lς* *δε BT, add ἀποκριθεὶς GLς* 21. *αυτοις BLT, add ὅτι GLς* *προεφ. Gς* 22. *ουτος ὁ λ. GTς* 25. *την prius BLT, γὰρ τὴν Gς* 26. *ανθρωπων BT, add βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων, καὶ ἄλλα παρομοῖα τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε GLς* *καλως B, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Καλῶς GLTς*

*τοῦ θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν τηρῆτε. 10 Μωυσῆς
γὰρ εἶπεν Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου, καὶ
Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· 11 ὑμεῖς
δὲ λέγετε Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί Κορ-
βᾶν (ὅ ἐστιν δῶρον) ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, 12 οὐκέτι
ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, 13 ἀκυ-
ροῦντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παρε-
δώκατε. καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. 14 καὶ προσ-
καλεσάμενος πάλιν τὸν ὄχλον λέγει αὐτοῖς Ἀκούσατέ μου
πάντες καὶ σύνετε. 15 οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου
εἰσπορευόμενον εἰς αὐτὸν τὸ κοινοῦν αὐτόν· ἀλλὰ τὰ ἐκ
τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενά ἐστιν τὰ κοινοῦντα ἄνθρω-
πον. 17 καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπη-
ρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὴν παραβολήν. 18 καὶ
λέγει αὐτοῖς Οὕτως καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε ὅτι
πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρωπον οὐ δύ-
ναται αὐτὸν κοινῶσαι, 19 ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς
τὴν καρδίαν ἀλλ' εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα
ἐκπορεύεται καθαρίζων πάντα τὰ βρώματα; 20 ἔλεγεν δὲ
ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον. 21 ἔσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων
οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, πορνεῖαι κλοπαὶ
φόνοι 22 μοιχεῖαι πλεονεξίαι πονηρίαι δόλος ἀσέλγεια ὀφθαλ-
μὸς πονηρὸς βλασφημία ὑπερηφανία ἀφροσύνη· 23 πάν-
τα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν
ἄνθρωπον.*

*24 Ἐκεῖθεν δὲ ἀναστὰς ἀπῆλθεν εἰς τὰ ὅρια Τύρου
καὶ Σιδῶνος. καὶ εἰσελθὼν εἰς οἰκίαν οὐδένα ἤθελεν γνῶ-
ναι, καὶ οὐκ ἠδυνάσθη λαθεῖν. 25 ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα*

1. *τηρητε B, τηρήσητε GLTς, στήσητε G* 5. *καὶ οὐκέτι GTς* 6. *τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἢ τ. μ. αὐτοῦ Gς* 9. *παλιν BLT, πάντα Gς ἔλεγεν GLTς ἀκούετέ Gς* 10. *συνίετε Gς* 11. *το κοινουν αυτον B, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι GLTς* 11. 12. *εκ τ. ανθ. εκπορ. B et add ἐκεῖνά LT, ἐκπορ. ἀπ' αὐτοῦ ἐκεῖνά Gς* 12. *ανθρ B, τὸν ἄνθρ. GLTς, add* 16. *εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω GLς* 14. *την παραβ. BGLT, περὶ τῆς παραβ. Gς* 19. *καθαρίζον Gς* 22. 23. *πορν. κλ. φ. μοιχ. BT, μοι. πορν. φ. κλ. GLς* 27. *τὰ μεθόρια GTς* 28. *καὶ Σιδῶνος om T εἰς τὴν οἰκ. Gς* 29. *ἠδυνήθη GLTς ἀλλ ευθυς ακ. BT, ἀκούσ. γὰρ GLς*

γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχεν τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα
ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ·
26 ἡ δὲ γυνὴ ἦν Ἑλληνίς, Συροφοινίκισσα τῷ γένει, καὶ
ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον ἐκβάλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς
αὐτῆς. 27 καὶ ἔλεγεν αὐτῇ Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ
τέκνα· οὐ γάρ ἐστιν καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων
καὶ τοῖς κυναρίοις βαλεῖν. 28 ἡ δὲ ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐ-
τῷ Ναὶ κύριε· καὶ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης
ἐσθίουσιν ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. 29 καὶ εἶπεν
αὐτῇ Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε· ἐξελήλυθεν ἐκ τῆς
θυγατρός σου τὸ δαιμόνιον. 30 καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν
οἶκον αὐτῆς εὗρεν τὸ παιδίον βεβλημένον ἐπὶ τὴν κλίνην
καὶ τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθός.

31 Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθεν διὰ
Σιδῶνος εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας ἀνὰ μέσον τῶν
ὁρίων Δεκαπόλεως. 32 καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν καὶ
μογγιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν
χεῖρα. 33 καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ᾽
ἰδίαν, ἔβαλεν τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ καὶ
πτύσας ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ, 34 καὶ ἀναβλέψας εἰς
τὸν οὐρανὸν ἐστέναξεν, καὶ λέγει αὐτῷ Ἐφφαθά, ὅ ἐστιν
διανοίχθητι. 35 καὶ ἠνοίγησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαί, καὶ ἐλύθη
ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. 36 καὶ
διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσιν· ὅσον δὲ αὐτοῖς διε-
στέλλετο, αὐτοὶ μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. 37 καὶ
ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες Καλῶς πάντα πεποίη-
κεν, ὡς καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν καὶ ἀλάλους λαλεῖν.
8 1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄν-

3. ἦν δὲ ἡ γ. Gς   συρα φοιν. T et B?, Συροφοίνισσα ς   4. ἐκβάλλῃ ς   5. και ελεγεν BLT, ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Gς   6. καλόν ἐστι Gς   7. βαλ. τ. κυν. GLς   8. και BL, καὶ γὰρ GLTς   9. ἐσθίει Gς   11. το δαιμ. BT, ante ἐκ τῆς GLς   12. 13. το παιδιον — εξεληλυθος BLT, τὸ δαιμ. ἐξελ. καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης GLς   14. 15. ηλθεν δια σιδωνος BGLT, καὶ Σιδῶνος ἦλθε Gς   15. πρὸς τὴν ς   16. κωφον και BLT, κωφὸν Gς   17. μογγιλ. BGT, μογιλ. GLς   22. και prius BLT, καὶ εὐθέως GLς διηνοίχθ. Gς   24. δε BLT, δὲ αὐτὸς Gς   25. αὐτοὶ om Gς   27. ὡς om GLTς   και αλ. BT, καὶ τοὺς ἀλ. GLς   28. παλιν πολλου BGLT, παμπόλλου Gς

τος καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσιν, προσκαλεσάμενος τοὺς
μαθητὰς αὐτοῦ λέγει αὐτοῖς 2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον,
ὅτι ἤδη ἡμέραις τρισίν, προσμένουσιν καὶ οὐκ ἔχουσιν τί
φάγωσιν. 3 καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον
αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· καί τινες αὐτῶν μακρό-
θεν εἰσίν. 4 καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι
πόθεν τούτους δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρη-
μίας; 5 καὶ ἠρώτα αὐτούς Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶ-
παν Ἑπτά. 6 καὶ παραγγέλλει τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς
γῆς. καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους εὐχαριστήσας ἔκλασεν,
καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παρατιθῶσιν. καὶ
παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. 7 καὶ εἶχαν ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ εὐ-
λογήσας αὐτὰ εἶπεν καὶ ταῦτα παρατιθέναι. 8 καὶ ἔφα-
γον καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν περισσεύματα κλασμά-
των, ἑπτὰ σπυρίδας. 9 ἦσαν δὲ ὡς τετρακισχίλιοι. καὶ
ἀπέλυσεν αὐτούς. 10 Καὶ εὐθὺς ἐμβὰς αὐτὸς εἰς τὸ πλοῖον
μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά.
11 καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι καὶ ἤρξαντο συνζητεῖν αὐτῷ,
ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειρά-
ζοντες αὐτόν. 12 καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ λέ-
γει Τί ἡ γενεὰ αὕτη ζητεῖ σημεῖον; ἀμὴν λέγω, εἰ δοθή-
σεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. 13 καὶ ἀφεὶς αὐτούς, πά-
λιν ἐμβὰς ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. 14 καὶ ἐπελάθοντο λα-
βεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν
ἐν τῷ πλοίῳ. 15 καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς λέγων Ὁρᾶτε, βλέ-
πετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου.
16 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχουσιν.

1. τους *BGLT*, ὁ Ἰησοῦς τοὺς ς 2. αὐτοῦ *om T* 3. ημεραις τρισι *B*, ἡμέραι (-ρας ς) τρεῖς *GLT*ς προσμέν. μοι *G*ς 5. και τινες *BLT*, τ. γὰρ *G*ς απο μακρ. *BT* 6. εισιν *BT*, ἥκασιν *L*, ἥκουσι *G*ς ὅτι *om GL*ς 8. ἐπηρώτα *GL*ς 9. παρήγγειλε *G*ς 10. αρτους *BGLT*ς, *add* καὶ *L* 11. παραθῶσιν *GL*ς 12. 13. ευλογησας — παρατιθ. *B*, ταῦτα εὐλ. εἶπεν παρατεθῆναι καὶ αὐτὰ *L*, εὐλογ. εἶπεν παρατιθέναι (παραθεῖναι *G*ς) καὶ αὐτά *GT*ς 13. και εφ. *BL*, ἔφ. δὲ *GT*ς 15. σφυρ. *L* δὲ *BT*, *add* οἱ φαγόντες *GL*ς 16. εὐθέως *G*ς αὐτὸς *om GT*ς 21. σημεῖον ἐπιζητεῖ *G*ς λέγω ὑμῖν *GLT*ς 22. 23. παλιν εμβας *BT et add* εἰς πλοῖον *L*, ἐμβ. πάλιν εἰς τὸ πλ. *G*ς 25. ορατε *BGLT*ς, *add* καὶ *L* 27. οτι α. ο. εχουσιν *BLT*, λέγοντες ὅτι ἄ. ο. ἔχομεν *G*ς

17 *καὶ γνοὺς λέγει αὐτοῖς Τί διαλογίζεσθε ὅτι ἄρ-
τους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; πεπωρωμέ-
νην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν;* 18 *ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ
βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημο-
νεύετε,* 19 *ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντα-
κισχιλίους, πόσους κοφίνους κλασμάτων πλήρεις ἤρατε;
λέγουσιν αὐτῷ Δώδεκα.* 20 *Καὶ ὅτε τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς
τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων
ἤρατε; καὶ λέγουσιν αὐτῷ Ἑπτά.* 21 *καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς
Πῶς οὐ νοεῖτε;*

22 *Καὶ ἔρχονται εἰς Βηθσαϊδάν. καὶ φέρουσιν αὐτῷ
τυφλόν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.* 23 *καὶ
ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήνεγκεν αὐτὸν ἔξω
τῆς κώμης, καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς
χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει.* 24 *καὶ ἀνα-
βλέψας ἔλεγεν Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα
ὁρῶ περιπατοῦντας.* 25 *εἶτα πάλιν ἔθηκεν τὰς χεῖρας ἐπὶ
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ διέβλεψεν, καὶ ἀποκατέστη,
καὶ ἐνέβλεπεν τηλαυγῶς ἅπαντα.* 26 *καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν
εἰς οἶκον αὐτοῦ, λέγων Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς.*

27 *Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς
τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπη-
ρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς Τίνα με λέγου-
σιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;* 28 *οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι
Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι
εἷς τῶν προφητῶν.* 29 *καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς Ὑμεῖς
δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει*

1. *γνους BT, add ὁ Ἰησοῦς GLς* 2. *συνιετε BLT, add ἔτι Gς* 6. *πλήρ. κλασμ. Gς* 7. *και οτε BL, ὅτε δὲ GLTς επτα BGLTς, add ἄρτους L* 9. *και λεγ. αυτω BT, οἱ δὲ εἶπον GLς* 10. *πως ουπω BL, οὔπω T, πως οὐ GLς* 11. *ἔρχεται Gς* 13. *ἐξήγαγεν GLς* 15. *βλέπεις BT* 16. 17. *οτι ως δ. ορω BGLT, ὡς δ. Gς* 17. *ἐπέθηκεν GLTς* 18. *διεβλεψεν BT, ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι GLς ἀποκατεστάθη Gς, ἀπεκατεστάθη L* 19. *ἐνέβλεψε Gς ἅπαντας ς* 20. *εἰς τὸν ς εισελθης BT, add μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ GLς* 24. *ειπαν BT, ἀπεκρίθησαν GLς αυτω λεγοντες οτι (om L) BLT, om Gς* 25. 26. *οτι εις BLT, ἕνα Gς* 26. *επηρωτα αυτους BGLT, λέγει αὐτοῖς GLς* 27. *και αποκρ. L, ἀπ. δὲ Gς, ἀπ. T et B?*

αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ χριστός. 30 καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μη-
δενὶ λέγωσιν περὶ αὐτοῦ. 31 καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς,
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδο-
κιμασθῆναι ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἀρχιερέων καὶ
τῶν γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας
ἀναστῆναι, 32 καὶ παρρησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλα-
βόμενος ὁ Πέτρος αὐτόν, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. 33 ὁ δὲ
ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐπετίμησεν Πέ-
τρῳ καὶ λέγει Ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς
τὰ τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. 34 καὶ προσκαλε-
σάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς
Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ
ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 35 ὃς
γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·
ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ
εὐαγγελίου, σώσει αὐτήν. 36 τί γὰρ ὠφελεῖ ἄνθρωπον,
κερδῆσαι τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῆναι τὴν ψυχὴν αὐ-
τοῦ; 37 τί γὰρ δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς
ἑαυτοῦ; 38 ὃς γὰρ ἐὰν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λό-
γους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, καὶ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτόν, ὅταν ἔλθῃ
ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.
1 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰσίν τινες ὧδε 9
τῶν ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν
ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

2 Καὶ μετὰ ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν
Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ ἀναφέρει αὐ-
τοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους, καὶ μετεμορ-
φώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, 3 καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο

2. εἴπωσιν *L* 4. υπο *BGLT*, ἀπὸ *Gς* 4. 5. καὶ ἀρχ. καὶ γρ. *ς* 7. αὐτὸν ὁ Π. *Gς* 8. τῷ Πέτρῳ *Gς* 9. και λεγει *BT*, λέγων *GLς* 12. ει τις *BGL*, ὅστις *GTς* ελθειν *BLς*, ἀκολουθεῖν *GT* 14. ἂν *GLς* 15. εαυτου ψ. *GT et B?*, ψ. αὐτοῦ *Lς* 16. σωσει *BGLT*, οὗτος σ. *ς* ωφελει *BLT*, ὠφελήσει *GLς* ανθρ. *BGς*, τὸν ἄνθρ. *LT*, ἄνθρωπος *G* 17. κερδησαι *BT*, ἐὰν κερδήσῃ *GLς* ζημιωθῇ *LGς* 18. τί γὰρ δώσει] *sic Orig*, τι γαρ δω (δοι?) ο *B*, τί γὰρ *T*, ἢ τί δώσει *GLς* ἄνθρωπος *om T* 19. αὐτοῦ *GLTς* ἂν *Gς* 23. 24. τῶν ὧδε *GLς* 26. μεθ' ἡμ. *Gς* 27. ιωανν. *BGLT*, τὸν Ἰω. *ς* 29. ἐγένοντο *LT*

στίλβοντα, λευκὰ λίαν, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς οὐ δύναται οὕτως λευκᾶναι. 4 *καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωυσῇ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ.* 5 *καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν καὶ Μωυσῇ μίαν καὶ Ἡλίᾳ μίαν.* 6 *οὐ γὰρ ᾔδει τί ἀποκριθῇ· ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο.* 7 *καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς, καὶ ἐγένετο φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἀκούετε αὐτοῦ.* 8 *καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι οὐκέτι οὐδένα εἶδον μετὰ ἑαυτῶν, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.* 9 *καὶ καταβαινόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ ἃ εἶδον διηγήσωνται, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.* 10 *καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτούς, συνζητοῦντες τί ἐστιν τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.* 11 *καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες Ὅ τι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;* 12 *ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστάνει πάντα· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξουδενηθῇ.* 13 *ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθεν, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἤθελον, καθὼς γέγραπται ἐπ' αὐτόν.*

14 *Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶδαν ὄχλον πολὺν περὶ αὐτοὺς καὶ γραμματεῖς συνζητοῦντας πρὸς αὐτούς.* 15 *καὶ εὐθὺς πᾶς ὁ ὄχλος ἰδόντες αὐτὸν ἐξεθαμβήθησαν, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.* 16 *καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς Τί συνζητεῖτε πρὸς αὐτούς;* 17 *καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν*

1. λιαν BT, add ὡς χιών GLς 2. οὕτως om GLς 5. σκηνὰς τρεῖς Gς 6. αποκριθη BGT, λαληση GLς 7. εκφ. γ. εγεν. BGLT, ἦσαν γὰρ ἔκφ. Gς 8. εγενετο φωνη B, ἦλθεν φ. GLTς νεφελης BGT, add λέγουσα Lς 9. αὐτοῦ ἀκούετε Gς 10. μετα εαυτων BL, μεθ' ἑαυτ. post μόνον GLTς ει μη BL, ἀλλὰ GTς 11. και κατ. BL, κατ. δὲ GTς ἀπὸ τοῦ ὄ. GTς 12. διηγ. ἃ εἶδον Gς et L in mg 14. 15. ἐστιν ὅταν ἐκ ν. ἀναστῇ G in mg 16. λεγουσιν BGLTς, add οἱ Φαρισ. καὶ L 17. εφη BGT, ἀποκριθεὶς εἶπεν GLς μὲν om T ἀποκαθιστᾷ Gς 19. ἐξουδενωθῇ Gς 21. ηθέλησαν BGς 22. ἐλθὼν — εἶδεν GLTς 23. προς αυτους B, αὐτοῖς GLTς 24. εὐθέως GLς ἰδὼν αὐ. ἐξεθαμβήθη ς et G in mg 25. 26. ἐπηρ. τοὺς γραμμ. Gς 26.27. απεκρ. αυτω BLT, ἀποκριθεὶς Gς 27. ὄχλου] add εἶπε Gς

μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· 18 καὶ ὅπου ἐὰν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας καὶ ξηραίνεται. καὶ εἶπα τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσιν, καὶ οὐκ ἴσχυσαν. 19 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτοῖς λέγει Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. 20 καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν, καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκυλίετο ἀφρίζων. 21 καὶ ἐπηρώτησεν τὸν πατέρα αὐτοῦ Πόσος χρόνος ἐστὶν ἕως τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπεν Ἐκ παιδιόθεν· 22 καὶ πολλάκις καὶ εἰς πῦρ αὐτὸν ἔβαλεν καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν. ἀλλ' εἴ τι δύνῃ, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ τὸ Εἰ δύνῃ; πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. 24 εὐθὺς κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου ἔλεγεν Πιστεύω· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. 25 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησεν τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ Τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν πνεῦμα, ἐγὼ ἐπιτάσσω σοι, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. 26 καὶ κράξας καὶ πολλὰ σπαράξας ἐξῆλθεν, καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρός, ὥστε τοὺς πολλοὺς λέγειν ὅτι ἀπέθανεν. 27 ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἤγειρεν αὐτόν, καὶ ἀνέστη. 28 καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς οἶκον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ κατ' ἰδίαν ἐπηρώτων αὐτόν Ὅ τι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; 29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ.

30 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντες ἐπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τις γνοῖ· 31 ἐδίδασκεν γὰρ τοὺς μαθη-

1. *ἂν Gς* 3. *οδοντας BLT, add αὐτοῦ GLς* 4. *αυτοις BGLT, αὐτῷ ς* 7. 8. *εὐθέως τὸ πν. Gς* 8. *ἐσπάραξεν GTς* 10. *ὡς τ. GLTς ἐκ om Gς* 11. *αὐτὸν ante καὶ εἰς GLς εἰς τὸ πῦρ G* 12. *δύνασαι Gς* 14. *δυνη BLT, δύνασαι Gς, add πιστεῦσαι GLς* 14. *ευθυς BT, εὐθέως L, καὶ εὐθέως GLς* 15. *παιδίου] add μετὰ δακρύων Gς πιστεύω κύριε ς* 18. *πνευμα BLT, πνεῦμα τὸ ante ἄλαλον Gς σοι ἐπιτάσσω GLς* 19. *ἀπ' αὐτοῦ L* 19. 20. *κρᾶξαν κ. π. σπαράξαν αὐτὸν ς* 21. *τοὺς om Gς* 22. *της χ. αυτου BL, αὐτὸν τῆς χ. GTς* 23. *εἰσελθόντα αὐτὸν GTς* 23. 24. *ἐπηρ. αὐτὸν κ. ἰδ. Gς* 26. *προσευχη BT, add καὶ νηστείᾳ GLς* 27. *καὶ ἐκεῖθεν Gς παρεπορεύοντο GTς et L in mg* 28. *γνῷ Gς*

τὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ ἀποκτανθεὶς μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 32 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναούμ. καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος ἐπηρώτα αὐτούς Τί ἐν τῇ ὁδῷ διελογίζεσθε; 34 οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. 35 καὶ καθίσας ἐφώνησεν τοὺς δώδεκα καὶ λέγει αὐτοῖς Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος. 36 καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὸ εἶπεν αὐτοῖς 37 Ὃς ἂν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἂν ἐμὲ δέχηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀποστείλαντά με. 38 ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰωάννης Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἠκολούθει ἡμῖν. 39 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· 40 ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστίν. 41 ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν ὀνόματι ὅτι χριστοῦ ἐστέ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. 42 καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται μύλος ὀνικὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. 43 καὶ ἐὰν σκανδαλίσῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν ἐστίν σε κυλλὸν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωήν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα

1. ελεγεν *B*, *add* αὐτοῖς *GLTς* 3. μετα τρ. ημ. *BGLT*, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ *Gς* 5. ἦλθεν *Gς* 6. ὁδῷ] *add* πρὸς ἑαυτοὺς *Gς* 7. ἐν τῇ ὁδῷ *hab et om L* 12 *et* 13. ὃς ἐὰν *Gς* 13. δεχηται *BLT*, δέξηται *GLς* 14. εφη *BT*, ἀπεκρίθη *L*, ἀπεκρ. δὲ *GLς* ὁ *om GL* ιωαννης *B*, *add* λέγων *GLTς* 15. ἐν *om G* 16. και εκωλ. — ημιν *B*, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμ. καὶ ἐκωλ. αὐτόν *T*, καὶ (ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν, καὶ *Lς*) ἐκωλύσαμεν αὐτὸν ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν *GLς* 19. 20. ημων — ημων *BTς*, ὑμ. — ὑμ. *GL* 21. ἐν τῷ ὀνόμ. μου ὅτι *ς* οτι *alterum BLT*, *om GLς* 22. ἀπολέσει *LT* ὃς ἐὰν *T* 23. τούτων *om GTς* πιστ. εις εμε *BGLς*, πίστιν ἐχόντων *T* 24. μυλ. ον. *BGLT*, λίθος μυλικὸς *Gς* 25. σκανδ. *BL*, -λίζῃ *GLTς* 26. εστιν σε *BLT*, σοί ἐστι *Gς* 27. εἰς τ. ζ. εἰσελθ. *Gς*

ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον. 45 *καὶ*
ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλόν
ἐστίν σε εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλόν, ἢ τοὺς δύο πόδας
ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν. 47 *καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός*
σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σέ ἐστιν μονό-
φθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, ἢ δύο
ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, 48 *ὅπου ὁ*
σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 49 *πᾶς*
γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται.
50 *καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι*
αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλα, καὶ εἰρηνεύετε ἐν
ἀλλήλοις.

1 *Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰου-* 10
δαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ συμπορεύονται πάλιν
ὄχλοι πρὸς αὐτόν, καὶ ὡς εἰώθει πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.
2 *καὶ προσελθόντες Φαρισαῖοι ἐπηρώτων αὐτόν, εἰ ἔξεστιν*
ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι, πειράζοντες αὐτόν. 3 *ὁ δὲ ἀπο-*
κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωυσῆς; 4 *οἱ δὲ*
εἶπαν Ἐπέτρεψεν Μωυσῆς βιβλίον ἀποστασίου γράψαι καὶ
ἀπολῦσαι. 5 *ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Πρὸς τὴν σκληρο-*
καρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. 6 *ἀπὸ*
δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· 7 *ἕνε-*
κεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
τὴν μητέρα, 8 *καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. ὥστε*
οὐκέτι εἰσὶν δύο, ἀλλὰ μία σάρξ. 9 *ὃ οὖν ὁ θεὸς συνέ-*
ζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. 10 *καὶ εἰς τὴν οἰκίαν πά-*
λιν οἱ μαθηταὶ περὶ τούτου ἐπηρώτων αὐτόν. 11 *καὶ λέ-*

1. *ασβεστον BT, add* 44. *ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται GLς* 2. *καλον BGLTς, add γάρ L* 3. *σε BLT, σοι Gς* 4. *γεενναν BT, add εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβ. (quae et om L)* 46. *ὅπου ὁ σκώλ. — σβέννυται GLς* 5. *σε εστιν B, σοί ἐ. GLς, ἐ. σε T* 7. *τὴν (om BT) γεενναν BLT, add τοῦ πυρός Gς* 9. *ἁλισθήσεται, κ.π. θυσία ἁλὶ om B* 11. *ἅλας Gς* 13. *κἀκεῖθεν Gς* 14. *και περαν BLT, διὰ τοῦ π. Gς* 16. *οἱ Φαρ. ς ἐπηρώτησαν Gς* 19. *Μωσῆς ἐπέτρ. Gς* 20. *ο δε BT, καὶ ἀποκριθεὶς ο GLς* 22. *αυτους BLT, add ὁ θεός GLς* 24. *μητερα BT, add καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ (πρὸς τὴν γυναῖκα Gς) αὐτοῦ GLς* 26. *εις την οικ. BGLT, ἐν τῇ οἰκίᾳ Gς* 27. *μαθηται BLT, add αὐτοῦ GLς ἐπηρώτησαν GLς*

γει αὐτοῖς Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν· 12 καὶ ἐὰν αὐτὴ ἀπολύσασα τὸν ἄνδρα αὐτῆς γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα αὐτῶν ἅψηται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. 14 ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 15 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. 16 καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ κατευλόγει τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά.

17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδόν, προσδραμὼν εἷς καὶ γονυπετήσας αὐτὸν ἐπηρώτα αὐτόν Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 18 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ μὴ εἷς ὁ θεός. 19 τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ φονεύσῃς, μὴ μοιχεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, μὴ ἀποστερήσῃς, τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. 20 ὁ δὲ ἔφη αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. 21 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ ἠγάπησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἕν σε ὑστερεῖ· ὕπαγε, ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. 22 ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀπῆλθεν λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. 23 καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελεύσονται. 24 οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστιν τοὺς πεποιθότας ἐπὶ χρήμασιν εἰς τὴν

1. ὃς ἐὰν *GTς* 2. 3. *αυτη απ. τ. α. αυτης BG*, γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ *GLTς* 3. γαμηθῇ ἄλλῳ *GTς* 4. ἅψ. αὐτῶν *GLTς* 5. ἐπετίμων *GLTς* *αυτοις BL*, τοῖς προσφέρουσιν *GLTς* 7. *μη BGT*, καὶ μὴ *Lς* 8. ὃς ἐὰν *GTς* 10. *κατευλογει BT*, εὐλόγει (*s.* ηὐλ.) αὐτά *post* ἐπ' αὐτά *GLς* 16. 17. μὴ μοιχ. μὴ φον. *GTς et L in mg* 17. *μη αποστερησης om pr B* 18. *μητερα BGTς, add* σου *L* *εφη B*. ἀποκριθεὶς εἶπεν *GLTς* 19. πάντα ταῦτα *L in mg* ἐφύλαξα *L* 21. *σε BT*, σοι *GLς* 22. τοῖς πτωχ. *Gς* 23. *μοι BL*, *add* ἄρας τὸν σταυρόν *GLTς* 28. Τεκνία *L* 29. τοὺς πεποιθ. ἐπὶ (*add* τοῖς *Gς*) χρήμ. *GLTς*, *om B*

βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 25 εὐκοπώτερόν ἐστιν κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς αὐτόν Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ἐμβλέψας αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς λέγει Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ παρὰ θεῷ· πάντα γὰρ δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ. 28 ἤρξατο λέγειν ὁ Πέτρος αὐτῷ Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήκαμέν σοι. 29 ἔφη ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ ἀδελφοὺς ἢ ἀδελφὰς ἢ μητέρα ἢ πατέρα ἢ τέκνα ἢ ἀγροὺς ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ ἕνεκεν τοῦ εὐαγγελίου, 30 ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας καὶ ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς καὶ μητέρας καὶ τέκνα καὶ ἀγροὺς μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. 31 πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, οἱ δὲ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν, 33 ὅτι ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς γραμματεῦσιν, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν 34 καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ καὶ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν καὶ ἀποκτενοῦσιν, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστήσεται. 35 Καὶ προσπορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης οἱ δύο υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες αὐτῷ Διδάσκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμέν σε ποιήσῃς ἡμῖν. 36 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Τί θέλετέ

2. της τρυμ. της *BGTς*, τρυμαλιᾶς *L* διελθ. *BGLTς*, εἰσελθ. *GL* 4. αυτον *B*, ἑαυτούς *GLTς* 5. ἐμβλ. δὲ αὐτ. *GLς* 6. ανθρωποις *BGLTς*, *add* τοῦτο *L* θεω *BT*, τῷ θεῷ *GLς* δυνατά ἐστιν *GLTς* 7. τῷ *om B* ὁ Π. λέγειν *GLς* 8. ἠκολουθήσαμέν *Gς* 8. 9. εφη ο Ιησ. *BT*, ἀποκριθεὶς (*add* δὲ ς) ὁ Ἰ. εἶπεν *GLς* 10. μητ. η πατ. *BLT*, πατ. ἢ μητ. *L et add* ἢ γυναῖκα *Gς* 11. και ενεκεν *BGLT*, καὶ ς 13. μητέρα *L* 14. αιωνιαν *B* 15. οι *BTς*, *om GL* 17. οι δε *B*, καὶ *GLTς* 21. τοις γραμμ. *BGTς*, γραμμ. *L* 24. εμπτ. αυτω κ. μαστ. αυτον *BLT*, μαστ. αὐτὸν κ. ἐμπτ. αὐτῷ *Gς* αποκτεν. *BL*, *add* αὐτὸν *GTς* 25. μ. τρ. ημ. *BGLT*, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ *Gς* 26. οι δυο *B*, οἱ *GLς*, *om T* 27. αυτω *BLT*, *om GLς* 28. σε *om Gς*

με ποιῆσαι ὑμῖν; 37 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς σου
ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ ἀριστερῶν καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.
38 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνα-
σθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; 39 οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Δυνάμεθα.
ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω πίεσθε,
καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· 40 τὸ
δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου ἢ ἐξ εὐωνύμων οὐκ ἔστιν ἐμὸν
δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. 41 καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα
ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 42 καὶ
προσκαλεσάμενος αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οἴδατε ὅτι
οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν,
καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. 43 οὐχ οὕ-
τως δέ ἐστιν ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὃς ἂν θέλῃ μέγας γενέσθαι ἐν
ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος, 44 καὶ ὃς ἂν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι
πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. 45 καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου οὐκ ἦλθεν διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ
δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ. καὶ ἐκπορευομένου αὐ-
τοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου ἱκα-
νοῦ, ὁ υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος τυφλὸς προσαίτης ἐκάθητο
παρὰ τὴν ὁδόν. 47 καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Ναζα-
ρηνός, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν Υἱὲ Δαυεὶδ Ἰησοῦ, ἐλέη-
σόν με. 48 καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ
πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν Υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 49 καὶ
στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Φωνήσατε αὐτόν. καὶ φωνοῦσιν τὸν
τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ Θάρσει, ἔγειρε, φωνεῖ σε· 50 ὁ δὲ
ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ ἀναπηδήσας ἦλθεν πρὸς τὸν

1. με ποιησαι BT, π. με Gς, ποιήσω L   1.2. ἐκ δεξ. σου GLς   2. αριστ. BT, εὐωνύμων GLς   4. η BGLT, καὶ Gς   6. το BT, τὸ μὲν GLς   8. η BLT, καὶ Gς   ουκ BGLT, μου οὐκ ς   10. 11. και προσκ. αυτ. ο Ιησ. BLT, ὁ δὲ Ἰ. προσκ. αὐτοὺς Gς   14. δὲ ἔσται Gς   ὃς ἐὰν GTς   γεν. μέγ. GTς et L in mg   15. διάκ. ὑμῶν ς   ὃς ἐὰν GT   εν υμ. ειναι BL, ὑμῶν γενέσθαι GTς   19. ερχονται BGLTς, ἔρχεται L   21. ὁ om ς   ὁ τυφλὸς Gς   προσαιτης BT, προσαιτῶν post ὁδὸν GLς   22. εστιν ο ναζ. B, ὁ Ναζαρηνός (-ζωραῖός Gς) ἐστιν GLTς   23. υιε BL, ὁ υἱὸς GTς   24. αυτον B   26. φων. αυτ. BT, αὐτὸν φωνηθῆναι GLς   28. αναπ. BLT, ἀναστὰς Gς

Ἰησοῦν. 51 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Τί σοι
θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ Ῥαββουνί, ἵνα
ἀναβλέψω. 52 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε, ἡ πίστις
σου σέσωκέν σε. καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει
αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ.

1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς Βηθφαγὴ καὶ 11
Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ ἐλαιών, ἀποστέλλει δύο τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, 2 καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς τὴν κώ-
μην τὴν κατέναντι ὑμῶν. καὶ εὐθὺς εἰσπορευόμενοι εἰς
αὐτὴν εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς οὔπω ἀν-
θρώπων ἐκάθισεν· λύσατε αὐτὸν καὶ φέρετε. 3 καὶ ἐάν
τις ὑμῖν εἴπῃ Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε Ὁ κύριος αὐτοῦ
χρείαν ἔχει, καὶ εὐθὺς ἀποστέλλει πάλιν αὐτὸν ὧδε. 4 καὶ
ἀπῆλθον καὶ εὗρον πῶλον δεδεμένον πρὸς θύραν ἔξω ἐπὶ
τοῦ ἀμφόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν. 5 καί τινες τῶν ἐκεῖ
ἑστηκότων ἔλεγον αὐτοῖς Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;
6 οἱ δὲ εἶπον αὐτοῖς καθὼς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀφῆκαν
αὐτούς. 7 καὶ φέρουσιν τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν. καὶ
ἐπιβάλλουσιν αὐτῷ τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν, καὶ ἐκάθισεν ἐπ'
αὐτόν. 8 καὶ πολλοὶ τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἔστρωσαν εἰς τὴν
ὁδόν, ἄλλοι δὲ στιβάδας, κόψαντες ἐκ τῶν ἀγρῶν, 9 καὶ
οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον Ὡσαννά, εὐ-
λογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου, 10 εὐλογημένη
ἡ ἐρχομένη βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυείδ, ὡσαννὰ ἐν

1. ειπεν *BT*, λέγει *ante* αὐτῷ *GLς* σοι *B*, *post* ποιήσω *GLTς* 2. ῥαββονί *ς* 3. και ο *B*, ὁ δὲ *GLTς* 4. εὐθέως *GLς* 5. αυτω *BGLT*, τῷ Ἰησοῦ *ς*
6. Ἱερουσαλὴμ *Gς*. *add* καὶ *L et G in mg* βηθφαγη και *BGTς*, *om L* 7. το ελ. *B*, τῶν ἐλ. *GLTς* ἀπέστειλεν *L* 9. εὐθέως *GLς* 10. οὔπω *om GTς* 11. κεκάθικεν *GLTς* λυσ. αυτ. κ. *BGLT*, λύσαντες αὐτὸν *Gς* φερετε *BGT*, ἀγάγετε *GLς* 12. τι ποι. τ. *BGLTς*, Τί λύετε τὸν πῶλον *L* ὅτι ὁ κ. *Gς* 13. εὐθέως *Gς* αποστελλει παλιν αυτον *B*, αὐτὸν ἀποστέλλει (-στελεῖ *ς*) *GLTς* 13. 14. και απ. *BLT*, ἀπ. δὲ *Gς* 14. τὸν πῶλον *ς* πρὸς τὴν θ. *GLTς*
17. ειπεν *BGLT*, ἐνετείλατο *GLς* 18. φερουσιν *BT*, ἤγαγον *GLς*, ἄγουσι *G* 19. ἐπέβαλον *ς* ἱμ. αυτῶν *GLTς* 19. 20. ἐπ' αὐτῷ *Gς* 20. και π. *BT*, π. δὲ *GLς* ἱμ. αυτῶν *GLTς* 20. 21. ἐν τῇ ὁδῷ *L in mg* 21. στοιβάδ. *Gς*
ἔκοπτον *GLς* αγρων *BT*, δένδρων καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν *GLς* 22. εκραζον *BLT*, *add* λέγοντες *GLς*
24. βασιλεια *BGLT*, *add* ἐν ὀνόματι κυρίου *ς*

τοῖς ὑψίστοις. 11 καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα εἰς τὸ ἱερόν, καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἤδη οὔσης ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα. 12 καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας ἐπείνασεν, 13 καὶ ἰδὼν συκῆν ἀπὸ μακρόθεν ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα τι εὑρήσει ἐν αὐτῇ, καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ὁ γὰρ καιρὸς οὐκ ἦν σύκων. 14 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῇ Μηκέτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐκ σοῦ μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 15 καὶ ἔρχονται εἰς Ιεροσόλυμα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς κατέστρεψεν, 16 καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ, 17 καὶ ἐδίδασκεν καὶ ἔλεγεν Οὐ γέγραπται ὅτι ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ πεποιήκατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. 18 καὶ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσωσιν. ἐφοβοῦντο γάρ, πᾶς γὰρ ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. 19 καὶ ὅταν ὀψὲ ἐγένετο, ἐξεπορεύοντο ἔξω τῆς πόλεως. 20 καὶ παραπορευόμενοι πρωῒ εἶδον τὴν συκῆν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. 21 καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ Ῥαββί, ἴδε ἡ συκῆ ἣν κατηράσω ἐξήρανται. 22 καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Ἔχετε πίστιν θεοῦ. 23 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ Ἄρθητι καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύῃ ὅτι ὃ λαλεῖ γίνεται, ἔσται αὐτῷ. 24 διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα προσεύχεσθε

1. εις το *BLT*, ὁ Ἰησ. καὶ εἰς τὸ *G*ς 2. ουσης *B*, *add* τῆς ὥρας *GLT*ς 5. ἀπὸ *om* ς εὑρήσει τι *G*ς 7. φυλλα *BGLT*ς, φ. μόνα *L* ο γαρ κ. ουκ ην *BT*, οὐ γὰρ ἦν ὁ καιρὸς *GL*ς 7. 8. ἀπ. ὁ Ἰησ. εἶπεν ς 8. ἐκ σοῦ εἰς τ. αἰῶνα *G*ς οὐδεὶς ς 10. ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ς 11. και τους *BLT*, καὶ *G*ς 15. και ελεγεν *BT*, λέγων αὐτοῖς *GL*ς, λέγων *L* ὅτι *om L* 16. πεποι. αυτον *BT*, ἐποιήσ. αὐτ. *GL*ς, αὐτὸν ἐπ. *L* 17. 18. οἱ γρ. καὶ οἱ ἀρχ. ς 18. ἀπολέσουσιν ς 18. 19. εφ. γαρ *BL*, *add* αὐτὸν *GLT*ς 19. πας γαρ *BT*, ὅτι πᾶς *GL*ς 20. ὅτε *GL*ς ἐξεπορεύετο *GT*ς 21. πρωῒ παραπ. *G*ς 24. ὁ Ἰησ. *GLT* 25. ἀμὴν γὰρ λ. *G*ς 27. ο (ἃ *L*) λαλει *BLT*, ἃ λέγει *G*ς 28. αυτω *BT*, *add* ὃ ἐὰν εἴπῃ *GL*ς 28. s. προσευχ. και *BGLT*, ἂν προσευχόμενοι *G*ς

καὶ αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι ἐλάβετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. 25 καὶ
ὅταν στήκετε προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τι-
νος, ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν
τὰ παραπτώματα ὑμῶν.
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. καὶ ἐν τῷ
ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι 28 καὶ ἔλεγον
αὐτῷ Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς, καὶ τίς σοι ἔδωκεν
τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἵνα ταῦτα ποιῇς; 29 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτοῖς Ἐπερωτήσω ὑμᾶς ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ
μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 30 τὸ
βάπτισμα τὸ Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;
ἀποκρίθητέ μοι. 31 καὶ διελογίζοντο πρὸς ἑαυτούς, λέγον-
τες Ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπι-
στεύσατε αὐτῷ; 32 ἀλλ' εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων; ἐφο-
βοῦντο τὸν ὄχλον· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην ὄντως
ὅτι προφήτης ἦν. 33 καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ λέγουσιν
Οὐκ οἴδαμεν. καὶ ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς Οὐδὲ ἐγὼ λέγω
ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 1 Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς 12
ἐν παραβολαῖς λαλεῖν. Ἀμπελῶνα ἄνθρωπος ἐφύτευσεν,
καὶ περιέθηκεν φραγμὸν καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον καὶ ᾠκο-
δόμησεν πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπε-
δήμησεν. 2 καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ
δοῦλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῶν καρπῶν
τοῦ ἀμπελῶνος. 3 καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν καὶ ἀπέ-
στειλαν κενόν. 4 καὶ πάλιν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς ἄλλον
δοῦλον· κἀκεῖνον ἐκεφαλαίωσαν καὶ ἠτίμησαν. 5 καὶ ἄλ-
λον ἀπέστειλεν· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλ-

1. ελαβετε *BGLT*, λαμβάνετε *Gς* 4. υμων *BT*, *add* 26 εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν (ἐν τοῖς *Gς*) οὐρανοῖς ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν *GLς* 7. λέγουσιν *GLς* 8. ἢ τίς *T* 8. 9. τὴν ἐξ. τ. ἔδωκεν *GTς* 9. ειπεν *BT*, ἀποκριθεὶς εἶπεν *GLς* 10. υμας *BT*, κἀγὼ ὑμ. *L*, ὑμ. κ. *Gς* 12. τὸ *om Gς* 13. ἐλογίζοντο *ς et G in mg* 14. ουν *BGς*, *om LT* 15. αλλ *BLT*, ἀλλ' ἐὰν *Gς* 16. τὸν λαὸν *GLTς* πάντες *L* 16. 17. ὅτι ὄντως *GLς* 17. λέγ. τῷ Ἰησοῦ *Gς et L in mg* 18. ο Ιησ. *BLT*, ἀποκριθεὶς ὁ Ἰ. *L*, ὁ Ἰ. ἀποκρ. *Gς* 20. λέγειν *Gς* ἐφύτ. ἄνθρ. *GLς* 22. ἐξέδετο *T* 24. απο τοῦ καρποῦ *GLς* 25. οἱ δὲ λαβόντ. *Gς* 27. εκεφ. και ητιμ. *BLT*, λιθοβολήσαντες ἐκεφ. καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον *Gς* καὶ πάλιν ἄλλον *ς*

λους, οὓς μὲν δέροντες, οὓς δὲ ἀποκτέννοντες. 6 ἔτι ἕνα εἶχεν υἱὸν ἀγαπητόν· ἀπέστειλεν αὐτὸν ἔσχατον πρὸς αὐτούς, λέγων ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. 7 ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ πρὸς ἑαυτοὺς εἶπαν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. 8 καὶ λαβόντες ἀπέκτειναν αὐτόν, καὶ ἐξέβαλαν αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. 9 τί ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργούς, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. 10 οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· 11 παρὰ κυρίου ἐγένετο αὕτη καὶ ἔστιν θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. 12 καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπεν. καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον, 13 καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσιν λόγῳ. 14 καὶ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. ἔξεστιν δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; 15 ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. 16 οἱ δὲ ἤνεγκαν. καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Καίσαρος. 17 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Τὰ Καίσαρος ἀπόδοτε Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. καὶ ἐξεθαύμαζον ἐπ' αὐτῷ. 18 Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες 19 Διδάσκαλε, Μωυσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος

1. τοὺς μὲν — τοὺς δὲ *Gς* ετι *BLT*, *add* οὖν *GLς* 2. ειχεν υιον *BT*, ἔχων υἱὸν *L*, υἱὸν ἔχ. *Gς* αγαπ. *BLT*, *add* αὐτοῦ *Gς* αυτον εσχ. πρ. αυτ. *BT*, καὶ αὐτὸν πρ. αὐτ. ἔσχ. *GLς* 4. εἶπαν πρὸς ἑαυτ. *GLς* 6. αὐτὸν ἀπέκτ. *GLς* 7. αὐτὸν *om Gς* τί οὖν π. *GLς* 17. οἱ δὲ ἐλθ. *Gς et L in mg* 20. διδασκεις *BGTς*, *add* εἰπὲ οὖν ἡμῖν *L* δουναι *BL*, *post* Καίσαρι *GTς* 21. ὁ δὲ ἰδὼν *G in mg* 24. οἱ δὲ *L in uncis* λέγουσιν *L in mg* 25. ο δε Ιησους ειπεν *BT et add* αὐτοῖς *L*, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησ. εἶπεν αὐτοῖς *Gς* ἀποδ. τὰ Καίσαρος *GLς* 26. ἐθαύμαζον *LT*, ἐθαύμασαν *Gς* 28. ἐπηρώτησαν *Gς et L in mg*

ἀδελφὸς ἀποθάνῃ καὶ καταλίπῃ γυναῖκα καὶ μὴ ἀφῇ τέκνον, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 20 *ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκεν σπέρμα.* 21 *καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἀπέθανεν μὴ καταλιπὼν σπέρμα, καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως* 22 *καὶ οἱ ἑπτὰ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἔσχατον πάντων καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανεν.* 23 *ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.* 24 *ἔφη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐ δια τοῦτο πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ;* 25 *ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν οὔτε γαμίζονται, ἀλλ᾽ εἰσὶν ὡς οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.* 26 *περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωυσέως ἐπὶ τοῦ βάτου, πῶς εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων Ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ;* 27 *οὐκ ἔστιν θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πολὺ πλανᾶσθε.* 28 *Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συνζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς ἀπεκρίθη αὐτοῖς, ἐπηρώτησεν αὐτόν Ποία ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη πάντων;* 29 *ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πρώτη ἐστίν Ἄκουε Ἰσραήλ, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν,* 30 *καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου.* 31 *δευτέρα αὕτη Ἀγαπήσεις τὸν πλη-*

1. *τέκνα μὴ ἀφῇ GLς* 2. *τὴν γυν. αὐτοῦ GLς* 3. *ἑπτὰ οὖν ἀδ. ς* 6. *μη καταλιπων BLT, καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκεν GLς* 7. *οι επτα BT et add καὶ L, ἔλαβον αὐτὴν οἱ ἑπτὰ καὶ GLς* 7. 8. *ἐσχάτη π. ἀπέθ. καὶ ἡ γ. ς et G in m* 8. *εν τη BT, add οὖν GLς αναστ. BL, add ὅταν ἀναστῶσιν GLTς* 9. *εφη αυτ. ο Ιησ. BT, καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰ. εἶπεν αὐτοῖς GLς* 12. *γαμίσκονται Gς οι αγγ. οι B, ἄγγ. οἱ Tς, ἄγγ. GL* 14. *ἐπὶ τῆς β. ς ὡς εἶπεν GLς* 15. 16. *καὶ ὁ θεὸς Ἰσ. καὶ ὁ Gς* 16. *ὁ θεὸς ν. Gς ἀλλὰ θεὸς ζώντ. ς* 17. *πολυ BT, ὑμεῖς οὖν π. GLς* 18. *ἰδὼν L* 18. 19. *αὐτοῖς ἀπεκρ. GLς* 19. 20. *εντ. πρ. παντων BLT, πρ. πάντων (πασῶν ς) ἐντ. GLς* 20. *απεκρ. ο Ι. (add αυτω B) BLT ὁ δὲ Ἰ. ἀπεκρ. αὐτῷ GLς εστιν BT, πάντων L, πάντων ἐντολή G et add εστιν L, πασῶν τῶν ἐντολῶν ς* 23. *καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου om T* 24. *ισχυος σου BT, add αὕτη πρώτη ἐντολή GLς δευτερα αυτη BT, καὶ (L in unc.) δευτέρα ὁμοία αὕτη (αὐτῇ L) GLς*

σίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ
ἔστιν. 32 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεύς Καλῶς, διδάσκαλε,
ἐπ᾽ ἀληθείας εἶπας ὅτι εἷς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν
αὐτοῦ. 33 καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ
ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγα-
πᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν περισσότερόν ἐστιν πάντων
τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν. 34 καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν
αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ Οὐ μακρὰν εἶ
ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ. καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα
αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. 35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγεν,
διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς ὅτι ὁ
χριστὸς υἱὸς Δαυεὶδ ἐστιν; 36 αὐτὸς Δαυεὶδ εἶπεν τῷ πνεύ-
ματι τῷ ἁγίῳ Εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθισον ἐκ
δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποκάτω τῶν
ποδῶν σου. 37 αὐτὸς Δαυεὶδ λέγει αὐτὸν κύριον, καὶ πό-
θεν αὐτοῦ ἐστιν υἱός; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ
ἡδέως. 38 Καὶ ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ ἔλεγεν Βλέπετε ἀπὸ
τῶν γραμματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν
καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς 39 καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν
ταῖς συναγωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις. 40 οἱ
κατέσθοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ
προσευχόμενοι, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρίμα.

41 Καὶ καθίσας ἀπέναντι τοῦ γαζοφυλακίου ἐθεώρει
πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολ-
λοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά, 42 καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα
πτωχὴ ἔβαλεν λεπτὰ δύο, ὅ ἐστιν κοδράντης. 43 καὶ προσ-
καλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβαλεν τῶν
βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. 44 πάντες γὰρ ἐκ τοῦ
περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως
αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

2. καὶ om *B* 3. ἐστι θεὸς καὶ *ς* 4. ολης καρδ. *B* 5. συν. *BGT*, *add* καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς *GLς* 6. περισσ. *B*, πλεῖόν *GLTς* 7. τῶν θυσιῶν *ς* 12. ἐστιν Δ. *GLTς* αυτος *BLT*, *add* γὰρ *GLς* ἐν τῷ πν. *GLTς* 13. λέγει ὁ κύρ. *Gς* κάθου *GLς* 14. ὑποπόδιον *GLς* 15. αυτος *BLT*, *add* οὖν *GLς* 16. υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν *GLς* 17. ελεγεν *BT*, ἔλεγεν αὐτοῖς *ante* ἐν τῇ *GLς* 23. καθισας *BLT*, *add* ὁ Ἰησ. *GLς* κατεναντι *GLTς* 27. ειπεν *BGL*, λέγει *Tς* 28. βέβληκεν *GTς* 29. βαλόντ. *Gς*

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ 13
εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Διδάσκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. 2 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. 3 καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτα αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀνδρέας 4 Εἰπὸν ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα συντελεῖσθαι πάντα; 5 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν αὐτοῖς Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ· 6 πολλοὶ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι ἐγώ εἰμι, πολλοὺς πλανήσουσιν. 7 ὅταν δὲ ἀκούετε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γενέσθαι, ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. 8 ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπ' ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, ἔσονται λιμοί. 9 ἀρχὴ ὠδίνων ταῦτα. βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς συνέδρια καὶ εἰς συναγωγάς, δαρήσεσθε καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκα ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 10 καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη πρῶτον δεῖ κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον. 11 καὶ ὅταν ἄγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. 12 καὶ παραδώσει ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσεται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς, 13 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. 14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἑστηκότα ὅπου οὐ δεῖ (ὁ

2. εἷς ἐκ τῶν *T* 3. ο Ιησ. *BT*, ἀποκριθεὶς ὁ Ἰ. *L*, ὁ Ἰ. ἀποκρ. *Gς* 4. ὧδε *om GTς* 5. ἐπὶ λίθῳ *GLTς* 6. ἐπηρώτων *GLς* 8. εἰπὲ *Gς* 9. ταυτα συντ. παντα *BT*, τ. π. συντ. *L*, π. τ. σ. *Gς* Ιησους *BT*, *add* ἀποκριθεὶς *GLς* 10. αὐτοῖς *ante* ἤρξ. *Gς* πολλοὶ γὰρ *GLς* 11. καὶ πολλοὺς *GLTς* 12. ἀκούσητε *GLς* 13 δεῖ γὰρ γ. *GLTς* 15. εσονται *utrobique B*, καὶ ἔσ. *GLTς* λιμοι *BLT*, *add* καὶ ταραχαί *Gς* ἀρχαὶ *GTς* 17. υμας *BT*, γὰρ ὑμ. *GLς* 18. ἕνεκεν *GLTς* 19. δεῖ πρῶτον *Gς* 20. ὅταν δὲ *Gς* ἀγάγωσιν *ς* 21. λαλησητε *BLT*, *add* μηδὲ μελετᾶτε *GLς* ὃ ἂν *L* 23. παραδ. δὲ *Gς* 24. ἐπαναστήσονται *GLTς* 28. ερημωσεως *BGLT*, *add* τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου *Lς* εστηκοτα *B*, ἑστηκὸς *LT*, ἑστὼς *Gς*

ἀναγινώσκων νοείτω), τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν
εἰς τὰ ὄρη, 15 ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος μὴ καταβάτω μηδὲ εἰσελ-
θέτω τι ἆραι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ, 16 καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν
μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. 17 οὐαὶ
δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκεί-
ναις ταῖς ἡμέραις. 18 προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται χει-
μῶνος. 19 ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλῖψις, οἵα οὐ
γέγονεν τοιαύτη ἀπ᾽ ἀρχῆς κτίσεως, ἣν ἔκτισεν ὁ θεός,
ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ γένηται. 20 καὶ εἰ μὴ ἐκολόβωσεν
κύριος τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ
τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο ἐκολόβωσεν τὰς ἡμέρας. 21 καὶ
τότε ἐάν τις εἴπῃ ὑμῖν Ἴδε ὧδε ὁ χριστὸς καὶ ἴδε ἐκεῖ, μὴ
πιστεύσητε· 22 ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδο-
προφῆται καὶ δώσουσιν σημεῖα καὶ τέρατα πρὸς τὸ ἀπο-
πλανᾶν, εἰ δυνατόν, τοὺς ἐκλεκτούς. 23 ὑμεῖς δὲ βλέπετε·
προείρηκα ὑμῖν πάντα. 24 Ἀλλὰ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις
μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σε-
λήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, 25 καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐ-
ρανοῖς σαλευθήσονται. 26 καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ
ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς. 27 καὶ τότε ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους καὶ ἐπισυνάξει
τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ᾽ ἄκρου
γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. 28 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν
παραβολήν. ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἁπαλὸς γένηται καὶ
ἐκφυῇ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·
29 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε
ὅτι ἐγγύς ἐστι ἐπὶ θύραις. 30 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ
μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη μέχρις ὅτου ταῦτα πάντα γένη-

2. ὁ δὲ ἐπὶ *GTς* καταβατω *BL*, *add* εἰς τὴν οἰκίαν *GLTς* 3. ἆραί τι *GLς* ἀγρὸν] *add* ὢν *Gς* 6. γενηται *BLT*, *add* ἡ φυγὴ ὑμων *Gς* 8. ἧς ἔκτ. *GTς* 9. 10. εκολοβ. (*add* ὁ *L*) κυριος *BLT*, κύρ. ἐκολ. *GLς* 12. ειπη υμ. ιδε *BT*, ὑμ. εἴπῃ· ἰδοὺ *GLς* και ιδε *B*, ἢ ἴδε *L*, ἴδε *T*, ἢ ἰδοὺ *Gς* 13. πιστευσητε *BLς*, πιστεύετε *GLT* ψευδόχρ. καὶ *om T* 14. ποιήσουσιν *T* 15. καὶ τοὺς *GLς* βλεπ. *BLT*, *add* ἰδοὺ *GLς* 16. ἀλλ᾽ *Gς* 18. 19. εσ. εκ του ουρ. πιπτ. *BLT*, τοῦ οὐρ. ἔσ. ἐκπίπτ. *Gς* 22. πολλης *BL*, *ante* καὶ δόξ. *GTς* αγγ. *BLT*, *add* αὐτοῦ *GLς* 23. αὐτοῦ *om T* 25. αυτης *BL*. *ante* ἤδη *GTς* 27. ταῦτα ἴδ. *GTς* 29. οτου *B*, οὗ *GLTς* πάντα ταῦτα *GLς*

ται. 31 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι
μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 32 περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης
ἢ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ ἄγγελος ἐν οὐρανῷ, οὐδὲ
ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ. 33 Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε· οὐκ οἴ-
δατε γὰρ πότε ὁ καιρός ἐστιν. 34 ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος
ἀφεὶς τὴν οἰκίαν ἑαυτοῦ καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν
ἐξουσίαν, ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνε-
τείλατο ἵνα γρηγορῇ. 35 γρηγορεῖτε οὖν· οὐκ οἴδατε γὰρ
πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ἢ ὀψὲ ἢ μεσονύκτιον ἢ
ἀλεκτοροφωνίας ἢ πρωΐ· 36 μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης εὕρῃ ὑμᾶς
καθεύδοντας. 37 ὃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσιν λέγω, γρηγορεῖτε.

1 Ἦν δὲ τὸ πάσχα καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας, καὶ 14
ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ
κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν· 2 ἔλεγον γάρ Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ,
μή ποτε ἔσται θόρυβος τοῦ λαοῦ.

3 Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος
τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ ἦλθεν γυνὴ ἔχουσα ἀλά-
βαστρον μύρου νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς, συντρίψασα
τὴν ἀλάβαστρον κατέχεεν αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς. 4 ἦσαν δέ
τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτούς Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη
τοῦ μύρου γέγονεν; 5 ἠδύνατο γὰρ τοῦτο τὸ μύρον πρα-
θῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων καὶ δοθῆναι τοῖς πτω-
χοῖς. καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. 6 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄφετε
αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον ἠργάσατο
ἐν ἐμοί. 7 πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν,
καὶ ὅταν θέλητε δύνασθε αὐτοῖς πάντοτε εὖ ποιῆσαι, ἐμὲ
δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 8 ὃ ἔσχεν ἐποίησεν, προέλαβεν μυ-
ρίσαι τὸ σῶμά μου εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. 9 ἀμὴν δὲ
λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον εἰς ὅλον τὸν

1. παρελεύσεται *G et L in mg* 2. παρέλθωσιν *GLς* 3. η *BGLT*, καὶ ς οἱ ἄγγελοι οἱ *GLς* 4. αγρυπν. *BLT*, *add* καὶ προσεύχεσθε *Gς* 6. οἰκ. αὐτοῦ *GLTς* 7. καὶ ἑκάστῳ *Gς* 9. η οψε *BT*, ὀψὲ *GLς* μεσονυκτίου *GLς* 14. γαρ *BLT*, δὲ *Gς* 15. θόρυβ. ἔσται *GLς* 18. συντριψ. *BT*, καὶ συντ. *GLς* 19. τὸν ἀλ. *L*, τὸ ἀλ. *Gς* κατὰ τῆς κ. *Gς* 20. εαυτους *BT*, *add* καὶ λέγοντες *GLς* 21. τὸ μύρον *om* ς 22. δηναρ. τριακ. *LT* 25. εἰς ἐμέ ς 26. αυτοις παντοτε *B*, αὐτοῖς *LT*, αὐτοὺς *Gς* 27. εσχεν *BLT*, ἔσχ. αὕτη *GL*, εἶχεν αὕτη ς 28. μου τὸ σῶμα *GTς* δε *BLT*, *om GLς* 29. ἂν *GLT* εναγγ. *BLT*, *add* τοῦτο *Gς*

*κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον
αὐτῆς.*

10 *Καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώθ, ὁ εἷς τῶν δώδεκα, ἀπῆλ-
θεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα αὐτὸν παραδοῖ αὐτοῖς.* 11 *οἱ
δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀργύριον
δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς αὐτὸν εὐκαίρως παραδοῖ.*

12 *Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ πάσχα
ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ποῦ θέλεις ἀπελ-
θόντες ἑτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα;* 13 *καὶ ἀποστέλ-
λει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς
τὴν πόλιν. καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδα-
τος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ,* 14 *καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ
εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει Ποῦ ἐστιν
τὸ κατάλυμά μου, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω;* 15 *καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνάγαιον μέγα ἐστρω-
μένον ἕτοιμον· καὶ ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν.* 16 *καὶ ἐξῆλθον
οἱ μαθηταὶ καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὗρον καθὼς εἶ-
πεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.* 17 *καὶ ὀψίας γενο-
μένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα.* 18 *καὶ ἀνακειμένων αὐ-
τῶν καὶ ἐσθιόντων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, τῶν ἐσθιόντων μετ᾽ ἐμοῦ.* 19 *ἤρ-
ξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς κατὰ εἷς Μή τι ἐγώ;*
20 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Εἷς τῶν δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος μετ᾽
ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.* 21 *ὅτι ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπά-
γει καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ, οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ, δι᾽ οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν
αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.* 22 *Καὶ ἐσθιόν-
των αὐτῶν λαβὼν ἄρτον εὐλογήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν
αὐτοῖς καὶ εἶπεν Λάβετε· τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου.* 23 *καὶ*

3. *ὁ Ἰούδ. ὁ G*ς   *ο εις BT, εἷς GL*ς   4. *παραδοῖ (-δῷ) αὐτὸν GL*ς   6. *εὐκ. αὐτὸν παραδῷ G*ς   12. *ἐὰν G*ς   14. *μου BLT, om GL*ς   15. *αναγ. BGL*ς*, ἀνώγαιον GT*   16. *ἕτοιμον L in unc.*   *καὶ prius om GL*ς   17. *μαθ. B, add αὐτοῦ GLT*ς   20. *εἶπεν ὁ Ἰησ. GLT*ς   21. *των εσθ. B, ὁ ἐσθίων GLT*ς   *ηρξ. BT, οἱ δὲ ἤρξ. GL*ς   22. *καθ᾽ GL*ς   *εγω B, add καὶ ἄλλος Μήτι ἐγώ; GLT*ς   23. *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς G*ς   *εἷς ἐκ τῶν GLT*ς   24. *εμου BGT*ς*, add τὴν χεῖρα L*   *εντρυβλιον B*   *ὅτι om GL*ς   26. *καλον BLT, add ἦν GL*ς   28. *λαβων BLT, add ὁ Ἰησ. GL*ς   29. *λαβετε BGLT, add φάγετε* ς

λαβὼν ποτήριον εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ ἔπιον
ἐξ αὐτοῦ πάντες. 24 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ αἷμά
μου, τὸ τῆς διαθήκης, τὸ ἐκχυννόμενον ὑπὲρ πολλῶν.
25 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ γενή-
ματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ
πίνω καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
27 καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε,
ὅτι γέγραπται Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ τὰ πρόβατα δια-
σκορπισθήσονται. 28 ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί με προάξω
ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 29 ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ Εἰ καὶ
πάντες σκανδαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. 30 καὶ λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι σὺ σήμερον ταύτῃ τῇ
νυκτὶ πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. 31 ὁ
δὲ ἐκπερισσῶς ἐλάλει Ἐὰν δέῃ με συναποθανεῖν σοι, οὐ
μή σε ἀπαρνήσομαι. ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. 32 Καὶ
ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανεῖ, καὶ λέγει
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Καθίσατε ὧδε ἕως προσεύξωμαι.
33 καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν
Ἰωάννην μετ' αὐτοῦ, καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδη-
μονεῖν, 34 καὶ λέγει αὐτοῖς Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου
ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. 35 καὶ προελ-
θὼν μικρὸν ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο ἵνα, εἰ
δυνατόν ἐστιν, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα, 36 καὶ ἔλεγεν
Ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον
τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ. ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. 37 καὶ
ἔρχεται καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ
Πέτρῳ Σίμων, καθεύδεις; οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγο-
ρῆσαι; 38 γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ ἔλθητε εἰς

1. τὸ ποτήρ. *Gς* 3. το της *B*, τῆς *T*, τὸ (*in unc. L*) τῆς καινῆς *GLς* υπερ πολλων *BT*, *ante* ἐκχ. *L*, περὶ π. *ante* ἐκχ. *Gς* 4. πιω *BGLTς*, προσθῶ πιεῖν *G* 8. σκανδαλ. *BT*, *add* ἐν ἐμοὶ *L*, *add* ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ *GLς* 9. διασκορπισθήσονται (-σεται *Gς*) τὰ πρόβ. *GLς* 11. ει και *BT*, καὶ εἰ *GLς* 13. σὺ *om ς* ταυτη τη ν. *BLT*, ἐν τῇ ν. τ. *GLς* 14. ἀπαρν. με *Gς* 15. ἐκ περισσοῦ *Gς* ελαλει *BLT*, ἔλεγεν *L et add* μᾶλλον *Gς* με δέῃ *GTς* 17. ου το *BGTς*, ᾧ *L* 19. 20. καὶ Ἰάκ. καὶ Ἰω. *GLT* 20. μεθ' ἑαυτοῦ *Gς* 22. προσελθ. *G in mg* 23. ἔπεσεν *GLς* 26. ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο *Gς* 29. προσευχετε *B* εἰσέλθητε *GLς*

πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. 39 καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. 40 καὶ πάλιν ἐλθὼν εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καταβαρυνόμενοι, καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. 41 καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον καὶ λέγει αὐτοῖς Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. ἀπέχει. ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτωλῶν. 42 ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικεν. 43 Καὶ εὐθὺς ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος παραγίνεται ὁ Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. 44 δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν σύσσημον αὐτοῖς, λέγων Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστιν· κρατήσατε αὐτόν, καὶ ἀπάγετε ἀσφαλῶς. 45 καὶ ἐλθὼν εὐθὺς προσελθὼν αὐτῷ λέγει Ῥαββί, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· 46 οἱ δὲ ἐπέβαλαν τὰς χεῖρας αὐτῷ καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. 47 εἷς δὲ τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μάχαιραν ἔπαισεν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον. 48 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; 49 καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατεῖτέ με. ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. 50 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον πάντες. 51 καὶ νεανίσκος τις συνηκολούθει αὐτῷ περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτόν, 52 ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα γυμνὸς ἔφυγεν. 53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα, καὶ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμ-

3. *πάλιν post αὐτοὺς Gς* ελθων *BLT*, ὑποστρέψας *Gς* 4. οἱ ὀφθ. αὐτῶν *GLTς* καταβαρ. *BGLT*, βεβαρημένοι *Gς* 5. αὐτῷ ἀποκρ. *Gς* 6. τὸ *om LT* 10. ὁ *om Gς* Ιουδας *BGς, add* ὁ Ἰσκαριώτης *LT* εἰς *L*, εἷς ὢν *GTς*, *B incert.* 11. οχλος *BLT, add* πολὺς *GLς* παρὰ τῶν ἀ. *GLTς* 13. παραδοὺς *L in mg* 14. ἀπαγάγετε *Gς* 15. εὐθέως *Gς* 16. ραββι *BL, add* ῥαββί *GTς* 16. 17. τας χ. αυτω (ἐπ' αὐτὸν *L*) *BLT*, ἐπ' αὐτὸν τὰς χ. αὐτῶν *Gς* 17. δε *L, add* τις *BGTς* 19. ὠτίον *Gς* 22. ἐκρατήσατέ *GLς* 24. πάντες ἔφυγον *GLς* νεαν. τις *BL*, εἷς τις νεαν. *GTς* ἠκολούθει *Gς* 25. αυτον *BLT, add* οἱ νεανίσκοι *Gς* 26. εφυγεν *BL, add* ἀπ' αὐτῶν *GLTς* 28. πρεσβ. κ οι γρ. *BGTς*, γρ. κ. οἱ πρεσβ. *L*

ματεῖς. 54 καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ
ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἦν συγκαθήμε-
νος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
55 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ
Ἰησοῦ μαρτυρίαν εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν, καὶ οὐχ ηὕρι-
σκον· 56 πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, καὶ
ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν. 57 καί τινες ἀναστάντες ἐψευ-
δομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ λέγοντες 58 ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν
αὐτοῦ λέγοντος ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν
χειροποίητον καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον
οἰκοδομήσω. 59 καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
60 καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς μέσον ἐπηρώτησεν τὸν Ἰη-
σοῦν λέγων Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν, ὅ τι οὗτοί σου καταμαρ-
τυροῦσιν; 61 ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ οὐκ ἀπεκρίνατο οὐδέν. πά-
λιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν καὶ λέγει αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ
χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ; 62 ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν Ἐγώ
εἰμι, καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐκ δεξιῶν κα-
θήμενον τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν
τοῦ οὐρανοῦ. 63 ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας τοὺς χιτῶνας
αὐτοῦ λέγει Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; 64 ἠκούσατε
τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκρι-
ναν αὐτὸν ἔνοχον εἶναι θανάτου. 65 καὶ ἤρξαντό τινες
ἐμπτύειν αὐτῷ καὶ περικαλύπτειν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον καὶ
κολαφίζειν αὐτὸν καὶ λέγειν αὐτῷ Προφήτευσον, καὶ οἱ
ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔλαβον.

66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου κάτω ἐν τῇ αὐλῇ, ἔρχεται
μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως, 67 καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέ-
τρον θερμαινόμενον ἐμβλέψασα αὐτῷ λέγει Καὶ σὺ μετὰ
τοῦ Ναζαρηνοῦ ἦσθα, τοῦ Ἰησοῦ. 68 ὁ δὲ ἠρνήσατο λέ-
γων Οὐκ οἶδα, οὔτε ἐπίσταμαι σὺ τί λέγεις. καὶ ἐξῆλθεν
ἔξω εἰς τὸ προαύλιον. 69 καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα αὐτὸν

5. εὗρ. *Gς* 12. εἰς τὸ μέσον ς 13. ο τι *B*, τί *GLTς* 14. ουκ απεκρ. ουδεν *BT*, οὐδὲν ἀπεκρ. *GLς* 17. 18. καθήμ. ἐκ δεξ. *L in mg* 21. τὴν βλασφημίαν *L* 22. εἶναι ἔνοχ. *GLς* 23. τὸ πρόσ. αὐτοῦ *GLTς* 25. ελαβον *BLT*, ἔβαλλον *Gς* 26. κατω *BT*, *post* αὐλῇ *GLς* 29. ησθα του Ιησ. *BLT*, Ἰ. ἦσθα *Gς* 30. οὐκ *GLTς*, ουτε *BL* ουτε *BLT*, οὐδὲ *GLς* τί σὺ *Gς* 31. προαυλιον *BL*, *add* καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησεν *GLTς* αυτον *BT*, *add* πάλιν *GLς*

εἶπεν τοῖς παρεστῶσιν, ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. 70ὁ δὲ
πάλιν ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλε-
γον τῷ Πέτρῳ Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος
εἶ. 71ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν καὶ ὀμνύναι, ὅτι οὐκ
οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. 72καὶ εὐθὺς ἐκ
δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησεν, καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος τὸ
ῥῆμα, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι πρὶν ἀλέκτορα δὶς φω-
νῆσαι τρίς με ἀπαρνήσῃ. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν.

15 1Καὶ εὐθὺς πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς
μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέ-
δριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν καὶ παρέδωκαν
Πιλάτῳ. 2καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλᾶτος Σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει Σὺ λέ-
γεις. 3καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά. 4ὁ δὲ
Πιλᾶτος πάλιν ἐπηρώτα αὐτόν, λέγων Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐ-
δέν; ἴδε πόσα σου κατηγοροῦσιν. 5ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι
οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλᾶτον. 6Κατὰ
δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὃν περ ᾐτοῦντο.
7ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν στασιαστῶν δεδε-
μένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει φόνον πεποιήκεισαν. 8καὶ
ἀναβὰς ὁ ὄχλος ἤρξατο αἰτεῖσθαι καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.
9ὁ δὲ Πιλᾶτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων Θέλετε ἀπολύσω
ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 10ἐγίνωσκεν γὰρ ὅτι διὰ
φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτόν. 11οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσει-
σαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.
12ὁ δὲ Πιλᾶτος πάλιν ἀποκριθεὶς ἔλεγεν αὐτοῖς Τί οὖν
ποιήσω, λέγετε, τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 13οἱ δὲ πά-
λιν ἔκραξαν Σταύρωσον αὐτόν. 14ὁ δὲ Πιλᾶτος ἔλεγεν

1. ειπε *B*, ἤρξατο λέγειν *GLT*ς παρεστηκόσιν *GL*ς
4. ει *BLT*, *add* καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει *G*ς 4. ὀμνύειν ς
5. ευθυς *BL*, εὐθέως *G*, *om T*ς 6. 7. το ρημα ως (ὃ *G*) *BGLT*, τοῦ ῥήματος οὗ *G*ς 7. 8. φων. δὶς ἀπάρν. με τρὶς *G*ς
9. πρωι *BL*, ἐπὶ τὸ πρ. *GT*ς 12. τῷ Πιλ. *G*ς
13. αυτω λεγει *BT*, εἶπεν αὐτῷ *GL*ς 15. επηρωτα *BLT*, -τησεν *GL*ς 16. καταμαρτυροῦσιν *G*ς 19. συστασιαστ. *G*ς 21. αναβας *BLT*, ἀναβοήσας *G*ς 24. αυτον *B*, *add* οἱ ἀρχιερεῖς *GLT*ς 26. ἀποκρ. πάλιν *G*ς ελεγεν *BT*, εἶπεν *GL*ς 27. ποιησω λεγετε τον *B*, θέλετε ποιήσω τὸν *L*, θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε τὸν (*om G*ς) *GT*ς 28. εκρ. *BGT*ς, *add* λέγοντες *L*

αὐτοῖς Τί γὰρ ἐποίησεν κακόν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραξαν
Σταύρωσον αὐτόν. 15 ὁ δὲ Πιλᾶτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ
τὸ ἱκανὸν ποιεῖν, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, παρέ-
δωκεν δὲ τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας ἵνα σταυρωθῇ. 16 Οἱ
δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστιν
πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν, 17 καὶ
ἐνδιδύσκουσιν αὐτὸν πορφύραν καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ
πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον. 18 καὶ ἤρξαντο ἀσπά-
ζεσθαι αὐτόν Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων, 19 καὶ ἔτυπτον
αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν καλάμῳ καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ καὶ τιθέν-
τες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. 20 καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν
αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν, 21 καὶ ἀγγαρεύου-
σιν παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ'
ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου, ἵνα ἄρῃ τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ, 22 καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Γολγοθᾶ
τόπον, ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενος κρανίου τόπος. 23 καὶ
ἐδίδουν αὐτῷ ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβεν. 24 καὶ
σταυροῦσιν αὐτὸν καὶ διαμερίζονται τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλ-
λοντες κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τί ἄρῃ. 25 ἦν δὲ ὥρα τρίτη,
καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 26 καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας
αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένη, Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 27 Καὶ
σὺν αὐτῷ ἐσταύρωσαν δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν καὶ ἕνα
ἐξ εὐωνύμων αὐτοῦ. 29 καὶ οἱ παραπορευόμενοι ἐβλασ-
φήμουν αὐτὸν κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ λέγοντες
Οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ οἰκοδομῶν τρισὶν ἡμέραις,
30 σῶσον σεαυτὸν καταβὰς ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. 31 ὁμοίως
καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν γραμ-
ματέων ἔλεγον Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι,

1. κακ. ἐπ. GLς   περισσοτέρως ς   ἔκραζον L   3. ποιῆσαι GLTς   3. 4. καὶ παρέδ. τὸν GLTς   7. ενδιδυσκ. BGLT, ἐνδύουσιν Gς   9. ὁ βασιλεὺς GT   13. αυτου BL, τὰ ἴδια GTς   ἄγουσιν L   αυτον B, add ἵνα σταυρώσουσιν (-σωσιν Gς) αὐτόν GLTς   14. ἀπ' Gς   16. τὸν om GLTς   17. μεθερμηνευόμενον GLTς   18. αυτω BT, add πιεῖν GLς   ος δε B   19. σταυρ. αυτ. και BT, σταυρώσαντες αὐτ. GLς   διεμέριζον ς   23. σταυροῦσιν GLTς   24. αυτου BT, add 28. καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη GLς   26. ἐν τρισὶν ἡμ. οἰκοδ. Gς   27. καταβας BLT, καὶ κατάβα Gς

32 ὁ χριστὸς ὁ βασιλεὺς Ἰσραήλ. καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι σὺν αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. 33 Καὶ γενομένης ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης. 34 καὶ τῇ ἐνάτῃ ὥρᾳ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ Ἐλωῒ ἐλωῒ λαμὰ σαβαχθανί; ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον Ὁ θεός μου ὁ θεός μου, εἰς τί ἐγκατέλιπές με; 35 καί τινες τῶν ἑστηκότων ἀκούσαντες ἔλεγον Ἴδε Ἠλίαν φωνεῖ· 36 δραμὼν δέ τις γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθεὶς καλάμῳ ἐπότιζεν αὐτὸν λέγων Ἄφετε ἴδωμεν, εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. 37 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν. 38 καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπ' ἄνωθεν ἕως κάτω. 39 ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι οὕτως κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν Ἀληθῶς οὗτος ὁ ἄνθρωπος υἱὸς θεοῦ ἦν.

40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν καὶ Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσῆτος μήτηρ καὶ Σαλώμη, 41 αἳ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ ἠκολούθουν αὐτῷ καὶ διηκόνουν αὐτῷ, καὶ ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. 42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὅ ἐστιν προσάββατον, 43 ἐλθὼν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχήμων βουλευτής, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθεν πρὸς τὸν Πιλᾶτον καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 44 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκεν, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ ἤδη ἀπέθανεν, 45 καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος ἐδωρήσατο τὸ πτῶμα τῷ Ἰωσήφ. 46 καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καθελὼν αὐτὸν ἐνείλησεν

1. τοῦ Ἰσρ. *GTς* 2. πιστεύσ. αὐτῷ *L* 3. σὺν *om GTς* γενομ. δὲ *Gς* 5. τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ *Gς* μεγαλη *BT*, *add* λέγων *GLς* 6. λεμὰ *L*, λαμμᾶ *Gς* ζαβαφθανει *B* 7. ο θεος μου *semel B* με ἐγκατέλ. *GTς et L in mg* 8. παρεστηκ. *GLTς* ἰδοὺ *GLς* 9. τις *BT*, εἷς *L*, εἷς καὶ *Gς* περιθείς τε *Gς* 13. ἀπὸ *Gς* 15. ὁ ἄνθρ. οὗτος *Gς* ἦν θεοῦ *GTς* 17. ἡ τοῦ Ἰακ. *ς* 18. Ἰωσῆτος *LT*, η ιωσητος *B*, Ἰωσῆ *Gς* αι *BL*, αἳ καὶ *GTς* 22. πρὸς σάββατον *L* ελθων *BGLT*, ἦλθεν *Gς* 25. τὸν *om GLς* 27. ηδη *BL*, πάλαι *GTς* 28. σῶμα *Gς* 29. καὶ καθελὼν *Gς*

τῇ σινδόνι καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐν μνήματι ὃ ἦν λελατομη-
μένον ἐκ πέτρας, καὶ προσεκύλισεν λίθον ἐπὶ τὴν θύραν
τοῦ μνημείου. 47 ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ
Ἰωσῆτος ἐθεώρουν ποῦ τέθειται.

1 Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδα- 16
ληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη ἠγόρασαν
ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. 2 καὶ λίαν πρωῒ
μιᾷ τῶν σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον ἀνατείλαντος
τοῦ ἡλίου. 3 καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν
τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; 4 καὶ ἀναβλέψασαι
θεωροῦσιν ὅτι ἀνακεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας σφό-
δρα. 5 καὶ ἐλθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον εἶδον νεανίσκον κα-
θήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν,
καὶ ἐξεθαμβήθησαν. 6 ὁ δὲ λέγει αὐταῖς Μὴ ἐκθαμβεῖσθε.
Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη,
οὐκ ἔστιν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. 7 ἀλλὰ
ὑπάγετε εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι
προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, κα-
θὼς εἶπεν ὑμῖν. 8 καὶ ἐξελθοῦσαι ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνη-
μείου· εἶχεν γὰρ αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις. καὶ οὐδενὶ
οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

[9 Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου ἐφάνη πρῶτον
Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, παρ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.
10 ἐκείνη δὲ πορευθεῖσα ἀπήγγειλεν τοῖς μετ' αὐτοῦ γενο-
μένοις, πενθοῦσιν καὶ κλαίουσιν. 11 κἀκεῖνοι ἀκούσαντες
ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς ἠπίστησαν. 12 μετὰ δὲ ταῦτα
δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ,
πορευομένοις εἰς ἀγρόν. 13 κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγ-
γειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. 14 ὕστερον
δὲ ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα ἐφανερώθη, καὶ ὠνεί-
δισεν τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς
θεασαμένοις αὐτὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν οὐκ ἐπίστευ-

1. κατέθηκεν *GTς* μνημείῳ *GLTς* 3. 4. η ιωσητος *BLT*, Ἰωσῆ *Gς* 4. τεθειται *BGLT*, τίθεται *Gς* 8. μια *BL*, τῆς μιᾶς *GTς* 10. ἀπὸ τῆς θ. *L* 11. ἀποκεκύλ. *GLς* 12. εἰσελθοῦσαι *GLς* 15. τὸν Ναζαρ. *om T* 19. ἐξελθ.] *add* ταχὺ ς 20. γαρ *BL*, δὲ *GTς* 22. ss. Ἀναστὰς κ. τ. λ. *usque ad finem libri om BT* 23. παρ' *L*, ἀφ' *Gς* 24. δὲ *L*, *om Gς* 30. δὲ *L*, *om Gς* 32. ἐκ νεκρῶν *L*, *om Gς*

σαν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. 16 ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται. 17 σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν παρακολουθήσει ταῦτα. ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσιν, γλώσσαις λαλήσουσιν καιναῖς, 18 ὄφεις ἀροῦσιν· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ αὐτοὺς βλάψῃ· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσιν, καὶ καλῶς ἕξουσιν. 19 ὁ μὲν οὖν κύριος Ἰησοῦς μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς ἀνελήμφθη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ· 20 ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων.]

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

1 1 Ἐπειδή περ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, 2 καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, 3 ἔδοξεν κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, 4 ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

5 Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου βασιλέως τῆς Ἰουδαίας ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά, καὶ γυνὴ αὐτῷ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. 6 ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐναντίον τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν τοῦ κυρίου ἄμεμπτοι. 7 καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἦν Ἐλισάβετ στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες

4. 5. *ταῦτα παρακ.* *Gς* 7. *βλάψει* *ς* 9. *Ἰησοῦς om* *Gς* *κατα μαρκον* *B* *κατα λουκαν* *B*, *εὐαγγέλιον κ. Λ.* *GLT*, *τὸ κ. Λ. εὐαγγ.* *ς* 20. *τοῦ βασιλ.* *GLTς* 22. *γυνη αυτω* *BGLT*, *ἡ γυνὴ αὐτοῦ* *GLς* 23. *ἐνώπιον* *GLς* 26. *ην ελισ.* *BLT*, *ἡ Ἐλισ. ἦν* *Gς*

ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. 8 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ θεοῦ, 9 κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου, 10 καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. 11 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. 12 καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδών, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία, διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου, καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην, 14 καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γενέσει αὐτοῦ χαρήσονται. 15 ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ, 16 καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν. 17 καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. 18 καὶ εἶπεν Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. 19 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. 20 καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. 21 καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν, καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν ἐν τῷ ναῷ αὐτόν. 22 ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἐδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς. καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. 23 καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 24 μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέ-

2. ἐναντίον *G in mg* 4. 5. τοῦ λαοῦ ἦν ς 12. γεννήσει ς 13. τοῦ *om G* 17. ηλεια *B* 27. πλησθήσονται *G in mg* 29. αυτον *B*, *ante* ἐν τῷ *GLT*ς 30. ἠδύν. *G*ς

γουσα 25 ὅτι οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. 26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας ᾗ ὄνομα Ναζαρέτ, 27 πρὸς παρθένον ἐμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυείδ, καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου Μαριάμ. 28 καὶ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπεν Χαῖρε, κεχαριτωμένη· ὁ κύριος μετὰ σοῦ. 29 ἡ δὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ διεταράχθη, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος. 30 καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. 31 καὶ ἰδοὺ συλλήμψῃ ἐν γαστρί, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. 32 οὗτος ἔσται μέγας καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δαυεὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, 33 καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 34 εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; 35 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι, διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἅγιον κληθήσεται υἱὸς θεοῦ. 36 καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου καὶ αὐτὴ συνείληφεν υἱὸν ἐν γήρει αὐτῆς, καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ, 37 ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τοῦ θεοῦ πᾶν ῥῆμα. 38 εἶπεν δὲ Μαριάμ Ἰδοὺ ἡ δούλη κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. καὶ ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτῆς ὁ ἄγγελος. 39 ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς εἰς πόλιν Ἰούδα, 40 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. 41 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας ἡ Ἐλισάβετ, ἐσκίρτησεν τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς, καὶ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ 42 καὶ ἀνεφώνησεν κραυγῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν,

1. ὁ *om L* 3. ὑπὸ *GLς* 5. μεμνηστ. *Gς* 7. προς *BT*, ὁ ἄγγελος πρὸς *GLς* 8. σου *BT*, *add* εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν *GLς* επι τω λ. διετ. *BGT*, ἰδοῦσα διετ. ἐπὶ τῷ λ. (*add* αὐτοῦ *ς*) *Lς* 10. αυτη *BGLTς*, πρὸς αὐτὴν *L* 20. γεννωμ. *BGLTς*, *add* ἐκ σοῦ *L* 21. συγγενίς *LT* συνειληφυῖα *GLTς* 22. γήρᾳ *ς* 23. π. τῷ θεῷ *GLς* 30. η Ελισ. *BGLT*, *ante* τὸν ἀσπασμ. *Gς* 32. κραυγη *BT*, φωνῇ *GLς*

καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. 43*καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρὸς ἐμέ;* 44*ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.* 45*καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ κυρίου.* 46*καὶ εἶπεν Μαριάμ Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον,* 47*καὶ ἠγαλλίασεν τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου,* 48*ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν με πᾶσαι αἱ γενεαί,* 49*ὅτι ἐποίησέν μοι μεγάλα ὁ δυνατός. καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ,* 50*καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς τοῖς φοβουμένοις αὐτόν.* 51*ἐποίησεν κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν.* 52*καθεῖλεν δυνάστας ἀπὸ θρόνων καὶ ὕψωσεν ταπεινούς,* 53*πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλεν κενούς.* 54*ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους,* 55*καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.* 56*Ἔμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ ὡς μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τον οἶκον αὐτῆς.* 57*Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν.* 58*καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτης, καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.* 59*καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἦλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν.* 60*καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης.* 61*καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν, ὅτι οὐδείς ἐστιν ἐκ τῆς συγγενείας σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ.* 62*ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ τὸ τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτό.* 63*καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν λέγων Ἰωάννης ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ ἐθαύμασαν πάντες.* 64*ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα*

2. *πρός με GLTς* 4. *τὸ βρ. ἐν ἀγ. G* 11. *μεγαλα BL, μεγαλεῖα GTς* 12. *εἰς γενεὰν G in mg και γενεας BT, καὶ γενεὰν G, γενεῶν GLς* 19. *ἕως αἰῶνος GT* 20. *ὡσεὶ GTς* 25. *ημερα τη ογδ. BGLT', ὀγδ. ἡμ. Gς* 28. *εἶπαν T* 29. *εκ της συγγ. BGLT, ἐν τῇ σ. Gς* 31. *αυτο BLT, αὐτὸν Gς* 32. *τὸ om B*

αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. 65 καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, 66 καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ γὰρ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. 67 καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἁγίου καὶ προεφήτευσεν λέγων 68 Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ 69 καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν οἴκῳ Δαυεὶδ παιδὸς αὐτοῦ, 70 καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, 71 σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, 72 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ, 73 ὅρκον ὃν ὤμοσεν πρὸς Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν 74 ἀφόβως ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ῥυσθέντας λατρεύειν αὐτῷ 75 ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. 76 καὶ σὺ δὲ παιδίον προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ ἐνώπιον κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ, 77 τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν 78 διὰ σπλάγχνα ἐλέους θεοῦ ἡμῶν ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους 79 ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. 80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

2 1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθεν δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. 2 αὕτη ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρίνου. 3 καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν ἑαυτοῦ πόλιν. 4 ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ εἰς τὴν Ἰου-

5. γὰρ *om* Gς 7. ἐπροφ. LT 10. ἐν τῷ οἴκ. Δ. τοῦ π. Gς 11. απ BT, τῶν ἀπ' GLς 16. εχθρων BLT, τῶν (*om* L) ἐχθ. ἡμῶν GLς 17. 18. πασαις ταις ημ. BL, πάσας τὰς ἡμέρας GLT *et add* τῆς ζωῆς ς 18. δε BT, *om* GLς 19. ενωπιον B, πρὸ προσώπου GLTς 22. επισκεψεται B 29. αυτη BL, αὐτὴ ἡ T, αὕτη ἡ Gς 30. Κυρηνίου GTς 31. εαυτου BL, ἰδίαν GTς

δαίαν εἰς πόλιν Δαυεὶδ ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαυείδ, 5 ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ, οὔσῃ ἐγκύῳ. 6 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν, 7 καὶ ἔτεκεν τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. 8 καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. 9 καὶ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. 10 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ, 11 ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὅς ἐστιν χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυείδ. 12 καὶ τοῦτο ὑμῖν σημεῖον· εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν φάτνῃ. 13 καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου αἰνούντων τὸν θεὸν καὶ λεγόντων 14 Δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. 15 καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, οἱ ποιμένες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους Διέλθωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς ὃ ὁ κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. 16 καὶ ἦλθαν σπεύσαντες καὶ ἀνεῦραν τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ· 17 ἰδόντες δὲ ἐγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. 18 καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς· 19 ἡ δὲ Μαρία πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 20 καὶ ὑπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περιτεμεῖν

2. ἀπογράφεσθαι *L* 3. μεμνηστ. αὐτῷ γυναικὶ *G*ϛ 6. ἐν τῇ φ. *G*ϛ 9. και *B*, καὶ ἰδοὺ *GLT*ϛ 11. σφοδρα *B*, φόβον μέγαν *GLT*ϛ 15. τὸ σημεῖον *GLT*ϛ 16. και κειμ. *BL*, κείμ. *GLT*ϛ ἐν τῇ φ. ϛ 17. ουρανου *B* 19. εὐδοκίας *L* 20. αγγελοι *BL*, *add* καὶ οἱ ἄνθρωποι *GLT*ϛ ελαλουν *BL*, εἶπον *GLT*ϛ 25. διεγνώρ. *GT*ϛ 28. ρηματα *B*, *add* ταῦτα *GLT*ϛ 29. ἐπέστρ. ϛ

3 1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου
Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας,
καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνί-
τιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,
2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ
Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 καὶ ἦλθεν εἰς
πᾶσαν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετα-
νοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡς γέγραπται ἐν βιβλίῳ λόγων
Ἡσαΐου τοῦ προφήτου Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμά-
σατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς
ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ
τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σω-
τήριον τοῦ θεοῦ. 7 ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις
βαπτισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν
ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν
ἀξίους καρποὺς τῆς μετανοίας. καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν
ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ
Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων
κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτε-
ται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι
λέγοντες Τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐ-
τοῖς Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ
ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι
βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε, τί ποιή-
σωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ
διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ
στρατευόμενοι λέγοντες Τί ποιήσομεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν
αὐτοῖς Μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρ-
κεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. 15 προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ,
καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ

6. ἐπ᾽ ἀρχιερέων ς 7. τὸν τοῦ Ζ. ς 8. πᾶσαν τὴν *Gς* 9. βίβλῳ *GLTς* 10. προφητου *BLT*, *add* λέγοντος *Gς* 13. εὐθείαν *Gς* 18. καρπ. ἀξ. *GLTς* 22. καλον *BGLTς*, *om L* 24. ποιήσωμεν *T* λέγει *Gς* 27. ποιήσομεν *Gς* 30. ποιήσομεν *GLς* καὶ ὑμεῖς *ante* τί π. *Gς et L in mg* 31. πρὸς αὐτούς *Gς*

τοῦ Ἰωάννου, μή ποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, 16 ἀπεκρίνατο
λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρ-
χεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν
ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν
πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί, 17 οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον
εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ
ἀσβέστῳ. 18 πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγ-
γελίζετο τὸν λαόν· 19 ὁ δὲ Ἡρῴδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχό-
μενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελ-
φοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῴ-
δης, 20 προσέθηκεν τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, καὶ κατέκλεισεν τὸν
Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν
καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι
τὸν οὐρανόν, 22 καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωμα-
τικῷ εἴδει ὡς περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐ-
ρανοῦ γενέσθαι Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ
εὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριά-
κοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσὴφ τοῦ Ἡλὶ 24 τοῦ
Μαθθὰτ τοῦ Λευὶ τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ 25 τοῦ
Ματθαθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἑσλὶ τοῦ Ναγγαὶ
26 τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεῒν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ
Ἰώδα 27 τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησᾶ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλα-
θιὴλ τοῦ Νηρὶ 28 τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἀδδὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ
Ἑλμαδὰμ τοῦ Ἢρ 29 τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ
Μαθθὰτ τοῦ Λευὶ 30 τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ
τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ 31 τοῦ Μελεᾶ τοῦ Μεννᾶ τοῦ
Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ 32 τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ

2. *λεγων π. ο ιωανν. B*, ὁ Ἰωάνν. ἅπασιν λέγων *GLTς* υμας *BGTς*, *add* εἰς μετάνοιαν *L* 6. διακαθαραι *BL*, καὶ διακαθαριεῖ *GLTς* συναγαγειν *B*, συνάξει *GLTς* 10. του *BGLT*, Φιλίππου τοῦ *ς* 12. τουτο *BL*, καὶ τοῦτο *GLTς* 13. ἐν τῇ φυλ. *Gς* 17. ὡσεὶ *Gς* 18. γενεσθαι *BLT*, *add* λέγουσαν *Gς* 19. ηὐδ. *Gς* 20. αρχ. ω. ε. τρ. *BLT*, ὡ. ἐ. τρ. ἀρχ. *GLς* 21. υἱὸς *post* ἐνομίζ. *Gς* Ιωσηφ *BGLς*, τοῦ Ἰωσὴφ *T* 29. του μεννα *BLT*, τοῦ Μαϊνὰν *Gς*, *om L*

τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀρνὶ τοῦ Ἐσρὼν τοῦ Φαρὲς τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ 35 τοῦ Σεροὺχ τοῦ Ῥαγαῦ τοῦ Φάλεκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σάλα 36 τοῦ Καϊνὰ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσάλα τοῦ Ἑνὼχ τοῦ Ἰάρεδ τοῦ Μαλελεὴλ τοῦ Καϊνὰν 38 τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

4 1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. 5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἂν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν Ἰησοῦς Γέγραπται Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἰερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι

1. τοῦ Ἀμιναδαβ *GLς*, τοῦ Ἀμ. (*om B*) του αδμειν *BT* 2. αρνει *BT* Ἀρὰμ *GLς* 8. πν. ἁγ. πλήρ. *Gς* 9. εἰς τὴν ἔρημον *Gς et L in mg* 11. ἐν *om T* 12. αυτων *BLT*, *add* ὕστερον *Gς* καὶ εἶπεν αὐτῷ *Gς* 14. προς αυτον ο Ιησ. *BT et add* λέγων *L*, Ἰησ. πρ. αὐ. λέγ. *Gς* 15. ανθρωπος *BT*, *add* ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ *GLς* αυτον *BT*, *add* ὁ διάβολος *L*, *add* ὁ διάβ. εἰς ὄρος ὑψηλὸν *GLς* 19. ᾧ ἐὰν *GTς* 20. μου *Gς* πάντα *ς* 21. εἶπεν αὐτῷ *L* ὁ Ἰησ. *GLTς* γεγραπται *BGLT*, ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· γέγραπται *L et add* γὰρ *ς* 22. προσκυνησ. *BL*, *ante* κύριον *GLTς* 22. 23. καὶ ἤγαγ. αὐτ. *GLς* 23. επι *BT*, αὐτὸν ἐπὶ *GLς* 24. εἰ ὁ υἱὸς *ς*

εἴρηται Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ, 15 καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 17 καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἠσαΐου· καὶ ἀνοίξας τὸ βιβλίον εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον 18 Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέν με 19 κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν. 20 καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. 21 ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς, ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. 22 καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον Οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰωσὴφ οὗτος; 23 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρὲ θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. 24 εἶπεν δέ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. 25 ἐπ' ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν· 26 καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας, εἰ μὴ εἰς

8. *εἰς τὴν Ν.* GTς 11. *Ἠσαΐου τοῦ προφ.* Gς et L in mg *ανοιξας* BL, *ἀναπτύξας* GTς 13. *ἕνεκεν* ς *εὐαγγελίζεσθαι* ς 14. *με* BGLT, add *ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμ. τὴν καρδίαν* Lς 17. 18. *οι οφθ. εν τ. συναγ. ησαν* B, *ἐν τῇ συν. οἱ ὀφθ. ἦσαν* GLς, *ἐν τῇ σ. ἦσαν οἱ ὀ.* T 22. *οὐχ* Gς 22. 23. *υιος* (*ὁ υἱ.* LT) *εστιν ιωσ. ουτος* BLT, *οὗτός ἐ. ὁ υἱὸς Ἰωσ.* GLς 25. *εις την* BT, *εἰς* GL, *ἐν τῇ* ς 29. *ετη* BL, *ἐπὶ ἔτη* GTς

Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἑλισαίου τοῦ προφήτου· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος. 28 καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, 29 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν· 30 αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν, 32 καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. 33 καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ 34 Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ· 35 καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ' αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν. 36 καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; 37 καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου. 38 Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. 39 καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. 40 δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. 41 ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν

1. *Σάρεφθα T* *Σιδῶνος ς* 2. *ἐν τῷ Ἰσραὴλ post προφητου Gς* *Ἑλισσαίου GTς* 3. *Νεεμὰν Gς* 6. *ἕως ὀφρ. BGT* 7. *αὐτῶν ᾠκοδόμητο GLς* *ωστε BGLT, εἰς τὸ ς* 13. *μεγαλη BT, add λέγων GLς* 16. *ἐξ αὐτοῦ Gς* 17. *εἰς μέσον G* 23. *απο BGT, ἐκ GLς* 24. *ἡ πενθ. ς* 27. *παραχρ. δε BGLTς, καὶ παρ. L* 30. *επιτιθεις BLT, ἐπιθεὶς* 31. *κραυγάζοντα LT* *ει BGLT, add ὁ Χριστὸς ς*

τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. 42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν
ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐ-
τόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πο-
ρεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, ὅτι καὶ
ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι δεῖ με τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων
εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ 5
ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ
τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, 2 καὶ εἶδεν πλοῖα δύο ἑστῶτα παρὰ
τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀπ᾽ αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυνον τὰ
δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν Σίμωνος,
ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον, καθίσας
δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. 4 ὡς δὲ ἐπαύ-
σατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα Ἐπανάγαγε εἰς τὸ
βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. 5 καὶ
ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ Ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλης νυκτὸς
κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω
τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος
ἰχθύων πολύ· διερρήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατέ-
νευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας
συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα
τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος
προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ, λέγων Ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ,
ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν
αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων
ὧν συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς
Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς
τὸν Σίμωνα Ἰησοῦς Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους

2. ἐζήτουν ς 5. με δεῖ GTς 6. εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι ς 7. ἐν ταῖς συναγωγαῖς GLς 8. και BLT, τοῦ GLς 10. πλοια δυο B, δύο πλοῖα GLς, δύο πλοιάρια T, πλοιάρια δύο L 11. απ αυτ. αποβ. BGT, ἀποβ. ἀπ᾽ αὐτ. GLς ἀπέπλυναν Gς 12. τοῦ Σίμ. Gς 13. 14. καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου GLς 17. ὁ Σίμ. GLς ὅλης τῆς ν. Gς 19. τὸ δίκτυον GTς et L in mg 19. 20. ἰχθ. πλ. LTς 20. διερησσετο BT, διερήγνυτο L, διεῤῥήγνυτο Gς τα δικτυα BT, τὸ δίκτυον GLς 21. εν BLT, τοῖς ἐν GLς 24. τοῦ Ἰησοῦ Gς 27. ων B, ἣ GLTς 29. ὁ Ἰησ. GLς

ἔση ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν,
ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.
12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων,
καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πε-
σὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς,
δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο
αὐτοῦ, λέγων Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα
ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μη-
δενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ
προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν
Μωυσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ
λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ
θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 αὐτὸς δὲ ἦν
ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.
17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν
διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι οἱ Φαρισαῖοι καὶ νομο-
διδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γα-
λιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ δύναμις κυρίου
ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ
κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν
εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι αὐτὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ
εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάν-
τες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ
κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν πάντων. 20 καὶ ἰδὼν τὴν
πίστιν αὐτῶν εἶπεν Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου. 21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
Φαρισαῖοι λέγοντες Τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας;
τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπι-
γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς
εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,
23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι
σου, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι

2. ἅπαντα *GTς* 4. καὶ ἰδὼν *GLTς* 7. λεγων *BGL*, εἰπὼν *GTς* 13. απο *BLT*, ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ *Gς* 16. οἱ *om GTς* 17. συνεληλ. *L* πασης της κ. *B* 19. αὐτούς *GLTς* 21. αὐτὸν *om GLTς* 22. διὰ ποίας *ς* 24. παντων *B*, τοῦ Ἰησοῦ *GLTς* 25. εἶπεν αὐτῷ *ς* 28. αμαρτ. αφειναι *BLT*, ἀφιέναι ἁμαρτ. *GLς* 29. ἀποκρ. *om L* 33. εξουσ. εχει *BLT*. *ante* ὁ υἱὸς *GLς*

ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ Σοὶ λέγω, ἔγειρε, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τον θεόν. 26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευῒν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. 28 καὶ καταλιπὼν πάντα, ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 29 καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην ὁ Λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. 30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. 33 οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; 34 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεῦσαι; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 36 ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή γε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς,

1. παραλυτικῷ *L* 3. εφ. ο *BGT*, ἐφ' ᾧ *GLς* 10. ἅπαντα *GTς* 11. ἠκολούθησεν *Gς* ὁ om *GLT* 12. πολυς τελ. *BL*, τελ. πολὺς *GTς* 14. οι φαρισ. και *BLT*, καὶ οἱ φ. post αὐτῶν *Gς* 15. τῶν om *ς* καὶ ἁμαρτ. om *T* 16. ὁ Ἰησ. *GLTς* 17. ἀλλ' *Gς* 19. εἶπαν *LT* οι *BT*, διὰ τί οἱ *GLς* 24. νηστεύειν *GLTς* και *BGLTς*, om *L* 27. απο *BLT*, om *GLς* σχισας *BT*, om *GLς* 29. σχισει *BLT*, σχίζει *GLς* συμφωνεῖ *Gς* το επιβλημα *B*, om *T* 31. ρηξει *BGLTς*, ῥήσσει *L* ὁ νέος οἶνος *Gς*

αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλλημφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι καθαρισμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωυσέως ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα παραστῆσαι τῷ κυρίῳ, 23 καθὼς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ κυρίου ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν ἅγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται, 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν τῷ νόμῳ κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νοσσοὺς περιστερῶν. 25 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν ἐν Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ. καὶ πνεῦμα ἦν ἅγιον ἐπ' αὐτόν, 26 καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἂν ἴδῃ τὸν χριστὸν κυρίου. 27 καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, 28 καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας, καὶ εὐλόγησεν τὸν θεὸν καὶ εἶπεν 29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ, 30 ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, 31 ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, 32 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. 33 καὶ ἦν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. 34 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον. 35 καὶ σοῦ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία, ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 36 καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα μετὰ ἀνδρὸς ἔτη ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς, 37 καὶ αὕτη χήρα ἕως ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο τοῦ ἱεροῦ,

1. *αυτον BGLT*, τὸ παιδίον ς 3. τοῦ καθ. *GLTς* *αυτων BGLTς*, αὐτοῦ *G* 5 *et* 8. ἐν νόμῳ *GTς* 8. *νοσσους BGT*, νεοσσ. *GLς* 9. *ανθρ. ην BL*, ἦν ἄνθρ. *GLTς* 11. ἅγιον ἦν ς 13. *αν B*, ἢ *GLTς* 17. *αγκαλας BLT*, *add* αὐτοῦ *GLς* 22. *ο πατηρ αυτου και η μητηρ BGT*, ὁ (*om* ς) Ἰωσὴφ καὶ ἡ μ. αὐτοῦ *Lς* 26. *σου BL*, σ. δὲ *GLTς* 30. 31. *μετα ανδρ. ετη BLT*, ἔτη μ. ἀ *Gς* 31. αὐτὴ *T* 32. ὡς ἐτῶν *Gς* *του BLT*, ἀπὸ τοῦ *GLς*

νηστείαις καὶ δεήσεσιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν.
38 καὶ τῇ αὐτῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ θεῷ καὶ
ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν Ἰε-
ρουσαλήμ. 39 καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον
κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς πόλιν ἑαυτῶν
Ναζαρέτ. 40 τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν καὶ ἐκραταιοῦτο πλη-
ρούμενον σοφίᾳ, καὶ χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

41 Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἰε-
ρουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. 42 καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν
δώδεκα, ἀναβαινόντων αὐτῶν κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς,
43 καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐ-
τοὺς ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἰερουσαλήμ, καὶ οὐκ
ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ. 44 νομίσαντες δὲ αὐτὸν εἶναι ἐν
τῇ συνοδίᾳ, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν
τοῖς συγγενέσιν καὶ τοῖς γνωστοῖς· 45 καὶ μὴ ευρόντες
ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλὴμ ἀναζητοῦντες αὐτόν. 46 καὶ
ἐγένετο μετὰ ἡμέρας τρεῖς, εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθε-
ζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων καὶ ἀκούοντα αὐτῶν καὶ
ἐπερωτῶντα αὐτούς· 47 ἐξίσταντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ συνέσει
καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. 48 καὶ ἰδόντες αὐτὸν ἐξεπλά-
γησαν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ Τέκνον, τί
ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι
ζητοῦμέν σε. 49 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί ὅτι ἐζητεῖτέ
με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με;
50 καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 51 καὶ
κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασ-
σόμενος αὐτοῖς. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥή-
ματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. 52 καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν τῇ
σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

2. αυτη τη *BLT*, αὕτη αὐτῇ τῇ *Gς* θεω *BLT*, κυρίῳ *GLς* 3. 4. ἐν Ἱερουσ. *Gς* 5. εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν *Gς* 6. εκρατ. *BLT*, *add* πνεύματι *Gς* 7. σοφίας *Gς et L in m* 10. ἀναβάντων *Gς* αυτων *BT*, *add* εἰς Ἱεροσόλυμα *GLς* 13. εγν. οι γον. *BGLT*, ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ *GLς* 13. 14. ἐν τῇ συν. εἶναι *Gς* 15. καὶ ἐν τοῖς γν. ς ευροντες *BGLT*, *add* αὐτὸν *Lς* 16. ζητοῦντες ς *et GL in m* 17. μεθ' *GLς* 19. παντες *B*, *add* οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ *GLTς* 21. ειπεν *BLT*, *post* αὐτοῦ *Gς* 23. ἐζητοῦμέν *GLTς* 27. ἡ δὲ μ. *G in mg* παντα τα ρ. *BL et add* ταῦτα *GTς*, τὰ ῥ. π. [ταῦτα] *L* 28. τῇ *alterum om GLTς*

3 1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου
Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας,
καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρῴδου, Φιλίππου δὲ τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνί-
τιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,
2 ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα θεοῦ ἐπὶ
Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ, 3 καὶ ἦλθεν εἰς
πᾶσαν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου κηρύσσων βάπτισμα μετα-
νοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, 4 ὡς γέγραπται ἐν βιβλίῳ λόγων
Ἠσαΐου τοῦ προφήτου Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμά-
σατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.
5 πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς
ταπεινωθήσεται, καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείας καὶ αἱ
τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας, 6 καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σω-
τήριον τοῦ θεοῦ. 7 Ἔλεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις
βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν
ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; 8 ποιήσατε οὖν
ἀξίους καρποὺς τῆς μετανοίας. καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν
ἑαυτοῖς Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι
δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ
Ἀβραάμ. 9 ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων
κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτε-
ται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 10 καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι
λέγοντες Τί οὖν ποιήσωμεν; 11 ἀποκριθεὶς δὲ ἔλεγεν αὐ-
τοῖς Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι, καὶ ὁ
ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. 12 ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι
βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε, τί ποιή-
σωμεν; 13 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ
διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. 14 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ
στρατευόμενοι λέγοντες Τί ποιήσομεν καὶ ἡμεῖς; καὶ εἶπεν
αὐτοῖς Μηδένα διασείσητε μηδὲ συκοφαντήσητε, καὶ ἀρ-
κεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. 15 προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ,
καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ

6. *ἐπ' ἀρχιερέων ς* 7. *τὸν τοῦ Ζ. ς* 8. *πᾶσαν τὴν Gς* 9. *βίβλῳ GLTς* 10. *προφητου BLT, add λέγοντος Gς* 13. *εὐθεῖαν Gς* 18. *καρπ. ἀξ. GLTς* 22. *καλον BGLTς, om L* 24. *ποιήσωμεν T λέγει Gς* 27. *ποιήσομεν Gς* 30. *ποιήσομεν GLς καὶ ὑμεῖς ante τί π. Gς et L in mg* 31. *πρὸς αὐτούς Gς*

τοῦ Ἰωάννου, μή ποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, 16ἀπεκρίνατο λέγων πᾶσιν ὁ Ἰωάννης Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί, 17οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, διακαθᾶραι τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συναγαγεῖν τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. 18πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν· 19ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, 20προσέθηκεν τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, καὶ κατέκλεισεν τὸν Ἰωάννην ἐν φυλακῇ.

21Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, 22καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡς περιστερὰν ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

23 Καὶ αὐτὸς ἦν Ἰησοῦς ἀρχόμενος ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ὢν υἱός, ὡς ἐνομίζετο, Ἰωσὴφ τοῦ Ἠλὶ 24τοῦ Μαθθὰτ τοῦ Λευὶ τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἰανναὶ τοῦ Ἰωσὴφ 25τοῦ Μαθθαθίου τοῦ Ἀμὼς τοῦ Ναοὺμ τοῦ Ἐσλὶ τοῦ Ναγγαὶ 26τοῦ Μαὰθ τοῦ Ματταθίου τοῦ Σεμεῒν τοῦ Ἰωσὴχ τοῦ Ἰώδα 27τοῦ Ἰωανὰν τοῦ Ῥησᾶ τοῦ Ζοροβάβελ τοῦ Σαλαθιὴλ τοῦ Νηρὶ 28τοῦ Μελχὶ τοῦ Ἀδδὶ τοῦ Κωσὰμ τοῦ Ἐλμαδὰμ τοῦ Ἢρ 29τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ἐλιέζερ τοῦ Ἰωρεὶμ τοῦ Μαθθὰτ τοῦ Λευὶ 30τοῦ Συμεὼν τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰωσὴφ τοῦ Ἰωνὰμ τοῦ Ἐλιακεὶμ 31τοῦ Μελεᾶ τοῦ Μεννᾶ τοῦ Ματταθὰ τοῦ Ναθὰμ τοῦ Δαυεὶδ 32τοῦ Ἰεσσαὶ τοῦ Ἰωβὴδ

2. λεγων π. ο ιωανν. *B*, ὁ Ἰωάνν. ἅπασιν λέγων *GLTς* υμας *BGTς*, add εἰς μετάνοιαν *L* 6. διακαθαραι *BL*, καὶ διακαθαριεῖ *GLTς* συναγαγειν *B*, συνάξει *GLTς* 10. του *BGLT*, Φιλίππου τοῦ *ς* 12. τουτο *BL*, καὶ τοῦτο *GLTς* 13. ἐν τῇ φυλ. *Gς* 17. ὡσεὶ *Gς* 18. γενεσθαι *BLT*, add λέγουσαν *Gς* 19. ηὐδ. *Gς* 20. αρχ. ω. ε. τρ. *BLT*, ὡ. ἐ. τρ. ἀρχ. *GLς* 21. υἱὸς post ἐνομίζ. *Gς* Ιωσηφ *BGLς*, τοῦ Ἰωσὴφ *T* 29. του μεννα *BLT*, τοῦ Μαϊνὰν *Gς*, om *L*

τοῦ Βοὸς τοῦ Σαλὰ τοῦ Ναασσὼν 33 τοῦ Ἀμιναδὰβ τοῦ Ἀρνὶ τοῦ Ἑσρὼν τοῦ Φαρὲς τοῦ Ἰούδα 34 τοῦ Ἰακὼβ τοῦ Ἰσαὰκ τοῦ Ἀβραὰμ τοῦ Θάρα τοῦ Ναχὼρ 35 τοῦ Σεροὺχ τοῦ Ῥαγαῦ τοῦ Φάλεκ τοῦ Ἔβερ τοῦ Σάλα 36 τοῦ Καϊνὰ τοῦ Ἀρφαξὰδ τοῦ Σὴμ τοῦ Νῶε τοῦ Λάμεχ 37 τοῦ Μαθουσάλα τοῦ Ἑνὼχ τοῦ Ἰάρεδ τοῦ Μαλελεὴλ τοῦ Καϊνὰν 38 τοῦ Ἐνὼς τοῦ Σὴθ τοῦ Ἀδὰμ τοῦ θεοῦ.

4 1 Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ἤγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ 2 ἡμέρας τεσσεράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν. 3 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. 4 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος. 5 καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. 6 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ᾧ ἂν θέλω δίδωμι αὐτήν· 7 σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. 8 καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν Ἰησοῦς Γέγραπται Κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. 9 ἤγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· 10 γέγραπται γὰρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε, 11 καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μή ποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. 12 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι

1. τοῦ Ἀμιναδαβ GLς, τοῦ Ἀμ. (om B) του αδμειν BT 2. αρνει BT Ἀρὰμ GLς 8. πν. ἁγ. πλήρ. Gς 9. εἰς τὴν ἔρημον Gς et L in mg 11. ἐν om T 12. αυτων BLT, add ὕστερον Gς καὶ εἶπεν αὐτῷ Gς 14. προς αυτον ο Ιησ. BT et add λέγων L, Ἰησ. πρ. αὐ. λέγ. Gς 15. ανθρωπος BT, add ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ GLς αυτον BT, add ὁ διάβολος L, add ὁ διάβ. εἰς ὄρος ὑψηλὸν GLς 19. ᾧ ἐὰν GTς 20. μου Gς πάντα ς 21. εἶπεν αὐτῷ L ὁ Ἰησ. GLTς γεγραπται BGLT, ὕπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ· γέγραπται L et add γὰρ ς 22. προσκυνησ. BL, ante κύριον GLTς 22. 23. καὶ ἤγαγ. αὐτ. GLς 23. επι BT, αὐτὸν ἐπὶ GLς 24. εἰ ὁ υἱὸς ς

εἴρηται Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. 13 *καὶ
συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ
ἄχρι καιροῦ.*

14 *Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ πνεύ-
ματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς
περιχώρου περὶ αὐτοῦ,* 15 *καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.*

16 *Καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ
εἰσῆλθεν κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι.* 17 *καὶ ἐπε-
δόθη αὐτῷ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαΐου· καὶ ἀνοίξας τὸ
βιβλίον εὗρεν τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον* 18 *Πνεῦμα κυ-
ρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτω-
χοῖς, ἀπέσταλκέν με* 19 *κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυ-
φλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κη-
ρῦξαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν.* 20 *καὶ πτύξας τὸ βιβλίον
ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισεν, καὶ πάντων οἱ ὀφθαλμοὶ
ἐν τῇ συναγωγῇ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.* 21 *ἤρξατο δὲ λέ-
γειν πρὸς αὐτούς, ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη
ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν.* 22 *καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ
ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον Οὐχὶ υἱός ἐστιν Ἰω-
σὴφ οὗτος;* 23 *καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς Πάντως ἐρεῖτέ μοι
τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρὲ θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα
ἠκούσαμεν γενόμενα εἰς τὴν Καφαρναούμ, ποίησον καὶ
ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου.* 24 *εἶπεν δέ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ.* 25 *ἐπ'
ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις
Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἔτη τρία καὶ
μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν·*
26 *καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας, εἰ μὴ εἰς*

8. *εἰς τὴν Ν. GTς* 11. *Ἡσαΐου τοῦ προφ. Gς et L in mg* *ανοιξας BL, ἀναπτύξας GTς* 13. *ἕνεκεν ς* *εὐαγγελίζεσθαι ς* 14. *με BGLT, add ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμ. τὴν καρδίαν Lς* 17. 18. *οι οφθ. εν τ. συναγ. ησαν B, ἐν τῇ συν. οἱ ὀφθ. ἦσαν GLς, ἐν τῇ σ. ἦσαν οἱ ὀ. T* 22. *οὐχ Gς* 22. 23. *υιος (ὁ υἱ. LT) εστιν ιωσ. ουτος BLT, οὗτός ἐ. ὁ υἱὸς Ἰωσ. GLς* 25. *εις την BT, εἰς GL, ἐν τῇ ς* 29. *ετη BL, ἐπὶ ἔτη GTς*

Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. 27 *καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ Ἑλισαίου τοῦ προφήτου· καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη, εἰ μὴ Ναιμὰν ὁ Σύρος.* 28 *καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα,* 29 *καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλις ᾠκοδόμητο αὐτῶν, ὥστε κατακρημνίσαι αὐτόν·* 30 *αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.*

31 *Καὶ κατῆλθεν εἰς Καφαρναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασιν,* 32 *καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ.* 33 *καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῇ μεγάλῃ* 34 *Ἔα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ·* 35 *καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἀπ᾽ αὐτοῦ. καὶ ῥῖψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ μηδὲν βλάψαν αὐτόν.* 36 *καὶ ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται;* 37 *καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.* 38 *Ἀναστὰς δὲ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος. πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ, καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς.* 39 *καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.* 40 *δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιτιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς.* 41 *ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ λέγοντα ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν*

1. *Σάρεφθα T* *Σιδῶνος ς* 2. *ἐν τῷ Ἰσραὴλ post* *προφητου Gς* *Ἑλισσαίου GTς* 3. *Νεεμὰν Gς* 6. *ἕως* *ὀφρ. BGT* 7. *αὐτῶν ᾠκοδόμητο GLς* *ωστε BGLT, εἰς τὸ ς* 13. *μεγαλη BT, add λέγων GLς* 16. *ἐξ αὐτοῦ Gς* 17. *εἰς μέσον G* 23. *απο BGT, ἐκ GLς* 24. *ἡ πενθ. ς* 27. *παραχρ. δε BGLTς, καὶ παρ. L* 30. *επιτιθεις BLT,* *ἐπιθεὶς* 31. *κραυγάζοντα LT* *ει BGLT, add ὁ Χριστὸς ς*

τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι. 42 Γενομένης δὲ ἡμέρας ἐξελθὼν
ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι ἐπεζήτουν αὐ-
τόν· καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πο-
ρεύεσθαι ἀπ᾽ αὐτῶν. 43 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, ὅτι καὶ
ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι δεῖ με τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἀπεστάλην. 44 καὶ ἦν κηρύσσων
εἰς τὰς συναγωγὰς τῆς Γαλιλαίας.
1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ καὶ 5
ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ
τὴν λίμνην Γεννησαρέτ, 2 καὶ εἶδεν πλοῖα δύο ἑστῶτα παρὰ
τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀπ᾽ αὐτῶν ἀποβάντες ἔπλυνον τὰ
δίκτυα. 3 ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων ὃ ἦν Σίμωνος,
ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον, καθίσας
δὲ ἐκ τοῦ πλοίου ἐδίδασκεν τοὺς ὄχλους. 4 ὡς δὲ ἐπαύ-
σατο λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα Ἐπανάγαγε εἰς τὸ
βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. 5 καὶ
ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ Ἐπιστάτα, δι᾽ ὅλης νυκτὸς
κοπιάσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω
τὰ δίκτυα. 6 καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος
ἰχθύων πολύ· διερρήσσετο δὲ τὰ δίκτυα αὐτῶν. 7 καὶ κατέ-
νευσαν τοῖς μετόχοις ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας
συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα
τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. 8 ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος
προσέπεσεν τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ, λέγων Ἔξελθε ἀπ᾽ ἐμοῦ,
ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, κύριε. 9 θάμβος γὰρ περιέσχεν
αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων
ὧν συνέλαβον, 10 ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην υἱοὺς
Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. καὶ εἶπεν πρὸς
τὸν Σίμωνα Ἰησοῦς Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους

2. ἐζήτουν ς 5. με δεῖ GTς 6. εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι ς 7. ἐν ταῖς συναγωγαῖς GLς 8. και BLT, τοῦ GLς 10. πλοια δυο B, δύο πλοῖα GLς, δύο πλοιάρια T, πλοιάρια δύο L 11. απ αυτ. αποβ. BGT, ἀποβ. ἀπ᾽ αὐτ. GLς ἀπέπλυναν Gς 12. τοῦ Σίμ. Gς 13. 14. καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου GLς 17. ὁ Σίμ. GLς ὅλης τῆς ν. Gς 19. τὸ δίκτυον GTς et L in mg 19. 20. ἰχθ. πλ. LTς 20. διερησσετο BT, διερήγνυτο L, διεῤῥήγνυτο Gς τα δικτυα BT, τὸ δίκτυον GLς 21. εν BLT, τοῖς ἐν GLς 24. τοῦ Ἰησοῦ Gς 27. ων B, ἣ GLTς 29. ὁ Ἰησ. GLς

ἔσῃ ζωγρῶν. 11 καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες πάντα ἠκολούθησαν αὐτῷ.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πλήρης λέπρας· ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον ἐδεήθη αὐτοῦ λέγων Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. 13 καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἥψατο αὐτοῦ, λέγων Θέλω, καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14 καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν, ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου καθὼς προσέταξεν Μωυσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. 15 διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν καὶ θεραπεύεσθαι ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν· 16 αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων, καὶ ἦσαν καθήμενοι οἱ Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτόν. 18 καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν καὶ θεῖναι αὐτὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. 19 καὶ μὴ εὑρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν πάντων. 20 καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπεν Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. 21 καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι λέγοντες Τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἁμαρτίας ἀφεῖναι, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; 22 ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 23 τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν Ἔγειρε καὶ περιπάτει; 24 ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐξουσίαν ἔχει ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι

2. ἅπαντα *GTς* 4. καὶ ἰδὼν *GLTς* 7. λεγων *BGL*, εἰπὼν *GTς* 13. απο *BLT*, ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ *Gς* 16. οἱ *om GTς* 17. συνεληλ. *L* πασης της κ. *B* 19. αὐτούς *GLTς* 21. αὐτὸν *om GLTς* 22. διὰ ποίας *ς* 24. παντων *B*, τοῦ Ἰησοῦ *GLTς* 25. εἶπεν αὐτῷ *ς* 28. αμαρτ. αφειναι *BLT*, ἀφιέναι ἁμαρτ. *GLς* 29. ἀποκρ. *om L* 33. εξουσ. εχει *BLT*. *ante* ὁ υἱὸς *GLς*

ἁμαρτίας, εἶπεν τῷ παραλελυμένῳ Σοὶ λέγω, ἔγειρε, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. 25 καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τον θεόν. 26 καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον.

27 Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευΐν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. 28 καὶ καταλιπὼν πάντα, ἀναστὰς ἠκολούθει αὐτῷ. 29 καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην ὁ Λευΐς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἦν ὄχλος πολὺς τελωνῶν καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. 30 καὶ ἐγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ λέγοντες Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; 31 καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλὰ οἱ κακῶς ἔχοντες. 32 οὐκ ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. 33 οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν Οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων, οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; 34 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, ποιῆσαι νηστεῦσαι; 35 ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. 36 ἔλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα ἀπὸ ἱματίου καινοῦ σχίσας ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή γε, καὶ τὸ καινὸν σχίσει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνήσει ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. 37 καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή γε, ῥήξει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς,

1. παραλυτικῷ *L* 3. εφ. ο *BGT*, ἐφ' ᾧ *GLς* 10. ἅπαντα *GTς* 11. ἠκολούθησεν *Gς* ὁ *om GLT* 12. πολυς τελ. *BL*, τελ. πολὺς *GTς* 14. οι φαρισ. και *BLT*, καὶ οἱ φ. *post* αὐτῶν *Gς* 15. τῶν *om ς* καὶ ἁμαρτ. *om T* 16. ὁ Ἰησ. *GLTς* 17. ἀλλ' *Gς* 19. εἶπαν *LT* οι *BT*, διὰ τί οἱ *GLς* 24. νηστεύειν *GLTς* και *BGLTς*, *om L* 27. απο *BLT*, *om GLς* σχισας *BT*, *om GLς* 29. σχισει *BLT*, σχίζει *GLς* συμφωνεῖ *Gς* το επιβλημα *B*, *om T* 31. ρηξει *BGLTς*, ῥήσσει *L* ὁ νέος οἶνος *Gς*

καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· 38ἀλλ'
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. 39οὐδεὶς πιὼν
παλαιὸν θέλει νέον· λέγει γάρ Ὁ παλαιὸς χρηστός ἐστιν.

6 1Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν διὰ
σπορίμων, καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ ἤσθιον τοὺς
στάχυας ψώχοντες ταῖς χερσίν. 2τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων
εἶπον Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν; 3καὶ ἀπο-
κριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν Ἰησοῦς Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε,
ὃ ἐποίησεν Δαυεὶδ ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;
4εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προ-
θέσεως λαβὼν ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς
οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; 5καὶ ἔλεγεν
αὐτοῖς Κύριός ἐστιν καὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου.

6Ἐγένετο δὲ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς
τὴν συναγωγὴν καὶ διδάσκειν. καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐκεῖ,
καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά· 7παρετηροῦντο δὲ αὐτὸν
οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θερα-
πεύσει, ἵνα εὕρωσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ. 8αὐτὸς δὲ ᾔδει
τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, εἶπεν δὲ τῷ ἀνδρὶ τῷ ξηρὰν
ἔχοντι τὴν χεῖρα Ἔγειρε καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. καὶ ἀνα-
στὰς ἔστη. 9εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς Ἐπερωτῶ ὑμᾶς,
εἰ ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ ἀγαθοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν

1. ἀλλὰ *GLTς* 2. βλητεον *BT*, add καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται *GLς* ουδεις *B*, καὶ οὐδ. *GLTς* 3. παλαιον *BT*, add εὐθέως *GLς* χρηστος (an χρι. *B*?) *BT*, -στότερος *GLς* 4. σαββατω *BL*, add δευτεροπρώτῳ *GLTς* 4. 5. διὰ τῶν σπ. *Gς* 5. 6. τοὺς στάχ. κ. ἤσθ. *GLTς* 6. χερσιν *BGLTς*, χ. αὐτῶν *L* 7. ειπον *BLT*, add αὐτοῖς *GLς* τοις *BLT*, ποιεῖν ἐν τοῖς *Gς* 8. πρ. αυτ. ειπεν (add ὁ *GTς*) ιησους *BGTς*, ὁ Ἰησ. εἶπεν πρ. αὐτ. *L* 9. οτε *BL*, ὁπότε *GTς* αυτου *BL*, add ὄντες *GTς* 10. εισηλθ. *BT*, ὡς εἰσ. *GLς*, πῶς ε. *L* 11. λαβων *BL*, ἔλαβεν καὶ *GTς* τοις *BLT*, καὶ τοῖς *Gς* 13. αυτοις *B*, add ὅτι *GLTς* και του σαββ. *B*, post ἀνθρώπου *GLTς* 15. ἐν *BL*, καὶ ἐν *GTς* 16. ἐκεῖ ἄνθρ. *GLς* 17. παρετηρουντο *BGLT*, -τήρουν *Gς* αὐτὸν om *GLς* 18. θεραπεύει *LT* 19. κατηγορειν *BT*, -γορίαν *GLς* 20. ειπεν δε *BLT*, καὶ εἶπεν *GLς* ανδρι *BGT*, ἀνθρώπῳ *GLς* 21. και αν. *BLT*, ὁ δὲ ἀν. *Gς* 22. δε *BLT*, οὖν *Gς*, add ὁ *GLTς* ἐπερωτήσω *GLς* 23. ει *BLT*, τί *Gς* τω σαββ. *BLT*, τοῖς σάββασιν *GLς*

σῶσαι ἢ ἀπολέσαι; 10 καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς εἶπεν αὐτῷ Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτως, καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. 11 αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ.

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ θεοῦ. 13 καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, 14 Σίμωνα ὃν καὶ ὠνόμασεν Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον 15 καὶ Μαθθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον ζηλωτήν, 16 καὶ Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριὼθ ὃς ἐγένετο προδότης, 17 καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ, καὶ ὄχλος πολὺς μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν· 18 καὶ οἱ ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο, 19 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτουν ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας. 20 καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν Μακάριοι, οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 μακάριοι, οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι, οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. 22 μακάριοί ἐστε ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς καὶ ὀνειδίσωσιν καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 23 χάρητε

1. *απολεσαι BLTς, ἀποκτεῖναι G* 2. *αυτω BGLT, τῷ ἀθρώπῳ ς* *εποιησεν BGLTς, ἐξέτεινεν G* *οὕτως LTς, om BG* 3. *αυτου BLT, add ὑγιὴς (om GL) ὡς ἡ ἄλλη GLς* 4. *ποιήσειαν GTς* 6. *εξελθειν αυτον BGT, ἐξῆλθεν GLς* 12. *και ιακ. BLT, Ἰάκ. Gς* *και φιλ. BLT, Φίλ. Gς* 13. *και μ. BLT, Ματθ. Gς* *ιακωβον B, καὶ Ἰάκ. T, Ἰάκ. τὸν τοῦ GLς* 14. *καὶ alterum om Gς* 15. *Ἰσκαριώτην Gς* *ος BLT, ὃς καὶ Gς* 17. *πολυς B, om GLTς* 20. *ὀχλούμ. GLς* 21. *ὑπὸ ς* *καὶ ἐθεραπ. Gς* 22. *εζητουν BLT, ἐζήτει GLς* 30. *ἕνεκεν L* *χαίρετε ς*

ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς
ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ τὰ αὐτὰ γὰρ ἐποίουν τοῖς
προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. 24 πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς
πλουσίοις, ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. 25 οὐαὶ
ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι νῦν, ὅτι πεινάσετε. οὐαὶ οἱ γε-
λῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. 26 οὐαὶ ὅταν
ὑμᾶς καλῶς εἴπωσιν πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ τὰ αὐτὰ
γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις. 27 ἀλλὰ ὑμῖν λέγω τοῖς
ἀκούουσιν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε
τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, 28 εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς,
προσεύχεσθε περὶ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. 29 τῷ τύπτοντί
σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην, καὶ ἀπὸ τοῦ
αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύ-
σῃς. 30 παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου, καὶ ἀπὸ τοῦ αἴρον-
τος τὰ σὰ μὴ ἀπαίτει. 31 καὶ καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν
ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 καὶ εἰ ἀγα-
πᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; καὶ
γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσιν. 33 καὶ
ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν
χάρις ἐστίν; καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. 34 καὶ
ἐὰν δανείσητε παρ' ὧν ἐλπίζετε λαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις;
καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολά-
βωσιν τὰ ἴσα. 35 πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ
ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται
ὁ μισθὸς ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου, ὅτι αὐ-
τὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς. 36 γί-
νεσθε οἰκτίρμονες, καθὼς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν.

2. τα αυτα BGLT, ταυτα GLς 5. νυν B, om GLTς ουαι BT, add ὑμῖν GLς 6. οταν BGLT, ὑμῖν ὅταν ς 7. καλῶς ὑμᾶς GLTς πάντες om G τα αυτα BGLT, ταυτα GLς 8. ψευδοπροφ. B, add οἱ πατέρες αὐτῶν GLTς ἀλλ' Gς 10. υμας BGL, ὑμῖν (add καὶ ς) LTς 11. περὶ BT, ὑπὲρ GLς 14. παντι BL, add δὲ τῷ GLTς 16. ποιειτε BL, καὶ ὑμεῖς π. GLTς 18.19. και γαρ εαν B 19. ἀγαθοποιεῖτε T 20. ἐστὶν χάρις L και prius B, καὶ γαρ GLTς 21. δανεισητε BL, -νείζητε Gς, -νείζετε GLT ἀπολαβεῖν GLς χαρις B, add ἐστίν GLTς 22. καὶ γὰρ L, και BT, κ. γ. οἱ Gς 24. ἀφελπ. L 25. πολυς BGLTς, πολ. ἐν τοῖς οὐρανοῖς L υἱοὶ τοῦ ὑψ. ς 26. γίνεσθε οὖν Gς 27. ο BLT, καὶ ὁ GLς

37 καὶ μὴ κρίνετε, καὶ οὐ μὴ κριθῆτε. καὶ μὴ δικάζετε, καὶ οὐ μὴ δικασθῆτε. ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε. 38 δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν, μέτρον καλὸν πεπιεσμένον σεσαλευμένον ὑπερεκχυννόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. ᾧ γὰρ μέτρῳ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. 39 Εἶπεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς Μή τι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον ἐμπεσοῦνται; 40 οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. 41 τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; 42 πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἐκβαλεῖν. 43 οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν, οὐδὲ πάλιν δένδρον σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. 44 ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσιν σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου σταφυλὴν τρυγῶσιν. 45 ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας προφέρει τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἐκ τοῦ πονηροῦ προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ περισσεύματος καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. 46 Τί δέ με καλεῖτε Κύριε κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ὃ λέγω; 47 πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτοὺς ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος. 48 ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψεν καὶ ἐβάθυνεν καὶ ἔθηκεν θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν. πλημμύρης δὲ γενομένης προσέρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν σαλεῦσαι αὐτήν,

1. *και ου BGLTς, ἵνα L* *και μη alterum BT, μὴ GLς* 1. 2. *καταδικάζ. — καταδικασθ. GLTς* 3. 4. *καὶ σεσαλ. καὶ Gς* 4. 5. *ω γαρ μετρω BL, τῷ γὰρ αὐτῷ μ. ᾧ GLTς* 5. *μετρηθησεται BL in mg* *καὶ om Gς* 7. *εμπεσ. BLT, πεσ. GLς* 8. *διδάσκ. αὐτοῦ Gς* 11. *ἢ πῶς GLς* 16. *εκβαλειν BT, ante τὸ κάρφος GLς* 17. *παλιν BLT, om GLς* 20. *τρυγ. σταφ. GLς* 21. *καρδ. B, add αυτοῦ GLTς* 22. *πονηρος BLT, add ἄνθρωπος GLς* *πονηρου BLT, add θησαυροῦ τῆς καρδίας αυτοῦ GLς* 23. *τοῦ περισσ. τῆς Gς* 23. 24. *τὸ στόμα αὐτοῦ λαλεῖ L* 25. *ἃ λέγω GLTς*

διὰ τὸ καλῶς οἰκοδομεῖσθαι αὐτήν. 49 *ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ
ποιήσας ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ
τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου ᾗ προσέρηξεν ὁ ποταμός, καὶ
εὐθὺς συνέπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας ἐκείνης
μέγα.*

7 1 *Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς
ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καφαρναούμ.* 2 *ἑκατον-
τάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελλεν τελευτᾶν, ὃς
ἦν αὐτῷ ἔντιμος.* 3 *ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστει-
λεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐ-
τὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ.* 4 *οἱ δὲ παρα-
γενόμενοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως,
λέγοντες ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ παρέξῃ τοῦτο·* 5 *ἀγαπᾷ γὰρ τὸ
ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.*
6 *ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ
μακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν φίλους ὁ ἑκα-
τοντάρχης, λέγων αὐτῷ Κύριε, μὴ σκύλλου· οὐ γὰρ ἱκα-
νός εἰμι ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς,* 7 *διὸ οὐδὲ ἐμαυ-
τὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήτω
ὁ παῖς μου.* 8 *καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν
τασσόμενος, ἔχων ὑπ᾽ ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ
Πορεύθητι, καὶ πορεύεται, καὶ ἄλλῳ Ἔρχου, καὶ ἔρχεται,
καὶ τῷ δούλῳ μου Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.* 9 *ἀκούσας δὲ
ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ στραφεὶς τῷ ἀκολου-
θοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπεν Λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ
τοσαύτην πίστιν εὗρον.* 10 *καὶ ὑποστρέψαντες εἰς τὸν οἶ-
κον οἱ πεμφθέντες εὗρον τὸν δοῦλον ὑγιαίνοντα.*

11 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς, ἐπορεύθη εἰς πόλιν κα-
λουμένην Ναΐν, καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ καὶ ὄχλος πολύς.* 12 *ὡς δὲ ἤγγισεν τῇ πύλῃ τῆς πό-
λεως, καὶ ἰδοὺ ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς μονογενὴς υἱὸς τῇ*

1. *δια το — αυτην BT, τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν GLς* 2. *οικοδομοῦντι L* 4. *ἔπεσεν Lς et G in mg* 6. *ἐπεὶ δὲ Gς* 13. *παρέξει ς* 16. *επεμψεν B, add πρὸς αὐτὸν GLTς* *φιλ. ο εκατ. BLT, ὁ ἑκατ. φίλ. GLς* 17. 18. *ικαν. ειμι BLT, εἰ. ἱκ. GLς* 18. *μου ὑπὸ τ. στέγ. G in mg* 19. *ιαθητω BT, ἰαθήσεται GLς* 25. *οὔτε G in mg* 27. *οἱ πεμφθ. εἰς τὸν οἶκ. εὗρον τὸν ἀσθενοῦντα δ. ὑ. GTς* 28 *ἐν τη Tς et L in mg* *ἐπορεύετο GLTς* 29. *αυτου BL, add ἱκανοὶ GLTς* 31. *[τεθνηκὼς] L* *μονογ. υι. BLT, υἱ. μον. GLς*

μητρὶ αὐτοῦ, καὶ αὕτη ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκα-
νὸς ἦν σὺν αὐτῇ. 13 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη
ἐπ' αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ Μὴ κλαῖε, 14 καὶ προσελθὼν
ἥψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. καὶ εἶπεν
Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. 15 καὶ ἐκάθισεν ὁ νεκρὸς
καὶ ἤρξατο λαλεῖν, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτοῦ.
16 ἔλαβεν δὲ φόβος πάντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, λέ-
γοντες ὅτι προφήτης μέγας ἠγέρθη ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι
ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. 17 καὶ ἐξῆλθεν ὁ λό-
γος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ
περιχώρῳ. 18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
περὶ πάντων τούτων. 19 καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν κύριον,
λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 20 πα-
ραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπαν Ἰωάννης ὁ
βαπτιστὴς ἀπέστειλεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων Σὺ εἶ ὁ ἐρ-
χόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐθερά-
πευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων
πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο βλέπειν. 22 καὶ
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰω-
άννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε. τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χω-
λοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούου-
σιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται, 23 καὶ μα-
κάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. 24 ἀπελ-
θόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς
ὄχλους περὶ Ἰωάννου Τί ἐξήλθατε εἰς τὴν ἔρημον θεά-
σασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 25 ἀλλὰ τί
ἐξήλθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμέ-
νον; ἰδοὺ οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες
ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. 26 ἀλλὰ τί ἐξήλθατε ἰδεῖν; προ-
φήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 27 οὗ-
τός ἐστιν περὶ οὗ γέγραπται Ἰδοὺ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν

1. ἦν *om* *GTς* 2. ην *BGς*, *om* *LT* 5. εκαθισεν *BL*, ἀνεκ. *GLTς* 6. ἀπέδωκεν *L in mg* 7. ἅπαντας *LTς* 8. ἐγήγερται *Gς* 10. παση *BL*, ἐν π. *GLTς* 13. κυριον *BLT*, Ἰησοῦν *GLς* 14. ετερον *B*, ἄλλον *GLTς* 16. ἀπέσταλκεν *GLTς* 17. εκεινη *BLT*, αὐτῇ δὲ *GLς* 19. τὸ βλέπειν *Gς* 20. ειπεν *BLT*, ὁ Ἰησοῦς εἶ. *GLς* 21. τυφλοι *BL*, ὅτι τ. *GTς* 25. 26. λέγειν τοῖς ὄχλοις *G in mg* 26 *et* 28 *et* 30. εξηλθ. *BGL*, ἐξεληλύθατε *GTς* 32. ιδου *BLT*, *add* ἐγὼ *Gς*

μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. 28 λέγω ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν Ἰωάννου οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 29 (καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι ἐδικαίωσαν τὸν θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου· 30 οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.) 31 τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 32 ὅμοιοί εἰσιν παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, ἃ λέγει Ηὐλήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὠρχήσασθε, ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. 33 ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε ἔσθων ἄρτον μήτε πίνων οἶνον, καὶ λέγετε Δαιμόνιον ἔχει. 34 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. 35 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων αὐτῆς.

36 Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Φαρισαίου κατεκλίθη. 37 καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἥτις ἦν ἐν τῇ πόλει ἁμαρτωλός, καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου 38 καὶ στᾶσα ὀπίσω παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ κλαίουσα, τοῖς δάκρυσιν ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. 39 ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ ἥτις ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστιν. 40 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. ὁ δὲ Διδάσκαλε, εἰπέ,

2. λεγω *BT*, *add* γὰρ *GL*ς 3. ιωαννου *B*, Ἰω. τοῦ βαπτιστοῦ *L*, προφήτης Ἰωάνν. *T*, προφ. Ἰω. τοῦ βαπτ. *G*ς 8. τινι *BGLT*, εἶπε δὲ ὁ κύριος· τίνι ς 11. α λεγει *B*, καὶ λέγουσιν *GL*ς, λέγοντες *T* 13. 14. μήτε (μη *B*) εσθων αρτ. μ. π. οιν. *BLT*, μήτε ἄρτ. ἐσθίων μ. οἶ. π. *G*ς 15. ἔσθων *T* 16. τελωνῶν φίλος ς 17. πάντων *post* τ. αὐτῆς *G*ς 20. τὴν οἰκίαν *G*ς 21. ἀνεκλίθη *G*ς ητις ην *BLT*, *post* πόλει *GL*ς 22. καὶ *om G*ς ἀνάκειται *G*ς 23. ὀπίσω *post* αὐτοῦ *G*ς 24. τοῖς δάκρυσι *post* 25. αὐτοῦ *G*ς

*φησίν. 41 Δύο χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινί· ὁ εἷς ὤφει-
λεν δηνάρια πεντακόσια, ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. 42 μὴ
ἐχόντων αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο. τίς
οὖν αὐτῶν πλεῖον ἀγαπήσει αὐτόν; 43 ἀποκριθεὶς ὁ Σί-
μων εἶπεν Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτῷ Ὀρθῶς ἔκρινας. 44 καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν
γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;
εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ μοι ἐπὶ πόδας οὐκ
ἔδωκας· αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέν μου τοὺς πόδας
καὶ ταῖς θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. 45 φίλημά μοι οὐκ ἔδω-
κας· αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθον οὐ διέλιπεν καταφιλοῦσα
μου τοὺς πόδας. 46 ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας·
αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψεν τοὺς πόδας μου. 47 οὗ χάριν, λέγω
σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπη-
σεν πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, καὶ ὀλίγον ἀγαπᾷ. 48 εἶ-
πεν δὲ αὐτῇ Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. 49 καὶ ἤρξαντο
οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς Τίς οὗτός ἐστιν, ὃς
καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; 50 εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα Ἡ
πίστις σου σέσωκέν σε, πορεύου εἰς εἰρήνην.*

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευεν 8
*κατὰ πόλιν καὶ κώμην κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, 2 καὶ γυ-
ναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονη-
ρῶν καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ'
ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει, 3 καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ
ἐπιτρόπου Ἡρῴδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί,
αἵτινες διηκόνουν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.*

*4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ καὶ τῶν κατὰ πόλιν
ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, εἶπεν διὰ παραβολῆς 5 Ἐξῆλ-
θεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ. καὶ ἐν
τῷ σπείρειν αὐτὸν ἃ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ κατε-*

1. φησιν *BT*, ante *Διδάσκαλε GLς* χρεοφ. *LT* 3. εχοντων *BLT*, add δὲ *GLς* 4. αυτων *BL*, add εἰπὲ *GTς* αὐτὸν ἀγαπ. *Gς* ο *LT*, δὲ ὁ *GLς*, om *B* 8. μοι επι π. *BT*, ἐπὶ τοὺς πόδας μου *GL* 10. θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ς 11. εἰσῆλθεν *G in mg* 12. τοὺς πόδας μου *L* 13. μου τοὺς πόδ. *Gς* 14. αὐτῆς αἱ ἁμ. αἱ *L* 15. καὶ om *GLTς* 17. ἐστιν οὗτος *L* 27. αυτοις *BGT*, αὐτῷ *Lς* απο *BGς*, ἐκ *GLT* 31. ὃ μὲν *GLTς*

πατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτά. 6 καὶ ἕτερον κατέπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν καὶ φυὲν ἐξηράνθη διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. 7 καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό. 8 καὶ ἕτερον ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν καὶ φυὲν ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. ταῦτα λέγων ἐφώνει Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. 9 ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, τίς αὕτη εἴη ἡ παραβολή. 10 ὁ δὲ εἶπεν Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. 11 ἔστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή. ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 12 οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδόν εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. 13 οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσιν μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. 14 τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσόν, οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν. 15 τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.

16 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας καλύπτει αὐτὸν σκεύει ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας τίθησιν. 17 οὐ γάρ ἐστιν κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται, οὐδὲ ἀπόκρυφον ὃ οὐ μὴ γνωσθῇ καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. 18 βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε· ὃς ἂν γὰρ ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

19 *Παρεγένοντο* δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. 20 ἀπηγγέλη δὲ αὐτῷ Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω ἰδεῖν θέλοντές σε. 21 ὁ δὲ ἀπο-

1. αὐτό *GLTς* 2. ἔπεσεν *GLς* 5. ἐπὶ τὴν γ. ς 8. αυτου *BLT*, add λέγοντες *Gς* αυτη *B*, post παραβολὴ *GLTς*
13. ἀκούοντες *GLTς* 25. λυχν. τιθησιν *BLT*, λ. ἐπιτίθ. *Gς*, add ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσιν τὸ φῶς *GLTς*
27. μη γνωσθη *BL*, γνωθήσεται *GTς* 28. γὰρ ἂν *GLς*
32. απηγγ. δε αυτω *BLT*, καὶ ἀπ. αὐτῷ λεγόντων *Gς*
33. θελ. σε *B*, σε θέλ. *GLTς*

κριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες.

22 Ἐγένετο δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης. καὶ ἀνήχθησαν· 23 πλεόντων δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν. καὶ κατέβη λαῖλαψ εἰς τὴν λίμνην ἀνέμου, καὶ συνεπληροῦντο καὶ ἐκινδύνευον. 24 προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτὸν λέγοντες Ἐπιστάτα ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. ὁ δὲ διεγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. 25 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ποῦ ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι;

26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερασηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέρα τῆς Γαλιλαίας. 27 ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν ὑπήντησέν τις ἀνὴρ ἐκ τῆς πόλεως, ἔχων δαιμόνια καὶ χρόνῳ ἱκανῷ οὐκ ἐνεδύσατο ἱμάτιον καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. 28 ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, ἀνακράξας προσέπεσεν αὐτῷ καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπεν Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί σου μή με βασανίσῃς. 29 παρήγγειλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεύετο ἁλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, καὶ διαρήσσων τὰ δεσμὰ ἠλαύνετο ἀπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. 30 ἐπηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς Τί σοι ὄνομα ἐστίν; ὁ δὲ εἶπεν Λεγιών, ὅτι εἰσῆλθεν δαιμόνια πολλὰ εἰς αὐτόν. 31 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον

1. προς αυτους *BGLT*ς, αὐτοῖς *L* 2. ποιουντες *BGLT*, *add* αὐτόν ς 3. καὶ ἐγένετο ἐν *G*ς 7. ανεμου *BL*, *ante* εἰς τὴν *GLT*ς 9. ἐγερθεὶς *GL*ς 11. Ποῦ ἐστιν ἡ *G*ς 14. υδατι *B*, *add* καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ *GLT*ς 15. γερασ. *BGLT*, Γαδαρ. *G*ς 16. ἀντιπέραν *G*ς 17. τις ανηρ *B*, αὐτῷ ἀνήρ τις *GLT*ς εχων *B*, ὃς εἶχεν *GLT*ς 18. και χρ. ικ. ουκ ενεδ. ιμ. *B*, ἐκ χρόνων ἱκ. καὶ ἱμ. οὐκ ἐνεδιδύσκετο *GLT*ς 20. Ἰησ. καὶ ἀνακρ. *G*ς 22. παρήγγελλεν *LT* 24. ἐδεσμεῖτο *GL*ς 25. διαρρήσσων *G*ς 26. ὑπὸ *GLT*ς δαιμ. *BGLT*ς δαιμονίου *L* 27. ιησους *BL*, *add* λέγων *GT*ς ἐστιν ὄνομα *GT*ς 28. εἰσῆλθεν *ante* εἰς αὐτόν *G*ς 29. παρεκάλει *T*ς *et G in mg*

ἀπελθεῖν· 32 ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένη ἐν τῷ ὄρει, καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. 33 ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπεπνίγη. 34 ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγονὸς ἔφυγον καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 35 ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗραν καθήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ᾽ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθεν, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας Ιησοῦ, καὶ ἐφοβήθησαν. 36 ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. 37 καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γερασηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ᾽ αὐτῶν, ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς πλοῖον ὑπέστρεψεν. 38 ἐδεῖτο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀφ᾽ οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν λέγων 39 Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ ὅσα σοι ἐποίησεν ὁ θεός. καὶ ἀπῆλθεν, καθ᾽ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. 41 καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος· καὶ οὗτος ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, 42 ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. 43 καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώ-

1. βοσκομενη BL, -μένων GLTς 2. παρεκάλουν Gς 4. εἰσῆλθεν ς et G in mg 7. γεγενημένον ς απελθοντες Bς, om GLT 9. 10. τὸν ἄνθρ. καθήμ. L in mg 10. ἐξεληλύθει GLTς 11. τοῦ Ἰησοῦ GLTς 12. οι BL, καὶ οἱ GTς 13. ἠρώτησαν GTς 14. Γαδαρ. Gς 15. εἰς τὸ πλ. GTς 16. ἐδέετο GTς, ἐδεεῖτο L 16. 17. τὰ δαιμ. ἐξελ. L in mg 17. αυτον BLT, add ὁ Ἰησοῦς GLς 18. ἐποίησέ σοι Gς 21. εν δε τω BG, Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ GLTς ὑποστρέψαι GTς et L in mg 23. ουτος BL, αὐτὸς GLTς 24. τοῦ Ιησοῦ GLTς 27. εν δε τω υπαγειν BGς, καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι LT

*δεκα, ἥτις οὐκ ἴσχυσεν ἀπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι, 44 προσ-
ελθοῦσα ὄπισθεν ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ,
καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς. 45 καὶ
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Τίς ὁ ἀψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάν-
των εἶπεν ὁ Πέτρος Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ
ἀποθλίβουσιν, καὶ λέγεις Τίς ὁ ἀψάμενός μου; 46 ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν Ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν
ἐξεληλυθυῖαν ἀπ' ἐμοῦ. 47 ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλα-
θεν, τρέμουσα ἦλθεν καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ δι' ἣν αἰτίαν
ἥψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ
ὡς ἰάθη παραχρῆμα. 48 ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ Θυγάτηρ, ἡ πίστις
σου σέσωκέν σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. 49 ἔτι αὐτοῦ λα-
λοῦντος ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων ὅτι
τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μηκέτι σκύλλε τὸν διδάσκαλον.
50 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ Μὴ φοβοῦ· μόνον
πίστευσον, καὶ σωθήσεται. 51 ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν
οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν τινὰ σὺν αὐτῷ, εἰ μὴ Πέτρον καὶ
Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν
μητέρα. 52 ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. ὁ δὲ
εἶπεν Μὴ κλαίετε· οὐ γὰρ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. 53 καὶ
κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. 54 αὐτὸς δὲ κρα-
τήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς ἐφώνησεν λέγων Ἡ παῖς, ἔγειρε.
55 καὶ ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παρα-
χρῆμα, καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. 56 καὶ ἐξέ-
στησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ
εἰπεῖν τὸ γεγονός.*

1 Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, 9
*ἔδωκεν δύναμιν αὐτοῖς καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμό-
νια, καὶ νόσους θεραπεύειν, 2 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κη-*

1. *ητις B*, add *ἰατροῖς (εἰς ἰατροὺς ς) προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον αὐτῆς* (om *GTς*) *GLTς* *ὑπ' οὐδ. Gς* 5. *πετρος B*, add *καὶ οἱ σὺν αὐτῷ (μετ' αὐτοῦ ς) GLTς* 8. *ἐξελθοῦσαν GLς* 10. *απηγγ. BLT*, add *αὐτῷ Gς* 11. *θύγατερ L, θάρσει θύγατερ Gς* 13. *ἀπὸ τοῦ L* *οτι BT, αὐτῷ ὅτι GLς* 14. *μὴ σκ. GTς* 15. *αυτω BLT*, add *λέγων Gς* 16. *πίστευε GLς* *εἰσελθὼν Tς* 17. *τινα συν αυτω BLT, οὐδένα Gς* 18. *Ἰάκ. καὶ Ἰωάνν. ς* 20. *ου γαρ BGL, οὐκ GLTς* 21. *δε BLT*, add *ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ Gς* 22. *ἐγείρου Gς* 27. *μαθητὰς αὐτοῦ Lς*, om *BGT* 28. *αὐτοῖς δύν. GLTς*

ρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ ἰᾶσθαι, 3 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε ῥάβδον μήτε πήραν μήτε ἄρτον μήτε ἀργύριον μήτε δύο χιτῶνας ἔχειν. 4 καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. 5 καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάσσετε εἰς μαρτύριον ἐπ᾽ αὐτούς. 6 ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ.

7 Ἤκουσεν δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα πάντα, καὶ διηπόρει διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, 8 ὑπό τινων δὲ ὅτι Ἠλίας ἐφάνη, ἄλλων δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 9 εἶπεν δὲ ὁ Ἡρώδης Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος περὶ οὗ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ὑπεχώρησεν κατ᾽ ἰδίαν εἰς πόλιν καλουμένην Βηθσαϊδά. 11 οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀποδεξάμενος αὐτοὺς ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο. 12 ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα πορευθέντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ ἀγροὺς καταλύσωσιν καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν, ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. 13 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Δότε αὐτοῖς φαγεῖν ὑμεῖς. οἱ δὲ εἶπαν Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ ἄρτοι πέντε καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μή τι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 14 ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας ὡσεὶ ἀνὰ πεντηκοντα.

1. ιασθαι *B*, *add* τοὺς ἀσθενεῖς (-νοῦντας ς) *GLT*ς 2. ῥάβδους ς 3. δυο *B*, ἀνὰ δύο *GLT*ς 5. δέξωνται ς 6. τον *BLT*, καὶ τὸν *GL*ς 7. ἀποτινάξατε *GLT*ς 10. γενόμενα *L in mg* 11. παντα *BLT*, ὑπ᾽ αὐτοῦ π. *GL*ς 12. ἐγήγερται *G*ς 13. τίς *BT*, εἶς *GL*ς 13. 14. καὶ εἶπεν *G*ς 14. ὁ *om GLT* 15. ου *B*, *add* ἐγὼ *GLT*ς 18. πολιν καλουμενην *BT*, τόπον ἔρημον πόλεως καλουμένης *GL*ς 19. δεξάμενος *G*ς 23. πορευθέντες *GLT*, απελθοντες *B*ς 24. αγρους *B*, τοὺς ἀγρ. *GLT*ς 26. ὑμεῖς φαγεῖν *G*ς 26. 27. πέντε ἄρτ. *GLT*ς 27. δύο ἰχθ. ς 29. ωσει *BL*, *om GLT*ς

15 καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ κατέκλιναν ἅπαντας. 16 λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ κατέκλασεν, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, παραθεῖναι τῷ ὄχλῳ. 17 καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες, καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς, κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον κατὰ μόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς λέγων Τίνα με οἱ ὄχλοι λέγουσιν εἶναι; 19 οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπαν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, ἄλλοι δὲ Ἡλίαν, ἄλλοι δὲ ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. 20 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Πέτρος δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. 21 ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ λέγειν τοῦτο, 22 εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποκτανθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. 23 ἔλεγεν δὲ πρὸς πάντας Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ᾽ ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι. 24 ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ᾽ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. 25 τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; 26 ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. 27 λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, εἰσίν τινες τῶν αὐτοῦ ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, παραλαβὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. 29 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ

4. παρατιθέναι *GLς* 9. λέγουσιν οἱ ὄχλοι *GLTς* 12. 13. πετρος δε αποκρ. *BT*, ἀποκρ. δὲ ὁ Π. *GLς* 14. εἰπεῖν *ς* 18. εγερθηναι *BGς*, ἀναστῆναι *GLT* 19. ἐλθεῖν *ς* απαρνησ. *Bς* 20. καθ᾽ ἡμέραν *om L* 28. αυτου *BGT*, ὧδε *GLς* ἑστώτων *GLT* γεύσονται *ς* 31. οκτω *BL*, *add* καὶ *GLTς* τὸν Πέτρ. *ς* Ἰάκ. καὶ Ἰωάνν. *T*

ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. 30 *καὶ ἰδοὺ ἄνδρες*
δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωυσῆς καὶ Ἡλίας,
31 *οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελ-*
λεν πληροῦν ἐν Ἰερουσαλήμ. 32 *ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν*
αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ, διαγρηγορήσαντες δὲ εἶ-
δον τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας
αὐτῷ. 33 *καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ᾽ αὐ-*
τοῦ εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν Ἐπιστάτα, καλόν
ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν
σοὶ καὶ μίαν Μωυσεῖ καὶ μίαν Ἡλίᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.
34 *ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐγένετο νεφέλη καὶ ἐπεσκίαζεν*
αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν
νεφέλην. 35 *καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης λέγουσα*
Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἐκλελεγμένος, αὐτοῦ ἀκούετε.
36 *καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν εὑρέθη Ἰησοῦς μόνος.*
καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑώρακαν.

37 *Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ*
τοῦ ὄρους συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς. 38 *καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ*
ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἐβόησεν λέγων Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπί-
βλεψαι ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής μοι ἐστίν· 39 *καὶ*
ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν καὶ ἐξαίφνης κράζει καὶ σπα-
ράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόλις ἀποχωρεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ
συντρῖβον αὐτόν. 40 *καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα*
ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 41 *ἀποκριθεὶς δὲ*
ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως
πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε
ὧδε τὸν υἱόν σου. 42 *ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ ἔρρηξεν*
αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησεν δὲ ὁ
Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα
καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 43 *ἐξεπλήσσοντο δὲ*
πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ θεοῦ. πάντων δὲ θαυμα-
ζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίει ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν πρὸς τοὺς

3. *ελεγον BGLTς, add δὲ L* 10. *Μωσεῖ μίαν ς* 11. *επεσκιαζεν BLT, -ασεν GLς* 12. *ἐκείνους εισελθεῖν GLTς* 14. *εκλελεγ. BGLT, ἀγαπητός GLς* 15. *ὁ Ἰησ. Gς* 17. *ἑωράκασιν GLς* 18 *ἐν om T* 20. *ανεβόησεν GTς* *ἐπίβλεψον Lς* 21. *μοι εστιν BGLT, ἐστί μοι Gς* 23. *μόγις GLTς* 25. *ἐκβάλλωσιν ς* 28. *τὸν υἱόν σου ὧδε G in mg* 33. *ἐποίησεν ς* *ὁ Ἰησοῦς om B*

μαθητὰς αὐτοῦ 44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λό-
γους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδί-
δοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. 45 οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα
τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ
αἴσθωνται αὐτό, καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ
ῥήματος τούτου.

46 Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη
μείζων αὐτῶν. 47 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς
καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ παρ'
ἑαυτῷ 48 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παι-
δίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται, καὶ ὃς ἂν ἐμὲ
δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος
ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων, οὗτός ἐστιν μέγας. 49 ἀποκρι-
θεὶς δὲ Ἰωάννης εἶπεν Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐν τῷ ὀνό-
ματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, καὶ ἐκωλύομεν αὐτὸν ὅτι
οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν Ἰη-
σοῦς Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ
ὑμῶν ἐστίν.

51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς
ἀναλήμψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον ἐστήρισεν τοῦ
πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, 52 καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους
πρὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώ-
μην Σαμαρειτῶν, ὡς ἑτοιμάσαι αὐτῷ. 53 καὶ οὐκ ἐδέξαντο
αὐτόν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱε-
ρουσαλήμ. 54 ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάν-
νης εἶπαν Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ ἀναλῶσαι αὐτούς; 55 στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν
αὐτοῖς. 56 καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.

57 Καὶ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ εἶπέν τις πρὸς

5. ἐπερωτῆσαι *L* 10. ὃς ἂν *L* 13. εστιν *BGLT*, ἔσται *Gς* 14. ὁ Ἰωάνν. *Gς* ἐπὶ τῷ *GLTς* 15. τὰ δαιμόνια *Gς* εκωλυομεν *BL*, -σαμεν *GLTς* 16. ειπεν δε *BLT*, καὶ εἶπεν *GLς* ὁ Ἰησ. *GLTς* 17. 18. καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ς 20. προσωπον *BL*, add αυτοῦ *GLTς* ἐστήριξεν *GLς* 23. ως *BL*, ὥστε *GLTς* 25. μαθηται *B*, add αὐτοῦ *GLTς* 26. ἐκ τοῦ *L* 27. αυτους *BT*, add ὡς καὶ Ηλίας ἐποίησεν *GLς* 28. αυτοις *BLT*, add καὶ εἶπεν· οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς; *G* et add ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. ς 28. και πορευομ. *BGT*, ἐγένετο δὲ πορ. *GLς*

αὐτόν Ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. 58 καὶ εἶπεν
αὐτῷ Ἰησοῦς Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσιν καὶ τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. 59 εἶπεν δὲ πρὸς
ἕτερον Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπεν Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι
πρῶτον ἀπελθόντι θάψαι τὸν πατέρα μου. 60 εἶπεν δὲ
αὐτῷ Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς,
σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 61 εἶ-
πεν δὲ καὶ ἕτερος Ἀκολουθήσω σοι, κύριε· πρῶτον δὲ ἐπί-
τρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. 62 εἶπεν
δὲ ὁ Ἰησοῦς Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα ἐπ' ἄροτρον καὶ
βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω εὔθετός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ.
10 1 *Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ κύριος ἑτέρους ἑβδομή-*
κοντα δύο, καὶ ἀπέστειλεν ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ
εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἤμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι.
2 *ἔλεγεν δὲ πρὸς αὐτούς Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐρ-*
γάται ὀλίγοι· δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως
ἐργάτας ἐκβάλῃ εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. 3 ὑπάγετε· ἰδοὺ
ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. 4 μὴ βαστάζετε
βαλλάντιον, μὴ πήραν μηδὲ ὑποδήματα, καὶ μηδένα κατα
τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. 5 εἰς ἣν δ' ἂν εἰσέλθητε οἰκίαν, πρῶ-
τον λέγετε Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. 6 καὶ ἐὰν ἐκεῖ ᾖ
υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν·
εἰ δὲ μή γε, ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. 7 ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ
μένετε, ἔσθοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος γὰρ
ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς
οἰκίαν. 8 καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε καὶ δέχωνται
ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, 9 καὶ θεραπεύετε
τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς Ἤγγικεν ἐφ'

1. *ἂν Gς* *απερχη BLT, add κύριε Gς* 2. *ὁ Ἰησ. GLTς* 6. *πρωτον απελθοντι (-λθεῖν L) BL, ἀπελθόντι πρ. GLς* 7. *αυτω BLT, add ὁ Ἰησοῦς GLς* 11. *ο Ιησους BT, add πρὸς αυτόν L et ante ὁ Ἰησ. Gς* *ἐπιβάλλων GLς* *χειρα B, add αυτοῦ GLTς* 12. *εἰς τὴν βασιλείαν Gς* 13. *ετερους B, καὶ ἑτ. GLTς* 14. *δυο BL, om GLTς* *ανα B, αὐτοὺς ἀνὰ GLTς* 15. *εἰσέρχ. L in mg* 16. *δε prius BGLT, οὖν Gς* 18. *εργ. εκβ. (-βάλλῃ T) BT, ἐκβ. (-βάλλῃ ς) ἐργ. GLς* *ἰδοὺ ἐγὼ Gς* 21. *οἰκίαν εἰσέλθητε (-έρχησθε ς) GLς* 22. *εκει η BL, ᾖ (μὲν ᾖ ς) ἐκεῖ (add ὁ ς) GLTς* 25. *ἐσθίοντες Gς* 26. *αυτου BLT, add ἐστιν Gς* 27. *δ' om BL*

ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 10 εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν εἰσέλθητε καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε 11 Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 12 λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. 13 οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγενήθησαν αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμενοι μετενόησαν. 14 πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει ἢ ὑμῖν. 15 καὶ σὺ Καφαρναοὺμ μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως τοῦ Ἅιδου καταβιβασθήσῃ. 16 ὁ ἀκούων ὑμῶν ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με.

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα δύο μετὰ χαρᾶς λέγοντες Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. 18 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἀστραπὴν πεσόντα. 19 ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τὴν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήσει. 20 πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγέγραπται ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ εἶπεν Ἐξομολογοῦμαί σοι, πάτερ κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναί ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως εὐδοκία ἐγένετο ἔμπροσθέν σου. 22 καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθη-

1. *εισελθητε BGLT*, *εἰσέρχησθε Gς* 4. *εις τους ποδας BL et add ἡμῶν T*, *om Gς* 5. *ἤγγικεν] add ἐφ' ὑμᾶς ς* 6. *λέγω BGLT*, *add δὲ Lς* 8. *ἐγένοντο Gς* 10. *καθήμεναι Gς* 12. *μη BLT*, *ἡ GLς* *τοῦ om L* *ὑψωθεῖσα Gς et L in mg* *ἕως ᾅδου GLς* 13. *ακουων υμων BGLTς*, *ὑμ. ἀκ. L* 16. *δυο BL*, *om GLTς* 19. *ως αστρ. B*, *ante ἐκ τοῦ GLTς* *δεδωκα BLT*, *δίδωμι GLς* 21. *την του B*, *τοῦ GLTς* 22. *αδικηση BG* 23. *δὲ] add μᾶλλον ς* 24. *ἐγράφη GLς* 25. *τω αγιω BL*, *ὁ Ἰησοῦς Gς*, *om T* 28. 29. *ἐγένετο εὐδ. Gς* 29. *ε. καὶ στραφεὶς πρ. τ. μ. εἶπεν om BG*

τὰς εἶπεν Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς καὶ ᾧ ἂν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 23 *καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν εἶπεν Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε.* 24 *λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε καὶ οὐκ εἶδαν, καὶ ἀκοῦσαί μου ἃ ἀκούετε καὶ οὐκ ἤκουσαν.*

25 *Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν λέγων Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;* 26 *ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;* 27 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.* 28 *εἶπεν δὲ αὐτῷ Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.* 29 *ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον;* 30 *ὑπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχώ, καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ.* 31 *κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν.* 32 *ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν.* 33 *Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγχνίσθη,* 34 *καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.* 35 *καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν ἔδωκεν δύο δηνάρια τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ τι ἐὰν προσδαπανήσῃς ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω*

1. *παρεδ. μοι ς* 3. *ᾧ ἐὰν Gς* 8. *μου B, om GLTς* 9. *αυτον BT, add καὶ GLς* 13. *τῆς om B* 13. 14. *ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου GTς et L in mg* 14. *ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου GTς* 17. *δικαιοῦν Gς* 18. *ο B, δὲ ὁ GLTς* 21. *ημιθανη BL, add τυγχάνοντα GTς* 23. *γενομενος om B* 24. *ιδων BGTς, add αὐτὸν L* 25. *ιδων BLT, add αὐτὸν GLς* 27. *καὶ ἐπιβιβ. αὐτὸν L* 29. *αυριον BL, add ἐξελθὼν GTς* *δύο δην. ἐδ. GLTς* 30. *ειπεν BLT, add αὐτῷ GLς* 31. *ἂν GLTς*

σοι. 36 τίς τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι
τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; 37 ὁ δὲ εἶπεν Ὁ ποιήσας
τὸ ἔλεος μετ᾽ αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πορεύου
καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

38 Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς
κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτόν·
39 καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρα-
καθεσθεῖσα πρὸς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουεν τὸν λόγον
αὐτοῦ· 40 ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακο-
νίαν. ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή
μου μόνην με κατέλιπεν διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι
συναντιλάβηται. 41 ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς
Μάρθα Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ θορυβάζῃ περὶ πολλά·
42 ὀλίγων δὲ χρεία ἐστὶν ἢ ἑνός. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν
μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ᾽ αὐτῆς.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευ- 11
χόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέν τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς
αὐτόν Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάν-
νης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. 2 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ὅταν
προσεύχησθε, λέγετε Πάτερ, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλ-
θέτω ἡ βασιλεία σου· 3 τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον
δίδου ἡμῖν τὸ καθ᾽ ἡμέραν, 4 καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρ-
τίας ἡμῶν (καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίομεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν),
καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. 5 Καὶ εἶπεν πρὸς
αὐτούς Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐ-
τὸν μεσονυκτίου καὶ εἴπῃ αὐτῷ Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς
ἄρτους, 6 ἐπειδὴ φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με

1. *τις BLT, add οὖν GLς* *πλησίον δοκεῖ σοι GT* 3. *δε BGLT, οὖν ς* 5. *εν δε B, ἐγένετο δὲ ἐν GLTς* *αυτος BL, καὶ αὐτὸς GLTς* 6. *αυτον B, add εἰς τὸν οἶκον αυτῆς GLTς* 7. *παρακαθίσασα GLς* 8. *προς BLT, παρὰ GLς* *κυριου BLT, Ἰησοῦ GLς* 12. *κυριος BLT, Ἰησοῦς GLς* 13. *τυρβάζῃ GTς* 14. *ολιγων δε χρ. ε. η ενος B, ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία GLTς* *μαριαμ B* 15. *[ἀπ᾽] L, om B?* 20. *πατερ BGT, add ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς Lς* *ἐλθάτω T* 21. *η βασ. σου BLTς, σου ἡ βασιλεία G, add γενηθήτω τὸ θέλημά σου L, add γεν. τὸ θ. σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ (add τῆς ς) γῆς Lς* 23. *ἀφίεμεν Gς* 24. *πειρασμον BGT, add ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ Lς* 26. *ειπη BGTς, ἐρεῖ GL* 27. *μου om T*

*καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ, 7 κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀπο-
κριθεὶς εἴπῃ Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη η θύρα κέκλει-
σται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν·
οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8 λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ
δώσει αὐτῷ ἀναστὰς διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν
ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. 9 κἀγὼ
ὑμῖν λέγω, αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑ-
ρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 10 πᾶς γὰρ ὁ αἰ-
τῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι
ἀνοίγεται. 11 τίνα δὲ ἐξ ὑμῶν αἰτήσει τὸν πατέρα ὁ υἱὸς
ἰχθύν, καὶ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν αὐτῷ ἐπιδώσει; 12 ἢ καὶ
αἰτήσει ᾠόν, ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; 13 εἰ οὖν ὑμεῖς
πονηροὶ ὑπάρχοντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς
τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει
πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;*

*14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον κωφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ
δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν
οἱ ὄχλοι. 15 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπαν Ἐν Βεελζεβοὺλ τῷ
ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· 16 ἕτεροι
δὲ πειράζοντες σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ.
17 αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς Πᾶσα
βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται, καὶ οἶκος
ἐπὶ οἶκον πίπτει. 18 εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διε-
μερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε ἐν
Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. 19 εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βε-
ελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκ-
βάλλουσιν; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν κριταὶ ἔσονται. 20 εἰ
δὲ ἐν δακτύλῳ θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν
ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. 21 ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθω-
πλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶν τὰ*

6. *ὅσον G in mg* 8. *ἀνοιχθήσ. T* 10. *ἀνοιχθήσεται GLT, ἀνοιγήσεται Gς* *ἐξ om ς* *τὸν πατ. αἰτ. GLTς* 11. *ιχθυν και B, ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ (εἰ ς) καὶ ἰχθύν, μὴ GLTς* *ἐπιδώσει αὐτῷ GLς* 12. *αιτησει B, ἐὰν αἰτήσει (-σῃ GLς) GLTς* *επιδωσει B, μὴ ἐπ. GLTς* 13. *ἀγ. δόμ. ς* 14. *πατηρ BGTς, add ὑμῶν L* 16. *κωφον B, καὶ αὐτὸ ἦν κ. GLTς* 17. *ἐκβληθέντος L* 18. *τῷ om ς* 20. *παρ' αὐτοῦ ἐζ. ἐξ οὐρ. Gς* 21. *τὰ διανοήμ. αὐτ. L* 26. *οἱ om L* 27. *κριταὶ ὑμ. αὐτοὶ Gς*

ὑπάρχοντα αὐτοῦ· 22 ἐὰν δὲ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν
νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ ἐπεποί-
θει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. 23 ὁ μὴ ὢν μετ'
ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστίν, καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορ-
πίζει. 24 ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀν-
θρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων ζητοῦν ἀνάπαυσιν,
καὶ μὴ εὑρίσκον· τότε λέγει Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου
ὅθεν ἐξῆλθον, 25 καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον καὶ
κεκοσμημένον. 26 τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἕτερα
πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ ἑπτά, καὶ εἰσελθόντα κατοι-
κεῖ ἐκεῖ, καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ανθρώπου ἐκείνου
χείρονα τῶν πρώτων. 27 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν
ταῦτα, ἐπάρασά τις φωνὴν γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ
Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλα-
σας. 28 αὐτὸς δὲ εἶπεν Μενοῦν γε μακάριοι οἱ ἀκούοντες
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες. 29 τῶν δὲ ὄχλων
ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν Ἡ γενεὰ αὕτη γενεὰ πονηρά
ἐστιν· σημεῖον ζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ
μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ. 30 καθὼς γὰρ ἐγένετο ὁ Ἰωνᾶς τοῖς
Νινευΐταις σημεῖον, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που τῇ γενεᾷ ταύτῃ. 31 βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν
τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατα-
κρινεῖ αὐτούς, ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦ-
σαι τὴν σοφίαν Σολομῶνος. καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶνος
ὧδε. 32 ἄνδρες Νινευῗται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ
τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν, ὅτι μετε-
νόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ. καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.
33 οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας εἰς κρυπτὴν τίθησιν οὐδὲ ὑπὸ
τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι
τὸ φῶς βλέπωσιν. 34 ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ
ὀφθαλμός σου. ὅταν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον
τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ
σῶμά σου σκοτεινόν. 35 σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν

1. δὲ ὁ ἰσχ. *GTς* 7. τοτε *BL*, *om GLTς* 10. επτα *BT*, *ante* ἕτερα *GLς* ἐλθόντα *T et G in mg* 13. γυνὴ φωνὴν *Gς* 16. φυλάσσ. αὐτόν *ς* 17. γενεὰ *alterum om BGς* 18. ζητει *BT*, ἐπιζ. *GLς* 19. ιωνα *BGLT*, *add* τοῦ προφήτου *ς* ὁ *om GLTς* 19. 20. σημ. τοῖς Νιν. *GLς* 25. Νινευῖ *ς* 30. φως *BL*, φέγγος *GTς* 31. σου *prius om ς* ὅταν οὖν ὁ *Gς* καὶ *om L*

σοὶ σκότος ἐστίν. 36 εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον μέρος τι σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον ὡς ὅταν ὁ λύχνος ἐν τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε.

37 Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι ἐρωτᾷ αὐτὸν Φαρισαῖος, ὅπως ἀριστήσῃ παρ' αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. 38 ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. 39 εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε, τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας. 40 ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησεν; 41 πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην, καὶ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστίν. 42 ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ. ταῦτα δὲ ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ παρεῖναι. 43 οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. 44 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ οἴδασιν. 45 ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. 46 ὁ δὲ εἶπεν Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ὑμεῖς ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. 47 οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. 48 ἄρα μάρτυρές ἐστε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε. 49 διὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξου-

2. τι μέρος *Gς* 3. εν τη *B*, τῇ *GLTς* 4. ερωτα *BT*, ἠρώτα *Gς*, αὐτὸν ἐρωτᾷ *L* φαρισ. *BT*, *add* τις *GLς* 10. τὸ ἔσωθεν καὶ τὸ ἔξωθεν *L in mg* 12. ἀλλὰ *T* 15. δε *BGL*, *om LTς* εδει *BGLTς*, δεῖ *L* παρειναι *BLT*, ἀφιέναι *Gς* 18. αγοραις *BGLTς*, *add* καὶ τὰς πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις *L* υμιν *BGLT*, *add* γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί *Lς* ἐστὲ μνημεῖα ἄδηλα *G in mg*
19. οἱ περιπ. *Gς* 23. ὑμεῖς *om GLTς* 26. μαρτυρεῖτε καὶ *GLς* 28. οικοδομειτε *BLT*, *add* αὐτῶν τὰ μνημεῖα *GLς* 30. διωξουσιν *B*

σιν, 50 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν,
τὸ ἐκχυννόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς
ταύτης, 51 ἀπὸ αἵματος Ἄβελ ἕως αἵματος Ζαχαρίου τοῦ
ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. ναὶ
λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 52 οὐ-
αὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώ-
σεως· αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθατε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκω-
λύσατε.

53 Κἀκεῖθεν ἐξελθόντος αὐτοῦ ἤρξαντο οἱ γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποστοματίζειν
αὐτὸν περὶ πλειόνων, 54 ἐνεδρεύοντες αὐτόν, θηρεῦσαί τι
ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. 1 ἐν 12
οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε κατα-
πατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
πρῶτον Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης, ἥτις ἐστὶν
ὑπόκρισις, τῶν Φαρισαίων. 2 οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμέ-
νον ἐστὶν ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτὸν ὃ οὐ
γνωσθήσεται. 3 ἀνθ᾽ ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν
τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν
τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. 4 λέγω
δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτει-
νόντων τὸ σῶμα καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότε-
ρόν τι ποιῆσαι. 5 ὑποδείξω δὲ ὑμῖν τίνα φοβηθῆτε· φο-
βήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἔχοντα ἐξουσίαν ἐμβαλεῖν
εἰς τὴν γέενναν. ναὶ λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. 6 οὐχὶ
πέντε στρουθία πωλοῦνται ἀσσαρίων δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν
οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 7 ἀλλὰ καὶ
αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ φο-
βεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε. 8 λέγω δὲ ὑμῖν,
πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπρο-
σθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ· 9 ὁ δὲ ἀρνησάμενός με

2. εκκεχυμ. *B* 3. ἀπὸ τοῦ αἷμ. *Gς* ἕως τοῦ αἷμ. *Gς* 9. κακ. εξελθ. αυτου *BT*, λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς *GLς*, καὶ *G* 11. ενεδρ. αυτον *BT*, *add* καὶ (*om GL*) ζητοῦντες *GLς* 12. ἵνα κατηγ. αὐτοῦ *om BT* 16. τῶν Φαρισ. *ante* ἥτις *GLTς* 21. ἀποκτενν. *LT*, ἀποκτενόντ. *G* 22. περισσόν *L et G in mg* 24. ἐξουσ. ἔχ. *ς et G in mg* 26. πωλεῖται *GLς* 28. μη *BLT*, μὴ οὖν *GLς*

*ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγ-
γέλων τοῦ θεοῦ.* 10 *καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν
τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον
πνεῦμα βλασφημήσαντι οὐκ ἀφεθήσεται.* 11 *ὅταν δὲ εἰσ-
φέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς
ἐξουσίας, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε ἢ τί
εἴπητε·* 12 *τὸ γὰρ ἅγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ
ὥρᾳ ἃ δεῖ εἰπεῖν.*

13 *Εἶπεν δέ τις ἐκ τοῦ ὄχλου αὐτῷ Διδάσκαλε, εἰπὲ
τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν.*
14 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν κριτὴν
ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς;* 15 *εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Ὁρᾶτε καὶ
φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας, ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισ-
σεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ.*
16 *εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς λέγων Ἀνθρώπου τι-
νὸς πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα.* 17 *καὶ διελογίζετο ἐν αὐ-
τῷ λέγων Τί ποιήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρ-
πούς μου;* 18 *καὶ εἶπεν Τοῦτο ποιήσω· καθελῶ μου τὰς
ἀποθήκας καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, καὶ συνάξω ἐκεῖ
πάντα τὸν σῖτον καὶ τὰ ἀγαθά μου,* 19 *καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ
μου Ψυχή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κειμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀνα-
παύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου.* 20 *εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός
Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου αἰτοῦσιν ἀπὸ
σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται;* 21 *οὕτως ὁ θησαυρίζων
αὐτῷ καὶ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν.* 22 *εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς
μαθητάς Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ
τί φάγητε, μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί ἐνδύσησθε.* 23 *ἡ γὰρ
ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύμα-
τος.* 24 *κατανοήσατε τοὺς κόρακας, ὅτι οὐ σπείρουσιν οὐδὲ*

1. *ενωπ. BGTς, ἔμπροσθεν L* 4. *προσφέρωσιν GLTς* 6. *μεριμνησητε BL, μεριμνᾶτε GLTς ἢ τί prius om T* 9. *αὐτῷ ante ἐκ GLTς* 11. *κριτην BLT, δικαστὴν Gς* 13. *πασης BGLT, τῆς Gς* 14. *αυτου BGLTς, αὐτῷ G αυτω BLT, αὐτοῦ GLς* 16. *ηὔφ. LT ἐν ἑαυτῷ GLTς* 20. *τον σιτον B, τὰ γενήματά (γενν. ς) μου GLTς* 22. *θεος BGLTς, κύριος L* 23. *ἄφρων LT ἀπαιτ. GLTς* 25. *ἑαυτῷ GLTς* 26. *μαθητας BL, add αυτοῦ GLTς ὑμῖν λέγω GLς ψυχῇ ὑμῶν Gς* 27. *υμων BL, om GLTς γαρ BGL, om GLTς* 29. *ου — ουδε BGLς, οὔτε— οὔτε T*

θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ
θεὸς τρέφει αὐτούς. πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν
πετεινῶν. 25 τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται ἐπὶ τὴν
ἡλικίαν αὐτοῦ προσθεῖναι πῆχυν; 26 εἰ οὖν οὐδὲ ἐλάχιστον
δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; 27 κατανοήσατε τὰ
κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ οὐδὲ νήθει· λέγω δὲ ὑμῖν,
οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν
τούτων. 28 εἰ δὲ ἐν ἀγρῷ τὸν χόρτον ὄντα σήμερον καὶ αὔριον
εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ θεὸς οὕτως ἀμφιάζει, πόσῳ
μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι. 29 καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί
φάγητε καὶ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε· 30 ταῦτα γὰρ
πάντα τὰ ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητοῦσιν· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ
οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. 31 πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ, καὶ ταῦτα προστεθήσεται ὑμῖν. 32 μὴ φοβοῦ, τὸ
μικρὸν ποίμνιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι
ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ
δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ πα-
λαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου
κλέπτης οὐκ ἐγγίζει οὐδὲ σὴς διαφθείρει. 34 ὅπου γάρ
ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.
35 ἔστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι καὶ οἱ λύχνοι
καιόμενοι, 36 καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις
τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσῃ ἐκ τῶν γάμων, ἵνα ἐλ-
θόντος καὶ κρούσαντος εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. 37 μακά-
ριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγο-
ροῦντας· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ
αὐτοὺς καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. 38 κἂν ἐν τῇ
δευτέρᾳ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ ἔλθῃ καὶ εὕρῃ οὕτως,
μακάριοί εἰσιν ἐκεῖνοι. 39 τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει

3. μεριμν. *om T* 4. προσθειναι *BT*, *ante* ἐπὶ *GLς* πηχυν *BT*, π. ἕνα *GLς* οὔτε *Gς* 6. αὐξάνει *om T* ου κοπια ουδε νηθει *BGLς*, οὔτε νήθει οὔτε ὑφαίνει *T* υμιν *BGLTς*, *add* ὅτι *L* 8. εν αγρω — οντα σημερον (σήμ. ὄ. *T*) *BT*, τὸν χ. σήμ. ἐν ἀ. ὄντα *L*, τὸν χ. ἐν τῷ ἀγρῷ σήμ. ὄντα *Gς* 9. ἀμφιέζει *T*, ἀμφιέννυσι *Gς* 11. και τι *BT*, ἢ τί *GLς* 12. ἐπιζητεῖ *GLς* 14. αυτου *BGLT*, τοῦ θεοῦ *GLς* ταυτα *BLT*, *add* πάντα *GLς* 21. αἱ ὀσφ. ὑμ. *L* 23. αναλυση *BLT*, -σει *Gς* 27. καν *B*, καὶ ἐὰν ἔλθῃ *GLTς* 28. δευτερα *B*, *add* φυλακῇ *GLTς* 29. εκεινοι *BT*, οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι *GLς*

ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ οὐκ ἀφῆκεν διορυχθῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ. 40 καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. 41 Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; 42 καὶ εἶπεν ὁ κύριος Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ὁ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον; 43 μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. 44 ἀληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. 45 ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι, 46 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. 47 ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ μὴ ἑτοιμάσας ἢ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ δαρήσεται πολλάς· 48 ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ, καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. 49 πῦρ ἦλθον βαλεῖν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; 50 βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως ὅτου τελεσθῇ; 51 δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῇ γῇ; οὐχί λέγω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν. 52 ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν ἑνὶ οἴκῳ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶν καὶ δύο ἐπὶ τρισὶν 53 διαμερισθήσονται, πατὴρ ἐπὶ υἱῷ καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί, μήτηρ ἐπὶ θυγατέρα καὶ θυγάτηρ ἐπὶ τὴν μητέρα, πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθεράν.

2. ουκ *BT*, οὐκ ἂν *GLς* διορυγῆναι *GLς* 3. υμεις *BLT*, *add* οὖν *Gς* 4. δε *BLT*, δὲ αὐτῷ *Gς* 5. 6. εἶπεν δὲ *GLTς* 6. ο φρον. *BGLT*, καὶ φρόν. *GLς* 7. τοῦ *om LT* 18. ἑαυτοῦ *Gς* η *B*, μηδὲ *GLTς* 23. επι *BGL*, εἰς *GTς* 24. οτου *BGLT*, οὗ *Gς* 27. ενι οικω *BL*, οἴκῳ ἑνὶ *GLTς* 28. διαμερισθήσεται *Gς* επι υιω *BGT*, ἐφ᾽ υἱῷ *GLς* 29. θυγατερα *BL*, τὴν θυγ. *T*, θυγατρὶ *Gς* 30. την μητ. *BLT*, μητρί *Gς* 31. πενθεραν *BT*, *add* αυτῆς *GLς*

54 Ἔλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις Ὅταν ἴδητε νεφέλην
ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε Ὄμβρος ἔρχεται,
καὶ γίνεται οὕτως· 55 καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε ὅτι
καύσων ἔσται, καὶ γίνεται. 56 ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον
τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν καιρὸν
δὲ τοῦτον πῶς οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν; 57 τί δὲ καὶ ἀφ'
ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 58 ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ
τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν
ἀπηλλάχθαι αὐτοῦ, μή ποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κρι-
τήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδώσει τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πρά-
κτωρ σε βαλεῖ εἰς φυλακήν. 59 λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς
ἐκεῖθεν, ἕως καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

1 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες 13
αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πιλᾶτος ἔμιξεν
μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. 2 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς
Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας
τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; 3 οὐχί,
λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπο-
λεῖσθε. 4 ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύρ-
γος ἐν τῷ Σιλωὰμ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκεῖτε ὅτι αὐ-
τοὶ ὀφειλέται ἐγένοντο παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
κατοικοῦντας Ἱερουσαλήμ; 5 οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἐὰν μὴ
μετανοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. 6 ἔλεγεν δὲ ταύ-
την τὴν παραβολήν. Συκῆν εἶχέν τις πεφυτευμένην ἐν
τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῇ καὶ
οὐχ εὗρεν. 7 εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν Ἰδοὺ τρία
ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ καὶ οὐχ εὑ-
ρίσκω· ἔκκοψον αὐτήν· ἵνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; 8 ὁ
δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο

1. τὴν νεφέλ. GTς 2. λεγετε BGLς, add ὅτι LT 5. 6. καιρον δε B, δὲ κ. GLTς 6. ουκ οιδατε δοκιμ. B, οὐ δοκιμάζετε GLTς 9. ἀπ' αὐτοῦ GLTς 10. παραδῷ Gς 11. βαλει BLT, βάλῃ G, βάλλῃ ς 12. εως B, ἕως οὗ GLTς 15. ειπεν BLT, ὁ Ἰησοῦς εἶπεν GLς 18. μετανοητε BGLς, -νοήσητε LT πάντες ὡσαύτως GTς 19. δεκα BL, add καὶ GLTς 20. αυτοι BLT, οὗτοι Gς 21. παντας τους BLT, πάντας Gς 22. ἐν Ἱερουσ. GLς 23. μετανοητε BGς, -νοήσητε GLT ὁμοίως GLς 24. πεφυτ. BLT, post αὐτοῦ Gς 25. καρπ. ζητ. ς 28. αυτην BGTς, οὖν αὐτήν L

τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτὴν καὶ βάλω κόπρια.
9 κἂν μὲν ποιήσῃ καρπὸν εἰς τὸ μέλλον· εἰ δὲ μή γε, ἐκ-
κόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς
σάββασιν. 11 καὶ ἰδοὺ γυνὴ πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη
δέκα ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα καὶ μὴ δυναμένη ἀνα-
κύψαι εἰς τὸ παντελές. 12 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσε-
φώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας
σου, 13 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας. καὶ παραχρῆμα
ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. 14 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν
ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ ὅτι Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ
ἐργάζεσθαι· ἐν αὐταῖς οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ
μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου. 15 ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ κύ-
ριος καὶ εἶπεν Ὑποκριταί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ
λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπα-
γαγὼν ποτίζει; 16 ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν
ἔδησεν ὁ σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆ-
ναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 17 καὶ
ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικεί-
μενοι αὐτῷ, καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐν-
δόξοις τοῖς γενομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἔλεγεν οὖν Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ,
καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 19 ὁμοία ἐστὶν κόκκῳ σινάπεως,
ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ, καὶ ηὔξη-
σεν καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. 20 καὶ πάλιν εἶπεν
Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ; 21 ὁμοία ἐστὶν
ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἔκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία,
ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. 22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ
κώμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱεροσόλυμα.

1. κοπρίαν ς 2. ει δε μη γε *B*, ante εἰς τὸ *GLT*ς 5. γυνὴ ἦν πν. *G*ς 6. δεκα *BL*, add καὶ *GLT*ς 8. της *BGT*ς, ἀπὸ τῆς *L* 10. ἀνορθ. *LT* 12. οτι *BT*, om *GL*ς 13. ἐν ταύταις *G*ς 14. δε *BGLT*, οὖν *G*ς 15. υποκριται *BGLT*, -τά *G*ς 22. γινομ. *GLT*ς 23. ουν *BLT*, δὲ *GL*ς 26. δενδρον *BL*, add μέγα *GLT*ς 27. καὶ om *T* 29. εκρυψεν *BGT*ς, ἐνέκρ. *GL* 31. ιεροσολυμα *BL*, Ἱερουσαλὴμ *GLT*ς

23 Εἶπεν δέ τις αὐτῷ Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς 24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς θύρας, ὅτι πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν, 25 ἀφ᾽ οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν λέγοντες Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ. 26 τότε ἄρξεσθε λέγειν Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. 27 καὶ ἐρεῖ Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα, πόθεν ἐστέ· ἀπόστητε ἀπ᾽ ἐμοῦ πάντες ἐργάται ἀδικίας. 28 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. 29 καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 30 καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

31 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ προσῆλθάν τινες Φαρισαῖοι λέγοντες αὐτῷ Ἔξελθε καὶ πορεύου ἐντεῦθεν, ὅτι Ἡρῴδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. 32 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις ἀποτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τελειοῦμαι. 33 πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι, ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερουσαλήμ. 34 Ἱερουσαλὴμ Ἱερουσαλὴμ ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. 35 ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, οὐ μὴ ἴδητέ με ἕως εἴπητε Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι κυρίου.

3. θυρας *BGLT*, πύλης *Lς* 6. κυριε *BLT*, add κύριε *GLς* 10. οιδα *BLT*, add ὑμᾶς *GLς* 11. π. οἱ ἐργ. *GLς* τῆς ἀδικίας *Gς* 15. απο βορρα *BGLς*, βορρᾶ *LT* 19. ἡμέρᾳ *LTς* 23. ἐπιτελῶ *Gς* ημερα *BL*, om *GLTς* 29. την — νοσσιαν *BGLTς*, τὰ — νοσσία *L* 31. υμων *BGLT*, add ἔρημος *ς* ἀμὴν δὲ λέγω *ς* ου *BL*, ὅτι οὐ *GLTς* μή με ἴδ. *Gς* εως *B*, add ἂν (om *T*) ἥξει (ἥξῃ *Gς*) ὅτε *GLTς*

14 1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. 2 καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 3 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους λέγων Ἔξεστιν τῷ σαββάτῳ θεραπεῦσαι, ἢ οὔ; οἱ δὲ ἡσύχασαν. 4 καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν καὶ ἀπέλυσεν, 5 καὶ πρὸς αὐτοὺς εἶπεν Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς εἰς φρέαρ πεσεῖται, καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; 6 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀνταποκριθῆναι πρὸς ταῦτα. 7 ἔλεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς 8 Ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν, μή ποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, 9 καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι Δὸς τούτῳ τόπον, καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. 10 ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε ἐρεῖ σοι Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον πάντων τῶν συνανακειμένων σοι. 11 ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. 12 ἔλεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους, μή ποτε καὶ αὐτοὶ ἀντικαλέσωσίν σε καὶ γένηται ἀνταπόδομά σοι. 13 ἀλλ' ὅταν δοχὴν ποιῇς, κάλει πτωχοὺς ἀναπείρους χωλοὺς τυφλούς, 14 καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. 15 ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ Μακάριος ὅστις φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 16 ὁ

5. [λέγων] *L*   6. εξεστιν *BT*, εἰ ἔξ. *GLς*   θεραπεύειν *Gς*   η ου *BLT*, *om GLς*   7. 8. προς (ἀποκριθεὶς πρὸς *GTς*) αυτους ειπεν *BGTς*, εἶπεν πρ. αὐτούς *L*   8. υιος *BGLT*, ὄνος *Gς*   ἐμπεσεῖται *Gς*   9. [ἐν] *L*   12. προς *BT*, αὐτῷ πρὸς *GLς*   16. μετ' *Gς*   17. ἀνάπεσον *ς*   19. εἴπῃ *GLς*   20. πάντων *om GTς*   25. μη γειτονας *B*   25. 26. σε ἀντικαλ. *Gς*   26. ανταποδ. σοι *BT*, σοι ἀντ. *GLς*   26. 27. ποιῇς δοχήν *GLTς*   27. ἀναπήρους *GTς*   31. ὃς φάγ. *GLTς*   ἄρτον] ἄριστον *G in mg*

δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἄνθρωπός τις ἐποίησεν δεῖπνον μέγα καὶ ἐκάλεσεν πολλούς, 17 καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις Ἔρχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν. 18 καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς πάντες παραιτεῖσθαι. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ Ἀγρὸν ἠγόρασα καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 19 καὶ ἕτερος εἶπεν Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. 20 καὶ ἕτερος εἶπεν Γυναῖκα ἔγημα καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. 21 καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. τότε ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπείρους καὶ τυφλοὺς καὶ χωλοὺς εἰσάγαγε ὧδε. 22 καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος Κύριε, γέγονεν ὃ ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστίν. 23 καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμούς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκος· 24 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου.

25 *Συνεπορεύοντο* δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς 26 Εἴ τις ἔρχεται πρός με καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα ἑαυτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι τε καὶ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 27 ὅστις οὖν οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. 28 τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει εἰς ἀπαρτισμόν; 29 ἵνα μή ποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται αὐτῷ ἐμπαίζειν, 30 λέγον-

1. μέγα *Gς* 4. εστιν *BL*, *add* πάντα *GLTς* 4. παραιτ. πάντες *GTς* 5. ο *BGLTς*, καὶ ὁ *L* 5. 6. ἀνάγκην ἔχω *L* 6. ιδειν *BT*, καὶ ἰδεῖν *GLς* 10. εκεινος *BGς*, *om LT* 14. ἀναπήρους *GTς* χωλοὺς καὶ τυφλ. *Gς* 15. ο *B*, ὡς *GLTς* 18. ο οικος *B*, *add* μου *GLς*, μου ὁ οἶκος *T* 22. αυτου *LTς et G in mg* 23. τε *BLT*, δὲ *GLς* 24. τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν *GLTς* μου μαθητ. εἶναι *GLς* 25. καὶ ὅστις οὐ *GLTς* αὐτοῦ *Gς* 26. ειναι μου *BLT*, μου εἶναι *GLς* 28. εις *BGLT*, τὰ εἰς *GL*, τὰ πρὸς *ς* 30. ἐμπαίζ. αὐτῷ *Gς*

τες ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν καὶ οὐκ ἴσχυ-
σεν ἐκτελέσαι. 31 *ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος ἑτέρῳ βα-*
σιλεῖ συμβαλεῖν εἰς πόλεμον οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύ-
σεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ὑπαντῆσαι τῷ μετὰ
εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν; 32 *εἰ δὲ μή γε, ἔτι*
αὐτοῦ πόρρω ὄντος πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς
εἰρήνην. 33 *οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται*
πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναται εἶναί μου μα-
θητής. 34 *καλὸν οὖν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ καὶ τὸ ἅλας μω-*
ρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; 35 *οὔτε εἰς γῆν οὔτε εἰς*
κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. ὁ ἔχων ὦτα
15 *ἀκούειν ἀκουέτω.* 1 *Ἦσαν δὲ αὐτῷ ἐγγίζοντες πάντες οἱ*
τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. 2 *καὶ διεγόγ-*
γυζον οἵ τε Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι οὗ-
τος ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. 3 *εἶ-*
πεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγων 4 *Τίς*
ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα καὶ ἀπολέσας ἐξ
αὐτῶν ἓν οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ
καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἕως εὕρῃ αὐτό; 5 *καὶ*
εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ χαίρων, 6 *καὶ*
ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτο-
νας, λέγων αὐτοῖς Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβα-
τόν μου τὸ ἀπολωλός. 7 *λέγω ὑμῖν ὅτι οὕτως χαρὰ ἐν τῷ*
οὐρανῷ ἔσται ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι ἢ ἐπὶ ἐνενή-
κοντα ἐννέα δικαίοις οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσιν μετανοίας.
8 *ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν*
μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν καὶ ζητεῖ
ἐπιμελῶς, ἕως οὗ εὕρῃ; 9 *καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖ τὰς φίλας*
καὶ γείτονας λέγουσα Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δρα-
χμὴν ἣν ἀπώλεσα. 10 *οὕτως, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ*
ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετα-
νοοῦντι.

2. 3. *συμβ. ἑτέρῳ βασ. G*ϛ 3. *βουλευσεται BL*, -*λεύεται GLT*ϛ 4. *ἀπαντῆσαι G*ϛ 6. *αυτου πορρω BGLT*ϛ, *π. αὐ. G* *ερωτα εις B* 8. *μου εἶναι GT*ϛ 9. *οὖν om GL*ϛ *και BLT, om G*ϛ 12. *ἐγγίζ. αὐτῷ G*ϛ 14. *τε om G*ϛ 17. 18. *ἓν ἐξ αὐτῶν GL*ϛ 23. 24. *ἔσται ἐν τ. οὐρ. GL*ϛ 28. *ἕως ὅτου GLT*ϛ *συγκαλεῖται GL*ϛ 29. *καὶ τὰς γείτ. G*ϛ 30. *χαρὰ γίν. GL*ϛ 31. *τῶν om B*

11 *Εἶπεν δὲ Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς.* 12 *καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. ὁ δὲ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.* 13 *καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν πάντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ζῶν ἀσώτως.* 14 *δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα ἐγένετο λιμὸς ἰσχυρὰ κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι,* 15 *καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης, καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.* 16 *καὶ ἐπεθύμει χορτασθῆναι ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι, καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.* 17 *εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν ἔφη Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου περισσεύονται ἄρτων· ἐγὼ δὲ λιμῷ ὧδε ἀπόλλυμαι.* 18 *ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σοῦ,* 19 *οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.* 20 *καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐσπλαγχνίσθη καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.* 21 *εἶπεν δὲ ὁ υἱὸς αὐτῷ Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον σοῦ, οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου.* 22 *εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ Ταχὺ ἐξενέγκατε στολὴν τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδηματα εἰς τοὺς πόδας,* 23 *καὶ φέρετε τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν,* 24 *ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν καὶ ἔζησεν, ἦν ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη. καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι·* 25 *ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ. καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισεν τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσεν συμφωνίας καὶ χορῶν,* 26 *καὶ*

3. *ο δε BLT, καὶ Gς* 4. *ἅπαντα GLς* 7. *ἰσχυρὸς Gς*
11. *χορτασθηναι εκ B, γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ GLTς* 12. *εἶπεν GLς* 13. *περισσευουσιν GLς* 14. *ωδε BL, ante λιμῷ GTς* 16. *σου BGLT, add καὶ ς* 18. *πατέρα αὐτοῦ L* 21. *αὐτῷ ὁ υἱός GLς* 23. *καὶ οὐκέτι Gς υἱός σου GLTς, add ποιησον με ως ενα των μισθιων σου B*
24. *ταχὺ om GTς* 24. *τὴν στολὴν τὴν Gς*
26. *φερετε BT, ἐνέγκαντες GLς* 28. *εζησεν B, ἀνέζ. GLTς ην απολ. BLT, καὶ ἀπολ. ἦν Gς* 31. *ἤγγιζεν L in mg*

προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων ἐπυνθάνετο τί ἂν εἴη
ταῦτα; 27 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει, καὶ*
ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, ὅτι ὑγιαί-
νοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. 28 *ὠργίσθη δὲ καὶ οὐκ ἤθελεν*
εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
29 *ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη*
δουλεύω σοι καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου παρῆλθον, καὶ
ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἐρίφιον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου
εὐφρανθῶ· 30 *ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου*
τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ τὸν σιτευτὸν
μόσχον. 31 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ'*
ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά ἐστιν· 32 *εὐφρανθῆναι δὲ*
καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν καὶ
ἔζησεν, καὶ ἀπολωλὼς καὶ εὑρέθη.

16 1 *Ἔλεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἄνθρωπός τις*
ἦν πλούσιος ὃς εἶχεν οἰκονόμον, καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ
ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. 2 *καὶ φωνήσας*
αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν
λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.
3 *εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός*
μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ
ἰσχύω καὶ ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. 4 *ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα,*
ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς
οἴκους ἑαυτῶν. 5 *καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν*
χρεοφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ ἔλεγεν τῷ πρώτῳ Πό-
σον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; 6 *ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν βάτους*
ἐλαίου. ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ
καθίσας γράψον ταχέως πεντήκοντα. 7 *ἔπειτα ἑτέρῳ εἶ-*
πεν Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν Ἑκατὸν κόρους
σίτου. λέγει αὐτῷ Δέξαι σου τὰ γράμματα καὶ γράψον
ὀγδοήκοντα. 8 *καὶ ἐπήνεσεν ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς*

1. *αν BL, om GLTς* 4. *ἠθέλησεν L in mg* 5. *ὁ οὖν πατ. Gς* 6. *αυτον BL, om GTς* 8. *ἐριφον GLTς* 10. *μετὰ τῶν π. LT* 10. 11. *τὸν μόσχ. τὸν σιτ. GLς* 14. *ἀνέζησεν GLς ἀπολ. ἦν καὶ Gς* 15. *μαθητὰς αυτοῦ GLς* 19. *δυνη B* 22. *καὶ om GLTς* 23. [*ἐκ*] *τῆς L* 24. *αυτῶν GLς* 25. *χρεωφ. Gς* 27. *ο δε BLT, καὶ Gς τὸ γράμμα GTς et L in mg* 28. *ταχ. γράψ. GLTς* 30. *καὶ λέγει Gς τὸ γράμμα GTς et L in mg*

ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν, ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. 9 καὶ ἐγὼ ὑμῖν λέγω, ἑαυτοῖς ποιήσατε φίλους ἐκ τοῦ Μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν ἐκλίπῃ, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 10 ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος καὶ ἐν πολλῷ ἄδικος ἐστίν. 11 εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ Μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; 12 καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; 13 οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ Μαμωνᾷ.

14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. 15 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐστὲ οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον κυρίου. 16 ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται μέχρι Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. 17 εὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν ἢ τοῦ νόμου κεραίαν μίαν πεσεῖν. 18 πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν ἑτέραν μοιχεύει, καὶ ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. 19 ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. 20 πτωχὸς δέ τις ὀνόματι Λάζαρος ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ εἱλκωμένος 21 καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἐπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. 22 ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος καὶ ἐτάφη. 23 καὶ

3. *κἀγὼ GLς* 3. 4. *ποιήσατε ἑαυτ. GLς* 5. *εκλειπη BT*, *-λίπῃ L*, *-λείπητε GLς* *σκηνας BGLTς*, *add αὐτῶν L* 10. *ημετερον B* 18. *κυριου B*, *τοῦ θεοῦ GLT et add ἐστιν ς* 19. *μεχρι BT*, *ἕως GLς* 22. *μίαν κερ. GLTς* 23. *καὶ πᾶς ὁ ἀπ. Gς* 26. *τις BLT*, *τις ἦν GLς* *λαζαρος BLT*, *add ὃς GLς* 27. *ἡλκωμ. Gς* 28. *των BLT*, *τῶν ψιχίων τῶν GLς* 29. *ἀπέλειχον Gς* 31. *τοῦ om LT*

ἐν τῷ Ἅιδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. 24 καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπεν Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου, ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. 25 εἶπεν δὲ Ἀβραάμ Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τα κακά, νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. 26 καὶ ἐν πᾶσιν τούτοις μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδὲ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. 27 εἶπεν δέ Ἐρωτῶ σε οὖν, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· 28 ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 29 λέγει δὲ Ἀβραάμ Ἔχουσιν Μωυσέα καὶ τοὺς προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. 30 ὁ δὲ εἶπεν Οὐχί πάτερ Ἀβραάμ, ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῇ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 31 εἶπεν δὲ αὐτῷ Εἰ Μωυσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδ' ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ πεισθήσονται.

17 1 Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ Ἀνένδεκτόν ἐστιν τοῦ τὰ σκάνδαλα μὴ ἐλθεῖν, πλὴν οὐαὶ δι' οὗ ἔρχεται· 2 λυσιτελεῖ αὐτῷ εἰ λίθος μυλικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ τῶν μικρῶν τούτων ἕνα. 3 προσέχετε ἑαυτοῖς. ἐὰν ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ, καὶ ἐὰν μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. 4 καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ καὶ ἑπτάκις ἐπιστρέψῃ πρός σε λέγων Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

2. τὸν Ἀβρ. Gς 7. τα BGT, σὺ τὰ Lς 9. ωδε BGLT, ὧδε Gς εν BL, ἐπὶ GLTς 11. ἐντεῦθεν ς 12. μηδε BL, add οἱ GTς 13. οὖν σε Gς 16. δε BT, δὲ αὐτῷ L, αὐτῷ Gς 20. οὐδὲ Gς 22. αὐτοῦ om GTς 23. τοῦ om ς μὴ ἐλθεῖν τὰ σκ. GLς πλην ουαι BL, οὐαὶ δὲ GTς 24. λιθος μυλ. BGLT, μύλος ὀνικὸς Gς 26. ἕνα ante τῶν μ. GLς 27. ἐὰν δὲ ἁμ. εἰς σὲ ὁ Gς 29. αμαρτηση BGLT, ἁμάρτῃ Gς και BGLTς, καὶ ἐὰν L επτακις BLT, add τῆς ἡμέρας Gς προς σε BGL, ἐπὶ σὲ ς, om GT

5 *Καὶ εἶπαν οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ Πρόσθες ἡμῖν*
πίστιν. 6 *εἶπεν δὲ ὁ κύριος Εἰ εἴχετε πίστιν ὡς κόκκον*
σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ Ἐκριζώθητι καὶ
φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ, καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. 7 *τίς*
δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς
εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ αὐτῷ Εὐθέως παρελθὼν
ἀνάπεσε, 8 *ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ Ἑτοίμασον τί δειπνήσω,*
καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ
μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ· 9 *μὴ ἔχει χάριν τῷ*
δούλῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ διαταχθέντα; 10 *οὕτως καὶ ὑμεῖς,*
ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι
δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

11 *Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ*
αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσον Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. 12 *καὶ*
εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην ἀπήντησαν δέκα λε-
προὶ ἄνδρες, οἳ ἀνέστησαν πόρρωθεν, 13 *καὶ αὐτοὶ ἦραν*
φωνὴν λέγοντες Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. 14 *καὶ*
ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱε-
ρεῦσιν. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθη-
σαν. 15 *εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψεν μετὰ*
φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν, 16 *καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσ-*
ωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ. καὶ
αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης. 17 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν*
Οὐχ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; 18 *οὐχ εὑ-*
ρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ
ἀλλογενὴς οὗτος; 19 *καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀναστὰς πορεύου.*

20 *Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχε-*
ται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν Οὐκ
ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως, 21 *οὐδὲ*
ἐροῦσιν Ἰδοὺ ὧδε ἢ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ
ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν. 22 *εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς Ἐλεύ-*

1. *εἶπον Gς* 6. *αυτω BLT, om GLς* 9. *εχει χαριν BLT, χ. ἔ. GLς* 10. *δούλῳ ἐκείνῳ Gς* *διαταχθ. BLT, add οὐ (αὐτῷ; οὐ ς) δοκῶ GLς* 11. *ὅτι om L* 12. *ο BLT, ὅτι ὃ Gς* 13. *πορευεσθαι B, add αὐτὸν GLTς* 14. *μέσου GTς* 15. *ἀπήντησαν αὐτῷ GTς* 16. *ἔστησαν GLTς* 24. *οὐχὶ GTς* *δὲ om L* 26. *πορευου B, add ἡ πίστις σου σέσωκέν σε GLTς* 30. *εκει BT, ἰδοὺ ἐκεῖ GLς* 31. *μαθητ. BGTς, add αὐτοῦ L*

σονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. 23 καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν Ἰδοὺ ἐκεῖ, ἰδοὺ ὧδε· μὴ ἀπέλθητε, μὴ διώξητε. 24 ὥσπερ γὰρ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 25 πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. 26 καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου· 27 ἤσθιον ἔπινον, ἐγάμουν ἐγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἀπώλεσεν πάντας. 28 ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ (ἤσθιον ἔπινον, ἠγόραζον ἐπώλουν, ἐφύτευον ᾠκοδόμουν· 29 ᾗ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθεν Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξεν πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ καὶ ἀπώλεσεν πάντας), 30 κατὰ τὰ αὐτὰ ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. 31 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά, καὶ ὁ ἐν ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. 32 μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. 33 ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ περιποιήσασθαι, ἀπολέσει αὐτήν, ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ, ζωογονήσει αὐτήν. 34 λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης, ὁ εἷς παραλημφθήσεται καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· 35 ἔσονται δύο ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραλημφθήσεται, ἡ δὲ ἑτέρα ἀφεθήσεται. 37 καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ Ποῦ, κύριε; ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ καὶ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.

18 1 Ἔλεγεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε

3. εκει ιδου ωδε *BT*, ὧδε ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ *GLς* μηδὲ διώξ. *GLTς* 4. ἡ ἀστραπὴ *GLTς* υπο τον *BLT*, ὑπ' *Gς* 5. καὶ *om GT* 6. ανθρωπου *BL*, *add* ἐν τῇ ἡμέρᾳ αυτοῦ *GTς* 8. τοῦ Νῶε *ς* 10. ἐξεγαμίζ. *Gς* 11. ἅπαντας *GTς* 13. οικοδ. *B* 15. ἅπαντας *GTς* τα αυτα *BT*, ταὐτὰ *GL*, ταῦτα *ς* 16. αποκαλυπτηται *B* 18. ἐν τῷ ἀγρῷ *GLς* 20. περιποι. *BT*, σῶσαι *GLς* 21. ος δ αν *B*, καὶ ὃς ἐὰν *GLTς* απολεση *BLT*, *add* αὐτήν *GLς* 23. κλινης *BL*, *add* μιᾶς *GLTς* ο εις *Bς*, εἷς *GLT* 24. δύο ἔσονται *GTς* η μια *BGLς*, μία *T* 25. η δε *BT*, καὶ ἡ *GLς* αφεθησεται *BGLT*, *add* 36. δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται *ς* 27. και *BT*, *post* συναχθ. *L*, *om GLς* 28. δε *BL*, δὲ καὶ *GTς*

προσεύχεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ἐγκακεῖν, 2λέγων Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. 3χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν λέγουσα Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. 4καὶ οὐκ ἤθελεν ἐπὶ χρόνον. μετὰ ταῦτα δὲ εἶπεν ἐν ἑαυτῷ Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι οὐδὲ ἄνθρωπον ἐντρέπομαι, 5διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. 6εἶπεν δὲ ὁ κύριος Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· 7ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ, τῶν βοώντων αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμεῖ ἐπ' αὐτοῖς; 8λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; 9Εἶπεν δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς, ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς τὴν παραβολὴν ταύτην. 10Ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, εἷς Φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν προσηύχετο Ὁ θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης 12νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατεύω πάντα ὅσα κτῶμαι. 13ὁ δὲ τελώνης μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπᾶραι εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ἔτυπτεν τὸ στῆθος ἑαυτοῦ λέγων Ὁ θεός, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. 14λέγω ὑμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον ἑαυτοῦ παρ' ἐκεῖνον, ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.

1. *αὐτοὺς om Gς* *ἐκκακεῖν Gς* 3. *δέ τις ἦν ς* 5. *ηθελεν BGLT, ἠθέλησεν Gς* *ταυτα δε B, δὲ τ. GLTς* 6. *ουδε ανθρ. BL, καὶ ἄνθρ. οὐκ GTς* 9. *ὑποπιάζῃ G in mg* 10. *ποιήσει Gς* 11. *αυτω BT, πρὸς αὐτὸν GLς* 12. *μακροθυμει BGLT, -μῶν Gς* 15. *και BGLTς, om L* 18. *ὁ εἷς Gς* 19. *ταυτα πρ. εαυτον BL, πρ. ἑαυτὸν τ. GLTς* 20. *ὡς οἱ L* 21. *ὁ τελ. οὗτος L in mg* 22. *αποδεκατευω B, -κατῶ GLTς* 23. *ο δε BL, καὶ ὁ GLTς* 24. *επαραι BLT, post οὐρανὸν GLς* 25. *εἰς τὸ στ. GTς* 26. *υμιν BGLTς, add ὅτι L* 27. *εαυτου B, αυτοῦ GLTς* *παρ εκεινον BL, ἢ γὰρ (om ς) ἐκεῖνος GTς* 28. *ο δε BGTς, καὶ ὁ L*

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν
ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμων αὐτοῖς. 16 ὁ δὲ
Ἰησοῦς προσεκαλέσατο λέγων Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι
πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ
βασιλεία τοῦ θεοῦ. 17 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἂν μὴ δέξηται
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς
αὐτήν.

18 Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων λέγων Διδάσκαλε
ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; 19 εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς εἰ
μὴ εἷς ὁ θεός. 20 τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, μὴ
φονεύσῃς, μὴ κλέψῃς, μὴ ψευδομαρτυρήσῃς, τίμα τὸν
πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. 21 ὁ δὲ εἶπεν Ταῦτα πάντα
ἐφύλαξα ἐκ νεότητος. 22 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ
Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος
πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ δεῦρο
ἀκολούθει μοι. 23 ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα περίλυπος ἐγενήθη·
ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. 24 ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ θεοῦ εἰσπορεύονται· 25 εὐκοπώτερον γάρ ἐστιν κάμη-
λον διὰ τρήματος βελόνης εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. 26 εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες
Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; 27 ὁ δὲ εἶπεν Τὰ ἀδύνατα παρὰ
ἀνθρώποις δυνατὰ παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. 28 εἶπεν δὲ ὁ Πέ-
τρος Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφέντες τὰ ἴδια ἠκολουθήσαμέν σοι. 29 ὁ
δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς
ἀφῆκεν οἰκίαν ἢ γυναῖκα ἢ ἀδελφοὺς ἢ γονεῖς ἢ τέκνα
εἵνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, 30 ὃς οὐχὶ μὴ λάβῃ πολλα-

2. ἐπετίμησαν *G*ς 3. προσεκαλ. λεγων *BL*, προσκαλεσάμενος αὐτὰ εἶπεν *GLT*ς 5. ὃς ἐὰν *G*ς 13. μητερα *BL*, μ. σου *GT*ς 14. ἐφυλαξάμην *G*ς νεοτ. *BT*, *add* μου *GL*ς δε *BLT*, *add* ταῦτα *G*ς 15. διαδος *BGT*ς, δὸς *GL* 16. ἐν οὐρανῷ *G*ς *et L in mg* 17. ἐγένετο *GL*ς 18. ιησους *BT*, *add* περίλυπον γενόμενον *GL*ς 20. εισπορευονται *BT*, εἰσελεύσονται *ante* εἰς τὴν β. *GL*ς 21. τρηματος βελονης *BLT*, τρυμαλιᾶς ῥαφίδος (*aut* βελόνης *G*) *G*ς εισελθ. *BGT*ς, διελθ. *L* 24. τῷ *om L* εστιν *BLT*, *ante* παρὰ *GL*ς ὁ *om T* 25. αφεντες τα ιδια *BGLT*, ἀφήκαμεν πάντα καὶ ς 27. η γυν. η αδ. η γον. *BT*, ἢ γον. ἢ ἀδ. ἢ γυν. *GL*ς 28. ὃς οὐ *GL*ς λαβη *BL*, ἀπολάβῃ *GLT*ς

πλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχο-
μένῳ ζωὴν αἰώνιον.
31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα εἶπεν πρὸς αὐτούς
Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ τελεσθήσεται πάντα
τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου·
32 παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐμπαιχθήσεται καὶ
ὑβρισθήσεται καὶ ἐμπτυσθήσεται, 33 καὶ μαστιγώσαντες
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.
34 καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τούτων συνῆκαν, καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο
κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λεγόμενα.
35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἰεριχώ, τυφλός
τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ἐπαιτῶν, 36 ἀκούσας δὲ ὄχλου
διαπορευομένου ἐπυνθάνετο τί εἴη τοῦτο. 37 ἀπήγγειλαν
δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. 38 καὶ
ἐβόησεν λέγων Ἰησοῦ υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 39 καὶ οἱ
προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα σιγήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ
μᾶλλον ἔκραζεν Υἱὲ Δαυείδ, ἐλέησόν με. 40 σταθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος
δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν 41 Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ
εἶπεν Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 42 καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ
Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 43 καὶ παραχρῆμα
ἀνέβλεψεν, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ δοξάζων τὸν θεόν. καὶ
πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον τῷ θεῷ. 1 καὶ εἰσελθὼν 19
διήρχετο τὴν Ἰεριχώ. 2 καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος
Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ αὐτὸς πλούσιος,
3 καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἐδύνατο
ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. 4 καὶ προδρο-
μὼν εἰς τὸ ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ συκομωρέαν, ἵνα ἴδῃ αὐ-
τόν, ὅτι ἐκείνης ἤμελλεν διέρχεσθαι. 5 καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ
τὸν τόπον, ἀναβλέψας Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν Ζακχαῖε,
σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με
μεῖναι. 6 καὶ σπεύσας κατέβη καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαί-
ρων. 7 καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον λέγοντες ὅτι παρὰ

4. Ἱεροσόλυμα *GLς* 12. προσαιτῶν *Gς* 13. τι *BGLTς*, τί ἂν *L* 16. παράγοντες *L in mg* σιωπήσῃ *Gς* 19. αυτον *BT*, *add* λέγων *GLς* 25. αυτος πλουσιος *BL*, οὗτος ἦν πλ. *GTς* 28. εἰς τὸ *om GLTς* συκομορ. *BGς* 29. ὅτι δι' ἐκείνης ς 30. ιησους *B*, ὁ Ἰησ. εἶδεν αὐτὸν καὶ *GLTς* 33. ἅπαντες *Gς*

αμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 8σταθεὶς δὲ Ζακ-
χαῖος εἶπεν πρὸς τὸν κύριον Ἰδοὺ τὰ ἡμίσειά μου τῶν
ὑπαρχόντων, κύριε, πτωχοῖς δίδωμι, καὶ εἴ τινός τι ἐσυ-
κοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. 9εἶπεν δὲ πρὸς αὐ-
τὸν Ἰησοῦς, ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο,
καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν· 10ἦλθεν γὰρ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

11Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα προσθεὶς εἶπεν παρα-
βολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι Ἱερουσαλὴμ αὐτὸν καὶ δοκεῖν
αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαί-
νεσθαι. 12εἶπεν οὖν Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς
χώραν μακράν, λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν καὶ ὑποστρέψαι.
13καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα
μνᾶς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχο-
μαι. 14οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτόν, καὶ ἀπέστει-
λαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες Οὐ θέλομεν τοῦτον
βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς· 15καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐ-
τὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ
τοὺς δούλους τούτους, οἷς δεδώκει τὸ ἀργύριον, ἵνα γνοῖ
τί διεπραγματεύσαντο. 16παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος λέγων
Κύριε, ἡ μνᾶ σου δέκα προσειργάσατο μνᾶς. 17καὶ εἶπεν
αὐτῷ Εὖγε ἀγαθὲ δοῦλε, ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου,
ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων. 18καὶ ἦλθεν ὁ
δεύτερος λέγων Ἡ μνᾶ σου, κύριε, ἐποίησεν πέντε μνᾶς.
19εἶπεν δὲ καὶ τούτῳ Καὶ σὺ ἐπάνω γίνου πέντε πόλεων.
20καὶ ὁ ἕτερος ἦλθεν λέγων Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν
εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ· 21ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι
ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ, αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας καὶ θερίζεις
ὃ οὐκ ἔσπειρας. 22 λέγει αὐτῷ Ἐκ τοῦ στόματός σου
κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστη-
ρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα;

2. ἡμίσεα *L*, ἡμίση *G*ς μου *BT*, *post* ὑπαρχ. *GL*ς 3. πτωχ. διδ. *B*, δίδ. (*add* τοῖς *GL*ς) πτωχ. *GLT*ς 5. ὁ Ἰησ. *GLT*ς 9. αυτον *BT*, *ante* Ἱερουσ. *L*, *ante* εἶναι *G*ς 14. εν ω *BGLT*, ἕως *G*ς 19. δεδωκει *BL*, ἔδωκεν *GLT*ς γνῷ *G*ς 20. τι *B*, τίς τί *GLT*ς διεπραγματεύσατο *GLT*ς 21. προσειργασ. *B et ante* δέκα *G*ς, προσηργάσ. *LT* 22. ευγε *BLT*, εὖ *G*ς 24. κυριε *B*, *ante* ἡ μνᾶ *GLT*ς 25. γίνου ἐπάνω *GL*ς 26. ὁ *om G*ς 29. λέγει δὲ α. *GL*ς

23 καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν; κἀγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 24 καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν Ἄρατε ἀπ᾽ αὐτοῦ τὴν μνᾶν καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. 25 (καὶ εἶπαν αὐτῷ Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.) 26 λέγω ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται, ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται. 27 πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου τούτους τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀγάγετε ὧδε καὶ κατασφάξατε αὐτοὺς ἔμπροσθέν μου. 28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα. 29 καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγῆ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιών, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν 30 λέγων Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην, ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ᾽ ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν, καὶ λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. 31 καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε, ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. 32 ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς· 33 λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον εἶπαν οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς Τί λύετε τὸν πῶλον; 34 οἱ δὲ εἶπαν ὅτι ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει, 35 καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιρίψαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. 36 πορευομένου δὲ αὐτοῦ ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. 37 ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πάντων ὧν εἶδον δυνάμεων, 38 λέγοντες Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ὁ βασιλεύς, ἐν ὀνόματι κυρίου· ἐν οὐρανῷ εἰρήνη καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 39 καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπαν πρὸς αὐτόν Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. 40 καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν Λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν οὗτοι

1. *τὸ ἀργύρ. μου Gς* *ἐπὶ τὴν Gς* 2. *καὶ ἐγὼ Gς* *ἔπραξα αὐτό; Gς* 4. *εἶπον Gς* 5. *λεγω BLT, λ. γὰρ GLς* 6. *αρθησεται BLT, add ἀπ᾽ αὐτοῦ GLς* 7. *τουτους BT, ἐκείνους GLς* 8. *αυτους alterum BT, om GLς* 12. *μαθητ. BT, add αυτοῦ GLς* *εἰπών GTς* 15. *και λυσ. BT, λύσ. GLς* 16. *ερειτε BL, add αὐτῷ GLTς* 20. *ὅτι om Gς* 21. *ἑαυτῶν GTς* 26. *πασῶν GTς* 27. *ο βασ. B, βασ. GLTς* 28. *εἰρήνη ἐν οὐρ. GLς* 31. *ειπεν BT, add αὐτοῖς GLς*

σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κράξουσιν. 41 *καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν*
τὴν πόλιν ἔκλαυσεν ἐπ᾽ αὐτήν, λέγων 42 *ὅτι εἰ ἔγνως ἐν τῇ*
ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ σὺ τὰ πρὸς εἰρήνην· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ
ὀφθαλμῶν σου, 43 *ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ περι-*
βαλοῦσιν οἱ ἐχθροί σου χάρακά σοι καὶ περικυκλώσουσίν
σε καὶ συνέξουσίν σε πάντοθεν, 44 *καὶ ἐδαφιοῦσίν σε καὶ*
τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν λίθον ἐπὶ λίθῳ
ἐν σοί, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου.
45 *Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερὸν ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πω-*
λοῦντας 46 *λέγων αὐτοῖς Γέγραπται Καὶ ἔσται ὁ οἶκός μου*
οἶκος προσευχῆς· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λη-
στῶν. 47 *καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ·*
οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι,
καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ, 48 *καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιή-*
σωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

20 1 *Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, διδάσκοντος αὐτοῦ*
τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εὐαγγελιζομένου ἐπέστησαν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις 2 *καὶ*
εἶπαν λέγοντες πρὸς αὐτόν Εἰπὸν ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
3 *ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ*
λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· 4 *τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρα-*
νοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; 5 *οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυ-*
τοὺς λέγοντες, ὅτι ἐὰν εἴπωμεν Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ Διὰ τί
οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 *ἐὰν δὲ εἴπωμεν Ἐξ ἀνθρώπων, ὁ*
λαὸς ἅπας καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰω-
άννην προφήτην εἶναι. 7 *καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι*
πόθεν. 8 *καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν*

1. *σιωπήσουσιν LT* *κεκράξονται GLς* 2. *ἐπ᾽ αὐτῇ Gς* 2. 3. *εν τη ημ. ταυτη και συ B, καὶ σὺ καί γε* (*καί γε L in uncis*) *ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου* (*σου om L*) *ταύτῃ GLTς* 3. *ειρην. BL, add σου GLTς* 4. *παρεμβαλοῦσιν L in mg* 7. 8. *ἐν σοι λίθον ἐπὶ λίθῳ Gς* 9. *πωλουντας BT, add ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας GLς* 10. *και εσται BLT, ὅτι L, om Gς* 11. *προσευχ. BLT, add ἐστίν GLς* 15. *εξεκρεμετο B* 16. *ἡμερῶν ἐκείνων Gς* 18. *ἱερεῖς T et G in mg* 19. *λέγοντες post αὐτὸν Gς, om T* *εἰπὲ GLς* 22. *ἕνα λόγον Gς* 23. *συνελογίζοντο L* 24. *ερει BGTς, add ἡμῖν L* *τι BLT, add οὖν GLς* 25. 26. *ο λ. απας BLT, πᾶς ὁ λ. GLς*

ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. 9ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν χρόνους ἱκανούς. 10καὶ καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν δείραντες κενόν. 11καὶ προσέθετο ἕτερον πέμψαι δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραντες καὶ ἀτιμάσαντες ἐξαπέστειλαν κενόν. 12καὶ προσέθετο τρίτον πέμψαι· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. 13εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἐντραπήσονται. 14ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους λέγοντες Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. 15καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος ἀπέκτειναν. τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; 16ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπαν Μὴ γένοιτο. 17ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν Τί οὖν ἐστὶν τὸ γεγραμμένον τοῦτο; Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. 18πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. 19καὶ ἐζήτησαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς εἶπεν τὴν παραβολὴν ταύτην. 20καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, ὥστε παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. 21καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν λέγοντες Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ

1. 2. *λέγειν πρ. τ. λαὸν L*   2. *ανθρ.* (*add τις ς*) *εφ. αμπ. BGTς, ἀμπ. ἐφ. ἄνθρ. L*   3. *ἐξέδετο T*   4. *καὶ ἐν καιρῷ Gς*   5. *δῶσιν Gς*   6. *δείρ. αὐτὸν ἐξαπ. GLTς*   7. *πέμψ. ἕτ. Gς*   9. *πέμψ. τρίτον Gς*   *και τουτον BGTς, κἀκεῖνον L*   11. *τουτον BL, add ἰδόντες GTς*   12. *διελογίσαντο L*   *πρ. ἑαυτοὺς GLς*   14. *και BLT, δεῦτε καὶ Gς*   18. *ακουσ. δε BGLTς, οἱ δὲ ἀκ. L*   22. *ἐζήτουν L in mg*   23. *ἀρχ. κ. οἱ γραμμ. Gς*   25. *εἶπε post ταύτην Gς*   28. *ωστε BLT, εἰς τὸ Gς*

θεοῦ διδάσκεις. 22 ἔξεστιν ἡμᾶς Καίσαρι φόρον δοῦναι,
ἢ οὔ; 23 κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπεν
πρὸς αὐτούς 24 Δείξατέ μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ
ἐπιγραφήν; οἱ δὲ εἶπαν Καίσαρος. 25 ὁ δὲ εἶπεν πρὸς
αὐτούς Τοίνυν ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ
θεοῦ τῷ θεῷ. 26 καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥή-
ματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ, καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρί-
σει αὐτοῦ ἐσίγησαν.

27 Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ λέ-
γοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 28 λέγοντες
Διδάσκαλε, Μωυσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ἐάν τινος ἀδελφὸς
ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ᾖ, ἵνα λάβῃ ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν. καὶ ὁ πρῶτος
λαβὼν γυναῖκα ἀπέθανεν ἄτεκνος, 30 καὶ ὁ δεύτερος 31 καὶ
ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἑπτά· οὐ κατέ-
λιπον τέκνα καὶ ἀπέθαναν. 32 ὕστερον καὶ ἡ γυνὴ ἀπέ-
θανεν. 33 ἡ γυνὴ οὖν ἐν τῇ ἀναστάσει τίνος αὐτῶν γίνε-
ται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. 34 καὶ εἶπεν
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ
γαμίσκονται, 35 οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου
τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν οὔτε γαμοῦσιν
οὔτε γαμίσκονται· 36 οὐδὲ γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται
(ἰσάγγελοι γάρ εἰσιν) καὶ υἱοί εἰσιν θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως
υἱοὶ ὄντες. 37 ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ καὶ Μωυσῆς
ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει κύριον τὸν θεὸν
Ἀβραὰμ καὶ θεὸν Ἰσαὰκ καὶ θεὸν Ἰακώβ· 38 θεὸς δὲ οὐκ
ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν

1. ἡμῖν GLς 3. αυτους BT, add τί με πειράζετε GLς ἐπιδείξατέ ς δηναριον BGLTς, add οἱ δὲ ἔδειξαν. καὶ εἶπεν L 4. οι B, ἀποκριθέντες GLTς 4. 5. πρ. αυτους τοινυν αποδ. BT, αὐτοῖς· ἀπόδ. τοίνυν GLς 5. τῷ Καίσαρι T 6. αὐτοῦ GLTς, του B 9. λεγοντες BL, ἀντιλέγ. GLTς 12. η BL, ἀποθάνῃ GLTς 15. ο δευτερος BT, ἔλαβεν ὁ δεύτ. τὴν γυναῖκα· καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος GLς 16. αυτην BGLTς, add ὡσαύτως L ου BGLT, καὶ οὐ ς 17. υστερον BLT, add δὲ πάντων Gς 17. ἀπέθ. κ. ἡ γ. GLς 18. η γυνη ουν εν τη BT, ἐν τῇ οὖν GLς 19. και BLT, καὶ ἀποκριθεὶς Gς 21. ἐκγαμίσκ. Gς 23. ἐκγαμίσκ. Gς, γαμίζονται L οὔτε γὰρ Gς 24. τοῦ θεοῦ GLς 27. τὸν θεὸν Ἰσ. καὶ τὸν θεὸν Ἰακ. Gς

39 Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων εἶπαν Διδά-
σκαλε, καλῶς εἶπας· 40 οὐκέτι γὰρ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐ-
τὸν οὐδέν. 41 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Πῶς λέγουσιν τὸν
χριστὸν εἶναι Δαυεὶδ υἱόν, 42 αὐτὸς γὰρ Δαυεὶδ λέγει ἐν
βίβλῳ ψαλμῶν Εἶπεν κύριος τῷ κυρίῳ μου Κάθου ἐκ
δεξιῶν μου 43 ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον
τῶν ποδῶν σου; 44 Δαυεὶδ οὖν αὐτὸν κύριον καλεῖ, καὶ
πῶς αὐτοῦ υἱός ἐστιν; 45 ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ
εἶπεν τοῖς μαθηταῖς 46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων
τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς καὶ φιλούντων ἀσπα-
σμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συνα-
γωγαῖς καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, 47 οἳ κατεσθίου-
σιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχον-
ται, οὗτοι λήμψονται περισσότερον κρῖμα.
1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας εἰς τὸ γαζο- 21
φυλάκιον τὰ δῶρα αὐτῶν πλουσίους, 2 εἶδεν δέ τινα χήραν
πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ λεπτὰ δύο, 3 καὶ εἶπεν Ἀληθῶς
λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων ἔβα-
λεν· 4 πάντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβα-
λον εἰς τὰ δῶρα, αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς πάντα
τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλεν.
5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις κα-
λοῖς καὶ ἀναθήμασιν κεκόσμηται, εἶπεν 6 Ταῦτα ἃ θεω-
ρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ
λίθῳ ὧδε, ὃς οὐ καταλυθήσεται. 7 ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν
λέγοντες Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ ση-
μεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; 8 ὁ δὲ εἶπεν Βλέπετε
μὴ πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
λέγοντες Ἐγώ εἰμι καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικεν· μὴ πορευθῆτε
ὀπίσω αὐτῶν. 9 ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκατα-

2. γαρ *BT*, δὲ *GLς* 4. υἱὸν Δ. εἶναι *GLς* αυτος γαρ *B*, καὶ αὐτὸς *GLTς* 5. τῶν ψαλμ. *L* ὁ κύριος *Gς* 7. κύριον αὐτὸν *GLς* 8. υἱὸς αὐτοῦ *GLς* 9. τοις μαθηταις *B et add* αυτοῦ *GLς*, πρὸς αὐτούς *T* 12. οἱ κατεσθίοντες *L* 13. προσευχόμενοι *L* 16. τα δωρα αυτων *BT*, *post* γαζοφ. *GLς* · τινα *BL*, καί τινα *GLς*, τινα καὶ *T* 17. λεπτ. δυο *BL*, δ. λ. *GLTς* 18. αυτη *BL*, *post* πτωχὴ *GLTς* πλείω *LT* 19. ἅπαντες *GTς* 20. δωρα *BT*, *add* τοῦ θεοῦ *GLς* ἅπαντα *GTς* 23. ἀναθέμ. *L* 25. ὧδε *om GTς* 29. λεγοντες *BL*, *add* ὅτι *GLTς* μὴ οὖν π. *Gς*

στασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ᾽ οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. 10 τότε ἔλεγεν αὐτοῖς Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, 11 σεισμοί τε μεγάλοι καὶ κατὰ τόπους λοιμοὶ καὶ λιμοὶ ἔσονται, φόβηθρά τε καὶ ἀπ᾽ οὐρανοῦ σημεῖα μεγάλα ἔσται. 12 πρὸ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ᾽ ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ διώξουσιν, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀπαγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου· 13 ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. 14 θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν μὴ προμελετᾶν ἀπολογηθῆναι· 15 ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι ἢ ἀντειπεῖν ἅπαντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. 16 παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων καὶ ἀδελφῶν καὶ συγγενῶν καὶ φίλων, καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν, 17 καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. 18 καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. 19 ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσεσθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 20 ὅταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. 21 τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη, καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν, καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν, 22 ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσιν, τοῦ πλησθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. 23 οὐαὶ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ τῷ λαῷ τούτῳ, 24 καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρης καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς τὰ ἔθνη πάντα, καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι οὗ πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. 25 καὶ ἔσονται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ ἤχους

1. *γενέσθαι ταῦτα T* 3. *ἐπ᾽ ἔθν. LT* 4. *και κ. τοπ. BT, κ. τόπ. καὶ GLς* *λιμ. καὶ λοιμ. Gς* 5. *φοβητρά GTς* *σημεῖα ἀπ᾽ οὐρ. GTς* 6. *πάντων GLT* 8. *ἄγομ. GLς* 10. *θέσθε Gς* *εν ταις κ. BGLT, εἰς τὰς κ. Gς* 12. *αντιστ. η (οὐδὲ L) αντειπ. BLT, ἀντειπ. οὐδὲ (ἢ G) ἀντιστ. Gς* *πάντες GLς* 17. *κτήσασθε ς* 18. *τὴν Ἱερ. GTς* 22. *αὗταί GLTς, αυτα B* 23. *πληρωθῆναι ς* *οὐαὶ δὲ ταῖς Gς* 26. *ἐν τῷ λαῷ ς* 27. *εἰς πάντα τὰ ἔθνη Gς* 28. *οὗ om Gς* 29. *εσονται BLT, ἔσται Gς* 30. *ηχους BGLT, ἠχούσης Gς*

θαλασσης καὶ σάλου, 26 ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπο
φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ
γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. 27 καὶ τότε
ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ
δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. 28 ἀρχομένων δὲ τούτων γί-
νεσθαι ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι
ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. 29 Καὶ εἶπεν παραβολὴν
αὐτοῖς. Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· 30 ὅταν
προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ᾽ ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη
ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· 31 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε
ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ
θεοῦ. 32 ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη
ἕως ἂν πάντα γένηται. 33 ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ-
σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρελεύσονται. 34 προσ-
έχετε δὲ ἑαυτοῖς, μή ποτε βαρηθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν ἐν
κραιπάλῃ καὶ μέθῃ καὶ μερίμναις βιωτικαῖς καὶ ἐπιστῇ
ἐφ᾽ ὑμᾶς αἰφνίδιος ἡ ἡμέρα ἐκείνη 35 ὡς παγίς· ἐπεισε-
λεύσεται γὰρ ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον
πάσης τῆς γῆς. 36 ἀγρυπνεῖτε δὲ ἐν παντὶ καιρῷ δεό-
μενοι ἵνα κατισχύσητε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα
γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, τὰς δὲ
νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον
ἐλαιών. 38 καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζεν πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ
ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

1 Ἤγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων ἡ λεγομένη πάσχα, 22
2 καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέ-
λωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. 3 εἰσῆλθεν δὲ
σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν καλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ
τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα· 4 καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς

4. νεφέλαις *L in mg* 13. παρελεύσεται *L in mg* 14. μη παρελευσ. *BLT*, μὴ παρέλθωσι *Gς* 15. βαρυνθῶσιν ς ὑμῶν αἱ καρδίαι *GTς* 16. 17. επιστη εφ. υμ. αιφν. *BLT*, αἰφν. ἐπ. ἐφ᾽ ὑμ. *L*, αἰφν. ἐφ᾽ ὑμ. ἐπ. *Gς* 17. 18. επεισελ. γαρ *BL*, γὰρ ἐπεισ. *GLTς* 19. δε *BLT*, οὖν *GLς* 20. κατισχ. *B*, καταξιωθῆτε *GLTς* πάντα ταῦτα *T et L in mg* 23. διδασκων *BLT*, *post* ἱερῷ *GLς* 25. ἐλαιῶν *Gς* 30. ὁ σατ. ς ἐπικαλ. *GLς*

ἀρχιερεῦσιν καὶ στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτοῖς παραδῷ αὐ-
τόν. 5 καὶ ἐχάρησαν καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦ-
ναι· 6 καὶ ἐξωμολόγησεν καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παρα-
δοῦναι αὐτὸν ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς.

7 Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ᾗ ἔδει θύεσθαι τὸ
πάσχα. 8 καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπών Πο-
ρευθέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. 9 οἱ
δὲ εἶπαν αὐτῷ Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πά-
σχα; 10 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν
πόλιν συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστά-
ζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν εἰς ἣν εἰσπορεύε-
ται. 11 καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας Λέγει σοι ὁ
διδάσκαλος Ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ
τῶν μαθητῶν μου φάγω; 12 κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει ἀνά-
γαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. 13 ἀπελθόντες
δὲ εὗρον καθὼς εἰρήκει αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσεν, καὶ οἱ ἀπόστολοι σὺν
αὐτῷ. 15 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα
τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν·
16 λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ φάγω αὐτὸ ἕως ὅτου πληρωθῇ
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ. 17 καὶ δεξάμενος ποτήριον εὐχα-
ριστήσας εἶπεν Λάβετε τοῦτο καὶ διαμερίσατε εἰς ἑαυτούς·
18 λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ τοῦ γενή-
ματος τῆς ἀμπέλου ἕως οὗ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθῃ.
19 καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς
λέγων Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον·
τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 20 καὶ τὸ ποτήριον
ὡσαύτως μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ
καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυννό-

1. αρχιερ. *BGTς*, *add* καὶ τοῖς γραμματεῦσιν *L* καὶ τοῖς στρ. *GLς* 1. 2. αὐτὸν παρ. αὐτοῖς *Gς et L in mg* 2. ἀργύρια *G in mg* 3. ἐξωμολόγ. καὶ *om L* ἵνα παραδῷ *L in mg* 4. αυτοις *BLT*, *ante* ἄτερ *GLς* 5. η εδει *BT*, ἐν ᾗ ἔδει *GLς* 8. σοι φαγειν το πασχα *B*, σοι *L*, *om GLTς* 11. εις ην *BL*, οὗ *GTς* 14. ἀνώγεον ς 16. ειρηκει *BL*, εἴρηκεν *GLTς* 17. οἱ δώδεκα ἀπόστ. *Gς* 20. οτι *BL*, ὅτι οὐκέτι *GLTς* αυτο *BLT*, ἐξ αὐτοῦ *Gς* 21. τὸ ποτήρ. *L* 22. διαμερ. ἑαυτοῖς *GLς* 23. ου *BT*, ὅτι οὐ *GLς* απο του νυν *B*, *om GLTς* 24. ἕως ὅτου *GLTς* 27. 28. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτ. *GLς*

μενον. 21 *Πλὴν ἰδοὺ ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ'*
ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. 22 *ὅτι ὁ υἱὸς μὲν τοῦ ἀνθρώπου*
κατὰ τὸ ὡρισμένον πορεύεται· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ
ἐκείνῳ δι' οὗ παραδίδοται. 23 *καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συνζη-*
τεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων
πράσσειν.

24 *Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς αὐ-*
τῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. 25 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Οἱ βασιλεῖς*
τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτῶν
εὐεργέται καλοῦνται· 26 *ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁ μεί-*
ζων ἐν ὑμῖν γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος, καὶ ὁ ἡγούμενος ὡς
ὁ διακονῶν. 27 *τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος ἢ ὁ δια-*
κονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν
ὡς ὁ διακονῶν. 28 *ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ'*
ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. 29 *κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν,*
καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου βασιλείαν, 30 *ἵνα ἔσθητε*
καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ
καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ
Ἰσραήλ. 31 *Σίμων Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς,*
τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον· 32 *ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ,*
ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ πίστις σου. καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας
στήρισον τοὺς ἀδελφούς σου. 33 *ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ Κύριε,*
μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον
πορεύεσθαι. 34 *ὁ δὲ εἶπεν Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ φωνήσει*
σήμερον ἀλέκτωρ ἕως τρίς με ἀπαρνήσῃ εἰδέναι. 35 *καὶ*
εἶπεν αὐτοῖς Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλλαντίου καὶ
πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπαν
Οὐθενός. 36 *εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλλάν-*
τιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλησάτω
τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. 37 *λέγω γὰρ*
ὑμῖν ὅτι τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ
Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ τὸ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.

2. *οτι BT, καὶ GLς* *υιος μεν BLT, μὲν υἱὸς GLς* 3. *πορεύεται ante κατὰ Gς* 18. *κρινοντες an post φυλας an post ισραηλ B?* 19. *σιμων BT, εἶπεν δὲ ὁ κύριος Σίμων GLς* 22. *στήριξον Gς* *εἶπεν δὲ αὐτῷ L in mg* 24. *ου BT, οὐ μὴ GLς* 25. *εως BLT, πρὶν ἢ Gς* *με απαρν. ειδεναι BL, ἀπαρν. μὴ εἰδ. με GTς* 28. *οὐδενός GLς* *δε B, οὖν GLTς* 31. *οτι BL, ὅτι ἔτι GTς* 31. 32. *το και BGLTς, ὅτι καὶ L* 32. *και το B, καὶ γὰρ τὰ GLTς, καὶ τὰ L*

38 οἱ δὲ εἶπαν Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ εἶπεν
αὐτοῖς Ἱκανόν ἐστιν.

39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος
τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
40 γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου εἶπεν αὐτοῖς Προσεύχεσθε
μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. 41 καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ'
αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο
42 λέγων Πάτερ, εἰ βούλει, παρένεγκε τοῦτο τὸ ποτήριον
ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω.
45 καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μα-
θητάς, εὗρεν κοιμωμένους αὐτοὺς ἀπὸ τῆς λύπης, 46 καὶ
εἶπεν αὐτοῖς Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε ἵνα
μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. 47 ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ
ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρ-
χετο αὐτούς, καὶ ἤγγισεν τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. 48 Ἰη-
σοῦς δὲ εἶπεν αὐτῷ Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου παραδίδως; 49 ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσό-
μενον, εἶπαν Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρῃ; 50 καὶ
ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τοῦ ἀρχιερέως τὸν δοῦλον καὶ
ἀφεῖλεν τὸ οὖς αὐτοῦ τὸ δεξιόν. 51 ἀποκριθεὶς δὲ Ἰησοῦς
εἶπεν Ἐᾶτε ἕως τούτου, καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου ἰάσατο
αὐτόν. 52 εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παραγενομένους ἐπ'
αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους
Ὡς ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; 53 καθ'
ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ οὐκ ἐξετείνατε
τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. ἀλλ' αὕτη ἐστὶν ὑμῶν ἡ ὥρα καὶ ἡ
ἐξουσία τοῦ σκότους.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον καὶ εἰσήγαγον εἰς

4. αὐτοῦ *om T* 8. παρενεγκεῖν *GTς* τὸ ποτήρ. τοῦτο *GLς* 9. γενεσθω *GTς*, *add* 43. ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' (ἀπὸ τοῦ *L*) οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. 44 καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν *GLTς* 10. μαθητὰς αὐτοῦ *Gς* 11. αὐτοὺς κοιμωμ. *GLς* 13. ετι *BLT*, ἔτι δὲ *Gς* 15. αυτους *BGLT*, αὐτῶν *ς* 15. 16. ὁ δὲ Ἰησ. *GLς* 18. ειπαν *BLT*, εἶπον *Gς*, *add* αὐτῷ *GLς* μαχαίρᾳ *GLς* 19. τὸν δοῦλ. τοῦ ἀρχ. *GLς* 20. αὐτοῦ τὸ οὖς *Gς* ὁ Ἰησ. *GLTς* 21. ωτιου *BT*, *add* αὐτοῦ *GLς* 22. ὁ Ἰησ. *Gς* 24. ἐξεληλύθατε *GTς* 26. ἀλλὰ *T* ὑμῶν ἐστὶν *GTς* 28. εις *BLT*, αὐτὸν εἰς *Gς*

τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρο-
θεν, 55 περιαψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ συν-
καθισάντων ἐκάθητο ὁ Πέτρος μέσος αὐτῶν. 56 ἰδοῦσα
δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς καὶ ἀτενί-
σασα αὐτῷ εἶπεν Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. 57 ὁ δὲ ἠρνή-
σατο λέγων Οὐκ οἶδα αὐτόν, γύναι. 58 καὶ μετὰ βραχὺ
ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέ-
τρος ἔφη Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. 59 καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας
μιᾶς ἄλλος τις διισχυρίζετο λέγων Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος
μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. 60 εἶπεν δὲ ὁ
Πέτρος Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα ἔτι
λαλοῦντος αὐτοῦ ἐφώνησεν ἀλέκτωρ, 61 καὶ στραφεὶς ὁ
κύριος ἐνέβλεψεν τῷ Πέτρῳ, καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος
τοῦ ῥήματος τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι πρὶν ἢ ἀλέ-
κτορα φωνῆσαι σήμερον ἀπαρνήσῃ με τρίς, 62 καὶ ἐξελ-
θὼν ἔξω ἔκλαυσεν πικρῶς.

63 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες αὐτὸν ἐνέπαιζον αὐτῷ
δέροντες, 64 καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν ἐπηρώτων λέγον-
τες Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; 65 καὶ ἕτερα
πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον
τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐ-
τὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν λέγοντες Εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός,
εἰπὸν ἡμῖν. 67 εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ
πιστεύσητε· 68 ἐὰν δὲ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. 69 ἀπὸ
τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δε-
ξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. 70 εἶπαν δὲ πάντες Σὺ οὖν
εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι
ἐγώ εἰμι. 71 οἱ δὲ εἶπαν Τί ἔτι ἔχομεν μαρτυρίας χρείαν;

1. τὸν οἶκον *GLς* 2. ἀψάντ. *GLς* συνκαθισ. *BGTς*, περι-
καθισ. *L*, add αὐτῶν *Gς* 3. μεσος *BT*, ἐν μέσῳ *GLς*
5. ηρνησ. *BL*, add αὐτὸν *GTς* 6. γυναι *BT*, ante οὐκ οἶδα
GLς 8. εφη *BT*, εἶπεν *GLς* 12. ὁ ἀλέκτ. ς 14. ρη-
ματος *B*, λόγου *GLTς* ἢ om *GLTς* 15. σήμερον om *GLς*
16. εξω *BG*, add ὁ Πέτρος *LTς* 17. αυτον *BGLT*, τὸν
Ἰησοῦν *Gς* 18. αυτον *BLT*, add ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσω-
πον καὶ *GLς* επηρ. *BT*, add αὐτὸν *GLς* 22. απηγαγον *B*
23. ἑαυτῶν *GLTς* 24. εἰπὲ *GLς* 25. δε *BLT*, δὲ καὶ *Gς*
αποκριθητε *BT*, add μοι ἢ ἀπολύσητε *GLς* 26. δὲ om *Gς*
29. χρειαν *BT*, ante ἔχομεν *GLς*

23 αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ. 1 καὶ
ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν
Πιλᾶτον. 2 ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ λέγοντες Τοῦ-
τον εὕραμεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος ἡμῶν καὶ κωλύ-
οντα φόρους Καίσαρι διδόναι, καὶ λέγοντα αὐτὸν χριστὸν
βασιλέα εἶναι. 3 ὁ δὲ Πιλᾶτος ἠρώτησεν αὐτὸν λέγων Σὺ
εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη
Σὺ λέγεις. 4 ὁ δὲ Πιλᾶτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ
τοὺς ὄχλους Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.
5 οἱ δὲ ἐπίσχυον λέγοντες ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων
καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας
ἕως ὧδε. 6 Πιλᾶτος δὲ ἀκούσας ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρω-
πος Γαλιλαῖός ἐστιν, 7 καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας
Ἡρώδου ἐστίν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἡρώδην, ὄντα
καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. 8 ὁ
δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ ἐξ ἱκα-
νῶν χρόνων θέλων ἰδεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀκούειν περὶ αὐτοῦ,
καὶ ἤλπιζέν τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπὸ αὐτοῦ γινόμενον. 9 ἐπη-
ρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρί-
νατο αὐτῷ. 10 εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
ματεῖς εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ. 11 ἐξουθενήσας δὲ
αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐμπαί-
ξας, περιβαλὼν ἐσθῆτα λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ
Πιλάτῳ. 12 ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ τε Ἡρώδης καὶ ὁ Πιλᾶτος
ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ᾽ ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν
ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. 13 Πιλᾶτος δὲ συγκαλεσάμενος
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαὸν 14 εἶπεν
πρὸς αὐτοὺς Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὡς
ἀποστρέφοντα τὸν λαόν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνα-
κρίνας οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὧν
κατηγορεῖτε κατ᾽ αὐτοῦ. 15 ἀλλ᾽ οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψεν
γὰρ αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν

2. ἤγαγεν ς 4. ἡμῶν *om* *G*ς 5. *Καίσ. φόρους* *G*ς *καὶ* *BL*, *om* *GLT*ς 6. *ἐπηρώτ.* *GL*ς 11. *και* *BT*, *om* *GL*ς 12. *ακουσας* *B*, *add* *Γαλιλαίαν* *GLT*ς 14. *τὸν* *om* *GT*ς 16. 17. *εξ ικ. χρ. θελων* *BL*, *θέλων ἐξ ἱκανοῦ* *GT*ς 17. *ακουειν* *BT*, *add* *πολλὰ* *GL*ς 18. *ὑπ᾽* *GLT*ς 23. *περιβαλων* *BLT*, *add* *αὐτὸν* *GL*ς 24. *ηρωδ. κ. ο πιλ.* *BL*, *Πιλ. καὶ ὁ Ἡρ.* *GLT*ς 30. *ουθεν* *B* 31. 32. *ανεπεμψε γαρ αυτον πρ. υμας (ἡμᾶς)* *BG*, *ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν* *GLT*ς

πεπραγμένον αὐτῷ. 16παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 18ἀνέκραγον δὲ παμπληθεὶ λέγοντες Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν, 19ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον βληθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ. 20πάλιν οὖν ὁ Πιλᾶτος προσεφώνησεν αὐτοῖς, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. 21οἱ δὲ ἐπεφώνουν λέγοντες Σταύρου σταύρου αὐτόν· 22ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 23οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρῶσαι, καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν, 24καὶ Πιλᾶτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν· 25ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς φυλακήν, ὃν ᾐτοῦντο, τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν. 26καὶ ὡς ἀπῆγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνά τινα Κυρηναῖον ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ. 27ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ καὶ γυναικῶν, αἳ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν. 28στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς Ἰησοῦς εἶπεν Θυγατέρες Ἰερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν, 29ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσιν Μακάριαι αἱ στεῖραι, καὶ αἱ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἔθρεψαν. 30τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσιν Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ τοῖς βουνοῖς Καλύψατε ἡμᾶς, 31ὅτι εἰ ἐν ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; 32ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι κακοῦργοι δύο σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. 33καὶ ὅτε ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν

1. απολυσω *BLT*, *add* 17 ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἕνα *GLς* 2. ἀνέκραξαν *GLς* 4. βεβλημένος εἰς φυλακήν *GLς* 5. οὖν *GTς*, δε *BL* αυτοις *BL*, *om GTς* 6. *et* 7. σταυρου *BGLT*, σταύρωσον *Gς* 10. σταυρωσαι *B*, σταυρωθῆναι *GLTς* 11. αυτων *BL*, *add* καὶ τῶν ἀρχιερέων *GLTς* και *BLT*, ὁ δὲ *Gς* 12. δε *BGT*, *add* αὐτοῖς *Lς* 13. εἰς τὴν φυλ. *Gς* 15. ἀπήγαγον *GLTς* Σίμωνός τινος Κυρηναίου (*add* τοῦ ς) ἐρχομένου *Gς* 16. ἀπὸ *L* 18. αι *BL*, αἳ καὶ *GTς* 19. ὁ Ἰησ. *GLς* 22. αι κοιλ. *BT*, κοιλ. *GLς* 23. εθρεψαν *BLT*, ἐθήλασαν *Gς* 24. πέσατε *T* 25. ἐν τῷ ὑγρ. *GLTς* 26. 27. δύο κακοῦργοι *GLTς* 27. ἀπῆλθον *GTς*

καὶ τοὺς κακούργους, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. 34 διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔβαλον κλῆρον. 35 καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες λέγοντες Ἄλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ υἱός ἐστιν ὁ χριστὸς του θεοῦ ὁ ἐκλεκτός. 36 ἐνέπαιξαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι, ὄξος προσφέροντες αὐτῷ 37 καὶ λέγοντες Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. 38 ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ ἐπ' αὐτῷ Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων οὗτος. 39 εἷς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν Οὐχὶ σὺ εἶ ὁ χριστός; σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. 40 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπιτιμῶν αὐτῷ ἔφη Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; 41 καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. 42 καὶ ἔλεγεν Ἰησοῦ Μνήσθητί μου, ὅταν ἔλθῃς εἰς τὴν βασιλείαν σου. 43 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμήν σοι λέγω, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. 44 Καὶ ἦν ἤδη ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐνάτης 45 τοῦ ἡλίου ἐκλείποντος, ἐσχίσθη δὲ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. 46 καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησους εἶπεν Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεμαι τὸ πνεῦμά μου. τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐξέπνευσεν. 47 ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον ἐδόξαζεν τὸν θεὸν λέγων Ὄντως ὁ ἄνθρωπος

1. αριστερων *BL*, add ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγεν αὐτοῖς Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν *GLTς* 2. κληρον *BGLς*, κλήρους *GLT* 3. δε και *BGTς*, δὲ *L* 4. αρχοντες *BLTς*, add σὺν αὐτοῖς *GL* υιος *B*, οὗτός *GLTς* 5. του θεου ο *BLT*, ὁ τοῦ θεοῦ *GLς* ἐνέπαιζον *GLς* 6. οξος *BLT*, καὶ ὄ. *GLς* 7. λεγ. ει *BGLTς*, λέγοντ. *L* 8. επιγραφη *BT*, add επιγεγραμμένη (γεγρ. *Gς*) *GLς* αυτω *BLT*, add γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς *GLς* 9. ουτος *BLT*, οὗτός ἐστιν ante ὁ βασ. *Gς*, om *L* 10. αυτον *BT*, add λέγων *GLς* ουχι *BLT*, εἰ *GLς* 11. 12. επιτ. αυτω εφη *BT*, ἐπετίμα α. λέγων *GLς* 15. τῷ Ἰησ. *GLς* μου *BLT*, add κύριε *GLς* et ante μνήσθ. *L* 15. 16. εις την β. *BL*, ἐν τῇ βασιλείᾳ *GLTς* 16. αυτω *BT*, add ὁ Ἰησοῦς *GLς* λέγω σοι *GLς* 17. και ην ηδη *BLT*, ἦν δὲ *GLς*
19. του ηλιου εκλειπ. *B*, καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος *GLTς* εσχ. δε *B*, καὶ ἐσχ. *GLTς* 21. παρατιθ. *BGLT*, παραθήσομαι *Gς* 22. τουτο δε *BLT*, καὶ τοῦτο *L*, καὶ ταῦτα *Gς* εκατονταρχης *B* 23. ἐδόξασε *Gς* et *L* in mg

οὗτος δίκαιος ἦν. 48 καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι
ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρήσαντες τὰ γενόμενα,
τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. 49 εἱστήκεισαν δὲ πάν-
τες οἱ γνωστοὶ αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ αἱ γυναῖκες αἱ
συνακολουθοῦσαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ βουλευτὴς ὑπάρχων,
ἀνὴρ ἀγαθὸς δίκαιος 51 (οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος
τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐτῶν), ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως
τῶν Ἰουδαίων, ὃς προσεδέχετο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ,
52 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰη-
σοῦ, 53 καὶ καθελὼν ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν
αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ ἦν οὐδεὶς οὔπω κεί-
μενος. 54 καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευῆς, καὶ σάββατον ἐπέ-
φωσκεν. 55 κατακολουθήσασαι δὲ αἱ γυναῖκες, αἵτινες
ἦσαν συνεληλυθυῖαι ἐκ τῆς Γαλιλαίας αὐτῷ, ἐθεάσαντο
τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ· 56 ὑποστρέ-
ψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. καὶ τὸ μὲν σάβ-
βατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν, 1 τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαβ- 24
βάτων ὄρθρου βαθέως ἐπὶ τὸ μνῆμα ἦλθαν φέρουσαι ἃ
ἡτοίμασαν ἀρώματα. 2 εὗρον δὲ τὸν λίθον ἀποκεκυλισμέ-
νον ἀπὸ τοῦ μνημείου, 3 εἰσελθοῦσαι δὲ οὐχ εὗρον τὸ σῶμα
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 4 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀπορεῖσθαι αὐ-
τὰς περὶ τούτου, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν
ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ. 5 ἐμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν καὶ
κλινουσῶν τὰ πρόσωπα εἰς τὴν γῆν, εἶπαν πρὸς αὐτάς
Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; 6 οὐκ ἔστιν ὧδε,
ἀλλὰ ἠγέρθη. μνήσθητε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν ἔτι ὢν ἐν τῇ

2. θεωρησ. *BGT*, θεωροῦντες *GLς* 3. τα *BT*, ἑαυτῶν τὰ *GLς* 4. αυτω απο *BLT*, αὐτοῦ *Gς* αἱ *prius om GLTς* 5. συνακολουθήσασαι *GLς* 7. αγαθ. *B*, *add* καὶ *GLTς* συγκατατιθέμενος *L in mg* 9. προσεδεχετο *BGLT*, καὶ προσεδ. καὶ αὐτὸς *Gς* 11. καθελων *BLT*, *add* αὐτὸ *Gς* 12. αὐτὸν *LT*, αυτο *BGLς* ουδεις ουπω *BLT*, οὐδέπω οὐδεὶς *Gς* 13. παρασκευή *GTς* καὶ *om T* 14. αι *BL*, καὶ *Gς*, *om T* 15. αυτω *B*, *ante* ἐκ τῆς Γ. *GLTς* 19. βαθέος *Gς* ηλθαν *B*, *ante* ἐπὶ τὸ *GLTς* 20. αρωματα *BLT*, *add* καί τινες σὺν αὐταῖς *Gς* 21. καὶ εἰσελθ. οὐχ *Gς* 22. τοῦ κυρ. Ἰησοῦ *om T* διαπορ. *Gς* 23. δύο ἄνδρες *ς* 24. ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις *GTς* 25. τὸ πρόσωπον *GLς* 27. ἀλλ' *GLς* ως *BGLTς*, ὅσα *L*

Γαλιλαίᾳ, 7 λέγων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι δεῖ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν καὶ σταυρωθῆναι καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. 8 καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, 9 καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. 10 ἦσαν δὲ η Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία ἡ Ἰακώβου, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς. 12 ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια μόνα, καὶ ἀπῆλθεν πρὸς αὐτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

13 Καὶ ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἦσαν πορευόμενοι εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαούς, 14 καὶ αὐτοὶ ὡμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. 15 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συνζητεῖν, καὶ αὐτὸς Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύετο αὐτοῖς· 16 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. 17 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες; καὶ ἐστάθησαν σκυθρωποί. 18 ἀποκριθεὶς δὲ εἷς, ὀνόματι Κλεόπας, εἶπεν πρὸς αὐτόν Σὺ μόνος παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ποῖα; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζαρηνοῦ, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ, 20 ὅπως τε παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θανάτου καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. 21 ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ·

1. *οτι δει BT, ante τὸν υἱὸν GLς* 6. *ησαν BLTς, ἦν G* 7. *ἡ om Gς αυταις BL, add αἱ GTς* 8. *ταυτα BL, αὐτῶν GTς* 9—12. *ὁ δὲ Πέτρος usque ad γεγονός om T* 11. *οθονια B, add κείμενα GLς αυτον B, ἑαυτὸν GLς* 13. 14. *ησαν πορευ. B, ante ἐν αὐτῇ GLTς* 18. *ὁ Ἰησ. GTς* 21. *και εσταθησαν B, καί ἔστε GLς, om T* 22. *εις BLT, ὁ εἷς Gς, add ἐξ αὐτῶν L ονοματι BL, ᾧ ὄνομα GLTς* 23. *εν BLς, εἰς G, om GT* 25. *ναζαρ. BL, Ναζωραίου GLTς* 27. *λογω BGLTς, ἐν λ. L* 28. *αὐτὸν παρέδ. L*

ἀλλά γε καὶ σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει ἀφ' οὗ ταῦτα ἐγένετο. 22 ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ὀρθριναὶ ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 23 καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦλθαν λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. 24 καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον οὕτως καθὼς αἱ γυναῖκες εἶπον, αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. 25 καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. 26 οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; 27 καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωυσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, διηρμήνευσεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ. 28 καὶ ἤγγικαν εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο, καὶ αὐτὸς προσεποιήσατο πορρώτερον πορεύεσθαι, 29 καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν λέγοντες Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶν καὶ κέκλικεν ἤδη ἡ ἡμέρα. καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. 30 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς· 31 αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. 32 καὶ εἶπαν πρὸς ἀλλήλους Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς; 33 καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὑπέστρεψαν εἰς Ἰερουσαλήμ, καὶ εὗρον ἠθροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, 34 λέγοντας ὅτι ὄντως ἠγέρθη ὁ κύριος καὶ ὤφθη Σίμωνι· 35 καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου. 36 ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων αὐτὸς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν. 37 θροηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. 38 καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τί τεταραγμέ-

1. *καὶ om Gς* αγει *B, add* σήμερον *GLTς* 3. γεναμεναι *B* ὀρθριαὶ *Gς* 7. αι *BL*, καὶ αἱ *GTς* 12. διηρμήνευεν (διερμ. *L*) *GLTς* 13. ἤγγισαν *GLTς* 14. προσεποιηο. *BGL*, -ποιεῖτο *GLTς* ποῤῥωτέρω *Gς* 16. ηδη *BLT*, *om GLς* 19. ηὐλόγ. *L* 22. ην *B*, *add* ἐν ἡμῖν *GLTς* 23. ως *BLT*, καὶ ὡς *Gς* 25. συνηθροισμ. *Gς* 26. οντως *BGL*, *post* κύριος *GTς* 29. αυτος *BGLT*, *add* ὁ Ἰησοῦς *ς* 29. 30. και λεγει αυτοις ειρηνη υμιν *BGLς*, *add* ἐγώ εἰμι μη φοβεῖσθε *L*, *om T* 30. θροηθ. *B*, πτοηθ. *GLTς*

νοι ἐστέ, καὶ τί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν; 39 ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτός· ψηλαφήσατέ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα καὶ σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. 40 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. 41 ἔτι δὲ ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε; 42 οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, 43 καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν.

44 Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς· Οὗτοι οἱ λόγοι μου οὓς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι ἅπαντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωυσέως καὶ τοῖς προφήταις καὶ ψαλμοῖς περὶ ἐμοῦ. 45 τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς, 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι οὕτως γέγραπται παθεῖν τὸν χριστὸν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, 47 καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη. ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ 48 ὑμεῖς μάρτυρες τούτων. 49 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει, ἕως οὗ ἐνδύσησθε ἐξ ὕψους δύναμιν. 50 ἐξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἕως πρὸς Βηθανίαν, καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς. 51 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ' αὐτῶν καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν. 52 καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης, 53 καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ εὐλογοῦντες τὸν θεόν.

1. *και τι BT, καὶ διὰ τί GLς* *τη καρδια BLT, ταῖς καρδίαις Gς* 3. *εγω ειμι αυτος BLT, αὐτὸς ἐγώ εἰμι GLς* 3. 4. *και σαρκα B, σάρκα GLTς* 5. *καὶ τοῦτο usque πόδας om T* *εδειξεν BL, ἐπέδ. Gς* 6. *απο της χαρας BGTς, post θαυμαζ. L* 8. *μερος BL, add καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου GTς* 10. *προς αυτους BLT, αὐτοῖς GLς* *μου BLT, om GLς* 11. *πάντα GLTς* 12. *τοῖς om GLTς* 15. *γεγραπται BLT, add καὶ οὕτως ἔδει GLς* 17. *εις αφεσιν B, καὶ ἄφ. GLTς* *αρξαμενοι BT, -μενον GLς, -μένων L* 18. *υμεις BT, add δέ ἐστε GLς* 19. *ἀποστέλλω GLς* 20. *πολει BGLT, add Ἱερουσαλήμ ς* 21. *δύναμιν ἐξ ὕψους GLς* *εως BL, ἔξω ἕως GLTς* *προς BL, εἰς GLTς* 24. *και ανεφ. εις τον ουρ. BGLς, om T* *προσκυν. αὐτὸν om T* 26. *ευλογουντες B, αἰνοῦντες T, αἰν. καὶ εὐλ. GLς* *θεον GLT, add αμην BLς* *κατα λουκαν B*

ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

1 Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. 2 οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. 3 πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν. 4 ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων, 5 καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. 6 ἐγένετο ἄνθρωπος, ἀπεσταλμένος παρὰ θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· 7 οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσιν δι' αὐτοῦ. 8 οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. 9 ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. 10 ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. 11 εἰς τὰ ἴδια ἦλθεν, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. 12 ὅσοι δὲ ἔλαβαν αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, 13 οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐγεννήθησαν. 14 καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας. 15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ καὶ κέκραγεν λέγων Οὗτος ἦν ὃν εἶπον Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 16 ὅτι ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος, 17 ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωυσέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ ἐγένετο. 18 θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

κατα ιωανην B, *εὐαγγέλιον κ. Ἰ. GLT*, *τὸ κ. Ἰ. εὐαγγ. ς* 4. *ην prius BGLTς*, *ἐστιν L* 5. *των ανθρωπων in mrg pr B* 6. *αὐτὸ GLTς*, *αυτο̄ B* 7. *ιωανης B* 17. *ουδε εκ θεληματος ανδρος in mrg pr B* 22. *ο ειπων B* 23 *οτι εκ BGLTς*, *καὶ ἐκ L* 27. *μονογ. B*, *ὁ μονογ. GLTς* *υιος GLTς*, *θεος BL*

19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ Λευΐτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν Σὺ τίς εἶ; 20 καὶ ὡμολόγησεν καὶ οὐκ ἠρνήσατο, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός. 21 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν Σὺ οὖν τί; Ἡλίας εἶ; καὶ λέγει Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη Οὔ. 22 εἶπαν οὖν αὐτῷ Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς. τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; 23 ἔφη Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἠσαΐας ὁ προφήτης. 24 καὶ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων, 25 καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν καὶ εἶπαν αὐτῷ Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ χριστὸς οὐδὲ Ἡλίας οὐδὲ ὁ προφήτης; 26 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης λέγων Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος ὑμῶν στήκει, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε, 27 ὀπίσω μου ἐρχόμενος, οὗ οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος. 28 Ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν ὁ Ἰωάννης βαπτίζων. 29 τῇ ἐπαύριον βλέπει τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. 30 οὗτός ἐστιν ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εἶπον Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνήρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. 31 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραήλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν ὕδατι βαπτίζων. 32 καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων ὅτι τεθέαμαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. 33 κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν, ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 34 κά-

2. προς αυτον BL, om GTς   4. 5. εγω ουκ ειμι BGLT, οὐκ εἰμὶ ἐγὼ Gς   5. 6. συ ουν τι ηλιας ει B, Τί οὖν; Ἡλίας εἶ σύ; GLTς   7. οὖν om L   10. και απεστ. BT, καὶ οἱ ἀπεστ. GLς   12. 13. οὔτε—οὔτε Gς
14. μεσος BT, add δὲ GLς   στηκει BLT, ἕστηκεν GLς
15. οιδατε BGLT, add αὐτός ἐστιν Lς   οπισω B, ὁ ὀπ. GLTς   ερχομενος BGLT, add ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν Lς
16. εγω BT, ante οὐκ GLς, om L   17. Βηθαβαρᾷ ς   18. ὁ om GTς   βλεπει BGLT, add ὁ Ἰωάννης ς   21. υπερ BLT, περὶ Gς   23. 24. ἐγὼ ἦλθον L in mg   24. ἐν τῷ ὕδατι Gς
25. ὡσεὶ περ. ς   29. ουτος BGLTς, αὐτός L

γὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἱστήκει Ἰωάννης καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο, 36 καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι λέγει Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ θεοῦ· 37 καὶ ἤκουσαν οἱ δύο μαθηταὶ αὐτοῦ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. 38 στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας λέγει αὐτοῖς 39 Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ Ῥαββί (ὃ λέγεται μεθερμηνευόμενον διδάσκαλε), ποῦ μένεις; 40 λέγει αὐτοῖς Ἔρχεσθε καὶ ὄψεσθε. ἦλθαν οὖν καὶ εἶδαν ποῦ μένει, καὶ παρ᾽ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. ὥρα ἦν ὡς δεκάτη. 41 ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ· 42 εὑρίσκει οὗτος πρῶτον τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ Εὑρήκαμεν τὸν μεσσίαν (ὅ ἐστιν μεθερμηνευόμενον χριστός). 43 ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωάνου· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς (ὃ ἑρμηνεύεται Πέτρος).

44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἀκολούθει μοι. 45 ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 46 εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ Ὃν ἔγραψεν Μωυσῆς ἐν τῷ νόμῳ καὶ οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν, Ἰησοῦν υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 47 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ναθαναήλ Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ ὁ Φίλιππος Ἔρχου καὶ ἴδε. 48 εἶδεν Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστιν. 49 λέγει αὐτῷ Ναθαναήλ Πόθεν με γινώσκεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Πρὸ τοῦ σε

3. ὁ Ἰωάνν. *Gς* 5. θεου *BGLTς*, *add* ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου *L* 6. αυτου *BL*, *ante* οἱ δύο *GLTς* 9. ἑρμηνευόμ. *GTς* 10. οψεσθε *BGT*, ἴδετε *GLς* ἦλθον *GLς* 12. ὥρα δὲ ἦν *ς* ην ανδρ. *BGLTς*, ἦν δὲ Ἀ. *L* 14. πρῶτος *GTς* 16. Μεσίαν *G in mg* ὁ Χριστός *ς* 17. ηγαγ. *BLT*, καὶ ἤγ. *GLς* δε *BLς*, *om GT* 18. ιωανου *BL*, Ἰωνᾶ *GLTς* 20. ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς *ς* 21. ὁ Ἰησοῦς *om Gς* 25. υιον *BL*, τὸν υἱὸν *GTς* 27. ὁ *om Gς* 28. ὁ Ἰησ. *Gς* 31. ὁ Ἰησ. *ς*

Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα ὑπὸ τὴν συκῆν εἶδόν σε. 50 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ναθαναὴλ Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ ὁ βασιλεὺς εἶ τοῦ Ἰσραήλ. 51 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὅτι εἶπόν σοι ὅτι εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ὄψῃ. 52 καὶ λέγει αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

2 1 Καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ· 2 ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. 3 καὶ ὑστερήσαντος οἴνου λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν Οἶνον οὐκ ἔχουσιν. 4 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. 5 λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις Ὅ τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. 6 ἦσαν δὲ ἐκεῖ λίθιναι ὑδρίαι ἓξ κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων κείμεναι, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. 7 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος. καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. 8 καὶ λέγει αὐτοῖς Ἀντλήσατε νῦν καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. οἱ δὲ ἤνεγκαν. 9 ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ), φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος 10 καὶ λέγει αὐτῷ Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησιν, καὶ ὅταν μεθυσθῶσιν, τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. 11 Ταύτην ἐποίησεν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 12 μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καφαρναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖ ἔμειναν οὐ πολλὰς ἡμέρας.

2. αυτω *BLT*, *ante* Ῥαββί *Gς* ναθαναηλ *BLT*, *add* καὶ λεγει *GLς* 2. 3. σὺ εἶ ὁ βασ. τοῦ *Gς* 4. σοι οτι *BLT*, σοι *Gς* 5. οψη *BGLT*, ὄψει *Gς* 6. υμιν *BLT*, *add* ἀπ' ἄρτι *Gς* 9. τριτη ημ. *BL*, ἡμ. τῇ τρίτῃ *GLTς* Κανᾷ *Gς* 13 λέγει *GLTς*, και λ. *BL* 16. λιθ. υδρ. *BLT*, ὑδρ. λίθ. *GLς* 17. κειμεναι *BT*, *ante* κατὰ τὸν *GLς* 20. οι δε *BL*, καὶ *GLTς* 25. τον ελασσ. *BL*, τότε τὸν ἐλ. *GLTς* 26. τὴν ἀρχὴν *Gς* 30. αδελφοι *BL*, *add* αὐτοῦ *GLTς* 31. εμειναν *BGLTς*, -νεν *GL*

13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη
εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. 14 καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς
πωλοῦντας βόας καὶ πρόβατα καὶ περιστερὰς καὶ τοὺς
κερματιστὰς καθημένους, 15 καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ
σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα
καὶ τοὺς βόας, καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν τὰ κέρματα
καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψεν, 16 καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς
πωλοῦσιν εἶπεν Ἄρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν
οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου. 17 ἐμνήσθησαν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι ἐστὶν γεγραμμένον Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου
σου καταφάγεταί με. 18 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ
εἶπαν αὐτῷ Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς;
19 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Λύσατε τὸν ναὸν
τοῦτον, καὶ τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. 20 εἶπαν οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι Τεσσεράκοντα καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς
οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; 21 ἐκεῖνος
δὲ ἔλεγεν περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. 22 ὅτε οὖν
ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι
τοῦτο ἔλεγεν, καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ καὶ τῷ λόγῳ ὃν
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς.

23 Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα τῇ
ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες
αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 24 αὐτὸς δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἐπί-
στευεν αὐτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας,
25 καὶ ὅτι οὐ χρείαν εἶχεν ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ ἀνθρώ-
που· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκεν τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ. 1 Ἦν 3
δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ,
ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· 2 οὗτος ἦλθεν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς
καὶ εἶπεν αὐτῷ Ῥαββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐλήλυθας
διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν ἃ
σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ θεὸς μετ' αὐτοῦ. 3 ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις

6. τα κερμ. BL, τὸ κέρμα GLTς   8. μη BGLTς, καὶ μὴ L
9. εμνησθ. BLT, add δὲ GLς   10. γεγραμμ. ἐστίν GLTς
11. κατέφαγέ ς   13. ὁ Ἰησ. Gς   14. καὶ ἐν τρισὶν GLTς
19. ἔλεγεν αὐτοῖς ς   ον BL, ᾧ GTς   21. τοῖς om ς
τη BL, ἐν τῇ GLTς   23. δὲ ὁ Ἰησ. Gς   24. ἑαυτὸν αὐ-
τοῖς Gς   25. περὶ τοῦ ἀνθρ. GTς   28. πρὸς τὸν Ἰησοῦν ς
30. δυναται BLT, post σημεῖα Gς   31. ὁ Ἰησ. Gς

γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ
θεοῦ. 4 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος Πῶς δύναται ἄν-
θρωπος γεννηθῆναι γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοι-
λίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν καὶ γεννηθῆ-
ναι; 5 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ἐὰν μή τις
γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 6 τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς
σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος
πνεῦμά ἐστίν. 7 μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι Δεῖ ὑμᾶς γεν-
νηθῆναι ἄνωθεν. 8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν
φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλὰ οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ
ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύ-
ματος. 9 ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ Πῶς δύ-
ναται ταῦτα γενέσθαι; 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα οὐ γι-
νώσκεις; 11 ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν
καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν
οὐ λαμβάνετε. 12 εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πι-
στεύετε, πῶς ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε;
13 καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 14 καὶ καθὼς
Μωυσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι
δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, 15 ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων ἐν
αὐτῷ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 16 οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς
τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν,
ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλὰ ἔχῃ ζωὴν
αἰώνιον. 17 οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν
κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος
δι' αὐτοῦ. 18 ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ μὴ
πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. 19 αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις,
ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ
ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν
πονηρὰ τὰ ἔργα. 20 πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων μισεῖ τὸ

5. ὁ *om LT* 11. και *BGTς*, ἢ *L* 14. ὁ Ἰησ. ς 21. ανθρωπου *B*, *add* ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ *GLTς* 22. 23. δεῖ ὑψωθ. *L in mg* 23. 24. εν αυτω *BT*, ἐπ' αὐτὸν *L*, ἐπ' (εἰς *Gς*) αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' *GLς* 25. αὐτοῦ *om B* 27. υιον *B*, *add* αυτοῦ *GLTς* 29. ο π. *BL*, ὁ δὲ π. *GLTς* 33. 34. αυτων πον. *BGLT*, πον. αὐ. *Gς*

φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μη ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· 21 ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. 23 ἦν δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο· 24 οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν Ἰωάννης. 25 ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν τῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου περὶ καθαρισμοῦ. 26 καὶ ἦλθαν πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπαν αὐτῷ Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν. 27 ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲ ἕν, ἂν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. 28 αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον Ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ χριστός, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. 29 ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου, ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. 30 ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. 31 ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστίν, 32 ὃ ἑώρακεν καὶ ἤκουσεν, τοῦτο μαρτυρεῖ. καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. 33 ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν ἐσφράγισεν ὅτι ὁ θεὸς ἀληθής ἐστιν. 34 ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεός, τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν τὸ πνεῦμα. 35 ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 36 ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ οὐκ ὄψεται ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

1 Ὡς οὖν ἔγνω ὁ κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι 4

7. ὁ *om* GLTς 8. Σαλήμ *G in mg* 10. ὁ Ἰωάνν. GLTς 11. των ιωανν. B, Ἰωάνν. GLTς ιουδαιου BGLT, Ἰουδαίων ς 16. ουδε εν αν B, οὐδὲν ἐὰν GLTς 17. 18. εγω ουκ ειμι (*add* εγω B) BL, οὐκ εἰμὶ ἐγὼ GLTς 25. ο BL, καὶ ὃ GLTς 29. το BLT, ὁ θεὸς τὸ GLς 33. μενεῖ *G in mg*

ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτίζει ἢ Ἰωάννης 2 (καίτοι γε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ), 3 ἀφῆκεν τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἀπῆλθεν πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 4 ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. 5 ἔρχεται οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ἰακὼβ τῷ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 6 ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν ὡς ἕκτη· 7 ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Δός μοι πιεῖν. 8 οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσιν. 9 λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὔσης; οὐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. 10 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. 11 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶν βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; 12 μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιεν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; 13 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου διψήσει πάλιν· 14 ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον. 15 λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ μηδὲ διέρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. 16 λέγει αὐτῇ Ὕπαγε φώνησόν σου τὸν ἄνδρα καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. 17 ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν Οὐκ ἔχω ἄνδρα. λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Καλῶς εἶπας ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω· 18 πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες, καὶ νῦν ὃν ἔχεις οὐκ ἔστιν σου

6. *σιχαρ Bς ο BGς, οὗ GLT* 6. 7. *τω ιωσ. B, Ἰωσ. GLTς*
9. *ως BGLT, ὡσεὶ Gς* 11. *πῖν T απελυθεισαν B?*
13. *πῖν LT* 14. *ουσης LT, ante γυν. Gς, om B* 17. *πῖν T*
18. *ἡ γυνὴ om B* 22. *ὁ Ἰησ. ς* 25. *οὐ μὴ διψ. usque ad δώσω αὐτῷ L in uncis διψήσει LT* 28. *διερχομαι B, ἔρχωμαι GLTς* 29. *αυτη BLT, add ὁ (om L) Ἰησοῦς GLς σου BT, post ἄνδρα GLς* 30. *ειπεν GLTς, add αυτω BL*

ἀνήρ. τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. 19 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. 20 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου προσκυνεῖν δεῖ. 21 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Πίστευέ μοι, γύναι, ὅτι ἔρχεται ὥρα ὅτε οὔτε ἐν τούτῳ τῷ ὄρει οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. 22 ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε, ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν, ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν· 23 ἀλλὰ ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσιν τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. 24 πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. 25 λέγει αὐτῷ ἡ γυνή Οἶδα ὅτι μεσσίας ἔρχεται (ὁ λεγόμενος χριστός)· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. 26 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. 27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶπεν Τί ζητεῖς ἢ τί λαλεῖς μετ᾽ αὐτῆς; 28 ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις 29 Δεῦτε ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα· μή τι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; 30 ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. 31 Ἐν τῷ μεταξὺ ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ λέγοντες Ῥαββί, φάγε. 32 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. 33 ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; 34 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιήσω τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον. 35 οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἔτι τετράμηνός ἐστιν καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί εἰσιν πρὸς θερισμόν. ἤδη 36 ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα ὁ σπεί-

3. *τω ορει τουτω BGLT*, *τούτῳ τῷ ὄρ. Lς* 4. *δεῖ προσκυν. ς* 5. *πιστευε μοι γυναι BGLT*, *γύναι, πίστευέ (-στευσόν Gς) μοι GLς* 9. *ἀλλ᾽ Gς* 17. *ἐθαύμασαν ς* 21. *α BT*, *ὅσα GLς* 22. *εξηλθον BGLT*, *καὶ ἐξ. L*, *ἐξ. οὖν ς* 23. *ἐν BGLT*, *ἐν δὲ Lς* 28. *ποιησω BGL*, *ποιῶ GTς* 29. *τετράμηνόν ς* 32. *ηδη BGLT*, *add καὶ Lς* 33. *ινα BT*, *add καὶ GLς*

ρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων. 37 ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. 38 ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. 39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης ὅτι εἶπέν μοι πάντα ἃ ἐποίησα. 40 ἦλθον ουν πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται· ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐτοῖς. καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας, 41 καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ, 42 τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον Οὐκέτι διὰ τὴν λαλιάν σου πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου. 43 μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 44 αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. 45 ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες ὅσα ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. 46 ἦλθεν οὖν πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησεν τὸ ὕδωρ οἶνον.

Καὶ ἦν τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει, ἐν Καφαρναούμ· 47 οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθεν πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλεν γὰρ ἀποθνήσκειν. 48 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. 49 λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου. 50 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ ὃν εἶπεν αὐτῷ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. 51 ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ὑπήντησαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι ὁ παῖς

7. α *BT*, ὅσα *GLς* 8. ηλθον ουν *B*, ὡς οὖν ἦλθον *GLTς* 11. ελεγον *BL*, *add* ὅτι *GLTς* λαλιαν σου *B*, σὴν λαλιὰν *GLTς* 13. κοσμον *BLT*, *add* ὁ Χριστός *Gς* 14. εκειθεν *BLT*, *add* καὶ ἀπῆλθεν *GLς* 15. ὁ *om GLT* 17. οσα *BGLT*, ἃ *Gς* 19. ουν *BGLT*, *add* ὁ Ἰησοῦς *ς* εἰς τὴν *GLTς*, εν *B* 23. ηρωτα *BLT*, *add* αὐτὸν *GLς* 29. επιστ. *BLT*, καὶ ἐπίστ. *GLς* ον *BT*, ᾧ *GLς* 30. ὁ Ἰησοῦς *GLT* 31. ἀπήντ. *Gς* αυτω *B*, *add* καὶ ἀπήγγειλαν *GLTς*

αὐτοῦ ζῇ. 52 ἐπύθετο οὖν τὴν ὥραν ἐκείνην, ἐν ᾗ κομ-
ψότερον ἔσχεν· εἶπον οὖν αὐτῷ ὅτι ἐχθὲς ὥραν ἑβδόμην
ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός. 53 ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ
τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ὁ υἱός σου ζῇ, καὶ ἐπί-
στευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. 54 Τοῦτο δὲ πάλιν
δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας
εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

1 Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη 5
Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. 2 ἔστιν δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις
ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ
Βηθσαϊδά, πέντε στοὰς ἔχουσα· 3 ἐν ταύταις κατέκειτο
πλῆθος τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν. 5 ἦν
δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ
ἀσθενείᾳ αὐτοῦ· 6 τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον,
καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ Θέλεις
ὑγιὴς γενέσθαι; 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν Κύριε, ἄν-
θρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλῃ με
εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ
ἐμοῦ καταβαίνει. 8 λέγει αὐτῷ ο Ἰησοῦς Ἔγειρε ἆρον
τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει. 9 καὶ εὐθέως ἐγέ-
νετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος καὶ ἦρεν τὸν κράβαττον αὐτοῦ,
καὶ περιεπάτει. ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.
10 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ Σάββατόν
ἐστιν, οὐκ ἔξεστίν σοι ἆραι τὸν κράβαττον. 11 ὃς δὲ ἀπε-
κρίθη αὐτοῖς Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν Ἆρον
τὸν κράβαττόν σου, καὶ περιπάτει. 12 ἠρώτησαν αὐτόν

1. *αυτου BL, σου GTς* *την ωραν εκεινην B, τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν LT, παρ' αὐτ. τ. ὥρ. Gς* 2. *ειπον ουν BT, καὶ εἶπον GLς* *χθὲς Gς* 4. *ιησους BL, add ὅτι GTς* 5. *δε B, om GLTς* 9. *ὁ Ἰησ. Gς* 11. *βηθσαιδα BL, Βηθεσδά GLTς* 12. *πληθος BLT, add πολὺ GLς* 12. *ξηρων BT, add ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. 4 ἄγγελος γὰρ κυρίου (om Gς) κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ καὶ ἐτάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος ὑγιὴς ἐγίνετο, οἱῳδηποτοῦν (ᾡδήποτε Gς) κατείχετο νοσήματι GLς* 13. *οκτω BL, καὶ ὀκτὼ GLTς* 14. *αυτου BLT, om GLς* 17. *βάλλῃ ς* 19. *αρον BGLTς, καὶ ἆρ. L* 24. *ουκ BGLTς, καὶ οὐκ L* *κραβαττον LT, κράββατον Gς, add σου L, quod om B* *ος δε BL, om GTς* 26. *ηρωτ. BLT, add οὖν GLς*

Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι Ἆρον καὶ περιπάτει; 13 ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. 14 μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν σοί τι γένηται. 15 ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλεν τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ ποιήσας αὐτὸν ὑγιῆ. 16 καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον οἱ Ἰουδαῖοι τὸν Ἰησοῦν, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. 17 ὁ δὲ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. 18 διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυεν τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγεν τὸν θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ θεῷ. 19 ἀπεκρίνατο οὖν καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδέν, ἂν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. 20 ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν καὶ πάντα δείκνυσιν αὐτῷ ἃ αὐτὸς ποιεῖ, καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. 21 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτως καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. 22 οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκεν τῷ υἱῷ, 23 ἵνα πάντες τιμῶσιν τὸν υἱὸν καθὼς τιμῶσιν τὸν πατέρα. ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν. 25 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσουσιν τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσουσιν. 26 ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἔχει

1. αρον *BT*, add τὸν κράβαττόν (κράββατόν) σου *GLς* 2. ιαθεις *BGLς*, ἀσθενῶν *GT* 4. ὁ Ἰησ. *GLTς* 5. σοι τι *BGLT*, τί σοι *Gς* 6. απηλθ. *BGLT*, καὶ ἀπ. *L* ανηγγ. *BGLς*, ειπεν *LT* 8. οι Ιουδ. *BGLTς*, post Ἰησοῦν *GL* οτι *BGLT*, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι ὅτι *Lς* 9. δε *B*, add Ἰησοῦς *GLTς* 13. ουν *B*, add ὁ Ἰησοῦς *GLTς* εἶπεν *GLTς* 15. αν *B*, ἐὰν *GLTς* 16. αν εκεινος ποιη *BGLTς*, ἐκεῖνος ποιεῖ *L* 29. ἀκούσονται *GLTς* 30. ζησουσι *BLT*, ζήσονται *Gς*

ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως καὶ τῷ υἱῷ ἔδωκεν ζωὴν ἔχειν
ἐν ἑαυτῷ, 27 καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ κρίσιν ποιεῖν,
ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. 28 μὴ θαυμάζετε τοῦτο, ὅτι
ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσουσιν
τῆς φωνῆς αὐτοῦ, 29 καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποι-
ήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς
ἀνάστασιν κρίσεως. 30 οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυ-
τοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δι-
καία ἐστίν, ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέ-
λημα τοῦ πέμψαντός με. 31 ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυ-
τοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής· 32 ἄλλος ἐστὶν ὁ
μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία
ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. 33 ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάν-
νην, καὶ μεμαρτύρηκεν τῇ ἀληθείᾳ· 34 ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀν-
θρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω, ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς
σωθῆτε. 35 ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων,
ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ
αὐτοῦ. 36 ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου·
τὰ γὰρ ἔργα ἃ δέδωκέν μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτά, αὐτὰ
τὰ ἔργα ἃ ποιῶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλ-
κεν. 37 καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ ἐκεῖνος μεμαρτύρηκεν περὶ
ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ πώποτε ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐ-
τοῦ ἑωράκατε, 38 καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ὑμῖν
μένοντα, ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πι-
στεύετε. 39 ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐ-
ταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦ-
σαι περὶ ἐμοῦ, 40 καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με ἵνα ζωὴν
ἔχητε. 41 δόξαν παρὰ ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω, 42 ἀλλὰ
ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυ-
τοῖς. 43 ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ
οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ,
ἐκεῖνον λήμψεσθε. 44 πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δό-

1. *εδωκεν BL, ante καὶ τῷ GLTς* 2. *καὶ κρίσιν GTς* 4. *ἀκούσονται GLTς* 6. *οι BLT, οἱ δὲ GLς* 10. *με GLT, με πατρός ς, om B* 17. *ἀγαλλιαθῆναι LT, post ὥραν L in mg* 18. *μειζω BGTς, μείζων L* 19. *δεδωκε BT, ἔδωκέν GLς* 20. *α BL, ἃ ἐγὼ GTς* 21. *εκεινος BLT, αὐτὸς GLς* 22. *ἀκηκ. πώπ. GTς* 23. 24. *εν υμιν μεν. BLT, μέν. ἐν ὑμ. GLς* 28. *ἀλλ' Gς*

ξαν παρ' ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου οὐ ζητεῖτε; 45 μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωυσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. 46 εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωυσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. 47 εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασιν πιστεύσετε;

6 1 Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριάδος· 2 ἠκολούθει δὲ αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι ἐθεώρουν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. 3 ἀνῆλθεν δὲ εἰς τὸ ὄρος Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· 4 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. 5 ἐπάρας οὖν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς Φίλιππον Πόθεν ἀγοράσωμεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγεν πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλεν ποιεῖν. 7 ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος βραχὺ λάβῃ. 8 λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου 9 Ἔστιν παιδάριον ὧδε, ὃς ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; 10 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. 11 ἔλαβεν οὖν τοὺς ἄρτους ὁ Ἰησοῦς καὶ εὐχαριστήσας διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις, ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. 12 ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ Συναγάγετε τὰ περισσεύοντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. 13 συνήγαγον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων

2. μονου *BL*, *add* θεοῦ *GLTς* 7. πιστ. *GLTς*, -στευετε *B* 9. καὶ ἠκολ. αὐτῷ *Gς* 10. εθεωρουν *BL*, ἑώρων *GT et add* αὐτοῦ *ς* 11. ὁ Ἰησ. *Gς* 13. τους οφθ. *BLT*, *post* ὁ Ἰησ. *Gς* 15. πρὸς τὸν Φ. *Gς* αγορασωμεν *BGLT*, -σομεν *Gς* 18. εκαστος *BLT*, *add* αὐτῶν *Gς* 19. βραχυ *BL*, *add* τι *GLTς* 20. παιδαρ. *BL*, *add* ἓν *GLTς* 21. ος *BGLT*, ὃ *Gς* 22. ειπεν *BLT*, *add* δὲ *Gς* 23. πολὺς χόρτος *L in mg* 24. ἀνέπεσον *Gς* 25. ουν *BLT*, δὲ *Gς* 26. διεδωκεν *BLT*, *add* τοῖς μαθηταῖς οἱ δὲ μαθηταὶ *Gς* 28. περισσεύσαντα *GLTς*

τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσαν τοῖς βεβρωκόσιν. 14 *οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ἃ ἐποίησεν σημεῖα ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.* 15 *Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν βασιλέα, ἐχώρησεν πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.*

16 *Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν,* 17 *καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καφαρναούμ. καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὔπω πρὸς αὐτοὺς ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς,* 18 *ἥ τε θάλασσα ἀνέμου μεγάλου πνέοντος διηγείρετο.* 19 *ἐληλακότες οὖν ὡς σταδίους εἴκοσι πέντε ἢ τριάκοντα, θεωροῦσιν τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν.* 20 *ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε.* 21 *ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ εὐθέως ἐγένετο τὸ πλοῖον ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον.*

22 *Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης ἰδὼν ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον·* 23 *ἄλλα ἦλθεν πλοῖα ἐκ τῆς Τιβεριάδος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου.* 24 *ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἦλθον εἰς Καφαρναοὺμ ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν,* 25 *καὶ εὑρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης εἶπον αὐτῷ Ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας;* 26 *ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων καὶ ἐχορτάσθητε.* 27 *ἐργάζεσθε μὴ τὴν*

1. *ἐπερίσσευσε Gς* 2. *α εποιησεν σημεια BL, ὃ ἐπ. σημεῖον GLTς ὁ Ἰησοῦς om T* 5. *ποιησ. BLT, add αὐτὸν Gς ἀνεχώρ. GLTς πάλιν om T* 10. *ουπω BL, οὐκ GLTς πρ. αυτ. εληλυθε B, ἐληλύθει πρ. αὐτ. GLTς* 11. *διεγείρ. T* 12. *ὡσεὶ L* 16. *τὸ πλ. ἐγέν. Gς* 19. *ιδων BGTς, εἶδον L εν BGLT, add ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ς* 21. *πλοιάριον ς αλλα ηλθεν B, ἄλλα δὲ ἦ. GLTς* 22. *πλοιάρια GTς τῆς om GLTς* 25. *αυτοι BGLT, καὶ αὐτοὶ ς πλοιάρια L*

βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν
εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει·
τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ θεός. 28 εἶπον οὖν πρὸς
αὐτόν Τί ποιῶμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ;
29 ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτό ἐστιν τὸ ἔρ-
γον τοῦ θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.
30 εἶπον οὖν αὐτῷ Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν
καὶ πιστεύσωμέν σοι τί ἐργάζῃ; 31 οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ
μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστιν γεγραμμένον
Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. 32 εἶπεν
οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ Μωυσῆς
ἔδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ' ὁ πατήρ μου
δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.
33 ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. 34 εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν
Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. 35 εἶπεν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος
πρὸς ἐμὲ οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ δι-
ψήσῃ πώποτε. 36 ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ με
καὶ οὐ πιστεύετε. 37 πᾶν ὃ δίδωσίν μοι ὁ πατὴρ πρὸς
ἐμὲ ἥξει, καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω,
38 ὅτι καταβέβηκα ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέ-
λημα τὸ ἐμὸν ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. 39 τοῦτο
δέ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέν
μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ
ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 40 τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ θέλημα τοῦ πατρός
μου, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν
ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀναστήσω αὐτὸν ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ
ἡμέρᾳ. 41 Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶ-
πεν Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 42 καὶ
ἔλεγον Οὐχὶ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς
οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς νῦν λέγει ὅτι ἐκ

5. ὁ *om T* 12. δέδωκεν *GTς* 15. διδοὺς ζωὴν *L in mg*
16. ειπεν *BLT*, *add* δὲ *Gς* 18. προς εμε *B*, πρός με *GLTς*
πεινάσει — διψήσει *L* 19. [με] *L* 22. ἐκ τοῦ *Gς*
24. με *BGLT*, *add* πατρός *ς* 25. αυτο ἐν (*om B*) *BGLTς*, αὐτὸν *G*
26. γαρ *BGLT*, δὲ *ς* 26.27. πατρος μου *BGLT*, πεμψ. με *GLς*
28. εγω *BGς*, ἐγὼ ἐν *LT*, ἐν *L* 31. οὐχ *GLTς*
32. νυν *BT*, οὖν *GLς*, *om L* λεγει *BL*, *add* οὗτος *GLTς*

τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; 43 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Μὴ γογγύζετε μετὰ ἀλλήλων. 44 οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ, ἐὰν μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 45 ἔστιν γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ θεοῦ. πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ πατρὸς καὶ μαθὼν ἔρχεται πρὸς ἐμέ. 46 οὐχ ὅτι τὸν πατέρα ἑώρακέν τις, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ θεοῦ· οὗτος ἑώρακεν τὸν πατέρα. 47 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων ἔχει ζωὴν αἰώνιον. 48 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 49 οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ μάννα καὶ ἀπέθανον· 50 οὗτός ἐστιν ο ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθνήσκῃ. 51 ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω ἡ σάρξ μου ἐστὶν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. 52 Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα αὐτοῦ φαγεῖν; 53 εἶπεν οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. 54 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, κἀγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 55 ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθής ἐστιν βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθής ἐστιν πόσις. 56 ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. 57 καθὼς ἀπέστειλέν με ὁ ζῶν πατὴρ κἀγὼ ζῶ διὰ τὸν πατέρα, καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσει δι' ἐμέ. 58 οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐξ οὐρανοῦ καταβάς, οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες καὶ ἀπέθανον· ὁ τρώγων

1. ο Ἰησ. *GLT*, οὖν ὁ Ἰ. *ς* 2. μετ' *GLTς* 3. πρός με *GLς* 4. καὶ ἐγὼ *Gς* ἐν *om ς* 6. τοῦ θεοῦ. πᾶς οὖν ὁ *ς* ἀκούων *G in mg* 7. πρός με *GLTς* τις ἑώρ. *Gς* 8. παρὰ τοῦ θεοῦ *GLTς* 9. πιστευων *BT*, *add* εἰς ἐμὲ *GLς* 11. το μαννα *BLT*, *ante* ἐν τῇ ἐρ. *GLς* 13. ἀποθάνῃ *GLTς* 16. εστιν *BLT*, *add* ἣν ἐγὼ δώσω *Gς* 16. 17. προς αλλ. οι Ιουδ. *BGLTς*, οἱ Ἰουδ. πρ. ἀ. *L* 18. αὐτοῦ *om GTς* 22. καὶ ἐγὼ *Gς* 23. τη *BGLς*, ἐν τῇ *LT* 23 *et* 24. αληθης *BGLT*, ἀληθῶς *Gς* 27. ζησει *BGLT*, ζήσεται *Gς* 28. εξ *BLT*, ἐκ τοῦ *Gς* 29. πατερες *BT*, *add* ὑμῶν *G*, *add* τὸ μάννα *L*, *add* ὑμῶν τὸ μάννα *ς*

τοῦτον τὸν ἄρτον ζήσει εἰς τὸν αἰῶνα. 59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καφαρναούμ. 60 πολλοὶ οὖν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον Σκληρός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; 61 εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσιν περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἶπεν αὐτοῖς Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; 62 ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; 63 τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν, πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν. 64 ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινὲς οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐτόν. 65 καὶ ἔλεγεν Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός. 66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. 67 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; 68 ἀπεκρίθη αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις, 69 καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. 70 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. 71 ἔλεγεν δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος Ἰσκαριώτου· οὗτος γὰρ ἔμελλεν παραδιδόναι αὐτὸν εἷς ἐκ τῶν δώδεκα.

7 1 Καὶ μετὰ ταῦτα περιεπάτει Ἰησοῦς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. 2 ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ σκηνοπηγία. 3 εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσιν σου τὰ ἔργα ἃ ποιεῖς· 4 οὐδεὶς γάρ τι ἐν κρυπτῷ ποιεῖ καὶ ζητεῖ

1. ζήσει *GT*, ζησεται *BGL*ς 3. 4. οὗτος ὁ λόγος *G*ς 9. λελαληκα *BGLT*, λαλῶ *G*ς 14. πατρος *BLT*, *add* μου *G*ς 15. εκ των μαθ. αυτου *BL*, τῶν μ. αὐτοῦ *L et post* ἀπῆλθον *GT*ς 18. ἀπεκρ. οὖν ς 20. ο αγιος του θεου *BGLT*, ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ς 21. ὁ Ἰησοῦς *om T* 23. Ἰσκαριώτην *G*ς 24. αὐτὸν παραδ. *G*ς εις *BL*, εἷς ὢν *GT*ς 25. μετα ταυτα *BLT*, *post* Ἰησοῦς *G*ς ὁ Ἰησοῦς *GLT*ς 30. 31. τὰ ἔργα σου *GT*ς 31. ἐν κρυπτῷ τι *GT*ς

αὐτὸ ἐν παρρησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ. 5οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 6λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. 7οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. 8ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτήν· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ ἐμὸς καιρὸς οὔπω πεπλήρωται. 9ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. 10ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰς τὴν ἑορτήν, τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη, οὐ φανερῶς, ἀλλὰ ὡς ἐν κρυπτῷ. 11οἱ οὖν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ ἔλεγον Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος; 12καὶ γογγυσμὸς περὶ αὐτοῦ ἦν πολὺς ἐν τοῖς ὄχλοις. οἱ μὲν ἔλεγον ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον Οὔ, ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. 13οὐδεὶς μέντοι παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

14Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκεν. 15ἐθαύμαζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες Πῶς οὗτος γράμματα οἶδεν μὴ μεμαθηκώς; 16ἀπεκρίθη οὖν αὐτοῖς Ἰησοῦς καὶ εἶπεν Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμή, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με· 17ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. 18ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτόν, οὗτος ἀληθής ἐστιν, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 19οὐ Μωυσῆς ἔδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; 20ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; 21ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε 22διὰ

1. *αυτο BL*, *αὐτὸς GTς* 4. *ἐστιν GLTς*, *παρεστιν B*
7. *εορτην BLT*, *add ταύτην Gς* *ουπω BLς*, *οὐκ GT*
8. *ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς Gς* 9. *δε BLς*, *om GT* *αυτοις BGLς*, *αὐτὸς GT* 10. *εις την εορτην BL*, *post ἀνέβη GTς*
11. *ἀλλ' Gς* 14. *πολυς BLT*, *ante περὶ Gς* 15. *δε BLς*, *om GT* 18. *ὁ Ἰησ. Gς* 19. *εθαυμ. ουν BLT*, *καὶ ἐθ. Gς*
21. *οὖν om ς* *ὁ Ἰησ. GLTς* 27. *δέδωκεν GTς*
29. *οχλος BLT*, *add καὶ εἶπε Gς* 30. *ὁ Ἰησ. GLς*

τοῦτο. Μωυσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν (οὐχ ὅτι ἐκ
τοῦ Μωυσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων), καὶ σαβ-
βάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. 23 εἰ περιτομὴν λαμβάνει ὁ
ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωυσέως,
ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;
24 μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρί-
νετε. 25 Ἔλεγον οὖν τινὲς ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν Οὐχ
οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι; 26 καὶ ἴδε παρρησίᾳ
λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσιν. μή ποτε ἀληθῶς ἔγνω-
σαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός; 27 ἀλλὰ τοῦτον
οἴδαμεν, πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς
γινώσκει πόθεν ἐστίν. 28 ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ ἱερῷ δι-
δάσκων ὁ Ἰησοῦς καὶ λέγων Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πό-
θεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἔστιν ἀλη-
θινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε· 29 ἐγὼ οἶδα αὐ-
τόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμί, κἀκεῖνός με ἀπέστειλεν. 30 ἐζή-
τουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν
τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 31 Ἐκ τοῦ
ὄχλου δὲ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον Ὁ χρι-
στὸς ὅταν ἔλθῃ, μὴ πλείονα σημεῖα ποιήσει ὧν οὗτος
ἐποίησεν; 32 ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος
περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φα-
ρισαῖοι ὑπηρέτας, ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. 33 εἶπεν οὖν ὁ Ἰη-
σοῦς Ἔτι χρόνον μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ ὑπάγω πρὸς
τὸν πέμψαντά με. 34 ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετέ με,
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 35 εἶ-
πον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς Ποῦ οὗτος μέλλει πο-
ρεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν
διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι καὶ διδάσκειν
τοὺς Ἕλληνας; 36 τίς ἐστιν ὁ λόγος οὗτος ὃν εἶπεν, Ζη-
τήσετέ με καὶ οὐχ εὑρήσετε, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ ὑμεῖς
οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

2. *και BL, καὶ ἐν GLTς* 3. *ὁ om GLTς* 6. *κρ. κρινετε BL, κρ. κρίνατε GTς* 10. *εστιν BGLT, add ἀληθῶς ς*
15. *ἐγὼ δὲ ς* 17. *ἔβαλεν L in mg*
18. 19. *πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλ. Gς* 19. *ο BL, ὅτι ὁ GTς*
20. *μη BGLT, μήτι Gς* *σημεια BLT, add τούτων Gς*
22. *οἱ Φαρ. καὶ οἱ ἀρχ. Gς* 23. *οὖν αὐτοῖς ς* 24. *μικρ. χρ. Gς* 25. *ευρησ. με BL, εὑρήσ. GTς*
30. *οὗτος ὁ λόγος Gς* 31. *εὑρήσ.] add με L*

37Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς εἱ-
στήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξεν λέγων Ἐάν τις διψᾷ, ἐρ-
χέσθω πρὸς ἐμὲ καὶ πινέτω. 38ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς
εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν
ὕδατος ζῶντος. 39τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ πνεύματος ὃ
ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύσαντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ
ἦν πνεῦμα ἅγιον δεδομένον, ὅτι Ἰησοῦς οὔπω ἐδο-
ξάσθη. 40Ἐκ τοῦ ὄχλου οὖν ἀκούσαντες τῶν λόγων τού-
των ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης· 41ἄλ-
λοι ἔλεγον Οὗτός ἐστιν ὁ χριστός· οἱ δὲ ἔλεγον Μὴ γὰρ
ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ χριστὸς ἔρχεται;. 42οὐχ ἡ γραφὴ εἶ-
πεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυεὶδ καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς
κώμης, ὅπου ἦν Δαυείδ, ἔρχεται ὁ χριστός; 43σχίσμα
οὖν ἐγένετο ἐν τῷ ὄχλῳ δι' αὐτόν· 44τινὲς δὲ ἤθελον
ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ' οὐδεὶς ἔβαλεν ἐπ' αὐτὸν
τὰς χεῖρας. 45Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιε-
ρεῖς καὶ Φαρισαίους. καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι Διὰ τί
οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; 46ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται Οὐδέ-
ποτε ἐλάλησεν οὕτως ἄνθρωπος. 47ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ
Φαρισαῖοι Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; 48μή τις ἐκ τῶν
ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;
49 ἀλλὰ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον
ἐπάρατοι εἰσίν. 50 λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλ-
θὼν πρὸς αὐτὸν πρότερον, εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, 51 Μὴ
ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν μὴ ἀκούσῃ
πρῶτον παρ' αὐτοῦ καὶ γνῷ τί ποιεῖ; 52ἀπεκρίθη-
σαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ;

3. πρός με *GLT*ς 5. ο *B*, οὗ *GLT*ς 6. πιστεύοντες *GT*ς 7. αγιον δεδομενον *B*, δεδομένον *L*, ἅγιον *G*ς, *om T* ὁ Ἰησ. *G*ς ουπω *BL*, οὐδέπω *GT*ς 8. εκ του οχλ. ουν ακ. των λ. τουτων (*om T*) *BLT*, πολλοὶ οὖν ἐκ τ. ὄχλ. ἀκ. τὸν λόγον *G*ς 9. οτι *B*, *om GLT*ς αλλοι *BGLT*ς, *add* δὲ *L* 10. οι δε *BL*, ἄλλοι *T*, ἄλλοι δὲ *G*ς 11. οὐχὶ *G*ς 13. ὁ Χριστὸς ἔρχ. *G*ς 14. ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγέν. *G*ς 15. ἐπέβαλεν *G*ς 19. οὕτως ἐλάλ. *G*ς ουν *B*, αὐτοῖς *T*, οὖν αὐτοῖς *GL*ς 22. ἀλλ' *G*ς 23. ἐπικατάρατοι *G*ς 24. προς αυτον προτερον *BL*, νυκτὸς πρ. αὐτόν *G*ς, πρὸς αὐτόν *T* 26. πρωτον παρ αυτου *BLT*, παρ' αὐτοῦ πρῶτον (πρότερον ς *et G*) *G*ς 27. εἶπον *G*ς

ἐρεύνησον καὶ ἴδε ὅτι ἐκ τῆς Γαλιλαίας προφήτης οὐκ ἐγείρεται.

8 12 Πάλιν οὖν αὐτοῖς ἐλάλησεν Ἰησοῦς λέγων Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν μοι οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. 13 εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. 14 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου ἀληθής ἐστιν, ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι καὶ ποῦ ὑπάγω. 15 ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. 16 καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθινή ἐστιν, ὅτι μόνος οὐκ εἰμί, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ. 17 καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν· 18 ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. 19 ἔλεγον οὖν αὐτῷ Ποῦ ἔστιν ὁ πατήρ σου; ἀπε-

1. προφ. ἐκ τῆς Γ. Gς 2. εγειρεται BGLT, ἐγήγερται Gς. *add* 53 καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 1 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. 2 ὄρθρου δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτούς. 3 ἄγουσι δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ 4 λέγουσιν αὐτῷ· διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπ' αὐτοφώρῳ μοιχευομένη· 5 ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι· σὺ οὖν τί λέγεις; 6 τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἰησοῦς κάτω κύψας τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 7 ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτούς· ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω· 8 καὶ πάλιν κάτω κύψας ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. 9 οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἷς καθ' εἷς ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων, καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. 10 ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς εἶπεν αὐτῇ· ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου; οὐδείς σε κατέκρινεν; 11 ἡ δὲ εἶπεν· οὐδείς, κύριε. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω· πορεύου καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. Gς 3. ὁ Ἰησοῦς *LT*, *ante* αὐτοῖς Gς 4. ἐμοὶ GTς περιπατήσει Gς 9. αληθ. εστιν BL, *ante* ἡ μαρτ. GLTς 10. και BLς, ἢ GT 12. ἀληθής ἐστιν Gς

κρίθη Ἰησοῦς Οὔτε ἐμὲ οἴδατε οὔτε τὸν πατέρα μου· εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε. 20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. 21 εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. 22 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Μή τι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέγει Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; 23 καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς Ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τούτου τοῦ κόσμου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. 24 εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. 25 ἔλεγον οὖν αὐτῷ Σὺ τίς εἶ; εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς Τὴν ἀρχὴν ὅ τι καὶ λαλῶ ὑμῖν; 26 πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστιν, κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λαλῶ εἰς τὸν κόσμον. 27 οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 28 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέν με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. 29 καὶ ὁ πέμψας με μετ' ἐμοῦ ἐστίν· οὐκ ἀφῆκέν με μόνον, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. 30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. 31 ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ, 32 καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. 33 ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτόν Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; 34 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστιν

1. ὁ Ἰησοῦς ς 2. ᾔδειτε ἂν *G*ς 3. ελαλ. *BGLT*, *add* ὁ Ἰησοῦς ς 5. αὐτοῖς] *add* ὁ Ἰησοῦς ς 9. καὶ εἶπεν *G*ς 11. τοῦ κόσμ. τούτου ἐστέ *G*ς 15. ειπεν *BLT*, καὶ εἶπεν *G*ς ὁ Ἰησ. *GLT*ς 18. λαλω *BGLT*, λέγω *G*ς 19. ουν *BL*, *add* αὐτοῖς *GT*ς ὅτι *om GLT*ς 22. μου *BG*ς, *om LT* 23. μονον *BLT*, *add* ὁ πατήρ *G*ς 29. προς αυτον *BLT*, αὐτῷ *G*ς 31. ὁ Ἰησ. *GT*ς

τῆς ἁμαρτίας· 35 ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα. ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· 36 ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. 37 οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. 38 ἃ ἐγὼ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρὶ λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ποιεῖτε. 39 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστιν. λέγει αὐτοῖς Ἰησοῦς Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἐστε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε· 40 νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. 41 ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. εἶπον αὐτῷ Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐκ ἐγεννήθημεν, ἕνα πατέρα ἔχομεν τὸν θεόν. 42 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς Εἰ ὁ θεὸς ὁ πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ᾽ ἐκεῖνός με ἀπέστειλεν. 43 διὰ τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. 44 ὑμεῖς ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ᾽ ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ, ὅτι ψεύστης ἐστὶν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 45 ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. 46 τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; εἰ ἀλήθειαν λέγω, διὰ τί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; 47 ὁ ὢν ἐκ τοῦ θεοῦ τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ. 48 ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ εἶπαν αὐτῷ Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ καὶ δαιμόνιον ἔχεις; 49 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς

5. α εγω *BL*, ἐγὼ ἃ *T*, ἐγὼ ὃ *G*ς 6. τῷ πατρί μου *G*ς α ηκουσ. *BGLT*, ὃ ἑωράκατε *G*ς του πατρος *BGLT*, τῷ πατρὶ ὑμῶν *G*ς 7. εἶπον *G*ς 9. εστε *BGL*, ἦτε *T*ς εποιειτε *BGT* et add ἂν *L*ς, ποιεῖτε *G* 13. εἶπον οὖν αὐτῷ *G*ς οὐ γεγεννήμεθα *GT*ς 14. ειπεν *BGLT*, add οὖν ς ὁ Ἰησ. *GT*ς 15. ο πατηρ *BL*, π. *GT*ς 19. εκ του *BGLT*, ἐκ ς 24. λεγω *BGLT*ς, add ὑμῖν *L* 25. εἰ δὲ ἀλ. ς 28. ἀπεκρίθ. οὖν οἱ ς 29. εἶπον *G*ς

ἀτιμάζετέ με. 50ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ
ζητῶν καὶ κρίνων. 51ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐάν τις τὸν
ἐμὸν λόγον τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.
52εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον
ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανεν καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις
Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσηται θανάτου
εἰς τὸν αἰῶνα· 53μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν
Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανεν, καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον;
τίνα σεαυτὸν ποιεῖς; 54ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἐὰν ἐγὼ δοξάσω
ἐμαυτόν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ
δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι θεὸς ὑμῶν ἐστίν, 55καὶ
οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν, ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. κἂν εἴπω ὅτι
οὐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῖν ψεύστης· ἀλλὰ οἶδα
αὐτὸν καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. 56Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ
ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδεν
καὶ ἐχάρη. 57εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν Πεντή-
κοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας; 58εἶπεν
αὐτοῖς Ἰησοῦς Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γε-
νέσθαι ἐγὼ εἰμί. 59ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ᾽
αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ.

1Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. 9
2καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες Ῥαββί,
τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεν-
νηθῇ; 3ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν οὔτε οἱ
γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν
αὐτῷ. 4ἡμᾶς δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με
ἕως ἡμέρα ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργά-
ζεσθαι. 5ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμὶ τοῦ κόσμου.
6ταῦτα εἰπὼν ἔπτυσεν χαμαί, καὶ ἐποίησεν πηλὸν ἐκ τοῦ
πτύσματος, καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς

3. τὸν λόγον τὸν ἐμὸν *G*ς 4. εἶπον οὖν αὐτῷ *G*ς 6. οὐ μὴ γεύσηται (-σεται ς) θανάτου *GLT*ς, θανατον ου μη θεωρηση *B* 9. ποιεις *BGLT*, σὺ π. ς δοξασω *BLT*, δοξάζω *GL*ς 11. υμων *BGL*ς, ἡμῶν *GT* 12. καν *BL*, καὶ ἐὰν *GT*ς 13. ὑμῶν *GT*ς ἀλλ᾽ *G*ς 18. ὁ Ἰησ. *GL*ς 20. ἱεροῦ *BGLT*, *add* διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν καὶ παρῆγεν οὕτως ς 24. ὁ Ἰησ. ς 26. ημας *B*. ἐμὲ *GLT*ς 30. επεθηκεν *B*, ἐπέχρισεν *GLT*ς αυτου *BLT*, *om G*ς

ὀφθαλμούς, 7 καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὕπαγε νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ (ὃ ἑρμηνεύεται ἀπεσταλμένος). ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθεν βλέπων. 8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον, ὅτι προσαίτης ἦν, ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; 9 ἄλλοι ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι ἔλεγον Οὐχί, ἀλλ᾽ ὅμοιος αὐτῷ ἐστίν. ἐκεῖνος ἔλεγεν ὅτι ἐγώ εἰμι. 10 ἔλεγον οὖν αὐτῷ Πῶς ἀνεῴχθησάν σοι οἱ ὀφθαλμοί; 11 ἀπεκρίθη ἐκεῖνος Ὁ ἄνθρωπος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησεν καὶ ἐπέχρισέν μου τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπέν μοι ὅτι ὕπαγε εἰς τὸν Σιλωὰμ καὶ νίψαι. ἀπελθὼν οὖν καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. 12 καὶ εἶπαν αὐτῷ Ποῦ ἔστιν ἐκεῖνος, λέγει Οὐκ οἶδα. 13 ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν· 14 ἦν δὲ σάββατον, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. 15 πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Πηλὸν ἐπέθηκέν μου ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω. 16 ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές Οὐκ ἔστιν οὗτος παρὰ θεοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. 17 λέγουσιν οὖν τῷ τυφλῷ πάλιν Τί σὺ λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνέῳξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν ὅτι προφήτης ἐστίν. 18 οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἦν τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος 19 καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς λέγοντες Οὗτός ἐστιν

1. οφθαλμ. *BLT*, *add* τοῦ τυφλοῦ *GLς*   νιψαι *BGLTς*, *om L*   3. οὖν καὶ ἐν. καὶ ἦλθεν *om B*   4. προσαιτης *BGLT*, τυφλὸς *ς*   6. ελεγον *alterum BLT*, δὲ ἔλ. *L*, δέ *Gς*   6. 7. ουχι αλλ *BLT*, ὅτι *GLς*, *om L*   7. εκεινος *BGTς*, *add* δὲ *L*   8. πως *BGLς*, π. οὖν *LT*   ἠνεῴχθ. *LT*   σοι *Lς*, σου *BGLT*   9. εκεινος *BLT*, *add* καὶ εἶπεν *GLς*   ὁ *om GLTς*   10. οτι *BT*, *om GLς*   11. τον *BGLT*, τὴν κολυμβήθραν τοῦ *ς*   ουν *BLT*, δὲ *Gς*   καὶ *om T*   12. καὶ ειπαν *B*, εἶπαν *LT*, εἶπον οὖν *Gς*   14. εν η ημερα *BLT*, ὅτε *Gς*   17. μου *BGLT*, *post* ὀφθαλμ. *ς*   19. 20. ουκ εστιν . . . ανθρ. *BLT*, οὗτος ὁ ἄνθρ. οὐκ ἔ. παρὰ (*add* τοῦ *Gς*) θεοῦ *GLς*   22. οὖν *om GTς*   23. σὺ τί *GLTς*   ἤνοιξεν *GLTς*   25. ην τυφλος *BLT*, τ. ἦν *GLς*

ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς οὖν βλέπει ἄρτι; 20 ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπαν Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη· 21 πῶς δὲ νῦν βλέπει οὐκ οἴδαμεν, ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν. αὐτὸν ἐρωτήσατε· ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ λαλήσει. 22 ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ χριστόν, ἀποσυνάγωγος γένηται. 23 διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπαν, ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε. 24 Ἐφώνησαν οὖν τὸν ἄνθρωπον ἐκ δευτέρου, ὃς ἦν τυφλός, καὶ εἶπαν αὐτῷ Δὸς δόξαν τῷ θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἁμαρτωλός ἐστιν. 25 ἀπεκρίθη οὖν ἐκεῖνος Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν ἄρτι βλέπω. 26 εἶπον οὖν αὐτῷ Τί ἐποίησέν σοι; πῶς ἤνοιξέν σου τοὺς ὀφθαλμούς; 27 ἀπεκρίθη αὐτοῖς Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; 28 καὶ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν καὶ εἶπον Σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωυσέως ἐσμὲν μαθηταί. 29 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωυσεῖ λελάληκεν ὁ θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. 30 ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς Ἐν τούτῳ γὰρ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἤνοιξέν μου τοὺς ὀφθαλμούς. 31 οἴδαμεν ὅτι ὁ θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει, ἀλλὰ ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. 32 ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι ἠνέῳξέν τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου· 33 εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν. 34 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. 35 Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέ-

2. ἄρτι βλέπει *Gς* ουν *BL*, αὐτοῖς *Gς*, οὖν αὐτοῖς *L*, *om T* 3. εἶπον *GLς* 5. 6. αυτον ερωτ. *BLT*, *post* ἔχει *Gς* 11. ἐκ δευτ. τὸν ἄνθρ. *Gς et L in mg* 13. ὁ ἄνθρ. οὗτος *GTς* 14. εκεινος *BLT*, *add* καὶ εἶπεν *Gς* 15. ουν αυτω *BLT*, δὲ αὐτῷ πάλιν *Gς* 19. και ελοιδ. *B*, ἐλοιδ. οὖν *ς*, ἐλοιδ. *GLT* σὺ εἶ μαθητ. *Gς* 21. Μωσῇ *Gς* 23. ἐν γὰρ τούτῳ *GLς* 24. ἀνέῳξέν *GTς* 25. οτι *BLT*, δὲ ὅτι *Gς* ο θεος *BL*, *post* ἁμαρτ. *GLTς* 27. ἤνοιξ. *GLTς*

βαλον αὐτὸν ἔξω, καὶ εὑρὼν αὐτὸν εἶπεν Σὺ πιστεύεις
εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; 36 Καὶ τίς ἐστιν, ἔφη, κύριε,
ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; 37 εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Καὶ ἑώ-
ρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. 38 ὁ
δὲ ἔφη Πιστεύω, κύριε, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. 39 καὶ
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς Εἰς κρῖμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἦλ-
θον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες τυ-
φλοὶ γένωνται. 40 ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ
μετ' αὐτοῦ ὄντες, καὶ εἶπον αὐτῷ Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί
ἐσμεν; 41 εἶπεν αὐτοῖς Ἰησοῦς Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν
εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία
10 ὑμῶν μένει. 1 ἀμὴν ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ὁ μὴ εἰσερχόμενος
διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων ἀλλὰ ἀνα-
βαίνων ἀλλαχόθεν ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶν καὶ λῃστής· 2 ὁ
δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμήν ἐστιν τῶν προβά-
των. 3 τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς
φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα φωνεῖ κατ'
ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά. 4 ὅταν τὰ ἴδια πάντα ἐκβάλῃ,
ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται, καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκο-
λουθεῖ, ὅτι οἴδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ· 5 ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ
μὴ ἀκολουθήσουσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ
οἴδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. 6 Ταύτην τὴν παροι-
μίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα
ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς. 7 εἶπεν οὖν πάλιν Ἰησοῦς Ἀμὴν
ἀμὴν ὑμῖν λέγω, ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων. 8 πάν-
τες ὅσοι ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶν καὶ λῃσταί· ἀλλ'
οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. 9 ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι'
ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ
ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει. 10 ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχε-
ται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον

1. ειπε *B*, εἶπεν αὐτῷ *GLTς* 2. ανθρωπου *BG*, θεοῦ *GLTς* και τις εστιν εφη *B*, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος Τίς ἐστιν *L*, ἀπεκρ. ἐκ. καὶ εἶπεν (*add* καὶ *GT*) τίς ἐστιν *GTς* 3. εἶπε δὲ αὐτῷ *Gς* 8. καὶ ἤκουσαν *GLς* 8. 9. οἱ ὄντες μ. αὐτοῦ *Gς* 10. ὁ Ἰησ. *GLTς* 11. η *BLT*, ἡ οὖν *GLς* 12. λέγω ὑμῖν *GLTς* 17. φωνει *BGLT*, καλεῖ *Gς* 18. οταν *B*, καὶ ὅταν *GLTς* παντα *BLT*, πρόβατα *Gς* 21. ἀκολουθήσωσιν *Gς* 24. παλιν *B*, π. ὁ *T*, αὐτοῖς π. ὁ *L*, π. αὐτοῖς ὁ *Gς* 25. λέγω ὑμῖν *GLTς* εγω *BLT*, ὅτι ἐγώ *GLς* 26. πρὸ ἐμοῦ ἦλθον *Gς*

ἵνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν. 11 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· 12 ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμήν, οὗ οὐκ ἔστιν τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησιν τὰ πρόβατα καὶ φεύγει, καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει, 13 ὅτι μισθωτός ἐστιν καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. 14 ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκουσίν με τὰ ἐμά, 15 καθὼς γινώσκει με ὁ πατὴρ κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. 16 καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κἀκεῖνα δεῖ με ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσιν, καὶ γενήσονται μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. 17 διὰ τοῦτό με ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. 18 οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. 19 Σχίσμα πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. 20 ἔλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; 21 ἄλλοι ἔλεγον Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστιν δαιμονιζομένου· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοῖξαι;

22 Ἐγένετο τότε τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις· χειμὼν ἦν, 23 καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος. 24 ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι καὶ ἔλεγον αὐτῷ Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ χριστός, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. 25 ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ· 26 ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· ὅτι οὐκ ἐστὲ

4. εστιν *BLT*, εἰσὶ *G*ς 6. σκορπιζει *BL*, *add* τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει *GLT*ς 8. γινωσκουσιν με τα εμα *BGLT*, γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν *G*ς 11. με δεῖ *G*ς 12. γενησονται *BG*, -σεται *GLT*ς 13. ὁ πατήρ με *G*ς 15. αἴρει *GLT*ς, ηρεν *B* 17. τὴν *om B* 18. σχίσμα οὖν π. *G*ς 23. ἀνοίγειν *GL*ς 24. τοτε *B*, δὲ *GLT*ς 25. χειμων *BT*, καὶ χ. *GL*ς 26. τοῦ Σολομῶντος ς εκυκλευσαν *B* 28. παρησια *B* 29. οὐ πιστεύετε *GLT*ς 31. ἀλλ' *G*ς οτι ουκ *BGL*, οὐ γάρ *GLT*ς

ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. 27τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούουσιν, κἀγὼ γινώσκω αὐτά, καὶ ἀκολουθοῦσίν μοι, 28κἀγὼ δίδωμι αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον, καὶ οὐ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. 29ὁ πατήρ μου, ὃς δέδωκέν μοι, πάντων μείζων ἐστίν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός. 30ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. 31Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. 32ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Πολλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν καλὰ ἐκ τοῦ πατρός· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον ἐμὲ λιθάζετε; 33ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ ἄνθρωπος ὢν ποιεῖς σεαυτὸν θεόν. 34ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰησοῦς Οὐκ ἔστιν γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ εἶπα Θεοί ἐστε; 35εἰ ἐκείνους εἶπεν θεούς, πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή, 36ὃν ὁ πατὴρ ἡγίασεν καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον Υἱὸς τοῦ θεοῦ εἰμί; 37εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 38εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύετε, ἵνα γνῶτε καὶ γινώσκητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. 39Ἐζήτουν οὖν πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν, 40καὶ ἀπῆλθεν πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων, καὶ ἔμενεν ἐκεῖ. 41καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλεγον, ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν οὐδέν, πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου ἀληθῆ ἦν. 42καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν ἐκεῖ.

11 1Ἦν δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς· 2ἦν δὲ

1. εμων *BL*, *add* καθὼς εἶπον ὑμῖν *GLTς* 2. ἀκούει *GLTς* 3. διδ. αυτ. *B*, *post* αἰώνιον *GLTς* 5.6. παντων μειζων *BT*, μ. π. *GLς* 7. πατρος *BT*, *add* μου *GLς* 10. καλα *B*, *ante* ἔδειξα *L*, *ante* ἔργα *GTς* πατρος *BLT*, *add* μου *GLς* με λιθ. *L*, λιθ. με *GLTς* 11. ιουδαιοι *BLT*, *add* λέγοντες *Gς* 13. ὁ Ἰησ. *GLTς* 14. ὅτι *om Gς* εἶπον *L* 20. πιστευετε *BL*, πιστεύσατε *GTς* 21. γινωσκητε *BLT*, πιστεύσητε *Gς* 22. τω πατρι *BGLT*, αὐτῷ *Gς* αὐτὸν πάλιν *T* 25. ἔμεινεν *Gς* 28. πολλοι επιστ. *BL*, ἐπ. πολλοὶ *GTς* ἐκεῖ εἰς αὐτόν *Gς*

Μαριὰμ ἡ ἀλείψασα τὸν κύριον μύρῳ καὶ ἐκμάξασα τοὺς
πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος
ἠσθένει. 3 ἀπέστειλαν οὖν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγου-
σαι Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. 4 ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστιν πρὸς θάνατον, ἀλλ᾽
ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ
δι᾽ αὐτῆς. 5 ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν καὶ τὴν
ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ τὸν Λάζαρον. 6 ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι
ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο ἡμέρας·
7 ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς μαθηταῖς Ἄγωμεν εἰς τὴν
Ἰουδαίαν πάλιν. 8 λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί Ῥαββί, νῦν
ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;
9 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Οὐχὶ δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς ἡμέρας;
ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς
τοῦ κόσμου τούτου βλέπει· 10 ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ
νυκτί, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 11 ταῦτα
εἶπεν, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν
κεκοίμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. 12 εἶπον
οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.
13 εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι
δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. 14 τότε
οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ Λάζαρος ἀπέθανεν,
15 καὶ χαίρω δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ·
ἀλλ᾽ ἄγωμεν πρὸς αὐτόν. 16 εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμε-
νος δίδυμος τοῖς συμμαθηταῖς Ἄγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀπο-
θάνωμεν μετ᾽ αὐτοῦ. 17 Ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν
τέσσαρας ἤδη ἡμέρας ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. 18 ἦν δὲ ἡ
Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκα-
πέντε· 19 πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς
τὴν Μάρθαν καὶ Μαριάμ, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς
περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. 20 ἡ οὖν Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι Ἰη-
σοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ

1. μαριαμ *B*, Μαρία *GLTς* 10. μαθηταις *BGLTς*, *add* αὐτοῦ *L* 13. ὁ Ἰησ. ς εἰσιν ὧραι *Gς* 19. οι μαθηται αυτω (αὐτοῦ *Gς*) *BGLς*, αὐτῷ *T* 22. ουν *BGLTς*, *om L* 24. ἀλλὰ *LT* 26. ελθων ουν ο ι. *BGT*, ἦλθεν οὖν ὁ Ἰ. καὶ *L* 27. ηδη *B*, *post* ἡμέρ. *GLς*, *om T* 29. πολλοι δε *BLT*, καὶ π. *Gς* 30. την *BL*, τὰς περὶ *GTς* Μαρίαν *Gς* 31. αδελφου *BT*, *add* αὐτῶν *GLς* ὁ Ἰησοῦς ς

ἐκαθέζετο. 21 εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα πρὸς Ἰησοῦν Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός μου· 22 καὶ νῦν οἶδα, ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν θεὸν δώσει σοι ὁ θεός. 23 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. 24 λέγει αὐτῷ ἡ Μάρθα Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 25 εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται, 26 καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. πιστεύεις τοῦτο; 27 λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. 28 καὶ τοῦτο εἰποῦσα ἀπῆλθεν καὶ ἐφώνησεν Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρᾳ εἰποῦσα Ὁ διδάσκαλος πάρεστιν καὶ φωνεῖ σε. 29 ἐκείνη δέ, ὡς ἤκουσεν, ἠγέρθη ταχύ, καὶ ἤρχετο πρὸς αὐτόν· 30 οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἔτι ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. 31 οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ παραμυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαριάμ, ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, δόξαντες ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. 32 ἡ οὖν Μαριὰμ ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτὸν ἔπεσεν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πόδας, λέγουσα αὐτῷ Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἄν μου ἀπέθανεν ὁ ἀδελφός. 33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν 34 καὶ εἶπεν Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; 35 λέγουσιν αὐτῷ Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 36 ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. 37 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον Οὐκ ἐδύνατο οὗτος ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; 38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον· ἦν δὲ σπήλαιον,

1. ἡ *om L* τὸν Ἰησ. *GLTς* κύριε *om B*
2. ουκ αν απεθ. ο αδ. μου *BL*, οὐκ ἂν ὁ ἀδ. μ. ἐτεθνήκει *T*, ὁ ἀδ. μ. οὐκ ἂν ἐτεθνήκει (*an* ἀπέθανε *G*) *Gς* και *BL*, ἀλλὰ καὶ *GLTς* 5. ἡ *om Gς* 11. τουτο *BT*, ταῦτα *GLς* 12. Μαρίαν *Gς* ειπασα *B* 13. δε *B*, *om GLTς*
14. ἐγείρεται *GTς* ηρχετο *BL*, ἔρχεται *GLTς* 15. ετι *BL*, *om GTς* 19. δοξαντες *BG*, λέγοντες *GLTς* 21. ὁ Ἰησ. *Gς* εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ *Lς* 22. μου απεθ. *BT*, ἀπ. μου *GLς* 28. ἠδύν. *GTς*

καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ᾽ αὐτῷ. 39 λέγει ὁ Ἰησοῦς Ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ τοῦ τετελευτηκότος Μάρθα Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστιν. 40 λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς ὄψῃ τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ; 41 ἦραν οὖν τὸν λίθον· ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄνω καὶ εἶπεν Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου. 42 ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 43 καὶ ταῦτα εἰπὼν φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασεν Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. 44 ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. λέγει Ἰησοῦς αὐτοῖς Λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε αὐτὸν ὑπάγειν. 45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαριὰμ καὶ θεασάμενοι ὃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· 46 τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν Ἰησοῦς.

47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον Τί ποιοῦμεν, ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ ποιεῖ σημεῖα; 48 ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτως, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν, καὶ ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος. 49 εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν, 50 οὐδὲ λογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. 51 τοῦτο δὲ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν, ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου ἐπροφήτευσεν, ὅτι ἤμελλεν Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, 52 οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλὰ ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς ἕν. 53 Ἀπ᾽ ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας ἐβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν

1. ὁ *om* L   2. τετελευτ. BGLT, τεθνηκ. Gς   4. ὄψει ς
5. λιθον BGLT, *add* οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος ς
10. εξηλθεν BT, καὶ ἐξ. GLς   12. ιησ. αυτοις BT, αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς GLς   13. αφετε αυτον BT, ἄφετε GLς   15. ο B, ἃ GLTς   ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ς   16. α BGLTς, ὃ L
17. ὁ Ἰησ. Gς   20. σημεῖα ποιεῖ Gς   24. λογιζ. BGLT, διαλογίζ. Gς   27. προεφήτ. Gς   28. ἔμελλ. ὁ Ἰησ. Gς   29. ἀλλ᾽ GLTς   31. συνεβουλ. GTς

αὐτόν. 54 ὁ οὖν Ἰησοῦς οὐκέτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν
τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν ἐγ-
γὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην πόλιν, κἀκεῖ ἔμει-
νεν μετὰ τῶν μαθητῶν. 55 ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰου-
δαίων, καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας
πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. 56 ἐζήτουν οὖν
τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκό-
τες Τί δοκεῖ ὑμῖν, ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;
57 δεδώκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἐντολὰς
ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἔστιν μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν
αὐτόν.

12 1 Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς
Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν Ἰη-
σους. 2 ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα
διηκόνει, ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν ἐκ τῶν συνανακειμένων
αὐτῷ. 3 ἡ οὖν Μαριὰμ λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου
πιστικῆς πολυτίμου ἤλειψεν τοὺς πόδας Ἰησοῦ καὶ ἐξέμαξεν
ταῖς θριξὶν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπλήσθη
ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου. 4 λέγει δὲ ὁ Ἰσκαριώτης εἷς ἐκ
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι, 5 Διὰ
τί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων καὶ
ἐδόθη πτωχοῖς; 6 εἶπεν δὲ τοῦτο οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν
ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν καὶ τὸ γλωσσόκομον
ἔχων τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν. 7 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς Ἄφες
αὐτήν, ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ
αὐτό· 8 τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν,
ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. 9 Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν
Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστίν, καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μό-
νον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν ὃν ἤγειρεν ἐκ νε-
κρῶν. 10 ἐβουλεύσαντο δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λά-

1. ο ουν ιησ. B, Ἰησ. οὖν GLTς 3. εμεινεν B, διέτριβεν GLTς 4. μαθητων BT, add αυτοῦ GLς 9. ἐντολὴν GLς 13. λαζαρος BL, add ὁ τεθνηκὼς GLTς ὁ Ἰησ. GLTς 15. εκ BT, om GLς συνανακειμ. Bς, ἀνακειμ. σὺν GLT 17. τοῦ Ἰησ. GLTς 18. ἐπληρώθη GLTς 19. δε BT, οὖν GLς ο ισκαριωτης BT, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης post μαθ. αὐτοῦ GLς 24. εχων BG, εἶχεν καὶ GLTς 25. ινα BGLT, om Gς τηρηση (-σει B?) BGLT, τετήρηκεν Gς 30. και οι B, οἱ GLTς

ζαρον ἀποκτείνωσιν, 11 ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν
Ἰουδαίων καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν,
ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, 13 ἔλα-
βον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων καὶ ἐξῆλθον εἰς ὑπάντησιν αὐ-
τῷ, καὶ ἐκραύγαζον Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι κυρίου καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. 14 εὑρὼν δὲ
ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστιν γεγραμ-
μένον 15 *Μὴ φοβοῦ, ἡ θυγάτηρ Σιών· ἰδοὺ ὁ βασιλεύς
σου ἔρχεται καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου.* 16 ταῦτα οὐκ
ἔγνωσαν αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ τὸ πρῶτον, ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη
Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ γε-
γραμμένα καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. 17 ἐμαρτύρει οὖν ὁ
ὄχλος ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ
μνημείου καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· 18 διὰ τοῦτο καὶ
ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι ἤκουσαν τοῦτο αὐτὸν πεποιη-
κέναι τὸ σημεῖον. 19 οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπαν πρὸς ἑαυτούς
Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε ὁ κόσμος ὀπίσω
αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δὲ Ἕλληνές τινες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων ἵνα
προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ· 21 οὗτοι οὖν προσῆλθον Φι-
λίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐ-
τὸν λέγοντες Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. 22 ἔρχε-
ται ὁ Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, ἔρχεται Ἀνδρέας
καὶ Φίλιππος καὶ λέγουσιν τῷ Ἰησοῦ. 23 ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπο-
κρίνεται αὐτοῖς λέγων Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 24 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ
ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς
μόνος μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. 25 ὁ
φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν

4. ο *BGς*, *om LT*. ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται *L in mg* 6. εκραυγαζον *BLT*, ἐκραύγ. λέγοντες *L*, ἔκραζον *Gς* 7. και ο *B*, ὁ *GLς*, *om T* 9. η (*om LT*) θυγατηρ *BLT*, θύγατερ *Gς* 10. ταυτα *BLT*, *add* δὲ *GLς* 11. οἱ μαθ. αὐτοῦ *GLTς* 12. ὁ Ἰ. *GLς* 14. ὅτε τὸν *G in mg* 16. ἤκουσεν *ς* 20. ελλ. τινες *BLT*, τινες Ἕλλ. *GLς* 21. προσκυνήσουσιν *LT* 24. ο *BT*, *om GLς* ερχεται ανδρ. *BLT*, καὶ πάλιν Ἀνδρ. *Gς* 25. και λεγ. *BLT*, λέγ. *Gς* ἀπεκρίνατο *GLTς* 30. απολλυει *B*

ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. 26 ἐάν ἐμοί τις διακονῇ, ἐμοὶ ἀκολουθείτω, καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται. ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. 27 νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται, καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην· 28 Πάτερ, δόξασόν μου τὸ ὄνομα. ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδόξασα καὶ πάλιν δοξάσω. 29 ὁ ὄχλος ὁ ἑστὼς καὶ ἀκούσας ἔλεγεν βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι ἔλεγον Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. 30 ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν Ἰησοῦς Οὐ δι' ἐμὲ ἡ φωνὴ αὕτη γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. 31 νῦν κρίσις ἐστὶν τοῦ κόσμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω, 32 κἀγὼ ἂν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. 33 τοῦτο δὲ ἔλεγεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 34 ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ ὄχλος Ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου ὅτι ὁ χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ πῶς λέγεις σὺ ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου; 35 εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς ἐν ὑμῖν ἐστίν. περιπατεῖτε ὡς τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει. 36 ὡς τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε.

Ταῦτα ἐλάλησεν Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν. 37 τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν, 38 ἵνα ὁ λόγος Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπεν, Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; 39 διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἠσαΐας· 40 Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ νοήσωσιν τῇ καρδίᾳ καὶ στραφῶσιν καὶ ἰάσομαι αὐ-

2. *διακονῇ τις Gς* 3. *εαν BGLT, καὶ ἐάν ς* 7. *μου B, σου GLTς* 8. *ο οχλ. BL, ὁ οὖν ὄχλ. GLTς* 9. *ἑστηκὼς L* 10. *και ειπεν ιησ. B, ὁ (om T) Ἰησ. κ. εἶπεν GLTς* 11. *αὕτη ἡ φωνὴ Gς* 13. *ἐὰν GLTς* 16. *ουν BT, om GLς* 17. *σὺ λέγεις GLς* 20. *μεθ' ὑμῶν ς* 20 *et* 22. *ἕως τὸ Gς* 24. *ὁ Ἰησ. Gς* 30. *επωρωσεν BT* 32. *ἐπιστραφ. Gς* *ιασομαι BGLT, ἰάσωμαι GL*

τούς. 41 ταῦτα εἶπεν Ἠσαΐας, ὅτι εἶδεν τὴν δόξαν αὐτοῦ,
καὶ ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ. 42 ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόν-
των πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρι-
σαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται·
43 ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤ περ
τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 44 Ἰησοῦς δὲ ἔκραξεν καὶ εἶπεν Ὁ
πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ ἀλλὰ εἰς τὸν πέμ-
ψαντά με, 45 καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.
46 ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. 47 καὶ ἐάν τίς μου ἀκούσῃ
τῶν ῥημάτων καὶ μὴ φυλάξῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ
γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ᾽ ἵνα σώσω τὸν κό-
σμον. 48 ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου
ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρι-
νεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. 49 ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ
ἐλάλησα, ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με πατὴρ αὐτός μοι ἐντολὴν δέ-
δωκεν τί εἴπω καὶ τί λαλήσω. 50 καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ
αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν ἐγὼ λαλῶ, καθὼς εἴ-
ρηκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως λαλῶ.

1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι 13
ἦλθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς
τὸν πατέρα ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς
τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. 2 καὶ δείπνου γινομένου, τοῦ δια-
βόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν ἵνα παραδοῖ αὐτὸν
Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, 3 εἰδὼς ὅτι πάντα ἔδωκεν αὐτῷ
ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας καὶ ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθεν καὶ πρὸς
τὸν θεὸν ὑπάγει, 4 ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησιν
τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέζωσεν ἑαυτόν· 5 εἶτα βάλ-
λει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας
τῶν μαθητῶν καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.
6 ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον. λέγει αὐτῷ Κύριε, σύ

1. οτι *BLT*, ὅτε *Gς* 7. ἀλλ᾽ *Gς* 9. ινα *B*, ἵνα πᾶς *GLTς* 11. φυλαξη *BGLT*, πιστεύσῃ *Gς* 16. ἔδωκε *Gς* 18. λαλῶ ἐγὼ *GTς* 21. ηλθεν *BLT*, ἐλήλυθεν *Gς* 23. γενομένου *GLTς* 24. 25. ινα παρ. (παραδῷ *G*) — ισκαριωτης *BGLT*, Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτου ἵνα παραδοῖ αὐτόν (αὐτὸν παραδῷ *Gς*) *GLς* 25. ειδως *BLT*, add ὁ Ἰησοῦς *GLς* δέδωκεν *GLTς* 31. λεγει *BT*, καὶ λ. *GLς* αυτω *BLT*, add ἐκεῖνος *Gς*

μου νίπτεις τοὺς πόδας; 7 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. 8 λέγει αὐτῷ Πέτρος Οὐ μὴ νίψῃς μου τοὺς πόδας εἰς τὸν αἰῶνα. ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. 9 λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος Κύριε, μὴ τοὺς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. 10 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ὁ λελουμένος οὐκ ἔχει χρείαν εἰ μὴ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστιν καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. 11 ᾔδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε. 12 Ὅτε οὖν ἔνιψεν τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀνέπεσεν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; 13 ὑμεῖς φωνεῖτέ με ὁ διδάσκαλος καὶ κύριος, καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ. 14 εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας· 15 ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. 16 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστιν δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. 17 εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε ἐὰν ποιῆτε αὐτά. 18 οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ οἶδα τίνας ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων μου τὸν ἄρτον ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. 19 ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα πιστεύσητε ὅταν γένηται ὅτι ἐγώ εἰμι. 20 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ λαμβάνων, ἄν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. 21 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι καὶ ἐμαρτύρησεν καὶ εἶπεν Ἀμὴν ἀμὴν ὑμῖν λέγω ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. 22 ἔβλεπον εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. 23 ἦν ἀνακείμενος εἷς ἐκ τῶν

3. *μου τους π. BLT, τ. π. μου GLς* 4. *αυτω BT, Ἰησοῦς L, Ἰησ. αὐτῷ L, αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Gς* 5. *πετρος σιμων B* 7. *ὁ Ἰησ. GLς οὐ χρείαν ἔχει Gς ει μη BL, ἢ GTς* 10. *οτι BLT, om Gς* 11. *και BGTς, om L* 12. *και ανεπεσε BT, καὶ (om Gς) ἀναπεσὼν GLς*

14. 15. *ει ουν usque ad διδασκαλος bis B* 21. *εγω BGLTς, add γὰρ L τινας B, οὓς GLTς* 22. *μου B, μετ' ἐμοῦ GLTς* 23. *ἐπ' om B* 24. *πιστεύσητε(-ευητε B) BLT, post γένηται GLς* 25. *ἐάν Gς* 27. *ὁ Ἰησ. GLς* 28. *λέγω ὑμῖν GLTς* 29. *εις BT, οὖν εἰς GLς* 30. *ἦν δὲ GLς ἐκ om ς*

μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα Ἰησοῦς·
24 νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος καὶ λέγει αὐτῷ Εἰπὲ
τίς ἐστιν περὶ οὗ λέγει. 25 ἀναπεσὼν ἐκεῖνος οὕτως ἐπὶ τὸ
στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ Κύριε, τίς ἐστιν; 26 ἀπο-
κρίνεται οὖν Ἰησοῦς Ἐκεῖνός ἐστιν, ᾧ ἐγὼ βάψω τὸ ψω-
μίον καὶ δώσω αὐτῷ. βάψας οὖν ψωμίον λαμβάνει καὶ
δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτου. 27 καὶ μετὰ τὸ ψω-
μίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ
Ἰησοῦς Ὃ ποιεῖς ποίησον τάχιον. 28 τοῦτο οὐδεὶς ἔγνω τῶν
ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ· 29 τινὲς γὰρ ἐδόκουν,
ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς
Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν, ἢ τοῖς πτω-
χοῖς ἵνα τι δῷ. 30 λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος ἐξῆλθεν
εὐθύς· ἦν δὲ νύξ. ὅτε οὖν ἐξῆλθεν, 31 λέγει Ἰησοῦς Νῦν
ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν
αὐτῷ, 32 καὶ ὁ θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν αὐτῷ, καὶ εὐθὺς
δοξάσει αὐτόν. 33 τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμί.
ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι ὅπου
ἐγὼ ὑπάγω ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν, καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.
34 ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους,
καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.
35 ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν
ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. 36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέ-
τρος Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ὅπου ὑπάγω
οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ἀκολουθήσεις δὲ ὕστε-
ρον. 37 λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος Κύριε, διὰ τί οὐ δύνα-
μαί σοι ἀκολουθεῖν ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω.
38 ἀποκρίνεται Ἰησοῦς Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις;

1. ὁ Ἰησ. *GLTς* 2. 3. *και λ. αυτω ειπε τις εστιν BLT*, πυθέσθαι τίς ἂν εἴη *Gς* 3. *αναπεσ. BT, add* δὲ *GLς* *ουτως BT, om GLς* 5. *ουν BLT, om GLς* 5. 6. *βαψω το ψ. κ. δ. αυτω BGT*, ἐμβάψας (βάψ. *Gς*) τὸ ψ. ἐπιδώσω *GLς* 6. *βαψας ουν BLT*, καὶ ἐμβάψ. (βάψ. *G in m*) *GLς* τὸ ψωμίον *GLTς* *λαμβανει και BT, om GLς* 7. Ἰσκαριώτῃ *GLς* 9 *et* 11 *et* 14. ὁ Ἰησ. *GLς* 9. *τουτο B, add* δὲ *GLTς* 11. ὁ Ἰούδ. *Gς* 13. 14. *εξηλθεν ευθυς BGLT*, εὐθέως ἐξ. *GLς* 14. οὖν *om GTς* 16. *αυτω BL, add* εἰ ὁ θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ *GLTς* 19. *εγω υπαγω BGLT*, ὑπ. ἐ. *Gς* 24. *απεκρ. BLT, add* αὐτῷ *Gς* ὁ Ἰησ. *Gς* 25. ὕστερον δὲ ἀκολ. μοι *Gς* 26. ὁ *om GLT* 27. ἀκολουθῆσαι *GLTς* 28. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς *Gς*

ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἀλέκτωρ φωνήσῃ ἕως οὗ ἀρ-
14 νήσῃ με τρίς. 1 Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε
εἰς τὸν θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 2 ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πα-
τρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν. ὅτι
πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· 3 καὶ ἐὰν πορευθῶ, ἑτοι-
μάσω τόπον ὑμῖν· πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήμψομαι ὑμᾶς
πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ καὶ ὑμεῖς ἦτε. 4 καὶ
ὅπου ὑπάγω οἴδατε τὴν ὁδόν. 5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς Κύ-
ριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ ὑπάγεις· πῶς οἴδαμεν τὴν ὁδόν;
6 λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ
ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.
7 εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἂν ᾔδειτε· ἀπ' ἄρτι
γινώσκετε αὐτὸν καὶ ἑωράκατε. 8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος
Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 9 λέγει
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ
ἔγνωκάς με, Φίλιππε; ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ ἑώρακεν τὸν πατέρα·
πῶς σὺ λέγεις Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα; 10 οὐ πιστεύεις ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν; τὰ ῥήματα ἃ
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ἐν ἐμοὶ
μένων ποιεῖ τὰ ἔργα αὐτοῦ. 11 πιστεύετέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ
πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ
πιστεύετέ μοι. 12 ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τού-
των ποιήσει, ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα πορεύομαι, 13 καὶ
ὅ τι ἂν αἰτῆτε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δο-
ξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. 14 ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ
ὀνόματί μου, ἐγὼ τοῦτο ποιήσω. 15 ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς

1. φωνηση *BGLT*, -σει *G*ς αρνηση *BLT*, ἀπαρν. *GL*ς
4. ὅτι *om G*ς 5. πορευθω *BL*, *add* καὶ *GT*ς 6. ὑμῖν τόπον *GLT*ς 8. οπου *BL*, *add* ἐγὼ *GLT*ς την οδον *BGLT*, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε *GL*ς 9. πως *BL*, καὶ πῶς *GLT*ς οιδαμεν την οδον *BGLT*, δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι *G*ς
12. αν ηδειτε *BG*, ἐγνώκειτε ἂν *GLT*ς απ *B*, καὶ ἀπ' *GLT*ς
13. εωρακατε *B*, *add* αὐτόν *GLT*ς 15. τοσούτῳ χρόνῳ *L*
17. πως *BL*, καὶ πῶς *GT*ς 19. λεγω *BT*, λαλῶ *GL*ς εν *BLT*, ὁ ἐν *GL*ς 20. μενων *BT*, *add* αὐτὸς *GL*ς αυτου *BL*, αὐτός *T*, *om GL*ς 21. εμοι *BGLT*, *add* ἐστιν ς
αυτου *B*, αὐτὰ *GLT*ς 22. μοι *om T* 24. πατέρα μου *G*ς 25. αἰτήσητε *GLT*ς 26. με *BL*, *om GLT*ς
27. εγω τουτο *B*, εγω *GLT*ς, τοῦτο *L*

ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσετε. 16 κἀγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μεθ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα ᾖ, 17 τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ οὐδὲ γινώσκει· ὑμεῖς γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ᾽ ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἐστίν. 18 οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς, ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. 19 ἔτι μικρόν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκέτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με, ὅτι ἐγὼ ζῶ καὶ ὑμεῖς ζήσετε. 20 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑμεῖς γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν ὑμῖν. 21 ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, κἀγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν. 22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης, Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; 23 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιησόμεθα. 24 ὁ μὴ ἀγαπῶν με τοὺς λόγους μου οὐ τηρεῖ· καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε οὐκ ἔστιν ἐμὸς ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός. 25 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ᾽ ὑμῖν μένων· 26 ὁ δὲ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. 27 ἐγὼ εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία μηδὲ δειλιάτω. 28 ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν ὅτι πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα, ὅτι ὁ πατὴρ μείζων μου ἐστίν. 29 καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται πιστεύσητε. 30 οὐκέτι πολλὰ λαλήσω μεθ᾽ ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων, καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐ-

1. τηρήσατε *GLTς* καὶ ἐγὼ *Gς* 3. η *BL*, ᾖ *ante* μεθ *T*, μένῃ *ante* μεθ᾽ *Gς* 4. γινωσκει *BL*, *add* αὐτό *GLTς* υμεις *BLT*, *add* δὲ *GLς* 5. εστιν *BL*, ἔσται *GTς* 8. ζήσεσθε *GLς* 8. 9. υμεις γν. *BL*, ὑ. γν. *GTς*, γν. *L* 12. καὶ ἐγὼ *Gς* 14. τι *BLς*, καὶ τί *GT* 15. ὁ Ἰησ. *ς* 18. ποιήσομεν *Gς* 23. εγω *B*, *om GLTς* 28. οτι *prius BGLT*, ὅτι εἶπον *ς* πατηρ *BLT*, *add* μου *Gς* 31. τοῦ κόσμου τούτου *ς* ουκ εχει *BGLTς*, εὑρήσει *G*

δέν, 31ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ
καθὼς ἐντολὴν ἔδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὕτως ποιῶ. ἐγείρε-
15 σθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. 1Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή,
καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστιν. 2πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ
φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό, καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, κα-
θαίρει αὐτὸ ἵνα καρπὸν πλείονα φέρῃ. 3ἤδη ὑμεῖς καθα-
ροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν· 4μείνατε ἐν ἐμοί,
κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν
ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μένῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ, οὕτως οὐδὲ υμεῖς,
ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μένητε. 5ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ
κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρ-
πὸν πολύν, ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδὲ ἕν. 6ἐὰν
μή τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆμα καὶ ἐξη-
ράνθη, καὶ συνάγουσιν αὐτὰ καὶ εἰς πῦρ βάλλουσιν, καὶ
καίεται. 7ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοὶ καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν
μείνῃ, ὃ ἂν θέλητε αἰτήσασθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. 8ἐν
τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε
καὶ γένησθε ἐμοὶ μαθηταί. 9καθὼς ἠγάπησέν με ὁ πατὴρ
κἀγὼ ὑμᾶς ἠγάπησα· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. 10ἐὰν
τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, κα-
θὼς ἐγὼ τοῦ πατρὸς τὰς ἐντολὰς τετήρηκα καὶ μένω αὐτοῦ
ἐν τῇ ἀγάπῃ. 11ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ
ἐν ὑμῖν ῃ καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. 12αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν-
τολὴ ἡ ἐμή, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.
13μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδὲ εἷς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ. 14ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ,
ἐὰν ποιῆτε ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. 15οὐκέτι λέγω ὑμᾶς
δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδεν τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος·
ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πα-
τρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν. 16οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ'

1. και *BGLTς*, om *L* 2. εντολην εδωκεν *BL*, ἐνετείλατό *GTς* 6. πλείονα καρπὸν *Gς* 9. μενη *BL*, μείνῃ *GLTς* 10. μείνητε *GTς* 12. οὐδέν *GLTς* 13. μείνῃ *GTς* 14. αὐτὸ *G in mg* εἰς τὸ πῦρ *GT* 16. ὃ ἐὰν *GTς* αιτησασθε *BGLT*, -σεσθε *Gς* 18. γενησθε *BGL*, γενήσεσθε *GTς* 19. υμ. ηγαπ. *BLT*, ἠγ. ὑμ. *GLς* 21. του πατρ. τ. εντ. *BLT*, τὰς ἐντ. τ. πατρ. *L et add* μου *Gς* 23. υμιν η *BGLT*, ὑμῖν μείνῃ *Gς* 25. ουδε εις *B*, οὐδεὶς *GLTς* 27. ο *BT*, ἃ *L*, ὅσα *Gς* ὑμᾶς λέγω *Gς*

ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε
καὶ καρπὸν φέρητε καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ, ἵνα ὅ τι ἂν
αἰτῆτε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου δῷ ὑμῖν. 17 ταῦτα
ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 18 Εἰ ὁ κόσμος
ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν.
19 εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι
δὲ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστέ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ
τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. 20 μνημο-
νεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστιν δοῦλος μεί-
ζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν·
εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν.
21 ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν εἰς ὑμᾶς διὰ τὸ ὄνομά μου,
ὅτι οὐκ οἴδασιν τὸν πέμψαντά με. 22 εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλά-
λησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ πρόφασιν οὐκ
ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. 23 ὁ ἐμὲ μισῶν καὶ τὸν
πατέρα μου μισεῖ. 24 εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς ἃ
οὐδεὶς ἄλλος ἐποίησεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴχοσαν· νῦν δὲ καὶ
ἑωράκασιν καὶ μεμισήκασιν καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.
25 ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν γεγραμ-
μένος, ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. 26 ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παρά-
κλητος ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρός, τὸ πνεῦμα
τῆς ἀληθείας ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρ-
τυρήσει περὶ ἐμοῦ. 27 καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ'
ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἐστέ. 1 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ 16
σκανδαλισθῆτε. 2 ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν ὑμᾶς· ἀλλ'
ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς δόξῃ λατρείαν
προσφέρειν τῷ θεῷ. 3 καὶ ταῦτα ποιήσουσιν, ὅτι οὐκ ἔγνω-
σαν τὸν πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 4 ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα
ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα αὐτῶν, μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶ-
πον ὑμῖν. ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, ὅτι μεθ' ὑμῶν
ἤμην· 5 νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. καὶ οὐδεὶς
ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με Ποῦ ὑπάγεις; 6 ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα
ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. 7 ἀλλ' ἐγὼ
τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω.

3. *αἰτήσητε GLTς* 12. *εις υμας BGLT, ὑμῖν GLς* 14. *ειχοσαν BLT, εἶχον Gς* 17. *πεποίηκεν GTς εἶχον Gς* 19. *γεγραμμ. BLT, ante ἐν τῷ ν. Gς* 26. *ὑμᾶς om B* 27. *ποιήσουσιν ὑμῖν ς* 29. *ωρα αυτων BL, ὥρα GTς*

ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητος οὐ μὴ ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. 8 *καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως·* 9 *περὶ ἁμαρτίας μέν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ·* 10 *περὶ δικαιοσύνης δέ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με·* 11 *περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.* 12 *ἔτι πολλὰ ἔχω ὑμῖν λέγειν, ἀλλ' οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι·* 13 *ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.* 14 *ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήμψεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.* 15 *πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ ἐμά ἐστιν· διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.* 16 *μικρόν, καὶ οὐκέτι θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρόν, καὶ ὄψεσθέ με.* 17 *Εἶπαν οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους Τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρόν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρόν, καὶ ὄψεσθέ με; καὶ ὅτι ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;* 18 *ἔλεγον οὖν Τί ἐστιν τοῦτο ὃ λέγει μικρόν; οὐκ οἴδαμεν.* 19 *ἔγνω Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον Μικρόν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με, καὶ πάλιν μικρόν, καὶ ὄψεσθέ με;* 20 *ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.* 21 *ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκέτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαράν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.* 22 *καὶ ὑμεῖς οὖν νῦν μὲν λύπην ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς*

1. *γαρ BTς, add ἐγὼ GL* *ου μη ελθη B, οὐκ ἐλεύσεται GLTς* 6. *μου om BT* 7. 8. *υμιν λεγειν BLT, λ. ὑ. GLς* 9. 10. *εις την αληθ. πασαν BL, εἰς π. τὴν ἀλ. Gς, ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ GT* 10. *οσα BL, ὅσα ἂν GTς* 14. *λήμψεται ς et L in m* 15. *ουκετι BGL, οὐ GLTς* *με alterum BLT, add ὅτι (add ἐγὼ ς) ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα GLς* 18. *οτι BL, ὅτι ἐγὼ GTς* 19. *τοῦτο τί ἐστιν GTς* 19. 20. *μικρον ουκ οιδαμεν B, τὸ μικρόν; οὐκ οἴδ. τί λαλεῖ. GLTς* 20. *ἔγνω οὖν Lς ὁ Ἰησ. GLς* 24. *υμεις alterum BL, add δὲ GTς* 28. *εγενηθη B* 29. *λύπην μὲν νῦν GTς* *εχετε BGLTς, ἕξετε L*

ἀρεῖ ἀφ᾽ ὑμῶν, 23καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε
οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἄν τι αἰτήσητε τὸν πα-
τέρα, δώσει ὑμῖν ἐν τῷ ὀνόματί μου. 24ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτή-
σατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήμψεσθε, ἵνα
ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 25ταῦτα ἐν παροιμίαις λε-
λάληκα ὑμῖν· ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκέτι ἐν παροιμίαις
λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς ἀπαγγελῶ
ὑμῖν. 26ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε,
καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·
27αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλή-
κατε καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ πατρὸς ἐξῆλθον.
28ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πά-
λιν ἀφίημι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.
29Λέγουσιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἴδε νῦν ἐν παρρησίᾳ λαλεῖς
καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις. 30νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας
πάντα καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ πι-
στεύομεν ὅτι ἀπὸ θεοῦ ἐξῆλθες. 31ἀπεκρίθη αὐτοῖς Ἰη-
σοῦς Ἄρτι πιστεύετε· 32ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα καὶ ἐλήλυθεν,
ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια κἀμὲ μόνον ἀφῆτε·
καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστίν. 33ταῦτα
λελάκηκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ
θλῖψιν ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.
1Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλ- 17
μοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν εἶπεν Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα·
δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα ὁ υἱὸς δοξάσῃ σέ, 2καθὼς ἔδω-
κας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ,
δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. 3αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωή,
ἵνα γινώσκωσιν σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέ-
στειλας Ἰησοῦν χριστόν. 4ἐγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ
ἔργον τελειώσας, ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω· 5καὶ νῦν δό-

1. αρει *BL*, αἴρει *GLTς* 2. αν τι *BL*, ὅτι ἄν τι *GL*, ὅ τι ἂν *L*, ὅτι ὅσα ἂν *Gς* 3. εν τω ον μου *BT*, *ante* δώσει *GLς* 6. ἀλλ᾽ ἔρχεται *Lς* 7. απαγγ. *BGLT*, ἀναγγ. *Gς* 11. παρα του πατρος *BT*, π. (*add* τοῦ *Gς*) θεοῦ *GLς* 12. εκ *BLT*, παρὰ *GLς* 14. λεγουσιν *BLT*, *add* αὐτῷ *GLς* ἐν *om Gς* 17. ὁ Ἰησ. *GLς* 18. και *BLT*, καὶ νῦν *Gς* 19. καὶ ἐμὲ *GLς* 22. εχετε *BGT* 23. επαρας *BGL*, ἐπῆρεν *GLTς* 24. ειπεν *BGL*, καὶ εἶπεν *GLTς* 25. ὁ *LT*, καὶ ὁ *Gς*, *om B* υιος *BT*, *add* σου *GLς* 30. ἐτελείωσα *GTς*

ξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον προ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. 6 ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν, κἀμοὶ αὐτοὺς ἔδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετήρηκαν· 7 νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα ἔδωκάς μοι παρὰ σοῦ εἰσίν, 8 ὅτι τὰ ῥήματα ἃ ἔδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, καὶ αὐτοὶ ἔλαβον καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 9 ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσιν, 10 καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστιν καὶ τὰ σὰ ἐμά, καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. 11 καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ κόσμῳ εἰσίν, κἀγὼ πρός σε ἔρχομαι. πατὴρ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου ᾧ δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς. 12 ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν, ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ᾧ δέδωκάς μοι, καὶ ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· 13 νῦν δὲ πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν ἑαυτοῖς. 14 ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτούς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 15 οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ. 16 ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσίν, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. 17 ἁγίασον αὐτοὺς ἐν ἀληθείᾳ· ὁ λόγος ὁ σὸς ἡ ἀλήθεια ἐστίν. 18 καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον· 19 καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτόν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. 20 οὐ περὶ τούτων

3. *ἔδωκάς L* *καὶ ἐμοὶ GLς* 4. *δέδωκας GTς* *τετηρήκασι Gς* 5. *εδωκες B*, *δέδωκάς GTς* *εισιν BT*, *ἐστιν GLς* 6. *ἔδωκάς* (*-κες B*) *BLT*, *δέδ. Gς* 7. *και εγνωσαν BGLTς*, *om L* 12. *αυτοι B*, *οὗτοι GLTς* *καὶ ἐγὼ Gς* *πάτερ GLTς* 13. *ω BGLT*, *οὓς ς* 14. *ἡμεῖς GLς*, *και ημεις BT* *αυτων BLT*, *add ἐν τῷ κόσμῳ Gς* 15. *ω BT*, *οὓς GLς* 15. 16. *και εφυλ. BLT*, *ἐφύλ. GLς* 22. 23. *τηρησεις αυτους εκ του κοσμου B?* 24. *ουκ ειμι BGLT*, *post κόσμου Gς* 25. *αληθεια B*, *τῇ ἀλ. L*, *τῇ ἀλ. σου GTς* *η αληθ. B*, *ἀλήθ. GLTς* 26. 27. *καγω usque ad κοσμον habet bis B* 27. *εγω BGLTς*, *om L* 28. *ωσιν και αυτοι BGLT*, *καὶ αὐ. ὦ. Gς*

δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων διὰ τοῦ
λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ, 21 ἵνα πάντες ἓν ὦσιν, καθὼς σὺ πα-
τερ ἐν ἐμοὶ κἀγὼ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὦσιν, ἵνα
ὁ κόσμος πιστεύῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας. 22 κἀγὼ τὴν δόξαν
ἣν δέδωκάς μοι δέδωκα αὐτοῖς, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς ἡμεῖς
ἕν, 23 ἐγὼ ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ ἐν ἐμοί, ἵνα ὦσιν τετελειωμέ-
νοι εἰς ἕν, ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας καὶ
ἠγάπησας αὐτοὺς καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας. 24 πατήρ, ὃ δέδω-
κάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ κἀκεῖνοι ὦσιν μετ' ἐμοῦ,
ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμήν, ἣν ἔδωκάς μοι ὅτι ἠγά-
πησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου, 25 πατὴρ δίκαιε, καὶ ὁ
κόσμος σε οὐκ ἔγνω· ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν
ὅτι σύ με ἀπέστειλας, 26 καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου
καὶ γνωρίσω, ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με ἐν αὐτοῖς ᾖ
κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

1 Ταῦτα εἰπὼν Ἰησοῦς ἐξῆλθεν σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐ- 18
τοῦ πέραν τοῦ χειμάρρου τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς
ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 2 ᾔδει δὲ καὶ
Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συν-
ήχθη Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐκεῖ. 3 ὁ οὖν Ἰούδας
λαβὼν τὴν σπεῖραν καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν Φαρι-
σαίων ὑπηρέτας ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων
καὶ ὅπλων. 4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ'
αὐτὸν ἐξῆλθεν, καὶ λέγει αὐτοῖς Τίνα ζητεῖτε; 5 ἀπεκρί-
θησαν αὐτῷ Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς Ἐγώ
εἰμι ὁ Ἰησοῦς. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν
μετ' αὐτῶν. 6 ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς Ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθαν
εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἔπεσαν χαμαί. 7 πάλιν οὖν ἐπηρώτησεν
αὐτούς Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
8 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι· εἰ οὖν ἐμὲ

1. *πιστευσόντων ς* 3. *ημιν BLT, add ἓν GLς* 4. *πιστεύσῃ GLTς* *καὶ ἐγὼ Gς* 5. *ἔδωκάς L* 5. 6. *ημεις εν BT, add ἐσμεν GLς* 7. *ινα BLT, καὶ ἵνα Gς* 8. *ἠγάπησα αὐτοὺς G in mg* *πάτερ GTς* *ο BT, οὓς GLς* *ἔδωκάς L* 10. *δέδωκάς LT* 11. *πάτερ GTς* 16. *ὁ Ἰησ. GLς* 17. *των κεδρων BTς, τοῦ Κεδρῶν GL* 20. *ὁ Ἰησ. GLς* *εκει B, ante μετὰ GLTς* 21. *των φαρ. BL, Φαρ. GTς* 24. *εξηλθε και λεγει BLT, ἐξελθὼν εἶπεν Gς* 26. *ο ιησους BL, ante ἐγώ GLς, om T* 27. *αυτοις BL, add ὅτι GTς* 28. 29. *αὐτοὺς ἐπηρ. Gς* 30. *ὁ Ἰησ. Gς*

ζητεῖτε, ἄφετε τούτους ὑπάγειν. 9 ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ ἀπώλεσα ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 10 Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν εἵλκυσεν αὐτὴν καὶ ἔπαισεν τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτάριον τὸ δεξιόν· ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. 11 εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ Βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην. τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέν μοι ὁ πατήρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔδησαν αὐτὸν 13 καὶ ἤγαγον πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου· 14 ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀποθανεῖν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ.

15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος καὶ ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος γνωστὸς ἦν τῷ ἀρχιερεῖ καὶ συνεισῆλθεν τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, 16 ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος ὁ γνωστὸς τοῦ ἀρχιερέως, καὶ εἶπεν τῇ θυρωρῷ καὶ εἰσήγαγεν τὸν Πέτρον. 17 λέγει οὖν τῷ Πέτρῳ ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρός Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος Οὐκ εἰμί. 18 εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ καὶ ὁ Πέτρος μετ' αὐτῶν ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησεν τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. 20 ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου πάντες οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν· 21 τί με ἐρωτᾷς; ἐρώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλά-

5. *ὠτίον GLς* 7. *εις BGLT, σου εἰς ς* 11. *ηγαγον BL, add αὐτὸν L, ἀπήγαγον T et add αὐτὸν Gς* 14. *αποθανειν BGL, ἀπολέσαι GTς* 15. *καὶ ἄλλος GTς* 16. *γνωστος ην BL, ἦν γν. GLTς* 19. *ο γν. του αρχ. BT. ὃς ἦν γν. τῷ ἀρχιερεῖ GLς* 20. *τω πετρω BLT, post θυρωρός GLς* 24. 25. *ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος GTς et L in mg* 28. *αυτω BGLTς, om L* *ἐλάλησα Gς* 29. *ἐν τῇ συναγ. ς* 30. *παντες BGL, πάντοθεν ς, -τε T* 31. *ἐπερωτᾷς; ἐπερώτ. Gς*

λησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ. 22 ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εἷς παρεστηκὼς τῶν ὑπηρετῶν ἔδωκεν ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; 23 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις; 24 Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος καὶ εἶπεν Οὐκ εἰμί. 26 λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψεν Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ; 27 πάλιν οὖν ἠρνήσατο Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ πρωΐ. καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλὰ φάγωσιν τὸ πάσχα. 29 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλᾶτος ἔξω πρὸς αὐτοὺς καί φησιν Τίνα κατηγορίαν φέρετε τοῦ ἀνθρώπου τούτου; 30 ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν αὐτῷ Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακὸν ποιῶν, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. 31 εἶπεν αὐτοῖς Πιλᾶτος Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. εἶπον αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα. 32 ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. 33 Εἰσῆλθεν οὖν πάλιν εἰς τὸ πραιτώριον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἐφώνησεν τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπεν αὐτῷ Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; 34 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἀπὸ σεαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι εἶπόν σοι περὶ ἐμοῦ; 35 ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος Μή τι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί. τί ἐποίησας; 36 ἀπεκρίθη Ἰησοῦς Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ

2. *παρεστηκως των υπερ.* *BL*, *τῶν ὑπερετ. παρεστ.* *GT*ς. *τῶν παρεστώτων ὑπερ.* *L* 4. *ὁ Ἰησ.* *G*ς 12. *ὁ Πέτρ.* *G*ς
15. *πρωι* *BGLT*, *πρωΐα* *G*ς 16. *αλλα* *BL*, *ἀλλ' ἵνα* *GT*ς
17. *ἔξω* om *GT*ς *φησι* *BGT*, *εἶπεν* *GL*ς 18. *του* *BL*, *κατὰ τοῦ* *GLT*ς 19. *κακον ποιων* *BLT*, *κακοποιός* *GL*ς 20. *ειπεν* *BL*, add *οὖν* *GLT*ς *ὁ Πιλ.* *GL*ς 21. *ειπον* *BLT*. add *οὖν* *G*ς 24. *πάλιν* post *πραιτώρ.* *G*ς 27. *ιησους* *BLT*, *αὐτῷ ὁ Ἰησ.* *G*ς *ἀφ' ἑαυτοῦ* *GT*ς 27. 28. *σοι εἶπον* *GLT*ς
30 *ὁ Ἰησ.* *G*ς

οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου
ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἂν
ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ
οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. 37 εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Οὐκοῦν
βασιλεὺς εἶ σύ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς Σὺ λέγεις, ὅτι βασι-
λεύς εἰμι ἐγώ. εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα
εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. πᾶς ὁ ὢν ἐκ
τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς. 38 λέγει αὐτῷ ὁ Πι-
λᾶτος Τί ἐστιν ἀλήθεια; καὶ τοῦτο εἰπὼν πάλιν ἐξῆλθεν
πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἐγὼ οὐδεμίαν εὑ-
ρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. 39 ἔστιν δὲ συνήθεια ὑμῖν ἵνα ἕνα
ἀπολύσω ὑμῖν ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν ἀπολύσω ὑμῖν
τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; 40 ἐκραύγασαν οὖν πάλιν λέ-
γοντες Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ἦν δὲ ὁ Βαραβ-
19 βᾶς λῃστής. 1 Τότε οὖν ἔλαβεν ο Πιλᾶτος τὸν Ἰησοῦν καὶ
ἐμαστίγωσεν. 2 καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες στέφανον ἐξ
ἀκανθῶν ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ καὶ ἱμάτιον πορφυ-
ροῦν περιέβαλον αὐτόν, 3 καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλε-
γον Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐδίδοσαν αὐτῷ
ῥαπίσματα. 4 καὶ ἐξῆλθεν πάλιν ἔξω ὁ Πιλᾶτος, καὶ λέγει
αὐτοῖς Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε ὅτι οὐδεμίαν
αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. 5 ἐξῆλθεν οὖν Ἰησοῦς ἔξω, φο-
ρῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.
καὶ λέγει αὐτοῖς Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. 6 ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν λέγοντες Σταύ-
ρωσον σταύρωσον. λέγει αὐτοῖς ο Πιλᾶτος Λάβετε αὐτὸν
ὑμεῖς καὶ στραυρώσατε· ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰ-
τίαν. 7 ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι Ἡμεῖς νόμον ἔχο-
μεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι υἱὸν θεοῦ
ἑαυτὸν ἐποίησεν. 8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλᾶτος τοῦτον τὸν
λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη, 9 καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον

2. αν *B*, *ante* οἱ ἐμοὶ *GLTς* 5. ἀπεκρ. Ἰησ. *T* 6. εγω *BL*, *add* ἐγὼ *GLTς* 11. αιτιαν *BLT*, *ante* εὑρίσκω *Gς* 12. ὑμῖν ἀπολύσω *utrobique GTς* 13. παλιν *B*, *add* πάντες *GLTς* 18. καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν *om Gς* 19. ἐδίδουν *Gς* 20. και εξηλθεν *BL*, ἐξ. οὖν *Tς*, ἐξ. *G* 21. 22. ουδεμ. αιτ. ευρ. εν αυτω *BL*, ἐν αὐτῷ οὐδ. αἰτ. εὑρ. *Gς*, αἰτ. ἐν αὐτ. οὐδ. εὑρ. *T* 22. ὁ Ἰησ. *GLTς* 25. 26. σταυρ. σταυρ. *BTς*, *add* αὐτόν *GL* 29. νομον *BL*, *add* ἡμῶν *GTς* 29. 30. υιον θεου εαυτ. *BLT*, ἑαυτὸν υἱὸν (*add* τοῦ *ς*) θεοῦ *Gς*

πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ Πόθεν εἶ σύ; ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ. 10 λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε καὶ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; 11 ἀπεκρίθη αὐτῷ Ἰησοῦς Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν κατ' ἐμοῦ οὐδεμίαν, εἰ μὴ ἦν δεδομένον σοι ἄνωθεν. διὰ τοῦτο ὁ παραδούς μέ σοι μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει. 12 ἐκ τούτου ὁ Πιλᾶτος ἐζήτει ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύγασαν λέγοντες Ἂν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος· πᾶς ὁ βασιλέα ἑαυτὸν ποιῶν ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. 13 ὁ οὖν Πιλᾶτος ἀκούσας τῶν λόγων τούτων ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ γαββαθᾶ. 14 ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα. ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. 15 ἐκραύγασαν οὖν ἐκεῖνοι Ἆρον ἆρον, σταύρωσον αὐτόν. λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλᾶτος Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς Οὐκ ἔχομεν βασιλέα εἰ μὴ Καίσαρα. 16 τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ. Παρέλαβον οὖν τὸν Ἰησοῦν, 17 καὶ βαστάζων αὐτῷ τὸν σταυρὸν ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ, 18 ὅπου αὐτὸν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. 19 ἔγραψεν δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ· ἦν δὲ γεγραμμένον Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. 20 τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως, ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστί, Ῥωμαϊστί, Ἑλληνιστί. 21 ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν

2. *οὖν om GT* 3. *απολυσαι BLT, σταυρῶσαί Gς* 4. *σταυρωσαι BLT, ἀπολῦσαί Gς* *αυτω BL, ο Gς, om LT* 5. *οὐδεμ. κατ' ἐμοῦ Gς* *δεδομένον (-μενην B) σοι BL, σοι δεδομένον GTς* 6. *παραδιδούς GTς* 7. *ἐζήτει ὁ Πιλ. GTς* 8. *-γαζον LT, ἔκραζον Gς* *ἐὰν GLTς* 9. *αὐτὸν ς* 10. 11. *των λ. τουτ. BGLT, τοῦτον τὸν λόγον Gς* 11. *ἐπὶ τοῦ β. Gς* 12. *γαβαθᾶ G in mg* 13. *ην ως BLT, δὲ (an ἦν) ὡσεὶ Gς* *τρίτη G in mg* 14. 15. *εκραυγ. ουν εκεινοι BLT, οἱ δὲ ἐκρ. GLς* 18. *ουν BLT, δὲ Gς* 19. *ιησουν BLT, add καὶ ἤγαγον (ἀπήγ. ς) Gς* 19. *αυτω τον σταυρον BLT, τὸν στ. αὐτοῦ Gς* 20. *ος BGς, ὃ LT* *γολγοθ B* 26. *τῆς πόλεως ὁ τόπος ς* 27. 28. *ρωμ. ελλην. BT, Ἑλλ. Ῥωμ. GLς*

Ἰουδαίων Μὴ γράφε Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν Βασιλεύς τῶν Ἰουδαίων εἰμί. 22 ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος Ὃ γέγραφα γέγραφα.

23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. ἦν δὲ ὁ χιτὼν ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. 24 εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν· 25 εἱστήκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. 26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου. 27 εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ Ἴδε ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια. 28 Μετὰ τοῦτο Ἰησοῦς εἰδὼς ὅτι ἤδη πάντα τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφή, λέγει Διψῶ. 29 σκεῦος ἔκειτο ὄξους μεστόν· σπόγγον οὖν μεστὸν ὄξους ὑσώπῳ περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. 30 ὅτε οὖν ἔλαβεν τὸ ὄξος Ἰησοῦς, εἶπεν Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκεν τὸ πνεῦμα.

31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν (ἦν γαρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου), ἠρώτησαν τὸν Πιλᾶτον ἵνα κατεαγῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη καὶ ἀρθῶσιν. 32 ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συνσταυρωθέντος αὐτῷ, 33 ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες ὡς εἶδον ἤδη αὐτὸν τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη, 34 ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν

2. εἰμι τῶν Ἰουδ. *GLTς* 9. πληρωθη *BL*, *add* ἡ λέγουσα *GTς* 15. μητρι *BL*, *add* αυτοῦ *GLTς* ιδε *BGLT*, ἰδού *Gς* 16. ἰδού *Gς* 17. ο μαθητης αυτην *BG* 18. ιησους ειδως *BL*, εἰδὼς (*an* ἰδὼν *G*) ὁ Ἰησοῦς *GLTς* πάντα ἤδη *Gς* 19. σκεῦος οὖν *GTς* 20. σπογγον ουν μεστον (*add* τοῦ *L*) ο. υσωπω *BL*, οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους καὶ ὑσσώπῳ *GTς* 21. ὁ Ἰησοῦς *GLTς* 26. ἐκείνῃ *ς* 30. αὐτὸν ἤδη *GLς*

λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξεν, καὶ ἐξῆλθεν εὐθὺς αἷμα καὶ ὕδωρ. 35 καὶ ὁ ἑωρακὼς μεμαρτύρηκεν, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἡ μαρτυρία, καὶ ἐκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πιστεύητε. 36 ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ. 37 καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησεν τὸν Πιλᾶτον Ἰωσὴφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ὢν μαθητὴς Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλᾶτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρεν τὸ σῶμα αὐτοῦ· 39 ἦλθεν δὲ καὶ Νικόδημος ὁ ἐλθὼν πρὸς αὐτὸν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μῖγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡς λίτρας ἑκατόν. 40 ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἔδησαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶν τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. 41 ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἦν τεθειμένος· 42 ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

20 1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι οὔσης εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. 2 τρέχει οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει αὐτοῖς Ἦραν τὸν κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 3 ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον, 4 ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ. καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμεν τάχιον τοῦ Πέτρου καὶ ἦλθεν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον· 5 καὶ παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσῆλθεν. 6 ἔρχεται οὖν καὶ Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ

1. εξηλθεν ευθυς *BLT*, ευθυς (*an* -θέως *G*) ἐξ. *GLς*
3. κἀκεῖνος *GTς* 4. ινα *Bς*, ἵνα καὶ *GLT* πιστεύσητε *GLTς* 7. δὲ *om T* ιωσηφ *BL*, Ἰωσὴφ ὁ *T*, ὁ Ἰ. ὁ *Gς*
8. τοῦ Ἰησ. *GLTς* 10. αυτου *BL*, τοῦ Ἰησοῦ *GTς*
11. πρὸς τὸν Ἰησοῦν *Gς* 12. μῖγμα *GLTς*, ελιγμα *B* ὡσεὶ *ς*
14. ἐν ὀθον. *GT* 17. ην τεθειμ. *B*, ἐτέθη *GLTς*
26. και ο *BGTς*, ὁ δὲ *L* 29. κειμ. τα οθ. *BGLTς*, τὰ ὀθ. κ. *L* 30. και *B*, *om GLTς*

*τὰ ὀθόνια κείμενα, 7 καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κε-
φαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς
ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον. 8 τότε οὖν εἰσῆλθεν καὶ ὁ
ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδεν
καὶ ἐπίστευσεν· 9 οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. 10 ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς
αὐτοὺς οἱ μαθηταί.*

*11 Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς τῷ μνημείῳ ἔξω κλαίουσα.
ὡς οὖν ἔκλαιεν, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον, 12 καὶ θεω-
ρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ
κεφαλῇ καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ
Ἰησοῦ. 13 καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι Γύναι, τί κλαίεις;
καὶ λέγει αὐτοῖς Ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα
ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. 14 ταῦτα εἰποῦσα ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω,
καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι Ἰησοῦς
ἐστίν. 15 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζη-
τεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστιν, λέγει αὐτῷ Κύ-
ριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ἔθηκας αὐτόν,
κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. 16 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μαριάμ. στρα-
φεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ῥαββουνί (ὃ λέγεται δι-
δάσκαλε). 17 λέγει αὐτῇ Ἰησοῦς Μή ἅπτου μου· οὔπω γὰρ
ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα· πορεύου δὲ πρὸς τοὺς ἀδελ-
φούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου
καὶ πατέρα ὑμῶν καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν. 18 ἔρχεται
Μαριὰμ ἡ Μαγδαληνὴ ἀγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι ἑώ-
ρακα τὸν κύριον καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.*

*19 Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββά-
των, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ
διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς
τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς Εἰρήνη ὑμῖν. 20 καὶ τοῦτο*

7. *αυτους BT, ἑαυτοὺς GLς* 8. *τω μνημειω BGLT, τὸ μνημεῖον Gς* *εξω BT, post κλαίουσα Gς, om L* 9. *τὸ om B* 13. *και λεγει B, λέγει GLTς* 14. *καὶ ταῦτα ς* 15. *ὅτι ὁ Ἰησ. ς* 16. *αυτη BLT, add ὁ Gς* 18. *αὐτὸν ἔθηκας ς* 19. *ὁ Ἰησ. Gς* *Μαρία GLς* 20. *εβραιστι BGLT, om Lς* 21. *ὁ Ἰησ. Gς* *απτου μου B, μ. ἅ. GLTς* 22. *πατερα LT, add μου BGLς* 25. *Μαρία GLς* *ἀπαγγ. Gς* *εωρακα BL, ἑώρακεν GLTς* 27. *τῶν σαββ. Gς* 28. *μαθηται BLT, add συνηγμένοι Gς*

εἰπὼν ἔδειξεν καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῖς. ἐχά-
ρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν κύριον. 21 εἶπεν οὖν αὐ-
τοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέν με
ὁ πατὴρ κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς. 22 καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύ-
σησεν καὶ λέγει αὐτοῖς Λάβετε πνεῦμα ἅγιον. 23 ἄν τινος
ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινος κρατῆτε,
κεκράτηνται. 24 Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος
δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν Ἰησοῦς. 25 ἔλεγον
οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί Ἑωράκαμεν τὸν κύριον. ὁ δὲ
εἶπεν αὐτοῖς Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον
τῶν ἥλων καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν
ἥλων καὶ βάλω μου τὴν χεῖρα εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ
μὴ πιστεύσω. 26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. ἔρχεται ὁ Ἰη-
σοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ
εἶπεν Εἰρήνη ὑμῖν. 27 εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ Φέρε τὸν δά-
κτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά
σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος
ἀλλὰ πιστός. 28 ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ Ὁ κύ-
ριός μου καὶ ὁ θεός μου. 29 λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Ὅτι ἑώ-
ρακάς με, πεπίστευκας; μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύ-
σαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ
Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν, ἃ οὐκ ἔστιν γεγραμμένα ἐν
τῷ βιβλίῳ τούτῳ· 31 ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύητε
ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἵνα πι-
στεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

1 Μετὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν Ἰησοῦς τοῖς 21
μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσεν
δὲ οὕτως. 2 ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θωμᾶς ὁ λεγό-

1. και τας *BLT*, αὐτοῖς τὰς *Gς* αυτοις *BLT*, αὐτοῦ *Gς* 3. ὁ Ἰησοῦς *om T* 5 *et* 6. αν *BGTς*, ἐάν *L* *ibid.* τινος *BL*, τινων *GLTς* 6. αφειονται *B*, ἀφέωνται *GL* 8. ὁ Ἰησ. *Gς* 11. τυπον *BGς*, τοπον *LT* 12. τὴν χεῖρά μου *GLς* 19. καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θ. *ς* 20. ὁ Ἰησ. *GLTς* 21. με *BGLT*, *add* Θωμᾶ *ς* 24. μαθητων *BLT*, *add* αὐτοῦ *Gς* 25. πιστεύσητε *GLTς* 26. ὁ Ἰησ. *ς* 27. ζωην *BGLTς*, *add* αἰώνιον *L* 28. ιησους *B*, ο Ἰησ. *GLς*, *om T*

μενος δίδυμος καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας
καὶ οἱ τοῦ Ζεβεδαίου καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.
3 λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος Ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν
αὐτῷ Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. ἐξῆλθον καὶ ἐνέβη-
σαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.
4 πρωΐας δὲ ἤδη γενομένης ἔστη Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν·
οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. 5 λέγει οὖν
αὐτοῖς Ἰησοῦς Παιδία, μή τι προσφάγιον ἔχετε; ἀπεκρί-
θησαν αὐτῷ Οὔ. 6 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ
μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε. ἔβαλον οὖν, καὶ
οὐκέτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυον ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
7 λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ
Ὁ κύριός ἐστιν. Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ κύριός
ἐστιν, τὸν ἐπενδύτην διεζώσατο (ἦν γὰρ γυμνός) καὶ ἔβα-
λεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν· 8 οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ
πλοιαρίῳ ἦλθον (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλὰ
ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων.
9 ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κει-
μένην καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον καὶ ἄρτον. 10 λέγει αὐ-
τοῖς Ἰησοῦς Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν.
11 ἀνέβη Σίμων Πέτρος καὶ εἵλκυσεν τὸ δίκτυον εἰς τὴν
γῆν μεστὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντήκοντα τριῶν·
καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. 12 λέγει αὐ-
τοῖς Ἰησοῦς Δεῦτε ἀριστήσατε. οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν μαθη-
τῶν ἐξετάσαι αὐτόν Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ κύριός ἐστιν.
13 ἔρχεται Ἰησοῦς καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον καὶ δίδωσιν αὐ-
τοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. 14 Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐφα-
νερώθη Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. 15 ὅτε
οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς Σίμων
Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με πλέον τούτων; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε,
σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Βόσκε τὰ ἀρνία μου.

4. εξηλθον *BGLTς*, καὶ ἐξ. *L*   ἀνέβησαν ς   5. πλοιον *BGLT*, add εὐθύς *Gς*   6. γινομ. *T*   ὁ Ἰησ. *Gς*   εις *BGTς*, ἐπὶ *GL*   8. ιησους *B*, ὁ Ἰ. *GLTς*, om *L*   11. ἴσχυσαν *Gς*   16. ἀλλ' *GLς*   18. βλεπουσιν *BGLTς*, εἶδαν *L*   20. ὁ Ἰησ. *GLTς*   21. 22. επι (εἰς *LT*) την γην *BLT*, ἐπὶ τῆς γῆς *Gς*   22. ιχθ. μεγ. *BGLTς*, μ. ἰ. *L*   24. ὁ Ἰησ. *GLTς*   ουδεις *BT*, add δὲ *GLς*   26. ιησ. *BLT*, ὁ Ἰ. *G*, οὖν ὁ Ἰ. ς   28. ὁ Ἰησ. *Gς*   μαθηταῖς αὐτοῦ *Gς*   30. ιωανου *L*, Ἰωνᾶ *Gς*   πλεῖον *Gς*

16λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον Σίμων Ἰωάννου, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ Ναὶ κύριε, σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. 17λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον Σίμων Ἰωάννου, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν Κύριε, πάντα σὺ οἶδας, σὺ γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ Ἰησοῦς Βόσκε τὰ προβάτιά μου. 18ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος ζώσει σε καὶ οἴσει ὅπου οὐ θέλεις. 19τοῦτο δὲ εἶπεν σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν θεόν. καὶ τοῦτο εἰπὼν λέγει αὐτῷ Ἀκολούθει μοι. 20ἐπιστραφεὶς ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ καὶ εἶπεν Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; 21τοῦτον οὖν ἰδὼν ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ Κύριε, οὗτος δὲ τί; 22λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; σύ μοι ἀκολούθει. 23ἐξῆλθεν οὖν οὗτος ὁ λόγος εἰς τοὺς ἀδελφούς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει· οὐκ εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει, ἀλλ᾽ Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σέ; 24οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ καὶ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ ὁ γράψας ταῦτα, καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς αὐτοῦ ἡ μαρτυρία ἐστίν. 25ἔστιν δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ᾽ ἕν, οὐδ᾽ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία.

1. *παλιν BGLTς, ante λέγει L* 1 *et* 4. *ιωανου L, Ἰωνᾶ Gς* 5. *και ειπεν BGLTς, λέγει L. add αὐτῷ GLTς* *σὺ πάντα Gς* 6. *ὁ Ἰησ. Gς* *πρόβατά GLς* 9. *ζωσει σε B, σε ζ. GLTς* *οισει BGLTς, add σε L* 12. *δὲ ὁ Π. Gς* 15. *ουν BL, om GTς* 17. *μοι ακολ. BGLT, ἀκολ. μοι Gς* 18. *ὁ λόγος οὗτος GTς* 19. *δε BL, καὶ ante οὐκ GLTς* 21. *και B, om GLTς* 22. *και ο BL, καὶ GTς* 22. 23. *αυτου η μαρτ. εστιν BT, ἐστιν ἡ μ. αὐτοῦ GLς* 23. *α BL, ὅσα GTς* 24. *οὐδὲ GTς* 25. *βιβλια BGLT, add ἀμήν ς* *κατα ιωαννην B*

ΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

1 1 *Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,* 2 *ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ πνεύματος ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήμφθη.* 3 *οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι' ἡμερῶν τεσσεράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ.* 4 *καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου,* 5 *ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ ἐν πνεύματι βαπτισθήσεσθε ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας.* 6 *οἱ μὲν οὖν συνελθόντες ἠρώτων αὐτὸν λέγοντες Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;* 7 *εἶπεν οὖν πρὸς αὐτούς Οὐχ ὑμῶν ἐστὶν γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ,* 8 *ἀλλὰ λήμψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἔσεσθέ μου μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.* 9 *καὶ ταῦτα εἰπὼν αὐτῶν βλεπόντων ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.* 10 *καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν ἐσθήσεσιν λευκαῖς,* 11 *οἳ καὶ εἶπαν Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν*

πραξεις αποστολων BLT, πρ. τῶν ἀπ. G, πρ. τῶν ἁγίων ἀπ. ς 2. *ὁ Ἰησοῦς Gς* 6. *τεσσαράκ. Gς* 7. *συναυλιζ. G in mg* 7. 8. *αὐτοῖς παρήγγ. T* 10. *βαπτισθ. BLT, ante ἐν πνεύμ. Gς* 12. *ηρωτων BLT, ἐπηρ. Gς* 14. *ουν B, δὲ GLTς* 17. *μου BLT, μοι Gς* 18. *και εν BGς, καὶ LT* 19. *βλεπ. αὐτῶν GLTς* 23. *ἐσθῆτι λευκῇ Gς* *εἶπον Gς* 24. *ἐμβλέποντες GLTς*

οὐρανόν. 12*τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλήμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν.* 13*καὶ ὅτε εἰσῆλθον, εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν, οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ τε Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Μαθθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ ζηλωτὴς καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.* 14*οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ σὺν γυναιξὶν καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.*

15*Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν εἶπεν (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὡς ἑκατὸν εἴκοσι)* 16*Ἄνδρες ἀδελφοί, ἔδει πληρωθῆναι τὴν γραφὴν ἣν προεῖπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος Δαυεὶδ περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσιν Ἰησοῦν,* 17*ὅτι κατηριθμημένος ἦν ἐν ἡμῖν καὶ ἔλαχεν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης.* 18*οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον ἐκ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος ἐλάκησεν μέσος, καὶ ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ,* 19*καὶ γνωστὸν ἐγένετο πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλήμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν Ἀκελδαμάχ, τουτέστιν χωρίον αἵματος.* 20*γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ, καὶ Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λαβέτω ἕτερος.* 21*δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ᾧ εἰσῆλθεν καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς,* 22*ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήμφθη ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ σὺν ἡμῖν γενέσθαι ἕνα τούτων.* 23*Καὶ ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Μαθθίαν.* 24*καὶ προσευξάμενοι εἶπαν Σὺ κύριε καρδιογνῶστα πάντων, ἀνά-*

3. 4. *ἀνέβ. εἰς τὸ ὑπερ. Gς* 4. 5. *καὶ Ἰάκ. καὶ Ἰωάνν. Gς* 6. *Ματθαῖος GTς* 8. *προσευχη BGLT*, *add καὶ τῇ δεήσει ς* 9. *Μαρίᾳ GLς* *τοῦ Ἰησοῦ GLTς* *συν τοις BGς*, *τοῖς LT* 11. *αδελφων BGLT*, *μαθητῶν Gς* 13. *ην BLT*, *ταύτην ἣν Gς* 15. *τὸν Ἰησ. Gς* *εν ημιν BGLT*, *σὺν ἡ. ς* 17. *ἐκ τοῦ μισθ. ς* 21. *ἀκελδαμὰ Gς* 24. *λάβοι Gς* 25. *ω BLT*, *ἐν ᾧ Gς* 28. *γενέσθαι σὺν ἡμῖν Gς* 30. *βαρσαβᾶν Gς* 31. *εἶπον Gς*

δειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα 25 *λαβεῖν τὸν τόπον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς, ἀφ' ἧς παρέβη Ἰούδας πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον.* 26 *καὶ ἔδωκαν κλήρους αὐτοῖς, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Μαθθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.*

2 1 *Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό.* 2 *καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι,* 3 *καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, καὶ ἐκάθισεν ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν.* 4 *καὶ ἐπλήσθησαν πάντες πνεύματος ἁγίου καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ πνεῦμα ἐδίδου ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς.* 5 *ἦσαν δὲ ἐν Ἰερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν·* 6 *γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθεν τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουσεν εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν.* 7 *ἐξίσταντο δὲ καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες Οὐχὶ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι;* 8 *καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν,* 9 *Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,* 10 *Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,* 11 *Κρῆτες καὶ Ἄραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ θεοῦ;* 12 *ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηποροῦντο, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες Τί θέλει τοῦτο εἶναι;* 13 *ἕτεροι δὲ διαχλευάζοντες ἔλεγον ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσίν.* 14 *σταθεὶς δὲ ὁ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα ἐπῆρεν τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἀπεφθέγξατο*

1. *ὃν ἐξελέξω post ἕνα ς* 2. *τοπον BGLT, κλῆρον Gς αφ BGLT, ἐξ ς* 4. *αυτοις BLT, αὐτῶν Gς* 7. *παντες ομου BL, ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν GTς* 9. *καθεζόμενοι LT* 10. *και εκαθισεν BL, ἐκάθισέν τε GTς* 11. *ἅπαντες GTς* 13. *αὐτοῖς ἀποφθέγγ. Gς* 17. *ἤκουον GLTς* 18. *δε BLT, δὲ πάντες Gς ουχι BT, οὐχ L, πρὸς ἀλλήλους· οὐκ Gς ἅπαντες LT* 28. *διηπόρουν GLς* 29. *θελει BL, ἂν θέλοι GTς χλευάζ. ς* 30. *ο πετρ. BL, πέτρ. GTς*

αὐτοῖς Ἄνδρες Ἰουδαῖοι καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ πάντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. 15 *οὐ γὰρ ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν (ἔστιν γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας),* 16 *ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ,* 17 *Καὶ ἔσται μετὰ ταῦτα, λέγει ὁ θεός, ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνίοις ἐνυπνιασθήσονται.* 18 *καί γε ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ προφητεύσουσιν.* 19 *καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.* 20 *ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ ἐλθεῖν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ.* 21 *καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἐὰν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται.* 22 *ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους. Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀποδεδειγμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἰς ὑμᾶς δυνάμεσιν καὶ τέρασιν καὶ σημείοις οἷς ἐποίησεν δι' αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς αὐτοὶ οἴδατε,* 23 *τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ θεοῦ ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων προσπήξαντες ἀνείλατε,* 24 *ὃν ὁ θεὸς ἀνέστησεν λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ.* 25 *Δαυεὶδ γὰρ λέγει εἰς αὐτόν Προωρώμην τὸν κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.* 26 *διὰ τοῦτο ηὐφράνθη μου ἡ καρδία καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου, ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι,* 27 *ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς Ἅιδην οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν.* 28 *ἐγνώρισάς μοι*

2. *ἅπαντες GTς* 5. *ιωηλ και BGLς, om T* 6. *μετα ταυτα B, ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις GLTς* 9. *ἐνύπνια ς* 15. *ἢ om L* *τὴν ἡμέρ. Gς* 16. *ὃς ἂν GLς* 19. *αποδεδειγμ. BT, post θεοῦ GLς* 21. *αυτοι BLT, καὶ αὐτοὶ Gς* 22. *δια χειρος BGLT, λαβόντες διὰ χειρῶν Gς* 23. *ανειλατε BGLT, ἀνείλετε Gς* 24. *τοῦ ᾅδου G in mg* 26. *προορώμην LT* 28. *εὐφράνθη Gς* *ἡ καρδία μου GLς* 29. *ἐφ' ἐλπ. L* 30. *αιδην BGLT, ᾅδου Gς*

ὁδοὺς ζωῆς, πληρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου
σου. 29 ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς
ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου *Δαυείδ*, ὅτι καὶ ἐτελεύτησεν
καὶ ἐτάφη, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἔστιν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς
ἡμέρας ταύτης. 30 προφήτης οὖν ὑπάρχων καὶ εἰδὼς ὅτι
ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ
καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ, 31 προϊδὼν ἐλάλησεν περὶ
ἀναστάσεως τοῦ χριστοῦ, ὅτι οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς Ἅιδην
οὔτε ἡ σὰρξ αὐτοῦ εἶδεν διαφθοράν. 32 τοῦτον τὸν Ἰη-
σοῦν ἀνέστησεν ὁ θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες.
33 τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ θεοῦ ὑψωθεὶς τήν τε ἐπαγγελίαν τοῦ
πνεύματος τοῦ ἁγίου λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς ἐξέχεεν τοῦτο
ὃ ὑμεῖς καὶ βλέπετε καὶ ἀκούετε. 34 οὐ γὰρ *Δαυεὶδ* ἀνέβη
εἰς τοὺς οὐρανούς, λέγει δὲ αὐτός *Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυ-
ρίῳ μου Κάθου ἐκ δεξιῶν μου* 35 *ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς
σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.* 36 ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω
πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι καὶ κύριον αὐτὸν καὶ χριστὸν ἐποίη-
σεν ὁ θεός, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε.
37 Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τὴν καρδίαν, εἶπόν τε
πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους Τί ποιή-
σωμεν, ἄνδρες ἀδελφοί; 38 Πέτρος δὲ πρὸς αὐτούς Μετα-
νοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐν τῷ ὀνόματι
Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ λήμψε-
σθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου πνεύματος. 39 ὑμῖν γάρ ἐστιν
ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς εἰς μα-
κράν, ὅσους ἂν προσκαλέσηται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. 40 ἑτέ-
ροις τε λόγοις πλείοσιν διεμαρτύρατο, καὶ παρεκάλει αὐ-
τοὺς λέγων Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης.
41 Οἱ μὲν οὖν ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθη-

6. αυτου *BGLT*, add τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν χριστόν, ς
7. τοῦ θρόνου *G*ς περι *B*, π. τῆς *GLT*ς 8. ουτε εγκατελ. *BGLT*, οὐ κατελ. *G* et add ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ς ᾅδου *GL*ς 9. ουτε *BGLT*, οὐδὲ *G*ς 12. ἁγίου πνεύματος *G*ς 13. ο *BLT*, ὃ νῦν *G*ς και βλ. *BT*, βλ. *GL*ς
17. πας *BGT*ς, πᾶς ὁ *L* και κυρ. αυτον και χρ. *BGLT*, κύρ. καὶ χρ. αὐτὸν ς 17. 18. ὁ θεὸς ἐποίησεν *GL*ς
19. τῇ καρδίᾳ *G*ς 20. ποιήσομεν *GL*ς 21. δε *BLT*, δὲ ἔφη *G*ς 22. εν *BL*, ἐπὶ *GT*ς 23. των αμαρτ. υμων *BL*, ἁμαρτιῶν *GT*ς 26. οὓς ἂν *L* 27. διεμαρτυρατο *BGLT*, -ρετο *G*ς
αὐτοὺς om *GT*ς 29. ουν *BLT*, add ἀσμένως *G*ς

σαν, καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι· 42 ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ, τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς. 43 ἐγίνετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος, πολλὰ δὲ τέρατα καὶ σημεῖα διὰ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. 44 πάντες δὲ οἱ πιστεύσαντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἶχον ἅπαντα κοινά, 45 καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καὶ διεμέριζον αὐτὰ πᾶσιν καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν, 46 καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, 47 αἰνοῦντες τὸν θεὸν καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. ὁ δὲ κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν 1 ἐπὶ τὸ αὐτό. 3

Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐνάτην. 2 καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ τὴν λεγομένην ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν· 3 ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. 4 ἀτενίσας δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ εἶπεν Βλέψον εἰς ἡμᾶς. 5 ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. 6 εἶπεν δὲ Πέτρος Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι. ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου περιπάτει. 7 καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αἱ βάσεις αὐτοῦ καὶ τὰ σφυρά, 8 καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθεν σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν θεόν. 9 καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν θεόν (10 ἐπεγίνωσκον δὲ αὐτόν, ὅτι οὗτος ἦν ὁ πρὸς

1. *ἐν om Gς* 2. *τη διδ. BGLTς, ἐν τῇ διδ. L* 3. *τη κλασ. BLT, καὶ τῇ κλ. Gς* 4. *ἐγένετο Gς π. δε B, π. τε GLTς* 6. *πιστευσαντες επι το αυτο B, πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τ. α. καὶ GLTς* 13. 14. *επι το αυτο πετρος δε BL, τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ πέτρος GTς* 15. *ἐννάτην Gς* 25. *περιπατει BT, ἔγειραι (-ρε L) καὶ περιπ. GLς* 26. *αὐτὸν alterum om GTς* 27. *αὐτοῦ αἱ βάσεις GTς* 29. *και αιν. BGLς, αἰν. LT* 30. *αὐτὸν ante πᾶς Gς* 31. *δε BL, τε GTς οντος BGς, αὐτὸς LT*

τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱε-
ροῦ), καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ
συμβεβηκότι αὐτῷ. 11 *κρατοῦντος δὲ αὐτοῦ τὸν Πέτρον*
καὶ τὸν Ἰωάννην συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ
τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος ἔκθαμβοι. 12 *ἰδὼν δὲ*
ὁ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν Ἄνδρες Ἰσραηλῖται,
τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε ὡς ἰδίᾳ δυ-
νάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσιν τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; 13 *ὁ*
θεὸς Ἀβραὰμ καὶ θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς Ἰακώβ, ὁ θεὸς
τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐδόξασεν τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν,
ὃν ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε καὶ ἠρνήσασθε κατὰ πρόσωπον
Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν· 14 *ὑμεῖς δὲ τὸν*
ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα
χαρισθῆναι ὑμῖν, 15 *τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε,*
ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν.
16 *καὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε*
καὶ οἴδατε, ἐστερέωσεν· τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἡ πίστις ἡ
δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι
πάντων ὑμῶν. 17 *καὶ νῦν, ἀδελφοί, οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν*
ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν· 18 *ὁ δὲ θεὸς ἃ*
προκατήγγειλεν διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν πα-
θεῖν τὸν χριστὸν αὐτοῦ ἐπλήρωσεν οὕτως. 19 *μετανοήσατε*
οὖν καὶ ἐπιστρέψατε πρὸς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς
ἁμαρτίας, ὅπως ἂν ἔλθωσιν καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσ-
ώπου τοῦ κυρίου 20 *καὶ ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον*
ὑμῖν χριστὸν Ἰησοῦν, 21 *ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι*
χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ θεὸς διὰ
στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. 22 *Μωυ-*
σῆς μὲν εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει κύριος ὁ θεὸς
ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ

3. *αυτου BGLT, τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ ς* 4. *καὶ Ἰωάνν. GTς πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς Gς* 5. *σολομῶνος GT* 6. *ὁ om Gς* 9. *θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς L, Ἰσαὰκ καὶ GTς* 11. *μὲν om ς ηρνησασθε BL, add αὐτὸν GTς* 16. *τη B, ἐπὶ τῇ GLTς* 22. *αυτου BGLT, αὐτοῦ ante παθεῖν Gς* 23. *προς B, εἰς GLTς* 25. *τὸν προκεκηρυγμένον ς* 26. *ἰησοῦν χρ. Gς et L in m.* 28. *των BGLT, πάντων ς απ αιων. αυτ. πρ. BLT, αὐτοῦ προφ. ἀπ' αἰῶνος Gς* 29. *μεν BGLT, μὲν γὰρ ς, add πρὸς τοὺς πατέρας Gς ο θεος B, add ὑμῶν GLTς*

πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. 23 ἔσται δέ, πᾶσα ψυχὴ
ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολεθρευθή-
σεται ἐκ τοῦ λαοῦ. 24 καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ
Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ κατήγγειλαν
τὰς ἡμέρας ταύτας. 25 ὑμεῖς ἐστὲ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν
καὶ τῆς διαθήκης ἧς ὁ θεὸς διέθετο πρὸς τοὺς πατέρας
ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ Καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἐνευ-
λογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. 26 ὑμῖν πρῶτον
ἀναστήσας ὁ θεὸς τὸν παῖδα αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐ-
λογοῦντα ὑμᾶς ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ τῶν πονη-
ριῶν. 1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαόν, ἐπέστησαν 4
αὐτοῖς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδ-
δουκαῖοι, 2 διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν
λαὸν καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ
νεκρῶν, 3 καὶ ἐπέβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ ἔθεντο εἰς
τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη. 4 πολλοὶ δὲ
τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν, καὶ ἐγενήθη ἀρι-
θμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡς χιλιάδες πέντε. 5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν
αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυ-
τέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, 6 καὶ Ἄννας ὁ
ἀρχιερεὺς καὶ Καϊάφας καὶ Ἰωάννης καὶ Ἀλέξανδρος καὶ
ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ, 7 καὶ στήσαντες αὐτοὺς
ἐν τῷ μέσῳ ἐπυνθάνοντο Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνό-
ματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; 8 τότε Πέτρος πλησθεὶς πνεύ-
ματος ἁγίου εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ
πρεσβύτεροι, 9 εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐερ-
γεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται, 10 γνω-
στὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν
τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς
ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ

2. ἐὰν μὴ T 4. προκατήγγ. ς 5. οἱ *om* Bς 6. διέθ. ὁ θεὸς GTς 7. ημων BGLς, ὑμῶν T ἐν *om* ς 9. ὁ θεὸς ἀναστ. GLς αυτου BGLT, *add* Ἰησοῦν ς 10. πονηριων B, π. αὐτῶν L, π. ὑμῶν GTς 12. αρχιερεις B, ἱερεῖς GLTς 14. την εκ BGLTς, τῶν G 17. ὁ ἀριθμ. GTς 18. ωσει BGς, ὡς LT, *om* L 19. 20. τους πρεσβ. και τους BLT, πρεσβ. καὶ Gς 20. εν BGLT, εἰς Gς 20. 21. ἄνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ καϊάφαν κ. ἰωάννην κ. ἀλέξανδρον GTς 23. τῷ *om* GT 26. πρεσβυτ. BL, *add* τοῦ ἰσραὴλ GTς

οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. 11 *οὗτός ἐστιν ὁ*
λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν οἰκοδόμων, ὁ γενό-
μενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. 12 *καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐ-*
δενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐ-
ρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι
ὑμᾶς. 13 *θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παρρησίαν καὶ*
Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί
εἰσιν καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον (ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι
σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν), 14 *τόν τε ἄνθρωπον βλέποντες σὺν*
αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν·
15 *κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου ἀπελθεῖν, συν-*
έβαλλον πρὸς ἀλλήλους 16 *λέγοντες Τί ποιήσωμεν τοῖς ἀν-*
θρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονεν
δι' αὐτῶν, πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν Ἰερουσαλὴμ φανερόν,
καὶ οὐ δυνάμεθα ἀρνεῖσθαι· 17 *ἀλλ' ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον*
διανεμηθῇ εἰς τὸν λαόν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς μηκέτι λα-
λεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. 18 *καὶ κα-*
λέσαντες αὐτοὺς παρήγγειλαν καθόλου μὴ φθέγγεσθαι
μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. 19 *ὁ δὲ Πέτρος*
καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες εἶπαν πρὸς αὐτούς Εἰ δίκαιόν
ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ θεοῦ,
κρίνατε· 20 *οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ εἴδαμεν καὶ ἠκούσα-*
μεν μὴ λαλεῖν. 21 *οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐ-*
τούς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτούς, διὰ
τὸν λαόν, ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν θεὸν ἐπὶ τῷ γεγο-
νότι· 22 *ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσεράκοντα ὁ ἄν-*
θρωπος ἐφ' ὃν γεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰάσεως.
23 *ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ἀπήγγειλαν*
ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπαν.
24 *οἱ δὲ ἀκούσαντες ὁμοθυμαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν*
θεὸν καὶ εἶπαν Δέσποτα, σὺ ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ

2. *οικοδομων BGLT, -δομούντων Gς* 4. *ουδε BGLT, οὔτε Gς* 6. *υμας B, ἡμᾶς GLTς* 9. *τον τε BGLT, τὸν δὲ Gς* 11. *συνέβαλον Gς* 12. *ποιησωμεν BGT, -σομεν GLς* 15. *ἀρνήσασθαι GTς* 16. *απειλησωμεθα BL, ἀπειλῇ ἀπειλ. (an -σόμεθα G) GTς* 18. *καθολου BL, τὸ κ. T, αὐτοῖς τὸ κ. Gς* 20. *πρ. αὐτοὺς εἶπον Gς* 22. *εἴδομεν Gς* 24. *κολάσωνται GLTς, -σονται G, -σωσιν B* 27. *ἐγεγόνει Gς* 31. *συ BLT, σὺ ὁ θεὸς Gς*

τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, 25 ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαυεὶδ παιδός σου εἰπών Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; 26 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ. 27 συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλᾶτος σὺν ἔθνεσιν καὶ λαοῖς Ἰσραήλ, 28 ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλὴ προώρισεν γενέσθαι. 29 καὶ τὰ νῦν, κύριε, ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λόγον σου 30 ἐν τῷ τὴν χεῖρα ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. 31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ μετὰ παρρησίας. 32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν καρδία καὶ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς πάντα κοινά.

33 Καὶ δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ τῆς ἀναστάσεως, χάρις τε μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. 34 οὐδὲ γὰρ ἐνδεής ἦν τις ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων 35 καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων, διεδίδετο δὲ ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. 36 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ὅ ἐστιν ἑρμηνευόμενον υἱὸς παρακλήσεως, Λευΐτης, Κύπριος τῷ γένει, 37 ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ πωλήσας ἤνεγκεν τὸ χρῆμα καὶ

2. 3. *ο του πατρος — παιδος σου BL, ὁ διὰ στόματος δ.* (*add τοῦ ς*) *παιδός σου GTς. πνεύματος om L ex conject.* 6. 7. *ἐν τῇ πόλει ταύτῃ om ς* 9. *βουλη BL, add σου GTς* 10. *ἔφιδε LT* 12. *χειρα BL, χ. σου GTς* 16. *του αγ. πν. BLT, πνεύματος ἁγ. Gς* 18. *ἡ καρδία καὶ ἡ ψ. GTς* 20. *ἅπαντα GTς* 21. *μεγ. δυν. Gς* 22. *τῆς ἀναστ. ante τοῦ κυρ. GTς ιησου BGLTς, add χριστοῦ L* 23. *ην τις B, τις ἦν L, τις ὑπῆρχεν GTς* 26. *διεδίδοτο Gς* 27. *ιωσηφ BGLT, Ἰωσῆς Gς* 28. *ὑπὸ τῶν Gς μεθερμην. GLTς*

5 ἔθηκεν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων. 1 Ἀνὴρ δέ τις
Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλη-
σεν κτῆμα, 2 καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίης
καὶ τῆς γυναικός, καὶ ἐνέγκας μέρος τι παρὰ τοὺς πόδας
τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. 3 εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος Ἀνανία, διὰ
τί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ
χωρίου; 4 οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενεν καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ
ἐξουσίᾳ ὑπῆρχεν; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα
τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ θεῷ. 5 ἀκούων
δὲ ὁ Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξεν. καὶ
ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας· 6 ἀνα-
στάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέστειλαν αὐτὸν καὶ ἐξενέγκαντες
ἔθαψαν. 7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ
γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν. 8 ἀπεκρίθη
πρὸς αὐτὴν Πέτρος Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέ-
δοσθε; ἡ δὲ εἶπεν Ναὶ τοσούτου. 9 ὁ δὲ Πέτρος πρὸς αὐ-
τήν Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ πνεῦμα κυρίου;
ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου ἐπὶ τῇ θύρᾳ,
καὶ ἐξοίσουσίν σε. 10 ἔπεσεν δὲ παραχρῆμα πρὸς τοὺς πό-
δας αὐτοῦ καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον
αὐτὴν νεκρὰν καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν ἄνδρα
αὐτῆς. 11 καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλη-
σίαν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα
καὶ τέρατα πολλὰ ἐν τῷ λαῷ. καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν πάν-
τες ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶνος· 13 τῶν δὲ λοιπῶν οὐθεὶς
ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός
(14 μᾶλλον δὲ προσετίθεντο πιστεύοντες τῷ κυρίῳ, πλήθη
ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν), 15 ὥστε καὶ εἰς τὰς πλατείας
ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλιναρίων καὶ

2. ὀνόμ. Ἀναν. *L* σαπφείρῃ *GTς* 3. συνειδυίας *Gς* 4. γυναικος *BLT*, γ. αὐτοῦ *Gς* 5. ὁ *om Gς* 7. νοσφισ. *BGLς*, *add* σε *T* 11. ὁ *om ς* 12. ακουοντας *BLT*, *add* ταῦτα *Gς* 16. προς (δὲ πρ. *L*) αυτην *BLT*, δὲ αὐτῇ *Gς* ὁ πέτρος *GTς* 17. πετρος *BLT*, *add* εἶπε *Gς* 20. προς *BLT*, παρὰ *Gς* 25. ἐγένετο *G in mg* 26. πολλά *post* λαῷ *GTς* ἅπαντες *GTς* 27. οὐδεὶς *GLTς* 30. και εις *BL* κατὰ *GTς* 31. κλιναριων *BGLT*, κλινῶν *Gς*

κραβάττων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. 16 *συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες.* 17 *ἀναστὰς δὲ ἀρχιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων, ἐπλήσθησαν ζήλου* 18 *καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ.* 19 *ἄγγελος δὲ κυρίου διὰ νυκτὸς ἤνοιξεν τὰς θύρας τῆς φυλακῆς· ἐξαγαγὼν δὲ αὐτοὺς εἶπεν* 20 *Πορεύεσθε καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.* 21 *ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν καὶ ἐδίδασκον. παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς·* 22 *οἱ δὲ παραγενόμενοι ὑπηρέται οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν* 23 *λέγοντες, ὅτι τὸ δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ καὶ τοὺς φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀνοίξαντες δὲ ἔσω οὐδένα εὕρομεν.* 24 *ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους ὅ τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο τοῦτο.* 25 *παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἄνδρες, οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.* 26 *τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις ἦγεν αὐτοὺς οὐ μετὰ βίας (ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν, μὴ λιθασθῶσιν),* 27 *ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ. καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς* 28 *λέγων Παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ, καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου*

1. *κραββάτων Gς* *επισκιασει B* 3. *εἰς ἱερουσαλ. Gς* 5. *ὁ ἀρχιερ. GLTς* 7. *χειρας BLT, add αὐτῶν Gς* 8. *ηνοιξεν BGLς, ἀνοίξας T* 9. *δε B, τε GLTς* 16. *ὑπηρ. παραγ. Gς* 17. *το BLT, τὸ μὲν Gς* 19. *φύλακας] add ἔξω ς* *επι BLT, πρὸ Gς* 20. *τε BL, τε ἱερεὺς καὶ ὁ GTς* 23. *ὅτι] λέγων· ὅτι ς* 25. *ἤγαγεν GLTς* 26. *ἵνα μὴ GTς* 28. *ὁ ἱερεὺς G in mg* *λεγων BLT, add οὐ Gς*

τούτου. 29 *ἀποκριθεὶς δὲ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι εἶπαν*
Πειθαρχεῖν δεῖ θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις. 30 *ὁ θεὸς τῶν*
πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε
κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. 31 *τοῦτον ὁ θεὸς ἀρχηγὸν καὶ*
σωτῆρα ὕψωσεν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, τοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ
Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 32 *καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ μάρ-*
τυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὃ
ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. 33 *Οἱ δὲ ἀκού-*
σαντες διεπρίοντο καὶ ἐβούλοντο ἀνελεῖν αὐτούς. 34 *ἀνα-*
στὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος ὀνόματι Γαμαλιήλ,
νομοδιδάσκαλος τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν βραχὺ
τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι ἔξω, 35 *εἶπέν τε πρὸς αὐτούς*
Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις
τούτοις, τί μέλλετε πράσσειν. 36 *πρὸ γὰρ τούτων τῶν*
ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς λέγων εἶναί τινα ἑαυτόν, ᾧ προσ-
εκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς τετρακοσίων, ὃς ἀνῃρέθη, καὶ
πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν καὶ ἐγένοντο εἰς
οὐδέν. 37 *μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος ἐν ταῖς*
ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς καὶ ἀπέστησεν λαὸν ὀπίσω αὐτοῦ·
κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διε-
σκορπίσθησαν. 38 *καὶ τὰ νῦν λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ*
τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ ἄφετε αὐτούς, ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ
ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθή-
σεται· 39 *εἰ δὲ ἐκ θεοῦ ἐστίν, οὐ δυνήσεσθε καταλῦσαι*
αὐτούς, μή ποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. 40 *ἐπείσθησαν*
δὲ αὐτῷ, καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους δείραντες
παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ
ἀπέλυσαν αὐτούς. 41 *οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες*
ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ
ὀνόματος ἀτιμασθῆναι, 42 *πᾶσάν τε ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ*

1. *ὁ πέτρ. Gς* 5. *τοῦ om GLTς* 6. *εν αυτω μαρτυρες B et add ἐσμεν L, ἐσμεν αὐτοῦ μάρτ. GTς* 7. *πνευμα BL, add δὲ GTς* *ὃ om B* 9. *ἐβουλεύοντο GTς* 11. *βραχύ τι Gς* 12. *ανθρωπους BGLT, ἀποστόλους Gς* 15. *προσεκλιθη BGLT, -εκολλήθη Gς* 16. *ἀριθμ. ἀνδρ. ὡσεὶ Gς* 19. *λαον BLT, add ἱκανὸν Gς* 22. *αφετε BLT, ἐάσατε Gς* 24. *δυνησεσθε BGLT, δύνασθε Gς* 25. *αυτους BGLT, αὐτό Gς* 29. *κατηξιώθ. ante ἀτιμασθ. Gς* 30. *ὀνόματος αὐτοῦ ς*

*καὶ κατ᾽ οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζό-
μενοι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.*

1 *Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μα-* 6
*θητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραί-
ους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ
χῆραι αὐτῶν.* 2 *προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος
τῶν μαθητῶν εἶπαν Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαν-
τας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ διακονεῖν τραπέζαις.* 3 *ἐπισκέ-
ψασθε δή, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ
πλήρεις πνεύματος καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς
χρείας ταύτης·* 4 *ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ
τοῦ λόγου προσκαρτερήσομεν.* 5 *Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώ-
πιον παντὸς τοῦ πλήθους, καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄν-
δρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον καὶ
Πρόχορον καὶ Νικάνορα καὶ Τίμωνα καὶ Παρμενᾶν καὶ
Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα,* 6 *οὓς ἔστησαν ἐνώπιον
τῶν ἀποστόλων, καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς
χεῖρας.*

7 *Καὶ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ηὔξανεν, καὶ ἐπληθύνετο ὁ
ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα, πολύς τε
ὄχλος τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.*

8 *Στέφανος δὲ πλήρης χάριτος καὶ δυνάμεως ἐποίει
τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ.* 9 *ἀνέστησαν δέ τι-
νες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς λεγομένης Λιβερτίνων καὶ
Κυρηναίων καὶ Ἀλεξανδρέων καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ
Ἀσίας συνζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ,* 10 *καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντι-
στῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει.* 11 *τότε ὑπέ-
βαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος
ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωυσῆν καὶ τὸν θεόν,* 12 *συνεκίνη-
σάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμμα-
τεῖς, καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν καὶ ἤγαγον εἰς τὸ
συνέδριον,* 13 *ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς, λέγοντας Ὁ
ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται λαλῶν ῥήματα κατὰ τοῦ τόπου*

2. *τον χρ. ιησ. BLT, ἰησ. τὸν χρ. Gς* 8. *επισκεψωμεθα B* 9. *δή L, δε B, οὖν GTς* *αδελφοι BGTς, om L* 10. *πνευματος BLT, πν. ἁγίου Gς* *καταστήσωμεν ς* 14. *πλήρης L* 22. *χαριτος BGLT, πίστεως ς* 25. 26. *καὶ Ἀσίας om L* 29. *βλασφημίας G in mg* 33. *λαλ. ρημ. B, ῥήμ. (add βλάσφημα ς) λ. GLTς*

*τοῦ ἁγίου καὶ τοῦ νόμου· 14 ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγον-
τος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον
τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωυσῆς.
15 καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν πάντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ
συνεδρίῳ εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέ-
7 λου. 1 εἶπεν δὲ ὁ ἀρχιερεύς Εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει; 2 ὁ δὲ
ἔφη Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. ὁ θεὸς τῆς
δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοπο-
ταμίᾳ πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν, 3 καὶ εἶπεν
πρὸς αὐτόν Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ τῆς συγγενείας σου,
καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. 4 τότε ἐξελθὼν
ἐκ γῆς Χαλδαίων κατῴκησεν ἐν Χαρράν. κἀκεῖθεν μετὰ
τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν
γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε, 5 καὶ οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ οὐδὲ βῆμα ποδός, καὶ ἐπηγγεί-
λατο δοῦναι αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματι
αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου. 6 ἐλάλησεν δὲ
οὕτως ὁ θεός, ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ
ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τε-
τρακόσια· 7 καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἂν δουλεύσωσιν κρινῶ ἐγώ, ὁ
θεὸς εἶπεν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται καὶ λατρεύσου-
σίν μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. 8 καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην
περιτομῆς· καὶ οὕτως ἐγέννησεν τὸν Ἰσαὰκ καὶ περιέτεμεν
αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, καὶ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ, καὶ Ἰα-
κὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. 9 καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώ-
σαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἦν ὁ θεὸς
μετ' αὐτοῦ 10 καὶ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων
αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φα-
ραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον
ἐπ' Αἴγυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. 11 ἦλθεν δὲ λι-
μὸς ἐφ' ὅλην τὴν Αἴγυπτον καὶ Χανάαν, καὶ θλῖψις με-
γάλη, καὶ οὐχ ηὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.*

1. *αγιου GLT, add τουτου Bς* 4. *παντες BGL, ἅπαντες GTς* 6. *ει BL, εἰ ἄρα GTς* 10. *και BLT, καὶ ἐκ GLς* 11. *τὴν om ς* 16. *δουναι αυτω (αὐτ. δ. Gς) εις κατ. αυτην BGLTς, δ. αὐτὴν εἰς κατ. αὐτῷ G* 20. *ᾧ ἐὰν GTς δουλεύσουσιν T* 20. 21. *εἶπεν ὁ θεός GTς* 24. *ισαακ BL, ὁ Ἰ. GTς καὶ Ἰακ. L, και ο ιακ. BGTς* 27. *ἐξείλετο ς* 31. *αιγυπτον BGL, γῆν αἰγύπτου GTς* 32. *εὕρισκον GLς*

12 ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα σιτία εἰς Αἴγυπτον ἐξαπέστειλεν τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον· 13 καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γένος Ἰωσήφ. 14 ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ μετεκαλέσατο Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. 15 κατέβη δὲ Ἰακώβ, καὶ αὐτὸς ἐτελεύτησεν καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν, 16 καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν Ἑμμὼρ ἐν Συχέμ. 17 καθὼς δὲ ἤγγιζεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς ὡμολόγησεν ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ, 18 ἄχρι οὗ ἀνέστη βασιλεὺς ἕτερος ἐπ᾽ Αἴγυπτον, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 19 οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν ἐκάκωσεν τοὺς πατέρας, τοῦ ποιεῖν τὰ βρέφη ἔκθετα αὐτῶν εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. 20 ἐν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη Μωυσῆς καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ θεῷ. ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός· 21 ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ, ἀνείλατο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ υἱόν. 22 καὶ ἐπαιδεύθη Μωυσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων, ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἔργοις αὐτοῦ. 23 ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ τεσσερακονταέτης χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. 24 καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον ἠμύνατο καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ πατάξας τὸν Αἰγύπτιον. 25 ἐνόμιζεν δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ὁ θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν σωτηρίαν αὐτοῖς· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. 26 τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη

1. σιτια εις αιγ. *BGLT*, σῖτα ἐν αἰγύπτῳ *Gς* 2. ἀνεγνωρ. *GLTς* 4. γ. ιωσηφ *BLT*, γ. τοῦ ἰωσ. *Gς*, γ. αὐτοῦ *G* 5. ιακωβ *BLT*, post αὐτοῦ *Gς* συγγεν. αὐτοῦ *ς* 6. κατεβη δε *BGς*, καὶ κατ. *GLT* ιακωβ *BT*, add εἰς Αἴγυπτον *GLς* 8. ω *BGLT*, ὃ *ς* 9. ἐμμὸρ *Gς* εν *B*, τοῦ ἐν *L*, τοῦ *GTς* 11. ωμολογ. *BGLT*, ὤμοσεν *Gς* 12. ἄχρι *LT* 13. ἐπ᾽ Αἴγυπτον om *GTς* 14. πατερας *BLT*, add ἡμῶν *Gς* 15. ἔκθ. τὰ βρ. *Gς* 17. τ. πατρὸς αὐτοῦ *ς* 17. 18. ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν *GTς* 18. ἀνείλετο *ς* 19. υιον *B*, εἰς υἱόν *GLTς* 20. ἐν π. σοφίᾳ *T* 20. 21. καὶ ἐν ἔργοις *G* 21. αὐτοῦ om *ς* τεσσερακ. *T* 23. τοὺς ante υἱοὺς om *B* 26. αδελφ. *BT*, add αὐτοῦ *GLς* 26. 27. αὐτοῖς σωτηρ. *Gς* 27. τη τε *BGLT*, τῇ δὲ *Gς*

*αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνήλλασσεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην,
εἰπών Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους;
27 ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον ἀπώσατο αὐτόν, εἰπών Τίς σε
κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν; 28 μὴ ἀνελεῖν
με σὺ θέλεις ὃν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὲς τὸν Αἰγύπτιον; 29 ἔφυ-
γεν δὲ Μωυσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐγένετο πάροικος
ἐν γῇ Μαδιάμ οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. 30 καὶ πληρω-
θέντων ἐτῶν τεσσεράκοντα ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ
ὄρους Σινᾶ ἄγγελος ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. 31 ὁ δὲ Μωυ-
σῆς ἰδὼν ἐθαύμασεν τὸ ὅραμα· προσερχομένου δὲ αὐτοῦ
κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ κυρίου 32 Ἐγὼ ὁ θεὸς τῶν πα-
τέρων σου, ὁ θεὸς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ. ἔντρο-
μος δὲ γενόμενος Μωυσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. 33 εἶπεν
δὲ αὐτῷ ὁ κύριος Λῦσον τὸ ὑπόδημά σου τῶν ποδῶν· ὁ
γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν. 34 ἰδὼν εἶδον τὴν
κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ
αὐτοῦ ἤκουσα, καὶ κατέβην ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο
ἀποστείλω σε εἰς Αἴγυπτον. 35 τοῦτον τὸν Μωυσῆν, ὃν
ἠρνήσαντο εἰπόντες Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικα-
στήν; τοῦτον ὁ θεὸς καὶ ἄρχοντα καὶ λυτρωτὴν ἀπέσταλ-
κεν σὺν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.
36 οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν τῇ
Αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἔτη τεσ-
σεράκοντα. 37 οὗτός ἐστιν ὁ Μωυσῆς ὁ εἴπας τοῖς υἱοῖς
Ἰσραήλ Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει ὁ θεὸς ἐκ τῶν ἀδελφῶν
ὑμῶν ὡς ἐμέ. 38 οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
ἐν τῇ ἐρήμῳ μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ
ὄρει Σινᾶ καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια ζῶντα
δοῦναι ἡμῖν, 39 ᾧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πα-*

1. *συνηλλ. BGLT, συνήλασεν Gς* 2. *εστε BLT, add ὑμεῖς Gς* 4. *ημων BGLT, ἡμᾶς Gς* 5. *χθὲς Gς* 8. *τεσσεράκ. T* 9. *αγγ. BLT, add κυρίου Gς φλογι πυρος BGLς, πυρὶ φλογὸς GT* 10. *εθαυμαξεν GT* 11. *κυριου BLT, add πρὸς αὐτόν Gς* 12. *ισαακ και BGT, ὁ θεὸς Ἰσ. καὶ ὁ θεὸς Gς* 14. *τῶν ποδῶν σου GLTς* 15. *ἐν ᾧ Gς* 17. *αυτου BL, αὐτῶν GTς* 18. *ἀποστελῶ Gς* 20. *και αρχ. BLT, ἄρχ. Gς* 20. 21. *ἀπέστειλεν ἐν χ. Gς* 22. 23. *τη αιγυπτω BL, γῇ αἰγ. (-πτου ς) GTς* 23. *τεσσερ. T* 24. *εἰπὼν Gς* 25. *ο θεος BLT, κύριος ὁ θεὸς G et add ὑμῶν ς* 26. *εμε BLT, add αὐτοῦ ἀκούσεσθε Gς* 28. *ἐδέξατο GLTς, εξελεξατο B*

τέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο καὶ ἐστράφησαν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, 40 *εἰπόντες τῷ Ἀαρών Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωυσῆς οὗτος, ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί ἐγένετο αὐτῷ.* 41 *καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν.* 42 *ἔστρεψεν δὲ ὁ θεὸς καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη τεσσεράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ,* 43 *καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ Ῥεφάν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς; καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος.* 44 *ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου ἦν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωυσῇ ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει,* 45 *ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῶσεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαυείδ,* 46 *ὃς εὗρεν χάριν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ οἴκῳ Ἰακώβ·* 47 *Σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον.* 48 *ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν χειροποιήτοις κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει* 49 *Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, καὶ ἡ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου· ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι (λέγει κύριος), ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου;* 50 *οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησεν ταῦτα πάντα;* 51 *σκληροτράχηλοι καὶ ἀπερίτμητοι καρδίας καὶ τοῖς ὠσίν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε, ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ ὑμεῖς.* 52 *τίνα τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς ἐγένεσθε,* 53 *οἵτινες ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ ἐφυλάξατε.* 54 *Ἀκού-*

1. *ἀλλὰ LT* εν (om *G*ς) ταις καρδιαις *BGL*ς, *τῇ καρδίᾳ T* 5. εγενετο *BL*, *γέγονεν GT*ς 12. *ῥεφάν GLT*, ρομφα *B*, *ὑμῶν ῥεμφὰν G*ς 14. *ἦν ἐν τοῖς π. G*ς 20. οικω *BL*, *θεῷ GT*ς 21. *οἰκοδ. T* 22. *χειροπ. BGLT*, add *ναοῖς* ς 23. και η *B*, *ἡ δὲ GLT*ς 24. οικοδομησατε *B* 26. *πάντα ταῦτα T* 27. καρδιας *B*, καρδιαις *L*, *τῇ καρδίᾳ GT*ς 28. ως *BGT*ς, *καθὼς L* 31. *γεγένησθε G*ς

οντες δὲ ταῦτα διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν καὶ ἔβρυ-
χον τοὺς ὀδόντας ἐπ᾽ αὐτόν. 55 ὑπάρχων δὲ πλήρης πνεύ-
ματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν εἶδεν δόξαν θεοῦ
καὶ Ἰησοῦν ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 56 καὶ εἶπεν Ἰδοὺ
θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς διηνοιγμένους καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ θεοῦ. 57 κράξαντες δὲ φωνῇ
μεγάλῃ συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν
ἐπ᾽ αὐτόν, 58 καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πόλεως ἐλιθοβόλουν.
καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν παρὰ τοὺς πό-
δας νεανίου καλουμένου Σαύλου, 59 καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν
Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ λέγοντα Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι
τὸ πνεῦμά μου. 60 θεὶς δὲ τὰ γόνατα ἔκραξεν φωνῇ με-
γάλῃ Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. καὶ
8 τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη. 1 Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ
ἀναιρέσει αὐτοῦ. ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς
μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες δὲ
διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας
πλὴν τῶν ἀποστόλων. 2 συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄν-
δρες εὐλαβεῖς καὶ ἐποίησαν κοπετὸν μέγαν ἐπ᾽ αὐτῷ.
3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ τοὺς οἴκους
εἰσπορευόμενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας παρεδίδου
εἰς φυλακήν.

4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον εὐαγγελιζόμενοι
τὸν λόγον· 5 Φίλιππος δὲ κατελθὼν εἰς τὴν πόλιν τῆς
Σαμαρείας ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν χριστόν. 6 προσεῖχον δὲ
οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδόν, ἐν
τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει· 7 πολ-
λοὶ γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα βοῶντα φωνῇ
μεγάλῃ ἐξήρχοντο, πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθε-
ραπεύθησαν· 8 ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.
9 ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπῆρχεν ἐν τῇ πόλει μα-
γεύων καὶ ἐξιστάνων τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί

5. διενυγμ. *B*, ἀνεῳγμ. *Gς* 9. εαυτων *B*, αυτῶν *GLς*, om *T* 13. τὴν ἁμαρτ. ταύτην *Gς* 16. δε *BGLT*, τε *Gς* 18. ἐποιήσαντο *GTς* 24. την *BL*, om *GTς* 25. δε *BGLT*, τε *Gς* 27. πολλοι *BL*, πολλῶν *GTς* 28. 29. μεγ. φωνῇ ς 29. εξηρχοντο *BGLT*, -χετο *Gς* 30. εγεν. δε π. χαρα *BLT*, καὶ ἐγέν. χαρὰ μεγάλη *Gς* 32. ἐξιστῶν *Gς*

τινα ἑαυτὸν μέγαν, 10 *ᾧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως*
μεγάλου λέγοντες Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡ κα-
λουμένη μεγάλη· 11 *προσεῖχον δὲ αὐτῷ διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ*
ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. 12 *ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ*
Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ καὶ
τοῦ ὀνόματος Ἰησοῦ χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ
γυναῖκες. 13 *ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσεν, καὶ βαπτι-*
σθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ, θεωρῶν τε σημεῖα
καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ἐξίστατο. 14 *ἀκούσαντες*
δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς Πέτρον καὶ
Ἰωάννην, 15 *οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν,*
ὅπως λάβωσιν πνεῦμα ἅγιον· 16 *οὐδέπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ*
αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς
τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 17 *τότε ἐπετίθεσαν τὰς χεῖ-*
ρας ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον πνεῦμα ἅγιον. 18 *ἰδὼν δὲ*
ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστό-
λων δίδοται τὸ πνεῦμα, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, 19 *λέ-*
γων Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ
τὰς χεῖρας λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. 20 *Πέτρος δὲ εἶπεν*
πρὸς αὐτόν Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι
τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι.
21 *οὐκ ἔστιν σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ*
γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἔναντι τοῦ θεοῦ. 22 *με-*
τανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ
κυρίου, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου·
23 *εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε*
ὄντα. 24 *ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ*
ἐμοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰ-
ρήκατε.

25 *Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυράμενοι καὶ λαλήσαντες τὸν*

1. *πάντες om T* 2. *καλουμένη om ς* 4. *ὅτι T(?)* 5. *περὶ BLT, τὰ περὶ Gς* 6. *τοῦ Ἰησοῦ χ. ς* 8. *τε GLTς, τα B* 8. 9. *σημ. κ. δυν. μεγ. γιν. BLς, δυν. καὶ σημ.* (*add μεγάλα G*) *γινόμενα GT* 11. *τὸν πέτρον Gς* 13. *ουδεπω BGLT, οὔπω Gς* 15. *επετιθοσαν B, -τίθουν Gς* 16. *ιδων BGLT, θεασάμενος ς* 18. *πνευμα BT, add τὸ ἅγιον GLς* 24. *εναντι BGLT, ἐνώπιον Gς* 26. *κυριου BGLT, θεοῦ Gς*

λόγον τοῦ κυρίου ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, πολλάς τε
κώμας τῶν Σαμαρειτῶν εὐηγγελίζοντο· 26 ἄγγελος δὲ κυ-
ρίου ἐλάλησεν πρὸς Φίλιππον λέγων Ἀνάστηθι καὶ πορεύου
κατὰ μεσημβρίαν ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ
Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος. 27 καὶ ἀναστὰς
ἐπορεύθη. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος δυνάστης Καν-
δάκης βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γά-
ζης αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ, 28 ἦν
δὲ ὑποστρέφων καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ καὶ
ἀνεγίνωσκεν τὸν προφήτην Ἠσαΐαν. 29 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμα
τῷ Φιλίππῳ Πρόσελθε καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ.
30 προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκον-
τος Ἠσαΐαν τὸν προφήτην, καὶ εἶπεν Ἆρά γε γινώσκεις ἃ
ἀναγινώσκεις; 31 ὁ δὲ εἶπεν Πῶς γὰρ ἂν δυναίμην, ἐὰν μή
τις ὁδηγήσῃ με; παρεκάλεσέν τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα
καθίσαι σὺν αὐτῷ. 32 ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς, ἣν ἀνε-
γίνωσκεν, ἦν αὕτη· Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ
ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ
ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. 33 ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐ-
τοῦ ἤρθη. τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται
ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. 34 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ
Φιλίππῳ εἶπεν Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει
τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός; 35 ἀνοίξας δὲ ὁ
Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς
ταύτης εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. 36 ὡς δὲ ἐπο-
ρεύοντο κατὰ τὴν ὁδόν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ, καί φησιν ὁ
εὐνοῦχος Ἰδοὺ ὕδωρ· τί κωλύει με βαπτισθῆναι; 38 καὶ
ἐκέλευσεν στῆναι τὸ ἅρμα, καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ
ὕδωρ, ὅ τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος, καὶ ἐβάπτισεν αὐ-
τόν. 39 ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, πνεῦμα κυρίου

1. ὑπέστρεψαν Gς ιεροσολυμα BGLT, -ρουσαλὴμ Gς 2. ευηγγελιζοντο BGLT, -λίσαντο Gς 3. πορεύθητι L 7. τῆς βασιλ. Gς 8. ὃς om L 9. δε B, τε GLTς καὶ prius om T 9. 10. και ανεγ. BGς, ἀνεγ. τε L, ἀναγινώσκων T 13. τὸν προφ. ἠσ. Gς 15. οδαγησει B 18. κείραντος T 19. ταπινωσει BL, add αὐτοῦ GTς 20. τὴν δὲ γεν. GTς 27. βαπτισθηναι BGLT, add 37 Εἶπε δὲ Φίλιππος· εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν χριστόν. ς

ἥρπασεν τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐ-
νοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν χαίρων. 40 Φίλιπ-
πος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον, καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο
τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.
1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς 9
τοὺς μαθητὰς τοῦ κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ 2 ᾐτή-
σατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς τὰς συνα-
γωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε
καὶ γυναῖκας, δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. 3 ἐν δὲ
τῷ πορεύεσθαι ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ, ἐξαί-
φνης τε αὐτὸν περιήστραψεν φῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, 4 καὶ
πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἤκουσεν φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; 5 εἶπεν δέ Τίς εἶ, κύριε; ὁ δέ Ἐγώ
εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις. 6 ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσιθι
εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι ὅ τι σε δεῖ ποιεῖν.
7 οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν ἐνεοί,
ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες. 8 ἠγέρθη
δὲ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς, ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτοῦ οὐδὲν ἔβλεπεν· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον
εἰς Δαμασκόν. 9 καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ
ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. 10 Ἦν δέ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ
ὀνόματι Ἁνανίας. καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἐν ὁράματι ὁ κύ-
ριος Ἁνανία. ὁ δὲ εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ, κύριε. 11 ὁ δὲ κύριος
πρὸς αὐτόν Ἀνάστα πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλου-
μένην εὐθεῖαν καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα Σαῦλον ὀνόματι
Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται, 12 καὶ εἶδεν ἄνδρα ἐν ὁράματι
Ἁνανίαν ὀνόματι εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ τὰς χεῖρας,
ὅπως ἀναβλέψῃ. 13 ἀπεκρίθη δὲ Ἁνανίας Κύριε, ἤκουσα ἀπὸ

2. *τὴν ὁδὸν αυτοῦ GLTς* 10. 11. *εξαιφν. τε BLT, καὶ ἐξ. Gς* 11. *περιήστρ. αὐτὸν GTς* *εκ BGLT, ἀπὸ Gς* 13. *ο δε BLT, add κύριος εἶπεν Gς* 14. *ιησους BGLTς, Ἰησ. ὁ Ναζωραῖος L* *αλλα BGLT, σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.* 6. *τρέμων τε καὶ θαμβῶν εἶπε· Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν· ς* *εισιθι B, εἴσελθε GLTς* 15. *ο τι BGLT, τί Gς* 16. *ἐννεοί ς* 18. *δὲ ὁ Σ. Gς* *ἠνεῳγμ. LT* 19. *οὐδένα Gς* 22. *εν ορ. ο κυρ. BGLT, ὁ κ. ἐν ὁρ. Gς* 24. *Ἀναστὰς GTς* 26. *εν οραματι B, ante ἄνδρα Gς, om LT* 27. *ὀνόμ. ἀναν. Gς* *τας χειρας BL, χεῖρα GTς* 28. *ὁ Ἀναν. ς* *ἀκήκοα Gς*

πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ τοῖς ἁγίοις σου ἐποίησεν ἐν Ἱερουσαλήμ· 14 καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου. 15 εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ κύριος Πορεύου, ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς ἐστίν μοι οὗτος τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν τε καὶ βασιλέων υἱῶν τε Ἰσραήλ· 16 ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 17 ἀπῆλθεν δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας εἶπεν Σαοὺλ ἀδελφέ, ὁ κύριος ἀπέσταλκέν με, Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου, ὅπως ἀναβλέψῃς καὶ πλησθῇς πνεύματος ἁγίου. 18 καὶ εὐθέως ἀπέπεσαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες, ἀνέβλεψέν τε καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη 19 καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. ἐγένετο δὲ μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς, 20 καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συναγωγαῖς ἐκήρυσσεν τὸν Ἰησοῦν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. 21 ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες καὶ ἔλεγον Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας ἐν Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο; καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει, ἵνα δεδεμένους αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς. 22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο καὶ συνέχυνεν Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ χριστός. 23 ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν· 24 ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσιν· 25 λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν χαλάσαντες ἐν σπυρίδι. 26 παραγενόμενος δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐπείραζεν κολλᾶσθαι τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτόν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶν μαθητής. 27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλα-

1. 2. *ἐποίησε τοῖς ἁγ. σου Gς* 5. *μοι ἐστὶν Gς* 6. *των εθνων τε BL, ἐθν. τε T, ἐθνῶν Gς* 12. *ἀπέπεσον Gς* *αυτου BLT, post ὀφθαλμ. Gς* *ὡσεὶ λ. GTς* 13. *τε BLT, add παραχρῆμα Gς* 14. *δε BGLT, add ὁ Σαῦλος ς* 16. *ιησουν BGLT, Χριστὸν ς* 19. *εληλυθει BGLς, ἐλήλυθεν GT* 21. *ιουδαιους B, τοὺς Ἰουδ. GLTς* 25. *παρετηρουντο δε και BGLT, παρετήρουν τε Gς* 26. 27. *οι μαθητ. — αυτον BGL, αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους Gς et καθῆκαν post τείχ. pos. T* 28. *δὲ ὁ Σαῦλος ς* *εις BGς, ἐν GLT* *ἐπειρᾶτο GTς*

βόμενος αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδεν τὸν κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ. 28 *καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμενος εἰς Ἱερουσαλήμ, παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου,* 29 *ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς. οἱ δὲ ἐπεχείρουν ἀνελεῖν αὐτόν·* 30 *ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς Καισάρειαν καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν.*

31 *Ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη τῷ φόβῳ τοῦ κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐπληθύνετο·* 32 *ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων κατελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας Λύδδα.* 33 *εὗρεν δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα ὀνόματι Αἰνέαν ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κραβάττου, ὃς ἦν παραλελυμένος.* 34 *καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος Αἰνέα, ἰᾶταί σε Ἰησοῦς χριστός· ἀνάστηθι καὶ στρῶσον σεαυτῷ. καὶ εὐθέως ἀνέστη,* 35 *καὶ εἶδαν αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες Λύδδα καὶ τὸν Σαρῶνα, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν κύριον.* 36 *Ἐν Ἰόππῃ δέ τις μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς, αὕτη ἦν πλήρης ἔργων ἀγαθῶν καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.* 37 *ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ.* 38 *ἐγγὺς δὲ οὔσης Λύδδας τῇ Ἰόππῃ οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτόν, παρακαλοῦντες Μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν.* 39 *ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς, ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέστησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι καὶ*

4. *τοῦ ἰησοῦ Gς* 5. *εις BGLT, ἐν Gς* *καὶ παῤῥησ. Gς* 6. *κυριου BLT, κ. ἰησοῦ Gς* 7. *αὐτὸν ἀνελεῖν Gς* 9. *αὐτὸν om LT* 10—13. *η μεν ουν εκκλησια — επληθυνετο BGLT, αἱ μ. οὖν ἐκλησίαι — εἶχον — οἰκοδομούμεναι καὶ πορευόμεναι — ἐπληθύνοντο Gς* 15. *λύδδαν Gς* 16. *αἰνέαν ὀνόμ. Gς* *κραββάτῳ Gς* 18. *χριστός L. ο χρ. BGTς* 19. *εἶδον Gς* 20. *λύδδαν Gς* 23. *ἀγαθ. ἔργ. Gς* 25. *εθηκαν B. αὐτὴν ἔθ. GLTς* *ἐν τῷ ὑπερ. L* *Λύδδης GLTς* 28. *μὴ ὀκνῆσαι Gς* *ημων BLT, αὐτῶν Gς*

ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν
οὖσα ἡ Δορκάς. 40 ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος καὶ
θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο, καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα
εἶπεν Ταβιθά, ἀνάστηθι. ἡ δὲ ἤνοιξεν τοὺς ὀφθαλμοὺς
αὐτῆς καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισεν. 41 δοὺς δὲ αὐτῇ
χεῖρα ἀνέστησεν αὐτήν, φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς
χήρας παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. 42 γνωστὸν δὲ ἐγένετο
καθ' ὅλης Ἰόππης, καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐπὶ τὸν κύριον.
43 ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά
τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

10 1 Ἀνὴρ δέ τις ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκα-
τοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, 2 εὐσεβὴς
καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν
ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ καὶ δεόμενος τοῦ θεοῦ διὰ
παντός, 3 εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ περὶ ὥραν ἐνά-
την τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν
καὶ εἰπόντα αὐτῷ Κορνήλιε. 4 ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ
ἔμφοβος γενόμενος εἶπεν Τί ἐστιν, κύριε; εἶπεν δὲ αὐτῷ
Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς
μνημόσυνον ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ. 5 καὶ νῦν πέμψον ἄν-
δρας εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνά τινα ὃς ἐπικα-
λεῖται Πέτρος· 6 οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ,
ᾧ ἐστὶν οἰκία παρὰ θάλασσαν. 7 ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος
ὁ λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν καὶ στρατιώτην
εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, 8 καὶ ἐξηγησάμενος
ἅπαντα αὐτοῖς, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην. 9 Τῇ
δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων ἐκείνων καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόν-
των ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι περὶ ὥραν
ἕκτην· 10 ἐγένετο δὲ πρόσπεινος καὶ ἤθελεν γεύσασθαι.
παρασκευαζόντων δὲ αὐτῶν ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις,

2. 3. και θεις *BL*, θεὶς *GT*ς 8. ολης *B*, *add* τῆς *GLT*ς πολλοὶ ἐπίστ. *G*ς 9. αὐτὸν *GT*ς, *ante* ἡμέρας *L*, *om B* 11. τις ἦν ἐν *G*ς 13. ποιων *BL*, π. τε *GT*ς 15. περὶ *om GT*ς ἐννάτ. *G*ς 20. εμπροσθεν *BLT*, ἐνώπιον *G*ς 21. εἰς Ἰόπ. ἄνδρας *G*ς τινα *om G*ς 21. 22. τὸν ἐπικαλούμενον πέτρον *G in mg* 23. θαλασσαν *BGLT*, *add* οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν ς 24. αυτω *BGLT*, τῷ Κορνηλίῳ ς οικετων *BLT*, *add* αὐτοῦ *G*ς 26. αὐτοῖς ἅπαντα *GL*ς 27. εκεινων *BGLT*ς, αὐτῶν *G* 30. αυτων εγενετο *BGLT*, ἐκείνων ἐπέπεσεν *G*ς

11 *καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον καὶ καταβαῖνον
σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιέμε-
νον ἐπὶ τῆς γῆς,* 12 *ἐν ᾧ ὑπῆρχεν πάντα τὰ τετράποδα καὶ
ἑρπετὰ τῆς γῆς καὶ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.* 13 *καὶ ἐγένετο
φωνὴ πρὸς αὐτόν Ἀναστὰς Πέτρε θῦσον καὶ φάγε.* 14 *ὁ
δὲ Πέτρος εἶπεν Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον
πᾶν κοινὸν καὶ ἀκάθαρτον.* 15 *καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευ-
τέρου πρὸς αὐτόν Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου.*
16 *τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη τὸ
σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.* 17 *ὡς δὲ ἐν αὐτῷ διηπόρει ὁ Πέ-
τρος, τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδεν, ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπε-
σταλμένοι ὑπὸ τοῦ Κορνηλίου διερωτήσαντες τὴν οἰκίαν τοῦ
Σίμωνος ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα,* 18 *καὶ φωνήσαντες
ἐπύθοντο, εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενί-
ζεται.* 19 *Τοῦ δὲ Πέτρου διενθυμουμένου περὶ τοῦ ὁρά-
ματος εἶπεν τὸ πνεῦμα Ἰδοὺ ἄνδρες δύο ζητοῦντές σε·*
20 *ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν
διακρινόμενος, ὅτι ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.* 21 *καταβὰς δὲ
Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας εἶπεν Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε·
τίς αἰτία δι' ἣν πάρεστε;* 22 *οἱ δὲ εἶπαν Κορνήλιος ἑκατον-
τάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν μαρτυρού-
μενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη
ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.* 23 *εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐ-
τοὺς ἐξένισεν, τῇ δὲ ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν σὺν αὐτοῖς,
καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ.*
24 *τῇ δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθεν εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορ-
νήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτούς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγε-*

1. *καταβ. BGLT, add ἐπ' αὐτὸν ς* 2. *αρχαις BLT, add δε-δεμένον καὶ Gς* 3. 4. *και ερπ. τ. γ. και BLT, τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ Gς* 7. *κοινον και BLT, κ. ἢ Gς* 9. *ευθυς BLT, πάλιν Gς* 10. *ἐν ἑαυτῷ GLTς* 11. *ιδου BL, καὶ ἰ. GTς* 12. *υπο B, ἀπὸ GLTς τοῦ alterum om Gς* 14. *ἐπυνθάνοντο GLTς* 15. *ἐνθυμουμ. ς* 16. *το πνευμα B, τὸ πν. αὐτῷ LT, αὐτῷ τ. π. Gς δυο ζητουντες B, τρεῖς (om T) ζητοῦσίν GLTς* 18. *οτι BGLT, διότι Gς* 19. *ανδρας BGLT, add τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτὸν ς* 20. *αιτια B, ἡ αἰτ. GLTς* 25. *αναστας BGLT, ὁ Πέτρος ς* 26. *ἀπὸ τῆς Ἰόπ. ς* 27. *τη δε BGLT, καὶ τῇ Gς εἰσῆλθον Gς*

νεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. 25 *Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν.* 26 *ὁ δὲ Πέτρος ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστηθι· καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἄνθρωπος εἰμί.* 27 *καὶ συνομιλῶν αὐτῷ εἰσῆλθεν, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς,* 28 *ἔφη τε πρὸς αὐτούς Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ· κἀμοὶ ὁ θεὸς ἔδειξεν μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον,* 29 *διὸ καὶ ἀναντιρρήτως ἦλθον μεταπεμφθείς. πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμψασθέ με;* 30 *καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας ἤμην τὴν ἐνάτην προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ,* 31 *καί φησιν Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ.* 32 *πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως παρὰ θάλασσαν.* 33 *ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε, σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πάρεσμεν ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ κυρίου.* 34 *ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα εἶπεν Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστιν προσωπολήμπτης ὁ θεός,* 35 *ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστίν.* 36 *τὸν λόγον ἀπέστειλεν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ. οὗτός ἐστιν πάντων κύριος.* 37 *οἴδατε τὸ γενόμενον ῥῆμα καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης,* 38 *Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέθ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ θεὸς πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ* (39 *καὶ ἡμεῖς μάρ-*

2. *τοῦ om* ς 3. 4. *αὐτὸν ἤγειρε G*ς 4. *κἀγὼ GLT*ς 8. *καὶ ἐμοὶ G*ς *ἔδειξεν ὁ θεὸς T* 12. *ημην BL, add νηστεύων καὶ GT*ς *τὴν ἐννάτην ὥραν G*ς 18. *θαλασσαν BL, add ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι GT*ς 20. *τοῦ θεοῦ GLT*ς, *σου G, B incert* 21. *υπο BG*ς, *ἀπὸ LT* *κυριου BL, θεοῦ GT*ς 25. *λογον BL, add ὃν GT*ς 27. *οιδατε B, ὑμεῖς οἴδ. GLT*ς 28. *ἀρξάμενον GLT*ς, *αρξαμενος B et add* [*γὰρ*] *L* 32. *ημεις BGLT, add ἐσμεν* ς

τυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων
καὶ Ἱερουσαλήμ), ὃν καὶ ἀνεῖλαν κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.
40 *τοῦτον ὁ θεὸς ἤγειρεν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ἔδωκεν αὐτὸν*
ἐμφανῆ γενέσθαι 41 *οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσιν τοῖς*
προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἡμῖν, οἵτινες συνεφά-
γομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ
νεκρῶν· 42 *καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρῦξαι τῷ λαῷ καὶ δια-*
μαρτύρασθαι ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ
κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. 43 *τούτῳ πάντες οἱ προφῆται*
μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. 44 *Ἔτι λαλοῦντος*
τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. 45 *καὶ ἐξέστησαν*
οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ οἳ συνῆλθαν τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ
ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου ἐκκέχυται·
46 *ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόν-*
των τὸν θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος 47 *Μή τι τὸ ὕδωρ*
δύναται κωλῦσαί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον ὡς καὶ ἡμεῖς; 48 *προσέταξεν*
δὲ αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε
ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.
1 *Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες* 11
κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ. 2 *ὅτε δὲ ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱερουσαλήμ, διεκρί-*
νοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, 3 *λέγοντες ὅτι εἰσῆλθεν*
πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας καὶ συνέφαγεν αὐτοῖς.
4 *ἀρξάμενος δὲ Πέτρος ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς λέγων*
5 *Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν*
ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην
τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν
ἄχρι ἐμοῦ, 6 *εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν καὶ εἶδον τὰ τε-*

2. *ιερουσ. BLT, ἐν Ἱερ. GLς* *ὃν ἀνεῖλον ς* 8. *ουτος BGL, αὐτός GLTς* 12. *ἔπεσε L* 14. *πιστοι οι BL, π. ὅσοι GTς* 15. *τοῦ ἁγίου πνεύματος Gς* 17. *ὁ πέτρος GTς* 18. *κωλῦσαι δύναταί GTς* 19. *καθὼς καὶ GTς* 20. *δε B, τε GLTς* *ιησου χριστου BGL, τοῦ κυρίου GTς* *βαπτισθ. BL, ante ἐν τῷ ὀ. GTς* 24. *οτε δε BLT, καὶ ὅτε Gς* *ἱεροσόλυμα Gς* 25. *εισηλθεν B, εἰσῆλθες LT et post ἔχοντας Gς* 26. *συνέφαγες GLTς* 27. *ὁ Πέτρ. GTς* 31. *ἄχρις GLς*

τράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἤκουσα δὲ καὶ φωνῆς λεγούσης μοι Ἀναστὰς Πέτρε θῦσον καὶ φάγε. 8 εἶπον δέ Μηδαμῶς, κύριε, ὅτι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου. 9 ἀπεκρίθη δὲ ἐκ δευτέρου φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ Ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισεν σὺ μὴ κοίνου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς, καὶ ἀνεσπάσθη πάλιν ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν. 11 καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμεν, ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με. 12 εἶπεν δὲ τὸ πνεῦμά μοι συνελθεῖν αὐτοῖς μηδὲν διακρίναντα. ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός· 13 ἀπήγγειλεν δὲ ἡμῖν, πῶς εἶδεν τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα Πέμψον εἰς Ἰόππην καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον, 14 ὃς λαλήσει ῥήματα πρός σε ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 15 ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν ἐπέπεσεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. 16 ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος κυρίου, ὡς ἔλεγεν Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν χριστόν, ἐγὼ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν θεόν; 18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα ἡσύχασαν καὶ ἐδόξασαν τὸν θεὸν λέγοντες Ἄρα γε καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ θεὸς τὴν μετάνοιαν εἰς ζωὴν ἔδωκεν.

19 *Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. 20 ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες ἐλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν καὶ*

2. *καὶ om Gς* 4. *οτι BGLT, add πᾶν ς* 5. *δε BLT, δέ μοι Gς φωνὴ ἐκ δευτ. GLTς* 7. *πάλιν ἀνεσπ. Gς* 9. *ἐν ᾗ ἤμην GTς* 10. *μοι τὸ πνεῦμα Gς μηδεν διακριναντα (-νόμενον Gς) BGLς, om T*
12. *δε BL, τε GTς* 13. *ειποντα BL, add αὐτῷ GTς*
14. *πεμψον B, ἀπόστειλον GLTς και BGLT, ἄνδρας καὶ ς*
18. *τοῦ κυρίου GLT* 22. *εγω BL, ἐ. δὲ GTς*
23. *ἐδόξαζον GTς* 24. *γε om L* 25. *ἔδωκεν εἰς ζωήν GTς* 27. *ἐπὶ στεφάνου GLT* 30. *εἰσελθ. ς καὶ om GTς*

πρὸς τοὺς Ἑλληνιστὰς εὐαγγελιζόμενοι τὸν κύριον Ἰησοῦν.
21 *καὶ ἦν χεὶρ κυρίου μετ᾽ αὐτῶν, πολύς τε ἀριθμὸς ὁ πι-*
στεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν κύριον. 22 *ἠκούσθη δὲ ὁ λό-*
γος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς οὔσης ἐν Ἱερουσαλὴμ περὶ
αὐτῶν, ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν ἕως Ἀντιοχείας, 23 *ὃς πα-*
ραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τὴν τοῦ θεοῦ ἐχάρη, καὶ
παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν ἐν
τῷ κυρίῳ, 24 *ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης πνεύματος*
ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ κυρίῳ.
25 *ἐξῆλθεν δὲ εἰς Ταρσὸν ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὑρὼν*
ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν. 26 *ἐγένετο δὲ αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν*
ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκα-
νόν, χρηματίσαι τε πρώτως ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς
Χριστιανούς.

27 *Ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσο-*
λύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν· 28 *ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐ-*
τῶν ὀνόματι Ἅγαβος ἐσήμαινεν διὰ τοῦ πνεύματος λιμὸν
μεγάλην μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ᾽ ὅλην τὴν οἰκουμένην, ἥτις
ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου. 29 *τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς εὐπο-*
ρεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι
τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς, 30 *ὃ καὶ ἐποίη-*
σαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρ-
νάβα καὶ Σαύλου.

1 *Κατ᾽ ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρῴδης ὁ* 12
βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.
2 *ἀνεῖλεν δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου μαχαίρῃ·* 3 *ἰδὼν*
δὲ ὅτι ἀρεστόν ἐστιν τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν
καὶ Πέτρον (ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων), 4 *ὃν καὶ πιά-*
σας ἔθετο εἰς φυλακήν, παραδοὺς τέσσαρσιν τετραδίοις
στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα

1. *ελληνιστας Bς, Ἕλληνας GLT* 2. *ο om Gς* 4. *οὔσης om GLTς* *ἱεροσολύμοις Gς* 5. *εως BL, διελθ. ἕως GTς* 6. *την του BL, τοῦ GTς* 7. *ἐν om GLTς* 9. *τω κυριω om pr B* 10. *ταρσον BLT, add ὁ βαρνάβας Gς* 11. *ηγαγεν BLT, αὐτὸν ἤγ. αὐτὸν Gς* *δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτ. Gς* 13. *πρῶτον GLTς* 15. *ἐν ταύταις GLTς* 17. *ἐσήμανεν GTς* 18. *μεγαλην BGLT, μέγαν Gς* *ητις BL, ἥτις (ὅστις Gς) καὶ GTς* 19. *Κλαυδίου καίσαρος ς* *ηὐπορ. Gς* 26. *μαχαίρᾳ GLς* 26. 27. *ιδων δε BGLT, καὶ ἰδ. Gς* 28. *δὲ αἱ ἡμ. GL*

ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. 5 ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενῶς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας περὶ αὐτοῦ. 6 ὅτε δὲ ἤμελλεν προαγαγεῖν αὐτὸν ὁ Ἡρῴδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν δεδεμένος ἁλύσεσιν δυσίν, φύλακές τε πρὸ τῆς θύρας ἐτήρουν τὴν φυλακήν. 7 καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτὸν λέγων Ἀνάστα ἐν τάχει. καὶ ἐξέπεσαν αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. 8 εἶπεν δὲ ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν Ζῶσαι καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. ἐποίησεν δὲ οὕτως. καὶ λέγει αὐτῷ Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. 9 καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστιν τὸ γινόμενον διὰ τοῦ ἀγγέλου, ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. 10 διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθαν ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη ἠνοίγη αὐτοῖς, καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ᾽ αὐτοῦ. 11 καὶ ὁ Πέτρος ἐν αὐτῷ γενόμενος εἶπεν Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλεν ὁ κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἐξείλατό με ἐκ χειρὸς Ἡρῴδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. 12 συνιδών τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τῆς Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. 13 κρούσαντος δὲ αὐτοῦ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος προσῆλθεν παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη, 14 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξεν τὸν πυλῶνα, εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. 15 οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπαν Μαίνῃ. ἡ δὲ διισχυρίζετο οὕτως ἔχειν. οἱ δὲ εἶπαν Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. 16 ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενεν κρούων· 16 ἀνοίξαντες δὲ εἶδαν

2. ἐκτενὴς *GTς* εκκλ. *B*, *add* πρὸς τὸν θεὸν *GLTς*
3. περὶ *BGLT*, ὑπὲρ *Gς* ἔμελλ. *LT* προαγαγ. (προσαγ. *B*) αυτον *BLT*, αὐτὸν προάγειν *Gς* 10. δε *BL*, τε *GTς*
ζωσαι *BGLT*, περιζ. *Gς* 13. ηκολ. *BLT*, *add* αὐτῷ *Gς*
17. ἠνοίχθη *Gς* 19. εν αυτω *B*, ἐν ἑαυτῷ *LT et post* γενόμ. *Gς* 20. ὁ *om GLTς* 22. της μαρ. *BLT*, μαρ. *Gς*
25. αυτου *BGLT*, τοῦ Πέτρου *ς* 30. ειπαν *BL*, ἔλεγον *GTς* αὐτοῦ ἐστιν *Gς*

αὐτὸν καὶ ἐξέστησαν. 17 *κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾶν, διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς, εἰπέν τε Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον.* 18 *Γενομένης δὲ ἡμέρας ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.* 19 *Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρών, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι, καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς Καισάρειαν διέτριβεν.* 20 *ἦν δὲ θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις. ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως ᾐτοῦντο εἰρήνην διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς.* 21 *τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς·* 22 *ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει Θεοῦ φωνὴ καὶ οὐκ ἀνθρώπου.* 23 *παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔδωκεν τὴν δόξαν τῷ θεῷ, καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἐξέψυξεν.*

24 *Ὁ δὲ λόγος τοῦ κυρίου ηὔξανεν καὶ ἐπληθύνετο.* 25 *Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλήμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.*

1 *Ἦσαν δὲ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν* 13
προφῆται καὶ διδάσκαλοι ὅ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. 2 *λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Ἀφορίσατε δή μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.* 3 *τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἀπέλυσαν.* 4 *αὐτοὶ μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος κατῆλθον εἰς Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε*

3. *εἶπε δὲ Gς* 8. *εἰς τὴν Καισ. GTς* 9. *δε BGLT, δὲ ὁ Ἡρώδης ς* *σιδον. B* 13. *ὁ Ἡρώδ. GLTς* *βασιλικην BL, add καὶ GLTς* 17. *την BTς, om GL* 19. *κυριου B, θεοῦ GLTς* 21. *ιωανν. BL, καὶ Ἰω. GTς* 23. *δε BLT, δέ τινες Gς* 28. *τον BGLT, τόν τε ς* 29. *και BLT, καὶ τὸν Gς* 31. *οὗτοι μὲν Gς* *εκπεμψαντες B* 31. 32. *τοῦ πνεύμ. τοῦ ἁγ. Gς* 32. *εις την σελ. GTς*

*ἀπέπλευσαν εἰς Κύπρον, 5 καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι κα-
τήγγελλον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν
Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. 6 διελθόντες
δὲ ὅλην τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρον ἄνδρα τινὰ μάγον
ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνομα Βαριησοῦς, 7 ὃς ἦν
σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος
προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· 8 ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ
μάγος (οὕτως γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ), ζη-
τῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. 9 Σαῦ
λος δὲ ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς πνεύματος ἁγίου, ἀτενί-
σας εἰς αὐτὸν 10 εἶπεν Ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης
ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ
παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς τοῦ κυρίου τὰς εὐθείας;
11 καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔσῃ τυφλὸς μὴ
βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ᾽
αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγω-
γούς. 12 τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς ἐπίστευσεν
ἐκπληττόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ κυρίου.*

*13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ Παῦλον
ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρή-
σας ἀπ᾽ αὐτῶν ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. 14 αὐτοὶ δὲ
διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν
τὴν Πισιδίαν, καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ
τῶν σαββάτων ἐκάθισαν. 15 μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ
νόμου καὶ τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι
πρὸς αὐτοὺς λέγοντες Ἄνδρες ἀδελφοί, εἴ τίς ἐστιν ἐν
ὑμῖν λόγος παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. 16 ἀνα-
στὰς δὲ Παῦλος καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ εἶπεν Ἄνδρες Ἰσ-
ραηλῖται καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν θεόν, ἀκούσατε. 17 ὁ
θεὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν,
καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτου, καὶ
μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς, 18 καὶ*

1. *εἰς τὴν κύπρ. GTς* 4. *ὅλην om ς* *ἄνδρα om Gς* 11. *καὶ ἀτενίσας Gς* 14. *τοῦ om GLTς* 15. *χεὶρ τοῦ κυρ. ς* 16. *ἔπεσεν L* 16. 17. *ἐπ᾽ αὐτὸν om B* 19. *ἐκπλησσ. GLTς* 20. *περὶ τὸν π. Gς* 24. *τῆς πισιδίας Gς* *εἰσελθ. GLTς* 27. *τίς om GTς* 27. 28. *λόγος ἐν ὑμῖν GTς* 31. *του ισραηλ B, τούτου Ἰσρ. Lς, τούτου GT* 32. *αἰγύπτῳ GTς*

ὡς τεσσερακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ, 19 καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν κατεκληρονόμησεν τὴν γῆν αὐτῶν 20 ὡς ἔτεσιν τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα, καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκεν κριτὰς ἕως Σαμουὴλ προφήτου. 21 κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κείς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμείν, ἔτη τεσσεράκοντα, 22 καὶ μεταστήσας αὐτὸν ἤγειρεν τὸν Δαυεὶδ αὐτοῖς εἰς βασιλέα, ᾧ καὶ εἶπεν μαρτυρήσας Εὗρον Δαυεὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαί κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. 23 τούτου ὁ θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος κατʼ ἐπαγγελίαν ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν, 24 προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ. 25 ὡς δὲ ἐπλήρου Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγεν Τί ἐμὲ ὑπονοεῖτε εἶναι, οὐκ εἰμὶ ἐγώ· ἀλλʼ ἰδοὺ ἔρχεται μετʼ ἐμὲ οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. 26 ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ καὶ οἱ ἐν ὑμῖν φοβούμενοι τὸν θεόν, ἡμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης ἐξαπεστάλη. 27 οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τοῦτον ἀγνοήσαντες καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας κρίναντες ἐπλήρωσαν, 28 καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες ᾐτήσαντο Πιλᾶτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν· 29 ὡς δὲ ἐτέλεσαν πάντα τὰ γεγραμμένα περὶ αὐτοῦ, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. 30 ὁ δὲ θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, 31 ὃς ὤφθη ἐπὶ ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, οἵτινές εἰσιν μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. 32 καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι ταύτην ὁ θεὸς ἐκπεπλήρωκεν τοῖς τέκνοις

1. *τεσσερ. T* *ἐτροφοφ. GL* 2. *καὶ καθελὼν GLTς* *κατεκληρονομ. BGLT, -κληροδότ. ς, add αὐτοῖς GLTς* 4. *και μετα ταυτα BGL, ante ὡς ἔτεσιν GTς* 5. *τοῦ προφ. GLTς* 8. *αὐτοῖς τὸν δαβὶδ Gς* 9. *ιεσσαι B, add ἄνδρα GLTς* 11. *ἤγειρε τῷ ς* 14. *ὁ Ἰω. Gς* *τι εμε BL, τίνα με GTς* 17. *καὶ om B* 18. *ἀπεστάλη Gς* 22. *κρίναντες ἐπλήρωσαν ante* 20 *τὰς φωνὰς L ex conject.* 24. *ἅπαντα ς* *τὰ περὶ αὐτοῦ γεγρ. GLTς* 28. *εισιν Bς, νῦν εἰσὶν GLT*

ἡμῶν, ἀναστήσας Ἰησοῦν, 33 ὡς καὶ ἐν ψαλμῷ γέγραπται
τῷ δευτέρῳ Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.
34 ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν μηκέτι μέλλοντα ὑπο-
στρέφειν εἰς διαφθοράν, οὕτως εἴρηκεν, ὅτι δώσω ὑμῖν
τὰ ὅσια Δαυεὶδ τὰ πιστά. 35 διότι καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει Οὐ
δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. 36 Δαυεὶδ μὲν
γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ θεοῦ βουλῇ ἐκοιμήθη
καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ καὶ εἶδεν διαφθο-
ράν· 37 ὃν δὲ ὁ θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδεν διαφθοράν.
38 γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τού-
του ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται· 39 ἀπὸ πάντων
ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν νόμῳ Μωυσέως δικαιωθῆναι, ἐν
τούτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιοῦται. 40 βλέπετε οὖν μὴ
ἐπέλθῃ τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις, 41 Ἴδετε, οἱ κατα-
φρονηταί, καὶ θαυμάσατε καὶ ἀφανίσθητε, ὅτι ἔργον ἐρ-
γάζομαι ἐγὼ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον ὃ οὐ μὴ πι-
στεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν. 42 Ἐξιόντων δὲ αὐτῶν
εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον ἠξίουν λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥή-
ματα ταῦτα. 43 λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς ἠκολούθησαν
πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ, οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς
ἔπειθον αὐτοὺς προσμένειν τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ. 44 Τῷ τε
ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦ-
σαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ. 45 ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι
τοὺς ὄχλους ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς ὑπὸ
Παύλου λαλουμένοις βλασφημοῦντες. 46 παρρησιασάμε-
νοί τε ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπαν Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον
πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· ἐπειδὴ ἀπωθεῖσθε

1. ημων *BL*, αὐτῶν ἡμῖν *GT*ς. ἐφ' ἡμῶν *cum seqq conj. L ex conject.* 1. 2. ψ. γεγρ. τω δευτερω (πρώτῳ *L*) *BL*, τῷ ψ. τῷ δευτ. γέγρ. ς, τῷ πρώτῳ ψ. γέγρ. *GT* 5. διοτι *BL*, διὸ *GT*ς 11. απο *BL*, καὶ ἀπὸ *GT*ς 12. ἐν ν. *LT*, ἐν τῷ ν. *G*ς, *B incert* 14. επελθη *BL*, *add.* ἐφ ὑμᾶς *GT*ς 15. εργαζ. (-ζωμαι *B*) εγω *BLT*, ἐγὼ ἐργ. *G*ς 16. ο *BGLT*, ᾧ *G*ς 17. αυτων *BGLT*, ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων ς 18. ηξιουν *B*, παρεκάλουν *ante* εἰς τὸ μ. *GLT*ς 21. αὐτοῖς *om T* 22. ἐπιμένειν ς 22. 23. τε ερχομ. *B*, τε ἐχομ. *GT*, δὲ ἐρχομ. ς, δὲ ἐχομ. *L* 24. τοῦ κυρίου *LT* 25. ὑπὸ τοῦ Π. *GT*ς 26. λαλουμ. *BL*, λεγομένοις ἀντιλέγοντες καὶ *GT*ς 27. τε *BLT*, δὲ *G*ς 28. επειδη *BL*, *add* δὲ *GT*ς

*αὐτὸν καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς,
ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. 47 οὕτω γὰρ ἐντέταλται
ἡμῖν ὁ κύριος, Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε
εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. 48 ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη
ἔχαιρον καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ ἐπίστευσαν
ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον· 49 διεφέρετο δὲ ὁ
λόγος τοῦ κυρίου δι' ὅλης τῆς χώρας. 50 οἱ δὲ Ἰουδαῖοι
παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας τὰς εὐσχήμονας καὶ
τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν
Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν
ὁρίων. 51 οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν
ἐπ' αὐτοὺς ἦλθον εἰς Ἰκόνιον, 52 οἵ τε μαθηταὶ ἐπλη-
ροῦντο χαρᾶς καὶ πνεύματος ἁγίου.*

1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐ- 14
*τοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων καὶ λαλῆσαι οὕτως
ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος.
2 οἱ δὲ ἀπειθήσαντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν καὶ ἐκάκωσαν τὰς
ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν. 3 ἱκανὸν μὲν οὖν
χρόνον διέτριψαν παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ τῷ μαρ-
τυροῦντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, διδόντι σημεῖα καὶ
τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν· 4 ἐσχίσθη δὲ τὸ
πλῆθος τῆς πόλεως, καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις,
οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. 5 ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθ-
νῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι
καὶ λιθοβολῆσαι αὐτούς, 6 συνιδόντες κατέφυγον εἰς τὰς
πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην καὶ τὴν περί-
χωρον, 7 κἀκεῖ εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν. 8 Καί τις ἀνὴρ
ἀδύνατος ἐν Λύστροις τοῖς ποσὶν ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοι-
λίας μητρὸς αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. 9 οὗτος
ἤκουεν τοῦ Παύλου λαλοῦντος, ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ
ἰδὼν ὅτι ἔχει πίστιν τοῦ σωθῆναι 10 εἶπεν μεγάλῃ φωνῇ*

5. *τοῦ κυρίου GLTς* 6. *αιωνιαν B* 8. *γυναικ. BGLT, add καὶ ς* 10. *καὶ τὸν βαρν. Gς* 11. *ὁρίων αυτῶν GLTς* *ποδων BLT, add αὐτῶν Gς* 12. *οἱ δὲ μ. Gς* 17. *ἀπειθοῦντες Gς* 20. *καὶ διδόντι ς* 26. *εἰς Λύστρ. L* 27. *ἦσαν εὐαγγ. GTς* 28. *ἐν λύστρ. ἀδύν. GLTς* 29. *αυτοῦ] add ὑπάρχων ς* *περιπεπατήκει G, περιεπεπατ. ς* 30. *ηκουεν BGς, ἤκουσεν GLT* 31. *πίστιν ἔχει Gς* *μεγάλῃ τῇ φ. GTς*

*Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός. καὶ ἥλατο, καὶ πε-
ριεπάτει·* 11 *οἵ τε ὄχλοι ἰδόντες ὅπερ ἐποίησεν Παῦλος,
ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν Λυκαονιστὶ λέγοντες Οἱ θεοὶ
ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέβησαν πρὸς ἡμᾶς,* 12 *ἐκάλουν
τε τὸν Βαρνάβαν Δία, τὸν δὲ Παῦλον Ἑρμῆν, ἐπειδὴ αὐ-
τὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου·* 13 *ὅ τε ἱερεὺς τοῦ Διὸς
τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ
τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἤθελεν θύειν.*
14 *ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος,
διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια ἑαυτῶν ἐξεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον,
κράζοντες* 15 *καὶ λέγοντες Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ
ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν ὑμῖν ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι
ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν ἐπὶ θεὸν ζῶν-
τα, ὃς ἐποίησεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-
σαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,* 16 *ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις
γενεαῖς εἴασεν πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐ-
τῶν,* 17 *καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν ἀφῆκεν ἀγαθουργῶν,
οὐρανόθεν ἡμῖν ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς καρποφόρους,
ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ὑμῶν.*
18 *καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ
μὴ θύειν αὐτοῖς.* 19 *Ἐπῆλθαν δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ
Ἰκονίου Ἰουδαῖοι, καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους καὶ λιθάσαν-
τες τὸν Παῦλον ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, νομίζοντες αὐτὸν
τεθνηκέναι.* 20 *κυκλωσάντων δὲ τῶν μαθητῶν αὐτόν, ἀνα-
στὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθεν
σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην,* 21 *εὐαγγελισάμενοί τε τὴν
πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς
τὴν Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν,* 22 *ἐπιστηρίζον-
τες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ*

1. *αναστηθι BGTς, Σοὶ λέγω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, ἀνάστηθι L.* *ἥλλετο ς* 2. *οἱ δὲ ὄ. Gς* *ὁ Π. Gς* 5. *τὸν μὲν βαρν. Gς* 6. *ὁ δὲ ἱ. Gς* 7. *πόλεως αὐτῶν ς* 8. *ἤθελον G in mg* 10. *εαυτων B, αυτῶν GLTς* *εἰσεπήδ. ς* 13. *θεον BLT, τὸν θ. τὸν Gς* 17. *καίτοιγε GTς* *ἑαυτὸν ἀφ. GTς* *αγαθουργ. BGLT, ἀγαθοποιῶν Gς* 18. *ημιν Bς, ὑμῖν GL, om T* 19. *ἡμῶν ς* 21. *αυτοις BGTς, add διατριβόντων αὐτῶν καὶ διδασκόντων L* 23. *ἔσυραν T* 24. *τεθνάναι GTς* *αὐτὸν τῶν μαθ. Gς* 26. *εὐαγγελιζόμ. LT* 28. *καὶ εἰς Ἰκόν. καὶ εἰς Ἀ. L*

πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. 23 χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς
κατ' ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, προσευξάμενοι μετὰ νη-
στειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκει-
σαν. 24 καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς τὴν Παμ-
φυλίαν, 25 καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν
εἰς Ἀττάλειαν, 26 κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν,
ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ εἰς τὸ ἔργον
ὃ ἐπλήρωσαν. 27 παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν
ἐκκλησίαν, ἀνήγγελλον ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς μετ' αὐτῶν,
καὶ ὅτι ἤνοιξεν τοῖς ἔθνεσιν θύραν πίστεως. 28 διέτριβον
δὲ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.
1 Καί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον 15
τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ἐὰν μὴ περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ
Μωυσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. 2 γενομένης δὲ στά-
σεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρ-
νάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρ-
νάβαν καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους
καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τού-
του. 3 οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας
διήρχοντο τήν τε Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι
τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην
πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς. 4 παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱεροσόλυμα
παρεδέχθησαν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ
τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ θεὸς ἐποίησεν
μετ' αὐτῶν. 5 ἐξανέστησαν δέ τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως
τῶν Φαρισαίων πεπιστευκότες, λέγοντες ὅτι δεῖ περι-
τέμνειν αὐτοὺς παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωυ-
σέως. 6 συνήχθησάν τε οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ἰδεῖν περὶ τοῦ λόγου τούτου. 7 πολλῆς δὲ συνζητήσεως
γενομένης ἀναστὰς Πέτρος εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἄνδρες
ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν ὑμῖν
ἐξελέξατο ὁ θεὸς διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη

3. πρεσβ. κατ' ἐκκλ. *Gς* 5. εις την *BT*, εἰς *GLς* 10. ἀνήγγειλαν *Gς* 12. δε *BGLT*, δὲ ἐκεῖ *ς* 14. περιτμηθητε *GLT* *et corr B*, περιθμητε *pr B*, περιτέμνησθε *Gς* εθει τω *BL*, ἔθει *GTς* 15. δε *BT*, οὖν *GLς* 16. συζητήσ. *ς* 21. τε *om Gς* 23. ἱερουσαλὴμ *GLTς* 24. ἀπεδέχθησαν *GTς* απο *B*, ὑπὸ *GLTς* 29. τε *BT*, δὲ *GLς* 32. 33. εν υμ. εξ. ο θεος *BLT*, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξ. *Gς*

τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου καὶ πιστεῦσαι. 8 καὶ ὁ καρ-
διογνώστης θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς δοὺς τὸ πνεῦμα τὸ
ἅγιον καθὼς καὶ ἡμῖν, 9 καὶ οὐθὲν διέκρινεν μεταξὺ
ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας
αὐτῶν. 10 νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν θεόν, ἐπιθεῖναι ζυ-
γὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες
ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι, 11 ἀλλὰ διὰ τῆς
χάριτος κυρίου Ἰησοῦ πιστεύομεν σωθῆναι καθ' ὃν τρόπον
κἀκεῖνοι. 12 Ἐσίγησεν δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον
Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσιν δι' αὐτῶν. 13 μετὰ δὲ
τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων Ἄνδρες ἀδελ-
φοί, ἀκούσατέ μου. 14 Συμεὼν ἐξηγήσατο, καθὼς πρῶ-
τον ὁ θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ. 15 καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφη-
τῶν, καθὼς γέγραπται 16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ
ἀνοικοδομήσω την σκηνὴν Δαυεὶδ τὴν πεπτωκυῖαν καὶ τὰ
κατεστρεμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν,
17 ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν
κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά
μου ἐπ' αὐτούς, λέγει κύριος ποιῶν ταῦτα 18 γνωστὰ ἀπ'
αἰῶνος. 19 διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν
ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν θεόν, 20 ἀλλ' ἐπιστεῖλαι
αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ
τῆς πορνείας καὶ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος. 21 Μωυσῆς
γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐ-
τὸν ἔχει ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀνα-
γινωσκόμενος. 22 Τότε ἔδοξεν τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς
πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας
ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρ-
νάβᾳ, Ἰούδαν τὸν καλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄν-
δρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς, 23 γράψαντες διὰ χει-

2. δους *BLT*, add αὐτοῖς *G*ς 3. οὐδὲν *GL*ς 8. ιησου *BGT*, add χριστοῦ *L*ς 14. ἐπὶ τῷ ὀν. *G*ς 18. κατεσκαμμένα *GLT*ς 21. ὁ ποιῶν *GT*ς ταῦτα πάντα ς 21. 22. γνωστα απ αιωνος *BGT* et add ἐστι τῷ θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ς, γνωστὸν ἀπ' αἰ. τῷ κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ *L* 24. των αλ. *BL*, ἀπὸ τῶν ἀλ. *GT*ς 25. καὶ τοῦ πν. *GT*ς 31. καλουμ. *BGLT*, ἐπικαλ. *G*ς βαρσαβᾶν *G*ς

ρὸς αὐτῶν Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ τοῖς
κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς
τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν. 24 ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ
ἡμῶν ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς
ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα, 25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις
ὁμοθυμαδὸν ἐκλεξαμένοις ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν
τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, 26 ἀνθρώποις
παραδεδωκόσιν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. 27 ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰού-
δαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ
αὐτά. 28 ἔδοξεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ ἡμῖν, μη-
δὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος πλὴν τούτων τῶν ἐπά-
ναγκες, 29 ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων καὶ αἵματος καὶ πνικτῶν
καὶ πορνείας, ἐξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε.
ἔρρωσθε. 30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες κατῆλθον εἰς Ἀν-
τιόχειαν, καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος ἐπέδωκαν τὴν ἐπι-
στολήν· 31 ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.
32 Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ
λόγου πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν,
33 ποιήσαντες δὲ χρόνον ἀπελύθησαν μετ᾽ εἰρήνης ἀπὸ
τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς.

35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ
διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολ-
λῶν, τὸν λόγον τοῦ κυρίου. 36 Μετὰ δέ τινας ἡμέρας εἶπεν
πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα
τοὺς ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν
τὸν λόγον τοῦ κυρίου, πῶς ἔχουσιν. 37 Βαρνάβας δὲ
ἐβούλετο συμπαραλαβεῖν καὶ τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον
Μάρκον· 38 Παῦλος δὲ ἠξίου τὸν ἀποστάντα ἀπ᾽ αὐτῶν

1. *αυτων BLT, add τάδε Gς*   *αδελφ. BL, καὶ οἱ ἀδ. GTς*
4. *ημων B, add ἐξελθόντες GLTς*   5. *υμων BLT, add λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον Gς*   6. *ἐκλεξαμένους GTς*   11. *τῷ ἁγίῳ πνεύματι GLTς*   12. *τουτων BL, post ἐπάναγκ. Gς, om T*   13. *πνικτοῦ Gς*   15. *κατηλθον BGL, ἦλθον GTς*   18. *τε BGLT, δὲ ς*   19. *ἐπεστήρισαν T*   21. *αποστειλ. αυτους BGLT, ἀποστόλους ς, add 34 ἔδοξε δὲ τῷ σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ Gς*   25. *παῦλος πρὸς βαρν. Gς*   26. *ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν Gς*
28. *εβουλετο BGL, ἐβουλεύσατο GTς*   *και τον B, καὶ GLT, τὸν ς*

ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον,
μὴ συμπαραλαμβάνειν τοῦτον. 39 *ἐγένετο δὲ παροξυσμός,*
ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τόν τε Βαρ-
νάβαν παραλαβόντα τὸν Μάρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον·
40 *Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθεν παραδοθεὶς τῇ*
χάριτι τοῦ κυρίου ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, 41 *διήρχετο δὲ τὴν*
Συρίαν καὶ τὴν Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.
16 1 *κατήντησεν δὲ καὶ εἰς Δέρβην καὶ εἰς Λύστραν. καὶ*
ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναι-
κὸς Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος, 2 *ὃς ἐμαρτυ-*
ρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. 3 *τοῦτον*
ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν, καὶ λαβὼν περι-
έτεμεν αὐτὸν διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις
ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ
ὑπῆρχεν.

4 *Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδοσαν αὐτοῖς*
φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων
καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις.

5 *Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπε-*
ρίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν· 6 *διῆλθον δὲ τὴν Φρυ-*
γίαν καὶ Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου
πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, 7 *ἐλθόντες δὲ*
κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι,
καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ, 8 *παρελθόντες δὲ*
τὴν Μυσίαν κατέβησαν εἰς Τρῳάδα. 9 *καὶ ὅραμα διὰ νυ-*
κτὸς τῷ Παύλῳ ὤφθη· ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς καὶ
παρακαλῶν αὐτὸν καὶ λέγων Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν βοή-
θησον ἡμῖν. 10 *ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν*
ἐξελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται

2. *συμπαραλαβεῖν* Gς *δε* *BLT*, *οὖν* Gς 6. *κυριου* *BLT*, *θεοῦ* Gς 7. *και την* *BL*, *καὶ* *GT*ς 8. *δε και* *BL*, *δὲ* *GT*ς *καὶ λύστραν* *GT*ς 9. *γυναικός τινος* ς 14. *πάντες* *L* *οτι — αυτον* *BGL*, *τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι ἕλλην* *GT*ς
16. *παρεδίδουν* Gς 18. *καὶ τῶν πρεσβ.* Gς *ἱερουσαλήμ* Gς 20. *διηλθον* *BGL*, *διελθόντες* *GT*ς 21. *καὶ τὴν γαλ.* Gς 22. *δὲ* om *GT*ς 23. *εις* *BGLT*, *κατὰ* ς *πορεύεσθαι* Gς 24. *Ἰησοῦ* om ς 25. *δια* *BL*, *διὰ τῆς* *GT*ς
26. *ὤφθη τῷ Παύλῳ* *L* *μακ. τις ην* *BL* et om *ἦν* *T*, *τις ἦν μακ.* Gς *καὶ* om *GT*ς 29. *εἰς τὴν μακ.* *GT*ς

ἡμᾶς ὁ θεὸς εὐαγγελίσασθαι αὐτούς. 11 ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ Τρῳάδος εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην, τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰς Νεάπολιν, 12 κἀκεῖθεν εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶν πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις, κολωνία. Ἠμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς, 13 τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς πύλης παρὰ ποταμόν, οὗ ἐνομίζομεν προσευχὴν εἶναι, καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξίν. 14 καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων σεβομένη τὸν θεόν, ἤκουεν, ἧς ὁ κύριος διήνοιξεν τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ Παύλου. 15 ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσεν λέγουσα Εἰ κεκρίκατέ με πιστὴν τῷ κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου μένετε· καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. 16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς τὴν προσευχήν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα πύθωνα ὑπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχεν τοῖς κυρίοις αὐτῆς μαντευομένη. 17 αὕτη κατακολουθοῦσα Παύλῳ καὶ ἡμῖν ἔκραζεν λέγουσα Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσίν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. 18 τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ Παῦλος καὶ ἐπιστρέψας τῷ πνεύματι εἶπεν Παραγγέλλω σοι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ χριστοῦ ἐξελθεῖν ἀπ' αὐτῆς. καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. 19 καὶ ἰδόντες οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, 20 καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς εἶπαν Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες, 21 καὶ καταγγέλλουσιν ἔθη ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι οὐδὲ ποιεῖν Ῥωμαίοις οὖσιν. 22 καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ'

1. θεος *BGL*, κύριος *GTς* ουν *BGLς*, δὲ *T* 2. απο της τρῳάδος *GTς* δε *BL*, τε *GTς* 3. κακειθεν *BL*, ἐκεῖθέν τε *GTς* 4. τῆς μερ. τῆς *GTς*, μερ. της *B*, τῆς μ. *L* 5. ἐν αὐτῇ τῇ *T et G in mg* 6. πυλης *BGLT*, πόλεως *Gς* 7. ενομιζομεν προσευχὴν (-χη *B*) *BL*, ἐνομίζετο προσευχὴ *GTς* 10. ἤκουσεν *G in mg* 11 ὑπὸ τοῦ Π. *GLTς* 14. μείνατε *GTς* 15. τὴν *om ς* 16. πύθωνος *Gς* υπαντ. *BT*, ἀπαντ. *GLς* 18. κατακολουθήσασα τῷ *GLTς* 20. υμιν *BTς*, ἡμῖν *GL* 21. ὁ παῦλος *GLTς* 22. ἐν τῷ ὀνόμ. *Gς* 24. και ιδ. *B*, ἰδ. δὲ *GLTς* 25. καὶ Σίλαν *T*

αὐτῶν, καὶ οἱ στρατηγοὶ περιρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια
ἐκέλευον ῥαβδίζειν, 23 πολλὰς δὲ ἐπιθέντες αὐτοῖς πλη-
γὰς ἔβαλον εἰς φυλακήν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι
ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτούς, 24 ὃς παραγγελίαν τοιαύτην λα-
βὼν ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν καὶ τοὺς
πόδας ἠσφαλίσατο αὐτῶν εἰς τὸ ξύλον. 25 κατὰ δὲ τὸ με-
σονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν
θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. 26 ἄφνω δὲ σει-
σμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμω-
τηρίου· ἠνεῴχθησαν δὲ αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ
δεσμὰ ἀνέθη. 27 ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ καὶ
ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος τὴν
μάχαιραν ἤμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι
τοὺς δεσμίους. 28 ἐφώνησεν δὲ Παῦλος μεγάλῃ φωνῇ λέ-
γων Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν
ἐνθάδε. 29 αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησεν, καὶ ἔντρομος
γενόμενος προσέπεσεν τῷ Παύλῳ καὶ Σίλᾳ, 30 καὶ προ-
αγαγὼν αὐτοὺς ἔξω ἔφη Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;
31 οἱ δὲ εἶπαν Πίστευσον ἐπὶ τὸν κύριον Ἰησοῦν, καὶ σω-
θήσῃ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου. 32 καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λό-
γον τοῦ θεοῦ, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 33 καὶ
παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἔλουσεν
ἀπὸ τῶν πληγῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαν-
τες παραχρῆμα, 34 ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον παρέ-
θηκεν τράπεζαν καὶ ἠγαλλιάσατο πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ
θεῷ. 35 Ἡμέρας δὲ γενομένης ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ
τοὺς ῥαβδούχους, λέγοντες Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκεί-
νους. 36 ἀπήγγειλεν δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους πρὸς
τὸν Παῦλον, ὅτι ἀπέσταλκαν οἱ στρατηγοὶ ἵνα ἀπολυθῆτε·
νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. 37 ὁ δὲ Παῦλος
ἔφη πρὸς αὐτούς Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους,

1. περιῤῥ. Gς 2. δε B, τε GLTς 4. λαβων BGL, εἰληφὼς GTς 6. ησφαλ. αυτ. BLT, αὐτ. ἠσφ. Gς 10. ηνεωχθ. δε BLT, ἀνεῴχθ. τε Gς, add παραχρῆμα GLTς 12. τὴν om GTς 13. ἔμελλ. Gς 14. παυλος φωνη μεγ. (om μεγ. φ. B?) BL, φων. μεγ. ὁ Π. GTς 17. καὶ τῷ σίλᾳ Gς 19. ιησουν BLT, add χριστόν Gς 21. θεου B, κυρίου GLTς συν BGLT, καὶ Gς 23. πάντες GLTς 24. οικον BLT, add αὐτοῦ Gς 25. ηγαλλιασατο BGLς, ἠγαλλιᾶτο GT 28. λογους BL, add τούτους GTς 29. ἀπεστάλκασιν Gς

*ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλαν εἰς φυλακήν,
καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ, ἀλλὰ ἐλθόντες
αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.* 38 *ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατη-
γοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα ταῦτα· ἐφοβήθησαν δὲ ἀκού-
σαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν,* 39 *καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν
αὐτούς, καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς πό-
λεως.* 40 *ἐξελθόντες δὲ ἀπὸ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον πρὸς
τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφούς, καὶ
ἐξῆλθον.*

1 *Διοδευσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Ἀπολλω-* 17
*νίαν ἦλθον εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ὅπου ἦν συναγωγὴ τῶν
Ἰουδαίων.* 2 *κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθεν πρὸς
αὐτοὺς καὶ ἐπὶ σάββατα τρία διελέξατο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γρα-
φῶν,* 3 *διανοίγων καὶ παρατιθέμενος ὅτι τὸν χριστὸν ἔδει
παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν χρι-
στός, ὁ Ἰησοῦς ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.* 4 *καί τινες ἐξ
αὐτῶν ἐπείσθησαν καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ
Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πλῆθος πολύ, γυναικῶν
τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι.* 5 *ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι
καὶ προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων ἄνδρας τινὰς πονηροὺς
καὶ ὀχλοποιήσαντες ἐθορύβουν τὴν πόλιν, καὶ ἐπιστάντες
τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος ἐζήτουν αὐτοὺς προαγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον,*
6 *μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς ἔσυρον Ἰάσονα καί τινας ἀδελ-
φοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, βοῶντες ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην
ἀναστατώσαντες οὗτοι καὶ ἐνθάδε πάρεισιν,* 7 *οὓς ὑποδέ-
δεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων
Καίσαρος πράσσουσιν, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι Ἰη-*

3. *απηγγ. BGLT, ἀνήγγ. G*ς 4. *εφ. δε BLT, καὶ ἐφ. G*ς 6. *απελθ. απο BLT, ἐξελθ. G*ς 7. *δε απο B, δὲ ἐκ GLT*ς *προς BGLT, εἰς G*ς 8. *παρεκαλ. τους αδ. BL, τοὺς ἀδ. παρεκ. αὐτοὺς GT*ς 10. *καὶ Ἀπολλ. GT*ς 11. *εις την B, εἰς GLT*ς *ἦν ἡ συναγ. GT*ς 13. *διελεξατο BL, διελέγετο GT*ς, *διελέχθη G* 15. 16. *χριστος ο B, ὁ χρ. GT*ς, *χρ. L* 17. *καὶ τῷ σιλ. GLT*ς 18. *σεβομ. BGT*ς, *add καὶ L πολὺ πλῆθος G*ς 19. 20. *ζηλωσ. δε οι (add ἀπειθοῦντες* ς) *ιουδαιοι καὶ προσλαβ. BL*ς, *προσλαβ. δὲ οἱ Ἰουδ. G et add οἱ ἀπειθοῦντες T* 20. *τινὰς ἄνδρας G*ς 21. *και επιστ. BL, ἐπιστ. τε GT*ς 22. *ἀγαγεῖν GT*ς 23. *ἔσυραν T τὸν Ἰάσονα GT*ς 27. *πράττουσι G*ς *λεγοντες BL, ante ἕτερον GT*ς

σοῦν. 8 ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τοὺς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα, 9 καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέλυσαν αὐτούς. 10 οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν, οἵτινες παραγενόμενοι εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων ἀπῄεσαν· 11 οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφάς, εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως. 12 πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐσχημόνων καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι· 13 ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ἰουδαῖοι ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λόγος τοῦ θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς ὄχλους. 14 εὐθέως δὲ τότε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμεινάν τε ὅ τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ.

15 Οἱ δὲ καθιστάνοντες τὸν Παῦλον ἤγαγον ἕως Ἀθηνῶν, καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ τὸν Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσιν πρὸς αὐτόν, ἐξῄεσαν. 16 ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ, θεωροῦντος κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. 17 διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας· 18 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἐπικουρείων καὶ Στοϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ. καί τινες ἔλεγον Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δέ Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν εὐηγγελίζετο· 19 ἐπιλαβόμενοι δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή; 20 ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν·

4. *διὰ τῆς νυκτ. GTς* 5. 6. *ἀπῄεσ. τῶν Ἰουδ. T* 8. *τὸ om L* 13. *και ταρασσ. BL, om GTς* 15. *εως BL, ὡς GTς* *υπεμειναν B, ὑπέμεινέν LT, ὑπέμενον Gς* 16. *τε ο BLT, δὲ ὅ Gς* 17. *καθιστῶντες Gς* *ηγαγον BLT, add αὐτὸν Gς* 18. *και τον B, καὶ GLTς* 21. *θεωρουντος BGLT, -ντι Gς* 24. 25. *δε και BGLT, δὲ ς* 25. *στοϊκῶν LT, στωικ. B, τῶν στωϊκῶν Gς* 28. *ευηγγελ. BT, εὐηγγ. αὐτοῖς L, αὐτοῖς εὐηγγ. Gς* 29. *δε B, τε GLTς* 30. *υπο BL, ἡ ὑπὸ GTς*

*βουλόμεθα οὖν γνῶναι τίνα θέλει ταῦτα εἶναι. 21 Ἀθη-
ναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον
ηὐκαίρουν ἢ λέγειν τι ἢ ἀκούειν καινότερον. 22 σταθεὶς
δὲ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου ἔφη Ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ·
23 διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν
εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο Ἀγνώστῳ θεῷ. ὃ οὖν
ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτο ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. 24 ὁ
θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος
οὐρανοῦ καὶ γῆς ὑπάρχων κύριος οὐκ ἐν χειροποιήτοις
ναοῖς κατοικεῖ, 25 οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν ἀνθρωπίνων θερα-
πεύεται προσδεόμενός τινος, αὐτὸς διδοὺς πᾶσιν ζωὴν καὶ
πνοὴν καὶ τὰ πάντα, 26 ἐποίησέν τε ἐξ ἑνὸς πᾶν ἔθνος
ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ παντὸς προσώπου τῆς γῆς, ὁρί-
σας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοι-
κίας αὐτῶν, 27 ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν
αὐτὸν καὶ εὕροιεν, καί γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου
ἡμῶν ὑπάρχοντα. 28 ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ κινούμεθα
καὶ ἐσμέν, ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασιν
Τοῦ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. 29 γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ
θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ,
χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶ-
ναι ὅμοιον. 30 τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπερι-
δὼν ὁ θεὸς τὰ νῦν ἀπαγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις, πάντας
πανταχοῦ μετανοεῖν, 31 καθότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει
κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρι-
σεν, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ
δὲ εἶπαν Ἀκουσόμεθά σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. 33 οὕ-
τως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν· 34 τινὲς δὲ ἄνδρες*

1. *τινα BL, τί ἂν GTς* 3. *εὐκαίρ. Gς η ακουειν BT et add τι L, καὶ ἀκούειν Gς* 4. *ὁ Παῦλος GTς* 7. *ο BLT, ὃν Gς* 8. *τοῦτον Gς* 10. *κύρ. ὑπάρχ. Gς* 11. *ανθρωπι-νων BGLT, ἀνθρώπων Gς* 13. *και τα an κατα B?* *ενος BL, add αἵματος GTς* 14. *παντος προσωπου BLT, πᾶν τὸ πρόσωπον Gς* 15. *προτεταγμ. ς* 16. *ζ. τὸν κύριον ς* 17. *και ευρ. BGTς, ἢ εὕρ. L* *και γε BGLT, καίτοιγε Gς* 24. *παραγγ. GLTς* *παντας BGLT, πᾶσι Gς* 25. *κα-θοτι BGLT, διότι Gς* 29. *περι τουτου και π. BLT, πάλιν περὶ τούτου· 33 Καὶ Gς*

κολληθέντες αὐτῷ ἐπίστευσαν, ἐν οἷς καὶ Διονύσιος Ἀρεο-
παγίτης καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.
18 1 Μετὰ ταῦτα χωρισθεὶς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἦλθεν εἰς
Κόρινθον, 2 καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν,
Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰτα-
λίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, διὰ τὸ διατεταχέναι
Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τῆς Ῥώ-
μης, προσῆλθεν αὐτοῖς, 3 καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι ἔμε-
νεν παρ' αὐτοῖς καὶ ἠργάζετο (ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τῇ
τέχνῃ), 4 διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον,
ἔπειθέν τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας.

5 Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ τε Σίλας
καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυ-
ρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν. 6 ἀντι-
τασσομένων δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων ἐκτιναξάμενος
τὰ ἱμάτια εἶπεν πρὸς αὐτούς Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ, ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.
7 καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι Τι-
τίου Ἰούστου, σεβομένου τὸν θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομο-
ροῦσα τῇ συναγωγῇ. 8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπί-
στευσεν τῷ κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ
τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο. 9 εἶ-
πεν δὲ ὁ κύριος ἐν νυκτὶ δι' ὁράματος τῷ Παύλῳ Μὴ
φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει καὶ μὴ σιωπήσῃς, 10 διότι ἐγώ εἰμι
μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί σε, διότι
λαός ἐστίν μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. 11 ἐκάθισεν δὲ
ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἓξ διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ
θεοῦ. 12 Γαλλίωνος δὲ ἀνθυπάτου ὄντος τῆς Ἀχαΐας κα-
τεπέστησαν οἱ Ἰουδαῖοι ὁμοθυμαδὸν τῷ Παύλῳ καὶ ἤγαγον
αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, 13 λέγοντες ὅτι παρὰ τὸν νόμον ἀνα-
πείθει οὗτος τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν. 14 μέλ-
λοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα εἶπεν ὁ Γαλλίων

1. αρεοπαγιτης *BL*, ὁ Ἀρ. *GTς*   3. μετα *BL*, μ. δὲ *GTς* εκ *BLT*, ὁ παῦλος ἐκ *Gς*   7. Κλαύδιον *om B*   απο *BLT*, ἐκ *Gς*   9. ἠργάζετο *LT*, εἰργ. *Gς*, ηργαζοντο *B*   9. 10. τὴν τέχνην *Gς*   13. λογω *BGLT*, πνεύματι *Gς*   18. εἰσῆλθεν *L*   18. τιτιου *B*, *om GLTς*   23. εν νυκτι *BL*, *post* ὁράμ. *GTς*   26. δε *BL*, τε *GTς*   28. ἀνθυπατεύοντος *GTς*   29. ὁμοθ. οἱ Ἰουδ. *GLTς*   30. 31. οὗτος ἀναπ. *Gς*

πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Εἰ μὲν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἀνεσχόμην ὑμῶν· 15 εἰ δὲ ζητήματά ἐστιν περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι εἶναι. 16 καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. 17 ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος, καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανάς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος ἐν Κεγχρεαῖς την κεφαλήν· εἶχεν γὰρ εὐχήν. 19 κατήντησαν δὲ εἰς Ἔφεσον· κἀκείνους κατέλιπεν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν διελέξατο τοῖς Ἰουδαίοις. 20 ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι οὐκ ἐπένευσεν, 21 ἀλλὰ ἀποταξάμενος καὶ εἰπών Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς τοῦ θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου, 22 καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν, 23 καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ ἐξῆλθεν, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, στηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς.

24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς. 25 οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν κυρίου καὶ ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει δὲ καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου, 26 οὗτός τε ἤρξατο παρρησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας προσελάβοντο αὐτὸν καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ. 27 βου-

1. *μεν BLT*, *μὲν οὖν Gς* 2. *ἠνεσχ. GTς* 3. *ζητηματα BGLT*, *ζήτημά Gς* 4. *κρ. γὰρ ἐγὼ Gς* 6. *παντες BLT*, *add οἱ Ἕλληνες Gς* 11. 12. *τὴν κεφαλ. ἐν κεγχρ. Gς* 12. *κατήντησε Gς* 13. *αυτου BGTς*, *ἐκεῖ L* 14. *διελέχθη GTς* 15. *μειναι BLT*, *add παρ' αὐτοῖς Gς* 15. 16. *αλλα αποταξ. και ειπων παλιν BLT*, *ἀλλ' ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰπών· 21 Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ Gς* 17. *καὶ ἀνήχθη Gς* 20. *ἐπιστηρίζ. GTς* 24. *τοῦ κυρίου GLTς* 25. *δε B*, *om GLTς* 26. *ιησου BLT*, *κυρίου Gς* 28. *ἀκύλας καὶ πρίσκ. Gς* 29. *του θεου BL*, *ante ὁδὸν Gς*, *om T*

*λομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι
οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν, ὃς
παραγενόμενος συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσιν διὰ τῆς
χάριτος· 28 εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατηλέγχετο δη-
μοσίᾳ ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν χριστὸν Ἰησοῦν.*

19 *1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ,
Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνωτερικὰ μέρη ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον
καὶ εὑρεῖν τινὰς μαθητάς, 2 εἶπέν τε πρὸς αὐτούς Εἰ πνεῦμα
ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; οἱ δὲ πρὸς αὐτόν Ἀλλ' οὐδὲ εἰ
πνεῦμα ἅγιον ἔστιν ἠκούσαμεν. 3 εἶπέν τε Εἰς τί οὖν ἐβα-
πτίσθητε; οἱ δὲ εἶπαν Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. 4 εἶπεν
δὲ Παῦλος Ἰωάννης ἐβάπτισεν βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ
λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσιν, τουτέ-
στιν εἰς τὸν Ἰησοῦν. 5 ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ
ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 6 καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύ-
λου χεῖρας ἦλθεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλουν
τε γλώσσαις καὶ ἐπροφήτευον. 7 ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες
ὡσεὶ δώδεκα. 8 εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν ἐπαρρησιά-
ζετο ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων περὶ τῆς βα-
σιλείας τοῦ θεοῦ. 9 ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο καὶ ἠπείθουν
κακολογοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς
ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισεν τοὺς μαθητάς, καθ' ἡμέραν διαλεγό-
μενος ἐν τῇ σχολῇ Τυράννου. 10 τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἔτη
δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι
τὸν λόγον τοῦ κυρίου, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.*

*11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ὁ θεὸς ἐποίει διὰ τῶν
χειρῶν Παύλου, 12 ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἀποφέ-
ρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ
ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ
πονηρὰ ἐκπορεύεσθαι. 13 ἐπεχείρησαν δέ τινες καὶ τῶν πε-
ριερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχον-*

8. *ευρειν BLT, εὑρών Gς* *τε om Gς* 9. *δε BLT, δὲ εἶπον Gς* *οὐδ' εἰ L* 10. *τε BLT, τε πρὸς αὐτούς Gς* 12. *ιωανν. BL, add μὲν GTς* 14. *τὸν χριστὸν Ἰησοῦν Gς* 16. *τὰς χεῖρας Gς* 17. *προεφήτ. Gς* 18. *δεκαδύο GTς* 19. *περι BLT, τὰ π. Gς* 23. *τυράννου τινός Gς* 25. *κυρίου Ἰησοῦ ς* 26. *ἐποίει ὁ θεὸς GTς* 27. *αποφερ. BGLT, ἐπιφέρ. Gς* 30. *εκπορ. BGLT, ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν ς* *και BGLT, ἀπὸ Gς*

τας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν ὃν ὁ Παῦλος κηρύσσει. 14 ἦσαν δέ τινος Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο ποιοῦντες. 15 ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπεν αὐτοῖς Τὸν μὲν Ἰησοῦν γινώσκω καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; 16 καὶ ἐφαλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτούς, ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ πονηρόν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων ἴσχυσεν κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνοὺς καὶ τετραυματισμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. 17 τοῦτο δὲ ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν Ἔφεσον, καὶ ἐπέπεσεν φόβος ἐπὶ πάντας αὐτούς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, 18 πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν. 19 ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων συνενέγκαντες τὰς βίβλους κατέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας πέντε.

20 Οὕτως κατὰ κράτος τοῦ κυρίου ὁ λόγος ηὔξανεν καὶ ἴσχυεν.

21 Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι διελθὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰπὼν ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. 22 ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχεν χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν.

23 Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι ἀργυροκόπος ποιῶν ναοὺς Ἀρτέμιδος παρείχετο τοῖς τεχνίταις οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν, 25 οὓς συναθροίσας καὶ τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐργάτας εἶπεν Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης

2. ὁρκίζομεν ς   ὁ *om* LT   3. τινος BL, τινες T, τινες υἱοὶ Gς   3. υιοι BL, υἱοὶ οἱ T, οἱ Gς   5. αυτοις BL, *om* GTς   μεν B, *om* GLTς   6. ἐφαλλ. GTς   ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρ. Gς   7. πονηρον BLT, *add* καὶ Gς   κατακυριεῦσαν G *in mg*   αμφοτ. BGLT, αὐτῶν Gς   11. ἔπεσεν L
13. ἐξομολογ. GLTς, *add* τας αμαρτιας αυτων B   18. ὁ λόγ. τοῦ κυρ. Gς   21. διελθων BGTς, διελθεῖν L   καὶ τὴν Ἀχ. L   22. ἱερουσαλὴμ Gς   26. οὐχ L   28. ναους B, ν. ἀργυροῦς GLTς   παρεῖχε L   29. ἐργασ. οὐκ ὀλίγ. GTς

τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῖν ἐστίν, 26 καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκούετε ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου ἀλλὰ σχεδὸν πάσης τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. 27 οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς οὐθὲν λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκουμένη σέβεται. 28 Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 29 καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις συγχύσεως, ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους Παύλου. 30 Παύλου δὲ βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί· 31 τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. 32 ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκα συνεληλύθεισαν. 33 ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου συνεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. 34 ἐπιγνόντες δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστιν, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο κραζόντων Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων, μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων. 35 καταστείλας δὲ τὸν ὄχλον ὁ γραμματεύς φησιν Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν ἀνθρώπων ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης Ἀρτέμιδος καὶ τοῦ διοπετοῦς; 36 ἀναντιρρήτων οὖν ὄντων τούτων δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν καὶ μηδὲν προπετὲς πράσσειν. 37 ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους οὔτε

1. *ημιν BLT, ἡμῶν Gς, ὑμῶν G in mg ex lapsu* 2. *αλλα BGTς, add καὶ L* 6. *αρτεμ. ιερον BGLς, ἱ. ἀ. GT* *οὐδὲν Gς* *λογισθήσεται L* 7. *μέλλει L* *της μεγαλειοτητος BL, τὴν -ότητα GTς, add αὐτῆς GLTς* 8. *ἣν et utrumque ἡ om B* 10. *πολις BL, π. τῆς T, π. ὅλη ς, πολ. ὅλη τῆς G*
12. 13. *παυλου παυλου δε BL, τοῦ (om GT) παύλου. τοῦ δὲ π. GTς* 18. *ἕνεκεν GTς* *προεβίβ. GTς* 19. *προβαλλόντ. Lς et G in mg* 21. *ἐπιγνόντων ς*
22. 23. *μεγ. ἡ Ἀρτ. Ἐφεσ. semel GLTς* 24. *ὁ γραμμ. τὸν ὄχλ. GLTς* 25. *ἄνθρωπος Gς* 26. *μεγαλης BGLT, μ. θεᾶς ς* 28. *πράττειν Gς*

βλασφημοῦντας τὴν θεὸν ὑμῶν. 38 *εἰ μὲν οὖν Δημήτριος*
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται ἔχουσιν πρός τινα λόγον, ἀγό-
ραιοι ἄγονται καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν· ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις
39 *εἰ δέ τι περαιτέρω ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ*
ἐπιλυθήσεται. 40 *καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι στά-*
σεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος περὶ
οὗ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον περὶ τῆς συστροφῆς ταύ-
της. 41 *Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπέλυσεν τὴν ἐκκλησίαν.*
1 *Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον μεταπεμψάμε-* 20
νος ὁ Παῦλος τοὺς μαθητὰς καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος
ἐξῆλθεν πορεύεσθαι εἰς Μακεδονίαν. 2 *διελθὼν δὲ τὰ*
μέρη ἐκεῖνα καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν
εἰς τὴν Ἑλλάδα, 3 *ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης ἐπι-*
βουλῆς αὐτῷ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν
Συρίαν ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.
4 *συνείπετο δὲ αὐτῷ Σώπατρος Πύρρου Βεροιαῖος, Θεσσα-*
λονικέων δὲ Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος καὶ Γάϊος Δερβαῖος
καὶ Τιμόθεος. Ἀσιανοὶ δὲ Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος, 5 *οὗτοι*
δὲ προελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν Τρῳάδι· 6 *ἡμεῖς δὲ ἐξε-*
πλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων,
καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα ἄχρι ἡμερῶν
πέντε, οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά. 7 *Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν*
σαββάτων συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διε-
λέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινέν τε
τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου· 8 *ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ*
ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ ἦμεν συνηγμένοι. 9 *καθεζόμενος δέ τις*
νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος
ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατε-
νεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω καὶ
ἤρθη νεκρός. 10 *καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ καὶ*

1. *τὴν θεὰν* ς *υμων BGT*ς, *ἡμῶν GL* 2. *ἔχουσι post λόγον* ς 4. *περαιτερω BL, περὶ ἑτέρων GT*ς 7. *ου BLT*ς, *οὗ οὗ G* *αποδουναι BGL*ς, *δοῦναι GT* *περὶ om GT*ς 9. *μεταπεμψ. B, προσκαλεσάμενος GLT*ς 10. *παρακαλ. om GT*ς 11. *πορευθῆναι εἰς τὴν Μ. GT*ς 13. 14. *αὐτῷ ἐπιβ. GT*ς 16. *αυτω B, add ἄχρι τῆς Ἀσίας GLT*ς *Πύρρου om* ς 17. 18. *καὶ Δερβαῖος Τιμόθεος L ex conject.* 18. 19. *ουτοι δε BL, οὗτοι GT*ς 21. *ἄχρις G*ς 23. *ημων BGLT, τῶν μαθητῶν* ς, *add τοῦ G*ς 26. *οὗ ἦσαν* ς *καθήμενος G*ς

συμπεριλαβὼν εἶπεν Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ
ἐν αὐτῷ ἐστίν. 11 *ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας τὸν ἄρτον καὶ*
γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρι αὐγῆς, οὕτως
ἐξῆλθεν. 12 *ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθη-*
σαν οὐ μετρίως. 13 *Ἡμεῖς δὲ προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον*
ἀνήχθημεν ἐπὶ τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβά-
νειν τὸν Παῦλον· οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν μέλλων αὐτὸς
πεζεύειν. 14 *ὡς δὲ συνέβαλλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀνα-*
λαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην, 15 *κἀκεῖθεν ἀπο-*
πλεύσαντες τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἄντικρυς Χίου, τῇ δὲ
ἑσπέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον, τῇ δὲ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς
Μίλητον. 16 *κεκρίκει γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφε-*
σον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ·
ἔσπευδεν γάρ, εἰ δυνατὸν εἴη αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς πεντη-
κοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα. 17 *ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου*
πέμψας εἰς Ἔφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς
ἐκκλησίας· 18 *ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς*
Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς
τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην,
19 *δουλεύων τῷ κυρίῳ μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ δα-*
κρύων καὶ πειρασμῶν τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβου-
λαῖς τῶν Ἰουδαίων, 20 *ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφε-*
ρόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ
καὶ κατ' οἴκους, 21 *διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλ-*
λησιν τὴν εἰς θεὸν μετάνοιαν καὶ πίστιν εἰς τὸν κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν. 22 *καὶ νῦν ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ πνεύματι*
πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντα ἐμοὶ
μὴ εἰδώς, 23 *πλὴν ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν δια-*
μαρτύρεταί μοι λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν.
24 *ἀλλ' οὐδενὸς λόγου ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ,*

2. *τὸν om Gς* 3. *ἄχρις GLς* 6. *επι την BLT, εἰς τὴν Gς* 7. *ἦν διατετ. GTς* 8. *συνέβαλεν GTς* 10. *αντικρυ B? Gς* 11. *εσπερα B, ἑτέρᾳ GLTς τη δε εχ. BGL, καὶ μείναντες ἐν τρωγυλλίῳ (-γυλίῳ T) τῇ ἐχ. GTς* 12. *κεκρικει BGLT, Ἔκρινε Gς* 14. *ειη BL, ἦν GTς* 17. *αυτον BGTς, add ὁμοῦ ὄντων αὐτῶν L* 20. *καὶ πολλῶν δακρύων ς* 25. *εἰς τὸν θεὸν GLς π. τὴν εἰς GTς* 26. *ἰησοῦν χριστόν Gς ἐγὼ δεδεμ. Gς* 27. *εμοι B, μοι GLTς* 29. *μοι om ς με BGLT, ante καὶ θλ. Gς* 30. *λογου ποιουμαι BT, λόγον ἔχω οὐδὲ ποι. L. λόγον ποι. οὐδὲ ἔχω Gς*

ὡς τελειώσω τὸν δρόμον μου καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. 25 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν. 26 διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων· 27 οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ὑμῖν. 28 προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. 29 ὅτι ἐγὼ οἶδα ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, 30 καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ ἀποσπᾶν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω ἑαυτῶν. 31 διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. 32 καὶ τὰ νῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς τῷ κυρίῳ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. 33 ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· 34 αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσιν μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. 35 πάντα· ὑπέδειξα ὑμῖν ὅτι οὕτως κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπεν Μακάριόν ἐστιν μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν. 36 Καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο. 37 ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων, καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου κατεφίλουν αὐτόν, 38 ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκέτι μέλλουσιν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμπον δὲ αὐ-

1. τελειῶσαι *GLTς* μου *BLT*, *add* μετὰ χαρᾶς *Gς*
5. βασιλειαν *BLT*, β. τοῦ θεοῦ *Gς* 6. ειμι *BGL*, ἐγὼ *GTς* 8. υμιν *BL*, *ante* πᾶσαν *GTς* προσεχετε *BL*, *add* οὖν *GLTς* 10. θεου *Bς*, κυριου*GLT*, κυρίου καὶ θεοῦ *G*
11. τοῦ ἰδίου αἵματος *ς* οτι εγω *B*, ἐγὼ *GLTς* οιδα *BGLT*, γὰρ οἶδα τοῦτο *Gς* 15. εαυτ. *B*, αυτ. *GLTς*
17. υμας *BLT*, *add* ἀδελφοὶ *Gς* κυριω *B*, θεῷ *GLTς*
18. οικοδ. *BGL*, ἐποικοδ. *GTς* 19. δουναι *BLT*, δ. ὑμῖν *Gς*
20. οὐθενὸς *T* αὐτοὶ δὲ γ. *ς* 25. διδόναι μᾶλλον *ς*
27. ἐγέν. κλαυθμ. *Gς*

21 τὸν εἰς τὸ πλοῖον. 1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς, ἀπο-
σπασθέντες ἀπ᾽ αὐτῶν εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τὴν
Κῶ, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα. 2 καὶ
εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνή-
χθημεν, 3 ἀναφανέντες δὲ τὴν Κύπρον καὶ καταλιπόντες
αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ κατήλθομεν εἰς
Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ τὸ πλοῖον ἦν ἀποφορτιζόμενον τὸν γό-
μον. 4 ἀνευρόντες δὲ τοὺς μαθητὰς ἐπεμείναμεν αὐτοῦ
ἡμέρας ἑπτά, οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ πνεύματος
μὴ ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. 5 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐξαρτίσαι
ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα προπεμπόντων
ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶν καὶ τέκνοις ἕως ἔξω τῆς πόλεως,
καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν προσευξάμενοι 6 ἀπη-
σπασάμεθα, καὶ ἐνέβημεν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκεῖνοι δὲ ὑπέ-
στρεψαν εἰς τὰ ἴδια. 7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες
ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολεμαΐδα, καὶ ἀσπασάμε-
νοι τοὺς ἀδελφοὺς ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ᾽ αὐτοῖς. 8 τῇ
δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες ἤλθαμεν εἰς Καισάρειαν, καὶ εἰσελ-
θόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, ὄντος ἐκ
τῶν ἑπτά, ἐμείναμεν παρ᾽ αὐτῷ. 9 τούτῳ δὲ ἦσαν θυγα-
τέρες τέσσαρες παρθένοι προφητεύουσαι. 10 ἐπιμενόντων
δὲ ἡμέρας πλείους κατῆλθέν τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφή-
της ὀνόματι Ἄγαβος, 11 καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἄρας
τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας ἑαυτοῦ τοὺς πόδας καὶ τὰς
χεῖρας εἶπεν Τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Τὸν ἄνδρα
οὗ ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτως δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ
Ἰουδαῖοι καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. 12 ὡς δὲ
ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι
τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. 13 τότε ἀπεκρίθη

1. *αποσπασθεντες B, -ντας GLTς* 3. *Κῶν ς την ροδον BGTς, Ῥόδ. L* 6. *κατηλθ. BL, κατήχθημεν GTς* 7. *ἦν τὸ πλοῖον GTς* 8. *ανευρ. δε BLT, καὶ ἀν. Gς αυτου BGTς, αὐτοῖς L* 9. *ελεγαν B* 10. *ἀναβαίν. Gς Ἱερουσαλήμ ς* 10. 11. *ἡμᾶς ἐξαρτ. Gς* 13. *προσευξ. BLT, -ηυξάμεθα καὶ ἀσπασάμενοι Gς, add ἀλλήλους GLTς* 14. *και ενεβημεν BL, καὶ ἀνέβ. T, ἐπέβ. Gς* 18. *εξελθ. BGLT, add οἱ περὶ τὸν Παῦλον ς* 19. *τοῦ ὄντος ς* 21. *παρθ. τέσσ. GTς* 22. *δε BLT, δὲ ἡμῶν Gς* 24. *εαυτου BGLT, τε αὐτοῦ Gς* 24. 25. *τὰς χεῖρ. κ. τοὺς πόδας Gς* 29. *τοτε απεκρ. BL, ἀπεκρ. δὲ (τε T) GTς*

ὁ Παῦλος καὶ εἶπεν Τί ποιεῖτε κλαίοντες καὶ συνθρύπτοντές μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 14 *μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ ἡσυχάσαμεν εἰπόντες Τοῦ κυρίου τὸ θέλημα γινέσθω.*

15 *Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐπισκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα·* 16 *συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.* 17 *γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.* 18 *τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι.* 19 *καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσιν διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.* 20 *οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν θεόν, εἶπόν τε αὐτῷ Θεωρεῖς, ἀδελφέ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσιν,* 21 *κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωυσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα μηδὲ τοῖς ἔθεσιν περιπατεῖν.* 22 *τί οὖν ἐστίν; πάντως ἀκούσονται ὅτι ἐλήλυθες·* 23 *τοῦτο οὖν ποίησον ὅ σοι λέγομεν. εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν·* 24 *τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς, καὶ δαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν, καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον.* 25 *περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἀπεστείλαμεν κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό τε εἰδωλόθυτον καὶ αἷμα καὶ πνικτὸν καὶ πορνείαν.* 26 *Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν*

5. *τὸ θέλημα τοῦ κυρ. γενέσθω Gς* 6. *επισκ. BGLT, ἀποσκ. Gς* 7. *ιεροσ. BGLT, ἱερουσαλήμ Gς* 10. *ἐδέξαντο Gς* 15. *θεον BGLT, κύριον Gς* *ειπον τε BGTς, εἰπόντες L* 16. *εν τοις ιουδ. BGLT, ἰουδαίων Gς* 19. *πάντας om L* 21. *ακουσονται BT, δεῖ συνελθεῖν πλῆθος (πλ. συν. Gς), ἀκούσ. γὰρ GLς* 25. *γνῶσι ς* 26. *τὸν νόμ. φυλ. Gς* 27. *ἐπεστείλ. GTς* 28. *κριναντες BLT, add μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς εἰ μὴ Gς* 29. *καὶ τὸ αἷμα Gς*

ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά. 27 ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, 28 κράζοντες Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, βοηθεῖτε. οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου τούτου πάντας πανταχῇ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν καὶ κεκοίνωκεν τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. 29 ἦσαν γὰρ προεωρακότες Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος. 30 ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ, καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ, καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι. 31 ζητούντων τε αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης οτι ὅλη συγχύννεται Ἰερουσαλήμ, 32 ὃς ἐξαυτῆς λαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχας κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. 33 τότε ἐγγίσας ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ καὶ ἐκέλευσεν δεθῆναι ἁλύσεσιν δυσί, καὶ ἐπυνθάνετο τίς εἴη καὶ τί ἐστιν πεποιηκώς. 34 ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐπεφώνουν ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. 35 ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀναβαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄχλου· 36 ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ κράζοντες Αἶρε αὐτόν. 37 μέλλων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος λέγει τῷ χιλιάρχῳ Εἰ ἔξεστίν μοι εἰπεῖν τι πρός σε; ὁ δὲ ἔφη Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; 38 οὐκ ἄρα σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξαγαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; 39 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος, Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης· δέομαι δέ σου, ἐπί-

4. *συνέχεαν L*   4. 5. *επ αυτον τ. χ. BGLT*, *τὰς χ. ἐπ' αὐτόν Gς*   7. *πανταχη BGLT*, *-χοῦ Gς*   14. *τε BLT*, *δὲ Gς*   15. *συγκέχυται GTς*   16. *παραλαβὼν GTς*   *ἑκατοντάρχους Gς*   20. *τις BL*, *τίς ἂν GTς*   21. *επεφωνουν BLT*, *ἐβόων Gς*   22. *δυναμ. δε αυτον BLT*, *δυνάμενος δὲ Gς*   26. *κρά-ζον Gς*

τρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. 40 ἐπιτρέψαντος δὲ αὐ-
τοῦ ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν κατέσεισεν τῇ χειρὶ
τῷ λαῷ, πολλῆς δὲ γενομένης σιγῆς προσεφώνησεν τῇ
Ἑβραΐδι διαλέκτῳ λέγων 1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, 22
ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολογίας. 2 Ἀκούσαν-
τες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον
παρέσχον ἡσυχίαν. καί φησιν 3 Ἐγώ εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος,
γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ
ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιὴλ πεπαιδευ-
μένος κατ' ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς ὑπάρ-
χων τοῦ θεοῦ καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον, 4 ὃς
ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων καὶ παρα-
διδοὺς εἰς φυλακὰς ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, 5 ὡς καὶ ὁ ἀρ-
χιερεὺς ἐμαρτύρει μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ
ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δαμασκὸν ἐπο-
ρευόμην, ἄξων καὶ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας δεδεμένους εἰς Ἰε-
ρουσαλήμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. 6 ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ
καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ περὶ μεσημβρίαν ἐξαίφνης ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ, 7 ἔπεσά
τε εἰς τὸ ἔδαφος καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι Σαοὺλ
Σαούλ, τί με διώκεις; 8 ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην Τίς εἶ, κύριε;
εἶπέν τε πρὸς ἐμέ Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὃν σὺ διώ-
κεις. 9 οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, τὴν δὲ
φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. 10 εἶπον δέ Τί
ποιήσω, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν πρός με Ἀναστὰς πο-
ρεύου εἰς Δαμασκόν, κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων
ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. 11 ὡς δὲ οὐδὲν ἔβλεπον ἀπὸ τῆς
δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόν-
των μοι ἦλθον εἰς Δαμασκόν. 12 Ἀνανίας δέ τις ἀνὴρ
εὐλαβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν
κατοικούντων Ἰουδαίων, 13 ἐλθὼν πρὸς ἐμὲ καὶ ἐπιστὰς
εἶπέν μοι Σαοὺλ ἀδελφέ, ἀνάβλεψον. κἀγὼ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ
ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. 14 ὁ δὲ εἶπεν Ὁ θεὸς τῶν πατέρων

3. *σιγῆς γενομ. GLTς* 5. *νῦν ς* 7. *εγω BL, add μέν GTς* 10. *κατὰ GLTς* 14. *μαρτυρεῖ GLTς* 19. *επεσα BGLT, ἔπεσόν Gς* 22. *εμε BL, μέ GTς* 23. *εθεασ. BLT, add καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο Gς* 27. *εντετακται B ουδεν εβλ. B, οὐκ ἐνέβλ. GLTς* 30. *ευλαβης BL, εὐσεβὴς Gς, om T* 31. *πρὸς μὲ GTς*

ἡμῶν προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἰδεῖν
τὸν δίκαιον καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ,
15 ὅτι μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους ἔσῃ ὧν ἑώ-
ρακας καὶ ἤκουσας. 16 καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βά-
πτισαι καὶ ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος
τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 17 ἐγένετο δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἰε-
ρουσαλὴμ καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με
ἐν ἐκστάσει 18 καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι Σπεῦσον καὶ
ἔξελθε ἐν τάχει ἐξ Ἰερουσαλήμ, διότι οὐ παραδέξονταί σου
μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. 19 κἀγὼ εἶπον Κύριε, αὐτοὶ ἐπί-
στανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ τὰς συνα-
γωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ· 20 καὶ ὅτε ἐξεχύννετο τὸ
αἷμα Στεφάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς
καὶ συνευδοκῶν καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων
αὐτόν. 21 καὶ εἶπεν πρός με Πορεύου, ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη
μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. 22 Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου
τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν λέγοντες Αἶρε
ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ καθῆκεν αὐτὸν ζῆν.
23 κραυγαζόντων τε αὐτῶν καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια καὶ
κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, 24 ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρ-
χος εἰσάγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν, εἴπας μάστιξιν
ἀνετάζεσθαι αὐτόν, ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπε-
φώνουν αὐτῷ. 25 ὡς δὲ προέτειναν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶ-
πεν πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος Εἰ ἄνθρωπον
Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; 26 ἀκού-
σας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν
λέγων Τί μέλλεις ποιεῖν; ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός
ἐστιν. 27 προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος εἶπεν αὐτῷ Λέγε μοι,
σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη Ναί. 28 ἀπεκρίθη δὲ ὁ χιλίαρχος
Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτησάμην.
ὁ δὲ Παῦλος ἔφη Ἐγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι. 29 εὐθέως οὖν

3. εση *B*, ante μάρτυς *GLT*ς 6. αυτου *BGLT*, τοῦ Κυρίου ς 9. σου *BL*, σου τὴν *GT*ς 12. εξεχυννετο *BLT*, ἐξεχεῖτο *G*ς 14. συνευδ. *BGLT*, add τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ ς 18. καθῆκον ς 19. τε *BLT*, δὲ *G*ς 20. εἰς τὸν οὐρανόν *G in mg* 21. ἄγεσθαι ς αυτον *BLT*, ante ὁ χιλ. *G*ς εἰπὼν *G*ς 23. προέτεινεν ς 24. ὁ Παῦλος *om T* 26. ἑκατοντάρχης *LT* ἀπήγγ. τῷ χιλ. *G*ς 27. τι *BGLT*, Ὅρα τί ς 29. συ *BGLT*, εἰ σὺ ς δε alterum *BL*, τε *G*ς, *om T*

*ἀπέστησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. καὶ ὁ
χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν καὶ ὅτι
αὐτὸν ἦν δεδεκώς.* 30 *τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι
τὸ ἀσφαλές, τὸ τί κατηγορεῖται ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυ-
σεν αὐτὸν καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ πᾶν
τὸ συνέδριον, καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον ἔστησεν εἰς αὐ-
τούς.* 1 *ἀτενίσας δὲ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ εἶπεν Ἄνδρες* 23
*ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ θεῷ
ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας.* 2 *ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέτα-
ξεν τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.* 3 *τότε
ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπεν Τύπτειν σε μέλλει ὁ θεός, τοῖχε
κεκονιαμένε. καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ
παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;* 4 *οἱ δὲ παρεστῶτες εἶ-
παν Τὸν ἀρχιερέα τοῦ θεοῦ λοιδορεῖς;* 5 *ἔφη τε ὁ Παῦλος
Οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἔστιν ἀρχιερεύς· γέγραπται γὰρ
ὅτι ἄρχοντα τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς.* 6 *γνοὺς δὲ
ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶν Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον
Φαρισαίων, ἔκραζεν ἐν τῷ συνεδρίῳ Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ
Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς Φαρισαίων· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀνα-
στάσεως νεκρῶν κρίνομαι.* 7 *τοῦτο δὲ αὐτοῦ λαλήσαντος ἐπέ-
πεσεν στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη
τὸ πλῆθος.* 8 *Σαδδουκαῖοι γὰρ λέγουσιν μὴ εἶναι ἀνάστα-
σιν, μήτε ἄγγελον μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσιν
τὰ ἀμφότερα.* 9 *ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάν-
τες τινὲς τῶν γραμματέων τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διε-
μάχοντο λέγοντες Οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ
τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ ἄγγελος;* 10 *πολλῆς
δὲ γινομένης στάσεως φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ
ὁ Παῦλος ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐκέλευσεν τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρ-*

3. *ἦν αὐτὸν GTς* 4. *υπο BL, παρὰ GTς* 5. *αυτον BGLT, add ἀπὸ τῶν δεσμῶν ς ἐλθεῖν ς* 5. 6. *καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν ς* 7. *παυλος B, ὁ Π. GTς et post συνεδρ. L* 16. *ὅτι om GLTς* 18. *ἔκραξεν GLς* 19. *φαρισαιων BGLT, -σαίου Gς* 20. *νεκρων B, add ἐγὼ GLTς λαλησαντος BGTς. εἰπόντος L ἐπεπεσε B, ἐγένετο GLTς* 21. *καὶ τῶν σαδδ. Gς* 22. *γαρ B, μὲν γὰρ GLTς* 23. *μητε αγγ. BL, μηδὲ ἄ. GTς* 25. *τινες των γραμμ. του μερους B, οἱ (om T) γραμματεῖς τοῦ μ. GTς, τνὲς L* 27. *αγγελος BGLT, add μὴ θεομαχῶμεν ς* 28. *γινομ. (γεν. GTς) στασ. BGTς, στάσ. γενομ. L φοβηθεις BGL, εὐλαβηθεὶς GTς*

πάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν ἄγειν εἰς τὴν παρεμβολήν.
11 τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ κύριος εἶπεν Θάρσει·
ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω σε
δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

12 Γενομένης τε ἡμέρας ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰου-
δαῖοι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε
πιεῖν ἕως οὗ ἀποκτείνωσιν τὸν Παῦλον. 13 ἦσαν δὲ πλείους
τεσσεράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν ποιησάμενοι, 14 οἵ-
τινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ τοῖς πρεσβυτέροις
εἶπαν Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς μηδενὸς γεύσα-
σθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. 15 νῦν οὖν ὑμεῖς
ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, ὅπως καταγάγῃ
αὐτὸν εἰς ὑμᾶς ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ
περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν ἕτοιμοί ἐσμεν
τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. 16 ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύ-
λου τὴν ἐνέδραν, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν παρεμ-
βολὴν ἀπήγγειλεν τῷ Παύλῳ. 17 προσκαλεσάμενος δὲ ὁ
Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων ἔφη Τὸν νεανίαν τοῦτον
ἄπαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γὰρ ἀπαγγεῖλαί τι αὐτῷ.
18 ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγεν πρὸς τὸν χιλίαρχον
καί φησιν Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησεν
τοῦτον τὸν νεανίαν ἀγαγεῖν πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί
σοι. 19 ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος καὶ
ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν ἐπυνθάνετο Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγ-
γεῖλαί μοι; 20 εἶπεν δὲ ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ
ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ
συνέδριον ὡς μέλλων τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐ-
τοῦ. 21 σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσιν γὰρ αὐτὸν
ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσεράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτι-
σαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν,
καὶ νῦν εἰσὶν ἕτοιμοι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγε-

1. *αγειν B, ἄγ. τε GLTς* 2. *θαρσει BGLT, add Παῦλε ς* 5. *τε B, δὲ GLTς* *οι ιουδ. BGLT, τινες τῶν Ἰουδαίων ante συστρ. ς* 8. *ποησαμενοι BGLT, πεποιηκότες Gς* 10. *μηθενὸς T* 12. 13. *καταγ. αυτον BLT, αὔριον αὐτὸν καταγάγῃ Gς* 13. *πρὸς ὑμᾶς Gς* 16. *την ενεδραν BGLς, τὸ ἔνεδρον GT* 19. *ἀπάγαγε GLTς* *τι ἀπαγγ. GTς* 22. *νεανίσκον L* 26. 27. *εἰς τὸ συνέδρ. καταγ. τὸν παῦλον Gς* 27. *μέλλοντές Gς* 31. *ἕτοιμοί εἰσι Gς*

λίαν. 22 ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσεν τὸν νεανίσκον, παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς ἐμέ. 23 καὶ προσκαλεσάμενός τινας δύο τῶν ἑκατοντάρχων εἶπεν Ἑτοιμάσατε στρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα καὶ δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός, 24 κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσιν πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα, 25 γράψας ἐπιστολὴν ἔχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· 26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. 27 τὸν ἄνδρα τοῦτον συλλημφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπʼ αὐτῶν ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι ἐξειλάμην μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν, 28 βουλόμενός τε γνῶναι τὴν αἰτίαν, διʼ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, 29 ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔχοντα ἔγκλημα. 30 μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα ἔσεσθαι, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρὸς σέ, παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. 31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον ἤγαγον διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα, 32 τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς ἀπέρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. 33 οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. 34 ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστίν, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας, 35 Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται, κελεύσας ἐν τῷ πραιτωρίῳ τῷ Ἡρῴδου φυλάσσεσθαι αὐτόν.

1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας 24

1. νεανίαν GTς 2. πρός με GLTς 3. δύο τινὰς GLTς 8. περιέχουσαν GTς 12. εξειλαμην BLT, -λόμην Gς, add αὐτόν GTς 13. τε BLT, δὲ Gς ἐπιγνῶναι LT 16. ἔγκλ. ἔχ. Gς 17. εσεσθαι εξαυτης B, ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν L, μέλλειν ἔσ., ἐξαυτῆς T, μέλλειν ἔσ. ὑπὸ τῶν ἰουδαίων, ἐξαυτῆς Gς 18. 19. τα προς αυτον BGς, αὐτοὺς LT 19. σου BLT, add ἔῤῥωσο Gς 20. διὰ τῆς νυκτὸς GTς 22. απερχ. BLT, πορεύεσθαι Gς 25. δε BGLT, δὲ ὁ ἡγεμὼν ς 27. 28. κελευσας εν τω πρ. τω (τοῦ LT) ηρ. φυλ. αυτον BLT, ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πρ. τοῦ ἡρ. φυλ. Gς

μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινός, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου. 2κληθέντος δὲ ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος λέγων 3Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ καὶ διορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ, ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας. 4ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. 5εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν καὶ κινοῦντα στάσεις πᾶσιν τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως, 6ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασεν βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, 8παρ' οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ. 9Συνεπέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. 10ἀπεκρίθη τε ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, εὐθύμως τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι, 11 δυναμένου σου ἐπιγνῶναι ὅτι οὐ πλείους εἰσίν μοι ἡμέραι δώδεκα ἀφ' ἧς ἀνέβην προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ. 12καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον ἢ ἐπίστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς οὔτε κατὰ τὴν πόλιν, 13οὐδὲ παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ ὧν νυνὶ κατηγοροῦσίν μου. 14ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν οὕτως λατρεύω τῷ πατρῴῳ θεῷ, πιστεύων τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις, 15ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι δικαίων τε καὶ ἀδίκων. 16ἐν τούτῳ καὶ αὐτὸς ἀσκῶ ἀπρόσκοπον συνείδη-

1. πρεσβ. τινων *BL*, τῶν πρεσβ. *GTς* 3. δε *B*, δὲ αὐτοῦ *GLTς* 4. διορθωμ. *BGL*, κατορθ. *GTς* 9. στασεις *BGL*, στάσιν *GTς* 12. εκρατησαμεν *BLT*, *add* καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν (*an* κρῖναι *G*). 7 παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, 8 κελεύσας τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ *Gς* 14. συνέθεντο *ς* 15. τε *BLT*, δὲ *Gς* 17. ευθυμως *BGLT*, -μότερον *Gς* 18. επιγν. *BGLT*, γνῶναι *Gς* 19. δωδεκα *BL*, ἢ (*om GT*) δεκαδύο *GTς* εις *BGLT*, ἐν *Gς* 20. ἐπισύστασιν *GTς* 22. ουδε *BL*, οὔτε *GTς* σοι *om GTς* νῦν *Gς* 25. πιστευων *B*, *add* πᾶσι *GLTς* τὸν *om B* 27. εσεσθαι *BLT*, *add* νεκρῶν *Gς* 28. και *BGLT*, δὲ *Gς*

σιν ἔχειν πρὸς τὸν θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους διὰ παντός.
17 *δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος*
μου παρεγενόμην καὶ προσφοράς, 18 *ἐν αἷς εὗρόν με ἡγνι-*
σμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου οὐδὲ μετὰ θορύβου,
τινὲς δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, 19 *οὓς ἔδει ἐπὶ σοῦ παρεῖ-*
ναι καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς ἐμέ. 20 *ἢ αὐτοὶ οὗ-*
τοι εἰπάτωσαν, τί εὗρον ἀδίκημα στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνε-
δρίου, 21 *ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς ἧς ἔκραξα ἐν αὐτοῖς*
ἑστώς, ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον
ἐφ' ὑμῶν. 22 *Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φήλιξ, ἀκριβέστερον*
εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἴπας Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος
καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς, 23 *διαταξάμενος τῷ*
ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι αὐτόν, ἔχειν τε ἄνεσιν καὶ μηδένα
κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπηρετεῖν αὐτῷ.
24 *Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φήλιξ σὺν*
Δρουσίλλῃ τῇ ἰδίᾳ γυναικί, οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο
τὸν Παῦλον καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς χριστὸν Ἰησοῦν
πίστεως. 25 *διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ*
ἐγκρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ μέλλοντος, ἔμφοβος γενό-
μενος ὁ Φήλιξ ἀπεκρίθη Τὸ νῦν ἔχον πορεύου· καιρὸν δὲ
μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε, 26 *ἅμα καὶ ἐλπίζων ὅτι χρή-*
ματα δοθήσεται ὑπὸ τοῦ Παύλου, διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν
μεταπεμπόμενος ὡμίλει αὐτῷ. 27 *διετίας δὲ πληρωθείσης*
ἔλαβεν διάδοχον ὁ Φήλιξ Πόρκιον Φῆστον, θέλων τε χά-
ριτα καταθέσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φήλιξ κατέλιπεν τὸν
Παῦλον δεδεμένον.
1 *Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ μετὰ τρεῖς ἡμέρας* 25
ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας, 2 *ἐνεφάνισάν τε*

1. *ἔχων G in mg* 3. *παρεγεν. BLT, ante ἐλεημ. Gς* *αις BGL, οἷς GTς* 5. *δὲ om ς* *δεῖ G in mg et B?* 6. *πρός με Gς* 7. *εἴ τι ς* *ευρον BL, add ἐν ἐμοὶ GTς* 8. 9. *ἑστὼς ἐν αὐτοῖς Gς* 10. *ὑφ' ὑμῶν Gς* *ανεβαλ. δε αυτ. ο φηλ. BGLT, Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς ς* 11. *εἰπών Gς* 12. *διαταξ. τε τῷ Gς* 13. *αυτον BGLT, τὸν Παῦλον ς* 14. *υπηρετ. BLT, add ἢ προσέρχεσθαι Gς* 15. *δέ τινας ἡμέρας L* 16. *ιδια γυν. BL, γυναικὶ GT, γυν. αὐτοῦ ς* 17. *Ἰησοῦν om GTς* 19. *κριμ. του μελλ. BGL et add ἔσεσθαι Tς, μέλλ. κρίμ. G* 21. *ἅμα δὲ καὶ ς* 22. *δοθησ. B, add αὐτῷ GLTς* *παυλου BGLT, add ὅπως λύσῃ αὐτόν ς* 24. *χαριτα BGL, χάριτας GTς* 28. *τε BLT, δὲ Gς*

αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ
Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν 3 αἰτούμενοι χάριν κατ᾽
αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν
ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ τὴν ὁδόν. 4 ὁ μὲν οὖν Φῆ-
στος ἀπεκρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον εἰς Καισάρειαν, ἑαυ-
τὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι· 5 Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν,
φησίν, δυνατοὶ συγκαταβάντες, εἴ τί ἐστιν ἐν τῷ ἀνδρὶ ἄτο-
πον, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ. 6 διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέ-
ρας οὐ πλείονας ὀκτὼ ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, τῇ
ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκέλευσεν τὸν Παῦλον
ἀχθῆναι. 7 παραγενομένου δὲ αὐτοῦ περιέστησαν αὐτὸν οἱ
ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βα-
ρέα αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι 8 τοῦ
Παύλου ἀπολογουμένου ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰου-
δαίων οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. 9 ὁ
Φῆστος δὲ θέλων Ἰουδαίοις χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς
τῷ Παύλῳ εἶπεν Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς ἐκεῖ περὶ
τούτων κριθῆναι ἐπ᾽ ἐμοῦ; 10 εἶπεν δὲ ὁ Παῦλος Ἑστὼς ἐπὶ
τοῦ βήματος Καίσαρός εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους
οὐδὲν ἠδίκηκα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. 11 εἰ μὲν
οὖν ἀδικῶ καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι
τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσίν μου,
οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦ-
μαι. 12 Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου
ἀπεκρίθη Καίσαρα ἐπικέκλησαι, ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν Ἀγρίππας ὁ βασι-
λεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν ἀσπασόμενοι
τὸν Φῆστον. 14 ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ
Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων
Ἀνήρ τίς ἐστιν καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος,
15 περὶ οὗ γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα ἐνεφάνισαν οἱ ἀρ-

1. οι αρχ. *BGLT*, ὁ ἀρχιερεὺς *Gς* 5. εις καισ. *BGLT*, εν καισαρείᾳ *Gς* 7. δυνατοι *BLT*, ante ἐν ὑμῖν *Gς* ατοπον *BL*, τούτῳ *GTς* 9. οὐ om *ς* ὀκτὼ om *ς* 11. αυτον *BL*, om *GTς* 13. αἰτιάματα *ς* καταφερ. *BLT*, φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου *Gς* 13. 14. του π. απολογ. *BLT*, Ἀπολογουμένου αὐτοῦ *Gς* 16. ιουδ. *B*, τοῖς Ἰουδ. *GLT* et ante θέλων *Gς* 18. κρίνεσθαι *Gς* εστως *B*, post Καίσαρος *GLTς* 20. ἠδίκησα *GLTς* 21. ουν *BGLT*, γὰρ *Gς*

χιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ καταδίκην, 16 πρὸς οὓς ἀπεκρίθην ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα ἄνθρωπον πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. 17 συνελθόντων οὖν ἐνθάδε ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα, 18 περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἔφερον ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηρῶν, 19 ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτόν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. 20 ἀπορούμενος δὲ ἐγὼ τὴν περὶ τούτων ζήτησιν ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. 21 τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν ἕως οὗ ἀναπέμψω αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. 22 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. Αὔριον, φησίν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσιν τοῖς κατ' ἐξοχὴν τῆς πόλεως, καὶ κελεύσαντος τοῦ Φήστου ἤχθη ὁ Παῦλος. 24 καί φησιν ὁ Φῆστος· Ἀγρίππα βασιλεῦ καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον περὶ οὗ ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Ιουδαίων ἐνέτυχέν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε βοῶντες μὴ δεῖν αὐτὸν ζῆν μηκέτι. 25 ἐγὼ δὲ κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι, αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν ἔκρινα πέμπειν. 26 περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ οὐκ ἔχω, διὸ

2. καταδικην *BGL*, δίκην *GTς* 3. τινι *G in mg* ανθρ. *BLT*, *add* εἰς ἀπώλειαν *Gς* 5. ουν *BT*, *add* αὐτῶν *GLς*
8. εφερον *BGLT*, ἐπέφ. *Gς* 8. 9. εγω υπεν. πονηρων (-ρὰν *L*) *BL*, ὑπεν. ἐγώ *GTς* 12. εἰς τὴν *GLTς* τούτου *Gς*
13. ἱερουσαλὴμ *Gς* 15. αναπεμψω *BGLT*, πέμψω *Gς*
17. φηστον *BLT*, φ. ἔφη *Gς* αυρ. *BLT*, ὁ δὲ· αὔρ. *Gς*
21. τε *BLT*, τε τοῖς *Gς* εξοχην *BLT*, *add* οὖσι *Gς*
24. πᾶν *Gς* 25. ἐνέτυχόν *GLTς* 26. ἐπιβοῶντες *GTς* αυτον ζην *BGL*, ζ. αὐτὸν *GTς* 27. κατελαβ. *BGL*, καταλαβόμενος *GTς* αυτον θανατου *BGLT*, θ. αὐτὸν *Gς*
27. 28. καὶ αὐτοῦ δὲ *GTς* 28. πεμπειν *BLT*, π. αὐτόν *Gς*

προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ
Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τί γράψω·
27 ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ πέμποντα δέσμιον μὴ καὶ τὰς κατ'
26 αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι. 1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον
ἔφη Ἐπιτρέπεταί σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. τότε ὁ Παῦλος
ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο. 2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκα-
λοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν
μακάριον ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι, 3 μάλιστα
γνώστην ὄντα σε πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ
ζητημάτων. διὸ δέομαι μακροθύμως ἀκοῦσαί μου. 4 τὴν
μὲν οὖν βίωσίν μου ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην
ἐν τῷ ἔθνει μου ἔν τε Ἱεροσολύμοις, ἴσασιν πάντες Ἰου-
δαῖοι 5 προγινώσκοντές με ἄνωθεν, ἐὰν θέλωσιν μαρτυρεῖν,
ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας
ἔζησα Φαρισαῖος· 6 καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς εἰς τοὺς πατέρας
ἡμῶν ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἕστηκα κρινόμε-
νος, 7 εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ
ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντήσειν, περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγ-
καλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ. 8 τί ἄπιστον κρίνεται
παρ' ὑμῖν εἰ ὁ θεὸς νεκροὺς ἐγείρει; 9 ἐγὼ οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ
πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία
πρᾶξαι, 10 διὸ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις, καὶ πολλοὺς
τῶν ἁγίων ἐγὼ ἐν φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρ-
χιερέων ἐξουσίαν λαβών, ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατή-
νεγκα ψῆφον, 11 καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις
τιμωρῶν αὐτοὺς ἠνάγκαζον βλασφημεῖν, περισσῶς ἐμμαι-
νόμενος αὐτοῖς ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πόλεις. 12 ἐν
οἷς πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπι-
τροπῆς τῆς τῶν ἀρχιερέων, 13 ἡμέρας μέσης κατὰ τὴν ὁδὸν

2. *γράψαι Gς* 5. *υπερ BGς, περὶ GLT* 6. *απελογ. BL, ante ἐκτείν. GTς* 8. *επι σου μ. σημ. απολογ. BGL, ἐ. σ. μ. ἀ. σήμ. T, μ. ἀ. ἐ. σ. σήμ. ς* 10. *δεομαι BLT, add σου Gς* 11. *εκ BT, τὴν ἐκ GLς* 12. *τε BLT, om Gς πάντες οἱ Ἰουδ. Gς* 15. *εις BGLT, πρὸς Gς* 16. *ημων BGL, om Tς* 18. *καταντῆσαι GLTς* 19. *υπο ιουδ. βασιλευ BL et om βασιλ. T, βασιλεῦ ἀγρίππα, ὑπὸ (add τῶν ς) ἰουδ. Gς* 20. *εγω B, add μὲν GLTς* 22. *διο B, ὃ GLTς* 23. *των αγ. BGς, τε τῶν ἁγ. LT εν BGLT, om ς* 26. *περισσ. B, add τε GLTς* 28. *οις BL, οἷς καὶ GTς* 29. *της B, τῆς παρὰ GTς, om L*

εἶδον, βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου
περιλάμψαν με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους, 14*πάν-*
των τε καταπεσόντων εἰς τὴν γῆν ἤκουσα φωνὴν λέγουσαν
πρός με τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις;
σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. 15*ἐγὼ δὲ εἶπα Τίς*
εἶ, κύριε; ὁ δὲ κύριος εἶπεν Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώ-
κεις. 16*ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς*
τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προχειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ
μάρτυρα ὧν τε εἶδές με ὧν τε ὀφθήσομαί σοι, 17*ἐξαιρού-*
μενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀπο-
στέλλω σε 18*ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ ἐπιστρέψαι*
ἀπὸ σκότους εἰς φῶς καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν
θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ κλῆρον ἐν
τοῖς ἡγιασμένοις πίστει τῇ εἰς ἐμέ. 19 *ὅθεν, βασιλεῦ*
Ἀγρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ,
20*ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτόν τε καὶ Ἱεροσολύμοις πᾶ-*
σάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπήγγελλον
μετανοεῖν καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν θεόν, ἄξια τῆς μετανοίας
ἔργα πράσσοντας. 21*ἕνεκα τούτων με Ἰουδαῖοι συλλαβό-*
μενοι ἐν τῷ ἱερῷ ἐπειρῶντο διαχειρίσασθαι. 22*ἐπικουρίας*
οὖν τυχὼν τῆς ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα
μαρτυρόμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν
τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι καὶ Μωυσῆς,
23*εἰ παθητὸς ὁ χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νε-*
κρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ τε λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
24 *Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολογουμένου ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ*
φωνῇ φησίν Μαίνῃ, Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς
μανίαν περιτρέπει. 25*ὁ δὲ Παῦλος Οὐ μαίνομαι, φησίν,*
κράτιστε Φῆστε, ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα
ἀποφθέγγομαι. 26*ἐπίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς,*
πρὸς ὃν παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτὸν τού-

3. *τε BGLT, δὲ Gς* *εις B, ἡμῶν εἰς GLTς* 3. 4. *λεγ. προς με BL, λαλοῦσαν πρός με καὶ λέγουσαν GTς* 5. *εἶπον Gς* 6. *κύριος om Gς* 9. *με B, om GLTς* 10. *εκ των BLT, τῶν Gς* *εγω BGLT, νῦν Gς* 10. 11. *σε ἀποστ. GTς* 16. *τε και BLT, καὶ Gς, add ἐν L* *πασαν BL, εἰς π. GTς* 19. *με B, με οἱ GLTς* 21. *απο BLT, παρὰ Gς* 22. *μαρτυρομ. BGLT, -τυρούμ. Gς* 25. *τε om Gς* 27. *ἔφη Gς* 28. *παυλος BL, om GTς* 29. *ἀλλὰ LT* 31. *ον B, ὃν καὶ GLTς* *αυτον B, add τι GLTς*

των οὐ πείθομαι οὐθέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο. 27 πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. 28 ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον Ἐν ὀλίγῳ με πείθῃ Χριστιανὸν ποιῆσαι. 29 ὁ δὲ Παῦλος Εὐξαίμην ἂν τῷ θεῷ καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν μεγάλῳ οὐ μόνον σὲ ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος καὶ ἐγώ εἰμι παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων. 30 ἀνέστη τε ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν ἥ τε Βερνίκη καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς, 31 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ὅτι οὐδὲν θανάτου ἢ δεσμῶν ἄξιον πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος. 32 Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

27 *1 Ὡς δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, παρεδίδουν τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ ὀνόματι Ἰουλίῳ σπείρης Σεβαστῆς. 2 ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ Ἀδραμυττηνῷ μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως, 3 τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα, φιλανθρώπως τε ὁ Ἰούλιος τῷ Παύλῳ χρησάμενος ἐπέτρεψεν πρὸς τοὺς φίλους πορευθέντι ἐπιμελείας τυχεῖν. 4 κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους, 5 τό τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες κατήλθομεν εἰς Μύρρα τῆς Λυκίας. 6 κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. 7 ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, 8 μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτὴν ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασαία. 9 ἱκανοῦ δὲ*

1. *ουθεν BT, οὐδέν Gς, om L* 3. *παυλον BLT, add ἔφη Gς* 4. *πειθῃ cod Alexandr (A), quem approbat L, πειθεις BGLTς* *ποιησαι BL, γενέσθαι GTς* *παυλος BLT, add εἶπεν Gς* 5. *μεγαλω BLT, πολλῷ Gς* 7. *κἀγὼ GLTς* 8. *ανεστη τε BGLT, Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ ἀνέστη ς* 10. *αξιον BL, ante ἢ δεσμ. GTς* 12. *ἠδύν. L ἐπικέκλ. LT* 17. *μελλοντι BGLT, -ντες Gς* *εἰς om GTς* 21. *πορευθέντα GTς* 25. *Μύρα GTς* *ἑκατόνταρχος Gς* 31. *Λασαία GTς, λασεα B, Ἄλασσα L*

χρόνου διαγενομένου καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς
διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ
Παῦλος 10 λέγων αὐτοῖς Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ
πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ φορτίου καὶ τοῦ πλοίου ἀλλὰ
καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. 11 ὁ δὲ
ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ μᾶλλον ἐπεί-
θετο ἢ τοῖς ὑπὸ Παύλου λεγομένοις. 12 ἀνευθέτου δὲ τοῦ
λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ πλείονες ἔθεντο
βουλὴν ἀναχθῆναι ἐκεῖθεν, εἴ πως δύναιντο καταντήσαν-
τες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα
κατὰ λίβα καὶ κατὰ χῶρον. 13 ὑποπνεύσαντος δὲ νότου
δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες ἆσσον παρε-
λέγοντο τὴν Κρήτην. 14 μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ ἔβαλεν κατ᾽ αὐτῆς
ἄνεμος τυφωνικὸς ὁ καλούμενος εὐρακύδων· 15 συναρπα-
σθέντος δὲ τοῦ πλοίου καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ
ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. 16 νησίον δέ τι ὑποδρα-
μόντες καλούμενον Καῦδα, ἰσχύσαμεν μόλις περικρατεῖς
γενέσθαι τῆς σκάφης, 17 ἣν ἄραντες βοηθείαις ἐχρῶντο,
ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον, φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν
ἐκπέσωσιν, χαλάσαντες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. 18 σφο-
δρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο.
19 καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου ἔρριψαν·
20 μήτε δὲ ἡλίου μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας
ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃ-
ρεῖτο ἐλπὶς πᾶσα τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. 21 πολλῆς τε ἀσιτίας
ὑπαρχούσης, τότε σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶπεν
Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι
ἀπὸ τῆς Κρήτης κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζη-
μίαν. 22 καὶ τὰ νῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ
γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν πλὴν τοῦ πλοίου. 23 παρέ-
στη γάρ μοι ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ θεοῦ οὗ εἰμί, ᾧ καὶ λατρεύω,
ἄγγελος 24 λέγων Μὴ φοβοῦ, Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παρα-

4. φόρτου ς 6. ἑκατόνταρχος ς 6. ἐπείθ. μᾶλλον GTς 7. ὑπὸ τοῦ Π. GTς 8. πλείους Gς 9. κἀκεῖθεν GTς 14. ευρακυδων (-λων L) BL, εὐροκλύδων GTς, εὐρυκλ. G 17. καυδα BL, κλαύδην GTς μόλις ἰσχύσ. Gς 22. ερριψαν BL, ερειψαν pr B, ἐῤῥίψαμεν GTς 25. πᾶσα ἐλπὶς Gς τε BLT, δὲ Gς 31. ταυτη τ. ν. BGLT, τῇ νυκτὶ ταύτῃ Gς ειμι BGTς, add ἐγώ L 32. αγγελος BLT, ante τοῦ θεοῦ Gς

στῆναι, καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι ὁ θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. 25 διὸ εὐθυμεῖτε, ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται, καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. 26 εἰς νῆσον δέ τινα ἡμᾶς δεῖ ἐκπεσεῖν.

27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ ἐγένετο διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται προσανέχειν τινὰ αὐτοῖς χώραν, 28 καὶ βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς εἴκοσι, βραχὺ δὲ διαστήσαντες καὶ πάλιν βολίσαντες εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε, 29 φοβούμενοί τε μήπου κατα τραχεῖςτόπους ἐκπέσωμεν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας εὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι. 30 τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν προφάσει ὡς ἐκ πρῴρας ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν, 31 εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε. 32 τότε ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. 33 ἄχρι δὲ οὗ ἡμέρα ἤμελλεν γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε μηθὲν προσλαβόμενοι. 34 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς μεταλαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. 35 εἴπας δὲ ταῦτα καὶ λαβὼν ἄρτον εὐχαρίστησεν τῷ θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθίειν. 36 εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες καὶ αὐτοὶ προσελάβοντο τροφῆς. 37 ἤμεθα δὲ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ ὡς ἑβδομήκοντα ἕξ. 38 κορεσθέντες δὲ τροφῆς ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν. 39 ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐγίνωσκον, κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰ-

4. *δεῖ ἡμᾶς GLTς* 5. *ἐπεγένετο T* 7. *προσανεχ. B, προσάγειν GLTς* 8 *et* 9. *οργυας B?* 10. *μηπου BT, μήπω L, μήπως Gς κατα BLT, εἰς Gς ἐκπέσωσιν ς* 11. *ηὔχοντο GLς* 13. *πρῴρης L* 14. *μελλ. ἀγκύρ. GTς* 16. 17. *οἱ στρατ. ἀπέκοψαν Gς* 18. *ημερα ημ. BL, ἤμελλεν (ἔμ. Gς) ἡμ. GTς* 21. *μηδὲν Gς προσλαμβανόμενοι L προσλαβεῖν ς* 22. *πρὸς GLTς, προ B* 23. *οὐθενὸς L απο BLT, ἐκ Gς απολειται BGLT, πεσεῖται ς εἰπὼν Gς* 26. *ἤμεν Gς* 27. *ἐν τῷ πλοίῳ αἱ π. ψυχαὶ Gς ως B, διακόσιαι GLTς* 30. *ἐπεγίνωσκον GLTς*

γιαλόν, εἰς ὃν ἐβουλεύοντο, εἰ δύναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.
40 *καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα*
ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπάραντες τὸν
ἀρτέμωνα τῇ πνεούσῃ κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. 41 *περι-*
πεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον ἐπέκειλαν τὴν ναῦν· καὶ
ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα
ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας. 42 *τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο,*
ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσιν, μή τις ἐκκολυμβήσας
διαφύγῃ· 43 *ὁ δὲ ἑκατοντάρχης, βουλόμενος διασῶσαι τὸν*
Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέν τε
τοὺς δυναμένους ἐκκολυμβᾶν ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ
τὴν γῆν ἐξιέναι, 44 *καὶ τοὺς λοιποὺς οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν*
οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο
πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν. 1 *καὶ διασωθέντες τότε* 28
ἐπέγνωμεν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται, 2 *οἵ τε βάρβαροι*
παρεῖχαν οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἅψαντες
γὰρ πυρὰν προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς διὰ τὸν ὑετὸν τὸν
ἐφεστῶτα καὶ διὰ τὸ ψῦχος. 3 *συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύ-*
λου φρυγάνων τι πλῆθος καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν,
ἔχιδνα ἀπὸ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψεν τῆς χειρὸς αὐ-
τοῦ. 4 *ὡς δὲ εἶδαν οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ*
τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον Πάντως φονεύς
ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης
ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. 5 *ὁ μὲν οὖν ἀποτινάξας τὸ θηρίον*
εἰς τὸ πῦρ ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· 6 *οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν*
μέλλειν πίμπρασθαι ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ
δὲ αὐτῶν προσδοκώντων καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς
αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον αὐτὸν εἶναι θεόν.
7 *Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχεν χωρία τῷ*
πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος ἡμᾶς
ἡμέρας τρεῖς φιλοφρόνως ἐξένισεν. 8 *ἐγένετο δὲ τὸν πα-*

1. *ἐβουλεύσαντο GTς* *δυναιντο BGLς, δυνατὸν GT*
4. *ἀρτέμονα Gς* 5. *επεκ. BLT, εποκ. Gς et corr B*
7. *βιας BLT, add τῶν κυμάτων Gς* 9. *διαφύγοι ς*
ἑκατόνταρχος Gς 11. *κολυμβᾶν GLTς* 15. *ἐπέγνωσαν Gς*
οἱ δὲ Gς 16. *παρεῖχον Gς* *ἀνάψαντες GTς*
19. *τι om Gς* 20. *απο BLT, ἐκ Gς* *εξελθ. BGLς, διεξελθ.*
GT 22. *ἔλεγον πρὸς ἀλλ. Gς* 24. *ἀποτιναξάμενος T et G*
in mg 27. *μηδὲν GLTς* 28. *ελεγαν B* *θεὸν αὐτὸν εἶναι*
GTς 31. *τρεῖς ἡμέρ. GLTς*

τέρα τοῦ Ποπλίου πυρετοῖς καὶ δυσεντερίῳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι, πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. 9 τούτου δὲ γενομένου οἱ λοιποὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενείας προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο, 10 οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς τὰς χρείας.

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις. 12 καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας ἐπεμείναμεν ἡμέραις τρισίν, 13 ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον. καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους, 14 οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς παρεκλήθημεν παρ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά, καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθαμεν. 15 κἀκεῖθεν ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν ἦλθαν εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρι Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν, οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος εὐχαριστήσας τῷ θεῷ ἔλαβεν θάρσος.

16 Ὅτε δὲ εἰσήλθομεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτὸν σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. 17 ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι αὐτὸν τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν ἔλεγεν πρὸς αὐτούς Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσιν τοῖς πατρῴοις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, 18 οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί· 19 ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορεῖν. 20 διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι.

1. *δυσεντερίᾳ Gς* 3. *δε BLT, οὖν Gς* 4. *οι λ. B, καὶ οἱ λ. GLTς* *εν τη νησω BLT, post ἀσθεν. Gς* *προηρχον B* 6. *πρὸς τὴν χρείαν Gς* 8. *αλεξανδρηνω B* 10. *ἡμέρας τρεῖς GTς* 13. *παρ BL, ἐπ' GTς* 14. *εις την ρ. ηλθαμεν (ἤλθομεν Gς) BGTς, ἤλθαμεν εἰς Ῥ. L* *οἱ ἀδελφοὶ GLTς* 15. *ἐξῆλθον GTς* *ἄχρις GLς* 18. *ἤλθομεν GTς* *επετρ. τω BL, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκεν τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ (-χῳ T), τῷ δὲ GTς* 20. *αυτον BGLT, τὸν Παῦλον ς* 22. *εγω BLT, post ἀδελφοὶ Gς* 28. *κατηγορῆσαι GTς*

21 *Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπαν Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ
ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, οὔτε παραγενόμενός τις τῶν
ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέν τι περὶ σοῦ πονηρόν.
22 ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ μὲν γὰρ
τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστὸν ἡμῖν ἐστὶν ὅτι πανταχοῦ ἀν-
τιλέγεται. 23 Ταξάμενοι δὲ αὐτῷ ἡμέραν ἦλθον πρὸς αὐ-
τὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες, οἷς ἐξετίθετο διαμαρτυρόμενος
τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς περὶ τοῦ Ἰησοῦ
ἀπό τε τοῦ νόμου Μωυσέως καὶ τῶν προφητῶν ἀπὸ πρωῒ
ἕως ἑσπέρας. 24 καὶ οἱ μὲν ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ
δὲ ἠπίστουν· 25 ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους ἀπελύ-
οντο εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον ἐλάλησεν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς
πατέρας ὑμῶν 26 λέγων Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον
καὶ εἰπόν Ἀκοῇ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνῆτε, καὶ βλέποντες
βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε· 27 ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ
λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μή ποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς
καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσιν καὶ ἐπι-
στρέψωσιν καὶ ἰάσομαι αὐτούς. 28 γνωστὸν οὖν ὑμῖν ἔστω
ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη τοῦτο τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ·
αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται. 30 Ἐνέμεινεν δὲ διετίαν ὅλην ἐν
ἰδίῳ μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομέ-
νους πρὸς αὐτόν, 31 κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ καὶ
διδάσκων τὰ περὶ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάσης
παρρησίας ἀκωλύτως.*

1. 2. *ἐδεξάμ. περὶ σοῦ L* 5. *ἐστιν ἡμῖν GTς* 6. *ηλθον BGL, ἤκον GTς* 8. *περι BLT, τὰ π. Gς* 14. *υμων BLT, ἡμῶν Gς* *λεγων BT, λέγον GLς* 15. *εἰπὲ ς* 20. *ιασωμαι LTς et G in mg* *ἔστω ὑμῖν GLTς* 21. *τοῦτο om Gς* 22. *ακουσονται BLT, add* 29 *Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν Gς* *ἔμεινεν GLTς* *δε BLT, δὲ ὁ παῦλος Gς* *πραξεις αποστολων B*

ΚΑΘΟΛΙΚΑΙ.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

1 Ἰάκωβος θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος ταῖς
δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ χαίρειν.
2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πει-
ρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις, 3 γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκί-
μιον ὑμῶν κατεργάζεται ὑπομονήν. 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον
τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ
λειπόμενοι. 5 εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ
τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ
δοθήσεται αὐτῷ. 6 αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινό-
μενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνε-
μιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. 7 μὴ γὰρ οἰέσθω ἄνθρωπος
ἐκεῖνος ὅτι λήμψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου, 8 ἀνὴρ δίψυχος,
ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. 9 καυχάσθω δὲ
ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ, 10 ὁ δὲ πλούσιος ἐν
τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.
11 ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι καὶ ἐξήρανεν τὸν
χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ
προσώπου ἀπώλετο· οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις
αὐτοῦ μαρανθήσεται. 12 μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πει-
ρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήμψεται τὸν στέφανον τῆς
ζωῆς, ὃν ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. 13 μηδεὶς
πειραζόμενος λεγέτω ὅτι ἀπὸ θεοῦ πειράζομαι. ὁ γὰρ θεὸς
ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα. 14 ἕκα-
στος δὲ πειράζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ
δελεαζόμενος· 15 εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρ-
τίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον.

Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ ς 5. *υμων BT, add τῆς πίστεως GLς* 11. *ὁ ἄνθρ. GLTς* 13. *δε B, δὲ ὁ GLTς* 18. *προσωπου B, add αὐτοῦ GLTς* 21. *τοις BLT, ὁ κύριος τοῖς Gς* 22. *ἀπὸ τοῦ θεοῦ ς*

16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 17 πᾶσα
δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν κατα-
βαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ᾽ ᾧ οὐκ ἔνι πα-
ραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα. 18 βουληθεὶς ἀπεκύησεν
ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα τῶν
αὐτοῦ κτισμάτων.

19 Ἴστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. ἔστω δὲ πᾶς ἄνθρω-
πος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς
εἰς ὀργήν· 20 ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐκ ἐρ-
γάζεται. 21 διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν καὶ περισ-
σείαν κακίας ἐν πραΰτητι δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον τὸν
δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. 22 γίνεσθε δὲ ποιηταὶ
λόγου, καὶ μὴ ἀκροαταὶ μόνον παραλογιζόμενοι ἑαυτούς.
23 ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής, οὗτος
ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ
ἐν ἐσόπτρῳ· 24 κατενόησεν γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν καὶ
εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν. 25 ὁ δὲ παρακύψας εἰς νό-
μον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ παραμείνας, οὐκ ἀκροα-
τὴς ἐπιλησμονῆς γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μα-
κάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται. 26 εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος
εἶναι, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν ἑαυτοῦ ἀλλὰ ἀπατῶν καρ-
δίαν ἑαυτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. 27 θρησκεία
καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν,
ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν,
ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωπολημψίαις ἔχετε τὴν πί- 2
στιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ τῆς δόξης. 2 ἐὰν
γὰρ εἰσέλθῃ εἰς συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν
ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι,
3 ἐπιβλέψητε δὲ ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμ-
πρὰν καὶ εἴπητε Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ
εἴπητε Σὺ στῆθι ἢ κάθου ἐκεῖ ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου,

4. *αποσκιασματος B* 7. *ιστε BGLT, Ὥστε Gς* *δε BLT, om Gς* 9. *ουκ εργ. BL, οὐ κατεργ. GTς* 13. *μόνον ἀκροαταὶ Gς* 18. *ουκ BLT, οὗτος οὐκ Gς* 20. *ει BGTς, εἰ δέ L* 21. *ειναι BGLT, add ἐν ὑμῖν ς* *χαλινων B* *ἀλλ᾽ Gς* 22. *εαυτου BL, αυτοῦ GTς* 23. *τῷ om T* 28. *εις BL, εἰς τὴν GTς* 30. *επιβλ. δε BT, καὶ ἐπιβλ. GLς* 31. *ειπητε BGLT, add αὐτῷ ς* 32. *η κ. εκει B, ἐκεῖ ἢ κ. LT et add ὧδε Gς*

4 διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν.

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τῷ κόσμῳ πλουσίους ἐν πίστει καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; 6 ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 7 οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ᾽ ὑμᾶς; 8 εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν κατὰ τὴν γραφήν Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σαυτόν, καλῶς ποιεῖτε· 9 εἰ δὲ προσωπολημπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται. 10 ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσῃ, πταίσῃ δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος. 11 ὁ γὰρ εἰπὼν Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπεν καὶ Μὴ φονεύσῃς· εἰ δὲ οὐ μοιχεύεις, φονεύεις δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. 12 οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. 13 ἡ γὰρ κρίσις ἀνέλεος τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

14 Τί ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; 15 ἐὰν ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι τῆς ἐφημέρου τροφῆς, 16 εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί ὄφελος; 17 οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔχῃ ἔργα, νεκρά ἐστιν καθ᾽ ἑαυτήν. 18 ἀλλ᾽ ἐρεῖ τις Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω. δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγώ σοι δείξω ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν. 19 σὺ πιστεύεις ὅτι εἷς θεός ἐστιν. καλῶς

1. *διεκριθ. B, οὐ διεκρ. LT et corr. B, Καὶ οὐ διεκρ. Gς* 4. *τω κοσμω BLT, τοῦ κόσμου G et add τούτου ς* 6. *οὐχὶ L* 10. *σεαυτόν GLTς* 13. *τηρήσει, πταίσει Gς* 15. *μοιχευεις φονευεις BLT, μοιχεύσεις φονεύσεις Gς* 18. *ανελεος BGLT, ἀνίλεως Gς καὶ καταχ. ς* 20. *τι BL, Τί τὸ GTς τις λέγῃ L* 21. *εαν B, ἐὰν δὲ GLTς* 22. *λειπομ. BT, add ὦσιν GLς* 25. *τι BL, τί το GTς* 26. *ἔργα ἔχῃ ς* 28. *χωρις BGLT, ἐκ ς εργων BLT, add σου Gς δείξω σοι GLTς* 29. *πιστιν BT, add μου GLς εις θεος εστιν B, εἷς ὁ θ. ἐ. T, εἷς ἐστὶν ὁ θ. L, ὁ θ. εἷς ἐστι Gς*

ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν καὶ φρίσσουσιν. 20 θέ-
λεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενέ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν
ἔργων ἀργή ἐστιν; 21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων
ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυ-
σιαστήριον; 22 βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις
αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; 23 καὶ ἐπλη-
ρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ,
καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος θεοῦ ἐκλήθη.
24 ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ
πίστεως μόνον; 25 ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔρ-
γων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ
ἐκβαλοῦσα; 26 ὥσπερ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν
ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδό- 3
τες ὅτι μεῖζον κρίμα λημψόμεθα. 2 πολλὰ γὰρ πταίομεν
ἅπαντες· εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ,
δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. 3 εἰ δὲ τῶν ἵπ-
πων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν εἰς τὸ πείθε-
σθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν·
4 ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα τὰ τηλικαῦτα ὄντα καὶ ὑπὸ ἀνέμων
σκληρῶν ἐλαυνόμενα μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου
ὅπου ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται· 5 οὕτως καὶ ἡ
γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶν καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδοὺ ἡλίκον
πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει· 6 καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ ὁ κόσμος
τῆς ἀδικίας ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ
σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γε-
νέσεως καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. 7 πᾶσα γὰρ φύσις
θηρίων τε καὶ πετεινῶν ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται
καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ· 8 τὴν δὲ γλῶσσαν
οὐδεὶς δαμάσαι δύναται ἀνθρώπων. ἀκατάστατον κακόν,
μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. 9 ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν κύριον

3. αργη *BLT*, νεκρά *Gς* 9. ορατε *BGLT*, *add* τοίνυν *ς* 12. ωσπερ *B*, *add* γὰρ *GLTς* 17. ει δε *BGLT*, Ἴδε *G*, Ἰδοὺ *ς*. οὐδὲ *L ex coniect.* 18. εις το *BLT*, πρὸς τὸ *Gς* 19. αυτους ημιν *BGLς*, ἡμ. αὐτ. *GT* 20. τα τηλ. *B*, τηλ. *GLTς* 20. 21. σκληρ. ἀνέμ. *Gς* 22. οπου *B*, *add* ἂν *GLTς* 23. μέγαλα αὐχεῖ *L* ηλικον *BLT*, ὀλίγον *Gς* 25. αδικιας *BLT*, *add* οὕτως *Gς* 30. δαμασαι *BL*, *post* ἀνθρώπων *GTς* ἀκατάσχετον *Gς* 31. κυριον *BGLT*, θεὸν *Gς*

καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς
καθ' ὁμοίωσιν θεοῦ γεγονότας· 10 ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος
ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. οὐ χρή, ἀδελφοί μου, ταῦτα
οὕτως γίνεσθαι. 11 μή τι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει
τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν; 12 μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ
ἐλαίας ποιῆσαι ἢ ἄμπελος σῦκα; οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆ-
σαι ὕδωρ.

13 Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν, δειξάτω ἐκ τῆς
καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. 14 εἰ
δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ
κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. 15 οὐκ
ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλὰ ἐπίγειος,
ψυχική, δαιμονιώδης. 16 ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ
ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. 17 ἡ δὲ ἄνωθεν σο-
φία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική ἐπιεικὴς εὐ-
πειθής, μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος
ἀνυπόκριτος. 18 καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρε-
ται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

4 1 Πόθεν πόλεμοι καὶ πόθεν μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐν-
τεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς
μέλεσιν ὑμῶν; 2 ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ
ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν. μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε.
οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς· 3 αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμ-
βάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν
δαπανήσετε. 4 μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ
κόσμου ἔχθρα τοῦ θεοῦ ἐστίν; ὃς ἐὰν οὖν βουληθῇ φίλος
εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. 5 ἢ δο-
κεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ
πνεῦμα ὃ κατῴκισεν ἐν ἡμῖν; 6 μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν·
διὸ λέγει Ὁ θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ
δίδωσιν χάριν. 7 ὑποτάγητε οὖν τῷ θεῷ, ἀντίστητε δὲ τῷ
διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν· 8 ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ

6. ουτε αλυκον *BGLT*, οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ ς
12. ἀλλ' *GLT*ς 17. ανυποκρ. *BLT*, καὶ ἀν. *G*ς
δε *BGLT*, δὲ τῆς ς πειρεται *B* 19. και ποθεν *BGLT*,
καὶ ς 23. ουκ εχετε *BGLT*, καὶ οὐκ ἔ. *G*, οὐκ ἔχ. δὲ ς
25. δαπανησετε *B*, -σητε *GLT*ς μοιχαλιδες *BLT*, Μοιχοὶ
καὶ μοιχ. *G*ς 26. ἐχθρὰ *L* ὃς ἂν *GT*ς 29. κατῴκησεν
*GT*ς 31. δε *BL*, om *GT*ς

ἐγγίσει ὑμῖν. καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. 9 ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε καὶ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. 10 ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ ἢ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου ἀλλὰ κριτής. 12 εἷς ἐστὶν ὁ νομοθέτης καὶ κριτής, ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι· σὺ δὲ τίς εἶ, ὁ κρίνων τὸν πλησίον;

13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες Σήμερον ἢ αὔριον πορευσόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν καὶ ἐμπορευσόμεθα καὶ κερδήσομεν, (14 οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε τῆς αὔριον ποία ζωὴ ὑμῶν· ἀτμὶς γάρ ἐστε ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα καὶ ἀφανιζομένη) 15 ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς Ἐὰν ὁ κύριος θέλῃ, καὶ ζήσομεν καὶ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. 16 νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν. πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. 17 εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

1 Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς 5
ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. 2 ὁ πλοῦτος ὑμῶν
σέσηπεν, καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν, 3 ὁ χρυ-
σὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς
μαρτύριον ὑμῖν ἔσται καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ.
ἐθησαυρίσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. 4 ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν
ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημέ-
νος ἀφ' ὑμῶν, κράζει, καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ
ὦτα κυρίου σαβαὼθ εἰσελήλυθαν. 5 ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς

1. ἐγγιεῖ GLTς · 3. μετατραπητω B 4. τοῦ om LT
7. η BGLT, καὶ Gς 9. καὶ κριτής om ς 10. δὲ om ς
10. 11. ο κρινων τον πλησιον BGLT, ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον Gς
12. η BLς, καὶ GT 12—14. πορευσομεθα — ποιησομεν — εμπορευσομ. κ. κερδησομεν BLTς, πορευσώμεθα κ. τ. λ. G
13. ενιαυτον BL, add ἕνα GTς 15. της B, τὰ τῆς L, τὸ τῆς GTς ποια B, π. γὰρ ἡ GLTς γάρ om L εστε BLT, ἔσται G, ἐστιν Gς ἡ ante πρὸς om B 16. και BLT, δὲ Gς 17. θελήσῃ GLTς ζήσωμεν καὶ ποιήσωμεν Gς
29. εἰσεληλύθασιν Gς

γῆς καὶ ἐσπαταλήσατε, ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. 6 κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

7 Μακροθυμήσατε οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ ἕως λάβῃ πρώϊμον καὶ ὄψιμον· 8 μακροθυμήσατε καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ κυρίου ἤγγικεν. 9 μὴ στενάζετε, ἀδελφοί, κατ' ἀλλήλων, ἵνα μὴ κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστηκεν. 10 ὑπόδειγμα λάβετε, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας καὶ τῆς μακροθυμίας τοὺς προφήτας οἳ ἐλάλησαν ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 11 ἰδοὺ μακαρίζομεν τοὺς ὑπομείναντας· τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου εἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ κύριος καὶ οἰκτίρμων.

12 Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον, ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ, ἵνα μὴ ὑπὸ κρίσιν πέσητε.

13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω. εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. 14 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 15 καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. 16 ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. 17 Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι, καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ, 18 καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔδωκεν καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.

1. *εν BLT, ὡς ἐν Gς* 6. *ἕως ἂν GLς* *λαβη BLT, add ὑετὸν Gς* 9. *αδελφοι BLT, post ἀλλήλων Gς* *κατακριθῆτε ς* 10. *ὁ om ς* 11. *αδελφοι BGLT, ἀδ. μου post κακοπαθ. Gς* 12. *εν BL, om GTς* 13. *υπομειναντας BGL, ὑπομένοντας GTς* 14. *ιδετε BT* *πολυεύσπλ. G in mg* *ὁ κύριος om T* 22. *αλειψ. B, add αὐτὸν GLTς* *κυρίου LT, τοῦ κ. Gς, om B* 25. *ουν BL, om GTς* *τας αμαρτ. BL, τὰ παραπτώματα GTς* *εὔχεσθε GTς* 30. *ἔδωκεν ὑετὸν L*

19 *Ἀδελφοί μου, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς
ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτόν, 20 γινώσκετε, ὅτι ὁ ἐπι-
στρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν
αὐτοῦ ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.*

ΠΕΤΡΟΥ Α.

Πέτρος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐκλεκτοῖς παρεπιδή- 1
*μοις διασπορᾶς Πόντου, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας
καὶ Βιθυνίας, 2 κατὰ πρόγνωσιν θεοῦ πατρός, ἐν ἁγιασμῷ
πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ χρι-
στοῦ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη.*

*3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πολὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς
εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ χριστοῦ ἐκ νεκρῶν,
4 εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀμάραντον,
τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς ὑμᾶς 5 τοὺς ἐν δυνάμει θεοῦ
φρουρουμένους διὰ πίστεως εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκα-
λυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ. 6 ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον
ἄρτι, εἰ δέον, λυπηθέντες ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς, 7 ἵνα
τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολυτιμότερον χρυσοῦ τοῦ
ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαι-
νον καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ χριστοῦ,
8 ὃν οὐκ ἰδόντες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες πιστεύον-
τες δὲ ἀγαλλιᾶτε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, 9 κο-
μιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως σωτηρίαν ψυχῶν. 10 περὶ
ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ
τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες, 11 ἐρευνῶντες εἰς
τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς πνεῦμα προμαρ-*

1. *μου BL, om GTς* 2. *γινωσκετε B, -σκέτω GLTς*
4. *αυτου L, post θανατου B, om GTς* *ιακωβου B*
*Πέτρου ἐπιστολὴ πρώτη G, Πέτρου τοῦ ἀποστόλου ἐπιστολὴ
καθολικὴ πρώτη ς* 7. *και βιθυνιας corr B in mrg*
17. *δεον BT, δ. ἐστίν GLς* 18. *πολυ τι-
μιωτερον Bς χρυσίου GLTς* 20. *τιμὴν καὶ δόξαν Gς*
21. *ιδοντες BLT, εἰδότες Gς* 22. *ἀγαλλιᾶσθε GLTς*
23. *πιστεως BT, add ὑμῶν GLς* 26. *πνευμα B, add χριστοῦ
GLTς*

τυρόμενον τὰ εἰς χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· 12 οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς ἡμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ᾽ οὐρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. 13 διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ χριστοῦ. 14 ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, 15 ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε, 16 διότι γέγραπται ὅτι ἅγιοι ἔσεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιος. 17 καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήμπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε, 18 εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου, 19 ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου χριστοῦ, 20 προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ᾽ ἐσχάτου τῶν χρόνων δι᾽ ὑμᾶς 21 τοὺς δι᾽ αὐτοῦ πιστοὺς εἰς θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς θεόν. 22 τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς, 23 ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος θεοῦ καὶ μένοντος. 24 διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα αὐτῆς ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν· 25 τὸ δε ῥῆμα κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ ῥῆμα τὸ
2 εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς. 1 ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑπόκρισιν καὶ φθόνους καὶ πάσας καταλαλιὰς 2 ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη τὸ λογικὸν ἄδολον γάλα

2. ημιν *BTς*, ὑμῖν *GL* 4. ἐν πνεύμ. *Gς* 8. συσχηματιζομενα *B* 11. ὅτι *ante* ἅγιοι *om GLTς* εσεσθε *BGLT*, γένεσθε *Gς* 12. αγιος *BLT*, ἅγιός εἰμι *Gς* 18. εσχατου *BGLT*, -των *Gς* 19. πιστεύοντας *Gς* 22. αληθειας *BLT*, *add* διὰ πνεύματος *Gς* 23. εκ *BLT*, ἐκ καθαρᾶς *Gς* 25. μενοντος *BGLT*, *add* εἰς τὸν αἰῶνα *ς* 26. ως χ. *BGTς*, χ. *L* αυτης *BGLT*, ἀνθρώπου *ς* 27. ανθος *BL*, *add* αὐτοῦ *GTς* 30. ὑποκρίσεις *GLTς* φονους *B*

ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν, 3 εἰ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος. 4 πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπ' ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ θεῷ ἐκλεκτὸν ἔντιμον, 5 καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς εἰς ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους θεῷ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, 6 διότι περιέχει ἐν γραφῇ Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἐκλεκτὸν ἀκρογωνιαῖον ἔντιμον, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. 7 ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσιν δὲ λίθος ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας καὶ λίθος προσκόμματος καὶ πέτρα σκανδάλου, 8 οἳ προσκόπτουσιν τῷ λόγῳ ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. 9 ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς, 10 οἵ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρεπιδήμους, ἀπέχεσθε τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς, 12 τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν καλῶν ἔργων ἐποπτεύοντες δοξάσωσιν τὸν θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. 13 ὑποτάγητε πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ τὸν κύριον, εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι, 14 εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδίκησιν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν, 15 ὅτι οὕτως ἐστὶν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν. 16 ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς θεοῦ δοῦλοι 17 πάντας τιμήσατε, τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε,

1. *εἰς σωτηρίαν om ς*   *ει BL, εἴπερ GTς*   3. *ὑπὸ GLTς*   5. *εις BL, om GTς*   6. *τῷ θεῷ Gς*   7. *διοτι BGLT, διὸ καὶ ς*   *εν (ἐν τῇ Gς) γραφη BGTς, ἡ γραφή L*   8. *εκλ. ακρογ. B, ἀκρογ. ἐκλ. GLTς*   10. *ἀπειθοῦσιν GLTς, απιστουσιν B*   *λίθον GTς*   13. *ἀπειθ. GLTς, απιστουντες B*   20. *ἀπέχεσθε T, απεχεσθαι BGς et add ὑμᾶς L*   22. *ἔχοντες om B*   23. *ἐποπτεύσαντες Gς*   24. *υποταγ. BL, add οὖν GTς*   26. *εκδικησιν BGLT, add μὲν ς*   31. *θεου δουλοι BT, δ. θ. GLς*

τὸν θεὸν φοβεῖσθε, τὸν βασιλέα τιμᾶτε. 18 *Οἱ οἰκέται,*
ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον
τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. 19 *τοῦτο*
γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας πά-
σχων ἀδίκως. 20 *ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ*
κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πά-
σχοντες ὑπομενεῖτε· τοῦτο χάρις παρὰ θεῷ. 21 *εἰς*
τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ χριστὸς ἔπαθεν ὑπὲρ ὑμῶν,
ὑμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς
ἴχνεσιν αὐτοῦ, 22 *ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη*
δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, 23 *ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοι-*
δόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δι-
καίως. 24 *ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ*
σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις ἀπογενόμε-
νοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν, οὗ τῷ μώλωπι ἰάθητε· 25 *ἦτε*
γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενοι, ἀλλὰ ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ
τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

3 1 *Ὁμοίως γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδρά-*
σιν, ἵνα εἴ τινες ἀπειθοῦσιν τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναι-
κῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσονται 2 *ἐποπτεύσαντες*
τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. 3 *ὧν ἔστω οὐχ*
ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐν-
δύσεως ἱματίων κόσμος, 4 *ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄν-*
θρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ ἡσυχίου καὶ πραέος πνεύματος,
ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πολυτελές. 5 *οὕτως γάρ ποτε καὶ*
αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι εἰς θεὸν ἐκόσμουν ἑαυτάς,
ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, 6 *ὡς Σάρρα ὑπήκουσεν*
τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα,
ἀγαθοποιοῦσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. 7 *Ἄν-*
δρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν ὡς ἀσθενεστέρῳ
σκεύει τῷ γυναικείῳ, ἀπονέμοντες τιμὴν ὡς καὶ συγκλη-
ρονόμοις χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσ-

7. *τοῦτο γὰρ LT* 8. *υμων BGLTς, ἡμῶν G* 9. *υμιν BGLTς, ἡμῖν G* 13. *ἡμῶν GLTς, υμων B* 15. *μωλωπι BL, add αὐτοῦ GTς* 15. 16. *ἦτε γὰρ om B* 16. *πλανώμενα Gς ἀλλ' GLTς* 18. *αἱ γυναῖκες GTς* 19. *ει B, καὶ εἴ GLTς* 20. *κερδηθήσονται GLT, -σωνται BGς* 22. *τριχων και BGTς, ἢ L* 24. *πραέος καὶ ἡσυχ. GTς* 26. *εις BLT, ἐπὶ τὸν Gς* 27. *ὑπήκουεν L οἱ ἄνδρες GLTς* 31. *συγκληρονόμοι GL* 32. *εγκοπτ. BGL, ἐκκόπτ. Tς τὰς προσευχὰς GLTς*

ευχαῖς υμῶν. 8 *Τὸ δὲ τέλος πάντες ὁμόφρονες συμπαθεῖς*
φιλάδελφοι εὔσπλαγχνοι ταπεινόφρονες, 9 *μὴ ἀποδιδόντες*
κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας, τοὐναντίον
δὲ εὐλογοῦντες, ὅτι εἰς τοῦτο ἐκλήθητε ἵνα εὐλογίαν κλη-
ρονομήσητε. 10 *ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν καὶ ἰδεῖν ἡμέ-*
ρας ἀγαθὰς παυσάτω τὴν γλῶσσαν ἀπὸ κακοῦ καὶ χείλη τοῦ
μὴ λαλῆσαι δόλον, 11 *ἐκκλινάτω δὲ ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιη-*
σάτω ἀγαθόν, ζητησάτω εἰρήνην καὶ διωξάτω αὐτήν, 12 *ὅτι*
ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν
αὐτῶν, πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά.

13 *Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ ζηλωταὶ*
γένησθε; 14 *ἀλλ᾽ εἰ καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακά-*
ριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε,
15 *κύριον δὲ τὸν χριστὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν,*
ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λό-
γον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, ἀλλὰ μετὰ πραΰτητος καὶ
φόβου, 16 *συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθήν, ἵνα ἐν ᾧ καταλα-*
λεῖσθε καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν
ἐν χριστῷ ἀναστροφήν. 17 *κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας,*
εἰ θέλοι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, πάσχειν ἢ κακοποιοῦντας,
18 *ὅτι καὶ χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθεν, δίκαιος*
ὑπὲρ ἀδίκων, ἵνα ὑμᾶς προσαγάγῃ, θανατωθεὶς μὲν σαρκί,
ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι. 19 *ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ*
πνεύμασιν πορευθεὶς ἐκήρυξεν, 20 *ἀπειθήσασίν ποτε, ὅτε*
ἀπεξεδέχετο ἡ τοῦ θεοῦ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε κατα-
σκευαζομένης κιβωτοῦ, εἰς ἣν ὀλίγοι, τουτέστιν ὀκτὼ ψυ-
χαί, διεσώθησαν δι᾽ ὕδατος. 21 *ὃ καὶ ὑμᾶς ἀντίτυπον νῦν*
σώζει βάπτισμα, οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνει-
δήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς θεόν, δι᾽ ἀναστάσεως Ἰησοῦ

2. *ταπεινοφρ. BGLT, φιλόφρ. ς*　4. *οτι BLT, εἰδότες ὅτι Gς*　6. *γλωσσαν BLT, add αὐτοῦ Gς*　*χείλη αὐτοῦ Gς*　7. *δὲ om Gς*　8. 9. *ὅτι οἱ ὀφθ. Gς*　11. 12. *ἐὰν — γένησθε GLTς, ει — γενοισθε B*　11. *ζηλωται BGL, μιμηταὶ GTς*　13. *μηδὲ ταραχθῆτε om B*　14. *χριστον BGLT, θεὸν Gς*　15. *δὲ GTς, om BL*　16. *ἀλλὰ om Gς*　17. *καταλαλεισθε BT, καταλαλοῦσιν (-λῶσιν Gς) ὑμῶν ὡς κακοποιῶν GLς*　20. *θέλει ς*　21. *επαθε BGTς, ἀπέθανεν GL*　22. *προσαγαγη B, add τῷ θεῷ GLTς*　23. *δὲ τῷ πν. ς*　25. *απεξεδ. BGLT, ἅπαξ ἐδέχετο ς*　26. *ὀλίγαι Gς*　27. *ο BGLT, ᾧ ς*　*ἡμᾶς Gς*

χριστοῦ, 22ὅς ἐστιν ἐν δεξιᾷ θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.

4 1χριστοῦ οὖν παθόντος σαρκὶ καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν σαρκὶ πέπαυται ἁμαρτίας, 2εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων ἐπιθυμίαις ἀλλὰ θελήματι θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. 3ἀρκετὸς γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις καὶ ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις, 4ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες, 5οἳ ἀποδώσουσιν λόγον τῷ ἑτοίμως κρίνοντι ζῶντας καὶ νεκρούς. 6εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσιν μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσιν δὲ κατὰ θεὸν πνεύματι.

7Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικεν. σωφρονήσατε οὖν καὶ νήψατε εἰς προσευχάς, 8πρὸ πάντων τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες, ὅτι ἀγάπη καλύπτει πλῆθος ἁμαρτιῶν, 9φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους ἄνευ γογγυσμοῦ, 10ἕκαστος καθὼς ἔλαβεν χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακονοῦντες ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος θεοῦ, 11εἴ τις λαλεῖ, ὡς λόγια θεοῦ, εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορηγεῖ ὁ θεός, ἵνα ἐν πᾶσιν δοξάζηται ὁ θεὸς διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

12Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος, 13ἀλλὰ καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ χριστοῦ παθήμασιν χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. 14εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι χριστοῦ, μακάριοι, ὅτι τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ τοῦ θεοῦ πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται. 15μὴ γάρ τις ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεὺς ἢ

1. θεου *B*, τοῦ θεοῦ *GLT*ς 3. παθοντος *BLT*, *add* ὑπὲρ ἡμῶν *G*ς 4. εν *BGT*ς, *om L* αμαρτιαις *B* 6. γαρ *BLT*, *add* ἡμῖν *G*ς 7. χρονος *BLT*, *add* τοῦ βίου *G*ς βουλημα *BGLT*, θέλημα *G*ς κατεργάσασθαι *G*ς 12. κρινοντι *B*, ἔχοντι κρῖναι *GLT*ς 16. εις πρ. *BLT*, εἰς τὰς πρ. *G*ς 17. ὅτι ἡ ἀγ. *G*ς καλυπτει *BGLT*, καλύψει *G*ς 18. γογγυσμου *BGLT*, -σμῶν *G*ς 26. καθὼς ς 29. δοξης *BT*ς, *add* καὶ δυνάμεως *GL* 30. αναπαυεται *BLT*, *add* κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται *G*ς

*κλέπτης ἢ κακοποιὸς ἢ ὡς ἀλλοτριεπίσκοπος· 16 εἰ δὲ ὡς
Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω δὲ τὸν θεὸν ἐν τῷ
ὀνόματι τούτῳ. 17 ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρῖμα ἀπὸ
τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀπὸ ἡμῶν, τί τὸ τέλος
τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίῳ; 18 καὶ εἰ ὁ δί-
καιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φα-
νεῖται; 19 ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ
θεοῦ πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐν
ἀγαθοποιΐᾳ.*

1 Πρεσβυτέρους οὖν ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύ- 5
*τερος καὶ μάρτυς τῶν τοῦ χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς
μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός, 2 ποιμάνατε τὸ
ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ θεοῦ, μὴ ἀναγκαστῶς ἀλλὰ ἑκου-
σίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ προθύμως. 4 καὶ φανερω-
θέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς
δόξης στέφανον.*

*5 Ὁμοίως νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις, πάντες
δὲ ἀλλήλοις. τὴν ταπεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι θεὸς
ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν.
6 ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ θεοῦ, ἵνα
ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ, 7 πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπι-
ρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.*

*8 Νήψατε, γρηγορήσατε. ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος
ὡς λέων ὠρυόμενος περιπατεῖ ζητῶν καταπιεῖν. 9 ᾧ ἀντί-
στητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων
τῇ ἐν τῷ κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι ἐπιτελεῖσθαι. 10 ὁ δὲ
θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ὑμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ
δόξαν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας αὐτὸς καταρτίσει,*

1. *ἀλλοτριοεπ. GTς* 3. *ονοματι BGLT, μέρει Gς* 4. *απο B, ἀφ' GLTς* 8. *πιστω BL, ὡς πιστῷ GTς αὐτῶν GLT, ἑαυτῶν Gς, om B* 9. *αγαθοποιια BGς, -ποιίαις GLT* 10. *ουν BL, τοὺς GTς* 13. *θεου BT, add ἐπισκοποῦντες GLς ἀλλ' GLTς εκουσιως BGTς, add κατὰ θεόν L* 14. *μηδε BGLς, μὴ T προθυμως B, add 3 μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου GLTς* 18. *αλληλοις BLT, add ὑποτασσόμενοι Gς θεος B, ὁ θεὸς GLTς* 21. *καιρω BGTς, add ἐπισκοπῆς L ἐπιρρ. GTς* 23. *ο BGLT, ὅτι ὁ ς* 24. *καταπιειν B, τινὰ καταπ. L, τίνα καταπίῃ GTς* 26. *τω B, om GLTς* 27. *υμας BGLT, ημᾶς Gς* 28. *καταρτισει BGLT, καταρτίσαι ὑμᾶς Gς*

στηρίξει, σθενώσει. 11 *αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.*

12 *Διὰ Σιλβανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, ὡς λογίζομαι, δι᾽ ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ θεοῦ, εἰς ἣν στῆτε.* 13 *ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου* 14 *ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἀγάπης.*

Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσιν τοῖς ἐν χριστῷ.

ΠΕΤΡΟΥ Β.

1 1 *Σίμων Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσιν πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ.* 2 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ καὶ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν,* 3 *ὡς πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ,* 4 *δι᾽ ὧν τὰ τίμια καὶ μέγιστα ἡμῖν ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς.* 5 *καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν,* 6 *ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβειαν,* 7 *ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.* 8 *ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρ-*

1. *στηριξει σθενωσει* **BL** *et add θεμελιωσει* **GT**, *στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι* ς   *αυτω* **BLT**, *add ἡ δόξα καὶ* **G**ς   *αιωνας* **BT** *add τῶν αἰώνων* **GL**ς   3. *σιλουανοῦ* **GLT**ς   *τοῦ om* **L**   5. *στητε* **BL**, *ἑστήκατε* **GT**ς   8. *χριστω* **BLT**, *add ἰησοῦ* **G**, *add Ἰησοῦ Χριστοῦ* ς   *πετρου α* **B**   *Πέτρου ἐπιστολὴ δευτέρα* **G**, *Πέτρου τοῦ ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ δευτέρα* ς   9. *σιμων* **BL**, *Συμεὼν* **GT**ς   15. *ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ* **GLT**, *δια δοξης και αρετης* **B**ς   15. 16. *τιμ. κ. μεγ. ημιν* **BT**, *μέγ. κ. τίμ. ἡμῖν* **L**, *μέγ. ἡμῖν καὶ τίμια* **G**ς   17. *τω* **BL**, *om* **GT**ς   18. *αυτο τουτο δε* **BGT**ς, *αὐτοὶ δὲ* **GL**, *αὐτῷ δὲ τούτῳ* **G**, *αὐτοὶ δὲ τούτῳ* **G**   24. *υπαρχοντα* **BGT**ς, *παροντα* **L**

πους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ
ἐπίγνωσιν· 9 ᾧ γὰρ μὴ πάρεστιν ταῦτα, τυφλός ἐστιν μυω-
πάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ
ἁμαρτιῶν. 10 διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν
ὑμῶν τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· ταῦτα γὰρ ποι-
οῦντες οὐ μὴ πταίσητέ ποτε· 11 οὕτως γὰρ πλουσίως ἐπι-
χορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν
τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ.

12 Διὸ μελλήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων,
καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ.
13 δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ᾽ ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώ-
ματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει, 14 εἰδὼς ὅτι ταχινή
ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς καὶ ὁ κύ-
ριος ἡμῶν Ἰησοῦς χριστὸς ἐδήλωσέν μοι. 15 σπουδάσω δὲ
καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον τὴν τούτων
μνήμην ποιεῖσθαι. 16 οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακο-
λουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ᾽ ἐπόπται γενηθέντες
τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος. 17 λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πα-
τρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ
τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, Ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός μου οὗ-
τός ἐστιν, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 18 καὶ ταύτην τὴν φωνὴν
ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν
τῷ ἁγίῳ ὄρει, 19 καὶ ἔχομεν βεβαιότερον τὸν προφητικὸν
λόγον, ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες ὡς λύχνῳ φαίνοντι
ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ καὶ φωσφόρος
ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 20 τοῦτο πρῶτον γινώ-
σκοντες ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ
γίνεται· 21 οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη προφητεία
ποτέ, ἀλλὰ ὑπὸ πνεύματος ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν ἀπὸ
θεοῦ ἄνθρωποι.

1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ 2
ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν

4. ἁμαρτημάτων *GT*   σπουδασατε *BGTς*, add ἵνα διὰ τῶν καλῶν ὑμῶν ἔργων *L*   5. ποιεῖσθε *L*   9. μελλησω *BGLT*, οὐκ ἀμελήσω *Gς*   αει υμας *BGT*, ὑμᾶς ἀεὶ *Lς*
21. 22. μου (μοι?) ουτος εστιν *B*, Οὗτός ἐστιν ante ὁ υἱός *GLTς*
24. αγιω ορει *B*, ὄρει τῷ ἁγ. *GLTς*   30. ποτε *BT*, ante προφητ. *GLς*   ἀλλ᾽ *GLTς*   απο *BT*, ἅγιοι *G*, οἱ ἅγ. *ς*, ἅγ. τοῦ *L*

αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν, 2 καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται, 3 καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει. 4 εἰ γὰρ ὁ θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ σειροῖς ζόφου ταρταρώσας παρέδωκεν εἰς κρίσιν τηρουμένους, 5 καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξεν, κατακλυσμὸν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας, 6 καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τεφρώσας κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβέσιν τεθεικώς, 7 καὶ δίκαιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσατο 8 (βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν), 9 οἶδεν κύριος εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν, 10 μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομένους καὶ κυριότητος καταφρονοῦντας. τολμηταὶ αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέμουσιν βλασφημοῦντες, 11 ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες οὐ φέρουσιν κατ' αὐτῶν παρὰ κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν· 12 οὗτοι δέ, ὡς ἄλογα ζῷα γεγεννημένα φυσικὰ εἰς ἅλωσιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσιν βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν καὶ φθαρήσονται 13 κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας. ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφήν, σπίλοι καὶ μῶμοι ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς ἀγάπαις αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν, 14 ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς μοιχαλίδος καὶ ἀκαταπάστους ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατάρας τέκνα, 15 καταλιπόντες εὐθεῖαν ὁδὸν ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ

3. *ασελγειαις BGLT*, *ἀπωλείαις ς*   7. *σειραῖς GTς*
8. *τηρουμένους BGT*, *τετηρ. ς*, *κολαφιζομένους τηρεῖν L*
9. *ἀλλ' GLς*   11. *τεφρωσας B*, *add καταστροφῇ GLTς*
12. *ασεβεσι B*, *ἀσεβεῖν GLTς*   14. *ὁ δίκαιος GTς*
22. *παρα κυριω BGς*, *om LT*   23. *φυσ. γεγενν. Gς*   25. *και φθαρ. BLT*, *καταφθαρ. Gς*   *κομιούμ. GLTς*, *αδικουμενοι B*   27. *αγαπαις BGL*, *ἀπάταις GTς*   28. *ακαταπαστους BL*, *-παύστους GTς*, *-παύστου G*   30. *πλεονεξιαις B? ς*
31. *τὴν εὐθεῖαν ς*

ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσόρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν,
16 ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον
ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον ἐκώλυσεν τὴν τοῦ προφή-
του παραφρονίαν. 17 οὗτοί εἰσιν πηγαὶ ἄνυδροι καὶ ὁμί-
χλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους
τετήρηται. 18 ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δε-
λεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς ἀσελγείαις τοὺς ὀλίγως ἀπο-
φεύγοντας, τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους, 19 ἐλευθερίαν
αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθο-
ρᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ δεδούλωται. 20 εἰ γὰρ
ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ κυ-
ρίου καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλα-
κέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν
πρώτων· 21 κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν
ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ ἐπιγνοῦσιν ὑποστρέψαι ἐκ τῆς
παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. 22 συμβέβηκεν αὐτοῖς
τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον
ἐξέραμα, καὶ ὗς λουσαμένη εἰς κυλισμὸν βορβόρου.

3
1 Ταύτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπι-
στολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ
διάνοιαν, 2 μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ
τῶν ἁγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντο-
λῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος, 3 τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες,
ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμ-
παῖκται κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι 4 καὶ
λέγοντες Ποῦ ἔστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ'
ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτως διαμένει ἀπ'
ἀρχῆς κτίσεως. 5 λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας,
ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος
συνεστῶσα τῷ τοῦ θεοῦ λόγῳ, 6 δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι

1. βεωρ. μισθ. αδ. ηγαπησαν *B* 3. ανθρωποις *B* 4. και ομιχλαι *BGLT*, νεφέλαι *ς* 5. σκοτους *BLT*, *add* εἰς αἰῶνα *Gς* 7. ἀσελγ. *GLT*, εν ασελγ. *B?ς*, ἀσελγείας *G* ολιγως *BGLT*, ὄντως *ς* αποφευγ. *BGLT*, ἀποφυγόντας *Gς* 10. τουτω *B*, τ. καὶ *GLTς* 11. κυριου *BGTς*, *add* ἡμῶν *L* 15. επιγνουσιν *BGTς*, *add* εἰς τὰ ὀπίσω *L* ἐπιστρέψαι *GTς* εκ *BGTς*, ἀπὸ *L* 16. συμβεβ. *BLT*, *add* δὲ *Gς* 18. κύλισμα *GLς* 22. υμων *BGLT*, ἡμῶν *Gς* 24. εσχατων *BLT*, ἐσχάτου *Gς* ἐν ἐμπαιγμονῇ *om ς* 25. αὐτῶν ἐπιθυμ. *Tς* 30. συνεστωσης *B*

κατακλυσθεὶς ἀπώλετο, 7 οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ τῷ αὐτῷ λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶν πυρί, τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. 8 ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα παρὰ κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία. 9 οὐ βραδύνει κύριος τῆς ἐπαγγελίας, ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται, ἀλλὰ μακροθυμεῖ εἰς ὑμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. 10 ἥξει δὲ ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης, ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσεται καὶ γῆ καὶ ἃ ἐν αὐτῇ ἔργα εὑρεθήσεται. 11 τούτων οὕτως πάντων λυομένων ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις, 12 προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται. 13 καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

14 *Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ, 15 καὶ τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν σωτηρίαν ἡγεῖσθε, καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν 16 ὡς καὶ ἐν πάσαις ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τούτων, ἐν αἷς ἐστὶν δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν. 17 ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, 18 αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος.*

2. *αυτω B? Lς, αυτου B? GT* 6. *ὁ κύριος Gς* 7. *εις υμας BGT, εἰς ἡμᾶς Gς, δι' ὑμᾶς GL* 8. 9. *δὲ ἡ ἡμ. Gς* 9. *κλεπτης BGLT, add ἐν νυκτί ς* 10. *λυθήσονται GTς* 11. *ἃ] conj., τα BGLTς ευρεθησεται B, κατακαήσεται GLTς ουτως BT, οὖν GLς* 12. *υπαρχειν B, add ὑμᾶς GLTς* 15. *τακήσεται L* 16. *καὶ τὰ ἐπαγγέλματα L* 19. *ἄμωμοι G in mg* 22. *αὐτῷ δοθεῖσαν Gς πάσαις ταῖς ἐπ. Gς* 23. *αις BGL, οἷς GTς* 30. *αιωνος BT, add ἀμήν GLς πετρου β B*

ΙΩΑΝΝΟΥ Α.

1 Ὃ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς 1
ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψη-
λάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς (2 καὶ ἡ ζωὴ ἐφανε-
ρώθη, καὶ ἑωράκαμεν καὶ μαρτυροῦμεν καὶ ἀπαγγέλλομεν
ὑμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα
καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν), 3 ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγ-
γέλλομεν καὶ ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ'
ἡμῶν. καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ
μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ. 4 καὶ ταῦτα γράφο-
μεν ἡμεῖς, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. 5 καὶ ἔστιν
αὕτη ἡ ἀγγελία, ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀναγγέλλο-
μεν ὑμῖν, ὅτι ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν καὶ σκοτία οὐκ ἔστιν ἐν
αὐτῷ οὐδεμία. 6 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ'
αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα καὶ οὐ
ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· 7 ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν
ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλή-
λων καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς
ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. 8 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχο-
μεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.
9 ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστιν καὶ δί-
καιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς αμαρτίας καὶ καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ
πάσης ἀδικίας. 10 ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, ψεύ-
στην ποιοῦμεν αὐτὸν καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

1 Τεκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε. 2
καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα,
Ἰησοῦν χριστὸν δίκαιον, 2 καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστιν περὶ
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνων,
ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. 3 καὶ ἐν τούτῳ γινώσκο-

Ἰωάννου ἐπιστολὴ πρώτη G, Ἰωάννου τοῦ ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη ς 4. *ἑωράκ. GLTς, ο εωρακ. B* 7. *και υμιν BL, ὑμῖν GTς* 10. *ημεις BG, ὑμῖν GLTς ημων BL, ὑμῶν GTς* 10. 11. *εστιν αυτη BGT, αὕτη ἐ. GLς* 11. *ἐπαγγελία ς* 12. 13. *ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν GLTς* 17. *ιησου BLT, add χριστοῦ Gς* 19. *ουκ εστιν εν ημιν BGς, ἐν ἡμ. οὐκ ἔ. GLT* 26. *ἐστιν ἱλασμὸς L* 27. *μονων B, μονον GLTς*

μεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν
4ὁ λέγων ὅτι ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μη
τηρῶν, ψεύστης ἐστίν, καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν·
5ὃς δ᾽ ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη
τοῦ θεοῦ τετελείωται. ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ
ἐσμέν. 6ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος
περιεπάτησεν, καὶ αὐτὸς περιπατεῖν.

7Ἀγαπητοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ᾽
ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ᾽ ἀρχῆς. ἡ ἐντολὴ ἡ πα-
λαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε. 8πάλιν ἐντολὴν καινὴν
γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ὑμῖν, ὅτι ἡ
σκοτία παράγεται καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει.
9ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν ἐν
τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. 10ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν·
11ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν καὶ ἐν
τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ καὶ οὐκ οἶδεν ποῦ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκο-
τία ἐτύφλωσεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

12Γράφω ὑμῖν, τεκνία, ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρ-
τίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 13γράφω ὑμῖν, πατέρες, ὅτι
ἐγνώκατε τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νε-
νικήκατε τὸν πονηρόν. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώ-
κατε τὸν πατέρα. 14ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε
τὸν ἀπ᾽ ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε
καὶ ὁ λόγος ἐν ὑμῖν μένει καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.
15μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις
ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ πατρὸς ἐν αὐτῷ,
16ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ
ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ πατρός, ἀλλὰ ἐκ τοῦ κόσμου ἐστίν. 17καὶ ὁ
κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ ποιῶν τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

18Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστίν, καὶ καθὼς ἠκούσατε

2. *οτι BL, om GLTς* 7. *αυτος BL, add οὕτως GTς*
8. *αγαπητοι BGLT, Ἀδελφοὶ ς* 10. *ηκουσατε BLT, add ἀπ᾽ ἀρχῆς Gς* 11. *ἐν ἡμῖν G in mg* 15. *οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ L*
22. *εγραψα BGLT, γράφω Gς* 24. *τὸν GLTς, το B*
25. *λογος B, add τοῦ θεοῦ GLTς* 30. *ἀλλ᾽ GLς*

ὅτι ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγό-
νασιν, ὅθεν γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν. 19 ἐξ ἡμῶν
ἐξῆλθαν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν (εἰ γὰρ ἐξ ἡμῶν ἦσαν,
μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν), ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι
οὐκ εἰσὶν πάντες ἐξ ἡμῶν. 20 καὶ ὑμεῖς χρῖσμα ἔχετε ἀπὸ
τοῦ ἁγίου· οἴδατε πάντα. 21 οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι οὐκ
οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτήν, καὶ ὅτι πᾶν
ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστιν. 22 τίς ἐστιν ὁ ψεύστης,
εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ χριστός; οὗτός
ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.
23 πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει· ὁ ὁμο-
λογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 24 ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε
ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρ-
χῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ τῷ πατρὶ μενεῖτε.
25 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ὑμῖν,
τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς.
27 καὶ ὑμεῖς τὸ χρῖσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, μένει ἐν ὑμῖν,
καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ
χρῖσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστιν καὶ
οὐκ ἔστιν ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μένετε ἐν
αὐτῷ.

28 Καὶ νῦν, τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐὰν φανε-
ρωθῇ, σχῶμεν παρρησίαν καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐτοῦ
ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. 29 ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστιν,
γινώσκετε ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην ἐξ αὐτοῦ γε-
γέννηται. 1 ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, 3
ἵνα τέκνα θεοῦ κληθῶμεν, καὶ ἐσμέν. διὰ τοῦτο ὁ κόσμος
οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν.

2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα θεοῦ ἐσμέν, καὶ οὔπω ἐφα-

1. *οτι BLT*, ὅτι ὁ *Gς*   3. ἐξῆλθον *Gς*   γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν *GLς*
6. *οιδατε B*, καὶ οἴδ. *GLTς*   *παντες B?*   11. 12. ὁ ὁμολ. τ. θεὸν κ. τ. πατ. ἔχει *om ς*   12. *υμεις BLT*, *add* οὖν *Gς*
14. *και τω π. BL*, καὶ ἐν τῷ π. *GTς*   15. *υμιν B*, ἡμῖν *GLTς*
16. *αιωνιαν B*   18. *χαρισμα B*   *μενει εν υμιν BGLT*, ἐν ὑ. μ. *Gς*   19. *αλλα B*, ἀλλ' ὡς *GLTς*   19. 20. τὸ αὐτοῦ χρ. *G in mg*   21. *μενετε BGL*, μενεῖτε *GTς*   23. *εαν BL*, ὅταν *GTς*
24. *σχωμεν BLT*, ἔχωμεν *Gς*   27. ἡμῖν *GLTς*, *υμιν B*
28. *και εσμεν BL*, *om GTς*

νερώθη τί ἐσόμεθα. οἴδαμεν ὅτι ἐὰν φανερωθῇ, ὅμοιοι
αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὀψόμεθα αὐτόν, καθώς ἐστιν. 3 καὶ
πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτόν,
καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστιν. 4 πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν
καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ, καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. 5 καὶ
οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος ἐφανερώθη ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἄρῃ, καὶ
ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. 6 πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων οὐχ
ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων οὐχ ἑώρακεν αὐτόν, οὐδὲ
ἔγνωκεν αὐτόν.

7 Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιο-
σύνην δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός ἐστιν· 8 ὁ
ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρ-
χῆς ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς
τοῦ θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. 9 πᾶς ὁ γεγεν-
νημένος ἐκ τοῦ θεοῦ ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ
ἐν αὐτῷ μένει, καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ
θεοῦ γεγέννηται. 10 ἐν τούτῳ φανερά ἐστιν τὰ τέκνα τοῦ
θεοῦ καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν δικαιο-
σύνην οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, 11 ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία ἣν ἠκούσατε ἀπ'
ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, 12 οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ
πονηροῦ ἦν καὶ ἔσφαξεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ χάριν τί-
νος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δίκαια.

13 Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος.
14 ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν
ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· ὁ μὴ ἀγαπῶν μένει
ἐν τῷ θανάτῳ. 15 πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ ἀν-
θρωποκτόνος ἐστίν, καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος
οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν. 16 ἐν τούτῳ
ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ ἔθηκεν· καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς
ψυχὰς θεῖναι. 17 ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου καὶ

1. οιδαμεν *BLT*, add δὲ *Gς* 5. και η *BGTς*, καὶ *L*
6. αμαρτιας *BLT*, add ἡμῶν *Gς* 10. τεκνια *BGLς*, παιδία *T* 18. ποιων δικαιοσυνην *BGTς*, ὢν δίκαιος *L*
25. αδελφοι *BLT*, add μου *Gς* 27. αγαπων *BLT*, add τὸν ἀδελφὸν *Gς* 28. εαυτου *B*, αυτοῦ *GLTς* 30. αυτω *BGTς*, ἑαυτῷ *L* 33. τιθέναι *Gς*

θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα καὶ κλείσῃ τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ μένει
ἐν αὐτῷ; 18 τεκνία, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ τῇ γλώσσῃ,
ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ. 19 ἐν τούτῳ γνωσόμεθα ὅτι ἐκ
τῆς ἀληθείας ἐσμέν. καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν τὴν
καρδίαν ἡμῶν, 20 ὅ τι ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία,
ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν καὶ γινώσκει
πάντα. 21 ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία μὴ καταγινώσκῃ, παρ-
ρησίαν ἔχει πρὸς τὸν θεόν, 22 καὶ ὃ ἂν αἰτῶμεν λαμβάνο-
μεν ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηροῦμεν καὶ τὰ
ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. 23 καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν-
τολὴ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωμεν τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους καθὼς ἔδωκεν ἐν-
τολὴν ἡμῖν. 24 καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν αὐτῷ
μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι
μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δο- 4
κιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν, ὅτι πολλοὶ
ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. 2 ἐν τούτῳ
γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ. πᾶν πνεῦμα, ὃ ὁμολογεῖ
Ἰησοῦν χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν·
3 καὶ πᾶν πνεῦμα, ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ θεοῦ
οὐκ ἔστιν, καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ τοῦ ἀντιχρίστου, ὃ ἀκηκόατε
ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικήκατε
αὐτούς, ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. 5 αὐ-
τοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσίν· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦ-
σιν, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. 6 ἡμεῖς ἐκ τοῦ θεοῦ
ἐσμέν· ὁ γινώσκων τὸν θεὸν ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν
ἐκ τοῦ θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ
πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης.

3. *Τεκνία μου Gς*   *τῇ om ς*   4. *ἀλλ' ἐν ἔργῳ GLT*   *εν τουτω γνωσομ. BGL, καὶ ἐν τ. γινώσκομεν GTς*   5. 6. *την καρδιαν B, τὰς καρδίας GLTς*   8. *μη καταγινωσκη B, ἡμῶν (om L) μὴ καταγ. ἡμῶν GLTς*
ὃ ἐὰν GLTς   10. *απ BLT, παρ' Gς*   12. *πιστευσωμεν BGTς, πιστεύωμεν GL*   14. *ἡμῖν om T*   21. *ἐληλυθότα GLTς*   22. *ιησουν BGLT, add Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα ς*

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ
θεοῦ ἐστὶν καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ θεοῦ γεγέννηται καὶ
γινώσκει τὸν θεόν. 8 ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν θεόν,
ὅτι ὁ θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 9 ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη
τοῦ θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέ-
σταλκεν ὁ θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ.
10 ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήκαμεν τὸν
θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἀπέστειλεν τὸν
υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

11 Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ
ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. 12 θεὸν οὐδεὶς πώποτε
τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν μένει,
καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐν ἡμῖν ἐστίν. 13 ἐν τούτῳ
γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι
ἐκ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. 14 καὶ ἡμεῖς τε-
θεάμεθα καὶ μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκεν τὸν
υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου. 15 ὃς ἐὰν ὁμολογήσῃ, ὅτι Ἰη-
σοῦς χριστός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει
καὶ αὐτὸς ἐν τῷ θεῷ. 16 καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ πεπι-
στεύκαμεν τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ θεὸς
ἀγάπη ἐστίν, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐν τῷ θεῷ μένει,
καὶ ὁ θεὸς ἐν αὐτῷ μένει. 17 ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη
μεθ' ἡμῶν, ἵνα παρρησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρί-
σεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστιν καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ
τούτῳ. 18 φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλὰ ἡ τελεία
ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον, ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει, ὁ
δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. 19 ἡμεῖς ἀγα-
πῶμεν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. 20 ἐάν τις εἴπῃ
ὅτι ἀγαπῶ τὸν θεόν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύ-
στης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ὃν ἑώ-
ρακεν, τὸν θεόν, ὃν οὐχ ἑώρακεν, οὐ δύναται ἀγαπᾶν.
21 καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν
τὸν θεὸν ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

5 1 Πᾶς ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ χριστὸς ἐκ τοῦ

7. ἠγαπήσαμεν *GLTς* 13. *εν ημιν B, ante τετελειωμ. L, post ἐστὶν GTς* 17. ὃς ἂν *GLTς* 18. *χριστος B, om GLTς* 22. *μενει BL, om GLTς* 25. ἀλλ' *GLTς* 27. *ημεις BGTς, add οὖν L* 28. *οτι (αὐτὸν, ὅτι Gς) αυτος BGTς, ὅτι ὁ θεὸς L* 31. *ου BL, πῶς GTς*

θεοῦ γεγέννηται, καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα ἀγαπᾷ
τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. 2 *ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι*
ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ, ὅταν τὸν θεὸν ἀγαπῶμεν
καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ποιῶμεν. 3 *αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη*
τοῦ θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. καὶ αἱ ἐντολαὶ
αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν, 4 *ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ*
θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα
τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. 5 *τίς ἐστιν δὲ ὁ νικῶν τὸν*
κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ;
6 *οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ*
χριστός. οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνῳ, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν
τῷ αἵματι· καὶ τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ
πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. 7 *ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦν-*
τες, 8 *τὸ πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς*
τὸ ἕν εἰσιν. 9 *εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνο-*
μεν, ἡ μαρτυρία τοῦ θεοῦ μείζων ἐστίν, ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ
μαρτυρία τοῦ θεοῦ, ὅτι μεμαρτύρηκεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ. 10 *ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἔχει τὴν μαρτυ-*
ρίαν ἐν αὐτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ θεῷ ψεύστην πεποίηκεν
αὐτόν, ὅτι οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύ-
ρηκεν ὁ θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. 11 *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ*
μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ὁ θεὸς ἡμῖν, καὶ αὕτη
ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστίν. 12 *ὁ ἔχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν*
ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει.

13 *Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε*
αἰώνιον, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ.
14 *καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία ἣν ἔχομεν πρὸς αὐτόν· ὅτι*
ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν.

1. *αγαπα BLT, ἀγ. καὶ GLς* 4. *ποιωμεν BGLT, τηρῶμεν Gς* 8. *εστιν δε B, ἐστιν GLTς* 11. *μόνον GLTς* 11. 12. *καὶ τῷ αἷμ. Gς* 13. *μαρτυρουντες BGLT, add ἐν τῷ οὐρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι.* 8 *Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ ς* 16. *ὅτι om B?* 17. *οτι BGLT, ἣν Gς* 18. *μαρτυριαν BGTς. add τοῦ θεοῦ L* 19. *θεω BGTς, υἱῷ GL* 22. *ἡμῖν ὁ θεός GLTς* 25. *υμιν BGLT, add τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ς* 25. 26. *αἰώνιον ἔχετε G* 26. *τοις πι-στευουσιν B, οἱ πιστεύοντες GLT, καὶ ἵνα πιστεύητε ς* 27. 28. *οτι εαν τι BGTς, ὅ τι ἂν L*

15 καὶ ἂν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴ-
δαμεν ὅτι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν ἀπ' αὐτοῦ.
16 ἐάν τις εἰδῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν
μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει, καὶ δώσει αὐτῷ ζωήν, τοῖς
ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θά-
νατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. 17 πᾶσα ἀδικία
ἁμαρτία ἐστίν, καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον.

18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ θεοῦ οὐχ
ἁμαρτάνει, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ τηρεῖ αὐτόν,
καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτεται αὐτοῦ. 19 οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ
θεοῦ ἐσμέν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. 20 οἴ-
δαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἥκει, καὶ δέδωκεν ἡμῖν διά-
νοιαν ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν, καί ἐσμεν ἐν τῷ
ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστῷ. οὗτός ἐστιν ὁ
ἀληθινὸς θεὸς καὶ ζωὴ αἰώνιος.

21 Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

ΙΩΑΝΝΟΥ Β.

1 Ὁ πρεσβύτερος ἐκλεκτῇ Κυρίᾳ καὶ τοῖς τέκνοις αὐ-
τῆς, οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ
καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν ἀλήθειαν, 2 διὰ τὴν ἀλήθειαν
τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα.
3 ἔσται μεθ' ὑμῶν χάρις ἔλεος εἰρήνη παρὰ θεοῦ πατρὸς
καὶ παρὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρός, ἐν ἀληθείᾳ
καὶ ἀγάπῃ.

4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περι-
πατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ πα-
τρός. 5 καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, Κυρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων
σοι καινήν, ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν

1. καὶ ἐὰν *GLTς* ὃ ἐὰν αἰτ. *T* 2. παρ αὐτοῦ *Gς*
3. ἴδῃ *GTς* 9. ἀλλὰ *T* αυτον *B*, ἑαυτόν *GLTς*
11. 12. καὶ οἴδαμεν ὅτι *GL* 15. ζωη *BGLT*, ἡ ζωὴ *Gς*
16. ἑαυτοὺς *GTς* ειδωλων *BGLT*, add ἀμήν *ς*
ιωανου α *B* Ἰωάννου ἐπιστολὴ δευτέρα *G*,
Ἰω. τοῦ ἀποστ. ἐπιστολὴ καθολικὴ δευτέρα *ς* 22. ιησου
BLT, κυρίου Ἰησοῦ *Gς* 25. πατρος *B*, τοῦ π. *GLTς*
26. 27. γραφων σοι καιν. *BGTς*, καιν. γρ. σοι *L*

ἀλλήλους. 6καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν
κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἡ ἐντολή ἐστιν, καθὼς ἠκού-
σατε ἀπ' ἀρχῆς ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε, 7ὅτι πολλοὶ πλά-
νοι ἐξῆλθαν εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν
χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί. οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ
ἀντίχριστος. 8βλέπετε ἑαυτούς, ἵνα μὴ ἀπολέσητε ἃ εἰρ-
γασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. 9πᾶς ὁ προά-
γων καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ χριστοῦ θεὸν οὐκ ἔχει·
ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν
ἔχει. 10εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς καὶ ταύτην τὴν διδα-
χὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν
αὐτῷ μὴ λέγετε· 11ὁ λέγων γὰρ αὐτῷ χαίρειν κοινωνεῖ τοῖς
ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.
12Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρ-
του καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ
στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν πεπληρω-
μένη ᾖ. 13ἀσπάζεταί σε τὰ τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς
ἐκλεκτῆς.

ΙΩΑΝΝΟΥ Γ.

1Ὁ πρεσβύτερος Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ
ἐν ἀληθείᾳ.
2Ἀγαπητέ, περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ
ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. 3ἐχάρην γὰρ
λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀλη-
θείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. 4μειζοτέραν τού-

2. ἐστὶν ἡ ἐντολὴ *Gς* 4. εξηλθον *BGT*, -θαν *L*, εἰσῆλθον *Gς* 6. απολεσηται *BGLT*, ἀπολέσωμεν *Gς* ειργασαμεθα *BGς*, εἰργάσασθε *GLT* 7. απολαβητε *BGLT*, ἀπολάβωμεν *Gς* προαγων *BLT*, παραβαίνων *Gς* 9. διδαχη *BLT*, *add* τοῦ χριστοῦ *Gς* πατερα και τον υιον *BGLς*, υἱὸν καὶ τὸν πατέρα *T* 12. ὁ γὰρ λέγων *GTς* αὐτῷ *om T* 14. ἠβουλ. *Gς* 15. αλλα ελπ. *BTς*, ἐλπ. γαρ *GL* γενεσθαι *BGLT*, ἐλθεῖν *Gς* 16. υμων *BGL*, ἡμῶν *GTς* 16. 17. ᾖ πεπληρ. *GTς* 18. εκλεκτης *BGLT*, *add* Ἀμήν *ς* ιωανου β *B* ιωαννου γ *B*, Ἰωάννου ἐπιστολὴ τρίτη *G*, Ἰωάννου τοῦ ἀποστ. ἐπιστολὴ καθολικὴ τρίτη *ς* 23. μαρτυρουν *B*

των οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν τῇ ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητέ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοῦτο ξένους, 6 οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ θεοῦ. 7 ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος ἐξῆλθαν μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. 8 ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν ὑπολαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ ἀληθείᾳ. 9 ἔγραψά τι τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. 10 διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς, καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφούς, καὶ τοὺς βουλομένους κωλύει καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητέ, μὴ μιμοῦ τὸ κακόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστίν· ὁ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακεν τὸν θεόν. 12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἶδας ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστιν.

13 Πολλὰ εἶχον γράψαι σοι, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι γράφειν, 14 ἐλπίζω δὲ εὐθέως σε ἰδεῖν, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. 15 εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ.

1 Ἰούδας Ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν θεῷ πατρὶ ἠγαπημένοις καὶ Ἰησοῦ χριστῷ τετη-

1. εχων χαριν B τῇ om Gς 3. ἐργάζῃ L 4. τουτο BGLT, εἰς τοὺς Gς 6. τοῦ ὀν. αὐτοῦ ς ἐξῆλθον GTς 7. εθνικων BGLT, ἐθνῶν Gς 8. υπολαμβ. BGLT, ἀπολ. Gς 9. τι BLT, om Gς 16. ὁ δὲ κακοπ. ς 19. οιδας BGL, οἴδατε GTς 20. γραψαι σοι BLT, γράφειν Gς 21. σοι γραφειν BT, σοι γράψαι Gς, γράφειν σοι L ἰδεῖν σε Gς. σε om B 22. ιωανου γ B ιουδα B, Ἰούδα ἐπιστολή GLT, Ἰούδα τοῦ ἀποστόλου ἐπιστολὴ καθολικὴ ς 24. Χριστοῦ Ἰησοῦ T 25. ηγαπημ. BGLT, ἡγιασμ. Gς

ρημένοις κλητοῖς. 2 ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθείη.

3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν, περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν σωτηρίας ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. 4 παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι, οἱ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρῖμα ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτα μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστὸν ἀρνούμενοι. 5 ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ πάντα, ὅτι ὁ Ἰησοῦς λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλεσεν, 6 ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρηκεν, 7 ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον τούτοις ἐκπορνεύσασαι καὶ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα πυρὸς αἰωνίου δίκην ὑπέχουσαι. 8 ὁμοίως μέντοι καὶ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι σάρκα μὲν μιαίνουσιν, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσιν, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. 9 ὅτε Μιχαὴλ ὁ ἀρχάγγελος τότε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωυσέως σώματος, οὐκ ἐτόλμησεν κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας, ἀλλὰ εἶπεν Ἐπιτιμήσαι σοι κύριος· 10 οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασιν βλασφημοῦσιν, ὅσα δὲ φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῷα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. 11 οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο. 12 οὗτοί εἰσιν ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες, συνευωχούμενοι ἀφόβως, ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες, νεφέλαι ἄνυδροι ὑπὸ ἀνέμων παραφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ ἄκαρπα δὶς ἀποθανόντα ἐκριζωθέντα, 13 κύματα ἄγρια θαλάσσης ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες

4. *ημων BL, om GTς* 6. *παρεισεδυησαν B* 8. *χαριν Gς* 9. *δεσποτην BGLT, add θεὸν ς* 10. *δε BGTς, οὖν L*
υμας alterum BGς, om LT *παντα BLT, τοῦτο Gς*
11. *ὁ (om B) ιησ. BGL, ὁ κύριος GTς* 16. *τούτοις τρόπον Gς*
20. *οτε BL, ὁ δὲ GTς* 21. *τοτε BL, ὅτε GTς* 23. *ἀλλ' Gς*
28. *εν BGς, οἱ ἐν GLT* 30. *περιφερόμ. ς*

πλανῆτες, οἷς ζόφος σκότους εἰς αἰῶνα τετήρηται. 14 ἐπροφήτευσεν δὲ καὶ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ Ἐνὼχ λέγων Ἰδοὺ ἦλθεν κύριος ἐν ἁγίαις μυριάσιν αὐτοῦ, 15 ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων καὶ ἐλέγξαι πάντας τοὺς ἀσεβεῖς περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν, ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν, ὧν ἐλάλησαν κατ᾽ αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. 16 οὗτοί εἰσιν γογγυσταὶ μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμενοι, καὶ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας χάριν. 17 ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοὶ μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, 18 ὅτι ἔλεγον ὑμῖν Ἐπ᾽ ἐσχάτου χρόνου ἔσονται ἐμπαῖκται κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν. 19 οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 20 ὑμεῖς δέ, ἀγαπητοί, ἐποικοδομοῦντες ἑαυτους τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, ἐν πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, 21 ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον. 22 καὶ οὓς μὲν ἐλέγχετε διακρινομένους, 23 οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. 24 τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι αὐτοὺς ἀπταίστους καὶ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει 25 μόνῳ θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν δόξα μεγαλωσύνη κράτος καὶ ἐξουσία πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας· ἀμήν.

1. πλανητες *B*, -νῆται *GLT*ς ζοφος *B*, ὁ ζ. τοῦ *GLT*ς εἰς τὸν αἰ. ς προεφήτ. *GL*ς 3. μυριάσιν ἁγίαις ς 4. ελεγξαι *BGLT*, ἐξελέγξαι *G*ς ασεβεις *BL*, *add* αὐτῶν *GT*ς 10. 11. των προειρημ. ῥημάτων *L* 12. επ εσχατου *BGLT*, ἐν ἐσχάτῳ *G*ς χρονου *B*, τοῦ χρόνου *GLT*, τῶν χρόνων *G*, χρόνῳ *G*ς εσονται *BGLT*ς, ἐλεύσονται *G* 14. ἀποδ. ἑαυτοὺς *G*ς 15. 16. εποικοδ. εαυτους *BLT*, *post* πίστει *G*ς 17. τηρησωμεν *B* 19. ἐλέγχετε (ελεατε *B*) διακρινομενους *BGLT*, ἐλεεῖτε διακρινόμενοι *G*ς 20. οὓς δὲ *prius om B* σωζετε εκ *BGLT*, ἐν φόβῳ σώζετε ἐκ τοῦ *G*ς 20. 21. ους δε ελεατε εν φοβω *BGLT*, *om G*ς 22. αυτους *BGT*, ὑμᾶς *GL*ς 24. μονω *BGLT*, *add* σοφῷ ς 24. 25. διὰ Ἰησοῦ Χρ. τοῦ κ. ἡμῶν *om* ς 25. δοξα *BLT*, δ. καὶ *G* 25. 26. πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος *om* ς 26. ιουδα *B*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

1 *Παῦλος δοῦλος χριστοῦ Ἰησοῦ, κλητὸς ἀπόστολος ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, 2 ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις 3 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυεὶδ κατὰ σάρκα, 4 τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, 5 δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, 6 ἐν οἷς ἐστὲ καὶ ὑμεῖς κλητοὶ Ἰησοῦ χριστοῦ, 7 πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ ἀγαπητοῖς θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.*

8 *Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ περὶ πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. 9 μάρτυς γάρ μου ἐστὶν ὁ θεός, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι 10 πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. 11 ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς, 12 τοῦτο δέ ἐστιν συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. 13 οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο, ἵνα τινὰ καρπὸν σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. 14 Ἕλλησίν τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί· 15 οὕτως τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυ-*

προς ρωμαιους BLT, Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολή Gς 1. *χριστοῦ Ἰησοῦ T, Ἰ. χρ. BGLς* 14. *περι BGLT, ὑπὲρ Gς* 21. *τουτο δε εστιν BGLTς, τουτέστιν L* 25. *καρπόν τινα ς* 27. *οὕτω GLς*

μου καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι. 16 *οὐ γὰρ*
ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ θεοῦ ἐστιν εἰς
σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε καὶ Ἕλληνι.
17 *δικαιοσύνη γὰρ θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως*
εἰς πίστιν, καθὼς γέγραπται Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζή-
σεται.

18 *Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ*
πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν
ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων, 19 *διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φα-*
νερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφανέρωσεν.
20 *τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν*
νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειό-
της, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους, 21 *διότι γνόντες*
τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν, ἀλλὰ ἐμα-
ταιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ
ἀσύνετος αὐτῶν καρδία· 22 *φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράν-*
θησαν 23 *καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν*
ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ
τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. 24 *διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς*
ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ
ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, 25 *οἵτινες μετήλ-*
λαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει καὶ ἐσεβάσθη-
σαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν
εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. 26 *διὰ τοῦτο παρέδωκεν*
αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν
μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν,
27 *ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν*
τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους,
ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ
τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἀπο-
λαμβάνοντες. 28 *καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν*
ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν,
ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, 29 *πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ*

2. *ευαγγελιον BGLT, add τοῦ χριστοῦ ς* 3. *τε BL, τε πρῶτον GLTς* 10. *ὁ γὰρ θεὸς ς* 14. *ηὐχαρίστ. GLT ἀλλ' GLTς* 19. *διο BL, διὸ καὶ GTς* 21. *αυτοις BLT, ἑαυτοῖς Gς* 27. *τε BGTς, δὲ GL ἄῤῥενες Gς* 30. *αυτοις B, ἑαυτοῖς GLTς*

πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόνου ἔριδος
δόλου κακοηθείας, 30 ψιθυριστὰς καταλάλους θεοστυγεῖς
ὑβριστὰς ὑπερηφάνους ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γο-
νεῦσιν ἀπειθεῖς, 31 ἀσυνέτους ἀσυνθέτους ἀστόργους ἀνε-
λεήμονας, 32 οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες, ὅτι
οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον
αὐτὰ ποιοῦντες, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦντες τοῖς πράσσουσιν.

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· 2
ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ
αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. 2 οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ
θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας·
3 λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα
πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτά, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ
θεοῦ; 4 ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνο-
χῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρη-
στὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει, 5 κατὰ δὲ τὴν σκληρό-
τητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ
ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρισίας τοῦ
θεοῦ; 6 ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ, 7 τοῖς
μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ δόξαν καὶ τιμὴν καὶ
ἀφθαρσίαν ζητοῦσιν ζωὴν αἰώνιον· 8 τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας
καὶ ἀπειθοῦσιν τῇ ἀληθείᾳ, πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ,
ὀργὴ καὶ θυμός. 9 θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυ-
χὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε
πρῶτον καὶ Ἕλληνος· 10 δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ
τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι.

11 Οὐ γάρ ἐστιν προσωπολημψία παρὰ τῷ θεῷ. 12 ὅσοι
γὰρ ἀνόμως ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι
ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται. 13 οὐ γὰρ οἱ
ἀκροαταὶ νόμου δίκαιοι παρὰ θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ νόμου
δικαιωθήσονται 14 (ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα
φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῶσιν, οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες ἑαυ-

1. πονηρια (πορνείᾳ πονηρίᾳ *Gς*) πλεονεξια κακια *BGTς*, κακ. πον. πλεον. *L* 4. αστοργους *BLT*, add ἀσπόνδους *Gς*
7. ποιουντες — συνευδοκουντες *BL*, ποιοῦσιν — συνευδοκοῦσιν *GLTς* 22. απειθουσι *BL*, add μὲν *GTς*
23. οργη και θυμος *BGLT*, θ. κ. ὀ. *Gς* 30. ἀκρ. τοῦ νόμ. *Gς* θεω *BL*, τῷ θεῷ *GLTς* π. τοῦ νόμου *Gς*
32. ποιωσιν *BLT*, ποιῇ *Gς* ουτοι *BGLTς*, οἱ τοιοῦτοι *L*

τοῖς εἰσὶν νόμος, 15 οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως καὶ μεταξὺ ἀλλήλων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων ἢ καὶ ἀπολογουμένων) 16 ἐν ᾗ ἡμέρᾳ κρινεῖ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου διὰ χριστοῦ Ἰησοῦ. 17 εἰ δὲ σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ καὶ ἐπαναπαύῃ νόμῳ καὶ καυχᾶσαι ἐν θεῷ 18 καὶ γινώσκεις τὸ θέλημα καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου, 19 πέποιθάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, 20 παιδευτὴν ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ, 21 ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν κλέπτεις; 22 ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα ἱεροσυλεῖς; 23 ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν θεὸν ἀτιμάζεις; 24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν, καθὼς γέγραπται. 25 περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. 26 ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται, 27 καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; 28 οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ Ἰουδαῖός ἐστιν, οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ ἐν σαρκὶ περιτομή, 29 ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας ἐν πνεύματι οὐ γράμματι, οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων ἀλλὰ ἐκ τοῦ θεοῦ.

3 1 Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; 2 πολὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ. 3 τί γάρ, εἰ ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ θεοῦ καταργήσει; 4 μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης, καθάπερ γέγραπται Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. 5 εἰ

4. η ημερα *B*, ἡμέρᾳ ᾗ *L*, ἡμ. ὅτε *GTς* 6. χριστου ιησου *B*, Ἰησ. χρ. *GLTς* εἰ δὲ *GLT*, ἴδε *Gς* 7. τῷ νόμῳ *Gς* 21. ουχ *BL*, οὐχὶ *GTς* 25. ἀλλὰ *LT* 27. ἀλλ' *GLTς* 29. μεν *BL*, μὲν γὰρ *GTς* 33. καθαπερ *B*, καθὼς *GLTς* 34. νικήσεις *L in mg*

δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησιν, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; κατὰ ἄνθρωπον λέγω. 6 μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ θεὸς τὸν κόσμον; 7 εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι; 8 καὶ μὴ καθὼς βλασφημούμεθα, καθώς φασίν τινες ἡμᾶς λέγειν ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακά, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρῖμα ἔνδικον ἐστίν.

9 Τί οὖν; προεχόμεθα; οὐ πάντως· προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑπὸ ἁμαρτίαν εἶναι, 10 καθὼς γέγραπται ὅτι οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς, 11 οὐκ ἔστιν συνίων, οὐκ ἔστιν ζητῶν τὸν θεόν· 12 πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα ἕως ἑνός. 13 τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν, ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν. 14 ὧν τὸ στόμα αὐτῶν ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει. 15 ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα, 16 σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, 17 καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. 18 οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. 19 οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ, ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ θεῷ. 20 διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. 21 νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, 22 δικαιοσύνη δὲ θεοῦ διὰ πίστεως χριστοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας. οὐ γάρ ἐστιν διαστολή· 23 πάντες γὰρ ἥμαρτον καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ θεοῦ, 24 δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, 25 ὃν προέθετο ὁ θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ ἑαυτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων 26 ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ θεοῦ, πρὸς τὴν ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ ἐν τῷ

6. καθως *alterum B*, καὶ καθώς *GLTς* 10. ὑφ' ἁμ. *GLTς* 12. συνιων *BL*, ὁ συνιῶν *GTς* ζητων *B*, ἐκζητ. *L*, ὁ ἐκζ. *GLTς* 13. ἠχρεώθ. *L in mg* εως *B*, οὐκ ἔστιν ἕως *GLTς* 16. αυτων *BL*, *om GLTς* 26. χριστου *B*, Ἰησοῦ χρ. *GLTς* εις *BL*, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ *GTς* 30. δια της *BGς*, διὰ *LT* 31. εαυτου *B*, αὐτοῦ *GLTς* 33. την *BLT*, *om Gς*

νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ.

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. διὰ ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχί, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. 28 λογιζόμεθα οὖν δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. 29 ἢ Ἰουδαίων ὁ θεὸς μόνων, οὐχὶ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν, 30 εἴ περ εἷς ὁ θεός, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. 31 νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο, ἀλλὰ νόμον ἱστάνομεν.

4 1 Τί οὖν ἐροῦμεν Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ σάρκα; 2 εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλʼ οὐ πρὸς θεόν. 3 τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 4 τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ ὀφείλημα· 5 τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. 6 καθάπερ καὶ Δαυεὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων, 7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι· 8 μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν. 9 ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος ἐπὶ τὴν περιτομήν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ Ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. 10 πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλʼ ἐν ἀκροβυστίᾳ. 11 καὶ σημεῖον ἔλαβεν περιτομῆς, σφραγῖδα τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων διʼ ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην, 12 καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσιν τοῖς

2. Ἰησοῦ *om* T 5. ουν BTς, γὰρ GL πίστει δικαιοῦσθαι ς 6. μονων BT, μόνον GLς οὐχὶ δὲ και ς 7. ει περ BGLT, ἐπείπερ Gς 10. ιστανομεν BGLT, ἱστῶμεν Gς 11. προπατορα BGL, πατέρα GTς εὑρηκέναι GTς, *ante* Ἀβραὰμ GL, *om* B 13. πρὸς τὸν θεόν Gς 16. κατὰ τὸ ὀφ. ς 22. ου ου BLT, ᾧ οὐ GLς 24. γαρ BL, *add* ὅτι GLTς 27. περιτομὴν G *in mg* 29. δι BGLς, διὰ LT 30. αυτοις B, καὶ αὐτοῖς GLTς την BGLTς, εἰς L

ἴχνεσιν τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.
13 οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ ἢ τῷ σπέρ-
ματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι κόσμου, ἀλλὰ διὰ
δικαιοσύνης πίστεως. 14 εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι,
κεκένωται ἡ πίστις καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία· 15 ὁ γὰρ
νόμος ὀργὴν κατεργάζεται. οὗ δὲ οὐκ ἔστιν νόμος, οὐδὲ
παράβασις. 16 διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χάριν, εἰς
τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ
ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ,
ὅς ἐστιν πατὴρ πάντων ἡμῶν 17 (καθὼς γέγραπται ὅτι πα-
τέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε) κατέναντι οὗ ἐπίστευσεν
θεοῦ τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς καὶ καλοῦντος τὰ μὴ
ὄντα ὡς ὄντα. 18 ὃς παρ᾽ ἐλπίδα ἐπ᾽ ἐλπίδι ἐπίστευσεν,
εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν κατὰ τὸ εἰρη-
μένον Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου, 19 καὶ μὴ ἀσθενήσας
τῇ πίστει κατενόησεν τὸ ἑαυτοῦ σῶμα νενεκρωμένον, ἑκα-
τονταετής που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας
Σάρρας, 20 εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ
ἀπιστίᾳ, ἀλλὰ ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει δοὺς δόξαν τῷ θεῷ
21 καὶ πληροφορηθείς, ὅτι ὃ ἐπήγγελται δυνατός ἐστιν
καὶ ποιῆσαι. 22 διὸ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 23 οὐκ
ἐγράφη δὲ δι᾽ αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ, 24 ἀλλὰ
καὶ δι᾽ ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ
τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν, 25 ὃς
παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν
δικαίωσιν ἡμῶν.

1 Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς 5
τὸν θεὸν διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, 2 δι᾽ οὗ καὶ
τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν εἰς τὴν χάριν ταύτην, ἐν ᾗ
ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ θεοῦ.
3 οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰ-
δότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, 4 ἡ δὲ ὑπομονὴ

1. εν (add τη ς) ακροβ. πιστ. *BGLTς*, πίστεως τῆς ἐν ἀκροβ. *G* 3. τοῦ κόσμου ς 6. δε *BGL*, γὰρ *GTς* 9. ἐκ νόμου *T* 13. ἐφ᾽ ἐλπ. *L* 16. πιστει *BL*, add οὐ *GTς* σωμα *BLT*, add ἤδη *GLς* 19. ἀλλ᾽ *GLTς* 20. καὶ om *T* 21. διο *BL*, δ. καὶ *GLTς* 27. εχωμεν *B* et *L* inmg 29. εσχηκαμεν *BLT*, add τῇ πίστει *GLς* 30. καυχώμεθα *GLTς*, καυχωμενοι *B*

δοκιμήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα· 5 ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει,
ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν διὰ
πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. 6 εἴ γε χριστὸς ὄν-
των ἡμῶν ἀσθενῶν ἔτι κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθα-
νεν 7 (μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ
τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ ἀποθανεῖν· 8 συνίστησιν
δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων
ἡμῶν χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανεν)· 9 πολλῷ οὖν μᾶλλον
δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ σωθησόμεθα δι' αὐ-
τοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. 10 εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες κατηλλάγημεν
τῷ θεῷ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον
καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ, 11 οὐ μόνον
δέ, ἀλλὰ καὶ καυχώμενοι ἐν τῷ θεῷ διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν.

12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς
τὸν κόσμον εἰσῆλθεν, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ
οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ
πάντες ἥμαρτον· 13 ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ,
ἁμαρτία δὲ οὐκ ἐλλογεῖται μὴ ὄντος νόμου. 14 ἀλλὰ ἐβασί-
λευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωυσέως καὶ ἐπὶ τοὺς
μὴ ἁμαρτήσαντας ἐν τῷ ὁμοιώματι τῆς παραβάσεως Ἀδάμ,
ὅς ἐστιν τύπος τοῦ μέλλοντος· 15 ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παρά-
πτωμα οὕτως τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώ-
ματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ θεοῦ
καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ χρι-
στοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσεν. 16 καὶ οὐχ ὡς δι'
ἑνὸς ἁμαρτήσαντος τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς
εἰς κατάκριμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων
εἰς δικαίωμα. 17 εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θά-
νατος ἐβασίλευσεν διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν πε-
ρισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες ἐν
ζωῇ βασιλεύσουσιν διὰ τοῦ ἑνός, χριστοῦ Ἰησοῦ. 18 ἄρα

3. ει γε B, ἔτι γὰρ GLTς 4. ετι BGL, om Tς 7. εις ημας B, add ὁ θεός GLς et ante εἰς ἡμ. pos. T 14. ιησου B, add χριστοῦ GLTς 17. ὁ θάνατος om T 19. ἐλλογᾶτο L in mg ἀλλ' GLς 21. εν B, ἐπὶ GLTς 23. το B, καὶ τὸ GLTς 27. ἁμαρτήματος G in mg 29. τω του ενος BGLς, ἐν ἑνὶ GLT 31. και BL, καὶ τῆς δωρεᾶς GLTς 32. Ἰησοῦ χριστοῦ GLTς

οὖν ὡς δι᾽ ἑνὸς παραπτώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς κατάκριμα, οὕτως καὶ δι᾽ ἑνὸς δικαιώματος εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν ζωῆς· 19 ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτως καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. 20 νόμος δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα· οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις, 21 ἵνα, ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτως καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον διὰ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

6 1 Τί οὖν ἐροῦμεν; ἐπιμένωμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; 2 μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; 3 ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς χριστόν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; 4 συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. 5 εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα, 6 καὶ τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ· 7 ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. 8 εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν χριστῷ, πιστεύομεν, ὅτι καὶ συνζήσομεν αὐτῷ, 9 εἰδότες ὅτι χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει. θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. 10 ὃ γὰρ ἀπέθανεν, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ θεῷ. 11 οὕτως καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς εἶναι νεκροὺς μὲν τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ θεῷ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. 12 μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι εἰς τὸ ὑπακούειν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ, 13 μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ θεῷ

10. Ἰησοῦ χριστοῦ *GLTς* 12. επιμενωμεν *BGLT*, -μενοῦμεν *Gς* 14. ζήσωμεν *L in mg* 15. χριστον *B*, *add* Ἰησοῦν *GLTς* 21. και τουτο *B*, τοῦτο *GLTς* 29. ειναι *B*, *post* μὲν *ς*, *om GLT* 30. ιησου *BGLT*, *add* τῷ κυρίῳ ἡμῶν *ς* 31. 32. ταις (αὐτῇ ἐν ταῖς *ς*) επιθ. αυτου *BLTς*, *om G*

ὡσεὶ ἐκ νεκρῶν ζῶντας καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ θεῷ. 14 ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλὰ ὑπὸ χάριν.

15 *Τί οὖν;* ἁμαρτήσωμεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον ἀλλὰ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε, ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; 17 χάρις δὲ τῷ θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς· 18 ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. 19 ἀνθρώπινον λέγω διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτως νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. 20 ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. 21 τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε; ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε. τὸ μὲν γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος· 22 νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. 23 τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος, τὸ δὲ χάρισμα τοῦ θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

7 1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, (γινώσκουσιν γὰρ νόμον λαλῶ) ὅτι ὁ νόμος κυριεύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ; 2 ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός. 3 ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 4 ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ, τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ θεῷ. 5 ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου ἐνηργεῖτο ἐν

1. ωσει *BL*, ὡς *GTς* τὰ *om B* 3 *et* 5. ἀλλ' *Gς* 4. αμαρτησωμεν *BGLT*, -τήσομεν *Gς* 6. 7. ὡς ὑπακούετε *L ex conject* 13. εἰς τὴν ἀνομίαν *om B* 17. μεν *BL*, *om GTς*

τοῖς μέλεσιν ἡμῶν εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ· 6 νυνὶ
δὲ κατηργήθημεν ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες, ἐν ᾧ κα-
τειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἐν καινότητι πνεύματος καὶ οὐ
παλαιότητι γράμματος.

7 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ
τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων εἰ μὴ διὰ νόμου. τήν τε γὰρ ἐπι-
θυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν Οὐκ ἐπιθυμήσεις·
8 ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς κατειρ-
γάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν. χωρὶς γὰρ νόμου ἁμαρ-
τία νεκρά, 9 ἐγὼ δὲ ἔζην χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης
δὲ τῆς ἐντολῆς ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν, 10 ἐγὼ δὲ ἀπέθανον,
καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολή, ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον·
11 ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπά-
τησέν με καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν. 12 ὥστε ὁ μὲν νόμος
ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή. 13 τὸ οὖν
ἀγαθὸν ἐμοὶ ἐγένετο θάνατος; μὴ γένοιτο, ἀλλ' ἡ ἁμαρτία,
ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη
θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρ-
τία διὰ τῆς ἐντολῆς. 14 οἴδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευμα-
τικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σάρκινός εἰμι πεπραμένος ὑπὸ τὴν
ἁμαρτίαν. 15 ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ
θέλω, τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. 16 εἰ δέ,
ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός·
17 νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλὰ ἡ ἐνοικοῦσα
ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 18 οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, του-
τέστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί
μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὔ· 19 οὐ γὰρ ὃ θέλω
ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὃ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω. 20 εἰ
δὲ ὃ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό,
ἀλλὰ ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. 21 εὑρίσκω ἄρα τὸν
νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν
παράκειται· 22 συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ θεοῦ κατὰ τὸν

2. ἀποθανόντος ς 3. δουλευειν *BL*, *add* ἡμᾶς *GLTς* 10. εζην *B*, ἔζων *GLTς* 12. αὐτὴ *G in mg* 16. εγενετο *BL*, γέγονεν *GTς* ἀλλὰ *GTς* 19. γαρ *BGLTς*, δε *L* 20. σαρκικός ς 22. τοῦτο *prius om T* 24. ἀλλ' *Gς* ενοικουσα *B*, οἰκ. *GLTς* 27. καλον ου *BGLT*, καλὸν οὐχ εὑρίσκω *Gς* 28. ἀλλ' *GLς* 29. θελω *BLT*, *add* ἐγὼ *Gς* 30. ἀλλ' *GLς* 32. θεοῦ *GLTς*, νοος *B*

ἔσω ἄνθρωπον, 23βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσίν
μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμα-
λωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλε-
σίν μου. 24ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ
τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; 25χάρις τῷ θεῷ διὰ
Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ
μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας.
8 1Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ·
2ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ
ἠλευθέρωσέν σε ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θα-
νάτου. 3τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ
τῆς σαρκός, ὁ θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι
σαρκὸς ἁμαρτίας καὶ περὶ ἁμαρτίας κατέκρινεν τὴν ἁμαρ-
τίαν ἐν τῇ σαρκί, 4ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν
ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.
5οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν, οἱ δὲ
κατὰ πνεῦμα τὰ τοῦ πνεύματος· 6τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρ-
κὸς θάνατος, τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος ζωὴ καὶ εἰ-
ρήνη. 7διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς ἔχθρα εἰς θεόν· τῷ
γὰρ νόμῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται, οὐδὲ γὰρ δύναται.
8οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. 9ὑμεῖς δὲ
οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ ἀλλὰ ἐν πνεύματι, εἴ περ πνεῦμα θεοῦ
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος
οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. 10εἰ δὲ χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα
νεκρὸν διὰ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην.
11εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος τὸν Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν
οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιήσει καὶ
τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦ-
μα ἐν ὑμῖν. 12ἄρα οὖν, ἀδελφοί, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ
τῇ σαρκὶ τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. 13εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε,
μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώ-
ματος θανατοῦτε, ζήσεσθε. 14ὅσοι γὰρ πνεύματι θεοῦ
ἄγονται, οὗτοι υἱοί εἰσιν θεοῦ. 15οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα

5. χαρις *BGLT*, εὐχαριστῶ *Gς* 8. ιησου *BGLT*, add μὴ κατα σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα *ς* 10. σε *BL*, με *GLTς* 22. ἀλλ' *GLς* 25. δι' ἁμ. *Gς* 26. τὸν om *GLTς* 27. χριστον *BLT*, τὸν χρ. *Gς*, χρ. Ιησοῦν *L* 28. τοῦ ἐνοικ. αὐτοῦ πνευματος *Tς* 31. του σωματος *BGLTς*, τῆς σαρκὸς *G* 33. υιοι εισιν θεου *BLT*, υἱοὶ θεοῦ εἰσίν *L*, εἰσιν υἱοὶ θεοῦ *Gς*

δουλείας πάλιν εἰς φόβον, ἀλλὰ ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν Ἀββᾶ ὁ πατήρ.

16 *Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα θεοῦ.* 17 *εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· κληρονόμοι μὲν θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ χριστοῦ, εἴ περ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.* 18 *λογίζομαι γὰρ ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.* 19 *ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ ἀπεκδέχεται.* 20 *τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα, ἐπ' ἐλπίδι,* 21 *ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ θεοῦ.* 22 *οἴδαμεν γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν·* 23 *οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ πνεύματος ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.* 24 *τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί ἐλπίζει;* 25 *εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.*

26 *Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πνεῦμα συναντιλαμβάνεται τῇ ἀσθενείᾳ ἡμῶν. τὸ γὰρ τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς ἀλαλήτοις·* 27 *ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας οἶδεν, τί τὸ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ὅτι κατὰ θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.* 28 *οἴδαμεν δὲ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσιν τὸν θεὸν πάντα συνεργεῖ ὁ θεὸς εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν.* 29 *ὅτι οὓς προέγνω, καὶ προώρισεν συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν προτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς·* 30 *οὓς δὲ προώρισεν, τούτους καὶ ἐκάλεσεν· καὶ οὓς ἐκάλεσεν, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσεν, τούτους καὶ ἐδόξασεν.*

31 *Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;* 32 *ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ*

1. *ἀλλ'* *Gς* 16. *και BLT, ἡμεῖς καὶ L, καὶ ἡμεῖς Gς* 19. *τι BL, τί καὶ GTς* 21. 22. *τη ασθενεια BGLT, ταῖς ἀσθενείαις Gς* 22. *προσευξωμεθα BGLς, -ξόμεθα GT* 23. *ἀλλὰ T υπερεντ. BLT,* add *ὑπὲρ ἡμῶν Gς* 27. *ο θεος B,* om *GLTς* (*L* ex lapsu *ὁ θεὸς* legit) *εἰς τὸ ἀγ. Gς* 34. *ἀλλ' Gς*

ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν
αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσεται; 33 τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκ-
λεκτῶν θεοῦ; θεὸς ὁ δικαιῶν; 34 τίς ὁ κατακρινῶν; χρι-
στὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ ἐγερθείς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν
δεξιᾷ θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν; 35 τίς ἡμᾶς
χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχω-
ρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;
36 καθὼς γέγραπται ὅτι Ἕνεκεν σοῦ θανατούμεθα ὅλην τὴν
ἡμέραν, ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς. 37 ἀλλ' ἐν τού-
τοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. 38 πέ-
πεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωή, οὔτε ἄγγελοι
οὔτε ἀρχαί, οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις
39 οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσε-
ται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ τῆς ἐν χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν.

9 1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, συμμαρ-
τυρούσης μοι τῆς συνειδήσεώς μου ἐν πνεύματι ἁγίῳ, 2 ὅτι
λύπη μοί ἐστιν μεγάλη καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ
μου· 3 ηὐχόμην γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ χρι-
στοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ
σάρκα, 4 οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ
δόξα καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ
ἐπαγγελίαι, 5 ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν ὁ χριστὸς τὸ κατὰ
σάρκα. ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας,
ἀμήν. 6 οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. οὐ
γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραήλ, οὗτοι Ἰσραήλ· 7 οὐδ' ὅτι εἰσὶν
σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα, ἀλλ' Ἐν Ἰσαὰκ κληθήσε-
ταί σοι σπέρμα. 8 τουτέστιν, ὅτι οὐ τὰ τέκνα τῆς σαρκός,
ταῦτα τέκνα τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λο-
γίζεται εἰς σπέρμα. 9 ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, Κατὰ
τὸν καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι καὶ ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός. 10 οὐ
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα Ἰσαὰκ

3. *κατακρίνων Tς* *χριστος BGLTς, χρ. Ἰησοῦς L*
4. *δε BL* *δὲ καὶ GTς* *και BGLTς, om L* 5. *τοῦ θεοῦ GLTς* 6. *χριστοῦ GLTς, θεου της εν χριστω ιησου B*
8. *ἕνεκα ς* 12. *ουτε δυναμεις BGLT, ante οὔτε ἐνεστῶτα ς*
15. *τοῦ κυρίου ἡμῶν L in mg* 19. *αυτος εγω BGLT, ante ἀνάθεμα Gς* 22. *η διαθηκη BL, αἱ διαθῆκαι GLTς*
28. *οτι B, om GLTς*

τοῦ πατρὸς ἡμῶν· 11 μή πω γὰρ γεννηθέντων μηδὲ πρα-
ξάντων τι ἀγαθὸν ἢ φαῦλον, ἵνα ἡ κατ' ἐκλογὴν πρόθε-
σις τοῦ θεοῦ μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων ἀλλ' ἐκ τοῦ καλοῦν-
τος, 12 ἐρρήθη αὐτῇ ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι,
13 καθάπερ γέγραπται Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ
ἐμίσησα.

14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ ἀδικία παρὰ τῷ θεῷ; μὴ γέ-
νοιτο. 15 τῷ Μωυσεῖ γὰρ λέγει Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ
οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. 16 ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλοντος
οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεῶντος θεοῦ. 17 λέγει γὰρ
ἡ γραφὴ τῷ Φαραώ, ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως
ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύναμίν μου καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ
ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 18 ἄρα οὖν ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν
δὲ θέλει σκληρύνει. 19 ἐρεῖς μοι οὖν Τί οὖν ἔτι μέμφεται;
τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκεν; 20 ὦ ἄνθρωπε,
μενοῦν σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ
πλάσμα τῷ πλάσαντι Τί με ἐποίησας οὕτως; 21 ἢ οὐκ ἔχει
ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος
ποιῆσαι ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν; 22 εἰ δὲ
θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι τὸ δυ-
νατὸν αὐτοῦ ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς
κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν, 23 ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον
τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δό-
ξαν, 24 οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων ἀλλὰ
καὶ ἐξ ἐθνῶν, 25 ὡς καὶ τῷ Ὡσηὲ λέγει Καλέσω τὸν οὐ
λαόν μου λαόν μου καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην ἠγαπημένην·
26 καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρήθη Οὐ λαός μου ὑμεῖς,
ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος. 27 Ἠσαΐας δὲ κράζει
ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ
ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ ὑπόλειμμα σωθήσεται. 28 λόγον

2. φαυλον *BGLT*, κακόν *Gς* 2. 3. τοῦ θεοῦ πρόθεσις *ς*
4. ερρηθη *BGς*, ἐρρέθη *LT* 5. καθαπερ *B*, καθὼς *GLTς* 8. Μωυσεῖ (μωσει *an* μωση *B?*) γαρ *BLT*, γὰρ μωϋσῇ (Μωσῇ *ς*) *Gς* 10. ἐλεοῦντος *Gς* 13. ἐλεᾷ *T*
14. μοι ουν τι ουν *BLT*, οὖν μοι· τί *Gς* 15. γὰρ *om ς*
16. μενουν *B*, μενοῦν γε *L et ante* ὦ ἄνθρ. *GTς* 22. ινα *B*, καὶ ἵνα *GLTς* 25. τω *B*, ἐν τῷ *GLTς* 27. ερρηθη *BGς*, ἐρρέθη *LT* *add* αὐτοῖς *GLTς*, *om* αὐτοῖς *BL*
30. κατάλειμμα *Gς*

γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.
29 καὶ καθὼς προείρηκεν Ἠσαΐας, Εἰ μὴ κύριος σαβαὼθ
ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς
Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.
30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιο-
σύνην κατέλαβεν δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πί-
στεως, 31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης εἰς νόμον
οὐκ ἔφθασεν. 32 διὰ τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ᾽ ὡς ἐξ
ἔργων προσέκοψαν τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος, 33 καθὼς
γέγραπται Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος καὶ
πέτραν σκανδάλου, καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ καταισχυν-
θήσεται.

10 1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ ἡ
δέησις πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ αὐτῶν εἰς σωτηρίαν. 2 μαρ-
τυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οὐ κατ᾽
ἐπίγνωσιν· 3 ἀγνοοῦντες γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ δικαιοσύνην,
καὶ τὴν ἰδίαν ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ θεοῦ
οὐχ ὑπετάγησαν. 4 τέλος γὰρ νόμου χριστὸς εἰς δικαιοσύ-
νην παντὶ τῷ πιστεύοντι. 5 Μωυσῆς γὰρ γράφει τὴν δι-
καιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ὅτι ὁ ποιήσας αυτὰ ἄνθρωπος
ζήσεται ἐν αὐτῇ. 6 ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη οὕτως λέ-
γει Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν
οὐρανόν; τοῦτ᾽ ἔστιν χριστὸν καταγαγεῖν· 7 ἤ Τίς κατα-
βήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ᾽ ἔστιν χριστὸν ἐκ νεκρῶν
ἀναγαγεῖν. 8 ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν, ἐν
τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου. τοῦτ᾽ ἔστιν τὸ ῥῆμα
τῆς πίστεως ὃ κηρύσσομεν, 9 ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς τὸ ῥῆμα
ἐν τῷ στόματί σου ὅτι κύριος Ἰησοῦς, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ
καρδίᾳ σου, ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ·
10 καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμο-

1. *συντεμνων BL, add ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον GTς*   *ὁ om GLTς*   4. *ὁμοιώθ. T et L in mg*   7. *εις νομον BL, add δικαιοσύνης GTς*   9. *εργων BL, add νόμου GTς*   *τω BL, γὰρ τῷ GTς*   11. *και ο BLT, καὶ πᾶς ὁ Gς*   14. *προς BLT, ἡ πρὸς Gς*   *αυτων BGLT, τοῦ Ἰσραήλ ἐστιν ς*   17. *ιδιαν BL, add δικαιοσύνην GTς*   19. *γραφει BGLTς, add ὅτι L*   20. *εκ B, ἐκ τοῦ GLTς*   *οτι BGLTς, om L*   *αυτα BGLTς, om L*   21. *αυτη BGL, αὐτοῖς GTς*   27. *το ρημα B, om GLTς*   28. *οτι κυριος ιησους BL, κύριον Ἰησοῦν GLTς*

λογεῖται εἰς σωτηρίαν. 11 *λέγει γὰρ ἡ γραφή Πᾶς ὁ πι-*
στεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ καταισχυνθήσεται. 12 *οὐ γάρ ἐστιν*
διαστολὴ Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς κύριος
πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν.
13 *Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα κυρίου, σωθή-*
σεται. 14 *πῶς οὖν ἐπικαλέσωνται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν;*
πῶς δὲ πιστεύσωσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ ἀκούσωσιν
χωρὶς κηρύσσοντος; 15 *πῶς δὲ κηρύξωσιν, ἐὰν μὴ ἀποστα-*
λῶσιν; καθάπερ γέγραπται Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγ-
γελιζομένων ἀγαθά. 16 *ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐ-*
αγγελίῳ. Ἠσαΐας γὰρ λέγει Κύριε, τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ
ἡμῶν; 17 *ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος*
χριστοῦ. 18 *ἀλλὰ λέγω, μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦν γε Εἰς*
πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέ-
ρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν. 19 *ἀλλὰ λέγω, μὴ*
Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; πρῶτος Μωυσῆς λέγει Ἐγὼ παραζηλώσω
ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπ' ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑμᾶς.
20 *Ἠσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ καὶ λέγει Εὑρέθην ἐν τοῖς ἐμὲ μὴ*
ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην ἐν τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν.
21 *πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ λέγει Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα*
τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα.

1 *Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ* 11
γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ,
φυλῆς Βενιαμείν. 2 *οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ,*
ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή; ὡς
ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ, 3 *Κύριε, τοὺς προ-*
φήτας σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν,
κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχήν μου.
4 *ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ*
ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.
5 *οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλογὴν χά-*

6. *επικαλεσωνται BL, -σονται GTς* 7. *πιστευσωσιν BL, -σουσιν GLTς* 7. *ακουσωσιν BL, -σουσιν GTς* 8. *κηρυξωσιν BL, -ξουσιν GTς* 9. *καθὼς GLTς* 10. *αγαθα BL, εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά GTς* 13. *χριστου BL, θεοῦ GTς* 15. 16. *μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραήλ ς* 17. *ἐπὶ ἔθνει GLTς* 18 *et* 19. *εν BL, om GLTς* 22. *αυτου BGLTς, add ὃν προέγνω L* 26. *ισραηλ BGLT, add λέγων ς* 27. *τα BLT, καὶ τὰ Gς* 31. *λημμα B*

ριτος γέγονεν· 6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις. 7 τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραήλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν; ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν, 8 καθάπερ γέγραπται Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. 9 καὶ Δαυεὶδ λέγει Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς, 10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶι διὰ παντὸς σύγκαμψον.

11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς. 12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν. 13 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν. ἐφ᾽ ὅσον μὲν ουν εἰμὶ ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω, 14 εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν. 15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημψις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; 16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. 17 εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου, 18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλὰ ἡ ῥίζα σέ. 19 ἐρεῖς οὖν Ἐξεκλάσθησαν κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. 20 καλῶς. τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας. μὴ ὑψηλὰ φρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· 21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται. 22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν τοῦ θεοῦ. ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ

2. *χάρις GL, add ει δε εξ εργων ουκετι (add ἐστὶν Tς) χαρις επει το εργον ουκετι εστι χαρις (ἔστιν ἔργον Tς) BTς* *τούτου ς* 4. *καθὼς GLTς* 15. *δε BL, γὰρ GTς* 16. *ουν BL, om GTς* 23. *ριζης B, add καὶ GLTς* 25. *ἀλλ᾽ GLς* 26. *οἱ κλάδοι GTς* 27. *ἐκλάσθησαν L* *υψηλα φονει BL, ὑψηλοφρόνει GLTς* 29. *ουδε BL, μήπως οὐδὲ GTς* *φείσεται GLT, φεισηται B ς* 30. *τοῦ om GLTς* 30. 31. *αποτομια — χρηστοτης BGLT, ἀποτομίαν — χρηστότητα Gς* 31. *θεοῦ om Gς* *επιμενης BL, -μείν. GLTς*

καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ. 23 κἀκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται. δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς· 24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε ἐν ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρι ου τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ. 26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυόμενος, ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· 27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας· 29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. 30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτὲ ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νυνὶ δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ, 31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ νῦν ἐλεηθῶσιν· 32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ. 33 ὦ βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ, ὡς ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ. 34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; 35 ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

12

1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν ἁγίαν εὐάρεστον τῷ θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν, 2 καὶ μὴ συσχηματίζεσθαι τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ μεταμορφοῦσθαι τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοός, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον. 3 λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν, ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς ὁ θεὸς ἐμέρισεν μέτρον

1. *καὶ ἐκεῖνοι* ς 8. *εν B, παρ' GLς, om T* 11. *αποστρ. BLT, καὶ ἀποστρ. Gς* 16. *γαρ BLT, γὰρ καὶ Gς ποτε ὑμεῖς L in mg* 17. *νυνι B, νῦν GLTς* 19. *νυν BL, om GLTς* 31. *νοος BLT, add ὑμῶν Gς*

πίστεως. 4 καθάπερ γὰρ ἐν ἑνὶ σώματι πολλὰ μέλη ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν, 5 οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη· 6 ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως, 7 εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, 8 εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει, ὁ μεταδιδοὺς ἐν ἁπλότητι, ὁ προϊστάμενος ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν ἐν ἱλαρότητι. 9 ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος. ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν, κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ, 10 τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι, 11 τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ κυρίῳ δουλεύοντες, 12 τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες, 13 ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες, 14 εὐλογεῖτε τοὺς διώκοντας· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. 15 χαίρειν μετὰ χαιρόντων, κλαίειν μετὰ κλαιόντων. 16 τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες, μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπεινοῖς συναπαγόμενοι. μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. 17 μηδενὶ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀποδιδόντες, προνοούμενοι καλὰ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων, 18 εἰ δυνατόν, τὸ ἐξ ὑμῶν μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες, 19 μὴ ἑαυτοὺς ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί, ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. 20 ἀλλὰ Ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν. τοῦτο γὰρ ποιῶν ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. 21 μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν.

13 1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω. οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, αἱ δὲ οὖσαι ὑπὸ θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. 2 ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ τῇ τοῦ θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκότες

1. *μέλη πολλα GTς*   3. *το BLT, ὁ Gς*   12. *κυριω BLTς, καιρῷ G*   16. *διωκοντας BT, add ὑμᾶς GLς*   17. *κλαιειν BLT, καὶ κλ. Gς*   21. *καλα BGLTς, add ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ L*   *παντων BGTς, τῶν L*   25. *αλλα εαν BL, ἐὰν οὖν GTς*   27. *ἐπὶ τὴν κεφαλὴν GLTς*   30. *υπο BL, ἀπὸ GTς*   *ουσαι BGLT, add ἐξουσίαι ς*   30. 31. *ὑπὸ τοῦ θεοῦ Tς*

ἑαυτοῖς κρῖμα λήμψονται. 3 οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶν φόβος τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ. θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει, καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· 4 θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν σοὶ εἰς ἀγαθόν. ἐὰν δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. 5 διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. 6 διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ θεοῦ εἰσὶν εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες. 7 ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς ὀφειλάς, τῷ τὸν φόρον τὸν φόρον, τῷ τὸ τέλος τὸ τέλος, τῷ τὸν φόβον τὸν φόβον, τῷ τὴν τιμὴν τὴν τιμήν. 8 μηδενὶ μηδὲν ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ ἀλλήλους ἀγαπᾶν. ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πεπλήρωκεν· 9 τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐκ ἐπιθυμήσεις, καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολή, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦται, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 10 ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 11 καὶ τοῦτο εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἤδη ἡμᾶς ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 12 ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. 13 ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔρισιν καὶ ζήλοις, 14 ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν χριστὸν Ἰησοῦν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει προσλαμβάνεσθε, 14
μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν. 2 ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει. 3 ὁ ἐσθίων τὸν μὴ

2. τω αγαθω εργω αλλα τω κακω *BGLT*, τῶν ἀγαθῶν ἔργων ἀλλὰ τῶν κακῶν *Gς* 4. εις *B*, εἰς τὸ *GLTς* 7. αναγκη υποτασσεσθαι *BGLTς*, ὑποτάσσεσθε *G* 10. αποδοτε *BLT*, add οὖν *Gς* 13. ἀγαπᾶν ἀλλήλους ς 15. κλεψεις *BGLT*, add Οὐκ ἐπιθυμήσεις ς 16. ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ *Gς* et *L* in mg ανακεφ. *BL*, add ἐν τῷ *GLTς* 17. ὡς ἑαυτόν *Gς* 19. ἡμᾶς ἤδη *GTς* 22. 23. ενδυσ. δε *BLT*, καὶ ἐνδυσ. *Gς* 23. οπλα *BGLTς*, ἔργα *L* 25. ερισι *BL*, ἔριδι *GLTς* ζηλοις *B*, ζήλῳ *GLTς* αλλα *BT*, ἀλλ' *GLς* 25. 26. χριστον ιησουν *B*, κύριον Ἰησοῦν χριστόν *GLTς*

ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· ὁ δὲ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. 4 σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ, δυνατεῖ γὰρ ὁ κύριος στῆσαι αὐτόν. 5 ὃς μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. 6 ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ φρονεῖ. καὶ ὁ ἐσθίων κυρίῳ ἐσθίει· εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων κυρίῳ οὐκ ἐσθίει καὶ εὐχαριστεῖ τῷ θεῷ. 7 οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· 8 ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ κυρίου ἐσμέν. 9 εἰς τοῦτο γὰρ χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν, ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. 10 σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ θεοῦ. 11 γέγραπται γάρ Ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, καὶ ἐξομολογήσεται πᾶσα γλῶσσα τῷ θεῷ. 12 ἄρα ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον ἀποδώσει. 13 μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν, ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι τῷ ἀδελφῷ σκάνδαλον. 14 οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. 15 εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ χριστὸς ἀπέθανεν. 16 μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. 17 οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ· 18 ὁ γὰρ ἐν τούτῳ δουλεύων τῷ χριστῷ εὐάρεστος τῷ

1. ο δε *BLT*, καὶ ὁ *Gς* 4. δυνατει γαρ *BGLT*, δυνατὸς γάρ ἐστιν *Gς* κυριος *BLT*, θεὸς *Gς* 5. μεν *BGLTς*, μὲν γὰρ *L* 7. φρονει *BL*, *add* καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν κυρίῳ οὐ φρονεῖ *GTς* 11 *et* 12. εαν τε αποθνησκωμεν *BGTς*, ἐάν τε ἀποθνήσκομεν *L* 13. χριστος *BLT*, *add* καὶ *Gς* εξησεν *BGLT*, ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν ς 16. θεου *BGLT*, χριστοῦ *Gς* 18. πᾶσα γλῶσσα ἐξομ. *GTς* αρα *BL*, ἄρα οὖν *GTς* 19. αποδωσει *BL*, δώσει *GLTς*, *add* τῷ θεῷ *GLTς* (*om* τῷ θ. *BL*) 21. τω αδελφω *B*, πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ ἢ *GLTς* 22. εαυτου *BLς*, αυτοῦ *GLT* 23. γαρ *BGLT*, δὲ *Gς* 29. τουτω *BGLT*, τούτοις *Gς* τω χρ. *BGTς*, *om* τῷ *L*

θεῷ καὶ δοκίμοις τοῖς ἀνθρώποις. 19 ἄρα οὖν τὰ τῆς
εἰρήνης διώκομεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλή-
λους; 20 μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ
θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ
τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι· 21 καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν
κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκό-
πτει ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ. 22 σὺ πίστιν, ἣν ἔχεις,
κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρί-
νων ἑαυτόν, ἐν ᾧ δοκιμάζει· 23 ὁ δὲ διακρινόμενος ἂν
φάγῃ κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ
πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν. 1 ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ 15
τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καὶ μὴ ἑαυτοῖς
ἀρέσκειν. 2 ἕκαστος ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγα-
θὸν πρὸς οἰκοδομήν· 3 καὶ γὰρ ὁ χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν,
ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε
ἐπέπεσαν ἐπ᾿ ἐμέ. 4 ὅσα γὰρ ἐγράφη, πάντα εἰς τὴν ἡμε-
τέραν διδασκαλίαν ἐγράφη, ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ διὰ
τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν. 5 ὁ δὲ
θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ χριστὸν Ἰησοῦν, 6 ἵνα ὁμοθυμα-
δὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυ-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. 7 διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους,
καθὼς καὶ ὁ χριστὸς προσελάβετο ἡμᾶς εἰς δόξαν τοῦ θεοῦ.
8 λέγω γὰρ χριστὸν διάκονον γενέσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀλη-
θείας θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων,
9 τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν θεόν, καθὼς γέ-

1. *δοκιμοις BL, δόκιμος GLTς* *ἄρα L, ἄρα GLTς* 2. *διωκομεν BL, διώκωμεν GLTς* 7. *ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ om T* *ην BL, om GTς* 9. *αν B, ἐὰν GLTς* 11. *εστιν BLTς, add* 16, 25. *Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου,* 26 *Φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν, κατ᾿ ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος·* 27 *Μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. G* 13. *εκαστος BGLT, add γὰρ ς* 16. *ἐπέπεσον Gς* *εγραφη παντα B, ἐγράφη L, προεγράφη GLTς* 17. *εγραφη BGLT, προεγράφη Gς* *και δια BGL, καὶ Tς* 18. *εχωμεν GLTς, add της παρακλησεως B* 23. *ημας BGLς, ὑμᾶς LT* *τοῦ om Gς* 24. *γαρ BGLT, δὲ Gς* *Ἰησοῦν χριστὸν Gς* *γεγενῆσθαι GTς*

γραπται Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσιν καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. 10 καὶ πάλιν λέγει Εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. 11 καὶ πάλιν λέγει Αἰνεῖτε, πάντα τὰ ἔθνη, τὸν κύριον, καὶ ἐπαινεσάτωσαν αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. 12 καὶ πάλιν Ἠσαΐας λέγει Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. 13 ὁ δὲ θεὸς τῆς ἐλπίδος πληροφορήσαι ὑμᾶς ἐν πάσῃ χαρᾷ καὶ εἰρήνῃ, ἐν τῷ πιστεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι ἐν δυνάμει πνεύματος ἁγίου.

14 Πέπεισμαι δέ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης τῆς γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν· 15 τολμηροτέρως δὲ ἔγραψα ὑμῖν ἀπὸ μέρους, ὡς ἀναμιμνήσκων ὑμᾶς διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ἀπὸ τοῦ θεοῦ 16 εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν χριστοῦ Ἰησοῦ, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἵνα γενηθῇ ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 17 ἔχω οὖν τὴν καύχησιν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς τὸν θεόν· 18 οὐ γὰρ τολμῶ τι λαλεῖν ὧν οὐ κατειργάσατο χριστὸς δι' ἐμοῦ λόγων εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ, 19 ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει πνεύματος, ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ. 20 οὕτως δὲ φιλοτιμοῦμαι εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ, 21 ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Ὄψονται, οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασιν, συνήσουσιν. 22 διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην

3. *λέγει om GTς*   4. *τον κυριον BLT, ante πάντα GLς ἐπαινέσατε Gς*   7.8. *πληροφορ. — ειρηνη BL, πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης GLTς*   8. *πιστευειν B, add εἰς τὸ περισσεύειν GLTς*   10. *υπερ B, περὶ GLTς*   12. *τῆς om GLTς*   *αλληλους BGLTς, ἄλλους G*   13. *τολμηρότερον GLTς*   *υμιν BLT, add ἀδελφοί Gς*   14. *αναμιμν. B, ἐπαναμ. GLTς*   *απο B, ὑπὸ GLTς*   15. *χρ. ιησ. BLT, ἰησ. χρ. Gς, add εἰς τὰ ἔθνη GLTς*   16. *γενηθη B, γένηται GLTς*   18. *τὴν om Gς*   19. *τὸν om ς*   *τολμω BL, τολμήσω GLTς*   *λαλεῖν τι Gς*   20. *λογων B, om GLTς*   21. *πνευματος BT, add ἁγίου GL, add Θεοῦ ς*   23. *φιλοτιμούμενον GTς*   26. *οψονται B, post περὶ αὐτοῦ GLTς*

*πολλάκις τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, 23 νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον
ἔχων ἐν τοῖς κλίμασιν τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλ-
θεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν, 24 ὡς ἂν πορεύωμαι εἰς
τὴν Σπανίαν (ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς
καὶ ἀπὸ ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ
μέρους ἐμπλησθῶ), 25 νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ
διακονῶν τοῖς ἁγίοις. 26 ηὐδόκησεν γὰρ Μακεδονία καὶ
Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν
ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. 27 εὐδόκησαν γάρ, καὶ ὀφει-
λέται εἰσὶν αὐτῶν· εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοι-
νώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσιν καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λει-
τουργῆσαι. 28 τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας καὶ σφραγισάμενος
αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς Σπα-
νίαν· 29 οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι
εὐλογίας χριστοῦ ἐλεύσομαι. 30 παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς διὰ τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τοῦ πνεύ-
ματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸς τὸν θεόν, 31 ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ
Ἰουδαίᾳ καὶ ἡ δωροφορία μου ἡ ἐν Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσ-
δεκτος τοῖς ἁγίοις γένηται, 32 ἵνα ἐν χαρᾷ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς
διὰ θελήματος κυρίου Ἰησοῦ. 33 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης
μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.*

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, οὖ- 16
*σαν καὶ διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς, 2 ἵνα
προσδέξησθε αὐτὴν ἐν κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παρα-
στῆτε αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ
προστάτις πολλῶν ἐγενήθη καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ.*

3 Ἀσπάσασθε Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς

1. *πολλακις BL, τὰ πολλὰ GTς* 2. *του BGLTς, om L*
3. *ικανων BT, πολλῶν GLς ὡς ἐὰν Gς* 4. *σπανιαν BGL, add ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς Tς γὰρ om G* 5. *απο B, ἀφ' LT, ὑφ' Gς* 7. *ηυδοκησενB, εὐδόκησαν GLTς*
10. *αὐτῶν εἰσίν Gς* 11. *λειτουργ. B, add αὐτοῖς GLTς*
13. *εἰς τὴν Σπ. Gς* 15. *χριστου BGLT, τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ς υμας BT, add ἀδελφοί GLς* 19. *και BLT, καὶ ἵνα Gς δωροφορια BL, διακονία GTς εν BL, εἰς GTς γέν. τοῖς ἁγ. GTς* 21. *κυριου ιησου BL, θεοῦ καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν GTς* 22. *αμην BGLTς, om L* 23. *ημων BGLTς, ὑμ. L* 24. *καὶ om GLTς*
25. *αὐτὴν προσδ. Gς* 27. *αὐτοῦ ἐμοῦ Gς* 28. *Πρίσκιλλαν ς*

μου ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, 4 οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν, οἷς οὐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν, 5 καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀσίας εἰς χριστόν. 6 ἀσπάσασθε Μαρίαν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς ὑμᾶς. 7 ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου καὶ τοὺς συναιχμαλώτους μου, οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ γέγοναν ἐν χριστῷ. 8 ἀσπάσασθε Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητὸν ἐν κυρίῳ. 9 ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. 10 ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβόλου. 11 ἀσπάσασθε Ἡρῳδίωνα τὸν συγγενῆ μου. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου τοὺς ὄντας ἐν κυρίῳ. 12 ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν κυρίῳ. 13 ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ. 14 ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον Φλέγοντα Ἑρμῆν Πατρόβαν Ἑρμᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. 15 ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, Νηρέα καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. 16 ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ χριστοῦ.

17 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε ποιοῦντας, καὶ ἐκκλίνετε ἀπ' αὐτῶν· 18 οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ κυρίῳ ἡμῶν χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσιν τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. 19 ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας ἀφίκετο· ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω, θέλω δὲ ὑμᾶς

5. *ασιας BGLT*, *Ἀχαΐας ς* 6. *μαριάμ GTς* *υμας BGL*, *ἡμᾶς GTς* 7. *και τους B*, *καὶ GLTς* 9. *γεγονασιν BGς* *Ἀμπλιᾶτον L in mg* 10. *αγαπητον B*, *add μου GLTς* 11. *χριστω BGTς*, *κυρίῳ L* 16. 17. *ασπασ. περσιδα — εν κυριω BGLTς*, *om L* 19. 20. *ερμην — ερμαν BLT*, *ἑρμᾶν — ἑρμῆν Gς* 21. *Ἰουνίαν, Νηρέαν L in mg* 24. *πᾶσαι om ς* 27. *ἐκκλίνατε GLTς* 28. *ημων (add Ἰησοῦ ς) χριστω BLTς*, *χριστῷ ἡμῶν G* 31. *εφ υμ. ουν χ. BLT*, *χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν Gς*

σοφοὺς εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν, ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν.
20 ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ τοὺς
πόδας ὑμῶν ἐν τάχει.

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μεθ' ὑμῶν.

21 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργὸς καὶ Λούκιος,
Ἰάσων καὶ Σωσίπατρος οἱ συγγενεῖς μου. 22 ἀσπάζομαι ὑμᾶς
ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἐν κυρίῳ. 23 ἀσπάζε-
ται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. ἀσπά-
ζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος
ὁ ἀδελφός.

25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
μου καὶ τὸ κήρυγμα χριστοῦ Ἰησοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυ-
στηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου, 26 φανερωθέντος δὲ
νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου
θεοῦ εἰς ὑπακοὴν πίστεως εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέν-
τος, 27 μόνῳ σοφῷ θεῷ, διὰ χριστοῦ Ἰησοῦ, ἡ δόξα εἰς
τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Α.

1 Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελή-
ματος θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ ἀδελφός, 2 τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ,
ἡγιασμένοις ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, κλη-
τοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσιν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ

1. σοφους *BLT, add* μὲν *G*ς 2. συντρίψαι *L in mg* 4. ιησου *B, add* χριστοῦ *GLT*ς υμων *BGLT, add* Ἀμήν ς 5. ασπαζεται *BGLT,* -ζονται *G*ς συνεργος *B, add* μου *GLT*ς 6. ιασων *B,* καὶ Ἰάσων *GLT*ς 8. τῆς ἐκκλησίας ὅλης *G*ς 10. αδελφος *BL, add* 24 ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν· ἀμήν *GT*ς 11—17. τῷ δὲ δυναμένῳ κ. τ. λ. *om G* 12 *et* 16. χρ. ιησου *B,* Ἰ. χρ. *LT*ς 16. η *B,* ᾧ ἡ *LT*ς 17. αιωνας *BT*ς, *add* τῶν αἰώνων *L* προς ρωμαιους *B,* Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας ς προς κορινθιους α *BLT,* ἡ (Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ ς) πρ. κορ. ἐπιστολὴ πρώτη *G*ς 18. κλητος *BGLT*ς, *om L* Ἰησοῦ χρ. *G*ς
20. ηγιασμ. εν. χ. ι. *BLT, post* κορίνθῳ *G*ς

κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν καὶ ἡμῶν. 3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.

4 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, 5 ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, 6 καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν, 7 ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, 8 ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ. 9 πιστὸς ὁ θεός, δι᾽ οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. 11 ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσίν. 12 λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ χριστοῦ. 13 μεμέρισται ὁ χριστός. μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη περὶ ὑμῶν ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; 14 εὐχαριστῶ, ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον, 15 ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα ἐβαπτίσθητε. 16 ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα. 17 οὐ γάρ ἀπέστειλέν με ὁ χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλὰ εὐαγγελίσασθαι οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ χριστοῦ.

18 Ὁ λόγος γὰρ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστίν, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις θεοῦ ἐστίν. 19 γέγραπται γάρ Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. 20 ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συνζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρα-

1. *αυτων και BL, αὐτῶν τε καὶ GTς* 4. *θεω B, add μου GLTς* 11. *χριστοῦ om B* 22. *περι BL, ὑπὲρ GLTς ευχαρ. B, add τῷ θεῷ GLTς* 24. *εβαπτισθητε BLT, ἐβάπτισα Gς* 26. *ο BL, om GLTς* 27. *ἀλλ᾽ GLς ευαγγελιζεσθαι GLTς* 29. *του B, ὁ τοῦ GLTς*

νεν ὁ θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου; 21 ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ
σοφίᾳ τοῦ θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν
θεόν, εὐδόκησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος
σῶσαι τοὺς πιστεύοντας· 22 ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι σημεῖον
αἰτοῦσιν καὶ Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν, 23 ἡμεῖς δὲ κη-
ρύσσομεν χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον,
ἔθνεσιν δὲ μωρίαν, 24 αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε
καὶ Ἕλλησιν, χριστὸν θεοῦ δύναμιν καὶ θεοῦ σοφίαν·
25 ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστίν,
καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων.
26 βλέπετε γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ
σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς·
27 ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ θεός, ἵνα καται-
σχύνῃ τοὺς σοφούς, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο,
ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, 28 καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ
τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ θεὸς καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ
ὄντα καταργήσῃ, 29 ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώ-
πιον τοῦ θεοῦ. 30 ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστὲ ἐν χριστῷ Ἰη-
σοῦ, ὃς ἐγενήθη σοφία ἡμῶν ἀπὸ θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ
ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις, 31 ἵνα καθὼς γέγραπται Ὁ
καυχώμενος ἐν κυρίῳ καυχάσθω.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' 2
ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας καταγγέλλων ὑμῖν τὸ μαρτύριον
τοῦ θεοῦ. 2 οὐ γὰρ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν
χριστόν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. 3 κἀγὼ ἐν ἀσθενείᾳ
καὶ ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς,
4 καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς σο-
φίας λόγοις, ἀλλὰ ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως,
5 ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλὰ ἐν
δυνάμει θεοῦ.

1. *κοσμου BLT, add* τούτου *Gς*   4. *σημεῖα GLT*   7. *εθνεσιν BGLT,* Ἕλλησι *ς*   10. *ανθρωπων B, add* ἐστίν *GLTς*   13. 14. *ινα καταισχ. τους σοφ.* (τοὺς σ. καταισχ. *Gς*) — *εξελεξατο B et add* ὁ θεός *GLTς, quae omnia om L*   16. *και BGς, om LT*   18. *του θεου BGLT,* αὐτοῦ *ς*   19. *σοφια ημων B,* σοφία ἡμῖν *GLT,* ἡμῖν σ. *Gς*   23. *μαρτυριον BGLTς,* μυστήριον *G*   24. *τι ειδεναι BGLT,* τοῦ (*om L*) εἰδ. τι *Lς*   25. καὶ ἐγὼ *GTς*   27. *πειθοις* (*add* ἀνθρωπίνης *ς*) *σοφιας λογοις BGLTς,* πειθοῖ σοφίας *G*   28. ἀλλ' *GLTς*   29. ἀλλ' *GLTς*

6 *Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις, σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων,* 7 *ἀλλὰ λαλοῦμεν θεοῦ σοφίαν ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προώρισεν ὁ θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν,* 8 *ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν (εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν κύριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν),* 9 *ἀλλὰ καθὼς γέγραπται Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδεν καὶ οὖς οὐκ ἤκουσεν καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ὅσα ἡτοίμασεν ὁ θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν,* 10 *ἡμῖν γὰρ ἀπεκάλυψεν ὁ θεὸς διὰ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ πνεῦμα πάντα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ θεοῦ.* 11 *τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; οὕτως καὶ τὰ τοῦ θεοῦ οὐδεὶς ἔγνωκεν, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ.* 12 *ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν,* 13 *ἃ καὶ λαλοῦμεν οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ᾽ ἐν διδακτοῖς πνεύματος, πνευματικῶς πνευματικὰ συγκρίνοντες.* 14 *ψυχικὸς δὲ ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ πνεύματος τοῦ θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστίν, καὶ οὐ δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται.* 15 *ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ᾽ οὐδενὸς ἀνακρίνεται.* 16 *τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου, ὃς συμβιβάσει αὐτόν; ἡμεῖς δὲ νοῦν κυρίου ἔχομεν.*

3 1 *Κἀγώ, ἀδελφοί, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ᾽ ὡς σαρκίνοις, ὡς νηπίοις ἐν χριστῷ.* 2 *γάλα ὑμᾶς ἐπότισα, οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ ἐδύνασθε. ἀλλ᾽ οὐδὲ νῦν δύνασθε·* 3 *ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἔρις, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε;* 4 *ὅταν γὰρ λέγῃ τις Ἐγὼ μέν εἰμι*

3. *σοφιαν Θεοῦ* ς 8. *ἃ GLT*ς, *οσα B* 9. *οσα BL*, *ἃ GT*ς 10. *γαρ B*; *δὲ GLT*ς *ὁ Θεος ἀπεκάλ.* ς 11. *πνευματος BL*, add *αυτοῦ GT*ς 14. *εγνωκεν BGLT*, *οἶδεν G*ς 18. *εν διδακτω B?* *πνεύματος ἁγίου* ς 19. *πνευματικως B*, *-κοῖς GLT*ς 22. *μεν BG*ς, *τὰ LT*, om *L* 24. *κυριου BL*, *χριστοῦ GLT*ς 25. *Καὶ ἐγὼ* ς *ὑμῖν λαλ. G* in mg 26. *σαρκικοῖς* ς 27. *ου BGLT*, *καὶ οὐ* ς *ἠδύνασθε* ς 28. *ουδε BL*, *οὐδὲ ἔτι GLT*, *οὔτε ἔτι* ς *ἐστε σαρκικοί T* 29. *ερις BLT*, add *καὶ διχοστασίαι G*ς

*Παύλου, ἕτερος δὲ Ἐγὼ Ἀπολλώ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε; 5 τί
οὖν ἐστὶν Ἀπολλώς, τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι, δι' ὧν
ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ κύριος ἔδωκεν. 6 ἐγὼ ἐφύ-
τευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν, ἀλλὰ ὁ θεὸς ηὔξανεν, 7 ὥστε
οὔτε ὁ φυτεύων ἔστιν τι οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων
θεός. 8 ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν, ἕκαστος δὲ
τὸν ἴδιον μισθὸν λήμψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. 9 θεοῦ
γάρ ἐσμεν συνεργοί· θεοῦ γεώργιον, θεοῦ οἰκοδομή ἐστε.
10 κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι ὡς σοφὸς
ἀρχιτέκτων θεμέλιον ἔθηκα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ. ἕκα-
στος δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. 11 θεμέλιον γὰρ ἄλλον
οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς
χριστός. 12 εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον χρυσίον
καὶ ἀργύριον, λίθους τιμίους, ξύλα χόρτον καλάμην, 13 ἑκά-
στου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει,
ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται, καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν
ἐστιν τὸ πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. 14 εἴ τινος τὸ ἔργον μενεῖ
ὃ ἐπῳκοδόμησεν, μισθὸν λήμψεται· 15 εἴ τινος τὸ ἔργον
κατακαήσεται, ζημιωθήσεται, αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕ-
τως δὲ ὡς διὰ πυρός. 16 οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς θεοῦ ἐστὲ
καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ ἐν ὑμῖν οἰκεῖ; 17 εἴ τις τὸν ναὸν
τοῦ θεοῦ φθείρει, φθερεῖ τοῦτον ὁ θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ
θεοῦ ἅγιός ἐστιν, οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. 18 μηδεὶς ἑαυτὸν
ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι
τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. 19 ἡ γὰρ σο-
φία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ θεῷ ἐστίν. γέ-
γραπται γάρ Ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ
αὐτῶν. 20 καὶ πάλιν Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς
τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶν μάταιοι. 21 ὥστε μηδεὶς καυχάσθω
ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ ὑμῶν ἐστίν, 22 εἴτε Παῦλος εἴτε
Ἀπολλὼς εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος εἴτε ζωὴ εἴτε θάνατος,*

1. *ουκ ανθρωποι BLT, οὐχὶ σαρκικοί Gς* 1. 2. *τι—τι BL, τίς—τίς GLTς* 2. *απολλως BGLT, παῦλος Gς εστιν alterum BLT, om Gς παυλος BGLT, ἀπολλώς Gς, add ἀλλ' ἢ GTς* 4. *ἀλλ' Gς et L in m* 10. *εθηκα BL, τέθεικα GTς* 12. 13. *ιησους (add ὁ ς) χριστος BGς, Χρ. Ἰησ. LT* 13. *θεμελιον BL, add τοῦτον GTς* 13. 14. *χρυσιον και αργυριον B, χρυσόν, ἄργυρον GLTς* 17. *αυτο BLT, om Gς* 21. *οἰκεῖ ἐν ὑμῖν GLTς* 22. *τουτον BGTς, αὐτὸν GL* 26. *τῷ om LT*

εἴτε ἐνεστῶτα εἴτε μέλλοντα, πάντα ἡμῶν, 23 ἡμεῖς δὲ χρι-
4 στοῦ, χριστὸς δὲ θεοῦ. 1 οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρω-
πος, ὡς ὑπηρέτας χριστοῦ καὶ οἰκονόμους μυστηρίων θεοῦ
2 ὧδε. λοιπὸν ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις ἵνα πιστός τις
εὑρεθῇ. 3 ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ᾽ ὑμῶν ἀνα-
κριθῶ ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐμαυτὸν
ἀνακρίνω 4 (οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τούτῳ
δεδικαίωμαι), ὁ δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστιν. 5 ὥστε μὴ
πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ κύριος, ὃς καὶ φω-
τίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς
τῶν καρδιῶν. καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ
τοῦ θεοῦ.

6 Ταῦτα δέ, ἀδελφοί, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ
Ἀπολλὼν δι᾽ ὑμᾶς, ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ ἃ γέ-
γραπται, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ
ἑτέρου. 7 τίς γάρ σε διακρίνει; τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες;
εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; 8 ἤδη κεκο-
ρεσμένοι ἐστέ; ἤδη ἐπλουτήσατε; χωρὶς ἡμῶν ἐβασιλεύσατε;
καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασι-
λεύσωμεν. 9 δοκῶ γάρ, ὁ θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχά-
τους ἀπέδειξεν, ὡς ἐπιθανατίους, ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν
τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. 10 ἡμεῖς μωροὶ
διὰ χριστόν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς,
ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. 11 ἄχρι
τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν καὶ διψῶμεν καὶ γυμνιτεύο-
μεν καὶ κολαφιζόμεθα καὶ ἀστατοῦμεν 12 καὶ κοπιῶμεν
ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσίν, λοιδορούμενοι εὐλογοῦμεν,
διωκόμενοι ἀνεχόμεθα, 13 βλασφημούμενοι παρακαλοῦμεν,
ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περί-
ψημα ἕως ἄρτι.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλὰ ὡς τέκνα
μου ἀγαπητὰ νουθετῶ. 15 ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς
ἔχητε ἐν χριστῷ, ἀλλ᾽ οὐ πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ χριστῷ

1. ημων ημεις *B*, ὑμῶν (*add* ἐστιν *Gς*)· ὑμεῖς *GLTς* 4. ωδε *BL*, ὃ δὲ *GTς* 14. Ἀπολλὼ *GLTς* α *BGLT*, ὃ *Gς* γεγραπται *BLT*, *add* φρονεῖν *Gς* 19. ωφελον *B* 20. γαρ *BLT*, γ. ὅτι *Gς* 25. γυμνητ. *Gς* 28. βλασφημ. *BGLς*, δυσφημ. *GT* 32. νουθετῶν *G in mg* 33. χριστω *B*, χρ. Ἰησοῦ *GLTς*

διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. 16 *παρακαλῶ οὖν*
ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. 17 *διὰ τοῦτο ἔπεμψα ὑμῖν*
Τιμόθεον, ὅς ἐστίν μου τέκνον ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν
κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν χριστῷ,
καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. 18 *ὡς μὴ ἐρ-*
χομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες· 19 *ἐλεύ-*
σομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος θελήσῃ, καὶ
γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύ-
ναμιν· 20 *οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ἐν*
δυνάμει.

21 *Τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγαπῃ*
πνεύματί τε πραΰτητος; 1 *ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία,* 5
καὶ τοιαύτη πορνεία ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὥστε γυ-
ναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν· 2 *καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι*
ἐστὲ καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα ἀρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν
ὁ τὸ ἔργον τοῦτο ποιήσας; 3 *ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν τῷ σώματι,*
παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν τὸν οὕτως
τοῦτο κατεργασάμενον, 4 *ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν*
Ἰησοῦ συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ
δυνάμει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 5 *παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον*
τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου. 6 *οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν.*
οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; 7 *ἐκκα-*
θάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς
ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ἐτύθη χριστός.
8 *ὥστε ἑορτάζωμεν μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ μὴ ἐν ζύμῃ κα-*
κίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ
ἀληθείας.

9 *Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ μὴ συναναμίγνυσθαι*
πόρνοις, 10 *οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου ἢ*

3. *τέκνον μου Gς* 4. *χριστω BGTς, χρ. Ἰησοῦ L*
12. *πραότητος Gς* 13. *εθνεσιν BGLT, add ὀνομάζεται ς*
15. *ἐξαρθῇ ς* 16. *ποιησας BGLς, πράξας GT* *απων BL, ὡς ἀπὼν GTς* 18 *et* 20. *ημων BGLTς, om L*
19 *et* 20. *ιησου BLT, add χριστοῦ Gς* 22. *κυριου BLT, add Ἰησοῦ Gς, add ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ L* 23. *ζυμοι BGLTς, δολοῖ G* 24. *την BGLT, οὖν τὴν ς* 25. *ημων BLT, add ὑπὲρ ἡμῶν Gς* *ἐθύθη ς* 26. *ἑορτάζομεν L in mg* *μη alterum B, μηδὲ GLTς* 30. *ου BLT, καὶ οὐ Gς*

τοῖς πλεονέκταις καὶ ἅρπαξιν ἢ εἰδωλολάτραις, ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν· 11 νῦν δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος ἢ πλεονέκτης ἢ εἰδωλολάτρης ἢ λοίδορος ἢ μέθυσος ἢ ἅρπαξ, τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. 12 τί γάρ μοι τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε, 13 τοὺς δὲ ἔξω ὁ θεὸς κρινεῖ; ἐξάρατε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

6 1 Τολμᾷ τις ὑμῶν πρᾶγμα ἔχων πρὸς ἕτερον κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; 2 ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον κρινοῦσιν; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων; 3 οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά. 4 βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε. 5 πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ. οὕτως οὐκ ἔνι ἐν ὑμῖν οὐδεὶς σοφός, ὃς δυνήσεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; 6 ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων. 7 ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ὑμῖν ἐστὶν ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν. διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; διὰ τί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; 8 ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ τοῦτο ἀδελφούς. 9 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε. οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλολάτραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται 10 οὔτε κλέπται οὔτε πλεονέκται οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες βασιλείαν θεοῦ κληρονομήσουσιν. 11 καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ θεοῦ ἡμῶν.

12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.

1. *και BGLT*, *ἢ Gς*   *οφειλ. BGLς*, *ὠφείλ. GLT*   2. *νυν BL*, *νυνὶ GLTς*   5. 6 *τους εξω BL*, *καὶ τ. ἔ. GTς*   7. *εξαρατε BGLT*, *καὶ* (*om G*) *ἐξαρεῖτε Gς*   8. *προς B*, *πρ. τὸν GLTς*   9. *η BGLT*, *om ς*   15. *λαλω BL*, *λέγω GTς*   *ενι BGLT*, *ἔστιν ς*   *ουδεις σοφος BL*, *σοφὸς οὐδὲ εἷς GTς*   18. *υμιν BGLT*, *ἐν ὑμῖν ς*   21. *τουτο BLT*, *ταῦτα Gς*   22. *βασιλείαν θεοῦ ς*   24. *ουτε μεθ. BGLς*, *οὐ μέθ. T*   25. *κληρον. BL*, *οὐ κληρ. GTς*   26. *ἀλλ᾽ ἀπελ. L*   28. *ημων prius BL*, *om GLTς*   *χριστου BL*, *om GTς*

13 τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ
δὲ θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ
τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ κυρίῳ, καὶ ὁ κύριος τῷ σώματι· 14 ὁ
δὲ θεὸς καὶ τὸν κύριον ἤγειρεν καὶ ἡμᾶς ἐξήγειρεν διὰ τῆς
δυνάμεως αὐτοῦ. 15 οὐκ οἴδατε, ὅτι τὰ σώματα ὑμῖν μέλη
χριστοῦ ἐστίν; ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ χριστοῦ ποιήσω πόρνης
μέλη; μὴ γένοιτο. 16 ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ
πόρνῃ ἓν σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ φησιν οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν. 17 ὁ δὲ κολλώμενος τῷ κυρίῳ ἓν πνεῦμα ἐστίν.
18 φεύγετε τὴν πορνείαν. πᾶν ἁμάρτημα, ὃ ἐὰν ποιήσῃ
ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων εἰς τὸ
ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. 19 ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν
ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ θεοῦ,
καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; 20 ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς. δοξάσατε
δὴ τὸν θεὸν ἐν τῷ σώματι ὑμῶν.

1 Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατε, καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ 7
ἅπτεσθαι· 2 διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυ-
ναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω. 3 τῇ γυ-
ναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν ὀφειλὴν ἀποδιδότω, ὁμοίως δὲ καὶ ἡ
γυνὴ τῷ ἀνδρί. 4 ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιά-
ζει, ἀλλὰ ὁ ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος
οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλὰ ἡ γυνή. 5 μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλήλους,
εἰ μή τι ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα σχολάσητε τῇ προσ-
ευχῇ καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἦτε, ἵνα μὴ πειράζῃ ὑμᾶς ὁ
σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν. 6 τοῦτο δὲ λέγω κατὰ συγγνώ-
μην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. 7 θέλω δὲ πάντας ἀνθρώπους εἶναι
ὡς καὶ ἐμαυτόν· ἀλλὰ ἕκαστος ἴδιον ἔχει χάρισμα ἐκ θεοῦ,
ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ οὕτως.

4. ἡμᾶς *GLT*, υμας *B*? ς   εξηγειρεν *B*, ἐξεγείρει *L*, εξεγερεῖ *GLT*ς   6. τοῦ *om GT*ς   7. ἢ *om T*   8. [φησιν] *L*   12. το σωμα *BGL*ς, τὰ σώματα *GT*   13. πνευμ. αγιου *B*   15. υμων *BGLT*, *add* καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ ς   16. εγραψατε *BT*, *add* μοι *GL*ς   19. οφειλην *BGLT*, ὀφειλομένην εὔνοιαν ς   δε *BGLT*ς, *om L*   21 *et* 22. ἀλλ' *G*ς   23. τι *B*, *add* ἂν *GLT*ς   σχολάζητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ ς   24. ητε *BGLT*, συνέρχεσθε ς   25. ακρασιαν *B*, *add* ὑμῶν *GLT*ς   26. δὲ *GLT*, γαρ *BG*ς   27. ἀλλ' *GL*ς   χάρισμα ἔχει ς   28. ὃς μὲν — ὃς δὲ *G*ς

8 *Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς, ἂν μείνωσιν ὡς κἀγώ· 9 εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖττον γάρ ἐστιν γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. 10 τοῖς δὲ γεγαμηκόσιν παραγγέλλω οὐκ ἐγώ, ἀλλὰ ὁ κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ χωρισθῆναι 11 (ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω) καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι. 12 τοῖς δὲ λοιποῖς λέγω ἐγώ, οὐχ ὁ κύριος, εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὕτη συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν· 13 καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ οὗτος εὐδοκεῖ οἰκεῖν μετ᾽ αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω τὸν ἄνδρα· 14 ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ ἀδελφῷ, ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστιν, νῦν δὲ ἅγιά ἐστίν. 15 εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω. οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ θεός. 16 τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις; 17 εἰ μή, ἑκάστῳ ὡς μεμέρικεν ὁ κύριος, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ θεός, οὕτως περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι. 18 περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω· ἐν ἀκροβυστίᾳ κέκληταί τις; μὴ περιτεμνέσθω. 19 ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστιν, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν θεοῦ. 20 ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω. 21 δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ᾽ εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι. 22 ὁ γὰρ ἐν κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος ἀπελεύθερος κυρίου ἐστίν· ὁμοίως καὶ ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς δοῦλός ἐστιν χριστοῦ. 23 τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων. 24 ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ θεῷ.*

1. *αυτοις BLT, αὐτ. ἐστιν Gς* 2. *αν B, ἐὰν GLTς, ἐὰν οὕτως L* 3. *κρειττον BL, κρεῖσσον GLTς γαμησαι BGLT, γαμεῖν Gς* 4. *ἀλλ᾽ Gς* 5. *χωρίζεσθαι L* 7. *ἐγὼ λέγω Gς* 10. *ουτος BGLT, αὐτὸς Gς ευδοκει B, συνευδοκεῖ GLTς* 11. *τον ανδρα BGLT, αὐτόν Gς* 13. *αδελφω BGLT, ἀνδρί Gς* 16. *ημας BGLς, ὑμᾶς T* 18. *ἐμέρισεν GLTς κυριος BGLT, Θεός ς* 19. *θεος BGLT, Κύριος ς οὕτως περιπατείτω. και om B* 21. 22. *κεκληται τις BLT, τις ἐκλήθη Gς* 27. *και BGς, om LT* 30. *παρὰ τῷ θεῷ ς*

25 *Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ κυρίου πιστὸς εἶναι.* 26 *νομίζω οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.* 27 *δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα.* 28 *ἐὰν δὲ καὶ γαμήσῃς, οὐχ ἥμαρτες, καὶ ἐὰν γήμῃ παρθένος, οὐχ ἥμαρτεν· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι, ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.* 29 *τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί· ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν, τὸ λοιπὸν ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας ὡς μὴ ἔχοντες ὦσιν,* 30 *καὶ οἱ κλαίοντες ὡς μὴ κλαίοντες, καὶ οἱ χαίροντες ὡς μὴ χαίροντες, καὶ οἱ ἀγοράζοντες ὡς μὴ κατέχοντες,* 31 *καὶ οἱ χρώμενοι τὸν κόσμον ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου·* 32 *θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, πῶς ἀρέσῃ τῷ κυρίῳ·* 33 *ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσῃ τῇ γυναικί,* 34 *καὶ μεμέρισται. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ, πῶς ἀρέσῃ τῷ ἀνδρί.* 35 *τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν σύμφορον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον τῷ κυρίῳ ἀπερισπάστως.* 36 *εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρτάνει, γαμείτωσαν.* 37 *ὃς δὲ ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ καρδίᾳ, τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιήσει.* 38 *ὥστε καὶ ὁ γαμίζων τὴν παρθένον ἑαυτοῦ καλῶς ποιήσει, καὶ ὁ μὴ*

6. *γήμῃς Gς* 7. *παρθ. BL, ἡ παρθ. GLTς* 9. *ο BGLT, ὅτι ὁ ς* *εστι το λοιπον BLT, τὸ λ. ἐστιν Gς* 12. 13. *τον κοσμον BLT, τῷ κόσμῳ τούτῳ Gς* 15 *et* 16. *ἀρέσει GTς*
17. *και μεμερισται και η γυνη η αγαμος και η παρθενος BL, μεμέρισται ἡ (καὶ ἡ T) γυνὴ καὶ ἡ παρθένος· GTς* 18. *αγια και BGLTς, ἁγία L* 18. 19. *τω σωμ. και τω BL, σώμ. καὶ GTς* 19. *μεριμνα B, add τὰ τοῦ κόσμου GLTς* *ἀρέσει GTς* 20. *συμφορον BGLT, συμφέρον Gς* 22. *εὐπρόσεδρον ς* 25. 26. *αυτον εδραιος BL, ἑδραῖος ante ἐν τῇ κ. Gς, om T*
27. *καρδια BL, ἰδίᾳ καρδίᾳ T, κ. αὐτοῦ Gς* 28. *ποιησει BL, ποιεῖ GTς* 28. 29. *γαμιζων την παρθενον εαυτον BL, ἐκγαμίζων GTς* 29. *ποιησει B, ποιεῖ GLTς* *και ο BGLT, ὁ δὲ ς*

γαμίζων κρεῖσσον ποιήσει. 39 γυνὴ δέδεται ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ κοιμηθῇ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν κυρίῳ. 40 μακαριωτέρα δέ ἐστιν ἐὰν οὕτως μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ γὰρ κἀγὼ πνεῦμα θεοῦ ἔχειν.

8 1 *Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.* 2 *εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼς δεῖ γνῶναι·* 3 *εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν θεόν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ᾽ αὐτοῦ.* 4 *περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων οἴδαμεν, ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς θεός, εἰ μὴ εἷς.* 5 *καὶ γὰρ εἴ περ εἰσὶν λεγόμενοι θεοὶ εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐπὶ γῆς, ὥσπερ εἰσὶν θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοί,* 6 *ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν, καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς χριστός, δι᾽ ὃν τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι᾽ αὐτοῦ.* 7 *ἀλλ᾽ οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις· τινὲς δὲ τῇ συνηθείᾳ ἕως ἄρτι τοῦ εἰδώλου ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσιν, καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται.* 8 *βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ παραστήσει τῷ θεῷ· οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν.* 9 *βλέπετε δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀσθενέσιν.* 10 *ἐὰν γάρ τις ἴδῃ τὸν ἔχοντα γνῶσιν ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν;* 11 *ἀπόλλυται γὰρ ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει, ὁ ἀδελφὸς δι᾽ ὃν*

1. *γαμιζων BGL, ἐκγαμ. Tς* *ποιησει BL, ποιεῖ GTς* *δεδεται BGLT, add νόμῳ ς* 2. *δε BGLς, δὲ καὶ T* *ανηρ BLT, add αὐτῆς Gς* 5. *γαρ B, δε GLTς* 6. *ὅτι οὐ πάντες L ex coniect.* 7. *ει BLT, εἰ δέ Gς* 8. *εγνωκεναι BGLT, εἰδέναι Gς* *ουπω εγνω BGL, οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκεν GTς* 11. *θεος BL, add ἕτερος GTς* 13. *ἐπὶ τῆς γῆς ς* *ημιν BL, ἀλλ᾽ ἡμῖν GLTς* 15. *ον B, οὗ GLTς* 17. *συνηθεια BGL, συνειδήσει GTς* *τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι Gς* 19. *παραστησει BGLT, παρίστησι Gς* 19. 20. *εαν μη φ. υστερουμεθα ουτε εαν φ. περισσευομεθα (-σσεύομεν) BT, γὰρ ἐὰν φ. περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν μὴ φ., ὑστ. Gς, ἐὰν μὴ φ. περισσεύομεν, οὔτε ἐὰν φ., ὑστερ. L* 22. *ασθενεσιν BGLT, ἀσθενοῦσιν Gς* *ιδη BL, add σὲ GLTς* 24. 25. *απολλ. γαρ BLT, καὶ ἀπολεῖται Gς* 25. *εν BGLT, ἐπὶ Gς* *σῇ om B* *ο αδελφος BLT, ἀδελφὸς post ἀσθενῶν Gς*

χριστὸς ἀπέθανεν. 12 οὕτως δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελ-
φοὺς καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς
χριστὸν ἁμαρτάνετε. 13 διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν
ἀδελφόν μου, οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν
ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

1 Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος; οὐχὶ Ἰη- 9
σοῦν τὸν κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστὲ
ἐν κυρίῳ; 2 εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν
εἰμί· ἡ γὰρ σφραγίς μου τῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς ἐστὲ ἐν κυ-
ρίῳ. 3 ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσίν ἐστιν αὕτη.
4 μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν; 5 μὴ οὐκ ἔχομεν
ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπό-
στολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου καὶ Κηφᾶς; 6 ἢ μόνος ἐγὼ
καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν μὴ ἐργάζεσθαι; 7 τίς
στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα
καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; τίς ποιμαίνει ποίμνην καὶ
ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; 8 μὴ κατὰ ἄν-
θρωπον ταῦτα λαλῶ, ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; 9 ἐν γὰρ
τῷ Μωυσέως νόμῳ γέγραπται Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα.
μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ θεῷ, 10 ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι'
ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀρο-
τριᾶν, καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 11 εἰ ἡμεῖς
ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ
σαρκικὰ θερίσομεν; 12 εἰ ἄλλοι τῆς ὑμῶν ἐξουσίας μετέχου-
σιν, οὐ μᾶλλον ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ
ταύτῃ, ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μή τινα ἐγκοπὴν δῶμεν
τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ. 13 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ
ἐργαζόμενοι ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ
παρεδρεύοντες τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται. 14 οὕτως καὶ
ὁ κύριος διέταξεν τοῖς τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλουσιν ἐκ τοῦ

6. ελευθερος — αποστολος *BGLT*, ἀπόστ. — ἐλεύθ. ς ιησουν *BLT*, *add* χριστὸν *G*ς 9. μου της *BLT*, τῆς ἐμῆς *G*ς 10. αὕτη ἐστίν *GT*ς 14. μη *BL*, τοῦ μὴ *GT*ς
16. τον καρπον *BGLT*, ἐκ τοῦ καρποῦ *G*ς τις *BLT*, ἢ τίς *G*ς 18. η *BGLT*, ἢ οὐχὶ *G*ς ου *BGLT*, *om G*ς
18. 19. εν γαρ τ. μ. ν. γεγραπται *BGLT*ς, γέγραπται γὰρ *G*
19. φιμ. *GLT*ς, κημωσεις *BG* 21. ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει *G*ς
22. επ ελπ. του μετεχειν *BGLT*, τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν ἐπ' ἐλπίδι ς 24. θερίσωμεν *L in mg et T* ἐξουσίας ὑμῶν ς
26. ἐγκοπήν τινα *G*ς 29. παρεδρ. *BGLT*, προσεδρ. *G*ς

εὐαγγελίου ζῆν· 15 ἐγὼ δὲ οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων. οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτως γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά μου· οὐδεὶς κενώσει. 16 ἐὰν γὰρ εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστιν μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ γάρ μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίσωμαι. 17 εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. 18 τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. 19 ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω· 20 καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ νόμον ὡς ὑπὸ νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· 21 τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὢν ἄνομος θεοῦ ἀλλ' ἔννομος χριστοῦ, ἵνα κερδάνω τοὺς ἀνόμους· 22 ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσιν γέγονα πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. 23 πάντα δὲ ποιῶ διὰ τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. 24 οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; οὕτως τρέχετε, ἵνα καταλάβητε. 25 πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. 26 ἐγὼ τοίνυν οὕτως τρέχω ὡς οὐκ ἀδήλως, οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων, 27 ἀλλὰ ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

10 1 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον, 2 καὶ πάντες εἰς τὸν Μωυσῆν ἐβαπτίσαντο

1. *ου κεχρ. ουδενι BGLT*, *οὐδενὶ ἐχρησάμην ς* 3. *ἢ] νὴ L ex coniect.* *ουδεις κενωσει(vel -ση L) BL*, *ἵνα τις κενώσῃ (-σει T) GLTς* 5. *γαρ BGLT*, *δέ ς* *ευαγγελισωμαι BLT*, *-λίζωμαι GLς* 7. *μοι BGLς*, *μού T* 8. *ευαγγελιον BLT*, *add τοῦ χριστοῦ Gς* 13. *μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον om ς* 15. *θεου — χριστου BGLT*, *θεῷ — χριστῷ Gς* *κερδανω BLT*, *κερδανῶ G*, *κερδήσω Gς* *τοὺς om Gς* 16. *ασθενης BLT*, *ὡς ἀσθ. GLς* 17. *τὰ πάντα Gς* 17. 18. *παντως τινας BGLTς*, *πάντας G* 18. *παντα BGLT*, *τοῦτο Gς* 25. *ἀλλ' GLTς* *ὑποπιάζω G in mg* 27. *γαρ BGLT*, *δὲ ς* 29. *εβαπτισαντο BGTς*, *ἐβαπτίσθησαν GL*

ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ, 3 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν βρῶμα ἔφαγον 4 καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα (ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας, ἡ πέτρα δὲ ἦν ὁ χριστός)· 5 ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν ηὐδόκησεν ὁ θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 6 ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. 7 μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς τινες αὐτῶν, ὥσπερ γέγραπται Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέστησαν παίζειν. 8 μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν καὶ ἔπεσαν μιᾷ ἡμέρᾳ εἴκοσι τρεῖς χιλιάδες. 9 μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν κύριον, καθώς τινες αὐτῶν ἐπείρασαν καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλλυντο. 10 μηδὲ γογγύζετε, καθάπερ τινὲς αὐτῶν ἐγόγγυσαν καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. 11 ταῦτα δὲ τυπικῶς συνέβαινεν ἐκείνοις, ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντηκεν. 12 ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι βλεπέτω μὴ πέσῃ. 13 πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ εἴληφεν εἰ μὴ ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὃς οὐκ ἐάσει πειρασθῆναι ὑμᾶς ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν τοῦ δύνασθαι ὑπενεγκεῖν. 14 διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. 15 ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. 16 τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία ἐστὶν αἵματος τοῦ χριστοῦ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ ἐστίν; 17 ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν. 18 βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας κοινωνοὶ τοῦ θυσια-

2. *βρωμα B, post ἔφαγον L, ante πνευματ. GTς* 3. *πόμα ante πνευμ. Gς* 4. *ἡ δὲ πέτρα Gς et L in mg* 5. *εὐδόκ. Gς* 9. *ωσπερ BLT, ὡς Gς* 11. *ἔπεσον ς* *μια BL, ἐν μιᾷ GTς* 12. *κυριον BGL, χριστόν GTς* *καθὼς καί τινες Gς* 13. *ἐξεπείρασαν L in mg* *απωλλυντο B, ἀπώλοντο GLTς* 14. *καθαπερ B, καθως LT et add καί Gς* 15. *δε BLT, add πάντα GLς* *τυπικως BL, τύποι GTς* *συνεβαινεν B, -νον GLTς* 17. *κατήντησεν Gς* 19. *ὑμᾶς πειρασθ. GLTς* 21. *δυνασθαι BGLT, add ὑμᾶς ς* 24. *εστι BT, post χριστοῦ GLς* *τοῦ αἵματος GLTς* 25. *χριστου BGLTς, κυρίου G* *εστιν BGLς, ante τοῦ σώμ. T* 28. *ουχι BGς, οὐχ LT*

στηρίου εἰσίν; 19 τί οὖν φημί; ὅτι εἰδωλόθυτόν τι ἔστιν ἢ
ὅτι εἴδωλόν τι ἔστιν, 20 ἀλλ' ὅτι ἃ θύουσιν δαιμονίοις καὶ
οὐ θεῷ θύουσιν, οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμο-
νίων γίνεσθαι. 21 οὐ δύνασθε ποτήριον κυρίου πίνειν καὶ
ποτήριον δαιμονίων, οὐ δύνασθε τραπέζης κυρίου μετέχειν
καὶ τραπέζης δαιμονίων. 22 ἢ παραζηλοῦμεν τὸν κύριον;
μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμέν;

23 Πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα
ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. 24 μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζη-
τείτω, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἑτέρου. 25 πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμε-
νον ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν· 26 τοῦ
κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. 27 εἴ τις καλεῖ
ὑμᾶς τῶν ἀπίστων καὶ θέλετε πορεύεσθαι, πᾶν τὸ παρατι-
θέμενον ὑμῖν ἐσθίετε μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδη-
σιν. 28 ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ Τοῦτο ἱερόθυτόν ἐστιν, μὴ
ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα καὶ τὴν συνείδησιν.
29 συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέ-
ρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνει-
δήσεως; 30 εἰ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ
οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; 31 εἴτε οὖν ἐσθίετε εἴτε πίνετε εἴτε
τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. 32 ἀπρόσκοποι
καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ Ἕλλησιν καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ
θεοῦ, 33 καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ
ἐμαυτοῦ σύμφορον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν.
11 1 *μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ χριστοῦ.*

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς
παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε. 3 θέλω δὲ ὑμᾶς
εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ χριστός ἐστιν, κεφαλὴ
δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ, κεφαλὴ δὲ τοῦ χριστοῦ ὁ θεός. 4 πᾶς
ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων κα-

1. 2. *ειδωλοθυτον — ειδωλον BLT, εἴδωλόν — εἰδωλόθυτόν Gς. ἢ ὅτι εἴδωλόν τι ἔστιν om G in mg* 2. *θυουσι BGLT, θύει τὰ ἔθνη Gς* 3. *θυουσι BL, ante καὶ οὐ θ. GT, θύει ante καὶ οὐ θ. Gς* 8. *πάντα μοι ἔ. utrobique ς* 10. *ετερου BGLT, add ἕκαστος ς* 11. 12. *τοῦ γὰρ κυρίου Gς* 12. *ει BL, εἰ δέ GTς* 15. *ιεροθυτον BGLT, εἰδωλόθ. GLς* 16. *την συνειδησιν BGLT, add τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ς* 19. *εἰ δὲ ἐγὼ ς* 22. *γίνεσθε καὶ ἰουδαίοις Gς* 24. *συμφέρον Gς* 26. *υμας BLT. add ἀδελφοὶ Gς* 29. *του BLT, om GLς*

ταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. 5 πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχο-
μένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ καταισχύνει
τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστιν καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.
6 εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω ἢ ξυ-
ράσθω· εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι,
κατακαλυπτέσθω. 7 ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτε-
σθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα θεοῦ ὑπάρχων· ἡ γυνὴ
δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. 8 οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός,
ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός· 9 καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν
γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα. 10 διὰ τοῦτο ὀφείλει
ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ τοὺς ἀγγέλους.
11 πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς
ἐν κυρίῳ· 12 ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, οὕτως καὶ
ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός, τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ. 13 ἐν
ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶν γυναῖκα ἀκατακάλυπτον
τῷ θεῷ προσεύχεσθαι; 14 οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει ὑμᾶς,
ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστίν, 15 γυνὴ δὲ ἐὰν
κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστίν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδο-
ται αὐτῇ.

16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην
συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ θεοῦ. 17 τοῦτο
δὲ παραγγέλλω, οὐκ ἐπαινῶν ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖσσον ἀλλὰ
εἰς τὸ ἧσσον συνέρχεσθε. 18 πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων
ὑμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν, καὶ
μέρος τι πιστεύω. 19 δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι,
ἵνα καὶ οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν. 20 συνερχο-
μένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστιν κυριακὸν δεῖπνον
φαγεῖν· 21 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον προλαμβάνει ἐν
τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. 22 μὴ γὰρ
οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας
τοῦ θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχον-
τας; τί εἴπω ὑμῖν; ἐπαινῶ ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ.

3. αὐτῆς *L* 4. η ξυρασθω *B*, om *GLTς* 7. ἡ om *Gς* 12. πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς ἐν κ. ς 16. ουδε *BLT*, ἢ οὐδὲ *Gς* η φυσις αυτη *BGLT*, αὐτὴ ἡ φ. *Gς* 19. αὐτῇ om *T* 22. παραγγ. (-λλων *B*) ουκ επαινων *BGLT*, παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ *Gς* 22. 23. κρεῖττον — ἧττον *Gς* 22. ἀλλ' *GLς* 24. ἐν τῇ ἐκκλ. ς 26. και *BL*, om *GLTς* 32. τί ὑμῖν εἴπω *Gς* επαινω υμας *BL*, ἐπαινέσω ὑμᾶς *GLTς*

23 ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ κύριος ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδετο ἔλαβεν ἄρτον, 24 καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασεν καὶ εἶπεν Τοῦτό μου ἐστὶν τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 25 ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὁσάκις ἐὰν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. 26 ὁσάκις γὰρ ἐὰν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρι οὗ ἔλθῃ. 27 ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου. 28 δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· 29 ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα. 30 διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί. 31 εἰ δὲ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα· 32 κρινόμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. 33 ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. 34 εἴ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπά, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

12 1 Περὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοί, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. 2 οἴδατε ὅτι ὅτε ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα ὡς ἂν ἤγεσθε ἀπαγόμενοι. 3 διὸ γνωρίζω ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς ἐν πνεύματι θεοῦ λαλῶν λέγει Ἀνάθεμα Ἰησοῦς, καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριος Ἰησοῦς, εἰ μὴ ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 4 διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσίν, τὸ δ' αὐτὸ πνεῦμα· 5 καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς κύριος· 6 καὶ διαι-

2. *κυριος B, add Ἰησοῦς GLTς* *παρεδίδοτο Gς* 3. *ειπεν BGLT, add Λάβετε, φάγετε ς* 4. *υμων BLT, add κλώμενον Gς* 7. *ει* 8. *εαν BLT, ἂν Gς* 9. *ποτήριον τοῦτο Gς* 10. *ου BGLT, οὗ ἂν ς* *τὸν ἄρτον τοῦτον ς* *η BGLTς, καὶ L* 12. *καὶ αἵματος ς* 12. 13. *ανθρ. εαυτ. BGLς, ἑαυτ. ἄνθρ. LT* 14. *πινων BLT, add ἀναξίως Gς* 15. *σωμα BLT, add τοῦ κυρίου Gς* 17. *δε BGLT, γὰρ Gς* 18. *τοῦ om GLTς* 20. *εἰ δέ τις ς* 22. *διατάξωμαι L in mrg* 24. *οτε BGLT, om GLς* 26. *ιησους BGLT, ἰησοῦν Gς* 27. *κυριος ιησους BGLT, κύριον ἰησοῦν Gς* 28. *δ B, δὲ GLTς*

ρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, καὶ ὁ αὐτὸς θεὸς ὁ ἐνεργῶν ἐστὶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. 7 ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. 8 ᾧ μὲν γὰρ διὰ τοῦ πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, 9 ἑτέρῳ πίστις ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἄλλῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων ἐν τῷ ἑνὶ πνεύματι, 10 ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ προφητεία, ἄλλῳ διακρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ διερμηνεία γλωσσῶν· 11 πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ ἑκάστῳ καθὼς βούλεται. 12 καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστιν καὶ μέλη πολλὰ ἔχει, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος πολλὰ ὄντα ἕν ἐστιν σῶμα, οὕτως καὶ ὁ χριστός· 13 καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ πνεύματι ἡμεῖς πάντες εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι εἴτε ἐλεύθεροι, καὶ πάντες ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. 14 καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά. 15 ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς Ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 16 καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος, οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος. 17 εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; 18 νῦν δὲ ὁ θεὸς ἔθετο τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν. 19 εἰ δὲ ἦν πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; 20 νῦν δὲ πολλὰ μέλη, ἓν δὲ σῶμα. 21 οὐ δύναται δὲ ὁ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί Χρείαν σου οὐκ ἔχω, ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσίν Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· 22 ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν, 23 καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν, καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει, 24 τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν οὐ χρείαν ἔχει. ἀλλὰ ὁ θεὸς συνεκέρασεν τὸ σῶμα,

1. *και ο BT, ο δὲ GLς* *εστι B, ante θεός ς, om GLT*
5. *ετερω BL, add δὲ GLTς* 6. *ενι BLT, αὐτῷ Gς*
7. 8. *ἄλλῳ δὲ προφ., ἄλλῳ δὲ διακρ. πν., ἑτέρῳ δὲ γ. GTς*
8. *ἄλλῳ δὲ ἑρμηνεία (an διερμ. L) γλωσσῶν GLTς, om B*
11. *ἔχει πολλά GTς* 12. *σωματος BLT, add τοῦ ἑνὸς Gς*
15. *εν BLT, εἰς ἓν Gς* 21. *νυν BL, νυνὶ GTς* 23. *παντα BL, τὰ π. GLTς* 24. *πολλα BL, add μὲν GLTς* *δε ο BLT, ὁ GL, δὲ ς* 31. *ἀλλ' ὁ Gς*

τῷ ὑστερουμένῳ τι περισσότερον δούς, 25 ἵνα μὴ ᾖ
σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μερι-
μνῶσιν τὰ μέλη. 26 καὶ εἴ τι πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει
πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ
μέλη. 27 ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους.
28 καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστό-
λους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυ-
νάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήμψεις, κυβερ-
νήσεις, γένη γλωσσῶν. 29 μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες
προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες δυνάμεις;
30 μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσ-
σαις λαλοῦσιν; μὴ πάντες διερμηνεύουσιν;

31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ μείζονα· καὶ ἔτι καθ'
13 ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι. 1 ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν
ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέ-
γονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. 2 καὶ ἐὰν ἔχω προφη-
τείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα και πᾶσαν τὴν γνῶσιν,
κἂν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν ὥστε ὄρη μεθιστάναι, ἀγάπην
δὲ μὴ ἔχω, οὐθέν εἰμι. 3 κἂν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρ-
χοντά μου, καὶ ἂν παραδῶ τὸ σῶμά μου, ἵνα καυχήσομαι,
ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. 4 ἡ ἀγάπη μακρο-
θυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, οὐ περπερεύεται,
οὐ φυσιοῦται, 5 οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ
παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, 6 οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδι-
κίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ, 7 πάντα στέγει, πάντα πι-
στεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. 8 ἀγάπη οὐδέποτε
πίπτει. εἴτε δὲ προφητεία, καταργηθήσεται· εἴτε γλῶσσαι,
παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται. 9 ἐκ μέρους γὰρ

1. *υστερουμενω BL*, *ὑστεροῦντι GTς* *τι περισσοτερον δους B*, *περισσοτέραν δοὺς τιμήν GLTς* 3. *ει τι BL*, *εἴτε GLTς* 4. *μελος B*, *ἓν μέλος GLTς* 8. *επειτα χαρ. BLT*, *εἶτα χαρ. Gς* 13. *μειζονα BLT*, *κρείττονα Gς* 16. *ἀλαλάζων L in mg* *καν BL*, *καὶ ἐὰν GTς* 18. *καν B*, *καὶ ἐὰν GLTς* *μεθιστάνειν GTς* 19. *ουθεν BGLT*, *οὐδέν Gς* *κἂν L* *ψωμιζω Bς* 20. *και αν B*, *καὶ ἐὰν GTς*, *κἂν L* *καυχήσωμαι G*, *καυθήσωμαι GLTς* 22. *ζηλοι BL*, *add ἡ ἀγάπη GLTς* 23. *τὰ GLTς*, *το μη B* 26. *αγαπη B*, *ἡ ἀγ. GLTς* 27. *πιπτει BL*, *ἐκπίπτει GTς* *προφητεῖαι, καταργηθήσονται GLTς* 28. *γνώσεις, καταργηθήσονται L in mg* *γαρ BGLς*, *δὲ T*

*γινώσκομεν καὶ ἐκ μέρους προφητεύομεν· 10 ὅταν δὲ ἔλθῃ
τὸ τέλειον, τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 11 ὅτε ἤμην νή-
πιος, ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην
ὡς νήπιος· ὅτε ἐγενόμην ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου.
12 βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ
πρόσωπον πρὸς πρόσωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ
ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. 13 νυνὶ δὲ μένει πί-
στις ἐλπὶς ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.*

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην· ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικά, 14
*μᾶλλον δὲ ἵνα προφητεύητε. 2 ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ οὐκ
ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ θεῷ· οὐδεὶς γὰρ ἀκούει, πνεύματι
δὲ λαλεῖ μυστήρια· 3 ὁ δὲ προφητεύων ἀνθρώποις λαλεῖ
οἰκοδομὴν καὶ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν. 4 ὁ λαλῶν
γλώσσῃ ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων ἐκκλησίαν οἰ-
κοδομεῖ. 5 θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον
δὲ ἵνα προφητεύητε· μείζων δὲ ὁ προφητεύων ἢ ὁ λαλῶν
γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδο-
μὴν λάβῃ. 6 νῦν δέ, ἀδελφοί, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσ-
σαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω ἢ ἐν
ἀποκαλύψει ἢ ἐν γνώσει ἢ ἐν προφητείᾳ ἢ ἐν διδαχῇ; 7 ὅμως
τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς εἴτε κιθάρα, ἐὰν δια-
στολὴν φθόγγου μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον
ἢ τὸ κιθαριζόμενον; 8 καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ
δῷ, τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον; 9 οὕτως καὶ ὑμεῖς
διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθή-
σεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες. 10 το-
σαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν εἰσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν
ἄφωνον· 11 ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσο-
μαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βάρβαρος.
12 οὕτως καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς
τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα περισσεύητε. 13 διὸ
ὁ λαλῶν γλώσσῃ προσευχέσθω, ἵνα διερμηνεύῃ. 14 ἐὰν*

2. *τελειον BLT, add τότε Gς*   4. *ως νηπιος BLT, ante ἐλάλουν Gς*   *οτε BLT, ὅτε δὲ Gς*   *εγενομην B, γέγονα GLTς*   11. *τῷ θεῷ GTς*   16. *δε ο BLT, γὰρ ὁ Gς*   18. *νυν BL, νυνὶ GTς*   22. *φθογγου B, τοῦ φθ. L, τοῖς φθόγγοις GLTς*   *δω BGL, διδῷ GTς*   27. *εισιν BLT, ἐστιν Gς*   *ουδεν BLT, add αὐτῶν Gς*   31. *διο BGL, διόπερ GTς*   32. *εαν BL, add γὰρ GLTς*

προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ
νοῦς μου ἄκαρπος ἐστίν. 15 τί οὖν ἐστίν; προσεύξομαι τῷ
πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι,
ψαλῶ καὶ τῷ νοΐ. 16 ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῇς τῷ πνεύματι, ὁ ἀνα-
πληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ
εὐχαριστίᾳ; ἐπεὶ τί λέγεις οὐκ οἶδεν· 17 σὺ μὲν γὰρ καλῶς
εὐχαριστεῖς, ἀλλὰ ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. 18 εὐχαριστῶ
τῷ θεῷ, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶ· 19 ἀλλὰ
ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους τῷ νοΐ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ
ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν, ἀλλὰ τῇ
κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶν τέλειοι γίνεσθε. 21 ἐν τῷ
νόμῳ γέγραπται, ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν ἑτέ-
ρων λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ᾽ οὕτως εἰσακούσονταί
μου, λέγει κύριος. 22 ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν
οὐ τοῖς πιστεύουσιν ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις, ἡ δὲ προφητεία οὐ
τοῖς ἀπίστοις ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. 23 ἐὰν οὖν ἔλθῃ ἡ
ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ πάντες λαλῶσιν γλώσσαις,
εἰσέλθωσιν δὲ ἰδιῶται, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; 24 ἐὰν δὲ
πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος ἢ ἰδιώτης,
ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων, 25 τὰ
κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται, καὶ οὕτως πε-
σὼν ἐπὶ πρόσωπον προσκυνήσει τῷ θεῷ, ἀπαγγέλλων ὅτι
ὄντως ὁ θεὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν. 26 τί οὖν ἐστίν, ἀδελφοί;
ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, ἀπο-
κάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς
οἰκοδομὴν γινέσθω. 27 εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο
ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς διερμηνευέτω·

2. et 3. προσεύξωμαι *L in mg* 3. δε *BGLς*, *om T* 4. ψαλω και *BLT*, ψ. δὲ καὶ *Gς* ευλογης *BL*, εὐλογήσῃς *GTς* τω *BGς*, *om LT* 6. επει *B*, ἐπειδὴ *GLTς* 7. ἀλλ᾽ ὁ *GLTς* 8. θεω *BGLT*, θ. μου ς γλωσσαις *BGς*, γλώσσῃ *GLT* λαλω *BLT*, λαλῶν *Gς* ἀλλ᾽ *Gς* 9. τω νοι *BGL*, διὰ τοῦ νοός *GTς* 13. ετερων *BL*, ἑτέροις *GTς* 17. ελθη *BL*, συνέλθῃ *GLTς* 18. παντες λαλωσι γλωσσαις *BL*, λ. γλ. π. *T*, π. γλ. λ. *Gς* 19. ιδιωται *B*, *add* ἢ ἄπιστοι *GLTς* 21. τα *BGLT*, καὶ οὕτω τὰ ς 24. ὁ θεὸς ὄντως *Gς* 25. εκαστος *BL*, *add* ὑμῶν *GTς* 25. 26. αποκαλ. — γλωσσαν *BLT*, γλ. — ἀποκ. *Gς* 27. γενέσθω ς

28 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἑρμηνευτής, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ, ἑαυτῷ δὲ
λαλείτω καὶ τῷ θεῷ. 29 προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτω-
σαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν· 30 ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκα-
λυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. 31 δύνασθε γὰρ καθ'
ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσιν καὶ πάν-
τες παρακαλῶνται. 32 καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις
ὑποτάσσεται· 33 οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ θεός, ἀλλὰ
εἰρήνης. ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, τῶν ἁγίων 34 αἱ
γυναῖκες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· οὐ γὰρ ἐπιτρέπεται
αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν, καθὼς καὶ ὁ νόμος
λέγει. 35 εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους
ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν· αἰσχρὸν γὰρ γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκ-
κλησίᾳ. 36 ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ ἐξῆλθεν ἢ εἰς
ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; 37 εἴ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι
ἢ πνευματικός, γινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, ὅτι κυρίου ἐστὶν
ἐντολή· 38 εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. 39 ὥστε, ἀδελφοί,
ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ λαλεῖν μὴ κωλύετε ἐν γλώσ-
σαις· 40 πάντα δὲ εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.
1 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγ- 15
γελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε, 2 δι'
οὗ καὶ σῴζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέ-
χετε, ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῇ ἐπιστεύσατε. 3 παρέδωκα γὰρ ὑμῖν
ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ
τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν κατὰ τὰς γραφάς, 4 καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ
ὅτι ἐγήγερται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ κατὰ τὰς γραφάς, 5 καὶ ὅτι
ὤφθη Κηφᾷ, εἶτα τοῖς δώδεκα. 6 ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω
πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ πλείονες μένουσιν
ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ ἐκοιμήθησαν. 7 ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν. 8 ἔσχατον δὲ πάντων ὡσπερεὶ
τῷ ἐκτρώματι ὤφθη κἀμοί. 9 ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν

1. *διερμην.* GTς 6. *πνεῦμα* G *in mg* 7. *ἀλλ'* Gς 9. *γυναικες* BL, *add ὑμῶν* GTς *επιτρ.* BGLT, *ἐπιτέτραπται* Gς 10. *ἀλλ'* Gς *ὑποτάσσεσθαι* GTς 12. *γαρ* B, *γάρ ἐστιν* GLTς *γυναικι* BGLT, *γυναιξὶν* ς 12. *ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν* Gς 15. *ἐπιγινωσκ.* GLTς *τοῦ Κυρίου* ς 15. 16. *εστιν εντολη* BL, *εἰσὶν ἐντολαί* Gς, *ἐστίν* T 16. *ἀγνοεῖται* L *αδελφοι* GLTς. *add μου* BL 17. *λαλειν* B, *τὸ λ.* GLTς *μη κωλυετε* BLT, *post γλώσσ.* Gς *εν* BLT, *om* GLς 18. *δὲ om* ς 25. *τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ* Gς 27. *πλειονες* BGLT, *πλείους* Gς 28. *δε* BL, *δὲ καὶ* GTς 29. *ειτα* BGLς, *ἔπειτα* LT

ἀποστόλων, ὃς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ· 10 χάριτι δὲ θεοῦ εἰμὶ ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη, ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα, οὐκ ἐγὼ δέ, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σὺν ἐμοί. 11 εἴτε οὖν ἐγὼ εἴτε ἐκεῖνοι, οὕτως κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπιστεύσατε. 12 εἰ δὲ χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινὲς ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; 13 εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται· 14 εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· 15 εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ θεοῦ, ὅτι ἤγειρεν τὸν χριστόν, ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴ περ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. 16 εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ χριστὸς ἐγήγερται· 17 εἰ δὲ χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν ἐστίν, ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν, 18 ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν χριστῷ ἀπώλοντο. 19 εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἐν χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. 20 νυνὶ δὲ χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. 21 ἐπειδὴ γὰρ δι᾽ ἀνθρώπου θάνατος, καὶ δι᾽ ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. 22 ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτως καὶ ἐν τῷ χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται, 23 ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ χριστός, ἔπειτα οἱ τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 24 εἶτα τὸ τέλος, ὅταν παραδιδοῖ τὴν βασιλείαν τῷ θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. 25 δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρι οὗ θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. 26 ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος. 27 πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ Πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα· 28 ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε αὐτὸς ὁ

4. *ἀλλ' Gς* 5. *συν BL, ἡ σὺν GTς* 7. *οτι BGLς, post νεκρ. T* 8. *τινες ἐν ὑμῖν Gς* 10. *το BLς, καὶ τὸ GLT* 11. *και η BL, δὲ καὶ ἡ GTς* 16. *εστιν BL, om GLTς* 18. *ἐν χριστῷ post ἐσμὲν Gς* 20. *κεκοιμ. BGLT, add ἐγένετο ς* 21. *ὁ θάνατος GTς* 24. *τοῦ om ς* 25. *παραδιδοι BLT, παραδιδῷ L, παραδῷ Gς* 28. *ου BLT, οὗ ἂν Gς* *εχθρους BGLTς, add αὐτοῦ L* 30. *ειπη BL, add ὅτι GLTς* 32. *τοτε BL, add καὶ GLTς*

υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ θεὸς πάντα ἐν πᾶσιν. 29 ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ αὐτῶν; 30 τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; 31 καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν καύχησιν, ἀδελφοί, ἣν ἔχω ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν. 32 εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος; εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. 33 μὴ πλανᾶσθε. Φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. 34 ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ θεοῦ τινὲς ἔχουσιν. πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λαλῶ.

35 Ἀλλὰ ἐρεῖ τις Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; 36 ἄφρων, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ· 37 καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου ἤ τινος τῶν λοιπῶν· 38 ὁ δὲ θεὸς δίδωσιν αὐτῷ σῶμα καθὼς ἠθέλησεν, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων ἴδιον σῶμα. 39 οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ αὐτὴ σάρξ, ἀλλὰ ἄλλη μὲν ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ σὰρξ πτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων. 40 καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλὰ ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. 41 ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δοξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. 42 οὕτως καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν. σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· 43 σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· 44 σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. εἰ ἔστιν σῶμα ψυχικόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν. 45 οὕτως καὶ γέγραπται Ἐγένετο ὁ πρῶτος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν, ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. 46 ἀλλ' οὐ πρῶτον

2. *παντα BL*, τὰ π. *GTς* 4. *αυτων BGLT*, τῶν νεκρῶν *ς* 5. *υμετεραν BGLTς*, ἡμετ. *G* 6. *αδελφοι BL*, *om GTς* 10. *χρηστα BGT*, χρήσθ' *Lς* 12. *λαλω BLT*, λέγω *GLς* 13. ἀλλ' *GLTς* 14. ἄφρον *Gς* 17. αὐτῷ δίδωσι *Gς* 18. *ιδιον BL*, τὸ ἴδιον *GTς* 19. *μεν BGLT*, μὲν σὰρξ *ς* 20. 21. *πτηνων — ιχθυων BLT*, ἰχθ. — πτηνῶν *Gς* 20. *σαρξ alterum BLT*, *om GLς* 22. ἀλλ' *Gς* 29. *ει BGLT*, *om Gς* *εστιν και BGLT*, καὶ ἔστι σῶμα *Gς* 30. *πρωτος BL*, *add* ἄνθρωπος *GLTς*

τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν.
47 ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος
ἐξ οὐρανοῦ. 48 οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί, καὶ
οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι· 49 καὶ κα-
θὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν
εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. 50 τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι
σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται,
οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. 51 ἰδοὺ μυστή-
ριον ὑμῖν λέγω. πάντες οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλ-
λαγησόμεθα, 52 ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ
ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίσει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσον-
ται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. 53 δεῖ γὰρ τὸ
φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο
ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. 54 ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐν-
δύσηται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανα-
σίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, Κατεπόθη ὁ
θάνατος εἰς νῖκος. 55 ποῦ σου, θάνατε, τὸ νῖκος; ποῦ
σου, θάνατε, τὸ κέντρον; 56 τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου ἡ
ἁμαρτία, ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας ὁ νόμος· 57 τῷ δὲ
θεῷ χάρις τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ χριστοῦ. 58 ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἑδραῖοι
γίνεσθε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ κυ-
ρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστιν κενὸς ἐν
κυρίῳ.

16 1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους ὥσπερ διέ-
ταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτως καὶ ὑμεῖς ποιή-
σατε. 2 κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ
τιθέτω θησαυρίζων ὅ τι ἐὰν εὐοδῶται, ἵνα μή, ὅταν ἔλθω,
τότε λογίαι γίνωνται. 3 ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἂν δο-
κιμάσητε, δι' ἐπιστολῶν τούτους πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν
χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλήμ· 4 ἐὰν δὲ ἄξιον ᾖ τοῦ κἀμὲ
πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. 5 ἐλεύσομαι δὲ πρὸς

2. ανθρωπος *BLT*, *add* ὁ κύριος *G*ς 5. φορεσομεν *BGT*ς, -σωμεν *L* 8. κληρονομήσει *L* 9. παντες *prius* *BLT*, *add* μὲν *GL*ς ου κοιμηθ. *BGT*ς, κοιμηθ., οὐ *GL* 10. ἐν ῥοπῇ *L in mg* 11. εγερθησ. *BGT*ς, ἀναστήσ. *L* 17. 18. το νικος που σου θανατε το κεντρον *BLT*, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη (θάνατε *L*), τὸ νῖκος *GL*ς 27. σαββατου *BGLT*, σαββάτων *G*ς 28. εαν *B*, ἂν *GLT*ς 29. αν *BL*, ἐὰν *GT*ς 31. δὲ ᾖ ἄξιον *GT*ς

ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω· Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι, 6 πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν καταμενῶ ἢ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε, οὗ ἐὰν πορεύωμαι. 7 οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω γὰρ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ. 8 ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς· 9 θύρα γάρ μοι ἀνέῳγεν μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί.

10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον κυρίου ἐργάζεται ὡς ἐγώ. 11 μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ἐμέ· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτόν.

12 Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ, πολλὰ παρεκάλεσα αὐτόν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ ἠν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ, ἐλεύσεται δὲ ὅταν εὐκαιρήσῃ.

13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κραταιοῦσθε, 14 πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.

15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἔστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· 16 ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε τοῖς τοιούτοις καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. 17 χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμέτερον ὑστέρημα οὗτοι ἀνεπλήρωσαν· 18 ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιούτους.

19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας. ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκα σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. 20 ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 22 εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν κύριον, ἤτω ἀνάθεμα. μαραναθά. 23 ἡ χάρις

2. *παραμενῶ GLTς* *η B, ἢ καὶ GLTς* 4. *γαρ BGLT, δὲ ς* 5. *επιτρεψη BGLT, -τρέπῃ Gς* 9. *εγω B, κἀγὼ LT, καὶ ἐγὼ Gς* 11. *πρός με GTς* *αυτον B, add μετα τῶν ἀδελφῶν GLTς* 16. *ανδριζεσθε BGLTς, add καὶ L* 22. *Φουρτουν. Gς* 23. *υμετερον BLT, ὑμῶν Gς* *ουτο BGς, αὐτοὶ GLT* 26. *ασπαζονται alterum BGLς, -ζεται LT* 27. *πρισκα BT, Πρίσκιλλα GLς* 31. *κυριον BLT, add ἰησοῦν χριστὸν Gς*

*τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μεθ᾽ ὑμῶν. 24 ἡ ἀγάπη μου μετὰ πάν-
των ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.*

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β

1 1 *Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ
οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ
τῇ Ἀχαΐᾳ.* 2 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.*

3 *Εὐλογητὸς ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ θεὸς πάσης παρακλή-
σεως,* 4 *ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς
τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει διὰ τῆς
παρακλήσεως ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ θεοῦ,* 5 *ὅτι
καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα τοῦ χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕ-
τως διὰ τοῦ χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν.*
6 *εἴτε δὲ θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνερ-
γουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς
πάσχομεν, καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἴτε παρα-
καλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας,*
7 *εἰδότες ὅτι ὡς κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, οὕτως καὶ
τῆς παρακλήσεως.*

8 *Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς*

1. *ιησου BT, add χριστοῦ GLς* 2. *ιησου BLT, add ἀμήν GLς* *προς κορινθιους α B, Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ καὶ Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ καὶ Τιμοθέου ς* *προς κορινθιους β BLT, ἡ πρὸς κορινθίους ἐπιστολὴ δευτέρα G, Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς Κορ. ἐπιστ. δευτέρα ς* 3. *χρ. ιησ. BT, ἰησ. χρ. GLς* 10. 11. *πάσῃ τῇ θλ. usque τοὺς ἐν om B* 14. *δια του BGLT, διὰ ς* 15. *παρακλησεως B, add καὶ σωτηρίας GLTς* 15—18. *της ενεργουμ. — και η ελπις ημων (υμων pr B) βεβ. — παρακλησεως και σωτηριας BGLT et om καὶ σωτηρίας L, eadem sed καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβ. ὑπ. ὑμῶν post* 18. *σωτηρίας positis ς, eadem sed εἴτε παρακλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως (om καὶ σωτηρίας) ante* 15. *τῆς ἐνεργουμ. positis G* 19. *ως BLT, ὥσπερ Gς* 21. *υπερ BGTς, περὶ L*

θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι καθ᾽ ὑπερβολὴν ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν· 9 ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ᾽ ἑαυτοῖς, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς, 10 ὃς ἐκ τηλικούτου θανάτου ἐρρύσατο ἡμᾶς καὶ ῥύσεται, εἰς ὃν ἠλπίκαμεν καὶ ἔτι ῥύσεται, 11 συνυπουργούντων καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἁγιότητι καὶ εἰλικρινείᾳ τοῦ θεοῦ, καὶ οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ ἀλλ᾽ ἐν χάριτι θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. 13 οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν ἀλλ᾽ ἢ ἃ ἀναγινώσκετε. ἐλπίζω δὲ ὅτι ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε 14 καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμὲν καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, ἵνα δευτέραν χαρὰν σχῆτε, 16 καὶ δι᾽ ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. 17 τοῦτο οὖν βουλόμενος μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ᾽ ἐμοὶ τὸ ναὶ ναὶ καὶ τὸ οὒ οὔ; 18 πιστὸς δὲ ὁ θεός, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ναὶ καὶ οὔ. 19 ὁ τοῦ θεοῦ γὰρ υἱὸς Ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι᾽ ἡμῶν κηρυχθείς, δι᾽ ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὔ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν· 20 ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ,

1. γενομ. *BL*, *add* ἡμῖν *GTς* 2. ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύν. *GTς* 3. ἀλλ᾽ *L* 6. και ρυσεται (ῥύεται *Gς*) *BGLTς*, *om L* 7. και ετι *BL*, ὅτι καὶ ἔτι *GLTς*, ὅτι καὶ *L* 11. αγιοτητι *BLT*, ἁπλότητι *Gς* τοῦ *om Gς* και ουκ *B*, οὐκ *GLTς* 14. [ἀλλ᾽] *L* αναγινωσκετε *B*, *add* ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε *GLTς* οτι *BL*, ὅτι καὶ *GTς* 17. ημων *BL*, *om GLTς* 18. 19. προτ. πρ. υμ. ελθ. *BL*, πρὸς ὑμ. ἐ. πρότ. *Gς*, πρότ. ἐλθ. πρ. ὑμ. *T* 19. χαραν *B*, χάριν *GLTς* σχητε *BT*, ἔχητε *GLς* 20. διελθειν *BGLTς*, ἀπελθ. *GL*. 22. βουλομ. *BGL*, βουλευόμ. *GTς* 25. εστιν *BGLT*, ἐγένετο *Gς* 25. 26. ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ *Gς* 26. χριστὸς Ἰησοῦς *T*

ἐν αὐτῷ τὸ ναί· διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ ἀμὴν τῷ θεῷ πρὸς
δόξαν δι' ἡμῶν. 21 ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς χρι-
στὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς θεός, 22 ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς
καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν
ψυχήν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον.
24 οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί
2 ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε· 1 ἔκρινα
δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν.
2 εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ὁ εὐφραίνων με εἰ μὴ ὁ
λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; 3 καὶ ἔγραψα τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλ-
θὼν λύπην σχῶ, ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ
πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. 4 ἐκ
γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ
πολλῶν δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην
ἵνα γνῶτε, ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. 5 εἰ δέ τις λελύ-
πηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλὰ ἀπὸ μέρους (ἵνα μὴ ἐπι-
βαρῶ) πάντας ὑμᾶς. 6 ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη
ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, 7 ὥστε τοὐναντίον ὑμᾶς χαρίσασθαι
καὶ παρακαλέσαι, μή πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ καταποθῇ
ὁ τοιοῦτος. 8 διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγά-
πην· 9 εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν
ὑμῶν, ἢ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 10 ᾧ δέ τι χαρίζεσθε,
κἀγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι'
ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ, 11 ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ
τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦμεν.

12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεῳγμένης ἐν κυρίῳ, 13 οὐκ
ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον
τὸν ἀδελφόν μου, ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς ἐξῆλθον εἰς
Μακεδονίαν. 14 τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύ-
οντι ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ

1. *διο και δι αυτου BL*, *καὶ ἐν αὐτῷ GTς* 2. *et* 3. *ἡμᾶς GLTς*, *υμας B* 4. *ἀραβ. L* 10. *ελθειν BGL*, *ante πρὸς ὑμ. T*, *ante ἐν λύπῃ ς* 11. *τις BLT*, *τίς ἐστιν Gς* 12. *εγραψα BLT*, *add ὑμῖν Gς* 13. *σχω BT*, *ἔχω GLς* 18. *ἀλλ' Gς* 20. *υμας B*, *μᾶλλον ὑμᾶς GLTς* 24. *η B*, *εἰ GLTς* 25. *καὶ ἐγὼ Gς* *ο κεχαρ. ει τι BGLT*, *εἴ τι κεχ.*, *ᾧ ς*

φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παντὶ τόπῳ, 15 ὅτι χριστοῦ εὐωδία
ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις,
16 οἷς μὲν ὀσμὴ ἐκ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὀσμὴ ἐκ
ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; 17 οὐ γάρ ἐσμεν
ὡς οἱ πολλοὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ ὡς
ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ κατέναντι θεοῦ ἐν χριστῷ
λαλοῦμεν.

1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστᾶν; ἢ μὴ χρήζομεν 3
ὥς τινες συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς ἢ ἐξ ὑμῶν; 2 ἡ
ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀν-
θρώπων, 3 φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ χριστοῦ διακο-
νηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν καὶ ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι ἀλλὰ πνεύ-
ματι θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶν λιθίναις ἀλλ' ἐν πλαξὶν
καρδίαις σαρκίναις. 4 πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ
τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν. 5 οὐχ ὅτι ἀφ' ἑαυτῶν ἱκανοί
ἐσμεν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ αὐτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ
τοῦ θεοῦ, 6 ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς δια-
θήκης, οὐ γράμματος ἀλλὰ πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀπο-
κτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ. 7 εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ
θανάτου ἐν γράμματι ἐντετυπωμένη λίθοις ἐγενήθη ἐν δόξῃ,
ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσω-
πον Μωυσέως διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν κα-
ταργουμένην, 8 πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος
ἔσται ἐν δόξῃ; 9 εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα,
πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης δόξῃ.
10 καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέ-
ρει, εἵνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. 11 εἰ γὰρ τὸ κα-
ταργούμενον διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον ἐν δόξῃ.
12 ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα,

3. *ἐκ utrumque om G*ς 5. πολλοι *BGLT*ς, λοιποὶ *G*
ἀλλ' *GLT*ς 6. κατεναντι *BGL*, ἐνώπιον τοῦ *GT*ς 8. συν-
ιστάνειν *GT*ς εἰ μὴ ς 9. ως *BGLT*ς, ὥσπερ *L*
υμων *BLT*, *add* συστατικῶν *G*ς 13. και *B*, *om GLT*ς
14. ἀλλὰ *G*ς 15. καρδιαις *BL*, καρδίας *GT*ς 16. αφ. εαυ-
των *B*, *post* ἐσμεν *G*ς, *post* τι *LT* 17. λογίζεσθαί *L* αυ-
των *BLT*, ἑαυτῶν *G*ς 19. αποκταινει *L*, ἀποκτέννει *T*
21. γραμματι *BLT*, γράμμασιν *GL*ς ἐν λίθοις *G*ς 25. η
διακονια *BGLT*ς, τῇ διακονίᾳ *L* 26. ἐν δόξῃ *G*ς 27. ου
BGLT, οὐδὲ ς 28. εινεκεν *BL*, ἕν. *GLT*ς

13 καὶ οὐ καθάπερ Μωυσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσω-
πον αὐτοῦ πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ
τέλος τοῦ καταργουμένου. 14 ἀλλὰ ἐπωρώθη τὰ νοήματα
αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον ἡμέρας τὸ αὐτὸ κάλυμμα
ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ ἀνακα-
λυπτόμενον ὅτι ἐν χριστῷ καταργεῖται· 15 ἀλλ' ἕως σήμε-
ρον, ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκεται Μωυσῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν
καρδίαν αὐτῶν κεῖται. 16 ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύ-
ριον, περιαιρεῖται τὸ κάλυμμα. 17 ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά
ἐστιν· οὗ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐλευθερία. 18 ἡμεῖς δὲ
πάντες ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δόξαν κυρίου κα-
τοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορφούμεθα ἀπὸ δό-
4 ξης εἰς δόξαν, καθὼς ἀπὸ κυρίου πνεύματος. 1 διὰ τοῦτο,
ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐγ-
κακοῦμεν, 2 ἀλλὰ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης,
μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον
τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιστάνοντες
ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ. 3 εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν,
ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν κεκαλυμμένον, 4 ἐν οἷς ὁ θεὸς
τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς
τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ
χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ 5 (οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κη-
ρύσσομεν ἀλλὰ χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους
ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν), 6 ὅτι ὁ θεὸς ὁ εἰπών Ἐκ σκότους φῶς λάμ-
ψει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς
γνώσεως τῆς δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ χριστοῦ.
7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις
σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ θεοῦ καὶ μὴ
ἐξ ἡμῶν, 8 ἐν παντὶ θλιβόμενοι ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι,
ἀπορούμενοι ἀλλ' οὐκ ἐξαπορούμενοι, 9 διωκόμενοι ἀλλ'

2. ἑαυτοῦ *Gς* 3. ἀλλ' *GLTς* 4. ἡμέρας *om ς* 7. ἂν *om GTς* αναγεινωσκεται *BGTς*, ἀναγινώσκηται *L* 10. κυριου *BLT*, *add* ἐκεῖ *Gς* 13. καθάπερ *GLTς* 14. ἐκκακ. *Gς* 15. ἀλλ' *Gς* 17. συνιστάντες *LT*, συνιστῶντες *Gς* 22. αυγασαι *BGLTς*, καταυγάσαι *L*, *add* αὐτοῖς *ς* 24. Ἰησοῦν χρ. κύρ. *L* 25. διὰ Ἰησοῦ *L in mg* λαμψει *BL*, λαμψαι *GLTς* 27. του θεου *BGTς*, αὐτοῦ *GL* χριστου *BLT*, Ἰησ. χρ. *Gς*

οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι, καταβαλλόμενοι ἀλλ' οὐκ ἀπολλύ-
μενοι, 10 πάντοτε τὴν νέκρωσιν τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι
περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν
φανερωθῇ. 11 ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παρα-
διδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ
ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. 12 ὥστε ὁ θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνερ-
γεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. 13 ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα
τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον Ἐπίστευσα, διὸ ἐλά-
λησα, καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν, 14 εἰδότες
ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς σὺν Ἰησοῦ ἐγερεῖ καὶ
παραστήσει σὺν ὑμῖν. 15 τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ
χάρις πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισ-
σεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. 16 διὸ οὐκ ἐγκακοῦμεν,
ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσω
ἡμῶν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. 17 τὸ γὰρ παραυ-
τίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν
αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν, 18 μὴ σκοπούν-
των ἡμῶν τὰ βλεπόμενα ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα· τὰ γὰρ
βλεπόμενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια. 1 οἴ- 5
δαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους κατα-
λυθῇ, οἰκοδομὴν ἐκ θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον
αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. 2 καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν,
τὸ οἰκτητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιπο-
θοῦντες, 3 εἴ περ καὶ ἐνδυσάμενοι οὐ γυμνοὶ εὑρεθησό-
μεθα. 4 καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει στενάζομεν βαρού-
μενοι, ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι ἀλλ' ἐπενδύσασθαι,
ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. 5 ὁ δὲ κατεργασά-
μενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα
τοῦ πνεύματος. 6 θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες
ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου,
7 διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους· 8 θαρ-
ροῦμεν δὲ καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος
καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν κύριον· 9 διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα,
εἴτε ἐνδημοῦντες εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.

3. *τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ς*   6. *ὁ μὲν θάν. ς*   10. *τον B, τὸν κύριον GLTς*   *συν BLT, διὰ Gς*   13. *ἐκκακ. Gς*   14. 15. *εσω ημων BL, ἔσωθεν GTς*   16. *θλιψεως B,* add *ἡμῶν GLTς*   24. *περ BL, γε GTς*   *ενδυσαμ. BGLς, ἐκδυσ. GT*   **28.** *ο BLT, ὁ καὶ Gς*

10 τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ
βήματος τοῦ χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ δια τοῦ
σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν.
11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου, ἀνθρώπους πεί-
θομεν, θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς
συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. 12 οὐ πάλιν ἑαυτοὺς
συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυχήμα-
τος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχω-
μένους καὶ μὴ ἐν καρδίᾳ. 13 εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, θεῷ·
εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. 14 ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ χριστοῦ
συνέχει ἡμᾶς, 15 κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων
ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ
ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. 16 ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ
τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν
κατὰ σάρκα χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17 ὥστε
εἴ τις ἐν χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ
γέγονεν καινά. 18 τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ τοῦ καταλλά-
ξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ χριστοῦ καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακο-
νίαν τῆς καταλλαγῆς, 19 ὡς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον
καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώ-
ματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλα-
γῆς. 20 ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ θεοῦ
παρακαλοῦντος δι᾽ ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ χριστοῦ, καταλ-
λάγητε τῷ θεῷ. 21 τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν
ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα δικαιοσύνη θεοῦ
6 ἐν αὐτῷ. 1 συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κε-
νὸν τὴν χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς 2 (λέγει γάρ Καιρῷ
δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι·
ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας),
3 μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ
ἡ διακονία, 4 ἀλλ᾽ ἐν παντὶ συνιστάνοντες ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ
διάκονοι, ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις,

2. δια BGLTς, ἴδια L 3. κακον BGLς, φαῦλον T 6. ου γὰρ π. GTς 7. διδ. ημιν B 8. ημῶν GLTς, υμων BL 9. μη εν BL, οὐ GTς 11. εἰ om L 15. ει BL, εἰ δὲ GTς 18. καινα BL, add τὰ πάντα GTς 19. δια ἰησου χριστου Gς 25. τὸν γὰρ μὴ Gς 26. γινώμεθα ῦ 32. συνιστανοντες BG, -στάντες GLT, συνιστῶντες ῦς

ἐν στενοχωρίαις, 5 ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστα-
σίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις· 6 ἐν ἁγνό-
τητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύ-
ματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, 7 ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν
δυνάμει θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν
καὶ ἀριστερῶν, 8 διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας
καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, 9 ὡς ἀγνοούμενοι
καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν,
ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, 10 ὡς λυπούμενοι
ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς
μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ
καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται· 12 οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν,
στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν· 13 τὴν δὲ αὐ-
τὴν ἀντιμισθίαν (ὡς τέκνοις λέγω) πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.
14 μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις· τίς γὰρ μετοχὴ δι-
καιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ, ἢ τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος;
15 τίς δὲ συμφώνησις χριστοῦ πρὸς Βελίαρ, ἢ τίς μερὶς
πιστοῦ μετὰ ἀπίστου; 16 τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ
μετὰ εἰδώλων; ἡμεῖς γὰρ ναὸς θεοῦ ἐσμὲν ζῶντος, καθὼς
εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ
ἔσομαι αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μου λαός. 17 Διὸ
ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε, λέγει κύριος,
καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς, 18 καὶ
ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ
θυγατέρας, λέγει κύριος παντοκράτωρ. 1 ταύτας οὖν ἔχον- 7
τες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ
παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιω-
σύνην ἐν φόβῳ θεοῦ.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθεί-
ραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν. 3 πρὸς κατάκρισιν οὐ
λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ
συναποθανεῖν καὶ συνζῆν. 4 πολλή μοι παρρησία πρὸς
ὑμᾶς, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ

17. *η τις BGLT*, τίς δὲ *Gς*   18. χριστῷ *Gς*   βελιαρ *BGT*, βελίαλ *GLς*   19. πιστῷ *GLTς*   20. ημεις — εσμεν *BL*, ὑμεῖς — ἐστὲ *GLTς*   22. μου *BL*, μοι *GTς*   23. ἐξέλθετε *Gς*   31. ου *BL*, *ante* πρὸς κατ. *GTς*   32. ἐστὲ *om B*

παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. 5 καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν οὐδεμίαν ἔσχεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. 6 ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου· 7 οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. 8 ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι· εἰ δὲ καὶ μετεμελόμην, βλέπω ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη εἰ καὶ πρὸς ὥραν ἐλύπησεν ὑμᾶς, 9 νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν· ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν. 10 ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον ἐργάζεται, ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται. 11 ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι πόσην κατειργάσατο ὑμῖν σπουδήν· ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλὰ ἐκδίκησιν. ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι ἐν τῷ πράγματι.

12 ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ ἕνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, ἀλλ' οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλὰ ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, 13 διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα· ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ἡμῶν περισσοτέρως μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν, 14 ὅτι, εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην, ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις ὑμῶν ἐπὶ Τίτου ἀλήθεια ἐγενήθη, 15 καὶ

3. *εσχεν (ἔσχηκεν GTς) ανεσιν BGLTς, ἄνεσιν ἔσχηκεν L* 10. *δε B, om GLTς* 11. *βλεπω BL, add γὰρ GLTς. βλέπων ὅτι ἡ L ex coniect.* 15. *εργαζεται BLT, κατεργ. Gς* 17. *λυπηθηναι BL, add ὑμᾶς GTς* *υμιν BGLTς, ἐν ὑμῖν L* 19. *ἀλλ' ἐκδίκ. Gς* 20. *εν BGLς, om LT* 21. *et* 22. *εἵνεκεν GTς* 22. *ἀλλ' om GLTς* 22. *αλλα (ἀλλ' L) ενεκεν BL, ἀλλ' εἵν. GTς* 23. *ημων — υμων BGLT, ἡμῶν — ὑμῶν Gς, ἡμῶν — ἡμῶν L* 24. *δε BLT, post περισσοτ. Gς* 25. *ημων BLT, ὑμῶν Gς* 28. *παντα BGLTς, πάντοτε L* *υμιν BGLTς, ante ἐν ἀληθ. L* 29. *υμων B, ὑμ. ἡ LT, ἡμῶν ἡ Gς*

*τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν ἀναμιμνη-
σκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν, ὡς μετὰ φόβου καὶ
τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.* 16 *χαίρω, ὅτι ἐν παντὶ θαρρῶ
ἐν ὑμῖν.*

1 *Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ* 8
τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας, 2 *ὅτι ἐν*
*πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν καὶ ἡ
κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸ πλοῦτος
τῆς ἁπλότητος αὐτῶν,* 3 *ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ
παρὰ δύναμιν, αὐθαίρετοι,* 4 *μετὰ πολλῆς παρακλήσεως
δεόμενοι ἡμῶν τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακονίας
τῆς εἰς τοὺς ἁγίους,* 5 *καὶ οὐ καθὼς ἠλπίκαμεν, ἀλλ' ἑαυ-
τοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος
θεοῦ,* 6 *εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς ἐνήρ-
ξατο, οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.*
7 *ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε, πίστει καὶ λόγῳ καὶ
γνώσει καὶ πάσῃ σπουδῇ καὶ τῇ ἐξ ἡμῶν ἐν ὑμῖν ἀγάπῃ, ἵνα
καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.* 8 *οὐ κατ' ἐπιταγὴν
λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας
ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων* 9 *(γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ
κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσεν πλούσιος ὤν,
ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε),* 10 *καὶ γνώμην
ἐν τούτῳ δίδωμι. τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μό-
νον τὸ ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι·*
11 *νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε, ὅπως καθάπερ ἡ
προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτως καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.*
12 *εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ, εὐπρόσ-
δεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει.* 13 *οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις,
ὑμῖν θλῖψις, ἀλλ' ἐξ ἰσότητος· ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν
περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα,* 14 *ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων
περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται
ἰσότης,* 15 *καθὼς γέγραπται Ὁ τὸ πολὺ οὐκ ἐπλεόνασεν,
καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν.*

3. *χαιρω BGLT, χ. οὖν* ς 8. *εἰς τὸν πλοῦτον G*ς 10. *παρα BLT, ὑπὲρ G*ς 12. *αγιους BGLT, add δέξασθαι ἡμᾶς* ς *ἠλπίσαμεν GLT*ς 14. *προενήρξατο GLT*ς 17. *εξ ημων εν υμιν B, ἐξ ὑμ. ἐν ἡμ. GLT*ς 21. *ιησου B, add χριστοῦ GLT*ς 27. *εχη BLT, ἔ. τις G*ς 29. *υμιν BL, add δὲ GT*ς

16 *Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν
ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου, 17 ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν
ἐδέξατο, σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων αὐθαίρετος ἐξῆλθεν
πρὸς ὑμᾶς. 18 συνεπέμψαμεν δὲ μετ᾽ αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν, οὗ
ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν 19 (οὐ
μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συν-
έκδημος ἡμῶν ἐν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ᾽ ἡμῶν
πρὸς τὴν τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν ἡμῶν), 20 στελ-
λόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι
ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ᾽ ἡμῶν· 21 προνοοῦμεν γὰρ καλὰ
οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.
22 συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμά-
σαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ
σπουδαιότερον πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. 23 εἴτε ὑπὲρ
Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ
ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα χριστοῦ. 24 τὴν οὖν
ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν
εἰς αὐτοὺς ἐνδεικνύμενοι εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.*

9 1 *Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους πε-
ρισσόν ἐμοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν· 2 οἶδα γὰρ τὴν προθυ-
μίαν ὑμῶν ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα
παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι, καὶ τὸ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισεν
τοὺς πλείονας· 3 ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ καύ-
χημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ, ἵνα
καθὼς ἔλεγον παρεσκευασμένοι ἦτε, 4 μή πως, ἐὰν ἔλθω-
σιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευά-
στους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς) ἐν
τῇ ὑποστάσει ταύτῃ. 5 ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακα-
λέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν πρὸς ὑμᾶς καὶ προ-
καταρτίσωσιν τὴν προεπηγγελμένην εὐλογίαν ὑμῶν ταύτην
ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.*

1. *δοντι G in mg* 7. *εν BGLT, σὺν Gς* 8. *του BL, αὐτοῦ τοῦ GTς* *προθυμ. ὑμῶν ς* 10. *προνοουμεν γαρ BGLT, προνοούμενοι Gς* 14. *πεποιθησει GLTς, add δε B* 18. *ενδεικνυμενοι BLT, ἐνδείξασθε G et add καὶ ς* 20. *μοι GLTς* 22. *το B, ὁ GLTς* *υμων BL, ἐξ ὑμῶν GTς* 25. *ἐὰν GLTς, om B* 28. *ταυτη BGLT, add τῆς καυχήσεως ς* 29. *προς BL, εἰς GTς* 30. *προκατηγγ. ς et G in mg* 31. *ὥσπερ πλεον. ς*

6 τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως φειδομένως καὶ θερίσει,
καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.
7 ἕκαστος καθὼς προήρηται τῇ καρδίᾳ, μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ
ἀνάγκης. ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ θεός. 8 δυνατεῖ δὲ
ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ
πάντοτε πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες περισσεύητε εἰς πᾶν ἔρ-
γον ἀγαθόν, 9 καθὼς γέγραπται Ἐσκόρπισεν, ἔδωκεν τοῖς
πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. 10 ὁ δὲ
ἐπιχορηγῶν σπόρον τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν χο-
ρηγήσει καὶ πληθυνεῖ τὸν σπόρον ὑμῶν καὶ αὐξήσει τὰ γε-
νήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν. 11 ἐν παντὶ πλουτιζόμενοι
εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαρι-
στίαν θεοῦ 12 (ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ
μόνον ἐστὶν προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων,
ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ χριστῷ),
13 καὶ διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες
τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγ-
γέλιον τοῦ χριστοῦ καὶ ἁπλότητι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς
καὶ εἰς πάντας, 14 καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιπο-
θούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ'
ὑμῖν. 15 χάρις τῷ θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

1 *Αὐτὸς* δὲ ἐγὼ *Παῦλος* παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πραΰ- 10
τητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν
ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ δι' ὑμᾶς· 2 δέομαι δὲ
τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆ-
σαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περι-
πατοῦντας. 3 ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες οὐ κατὰ σάρκα
στρατευόμεθα 4 (τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρ-
κικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων).
5 λογισμοὺς καθαιροῦντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ
τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα
εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ χριστοῦ, 6 καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκ-
δικῆσαι πᾶσαν παρακοήν. ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή,

3. προαιρεῖται *GTς* 4. δυνατει *BL*, δυνατὸς *GTς* 9. σπορον *BL*, σπέρμα *GLTς* 9. 10. χορηγήσαι καὶ πληθύναι *ς* 10. αὐξήσαι τὰ γεννήμ. *ς* 13. θεου *B*, θεῷ *L*, τῷ θεῷ *GLTς* 15. χριστω *B*, θεῷ *GLTς* 16. και *B*, *om GLTς* 21. χαρις *BLT*, *add* δὲ *Gς* 22. πραότητ. *Gς* 24. δι *B*, εις *GLTς*

7 τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε. εἴ τις δοκεῖ πεποιθέναι ἑαυτῷ
χριστοῦ εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ, ὅτι κα-
θὼς αὐτὸς χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς. 8 ἐάν γὰρ περισσό-
τερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔδωκεν
ὁ κύριος εἰς οἰκοδομὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ
αἰσχυνθήσομαι, 9 ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ
τῶν ἐπιστολῶν. 10 ὅτι Αἵ ἐπιστολαὶ μέν φασιν βαρεῖαι
καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος ἀσθενὴς καὶ ὁ
λόγος ἐξουθενημένος. 11 τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι,
οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ
παρόντες τῷ ἔργῳ. 12 οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγ-
κρῖναι ἑαυτούς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων. ἀλλὰ αὐ-
τοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες καὶ συγκρίνοντες ἑαυτους
ἑαυτοῖς οὐ συνιᾶσιν· 13 ἡμεῖς δὲ οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα καυχη-
σόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος, οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν
ὁ θεὸς μέτρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑμῶν 14 (ὡς γὰρ μὴ
ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς; ἄχρι γὰρ
καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ), 15 οὐκ
εἰς τὰ ἄμετρα καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ
ἔχοντες αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑμῶν ἐν ὑμῖν μεγαλυν-
θῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν, 16 εἰς τὰ
ὑπερέκεινα ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι
εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. 17 ὁ δὲ καυχώμενος ἐν κυρίῳ
καυχάσθω· 18 οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστάνων, ἐκεῖνός ἐστιν
δόκιμος, ἀλλὰ ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.

11 1 Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης. ἀλλὰ
καὶ ἀνέχεσθέ μου. 2 ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσά-
μην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι τῷ
χριστῷ, 3 φοβοῦμαι δὲ μή πως, ὡς ὁ ὄφις ἐξηπάτησεν Εὕαν
ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπὸ

1. δοκει πεποιθεναι *B*, πέποιθεν *GLTς* 2. εφ *B*, ἀφ' *GLTς* 3. ημεις *BGLT*, add Χριστοῦ ς γαρ *BL*, τε γὰρ *LT*, τε γὰρ καὶ *Gς* 5. κυριος *BLT*, add ἡμῖν *Gς* 7. αἵ μὲν ἐπιστ. *GTς* φασιν *BL*, φησίν *GTς* 9. ἐξουδεν. *L* 11. τολμῶμεν *GLTς*, τολμω *B* 14. συνιασιν *BL*, συνιοῦσιν *GTς* ουκ *BLT*, οὐχὶ *Gς* 16. ως γαρ μη *BL*, οὐ γὰρ ὡς μὴ *GTς* 24. συνιστανων *BGLT*, συνιστῶν *Gς* 25. ἀλλ' *Gς* 26. ἠνείχεσθέ ς τι *BLTς*, om *G* αφροσυνης *BLT*, τῆς ἀφρ. ς, τῇ ἀφροσύνῃ *G* 29. Εὔαν ἐξηπάτ. *Gς* 30. αυτου *BL*, add οὕτως *GTς*

τῆς απλότητος καὶ τῆς ἁγνότητος τῆς εἰς τὸν χριστόν. 4 εἰ
μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει, ὃν οὐκ ἐκη-
ρύξαμεν, ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε, ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ
εὐαγγέλιον ἕτερον, ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἀνέχεσθε· 5 λο-
γίζομαι δὲ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων.
6 εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ᾽ οὐ τῇ γνώσει, ἀλλ᾽ ἐν
παντὶ φανερώσαντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. 7 ἢ ἁμαρτίαν ἐποί-
ησα ἐμαυτὸν ταπεινῶν, ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι δωρεὰν
τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν; 8 ἄλλας ἐκ-
κλησίας ἐσύλησα λαβὼν ὀψώνιον πρὸς τὴν ὑμῶν διακο-
νίαν, καὶ παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς οὐ κατενάρκησα
οὐθενός 9 (τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελ-
φοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας), καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ἐμαυ-
τὸν ὑμῖν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. 10 ἔστιν ἀλήθεια χριστοῦ
ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ φραγήσεται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς
κλίμασιν τῆς Ἀχαΐας. 11 διὰ τί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς;
ὁ θεὸς οἶδεν. 12 ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν
ἀφορμὴν τῶν θελόντων ἀφορμήν, ἵνα, ἐν ᾧ καυχῶνται,
εὑρεθῶσιν καθὼς καὶ ἡμεῖς. 13 οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπό-
στολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους
χριστοῦ. 14 καὶ οὐ θαῦμα· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχη-
ματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός· 15 οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διά-
κονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης,
ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

16 Πάλιν λέγω· μή τίς με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ
μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι
καυχήσωμαι. 17 ὃ λαλῶ, οὐ κατὰ κύριον λαλῶ, ἀλλ᾽ ὡς ἐν
ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. 18 ἐπεὶ
πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι.
19 ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες·
20 ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει,
εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις εἰς πρόσωπον ὑμᾶς
δέρει. 21 κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήκαμεν·

1. και της αγνοτητος *BL*, om *GTς* 4. ανεχεσθε *BL*, ἀνεί-χεσθε *GT*, ἠνείχ. ς 5. δε *BL*, γὰρ *Gς* 7. φανερωθέντες *Gς* 12. οὐδενός *Gς* 13. 14. ὑμῖν ἐμαυτὸν *GTς* 15. ὅτι om *B* 21. θαυμαστόν *Gς* 26. μικρόν τι κἀγὼ ς 27. λαλω alterum *BLT*, ante κατὰ κ. *Gς* 32. ὑμᾶς εἰς πρόσωπον *Gς* 33. ἠσθενήσαμεν *GTς*

ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω) τολμῶ κἀγώ. 22 *Ἑβραῖοί εἰσιν; κἀγώ. Ἰσραηλῖταί εἰσιν; κἀγώ. σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; κἀγώ.* 23 *διάκονοι χριστοῦ εἰσίν; (παραφρονῶν λαλῶ) ὑπερεγώ, ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν θανάτοις πολλάκις* 24 *(ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσεράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον,* 25 *τρὶς ἐραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα),* 26 *ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις,* 27 *κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις πολλάκις, ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι.* 28 *χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ ἐπίστασίς μοι ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.* 29 *τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;* 30 *εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας καυχήσομαι.* 31 *ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.* 32 *ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν πόλιν Δαμασκηνῶν πιάσαι με,* 33 *καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας*
12 *αὐτοῦ.* 1 *καυχᾶσθαι δεῖ, οὐ συμφέρον μέν, ἐλεύσομαι δὲ καὶ εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις κυρίου.* 2 *οἶδα ἄνθρωπον ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων (εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς σώματος οὐκ οἶδα, ὁ θεὸς οἶδεν) ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ.* 3 *καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον (εἴτε ἐν σώματι εἴτε χωρὶς τοῦ σώματος ὁ θεὸς οἶδεν),* 4 *ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.* 5 *ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι, ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι,*

4. 5. *εν φυλακαις περισσοτερως BL, post ὑπερβαλλόντως GTς* 6. *τεσσερ. LT, τεσσαρ. Gς* 7. *ἐῤῥαβδ. Gς* 12. *ἐν κόπῳ Gς* 14. *επιστασις μοι BL, ἐπισύστασίς μου GTς* 17. *ασθενειας B, add μου GLTς* 18. *ιησου BLT, ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ Gς* 21. *Δαμασκ. πόλιν GTς* *με BLT, add θέλων Gς* 23. *δει BGL, δὴ GTς* *συμφερον μεν BL, συμφέρει μοι GTς* 23. 24. *δε και BL, γὰρ GTς* 26. *εκτος BL, add τοῦ GTς* 28. *χωρις BL, ἐκτὸς GTς* *σωματος BL, add οὐκ οἶδα GTς*

εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις 6 *(ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με ἢ ἀκούει ἐξ ἐμοῦ)* 7 *καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων. διὸ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατανᾶ, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.* 8 *ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ᾽ ἐμοῦ.* 9 *καὶ εἴρηκέν μοι Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελεῖται. ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ.* 10 *διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς καὶ στενοχωρίαις, ὑπὲρ χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι.*

11 *Γέγονα ἄφρων· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ᾽ ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γάρ τι ὑστέρησα τῶν ὑπερλίαν ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.* 12 *τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ δυνάμεσιν.* 13 *τί γάρ ἐστιν ὃ ἡσσώθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.* 14 *ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω· οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν θησαυρίζειν, ἀλλ᾽ οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.* 15 *ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, εἰ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν ἧσσον ἀγαπῶμαι.*

16 *Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς· ἀλλὰ ὑπάρχων πανοῦργος δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον.* 17 *μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι᾽ αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;* 18 *παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μή τι ἐπλεονέκτη-*

1. *ασθενειαις BL, add μου GTς* 3. *ακουει BL, add τι GTς*
4. *διο BL, om GTς* 5. *σατᾶν Gς* 6. *ινα μη υπεραιρ. BGLTς, om L* *υπερ BGLTς, καὶ ὑπὲρ L* 8. *δυναμις BLT, add μου Gς* *τελειοῦται Gς* 10. *μου om B*
12. *καὶ B, ἐν GLTς* 14. *αφρων BGLT, add καυχώμενος ς*
15. *τι B, om GLTς* 17. 18. *σημειοις τε B, ἐν σημ. Gς, σημ. LT* 19. *ἡττήθητε GTς* 21. *τοῦτο om ς* 22. *καταναρκ. BLT, add ὑμῶν Gς* *ἀλλ᾽ Gς* 25. *ει BL, εἰ καὶ GTς*
26. *ἧττον GTς* 27. *ἀλλ᾽ Gς*

*σεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν;
οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσιν;*
19 *Πάλαι δοκεῖτε, ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα. κατέναντι
θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν, τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ
τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.* 20 *φοβοῦμαι γὰρ μή πως ἐλθὼν οὐχ
οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε,
μή πως ἔρις ζῆλος θυμοὶ ἐριθεῖαι καταλαλιαὶ ψιθυρισμοὶ
φυσιώσεις ἀκαταστασίαι.* 21 *μὴ πάλιν ἐλθόντος μου τα-
πεινώσει με ὁ θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς
τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκα-*
13 *θαρσίᾳ καὶ πορνείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν;* 1 *τρίτον τοῦτο
ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν
σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.* 2 *προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς
παρὼν τὸ δεύτερον καὶ ἀπὼν νῦν, τοῖς προημαρτηκόσιν καὶ
τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν οὐ φείσο-
μαι.* 3 *ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χρι-
στοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν* 4 *(καὶ
γὰρ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως θεοῦ·
καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ ζήσομεν σὺν
αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ),* 5 *ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν
τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε· ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυ-
τούς, ὅτι Ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν; εἰ μή τι ἀδόκιμοί ἐστε.*
6 *ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.*
7 *εὐχόμεθα δὲ πρὸς τὸν θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μη-
δέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ
καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.* 8 *οὐ γὰρ δυνά-
μεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.*
9 *χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ
ἦτε· τοῦτο καὶ εὐχόμεθα τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.* 10 *διὰ
τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσω-*

3. *παλαι BLT, Πάλιν Gς* *κατεναντι BGLT, κατενώπιον Gς* 4. *θεου BLT, τοῦ θ. Gς* 7. *ἔρεις, ζῆλοι Gς* 8. 9. *ελθοντος μου ταπεινωσει* (-*ση L in mg*) *με BLT, ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ς et add με G* 14. *νυν BGLT, add γράφω ς* 18. *γαρ BL, add εἰ GLTς* 19. *ημεις BGLT, καὶ ἡμεῖς ς εν BLT, σὺν GLς* *ζησόμεθα Gς* 20. *θεου B, add εἰς ὑμᾶς GLTς* 22. *ιησ. χρ. B(?)GLς, χρ. Ἰησ. LT* *υμιν BLT add ἐστίν GLς* 24. *ευχομεθα BGLT, εὔχομαι Gς* 27. *ἀλλὰ T* 29. *τοῦτο δὲ καὶ Gς*

*μαι κατὰ τὴν ἐξουσίαν, ἣν ὁ κύριος ἔδωκέν μοι εἰς οἰκοδο-
μὴν καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.*

11 *Λοιπόν, ἀδελφοί, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακα-
λεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς ἀγά-
πης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.* 12 *ἀσπάσασθε ἀλλήλους
ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.*

13 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ θεοῦ
καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

1 *Παῦλος ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων οὐδὲ δι' ἀν-* 1
*θρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ πατρὸς τοῦ
ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,* 2 *καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελ-
φοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας.* 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰ-
ρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ,*
4 *τοῦ δόντος ἑαυτὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέ-
ληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ κατὰ τὸ
θέλημα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,* 5 *ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς
αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.*

6 *Θαυμάζω ὅτι οὕτως ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ
καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον,*
7 *ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς
καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ.* 8 *ἀλλὰ
κἂν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ ὑμῖν εὐαγγελίζηται
παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.* 9 *ὡς προει-
ρήκαμεν καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται
παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.* 10 *ἄρτι γὰρ ἀνθρώ-*

1. *ἔδωκέν μοι ὁ κύριος GTς* 6. *ἐν φιλήματι ἁγίῳ L in mg* 7. *ιησου B, add χριστοῦ GLTς* 8. *υμων BGLT, add ἀμήν ς* *προς κορινθιους β B, Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ ς* *προς γαλατας BLT, Παύλου ἐπιστολὴ πρ. γαλ. G, Π. τοῦ ἀποστόλου ἡ πρ. Γαλ. ἐπιστολή ς* 14. *περὶ GLT, υπερ B ς* 15. *αιωνος του ενεστ. BL, ενεστ. αἰ. GTς* 22. *καὶ ἐὰν GLTς* *υμιν ευαγγελιζ. B, εὐαγγελίζ. ὑ. GLTς, εὐαγγελλίσηται ὑ. L*

πους πείθω, ἢ τὸν θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ
ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.
• 11 *Γνωρίζω γὰρ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγ-*
γελισθὲν ὑπ᾽ ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστιν κατὰ ἄνθρωπον· 12 *οὐδὲ*
γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην,
ἀλλὰ δι᾽ ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ χριστοῦ. 13 *ἠκούσατε γὰρ*
τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ᾽
ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ καὶ ἐπόρθουν
αὐτήν, 14 *καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς*
συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρ-
χων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. 15 *ὅτε δὲ εὐδόκησεν*
ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς
χάριτος αὐτοῦ 16 *ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί,*
ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσ-
ανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι, 17 *οὐδὲ ἀπῆλθον εἰς Ἱεροσό-*
λυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλα ἀπῆλθον εἰς
Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. 18 *ἔπειτα*
μετὰ ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἱστορῆσαι Κηφᾶν,
καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε· 19 *ἕτερον δὲ*
τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ
κυρίου. 20 *ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ὅτι*
οὐ ψεύδομαι. 21 *ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας*
καὶ τῆς Κιλικίας. 22 *ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ*
ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν χριστῷ, 23 *μόνον δὲ*
ἀκούοντες ἦσαν, ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτὲ νῦν εὐαγγελίζε-
ται τὴν πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει, 24 *καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ*
2 *τὸν θεόν.* 1 *ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην*
εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον·
2 *ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ*
εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κατ᾽ ἰδίαν δὲ τοῖς
δοκοῦσιν, μή πως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον. 3 *ἀλλ᾽ οὐδὲ*
Τίτος σὺν ἐμοὶ Ἕλλην ὢν ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι· 4 *διὰ*
δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον
κατασκοπῆσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν, ἣν ἔχομεν ἐν χριστῷ

1. ει *BLT*, εἰ γὰρ *Gς* 3. γαρ *BGTς*, δὲ *GL* 5. ουτε *BGTς*, οὐδὲ *L* 11. ευδοκησεν *BLT*, add ὁ θεὸς *GLς* 12. αφωρισας *B* 15. ἀνῆλθον *Gς* 16. ἀλλ᾽ *Gς* 18. κηφαν *BGLT*, πέτρον *Gς* 32. συν *B*, ὁ σὺν *GLTς*

Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσουσιν, 5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνῃ πρὸς ὑμᾶς. 6 ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι (ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐδέν μοι διαφέρει· πρόσωπον θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει) ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο, 7 ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς 8 (ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησεν καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη), 9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· 10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. 11 ὅτε δὲ ἦλθεν Κηφᾶς εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. 12 πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθεν, ὑπέστελλεν καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς, 13 καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει. 14 ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Κηφᾷ ἔμπροσθεν πάντων Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς καὶ οὐχὶ Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;

15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί· 16 εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Ἰησοῦν χριστὸν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σάρξ. 17 εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν χριστῷ εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἄρα χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο· 18 εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα

1. καταδουλώσωνται *Gς* 2. διαμένῃ *L in mg* 9. και εμοι *BGς*, κἀμοὶ *LT* 10. πέτρος καὶ ἰάκωβος *G in mg* 12. ημεις *BLTς*, *add* μὲν *GL* 14. κηφας *BGLT*, πέτρος *Gς* 17. ηλθεν *BL*, ἦλθον *GTς* 19. οι *B*, καὶ οἱ *GLTς* 21. κηφα *BGLT*, πέτρῳ *Gς* 23. ουχι *B*, οὐχ *LT*, οὐκ *Gς* ζῃς *BGL*, *ante* καὶ οὐχ *GTς* πως *BGL*, τί *Tς* 25. δὲ *om ς* 26. χριστου ιησου *B*, Ἰησ. χρ. *GLTς* 27. ιησουν χριστον *BL*, χρ. Ἰησ. *GLTς* 28. χριστοῦ *om T* οτι *BGL*, διότι *GTς* οὐ δικαιωθ. ἐξ. ἐργ. ν. *ς*

πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν συνιστάνω. 19 ἐγὼ
γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα θεῷ ζήσω. 20 χριστῷ
συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ χριστός·
ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ θεοῦ καὶ χρι-
στοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ
ἐμοῦ. 21 οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νό-
μου δικαιοσύνη, ἄρα χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.
3 1 Ὦ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανεν, οἷς κατ'
ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς χριστὸς προεγράφη ἐσταυρωμένος; 2 τοῦ-
το μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα
ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; 3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρ-
ξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε; 4 τοσαῦτα ἐπά-
θετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ. 5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ
πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ
ἀκοῆς πίστεως; 6 καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσεν τῷ θεῷ, καὶ
ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. 7 γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ
ἐκ πίστεως, οὗτοι υἱοί εἰσιν Ἀβραάμ. 8 προϊδοῦσα δὲ ἡ
γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ θεός, προευηγγε-
λίσατο τῷ Ἀβραὰμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ
ἔθνη. 9 ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ
Ἀβραάμ. 10 ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσίν, ὑπὸ κατάραν
εἰσίν. γέγραπται γὰρ ὅτι ἐπικατάρατος πᾶς, ὃς οὐκ ἐμμέ-
νει ἐν πᾶσιν τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου,
τοῦ ποιῆσαι αὐτά. 11 ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται
παρὰ τῷ θεῷ δῆλον, ὅτι Ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· 12 ὁ
δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ ζήσε-
ται ἐν αὐτοῖς. 13 χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας
τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα, ὅτι γέγραπται
Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου, 14 ἵνα εἰς τὰ
ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Ἰησοῦ χριστῷ, ἵνα
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

15 Ἀδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου
κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται.

1. συνίστημι ς   4. θεου και χριστου BL, υἱοῦ τοῦ θεοῦ GTς
8. εβασκανεν BGLT, add τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι ς
9. προεγραφη BL, add ἐν ὑμῖν GTς   17. υιοι εισιν BL, εἰ-
σιν υἱοί GLTς   19. εὐλογηθήσονται ς   22. ὅτι om ς
26. αυτα BGLT, add ἄνθρωπος ς   28. οτι γεγρ. BGLT,
γέγρ. γὰρ Gς   30. χριστῷ Ἰησ. GLTς

16 τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρ-
ματι αὐτοῦ. οὐ λέγει Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν,
ἀλλὰ ὡς ἐφ' ἑνὸς Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν χριστός.
17 τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ θεοῦ
ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς νόμος οὐκ
ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. 18 εἰ γὰρ ἐκ
νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ
δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ θεός. 19 τί οὖν ὁ νόμος; τῶν
παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις ἂν ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ
ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. 20 ὁ
δὲ μεσίτης ἑνὸς οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ θεὸς εἷς ἐστίν· 21 ὁ οὖν
νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν; μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη
νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἐν νόμῳ ἂν ἦν ἡ
δικαιοσύνη· 22 ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ
ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ χριστοῦ δοθῇ
τοῖς πιστεύουσιν. 23 πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ
νόμον ἐφρουρούμεθα συγκλειόμενοι εἰς τὴν μέλλουσαν πί-
στιν ἀποκαλυφθῆναι. 24 ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν
ἐγένετο εἰς χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν· 25 ἐλθού-
σης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 26 πάν-
τες γὰρ υἱοὶ θεοῦ ἐστὲ διὰ τῆς πίστεως ἐν χριστῷ Ἰησοῦ·
27 ὅσοι γὰρ εἰς χριστὸν ἐβαπτίσθητε, χριστὸν ἐνεδύσασθε.
28 οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύ-
θερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς
ἐστὲ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. 29 εἰ δὲ ὑμεῖς χριστοῦ, ἄρα τοῦ
Ἀβραὰμ σπέρματός ἐστε, κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.

1 Λέγω δέ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός 4
ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὤν, 2 ἀλλὰ
ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶν καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας
τῆς τοῦ πατρός. 3 οὕτως καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ
τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι· 4 ὅτε δὲ ἦλθεν

1. ερρηθησαν *BGς*, ἐρρέθ. *GLT* 3. ἀλλ' *GLTς* 4. θεου *BLT*, *add* εἰς χριστὸν *Gς* 5. ἔτη *ante* τετρακ. *ς* 9. προσετεθη *BLTς*, ἐτέθη *G* αν *B*, οὗ *GLTς* 12. επαγγελιων *BL*, *add* τοῦ θεοῦ *GLTς* 13. εν νομω *B*, ἐκ νόμου *GLTς* ἂν *post* ὄντως *Gς* 14. ὑφ' ἁμαρτ. *L* 17. συγκλειομενοι *BGL*, συγκεκλεισμένοι *GTς* 19. εγενετο *B*, γέγονεν *GLTς*
26. κατ *BLT*, καὶ κατ' *Gς* 30. της του *B*, τοῦ *GLTς*

τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον, 5 ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. 6 ὅτι δέ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν τὸ πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον Ἀββᾶ ὁ πατήρ. 7 ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλὰ υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ θεοῦ.

8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσιν θεοῖς· 9 νῦν δὲ γνόντες θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεῦσαι θέλετε; 10 ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἐνιαυτούς. 11 φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. 12 γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε· 13 οἴδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, 14 καὶ τὸν πειρασμὸν ὑμῶν ἐν τῇ σαρκί μου· οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλὰ ὡς ἄγγελον θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς χριστὸν Ἰησοῦν. 15 ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἐδώκατέ μοι. 16 ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν; 17 ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ἡμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε. 18 καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς, 19 τέκνα μου, οὓς πάλιν ὠδίνω μέχρις οὗ μορφωθῇ χριστὸς ἐν ὑμῖν. 20 ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; 22 γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. 23 ἀλλὰ ὁ ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ

4. *εξαπεστειλεν B, add ὁ θεὸς GLTς*
5. *ημων BGLT, ὑμῶν ς* 6. *ἀλλ' Gς* 7. *δια θεου BLT, θεοῦ διὰ χριστοῦ Gς* 8. 9. *φυσει μη BGLT, μὴ φ. Gς*
11. *δουλεύειν GLTς* 17. *υμων BL, μου τὸν GTς*
18. *ἀλλ' Gς* 19. *που ουν BL, τίς οὖν T et add ἦν Gς*
20. *εξορυξ. BLT, add ἂν Gς* 22. *ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς GLT* 23. *δὲ τὸ ζηλοῦσθαι GTς* 25. *τεκνα BL, τεκνία GLTς* *ἄχρις οὗ GLTς* 29. *ακουετε BGLTς, ἀναγινώσκετε L* 31. *αλλα ο B, ἀλλ' ὁ L, ἀλλ' ὁ μὲν GLTς*

ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας. 24 ἅτινά ἐστιν ἀλ-
ληγορούμενα. αὗται γάρ εἰσιν δύο διαθῆκαι, μία μὲν ἀπὸ
ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ 25 (τὸ δὲ
Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ), συνστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν
Ἱερουσαλήμ (δουλεύει γὰρ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς)· 26 ἡ
δὲ ἄνω Ἱερουσαλὴμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶν μήτηρ ἡμῶν·
27 γέγραπται γάρ Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆ-
ξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς
ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. 28 ὑμεῖς δέ,
ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐστέ. 29 ἀλλ' ὥσπερ
τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκεν τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕ-
τως καὶ νῦν. 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν παι-
δίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσει ὁ υἱὸς
τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. 31 διό, ἀδελ-
φοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας·
1 τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς χριστὸς ἠλευθέρωσεν. στήκετε οὖν, 5
καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.

2 Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι, ἐὰν περιτέμνησθε,
χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει· 3 μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ
ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν
νόμον ποιῆσαι. 4 κατηργήθητε ἀπὸ χριστοῦ, οἵτινες ἐν
νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. 5 ἡμεῖς γὰρ
πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα·
6 ἐν γὰρ χριστῷ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία,
ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.

7 Ἐτρέχετε καλῶς· τίς ὑμᾶς ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ μὴ πεί-
θεσθαι; 8 ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 9 μικρὰ
ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ. 10 ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς,
ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει

2. *δυο BGLT*, αἱ δύο ς 4. *δε αγαρ BL*, γὰρ Ἄγαρ *GT*ς, γὰρ *L* 5. *γαρ BGLT*, δὲ ς 6. *μητηρ BGLT*, *add* πάντων *L*ς 9. 10. *υμεις — εστε BLT*, ἡμεῖς — ἐσμέν *G*ς 13. *κληρονομησει BL*, -μήσῃ *GLT*ς 14. *διο BLT*, ἄρα *G*ς 16. *τη ελευθερια — στηκετε ουν BGL*, τῇ ἐλευθερίᾳ (*add* οὖν ς) ᾗ χριστὸς ἡμᾶς (ἡμ. Χρ. *T*) ἠλευθέρωσε στήκετε *GT*ς 18. *περιτεμησθε B* 21. *απο BL*, ἀπὸ τοῦ *GT*ς 24. *χριστω B*, χρ. Ἰησοῦ *GLT*ς 26. ἀνέκοψε ς τῇ ἀληθείᾳ *GLT*ς 28. *εγω BGLT*ς, *add* δὲ *L* 28. *υμας B*, *add* ἐν κυρίῳ *GLT*ς

τὸ κρῖμα, ὅστις ἐὰν ᾖ. 11 ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν
ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδα-
λον τοῦ σταυροῦ. 12 ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστα-
τοῦντες ὑμᾶς.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μό-
νον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ
τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. 14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ
λόγῳ πεπλήρωται, ἐν τῷ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
σεαυτόν. 15 εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέ-
πετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν
σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε. 17 ἡ γαρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ
πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα γὰρ ἀλ-
λήλοις ἀντίκειται, ἵνα μή, ἃ ἂν θέλητε, ταῦτα ποιῆτε.
18 εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. 19 φανερὰ
δέ ἐστιν τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστιν πορνεία ἀκαθαρ-
σία ἀσέλγεια 20 εἰδωλολατρεία φαρμακεία ἔχθραι ἔρις ζῆλος
θυμοὶ ἐριθεῖαι διχοστασίαι αἱρέσεις 21 φθόνοι μέθαι κῶ-
μοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις· ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς προεῖ-
πον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν θεοῦ οὐ κλη-
ρονομήσουσιν. 22 ὁ δὲ καρπὸς τοῦ πνεύματός ἐστιν ἀγάπη
χαρὰ εἰρήνη μακροθυμία χρηστότης ἀγαθωσύνη πίστις
23 πραΰτης ἐγκράτεια. κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστιν νόμος.
24 οἱ δὲ τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς
παθήμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. 25 εἰ ζῶμεν πνεύματι,
πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. 26 μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλ-
6 λήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλους φθονοῦντες. 1 ἀδελφοί,
ἐὰν καὶ προλημφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς
οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραΰ-
τητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς. 2 ἀλλή-
λων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσετε τὸν νόμον

1. εαν *B*, ἂν *GLTς* 8. πληροῦται *Gς* 8. 9. ὡς ἑαυτόν *ς* 10. ὑπὸ ἀλλ. *GTς* 13. γαρ *BL*, δὲ *GTς* 14. ἀντίκ. ἀλλήλ. *ς* ἃ (*om B*) αν *BGTς*, ἃ [ἐαν] *L* 16. πορν. *BGLT*, μοιχεία πορν. *ς* 17. εριςζηλος *BLT*, ἔρεις, ζῆλοι *Gς* 18. φθονοι *BLT*, *add* φόνοι *GLς* 19. καθως *BL*, *add* καὶ *GLTς* 23. πραότης *Gς* 24. ιησου *BLT*, *om GLς* 27. αλληλους *BL*, ἀλλήλοις *GLTς* 29. πραότητος *GLς* 31. αναπληρωσετε *BL*, -σατε *GLTς*

τοῦ χριστοῦ. 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι μηδὲν ὤν, φρενα-
πατᾷ ἑαυτόν· 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω, καὶ τότε
εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει. καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον·
5 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατη-
χοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. 7 μὴ πλανᾶσθε, θεὸς οὐ μυκτη-
ρίζεται. ὃ γὰρ ἂν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει·
8 ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει
φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος
θερίσει ζωὴν αἰώνιον. 9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐγκα-
κῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι. 10 ἄρα
οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάν-
τας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.

11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ
χειρί. 12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι
ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα τῷ σταυρῷ
τοῦ χριστοῦ μὴ διώκωνται. 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτετμημένοι
αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνε-
σθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. 14 ἐμοὶ δὲ
μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, δι᾽ οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κἀγὼ
κόσμῳ· 15 οὔτε γὰρ περιτομή τι ἔστιν οὔτε ἀκροβυστία,
ἀλλὰ καινὴ κτίσις. 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχή-
σουσιν, εἰρήνη ἐπ᾽ αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
τοῦ θεοῦ. 17 τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ
γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.

18 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ
πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.

1. 2. ἑαυτὸν φρεναπ. *Gς* 2. δοκιμαζετω *B*, *add* ἕκαστος *GLTς* 7. αν *BL*, ἐὰν *GTς* 10. ἐκκακῶμεν *Gς* 12. εχωμεν *B* 17. διωκωνται *BGLς*, διώκονται *LT* περιτετμημ. *BGL*, περιτεμνόμενοι *GLTς* 18. περιτεμεσθαι *B* 20. καυχήσασθαι *L in mg* 22. κοσμω *BL*, τῷ κόσμῳ *GTς* ουτε γαρ *BGT*, ἐν γὰρ χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε *GLς* εστιν *BGLT*, ἰσχύει *ς* 23. στοιχησουσιν *BGLς*, στοιχοῦσιν *GLT* 26. ιησου *BLT*, κυρίου ἰησοῦ *Gς* προς γαλατας *B*, Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης *ς*

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

1 1 Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
θεοῦ τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ καὶ πιστοῖς ἐν χριστῷ
Ἰησοῦ. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.
3 Εὐλογητὸς ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ,
ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς
ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ, 4 καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ
πρὸ καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους
κατενώπιον αὐτοῦ, ἐν ἀγάπῃ 5 προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθε-
σίαν διὰ χριστοῦ Ἰησοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ
θελήματος αὐτοῦ, 6 εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ,
ἧς ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ, 7 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν
ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν πα-
ραπτωμάτων, κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς χάριτος αὐτοῦ, 8 ἧς
ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρονήσει. 9 γνω-
ρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν
εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ 10 εἰς οἰκονομίαν
τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα
ἐν τῷ χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς,
ἐν αὐτῷ, 11 ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ
πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ
θελήματος αὐτοῦ, 12 εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον δόξης
αὐτοῦ, τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ χριστῷ, 13 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς,
ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σω-
τηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ
πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, 14 ὅ ἐστιν ἀρραβὼν τῆς
κληρονομίας ἡμῶν εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς
ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

προς εφεσιους *BLT*, Παύλου ἐπιστολὴ πρὸς Ἐφ. *G*, Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς Ἐφ. ἐπιστολή *ς*   1. ἰησοῦ χριστοῦ *Gς et L in mg*   2. εν εφεσω *mrg B*   5. θεος *B*, *add* καὶ πατὴρ *GLTς*   7. ἐν χριστῷ *GLTς*, χριστω *B*   10. διὰ Ἰησ. χριστοῦ *GLTς*   12. ης *BGL*, ἐν ᾗ *GTς*   14. τὸν πλοῦτον *Gς*   19. επι *prius BL*, ἐν *GLT*, τε ἐν *ς*   20. εκληρωθημεν *BGTς*, ἐκλήθημεν *GL*   22. τῆς δόξης *Gς*   25. εσφραγισθη *B*   26. ο *BL*, ὅς *GTς*

15 *Διὰ τοῦτο κἀγώ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν*
τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ καὶ τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους, 16 *οὐ*
παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν μνείαν ποιούμενος ἐπὶ τῶν
προσευχῶν μου, 17 *ἵνα ὁ θεὸς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ*
χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δῴη ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ
ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ 18 *πεφωτισμένους τοὺς*
ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ
ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κλη-
ρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις, 19 *καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον*
μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας
κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 20 *ἣν*
ἐνήργηκεν ἐν τῷ χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ
καθίσας ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς 21 *ὑπεράνω πάσης*
ἐξουσίας καὶ ἀρχῆς καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος καὶ παν-
τὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ
ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι, 22 *καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς*
πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκεν κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ
ἐκκλησίᾳ, 23 *ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ*
τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου, 1 *καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς* 2
τοῖς παραπτώμασιν καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις ὑμῶν, 2 *ἐν αἷς*
ποτὲ περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου,
κατὰ τὸν ἄρχοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος
τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, 3 *ἐν οἷς*
καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις
τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ
τῶν διανοιῶν, καὶ ἤμεθα τέκνα φύσει ὀργῆς ὡς καὶ οἱ
λοιποί· 4 *ὁ δὲ θεός, πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει διὰ τὴν πολλὴν*
ἀγάπην αὐτοῦ, ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, 5 *καὶ ὄντας ἡμᾶς νε-*
κροὺς ἐν τοῖς παραπτώμασιν συνεζωοποίησεν ἐν τῷ χριστῷ
(χάριτί ἐστε σεσωσμένοι) 6 *καὶ συνήγειρεν καὶ συνεκάθισεν*
ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, 7 *ἵνα ἐνδείξηται ἐν*

2. *την BL, τὴν ἀγάπην τὴν GTς* 3. *μνειαν BL, add ὑμῶν GTς* 5. *δω B, δῴη GLTς* 7. *καρδιας BGLT, διανοίας ς, add ὑμῶν GLTς* 8. *αυτου BL, add καὶ GTς* 12. *ἐνήργησεν GTς* 13. *καθισας BL, ἐκάθισεν GTς* *ουρανοις BL, ἐπουρανίοις GLTς* 14. *ἀρχῆς καὶ ἐξουσ. GLTς* 19. *τὰ om Bς* 20. *επιθυμιαις B, ἁμαρτίαις GLTς* *υμων BL, om GTς* 26. *ημεθα B, ἦμεν GLTς* *φύσει τέκνα L* 29. *εν τοις B, τοῖς GLTς* *παραπτώμασιν GLTς, add και ταις επιθυμιαις B* *εν τω BL, τῷ GLTς*

*τοῖς αἰῶσιν τοῖς ἐπερχομένοις τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος τῆς
χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.
8 τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως, καὶ τοῦτο οὐκ
ἐξ ὑμῶν, θεοῦ τὸ δῶρον, 9 οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυ-
χήσηται· 10 αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν χρι-
στῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς οἷς προητοίμασεν ὁ θεός, ἵνα
ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.*

*11 Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ποτὲ ὑμεῖς τὰ ἔθνη ἐν σαρκί,
οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν
σαρκὶ χειροποιήτου, 12 ὅτι ἦτε τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς χρι-
στοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ξένοι
τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες καὶ ἄθεοι
ἐν τῷ κόσμῳ· 13 νυνὶ δὲ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἵ ποτε
ὄντες μακρὰν ἐγενήθητε ἐγγὺς ἐν τῷ αἵματι τοῦ χριστοῦ.
14 αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα
ἓν καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, 15 τὴν ἔχθραν,
ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασιν
καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν αὐτῷ εἰς ἕνα καινὸν
ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην, 16 καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμ-
φοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτεί-
νας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. 17 καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰ-
ρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ εἰρήνην τοῖς ἐγγύς, 18 ὅτι δι'
αὐτοῦ ἔχομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ πνεύματι
πρὸς τὸν πατέρα. 19 ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροι-
κοι, ἀλλὰ ἐστὲ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ θεοῦ,
20 ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ
προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ, 21 ἐν
ᾧ πᾶσα οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον
ἐν κυρίῳ, 22 ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικη-
τήριον τοῦ χριστοῦ ἐν πνεύματι.*

3 *1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ χριστοῦ
Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· 2 εἴ γε ἠκούσατε τὴν οἰκο-
νομίαν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς·*

1. *το υπερβ. πλουτος BGLT, τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον Gς* 3. *δια BL, διὰ τῆς GTς* 8. *ὑμεῖς ποτε Gς* 10. *τω BLT, ἐν τῷ Gς* 14. *ἐγγὺς ἐγεν. GTς* 18. *αυτω BL, ἑαυτῷ GTς* 22. *και ειρηνην BLT, καὶ Gς* 25. *αλλα (ἀλλ') εστε BGLT, ἀλλὰ Gς* 27. *Ἰησοῦ χρ. Gς* 28. *πασα BLT, π. ἡ. Gς* 30. *χριστου B, θεοῦ GLTς*

3 κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνωρίσθη μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, 4 πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ χριστοῦ, 5 ὃ ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν πνεύματι, 6 εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας ἐν χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 7 οὗ ἐγενήθην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ τῆς δοθείσης μοι κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. 8 ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ πάντων ἁγίων ἐδόθη ἡ χάρις αὕτη, τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸ ἀνεξιχνίαστον πλοῦτος τοῦ χριστοῦ, 9 καὶ φωτίσαι πάντας τίς ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, 10 ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ, 11 κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, 12 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ· 13 διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐγκακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσίν μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶν δόξα ὑμῶν. 14 τούτου χάριν κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πατέρα, 15 ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, 16 ἵνα δῷ ὑμῖν κατὰ τὸ πλοῦτος τῆς δόξης αὐτοῦ δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον, 17 κατοικῆσαι τὸν χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, 18 ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι σὺν πᾶσιν τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος καὶ μῆκος καὶ ὕψος καὶ βάθος, 19 γνῶναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως

1. *κατα BL*, *ὅτι κατὰ GLTς* *ἐγνώρισέ ς* 3. 4. *ὃ ἐν ἑτέρ. ς* 5. *αγιοις B*, *add ἀποστόλοις GLTς* 6. *σύνσωμα L* 7. *εν χριστω ιησου BLT*, *αὐτοῦ ἐν τῷ χριστῷ Gς* 8. *ἐγενόμην Gς* 9. *της δοθεισης BGL*, *τὴν δοθεῖσάν GTς* 10 *πάντων τῶν ς* 11. *τοις BL*, *ἐν τοῖς GTς* 12. *τὸν ἀν. πλοῦτον Gς* *παντας BGLTς*, *om L* 13. *οικονομια BGLT*, *κοινωνία ς* 14. *κτισαντι BGLT*, *add διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ς* 17. *τω χρ. BL*, *χρ. GTς* 18. 19. *καὶ τὴν προσαγ. GTς* 20. *ἐκκακεῖν Gς* 22. *πατερα BLT*, *add τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ Gς* 23. *δῴη GTς* *κ. τὸν πλοῦτον Gς* 28. 29. *βάθος καὶ ὕψος GTς*

ἀγάπην τοῦ χριστοῦ, ἵνα πληρωθῇ πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ. 20 τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, 21 αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.

4 1 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, 2 μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πραΰτητος, μετὰ μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, ἐν ἀγάπῃ 3 σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος, ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης 4 ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν. 5 εἷς κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, 6 εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων ἐν πᾶσιν· 7 ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ὑμῶν ἐδόθη χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ χριστοῦ. 8 διὸ λέγει Ἀναβὰς εἰς ὕψος ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. 9 τὸ δὲ ἀνέβη τί ἐστιν εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; 10 ὁ καταβὰς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα. 11 καὶ αὐτὸς ἔδωκεν τοὺς μὲν ἀποστόλους, τοὺς δὲ προφήτας, τοὺς δὲ εὐαγγελιστάς, τοὺς δὲ ποιμένας καὶ διδασκάλους, 12 πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ χριστοῦ, 13 μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ χριστοῦ, 14 ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ, πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης, 15 ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλή, χριστός, 16 ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογού-

1. πληρωθη *B*, πληρωθῆτε εἰς *GLTς* 4. και *BL*, *om GTς* 9. πραότητος *GLς*
12. καθως *B*, κ. καὶ *GLTς* 14. εν *B*, καὶ ἐν *GLTς* πασιν *BLT*, *add* ἡμῖν *G*, *add* ὑμῖν *ς* 15. υμων *B*, ἡμῶν *GLTς* χαρις *BL*, ἡ χ. *GTς* 17. και *BGς*, *om LT* 18. πρωτον *Bς*, *om GLT* 19. μερη *BGLς*, *om T* 32. ὁ χριστός *Gς*

μενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας
κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους τὴν αὔξησιν
τοῦ σώματος ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τοῦτο οὖν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν κυρίῳ, μηκέτι
ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ ἔθνη περιπατεῖ ἐν ματαιό-
τητι τοῦ νοὸς αὐτῶν, 18 ἐσκοτωμένοι τῇ διανοίᾳ ὄντες,
ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν
οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν,
19 οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ εἰς
ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. 20 ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕ-
τως ἐμάθετε τὸν χριστόν, 21 εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε καὶ ἐν
αὐτῷ ἐδιδάχθητε καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ, 22 ἀπο-
θέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν
ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπά-
της, 23 ἀνανεοῦσθαι δὲ ἐν τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν 24 καὶ
ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον τὸν κατὰ θεὸν κτισθέντα
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκα-
στος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ, ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.
26 ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε. ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ
παροργισμῷ ὑμῶν, 27 μηδὲ δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. 28 ὁ
κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος
ταῖς χερσὶν τὸ ἀγαθόν, ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν
ἔχοντι. 29 πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκ-
πορευέσθω, ἀλλὰ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας,
ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσιν. 30 καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυ-
τρώσεως. 31 πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ
καὶ βλασφημία ἀρθήτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ. 32 γί-
νεσθε εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυ-
τοῖς καθὼς καὶ ὁ θεὸς ἐν χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν. 1 γίνεσθε 5
οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά, 2 καὶ περιπα-

2. μέλους *G in mg* 5. τα *BL*, τὰ λοιπὰ *GTς* 6. ἐσκωτισμένοι *GTς* 15. δε εν *B*, δὲ *GLTς*, *om L* 20. ἐπὶ τῷ παρ. *GTς* 21. μηδε *BGLT*, μήτε *Gς* 23. ταις (*add* ἰδίαις *L*) χερσι *BL*, *post* ἀγαθὸν *GTς* 25. αλλα *BLT*, ἀλλ' *GLς* χρειας *BGLTς*, πίστεως *G* 29. γινεσθε *BL*, *add* δὲ *GTς* 31. ὑμῖν *GLTς*, ημιν *GL et alia manu additum B* (?)

τεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν ὑμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ὑμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ θεῷ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. 3 πορνεία δὲ καὶ ἀκαθαρσία πᾶσα ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, 4 καὶ αἰσχρότης καὶ μωρολογία ἢ εὐτραπελία, ἃ οὐκ ἀνῆκεν, ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. 5 τοῦτο γὰρ ἴστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅ ἐστιν εἰδωλολάτρης, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ χριστοῦ καὶ θεοῦ. 6 μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας. 7 μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. 8 ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε 9 (ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ φωτὸς ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ), 10 δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ κυρίῳ, 11 καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. 12 τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρόν ἐστιν καὶ λέγειν· 13 τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστίν. 14 διὸ λέγει Ἔγειρε ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ χριστός. 15 βλέπετε οὖν ἀκριβῶς πῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί, 16 ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρόν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν. 17 διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνίετε τί τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἡμῶν. 18 καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι, 19 λαλοῦντες ἑαυτοῖς ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ κυρίῳ, 20 εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν χριστοῦ Ἰησοῦ τῷ θεῷ καὶ πατρί. 21 ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ χριστοῦ, 22 αἱ γυναῖ-

1. 2. *υμας — υμων BT*, ἡμᾶς — ἡμῶν *GLς* 3. καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία *Gς* 5. *και αισχρ. και BGTς*, ἢ αἰσχρ. ἢ *GL* *α ουκ ανηκεν BGL*, τὰ οὐκ ἀνήκοντα *GTς* 6. *ιστε BGLT*, ἔστε *ς* 7. *ο BGL*, ὅς *GTς* 13. *φωτος BGLT*, Πνεύματος *ς* 21. πῶς ἀκριβῶς *GLTς* 24. *συνιετε BL*, συνιέντες *GTς* *κυριου ημων B*, κυρίου *GLTς*, θεοῦ *L* 26. *εν ψαλμ. BL*, ψαλμ. *GLTς* 27. *ωδαις L*, add *πνευματικαις BGLTς* *τη* (ἐν τῇ *GTς*) *καρδια BGTς*, ἐν ταῖς καρδίαις *GL* 29. Ἰησοῦ χρ. *GLTς* 30. *χριστου BGLT*, Θεοῦ *ς*

κες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὡς τῷ κυρίῳ, 23 *ὅτι ἀνήρ κε-*
φαλή ἐστιν τῆς γυναικὸς ὡς καὶ ὁ χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκ-
κλησίας, αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος. 24 *ἀλλὰ ἡ ἐκκλησία*
ὑποτάσσεται τῷ χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἀν-
δράσιν ἐν παντί. 25 *οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας,*
καθὼς καὶ ὁ χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν
παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, 26 *ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ καθαρίσας*
τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, 27 *ἵνα παραστήσῃ αὐ-*
τὸς ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυ-
τίδα ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.
28 *οὕτως ὀφείλουσιν καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυ-*
ναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυ-
ναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· 29 *οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα*
ἐμίσησεν, ἀλλὰ ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ
χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν, 30 *ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐ-*
τοῦ. 31 *ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος πατέρα καὶ μη-*
τέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ
ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. 32 *τὸ μυστήριον τοῦτο*
μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν καὶ τὴν ἐκκλησίαν.
33 *πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα*
οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν
ἄνδρα.

1 *Τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν· τοῦτο* 6
γάρ ἐστιν δίκαιον. 2 *τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα,*
ἥτις ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ, 3 *ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ*
ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. 4 *οἱ πατέρες, μὴ παροργί-*
ζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλὰ ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ
νουθεσίᾳ κυρίου.

1. *ανδρασιν BT, add ὑποτασσέσθωσαν L, add ὑποτάσσεσθε Gς* *ὁ ἀνὴρ ς* 2. *ἐστιν κεφαλὴ GLTς* 3. *αυτος BLT, καὶ* (*om G*) *αὐτός ἐστι Gς* *αλλα B, ἀλλὰ ὡς L, ἀλλ' ὡς GLTς* 4. *τοις BLT, τοῖς ἰδίοις Gς* 5. *γυναικας BLT, add ἑαυτῶν Gς* 8. *αυτος BGLT. αὐτὴν ς* 11. *οφειλουσιν και* (*om Gς*) *οι ανδρες BGς, καὶ οἱ ἄ. ὀφ. LT* 14. *ἀλλ' Gς* 15. *χριστος BGLT, Κύριος ς* *αυτου BLT, add ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ Gς* 16. *πατερα και BLT, τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν Gς* 17. *προς την γυναικα BGTς, τῇ γυναικὶ L* 19. *την BL, εἰς τὴν GLTς* 23. *υμων BL, add ἐν κυρίῳ GTς* 25. *ητις B, add ἐστὶν GLTς* 26. *οι B, καὶ οἱ GLTς* 27. *ἀλλ' Gς*

5 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς τῷ χριστῷ, 6 μὴ κατ᾽ ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽ ὡς δοῦλοι χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ, ἐκ ψυχῆς 7 μετὰ εὐνοίας δουλεύοντες ὡς τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἀνθρώπῳ, 8 εἰδότες ὅτι ἕκαστος ἐάν τι ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο κομίσεται παρὰ κυρίου, εἴτε δοῦλος εἴτε ἐλεύθερος. 9 καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν, εἰδότες ὅτι καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν ὁ κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστιν παρ᾽ αὐτῷ.

10 Τοῦ λοιποῦ δυναμοῦσθε ἐν κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. 11 ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου, 12 ὅτι οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. 13 διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. 14 στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, 15 καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, 16 ἐν πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ πεπυρωμένα σβέσαι· 17 καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, 18 διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ ἐν πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων 19 καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι δοθῇ λόγος, ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου,

1. τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα GTς 4. τοῦ χριστοῦ Gς 5. μετ᾽ GLTς ὡς om ς 6. ἀνθρώποις GLTς εκαστος εαν τι BL, ἕκαστος ὃ ἐὰν (ἂν G) GL, ὃ ἐάν τι ἕκ. GTς 7. κομιεῖται Gς παρὰ τοῦ Κυρ. ς 9. αυτων και υμων BGLT, ὑμῶν αὐτῶν Gς 11. τὸ λοιπὸν GTς, add ἀδελφοί μου Gς ἐνδυναμοῦσθε GLTς 14. υμιν BGL, ἡμῖν GTς 16. σκοτους BGLT, add τοῦ αἰῶνος ς 23. εν πασιν BL ἐπὶ π. GLTς 24. πεπυρ. BL, τὰ πεπυρ. GTς 28. αυτο BLT, add τοῦτο Gς 30. δοθείη ς

ἐν παρρησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον, 20 ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω
ἐν ἁλύσει, ἵνα αὐτὸ παρρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμέ, τί πράσσω,
πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πι-
στὸς διάκονος ἐν κυρίῳ, 22 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ
τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρ-
δίας ὑμῶν.

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίστεως ἀπὸ
θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. 24 ἡ χάρις μετὰ
πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν χριστὸν
ἐν ἀφθαρσίᾳ.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

1 Παῦλος καὶ Τιμόθεος, δοῦλοι χριστοῦ Ἰησοῦ, πᾶσιν 1
τοῖς ἁγίοις ἐν χριστῷ Ἰησοῦ τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις σὺν
ἐπισκόποις καὶ διακόνοις. 2 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.

3 Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν
4 πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χα-
ρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος 5 ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ
εὐαγγέλιον, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν, 6 πε-
ποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγα-
θὸν ἐπιτελέσει ἄχρι ἡμέρας χριστοῦ Ἰησοῦ, 7 καθώς ἐστιν
δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ
ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου καὶ ἐν
τῇ ἀπολογίᾳ καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου συγκοινωνούς
μου τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς ὄντας. 8 μάρτυς γάρ μου ὁ

1. μυστηριον *BL*, *add* τοῦ εὐαγγελίου *GLTς* 2. αυτο *B*, ἐν αὐτῷ *GLTς* 3. καὶ ὑμεῖς εἰδῆτε (*an* ἴδητε) *L* 4. ὑμῖν γνωρίσει *GTς* 11. αφθαρσια *BGLT*, *add* ἀμήν *ς* προς εφεσιους *B*, Πρὸς Ἐφεσ. ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ *ς* προς φιλιππησιους *BLT*, Παύλου ἐπιστολὴ πρὸς φιλ. *G*, Π. τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς Φιλ. ἐπιστολή *ς* 12. χριστου ιησ. *BLT*, Ἰησ. χρ. *GLς* 19. της *BL*, *om* *GTς* 21. αχρις *GTς* χρ. ιησ. *BLT*, Ἰησ. χρ. *GLς* 23. και εν *BGLT*, καὶ *Lς* 25. μου *BLT*, *add* ἐστὶν *GLς*

θεός, ὡς ἐπιποθῶ πάντας ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις χριστοῦ
Ἰησοῦ. 9 καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι
μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύσῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰ-
σθήσει, 10 εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε
εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι εἰς ἡμέραν χριστοῦ, 11 πεπλη-
ρωμένοι καρπὸν δικαιοσύνης διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ εἰς δόξαν
καὶ ἔπαινον θεοῦ.

12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοί, ὅτι τὰ κατ'
ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν, 13 ὥστε
τοὺς δεσμούς μου φανεροὺς ἐν χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ
πραιτωρίῳ καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, 14 καὶ τοὺς πλείονας
τῶν ἀδελφῶν ἐν κυρίῳ πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου περισ-
σοτέρως τολμᾶν ἀφόβως τὸν λόγον τοῦ θεοῦ λαλεῖν. 15 τι-
νὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν
τὸν χριστὸν κηρύσσουσιν· 17 οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι
εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι, 16 οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας
χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐγεί-
ρειν τοῖς δεσμοῖς μου. 18 τί γάρ; ὅτι παντὶ τρόπῳ, εἴτε
προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν
τούτῳ χαίρω· ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι. 19 οἶδα δέ, ὅτι τοῦτο
μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως καὶ
ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ χριστοῦ 20 κατὰ τὴν ἀπο-
καραδοκίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι,
ἀλλ' ἐν πάσῃ παρρησίᾳ ὡς πάντοτε καὶ νῦν μεγαλυνθήσε-
ται χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς εἴτε διὰ θα-
νάτου. 21 ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν χριστὸς καὶ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος·
22 εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρκί, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί
αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω· 23 συνέχομαι δὲ ἐκ τῶν δύο, τὴν
ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι καὶ σὺν χριστῷ εἶναι·
πολλῷ γὰρ μᾶλλον κρεῖσσον· 24 τὸ δὲ ἐπιμεῖναι ἐν τῇ σαρκὶ
ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς. 25 καὶ τοῦτο πεποιθὼς οἶδα, ὅτι

1. 2. Ἰησοῦ Χριστοῦ ς   3. περισσευση *BL*, -σσεύῃ *GLT*ς   6. καρπῶν ς   δια *BL*, τὸν διὰ *GLT*, τῶν διὰ ς   13. του θεου *BL*, om *GT*ς   15—18. Οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας ... δεσμοῖς μου · Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης ... κεῖμαι ς   17. χριστον *BL*, τὸν χρ. *GLT*ς   εγειρειν *BGLT*, ἐπιφέρειν *G*ς   18. οτι *B*, πλὴν *GT*ς, πλὴν ὅτι *L*   20. δε *B*, γὰρ *GLT*ς   26. χριστος *BGLT*ς, χρηστὸν *G*   28. δε *BGLT*, γὰρ ς   30. ἐπιμένειν *GLT*ς

μενῶ καὶ παραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν
καὶ χαρὰν τῆς πίστεως, 26 ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισ-
σεύῃ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πά-
λιν πρὸς ὑμᾶς.
27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ χριστοῦ πολι-
τεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς εἴτε ἀπὼν ἀκούω
τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ
συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου, 28 καὶ μὴ πτυρό-
μενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων (ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς
ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῶν δὲ σωτηρίας, καὶ τοῦτο ἀπὸ θεοῦ,
29 ὅτι ὑμῖν ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐ-
τὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν), 30 τὸν
αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον εἴδετε ἐν ἐμοὶ καὶ νῦν ἀκούετε
ἐν ἐμοί. 1 εἴ τις οὖν παράκλησις ἐν χριστῷ, εἴ τι παρα- 2
μύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία πνεύματος, εἴ τις σπλάγχνα
καὶ οἰκτιρμοί, 2 πληρώσατέ μου τὴν χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ
φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν
φρονοῦντες, 3 μηδὲν κατὰ ἐριθείαν μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν,
ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγούμενοι ὑπερέχοντας
ἑαυτῶν, 4 μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστοι σκοποῦντες, ἀλλὰ καὶ τὰ
ἑτέρων ἕκαστοι. 5 τοῦτο φρονεῖτε ἐν ὑμῖν, ὃ καὶ ἐν χρι-
στῷ Ἰησοῦ, 6 ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἁρπαγμὸν
ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, 7 ἀλλὰ ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν
δούλου λαβών, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, 8 καὶ
σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτόν, γενό-
μενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ· 9 διὸ
καὶ ὁ θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσεν καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα
τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, 10 ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ
κάμψῃ ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, 11 καὶ
πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται ὅτι κύριος Ἰησοῦς χριστὸς εἰς

1. *παραμενω BGL, συμπαραμ. GTς* 6. *ακουω BL, ἀκούσω GLTς* 9. *εστιν αυτοις BGLT, αὐτοῖς μέν ἐστιν ς* 10. *υμων BL, ὑμῖν GTς* 14. *τι BGLTς, τις G* 15. *τις σπλ. BGL, τινα σπλ. GTς* 18. *μηδε κατα BGLT, ἢ Gς* 19. *ὑπερέχ. GLTς, τους υπερεχ. B* 20. *εκαστοι (-στος G) σκοπουντες BGLT, ἕκαστος σκοπεῖτε ς* 21. *ἕκαστος ς φρονειτε BGL, φρονείσθω T, γὰρ φρονείσθω Gς εν ημιν B* 23. *αλλα BLT, ἀλλ' GLς* 27. *τὸ ὄνομα GL* 30. *εξομολογησηται BGLς, -γήσεται LT*

δόξαν θεοῦ πατρός. 12*ὥστε, ἀγαπητοί μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκούσατε, μὴ ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλλον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε·* 13*θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.* 14*πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν καὶ διαλογισμῶν,* 15*ἵνα γένησθε ἄμεμπτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα θεοῦ ἄμωμα μέσον γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ,* 16*λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον οὐδ' εἰς κενὸν ἐκοπίασα.* 17*ἀλλὰ εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν·* 18*τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι.*

19*Ἐλπίζω δὲ ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐψυχῶ γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν.* 20*οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει·* 21*οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ χριστοῦ Ἰησοῦ.* 22*τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέκνον σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον.* 23*τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς ἂν ἀφίδω τὰ περὶ ἐμέ, ἐξαυτῆς·* 24*πέποιθα δὲ ἐν κυρίῳ ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι.* 25*ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν καὶ συνεργὸν καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς,* 26*ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν ὑμᾶς πάντας, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησεν.* 27*καὶ γὰρ ἠσθένησεν παραπλήσιον θανάτου· ἀλλὰ ὁ θεὸς ἠλέησεν αὐτόν, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμέ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ λύπην σχῶ.* 28*σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτόν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ.* 29*προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε,* 30*ὅτι διὰ τὸ ἔργον χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισεν*

2. *μη B, μὴ ὡς GLTς* 4. *ὁ θεὸς Gς* 7. *γενησθε BGTς, ἦτε L* 8. *αμωμα BL, ἀμώμητα GTς* *μεσον BGLT, ἐν μέσῳ Gς* 11. *οὐδὲ GLTς* *ἀλλ' Gς* 15. *κυριω BGTς, χριστῷ L* 18. 19. *Ἰησοῦ χριστοῦ GL* 21. *αφιδω BLT, ἀπίδω Gς* 26. *υμας παντας B, π. ὑμ. GLTς, π. ὑμ. ἰδεῖν L* 28. *θανάτῳ GLTς* *ἀλλ' ὁ θ. αὐτον ἠλέησεν Gς* 29. *ἐπὶ λύπῃ ς* 33. *χριστοῦ BL, τοῦ χρ. Gς, om T*

*παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν
ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.*
1 *Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν κυρίῳ. τὰ αὐτὰ* 3
γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές.
2 *βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέ-
πετε τὴν κατατομήν.* 3 *ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ
πνεύματι θεοῦ λατρεύοντες καὶ καυχώμενοι ἐν χριστῷ Ἰη-
σοῦ καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες,* 4 *καίπερ ἐγὼ ἔχων πε-
ποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν
σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον,* 5 *περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους
Ἰσραήλ, φυλῆς Βενιαμείν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νό-
μον Φαρισαῖος,* 6 *κατὰ ζῆλος διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ
δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.* 7 *ἀλλὰ ἅτινά
μοι ἦν κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν χριστὸν ζημίαν.* 8 *ἀλλὰ
μὲν οὖν καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον
τῆς γνώσεως τοῦ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου μου, δι' ὃν
τὰ πάντα ἐζημιώθην καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα, ἵνα χριστὸν
κερδήσω* 9 *καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην
τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ πίστεως χριστοῦ, τὴν ἐκ θεοῦ
δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει,* 10 *τοῦ γνῶναι αὐτὸν καὶ τὴν
δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίαν παθημάτων
αὐτοῦ, συμμορφιζόμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ,* 11 *εἴ πως κα-
ταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν.* 12 *οὐχ ὅτι
ἤδη ἔλαβον ἢ ἤδη τετελείωμαι, διώκω δὲ εἰ καὶ καταλάβω,
ἐφ' ᾧ καὶ κατελήμφθην ὑπὸ χριστοῦ.* 13 *ἀδελφοί, ἐγὼ
ἐμαυτὸν οὐ λογίζομαι κατειληφέναι·* 14 *ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω
ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος, κατὰ
σκοπὸν διώκω εἰς τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ θεοῦ
ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.* 15 *ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο φρονῶμεν.
καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύ-
ψει.* 16 *πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν.*

1. *παραβουλευσ.* *Tς* 7. *θεου BGLT, θεῷ Gς* 12. *ζῆλον Gς* 13. *αλλα BL, ἀλλ' GTς, om L* 14. *μοι ην BL, ἦν μοι GLTς* 15. *μενοῦνγε ς* 16. *του χριστου BL, om GTς μου BGLTς, ἡμῶν L* 17. *σκυβαλα BL, add εἶναι GTς* 21. *κοινωνιαν B, κοιν. τῶν L, τὴν κοιν. τῶν GTς* 22. *συμμορφούμ. Gς* 23. *την εκ BGLT, τῶν Gς* 25. *χριστου BGLT, τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ς* 26. *ου BGLTς, οὔπω L* 28. *εις BLT, ἐπὶ Gς* 31. *στοιχειν BGLT, add κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ς*

17 *Συμμιμηταί μου γίνεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε
τοὺς οὕτω περιπατοῦντας καθὼς ἔχετε τύπον ἡμᾶς.* 18 *πολ-
λοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, νῦν δὲ
καὶ κλαίων λέγω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ χριστοῦ,*
19 *ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία καὶ ἡ δόξα ἐν
τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες.* 20 *ἡμῶν γὰρ
τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκ-
δεχόμεθα κύριον Ἰησοῦν χριστόν,* 21 *ὃς μετασχηματίσει
τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς
δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ*
4 *ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα.* 1 *ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ
καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, οὕτω στήκετε ἐν
κυρίῳ, ἀγαπητοί μου.*

2 *Εὐοδίαν παρακαλῶ καὶ Συντύχην παρακαλῶ τὸ αὐτὸ
φρονεῖν ἐν κυρίῳ.* 3 *ναὶ ἐρωτῶ καὶ σέ, γνήσιε σύνζυγε,
συλλαμβάνου αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν
μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου,
ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.*

4 *Χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.* 5 *τὸ
ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις. ὁ κύριος ἐγ-
γύς.* 6 *μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ
τῇ δεήσει μετ' εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω
πρὸς τὸν θεόν.* 7 *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα
πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ νοήματα
ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.*

8 *Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνα,
ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις
ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε·* 9 *ἃ καὶ ἐμάθετε
καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα
πράσσετε, καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.*

10 *Ἐχάρην δὲ ἐν κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνε-
θάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαι-
ρεῖσθε δέ.* 11 *οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμα-
θον ἐν οἷς εἰμὶ αὐτάρκης εἶναι.* 12 *οἶδα καὶ ταπεινοῦσθαι,*

9. *ημων BGLT, add εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ* ς 11. *αυτω BLT, ἑαυτῷ G*ς 13. *μου B, om GLT*ς 15. *ναι BGLT, καὶ* ς *σύζυγε γνήσιε G*ς 22. *μετὰ GLT*ς 34. *και BGLT, δὲ* ς

οἶδα καὶ περισσεύειν. ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσιν μεμύημαι, καὶ χορτάζεσθαι καὶ πεινᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι. 13 πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με. 14 πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοινωνήσαντές μου τῇ θλίψει. 15 οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήμψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι, 16 ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. 17 οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλὰ ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. 18 ἀπέχω δὲ πάντα καὶ περισσεύω, πεπλήρωμαι δεξάμενος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ᾽ ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν εὐάρεστον τῷ θεῷ. 19 ὁ δὲ θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸ πλοῦτος αὐτοῦ ἐν δόξῃ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. 20 τῷ δὲ θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. 22 ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἀπὸ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

23 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙΣ.

1 Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος 1
θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, 2 τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν χριστῷ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν.

3. με *BGLT*, *add* Χριστῷ ς 8. εις *BGLTς*, *om L* 9. ἀλλ᾽ *Gς* 13. πληρωσαι *G in mg* 14. το πλουτος *BGLT*, τὸν πλοῦτον *Gς* 19. απο *B*, ἐκ *GLTς* 20. κυριου *BLT*, *add* ἡμῶν *Gς* του πνευματος *BGLT*, πάντων *Gς* 21. υμων *BLT*, *add* ἀμήν *GLς* προς φιλιππησιους *B*, *add* ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης δι᾽ Ἐπαφροδίτου ς προς κολασσαεις *BLT*, Παύλου ἐπιστολὴ πρὸς Κολοσσαεῖς *G*, Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολή ς 22. Ἰησοῦ Χρ. *Gς* 23. Κολασσαις *GLT*, κολοσσ. *BGς* 24. χριστω *BGTς*, *add* Ἰησοῦ *L* 25. ημων *BGLT*, *add* καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ *Lς*

3 *Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πατρὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ πάντοτε ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι,* 4 *ἀκούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ καὶ τὴν ἀγάπην εἰς πάντας τοὺς ἁγίους* 5 *διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου* 6 *τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ ἐστὶν καρποφορούμενον καὶ αὐξανόμενον καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ,* 7 *καθὼς ἐμάθετε ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστιν πιστὸς ὑπὲρ ἡμῶν διάκονος τοῦ χριστοῦ,* 8 *ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.* 9 *διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ,* 10 *περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ θεοῦ,* 11 *ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν, μετὰ χαρᾶς* 12 *εὐχαριστοῦντες ἅμα τῷ πατρὶ τῷ καλέσαντι καὶ ἱκανώσαντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί,* 13 *ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ,* 14 *ἐν ᾧ ἔσχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν,* 15 *ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως,* 16 *ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι᾽ αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται,* 17 *καὶ αὐτός ἐστιν*

1. *θεω BLT, add καὶ Gς* 2. *ιησου B, add χριστοῦ GLTς υπερ BGL, περὶ GTς* 3. *αγαπην B, ἀγ. ἣν ἔχετε GLT, ἀγ. τὴν Gς* 7. *εστιν BL, καὶ ἔστιν GTς καὶ αὐξανόμενον om ς* 9. *καθως BLT, add καὶ Gς* 10. *υπερ ημων BGL, ὑπ. ὑμῶν GLTς* 13. *προσευχομενοι B, add καὶ αἰτούμενοι GLTς* 15. *περιπατησαι BGL, add ὑμᾶς Tς* 17. *τη επιγνωσει BGL, εἰς τὴν ἐπίγνωσιν Tς* 20. *αμα B, om GLTς καλεσαντι και BL, om GTς* 21. *υμας B, ἡμᾶς GLTς* 24. *ἔχομεν GLTς απολυτρωσιν BGLT, add διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ς* 26. 27. *εν τοις BL, τὰ ἐν τοῖς GTς* 27. *επι BL, τὰ ἐπὶ GLTς*

πρὸ πάντων καὶ τα πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, 18 καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος, τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἡ ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων, 19 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι 20 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 21 καὶ ὑμᾶς ποτὲ ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατηλλάγητε 22 ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ, 23 εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος.

24 Νῦν χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία, 25 ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 26 τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νῦν δὲ ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, 27 οἷς ἠθέλησεν ὁ θεὸς γνωρίσαι τί τὸ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅ ἐστιν χριστὸς ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης, 28 ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν νουθετοῦντες πάντα ἄνθρωπον καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν χριστῷ, 29 εἰς ὃ καὶ κοπιῶ ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

1 Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω ὑπὲρ 2
ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ ὅσοι οὐχ ἑώρακαν τὸ πρόσ-

3. η αρχη *B*, ἀρχή *GLTς* 4. ηὐδόκ. *L in mg* 6. αυτον *BL*, *add* δι' αὐτοῦ *GTς* 7. ἐπὶ τῆς γῆς *GLTς* 9. ἀποκατήλλαξεν *GTς* 10. θανατου *BGLTς*, *add* αὐτοῦ *L* 14. ἐν πάσῃ τῇ κτ. *Gς* 16. παθήμασί μου *ς* 18. ὅς ἐστιν *L in mg* 22. νυν *BL*, νυνὶ *GLTς* 23. τίς ὁ πλοῦτος *Gς* 24. ο *BL*, ὅς *GLTς* 28. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ *ς* 31. υπερ *BL*, περὶ *GTς* 32. ἑωράκασι *Gς*

ωπόν μου ἐν σαρκί, 2 ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντες ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πᾶν πλοῦτος τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ θεοῦ χριστοῦ, 3 ἐν ᾧ εἰσὶν πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι· 4 τοῦτο λέγω, ἵνα μηδεὶς ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. 5 εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμί, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς χριστὸν πίστεως ὑμῶν. 6 ὡς οὖν παρελάβετε τὸν χριστὸν Ἰησοῦν τὸν κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε, 7 ἐρριζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ καὶ βεβαιούμενοι τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. 8 βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ χριστόν, 9 ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς 10 (καί ἐστε ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι), ὅ ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας, 11 ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος τῆς σαρκός, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ χριστοῦ, 12 συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτισμῷ, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν, 13 καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας τοῖς παραπτώμασιν καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησεν σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ παραπτώματα, 14 ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ, 15 ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας καὶ ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ.

2. *συμβιβασθέντων* ς *παν* (*add τὸ LT*) *πλουτος BLT, πάντα πλοῦτον G*ς 4. *χριστου BL, καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ* ς, *om GT* 5. *καὶ τῆς γνώσεως GT*ς *τουτο B, add δὲ GLT*ς *μηδεις BLT, μή τις G*ς 11. *ἐν τῇ πίστει G*ς 12. *ἐν αὐτῇ om T* 13. *ἔσται ὑμᾶς LT* 17. *ο BL, ὅς GLT*ς 19. *ἐπεκδύσει T* *σωματος BGLT, add τῶν ἁμαρτιῶν* ς 20. *βαπτισμω BL, -σματι GLT*ς 21. *συνηγέρθημεν L in mg* 22. *ἐκ νεκρῶν G* 23. *τοις B, ἐν τοῖς GLT*ς 24. *συνεζωοπ.* ς, *add ὑμᾶς GLT, add ημας B* 25. *ημιν BGLT, ὑμῖν L*ς 28. *και εδειγμ. B, ἐδειγμ. GLT*ς

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει ἢ ἐν
μέρει ἑορτῆς ἢ νεομηνίας ἢ σαββάτων, 17 ὅ ἐστιν σκιὰ τῶν
μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ χριστοῦ. 18 μηδεὶς ὑμᾶς κα-
ταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν
ἀγγέλων, ἃ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ
νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 19 καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν,
ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχο-
ρηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ
θεοῦ. 20 εἰ ἀπεθάνετε σὺν χριστῷ ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ
κόσμου, τί ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε 21 Μὴ ἅψῃ
μηδὲ γεύσῃ μηδὲ θίγῃς 22 (ἅ ἐστιν πάντα εἰς φθορὰν τῇ
ἀποχρήσει) κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀν-
θρώπων; 23 ἅτινά ἐστιν λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθε-
λοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ ἀφειδείᾳ σώματος, οὐκ ἐν
τιμῇ τινὶ πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός. 1 εἰ οὖν συνηγέρ- 3
θητε τῷ χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ χριστός ἐστιν ἐν
δεξιᾷ τοῦ θεοῦ καθήμενος· 2 τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ
τῆς γῆς. 3 ἀπεθάνετε γὰρ καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται
συν τῷ χριστῷ ἐν τῷ θεῷ· 4 ὅταν ὁ χριστὸς φανερωθῇ, ἡ
ζωὴ ἡμῶν, τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν
δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν
ἀκαθαρσίαν πάθος ἐπιθυμίαν κακὴν καὶ τὴν πλεονεξίαν,
ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία, 6 δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ·
7 ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν τού-
τοις· 8 νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργὴν θυ-
μὸν κακίαν βλασφημίαν αἰσχρολογίαν ἐκ τοῦ στόματος
ὑμῶν, 9 μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν
παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ, 10 καὶ ἐνδυ-
σάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ'
εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν, 11 ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ
Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης,

1. και ἐν πόσει *T* 2. νεομην. *BL*, νουμην. *GLT*ς ο *BL*, ἅ *GLT*ς 3. τοῦ *om GT* 5. α *BL*, ἃ μὴ *GLT*ς 8. αὔξῃ *G* 9. εἰ οὖν ἀπεθ. σὺν τῷ χρ. ς 14. αφειδεια *BL*, καὶ ἀφειδίᾳ *GLT*ς 20. ημων *BGLT*ς, ὑμῶν *GL* 22. μελη *BT*, μ. ὑμῶν *GL*ς 24. δι α *BGLT*ς, διὸ *L* η οργη *BL*, ὀργὴ *GLT*ς θεου *BLT*, *add* ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας *GL*ς 25. τουτοις *BGLT*, αὐτοῖς *G*ς

δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν χριστός.
12 *ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπη-*
μένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμῶν, χρηστότητα ταπεινοφροσύνην
πραΰτητα μακροθυμίαν 13 *(ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, καὶ χαρι-*
ζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν, καθὼς
καὶ ὁ κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτως καὶ ὑμεῖς), 14 *ἐπὶ*
πᾶσιν δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ὅ ἐστιν σύνδεσμος τῆς τελειό-
τητος. 15 *καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ χριστοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς*
καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι· καὶ
εὐχάριστοι γίνεσθε. 16 *ὁ λόγος τοῦ χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν*
ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦν-
τες ἑαυτούς, ψαλμοῖς ὕμνοις ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἐν τῇ
χάριτι ᾄδοντες ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ θεῷ, 17 *καὶ πᾶν*
ὅ τι ἐὰν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι
κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ θεῷ πατρὶ δι' αὐτοῦ.

18 *Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆ-*
κεν ἐν κυρίῳ. 19 *οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καὶ*
μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. 20 *τὰ τέκνα, ὑπακούετε τοῖς*
γονεῦσιν κατὰ πάντα· τοῦτο γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν κυρίῳ.
21 *οἱ πατέρες, μὴ ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυ-*
μῶσιν. 22 *οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε κατὰ πάντα τοῖς κατὰ*
σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλμοδουλείᾳ ὡς ἀνθρωπάρεσκοι,
ἀλλὰ ἐν ἁπλότητι καρδίας φοβούμενοι τὸν κύριον. 23 *ὃ ἐὰν*
ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε ὡς τῷ κυρίῳ, οὐκ ἀνθρώ-
ποις, 24 *εἰδότες ὅτι ἀπὸ κυρίου ἀπολήμψεσθε τὴν ἀνταπό-*
δοσιν τῆς κληρονομίας. τῷ κυρίῳ χριστῷ δουλεύετε· 25 *ὁ*
γὰρ ἀδικῶν κομίσεται ὃ ἠδίκησεν, καὶ οὐκ ἔστιν προσω-

1. *δουλος BGTς, add καὶ L* 2. *τοῦ om L* 3. *οἰκτιρμοῦ GLT* 4. *πραότ. Gς* 6. *κυριος BL, χριστὸς GTς* 7. *ο BGLT, ὅς G, ἥτις Gς* 8. *χριστου BGLT, Θεοῦ ς* 9. *ἑνὶ om B* 12. *υμνοις BLT, καὶ ὕμν. καὶ Gς* 12. 13. *ἐν χάριτι Gς* 13. *ἐν τῇ καρδίᾳ Tς* *θεω BGLT, Κυρίῳ ς* 14. *εαν BLT, ἂν GLς* 15. *κυριου ιησου BGTς, Ἰησοῦ χριστοῦ L* *πατρι BLT, καὶ πατρὶ Gς* 16. *τοῖς ἰδίοις ἀνδρ. ς* 17. *γυναικας BGTς, γ. ὑμῶν L* 19. *γάρ ἐστιν εὐάρ. GTς* *εν BGLT, τῷ ς* 20. *ερεθιζετε BGTς, παροργίζετε GL* 22. *οφθαλμοδουλεια BGLT, -δουλείαις Gς* 23. *ἀλλ' GLTς* *τὸν Θεόν ς* *ο εαν BGLT, καὶ πᾶν ὅ, τι ἐὰν Gς* 24. *ουκ B, καὶ οὐκ GLTς* 26. *τω BLT, τῷ γὰρ Gς* 27. *γαρ BGLT, δὲ Gς* *κομισεται BLT, κομιεῖται GLς*

πολημψία. 1 οἱ κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς 4
δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε κύριον ἐν
οὐρανῷ.

2 Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ, 3 προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λόγου, λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ θεοῦ, δι' ὃν καὶ δέδεμαι, 4 ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 5 ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι. 6 ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι.

7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος καὶ σύνδουλος ἐν κυρίῳ, 8 ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν, 9 σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν. πάντα ὑμῖν γνωρίσουσιν τὰ ὧδε.

10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς (ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν), 11 καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. 12 ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος χριστοῦ Ἰησοῦ πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα σταθῆτε τέλειοι καὶ πεπληροφορημένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ θεοῦ. 13 μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ ὅτι ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. 14 ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς καὶ Δημᾶς. 15 ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς καὶ Νύμφαν καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῆς ἐκκλησίαν. 16 καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ' ὑμῖν, ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ, καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα

3. οὐρανοῖς Gς 7. θεου B, χριστοῦ GLTς ον BL, ὃ GLTς 14. 15. γνωτε τα περι ημων BGL, γνῷ τὰ π. ὑμῶν GTς 17. γνωριοῦσιν GTς 24. ιησου BLT, om Gς 25. σταθητε B, στῆτε GLTς πεπληροφ. BGLT, πεπληρωμένοι Gς 27. πολυν πονον BGLT, ζῆλον πολὺν ς 30. αυτης BL, αὐτοῦ GTς 31. υμιν B, add ἡ ἐπιστολὴ GLTς

*καὶ ὑμεῖς ἀναγνῶτε. 17 καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ Βλέπε τὴν
διακονίαν, ἣν παρέλαβες ἐν κυρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς.*

*18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ
μου τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α.

1 *1 Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ
Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ χριστῷ. χά-
ρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη.*

*2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν
μνείαν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, 3 ἀδιαλείπτως
μνημονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τοῦ κόπου
τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, 4 εἰ-
δότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ θεοῦ, τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν,
5 ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ
μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει καὶ ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ
πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν
δι᾽ ὑμᾶς, 6 καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ
κυρίου, δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ μετὰ χαρᾶς
καὶ πνεύματος ἁγίου, 7 ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς τύπον πᾶσιν
τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. 8 ἀφ᾽
ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μα-
κεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ
πρὸς τὸν θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἔχειν ἡμᾶς λα-
λεῖν τι· 9 αὐτοὶ γὰρ περὶ ὑμῶν ἀπαγγέλλουσιν, ὁποίαν
εἴσοδον ἔσχομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς*

4. υμων BGLT, add ἀμήν ς   προς κολασσαεις B, Πρὸς Κολοσσ. ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου ς   προς θεσσαλονικεις α BLT, Παύλου πρὸς Θεσσ. ἐπιστολὴ πρώτη G, Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρὸς Θεσσ. ἐπιστ. πρώτη ς   7. ειρηνη BLT, add ἀπὸ θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ GLς   9. μνειαν BL, add ὑμῶν GTς   14. εις BGTς, πρὸς GL   16. πληροφ. B, ἐν πλ. GLTς   19. και B, om GLTς   τυπον BGLT, τύπους GLς   20. καὶ τῇ Ἀχ. Gς   22. αχαια BTς, ἐν τῇ Ἀχ. GL   αλλ BLT, ἀλλὰ καὶ Gς   23. εχ. ἡμᾶς (υμ. B) BLT, ἡ. ἔ. Gς   24. π. ἡμῶν GLTς   25. ἔχομεν ς

τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀλη-
θινῷ 10 καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν,
ὃν ἤγειρεν ἐκ τῶν νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς ἐκ
τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

1 *Αὐτοὶ* γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν 2
πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν, 2 ἀλλὰ προπαθόντες καὶ
ὑβρισθέντες καθὼς οἴδατε ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα
ἐν τῷ θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ
ἐν πολλῷ ἀγῶνι. 3 ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλά-
νης οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας οὐδὲ ἐν δόλῳ, 4 ἀλλὰ καθὼς δεδο-
κιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕ-
τως λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ θεῷ
τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν. 5 οὔτε γάρ ποτε ἐν
λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, οὔτε ἐν προ-
φάσει πλεονεξίας (θεὸς μάρτυς), 6 οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώ-
πων δόξαν, οὔτε ἀφ' ὑμῶν οὔτε ἀπ' ἄλλων, δυνάμενοι ἐν
βάρει εἶναι ὡς χριστοῦ ἀπόστολοι, 7 ἀλλὰ ἐγενήθημεν νή-
πιοι ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς ἐὰν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα,
8 οὕτως ὁμειρόμενοι ὑμῶν ηὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ
μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν ψυ-
χάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἐγενήθητε. 9 μνημονεύετε γάρ,
ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτὸς καὶ ἡμέ-
ρας ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν ἐκηρύ-
ξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ θεοῦ. 10 ὑμεῖς μάρτυρες
καὶ ὁ θεός, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς
πιστεύουσιν ἐγενήθημεν, 11 καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκα-
στον ὑμῶν ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ παρακαλοῦντες ὑμᾶς
καὶ παραμυθούμενοι 12 καὶ μαρτυρόμενοι εἰς τὸ περιπα-
τεῖν ὑμᾶς ἀξίως τοῦ θεοῦ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυ-
τοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

13 *Καὶ* διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ
ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν
τοῦ θεοῦ ἐδέξασθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καθὼς

3. ἐκ νεκρῶν ς εκ *B*, ἀπὸ *GLT*ς 6. ἀλλὰ καὶ προπ. ς 10. ουδε εν *BL*, οὔτε ἐν *GT*ς 12. θεω *BLT*, τῷ θεῷ *GL*ς 17. ἀλλ' *GLT*ς νηπιοι *BL*, ἤπιοι *GT*ς 18. ὡς ἂν *G*ς 19. ἱμειρόμενοι ς εὐδοκοῦμεν *GLT*ς 21. εγενηθητε *BGLT*, γεγένησθε *G*ς 22. νυκτὸς γὰρ καὶ ς 28. μαρτυρούμ. *GL*ς περιπατῆσαι ς et *G mg* 31. και δια *BLT*, διὰ *G*ς

ἀληθῶς ἐστὶν λόγον θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. 14 ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων 15 τῶν καὶ τὸν κύριον ἀποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς ἐκδιωξάντων καὶ θεῷ μὴ ἀρεσκόντων καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων, 16 κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσιν λαλῆσαι, ἵνα σωθῶσιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε. ἔφθακεν δὲ ἡ ὀργὴ ἐπ' αὐτοὺς εἰς τέλος.

17 Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώπῳ οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ ἐπιθυμίᾳ. 18 διότι ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐγὼ μὲν Παῦλος καὶ ἅπαξ καὶ δίς, καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. 19 τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς ἢ χαρὰ ἢ στέφανος καυχήσεως, ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς, ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἐν τῇ αὐτου παρουσίᾳ; 20 ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

3 1 διότι μηκέτι στέγοντες ηὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι, 2 καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συνεργὸν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς πίστεως ὑμῶν 3 τὸ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλίψεσιν ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα· 4 καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν, ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο καὶ οἴδατε. 5 διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν ὑμῶν πίστιν, μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. 6 ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν καὶ εὐαγγελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς

1. ἐστιν ἀληθῶς *GLTς* 4. ταὐτὰ ς *et L in mg* 6. τοὺς ἰδίους προφήτ. ς 9. τὰς ἁμαρτίας *om B* 10. εφθακε *BL*, -σεν *GLTς* ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ *GLTς* 14. διοτι *BGL*, διὸ *GTς* 17. ιησου *BLT*, *add* χριστοῦ *Gς* 19. διὸ *GLTς* εὐδοκ. *GLTς* 21. συνεργον *B*, συν. τοῦ θεοῦ *GLT*, διάκονον τοῦ θεοῦ *GL et add* καὶ συνεργὸν ἡμῶν ς 22. παρακαλ. *BLT*, *add* ὑμᾶς *Gς* υπερ *BGLT*, περὶ *Gς* το *BLT*, τῷ *Gς* 23. μηδὲν ἀσαίνεσθαι *L* 27. τὴν πίστιν ὑμῶν *GLTς*

ἰδεῖν καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς, 7 διὰ τοῦτο παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν ἐπὶ πάσῃ τῇ ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ἡμῶν διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως, 8 ὅτι νῦν ζῶμεν ἐὰν ὑμεῖς στήκητε ἐν κυρίῳ. 9 τίνα γὰρ εὐχαριστίαν· δυνάμεθα τῷ θεῷ ἀνταποδοῦναι περὶ ὑμῶν ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ, ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 10 νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν. 11 αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς· 12 ὑμᾶς δὲ ὁ κύριος πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς, 13 εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἁγιωσύνῃ ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ.

1 Λοιπόν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦ- 4
μεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ, ἵνα καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα περισσεύσητε μᾶλλον. 2 οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. 3 τοῦτο γάρ ἐστιν θέλημα τοῦ θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας, 4 εἰδέναι ἕνα ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, 5 μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν θεόν, 6 τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, διότι ἔκδικος κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν καὶ διεμαρτυράμεθα. 7 οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλὰ ἐν ἁγιασμῷ. 8 τοιγαροῦν ὁ ἀθετῶν οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν θεὸν τὸν διδόντα τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ὑμᾶς.

2. *αναγκη καὶ θλιψει BGLT, θλ. κ. ἀν. Gς* 9. *ιησους BLT, add χριστὸς Gς* 13. *αμεμπτως B* 15. *Ἰησοῦ χριστοῦ Gς αυτου BGLTς, add ἀμήν L* 16. *λοιπὸν GLT, το λ. Bς, add οὖν GLTς* 17. *ινα BL, om GTς* 18. 19. *καθως και περιπατειτε BL, om GTς* 19. *περισσεύητε GLTς* 21. *θελημα BGLTς, τὸ θ. L* 22. *εκαστον BGLTς, ἕκαστος L* 26. *ὁ κύριος Gς* 27. *προείπομεν G* 28. *ἀλλ' ἐν GLς* 30. *διδοντα BL, δόντα L, καὶ δόντα GTς αυτου BGTς, ante τὸ πν. L υμας BGLT, ἡμᾶς Gς*

9 *Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν εἴχομεν γράφειν
ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾶν ἀλ-
λήλους· 10 καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἀδελ-
φοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς,
ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον 11 καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχά-
ζειν καὶ πράσσειν τὰ ἴδια καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς χερσὶν ὑμῶν,
καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν, 12 ἵνα περιπατῆτε εὐσχημόνως
πρὸς τοὺς ἔξω καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε.*

13 *Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν
κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπῆσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ
ἔχοντες ἐλπίδα. 14 εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανεν
καὶ ἀνέστη, οὕτως ὁ θεὸς καὶ τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰη-
σοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. 15 τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ κυ-
ρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρου-
σίαν τοῦ Ἰησοῦ οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας, 16 ὅτι
αὐτὸς ὁ κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου καὶ ἐν
σάλπιγγι θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν
χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, 17 ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ
περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις
εἰς ἀπάντησιν τοῦ κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτως πάντοτε ἐν
κυρίῳ ἐσόμεθα. 18 ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λό-
γοις τούτοις.*

5 1 *Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ
χρείαν ἔχετε ὑμῖν γράφεσθαι· 2 αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴ-
δατε ὅτι ἡμέρα κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυκτὶ οὕτως ἔρχεται.
3 ὅταν δὲ λέγωσιν Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνίδιος ἐφί-
σταται αὐτοῖς ὄλεθρος ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ,
καὶ οὐ μὴ ἐκφύγωσιν. 4 ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν
σκότει, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς ὡς κλέπτας καταλάβῃ· 5 πάντες
γὰρ ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας. οὐκ ἐσμὲν νυ-
κτὸς οὐδὲ σκότους. 6 ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς οἱ λοι-*

1. *ειχομεν B, ἔχομεν GL, ἔχετε G*Tς 3. *και εις B, εἰς GLT*ς 4. *τους BGT*ς, *om L* 6. *ταις BLT, ταῖς ἰδίαις G*ς 8. *καὶ om B* 9. *θέλω* ς 10. *κεκοιμημένων G*ς *λυπεῖσθε L in mg* 12. *ο θεος και B, καὶ ὁ θ. GLT*ς 15. *ιησου B, κυρίου GLT*ς 20. *ἐν B, σὺν GLT*ς 25. *ὅτι ἡ ἡμέρα G*ς 26. *δε BL, γὰρ* ς, *om GLT* 27. *επι-
σταται αυτοις B, αὐτοῖς ἐφίσταται GLT*ς 29. *ὑμᾶς ἡ ἡμέ-
ρα L κλεπτας BL, κλέπτης GT*ς 30. *γὰρ om* ς 31. *ως BL, ὡς καὶ GT*ς

ποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν. 7 οἱ γὰρ καθεύδοντες νυκτὸς καθεύδουσιν, καὶ οἱ μεθύοντες νυκτὸς μεθύουσιν· 8 ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ περικεφαλαίαν ἐλπίδα σωτηρίας, 9 ὅτι οὐκ ἔθετο ὁ θεὸς ἡμᾶς εἰς ὀργήν, ἀλλὰ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, 10 τοῦ ἀποθανόντος περὶ ἡμῶν, ἵνα, εἴτε γρηγορῶμεν εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. 11 διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, 13 καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπερεκπερισσῶς ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. 14 παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. 15 ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινὶ ἀποδῷ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. 16 πάντοτε χαίρετε, 17 ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε, 18 ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ θέλημα θεοῦ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. 19 τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε, 20 προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε· 21 πάντα δὲ δοκιμάζετε, τὸ καλὸν κατέχετε, 22 ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. 23 αὐτὸς δὲ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ τηρηθείη. 24 πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει.

25 Ἀδελφοί, προσεύχεσθε καὶ περὶ ἡμῶν. 26 ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. 27 ἐνορκίζω ὑμᾶς τὸν κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσιν τοῖς ἀδελφοῖς.

28 Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

2. μεθυοντες *B*, μεθυσκόμενοι *GLTς* 5. ἡμᾶς ὁ θεὸς *GLTς* ἀλλ' *GLς* 6. ιησου *B*, *add* χριστοῦ *GLTς* 7. περὶ *B*, ὑπὲρ *GLTς* 12. ὑπερεκπερισσοῦ *Gς* 13. ἐν αὐτοῖς *G in mg* 17. καὶ *om L* 19. γαρ *BGTς*, γάρ ἐστιν *L* 21. δὲ *om ς* 27. και *BL*, *om GLTς* 28. ὁρκίζω *Gς* 30. τοις *BLT*, τοῖς ἁγίοις *Gς* 31. υμων *BGLT*, *add* ἀμήν *ς* προς θεσσαλονικεις α (πρώτη *ς*) *B et add* ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν *ς*

ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β.

1 1 *Παῦλος καὶ Σιλουανὸς καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ*
Θεσσαλονικέων ἐν θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ χρι-
στῷ. 2 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου*
Ἰησοῦ χριστοῦ.
3 *Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,*
ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις
ὑμῶν καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν
εἰς ἀλλήλους, 4 *ὥστε αὐτοὺς ἡμᾶς ἐν ὑμῖν ἐγκαυχᾶσθαι ἐν*
ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ
πίστεως ἐν πᾶσιν τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν καὶ ταῖς θλίψεσιν
αἷς ἐνέχεσθε, 5 *ἔνδειγμα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ θεοῦ, εἰς*
τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὑπὲρ ἧς
καὶ πάσχετε, 6 *εἴ περ δίκαιον παρὰ θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς*
θλίβουσιν ὑμᾶς θλῖψιν 7 *καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν*
μεθ᾽ ἡμῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ κυρίου Ἰησοῦ ἀπ᾽ οὐρα-
νοῦ μετ᾽ ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ 8 *ἐν φλογὶ πυρὸς διδόν-*
τος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν θεὸν καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν
τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ, 9 *οἵτινες δίκην τί-*
σουσιν ὄλεθρον αἰώνιον ἀπὸ προσώπου τοῦ κυρίου καὶ ἀπὸ
τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, 10 *ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι*
ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσιν τοῖς πι-
στεύσασιν, ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἐν
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 *εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ*
ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ πλη-
ρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης καὶ ἔργον πίστεως ἐν
δυνάμει, 12 *ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν*
Ἰησοῦ ἐν ὑμῖν καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν χάριν τοῦ θεοῦ
ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.

προς θεσσαλονικεις β **BLT**, *Παυλου πρ. Θ. ἐπιστ. δευτέρα* **G**, *Π. τοῦ ἀποστόλου ἡ πρ. Θ. ἐπ. δευτέρα* **ς** 3. *πατρος* **BLT**, *add ἡμῶν* **GLς** 8. *αυτους ημας* **B**, *ἡμ. αὐτ.* **GLTς** *καυχᾶσθαι* **Gς** 11. *ἀνέχεσθε* **GLTς** 16. *φλογι πυρος* **BGL**, *πυρὶ φλογὸς* **GLTς** 18. *ιησου* **BLT**, *add χριστοῦ* **GLς** 19. *ὀλέθριον* **L** *in mg* 21. *πιστεύουσιν* **ς** 27. *ιησου* **BLT**, *add χριστοῦ* **GLς**

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας 2
τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ᾽ αὐ-
τόν, 2 εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς
μηδὲ θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε
δι᾽ ἐπιστολῆς, ὡς δι᾽ ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ
κυρίου. 3 μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον,
ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄν-
θρωπος τῆς ἀνομίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, 4 ὁ ἀντικείμε-
νος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον θεὸν ἢ σέβασμα,
ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ καθίσαι ἀποδεικνύντα
ἑαυτὸν ὅτι ἔστιν θεός. 5 οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὢν πρὸς
ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; 6 καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς
τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ. 7 τὸ γὰρ
μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων
ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται. 8 καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ
ἄνομος, ὃν ὁ κύριος ἀνελεῖ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐ-
τοῦ καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ,
9 οὗ ἐστὶν ἡ παρουσία κατ᾽ ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ
δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασιν ψεύδους 10 καὶ ἐν πάσῃ
ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς ἀπολλυμένοις, ἀνθ᾽ ὧν τὴν ἀγάπην
τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. 11 καὶ
διὰ τοῦτο πέμπει αὐτοῖς ὁ θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ
πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει, 12 ἵνα κριθῶσιν πάντες οἱ
μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ ἀλλὰ εὐδοκήσαντες τῇ ἀδικίᾳ.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ θεῷ πάντοτε
περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ κυρίου, ὅτι εἵλατο
ὑμᾶς ὁ θεὸς ἀπαρχὴν εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ πνεύματος
καὶ πίστει ἀληθείας, 14 εἰς ὃ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, διὰ τοῦ εὐ-
αγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ χριστοῦ. 15 ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρα-

2. *κυριου B, add ἡμῶν GLTς* 4. *μηδε BLT, μήτε Gς*
5. 6. *τοῦ Χριστοῦ ς*
8. *ανομιας B, ἁμαρτίας GLTς* 10. *θεου BGLT, add ὡς Θεὸν ς ἀποδειγνύοντα L in mg* 16. *κυριος BTς, κ. Ἰησοῦς GL ανελει BGL, ἀναλώσει GTς* 20. *αδικιας BLT, τῆς ἀδ. ἐν Gς* 22. *πεμπει BGLT, πέμψει Gς* 23. *ἅπαντες L in mg* 24. *ἀλλ᾽ GLTς τη αδικ. BL, ἐν τῇ ἀδ. GLTς*
26. *εἵλετο Gς* 27. *απαρχην BL, ἀπ᾽ ἀρχῆς GTς* 28. *ημας BL, ὑμᾶς GTς*

*τεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε
δι᾽ ἐπιστολῆς ἡμῶν· 16 αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῶν χριστὸς
Ἰησοῦς καὶ θεὸς ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς καὶ δοὺς
παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, 17 πα-
ρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ
καὶ λόγῳ ἀγαθῷ.*

3 1 *Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα
ὁ λόγος τοῦ κυρίου τρέχῃ καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς
ὑμᾶς,* 2 *καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν
ἀνθρώπων. οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.* 3 *πιστὸς δέ ἐστιν ὁ
κύριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.*
4 *πεποίθαμεν δὲ ἐν κυρίῳ ἐφ᾽ ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν
καὶ ἐποιήσατε καὶ ποιεῖτε καὶ ποιήσετε.* 5 *ὁ δὲ κύριος
κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ
καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ χριστοῦ.*

6 *Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ
κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελ-
φοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν, ἣν
παρελάβετε ἀφ᾽ ἡμῶν.* 7 *αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, πῶς δεῖ μι-
μεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν,* 8 *οὐδὲ δωρεὰν
ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ᾽ ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ νυ-
κτὸς καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
ὑμῶν·* 9 *οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ᾽ ἵνα ἑαυτοὺς
τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς.* 10 *καὶ γὰρ ὅτε
ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ
θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.* 11 *ἀκούομεν γάρ τινας
περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ
περιεργαζομένους·* 12 *τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ
παρακαλοῦμεν ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ χριστῷ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας*

2. 3. *χριστος ιησους B*, *Ἰησοῦς* (*add* ὁ *L*) *χριστὸς GLTς* 3. *θεος BL*, *ὁ θεὸς GLTς* *ο πατηρ BGLTς*, *καὶ πατὴρ L* 5. *στηριξαι BLT*, *add ὑμᾶς Gς* 5. 6. *εργω και λογω BGLT*, *λ. κ. ἔ. Gς* 11. *κυριος BGTς*, *θεὸς L* 12. *παραγγελλ. BLT*, *add ὑμῖν GLς* 13. *και εποιησατε και BL*, *και GTς*, *om L* 15. *εἰς ὑπομονὴν ς* 17. *κυριου BLT*, *add ἡμῶν GLς* 19. *παρελαβετε BL*, *παρελαβοσαν GLT*, *παρέλαβον G*, *-λαβε ς* *αφ B*, *παρ᾽ GLTς* 21. 22. *νυκτος και ημερας BL*, *νύκτα καὶ ἡμέραν GLTς*
29. *εν κυρ. ιησ. χρ. BGL*, *διὰ τοῦ κυρίου ἰησοῦ χριστοῦ GTς*

ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν. 13 *ὑμεῖς δέ, ἀδελ-
φοί, μὴ ἐγκακήσητε καλοποιοῦντες.* 14 *εἰ δέ τις οὐχ ὑπα-
κούει τῷ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε,
μὴ συναναμίγνυσθαι αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ.* 15 *καὶ μὴ ὡς
ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.* 16 *αὐτὸς
δὲ ὁ κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς
ἐν παντὶ τρόπῳ. ὁ κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.*

17 *Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστιν σημεῖον
ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ. οὕτως γράφω.* 18 *ἡ χάρις τοῦ κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.*

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

1 *Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ θεὸς λαλήσας* 1
*τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις ἐπ᾽ ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν
τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ,* 2 *ὃν ἔθηκεν κληρονόμον πάν-
των, δι᾽ οὗ καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας,* 3 *ὃς ὢν ἀπαύγασμα
τῆς δόξης καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ φέρων τε
τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καθαρισμὸν τῶν
ἁμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλωσύνης
ἐν ὑψηλοῖς,* 4 *τοσούτῳ κρείττων γενόμενος ἀγγέλων, ὅσῳ
διαφορώτερον παρ᾽ αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα.* 5 *τίνι
γὰρ εἶπέν ποτε τῶν ἀγγέλων Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον
γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ
αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν.* 6 *ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν
πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει Καὶ προσκυνησάτω-
σαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ.* 7 *καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγ-
γέλους λέγει Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ*

2. *ἐκκακήσ.* *G*ς 4. *μη συναναμιγνυσθε* (*-σθαι* *L*) *BL*, *καὶ μὴ συναναμίγνυσθε* *GT*ς 7. *τροπω* *BGT*ς. *τοπω* *GL* 10. *υμων* *BT*, *add ἀμήν* *GL*ς *προς θεσσαλονικεις β* (*δευτέρα* ς) *B et add ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν* ς *προς εβραιους* *ABLT*, *Ἡ πρὸς Ἑβρ. ἐπιστολὴ* *G*ς 12. *ἐπ᾽ ἐσχάτων* ς 14. *εποιησεν τους αιωνας* *BGLT*, *τ. αἰ. ἐπ.* *G*ς 15. *φερων* *AGLT*ς, *φανερων* *B in ras.* 16. *αυτου* *ABLT*, *add δι᾽ ἑαυτοῦ* *G*ς 16. 17. *των αμαρτ. ποιησ.* *ABLT*, *ποιησ. τῶν ἁμαρτ. ἡμῶν* *G*ς 18. *τῶν ἀγγέλων* *AGLT*ς

τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, 8 πρὸς δὲ τὸν υἱόν Ὁ θρόνος σου, ὁ θεός, εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ Ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος ῥάβδος τῆς βασιλείας αὐτοῦ. 9 ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεὸς ὁ θεός σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. 10 καὶ Σὺ κατ᾽ ἀρχάς, κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί· 11 αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, 12 καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτούς, ὡς ἱμάτιον καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσιν. 13 πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴρηκέν ποτε Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου; 14 οὐχὶ πάντες εἰσὶν λειτουργικὰ πνεύματα εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

2 1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως προσέχειν ἡμᾶς τοῖς ἀκουσθεῖσιν, μή ποτε παραρυῶμεν. 2 εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος καὶ πᾶσα παράβασις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν, 3 πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα τηλικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη, 4 συμμαρτυροῦντος τοῦ θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασιν καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν καὶ πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν.

5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξεν τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν. 6 διεμαρτύρατο δέ πού τις λέγων Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; 7 ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ᾽ ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, 8 πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν τῷ γὰρ

2. αιωνα B, *add* του αιωνος AGLTς   και η BA, καὶ L, *om* GTς   2. 3. της ευθυτ. ABL, εὐθύτ. ἡ GTς   3. αυτου B, σου AGLTς   4. ανομιαν BGLTς, αδικιαν A   9. ως ιματιον ABL, *om* GTς   11. εγκλειψ. *pr* A   16. ἡμᾶς προσέχ. Gς   17. παραῤῥ. Gς   22. συμμαρτυρ. B, συνεπιμαρτ. AGLTς   27. τίς ἐστιν L *in mg*   μημνησκη A   29. αυτον BGLT, *add* και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου ALς   30. εν γαρ τω AGTς

ὑποτάξαι τὰ πάντα οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. 9 *τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον, ὅπως χάριτι θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου.* 10 *ἔπρεπεν γὰρ αὐτῷ; δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν διὰ παθημάτων τελειῶσαι.* 11 *ὅ τε γὰρ ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι ἐξ ἑνὸς πάντες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς καλεῖν,* 12 *λέγων Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. καὶ πάλιν Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ.* 13 *καὶ πάλιν Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεός.* 14 *ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κεκοινώνηκεν αἵματος καὶ σαρκός, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχεν τῶν αὐτῶν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστιν τὸν διάβολον,* 15 *καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας.* 16 *οὐ γὰρ δή που ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται.* 17 *ὅθεν ὤφειλεν κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ.* 18 *ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.*

1 *Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι,* 3
κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν 2 *πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωυσῆς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.* 3 *πλείονος γὰρ οὗτος δόξης παρὰ Μωυσῆν ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν.* 4 *πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινός, ὁ δὲ πάντα κατασκευάσας θεός.* 5 *καὶ Μωυσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὡς θεράπων εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων,* 6 *χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ*

1. *υποταξαι BL, add αυτω AGLTς* 11. *εμμεσω A* 14. *σαρκὸς καὶ αἵματος Gς* 17. *αποκαταλλ. A* 21. *ωμοιωθ. A* 22. *ταις αμαρτιαις A* 27. *Χριστὸν Ἰησοῦν ς* 28. *εν BT, εν ολω AGLς* *δόξης οὗτος ς* 31. *τὰ πάντα Gς*

τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν τὴν παρρησίαν
καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος κατάσχωμεν.
7 Διό, καθὼς λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον,
ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, 8 μὴ σκληρύνητε τὰς καρ-
δίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ
πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 9 οὗ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν
ἐν δοκιμασίᾳ καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου τεσσεράκοντα ἔτη.
10 διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ ταύτῃ καὶ εἶπον Ἀεὶ πλανῶν-
ται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου, 11 ὡς
ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυ-
σίν μου. 12 βλέπετε, ἀδελφοί, μή ποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν
καρδία πονηρὰ ἀπιστίας ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ θεοῦ ζῶντος,
13 ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις
οὗ τὸ σήμερον καλεῖται, ἵνα μὴ σκληρυνθῇ ἐξ ὑμῶν τις
ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας· 14 μέτοχοι γὰρ τοῦ χριστοῦ γεγόνα-
μεν, ἐάν περ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως μέχρι τέλους βε-
βαίαν κατάσχωμεν, 15 ἐν τῷ λέγεσθαι Σήμερον, ἐὰν τῆς
φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν
ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. 16 τίνες γὰρ ἀκούσαντες παρε-
πίκραναν; ἀλλ' οὐ πάντες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ
Μωυσέως; 17 τίσιν δὲ προσώχθισεν τεσσεράκοντα ἔτη; οὐχὶ
τοῖς ἁμαρτήσασιν; ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ.
18 τίσιν δὲ ὤμοσεν μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν
αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀπειθήσασιν; 19 καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ
4 ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι' ἀπιστίαν. 1 φοβηθῶμεν οὖν μή
ποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κατάπαυ-
σιν αὐτοῦ δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. 2 καὶ γάρ ἐσμεν
εὐηγγελισμένοι καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ' οὐκ ὠφέλησεν ὁ
λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους, μὴ συγκεκερασμένους τῇ πίστει
τοῖς ἀκούσασιν. 3 εἰσερχόμεθα γὰρ εἰς κατάπαυσιν οἱ πι-

1. ὅς οἶκος *G in mg* εαν *BLT*, εαν περ *AGLς* 2. ελπιδος *BT*, *add* μεχρι τελους βεβαιαν *AGLς* 6. επειρασαν *ABGLT*, *add* με *Gς* πατερες ημων *A* 7. εν δοκιμασια *ABGLT*, ἐδοκίμασάν με *Gς* τεσσαρ. *GLς* 8. ταυτη *ABGLT*, ἐκείνῃ *Gς* ειπα *AL* 14. εξ υμων τις *BGLT*, τις εξ υμων *AGLς* 15. γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ *ς* 16. υποστασεως *BGLTς*, *add* αυτου *A* 21. δε *BGLTς*, δε και *AL* 25. διὰ *T* 29. συγκεκερασμ. (συνκ. *A*) *ABGL*, συγκεκραμένους *GTς* 30. εισερχωμεθα ουν *A* εις *BT*, εις την *AGLς*

στεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου Εἰ
εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου, καίτοι τῶν ἔργων
ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γενηθέντων. 4 εἴρηκεν γάρ που
περὶ τῆς ἑβδόμης οὕτως, Καὶ κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ
ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. 5 καὶ ἐν
τούτῳ πάλιν Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου.
6 ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ
πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι' ἀπείθειαν,
7 πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, σήμερον, ἐν Δαυεὶδ λέγων μετὰ
τοσοῦτον χρόνον, καθὼς προείρηκεν, Σήμερον, ἐὰν τῆς
φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν.
8 εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυσεν, οὐκ ἄρα περὶ ἄλλης
ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. 9 ἄρα ἀπολείπεται σαββατι-
σμὸς τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ. 10 ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κα-
τάπαυσιν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων
αὐτοῦ ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατά-
παυσιν, ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπει-
θείας. 12 ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ ἐναργὴς καὶ το-
μώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον καὶ διικνούμενος
ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυε-
λῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας·
13 καὶ οὐκ ἔστιν κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ
γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν
ἡμῖν ὁ λόγος.

14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐ-
ρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολο-
γίας. 15 οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆ-
σαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα
καθ' ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. 16 προσερχώμεθα οὖν μετὰ
παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεος καὶ
χάριν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος ὑπὲρ 5

4. 5. *ἐν τῇ ἡμ. τῇ ἑβδ. om A* 8. *δια AT* 10. *προειρηκε B, προειρηται AGLT, εἴρηται Gς* 12. *αρα B, αν AGLTς* 13. *απολειται B* 19. *εναργης B, ενεργ. AGLTς* 21. *ψυχης ABLT, add τε Gς ἐνθυμήσεως L in mg* 24. *τετραχιλ. A* 26. *μεγα A* 28. *συνπαθ. A* 29. *πεπειραμ. T et G in mg* 31. *ἔλεον Gς* 32. *χαριν B, add ευρωμεν AGLTς*

ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν θεόν, ἵνα προσφέρῃ
δῶρα καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν, 2 μετριοπαθεῖν δυνάμε-
νος τοῖς ἀγνοοῦσιν καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περί-
κειται ἀσθένειαν, 3 καὶ δι' αὐτὴν ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ
λαοῦ, οὕτως καὶ περὶ αὐτοῦ προσφέρειν περὶ ἁμαρτιῶν.
4 καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ καλούμενος
ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καθώσπερ καὶ Ἀαρών. 5 οὕτως καὶ ὁ χρι-
στὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασεν γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λα-
λήσας πρὸς αὐτόν Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά
σε· 6 καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα
κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 7 ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμε-
νον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ
δακρύων προσενέγκας καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,
8 καίπερ ὢν υἱός, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθεν τὴν ὑπακοήν,
9 καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴ-
τιος σωτηρίας αἰωνίου, 10 προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοῦ
ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 11 περὶ οὗ πολὺς
ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ νωθροὶ γεγό-
νατε ταῖς ἀκοαῖς. 12 καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι
διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τινὰ
τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τοῦ θεοῦ, καὶ γεγόνατε
χρείαν ἔχοντες γάλακτος καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. 13 πᾶς
γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νή-
πιος γάρ ἐστιν· 14 τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ
τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρι-
σιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.
6 1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ χριστοῦ λόγον, ἐπὶ
τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλό-
μενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ θεόν,
2 βαπτισμῶν διδαχήν, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεως
νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου. 3 καὶ τοῦτο ποιήσομεν,

2. και *BL*, τε και *AGTς*   4. διὰ ταύτην *Gς*   5. περι εαυτου *AGTς*   περι αμ. *ABGLT*, ὑπὲρ ἁμ. *Gς*   6. ὁ καλούμ. ς   7. καθωσπερ *ABT*, καθὼς *L*, καθάπερ *Gς*   καὶ ὁ Ἀαρ. ς   8. γενεσθαι *A*   11. μελχισεδεχ *A*   16. πασιν *ABGL*, post αὐτῷ *GTς*   31. διδαχην *BL*, διδαχης *AGLTς*   32. νεκρων *B*, τε νεκρ. *AGLTς*   ποιησομεν *BGLTς*, ποιησωμεν *AGL*

ἐάν περ ἐπιτρέπῃ ὁ θεός. 4 ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φω-
τισθέντας γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου καὶ
μετόχους γενηθέντας πνεύματος ἁγίου 5 καὶ καλὸν γευσαμέ-
νους θεοῦ ῥῆμα δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, 6 καὶ παρα-
πεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦν-
τας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.
7 γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς ἐρχόμενον πολλάκις ὑετὸν
καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις, δι' οὓς καὶ γεωργεῖ-
ται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ θεοῦ· 8 ἐκφέρουσα δὲ
ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγύς, ἧς τὸ
τέλος εἰς καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείσσονα
καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτως λαλοῦμεν. 10 οὐ γὰρ
ἄδικος ὁ θεός, ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῆς ἀγά-
πης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς
ἁγίοις καὶ διακονοῦντες. 11 ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν
τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν
τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους, 12 ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μι-
μηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κληρονομούν-
των τὰς ἐπαγγελίας. 13 τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος
ὁ θεός, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχεν μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσεν
καθ' ἑαυτοῦ, 14 λέγων Εἰ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ
πληθύνων πληθυνῶ σε· 15 καὶ οὕτως μακροθυμήσας ἐπέ-
τυχεν τῆς ἐπαγγελίας. 16 ἄνθρωποι γὰρ κατὰ τοῦ μείζο-
νος ὀμνύουσιν, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βε-
βαίωσιν ὁ ὅρκος· 17 ἐν ᾧ περισσοτέρως βουλόμενος ὁ θεὸς
ἐπιδεῖξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον
τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ, 18 ἵνα διὰ δύο πρα-
γμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι θεόν,
ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς
προκειμένης ἐλπίδος, 19 ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς
ἀσφαλήν τε καὶ βεβαίαν καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον
τοῦ καταπετάσματος, 20 ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλ-

3. γεννηθ. *A* 7. πολλακις ερχομ. *AGς* 12. κρείττονα *Gς* 14. της *ABGLT*, τοῦ κόπου τῆς *ς* 17. ενδιγνυσθαι *A* 22. ει *ABL*, ἦ *GTς* 24. γαρ *ABL*, μὲν γὰρ *GTς* 26. περισσοτερον *AGLTς* 27. επιδειξασθαι *A* 29. τον θεον *A* 32 ασφαλην *AL*, ασφαλη *BGTς*

θεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενό-
μενος εἰς τὸν αἰῶνα.

7 1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱερεὺς
τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, ὃς συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέ-
φοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων καὶ εὐλογήσας αὐτόν,
2 ᾧ καὶ δεκάτην ἀπὸ παντὸς ἐμέρισεν Ἀβραάμ, πρῶτον μὲν
ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασι-
λεὺς Σαλήμ, ὅ ἐστιν βασιλεὺς εἰρήνης, 3 ἀπάτωρ, ἀμή-
τωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν μήτε ζωῆς τέλος
ἔχων, ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς
τὸ διηνεκές. 4 θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ δεκάτην
Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων ὁ πατριάρχης. 5 καὶ
οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευῒ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες ἐντο-
λὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῖν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, του-
τέστιν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς
ὀσφύος Ἀβραάμ· 6 ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν δε-
δεκάτωκεν Ἀβραάμ. καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλό-
γηκεν· 7 χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ
κρείττονος εὐλογεῖται. 8 καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκον-
τες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν, ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι
ζῇ. 9 καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, δι' Ἀβραὰμ καὶ Λευῒς ὁ δεκά-
τας λαμβάνων δεδεκάτωται· 10 ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ
πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ Μελχισεδέκ. 11 εἰ μὲν
οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν (ὁ λαὸς γὰρ
ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται), τίς ἔτι χρεία κατὰ τὴν τάξιν
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν
Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12 μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης ἐξ
ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται. 13 ἐφ' ὃν γὰρ λέ-
γεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς προσ-
έσχηκεν τῷ θυσιαστηρίῳ· 14 πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα

3. *μελχισεδεχ A* 4. *τοῦ ante ὑψίστου om ς* *ος ABL, ὁ GTς* 6. *παντος B, παντων AGLTς* 10. *ἀφομ. T* 11. *ω BL, ω και AGTς* 12. *εδωκεν αβρααμ A* *ακροθην. A* 14. *αποδεκατοιν BT, -κατουν AGLς* 17. *αβρααμ BL, τον αβρ. AGTς* *ευλογηκεν BGTς, ηὐλ. L, ηυλογησεν A* 21. *ἔπος εἶπεν L in mg* *δι BL, δια AGTς* *Λευῒ Gς* 23. *μελχ. BL, ο μελχ. AGTς* 25. *αυτης ABGLT, αὐτῇ Gς* 28. *και νομου AGLTς, om B* 29. *προσεσχηκε BGLTς, προσεσχεν AG*

ἀνατέταλκεν ὁ κύριος ἡμῶν, εἰς ἣν φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωυσῆς ἐλάλησεν. 15 καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος, 16 ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκίνης γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου· 17 μαρτυρεῖται γὰρ ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. 18 ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές 19 (οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος), ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ θεῷ. 20 καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες, 21 ὁ δὲ μεθ' ὁρκωμοσίας διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν Ὤμοσεν κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα), 22 κατὰ τοσοῦτο κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. 23 καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσιν γεγονότες ἱερεῖς διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν· 24 ὁ δέ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην. 25 ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ θεῷ, πάντοτε ζῶν, εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. 26 τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν καὶ ἔπρεπεν ἀρχιερεύς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος, 27 ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ ἑαυτὸν ἀνενέγκας. 28 ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς ἔχοντας ἀσθένειαν, ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

1 Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν 8
ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 2 τῶν ἁγίων λειτουργὸς καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ κύριος, οὐκ ἄνθρωπος.

1. 2. *περι ιερεων ουδεν ABGLT*, οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης *Gς* 3. *κατα B*, *κ. την AGLTς* 4. σαρκικῆς *ς* 5. *μαρτυρειται ABGLT*, μαρτυρεῖ *Gς* 9. *εγγιζωμεν A* 11. *μεθ ABL*, μετὰ *GTς* 13. *αιωνα BT*, *add κατα την ταξιν μελχισεδεκ AGLς* 14. τοσοῦτον *Gς* 15. *γεγον. ιερεις BGTς*, *ιερ. γεγον. AL* 20. *και ABGLT*, *om Lς* 21. *και αμιαντος A* 25. *προσενεγκας A* 31. *δε εν τοις A* 32. *ουκ BLT*, *και ουκ AGς*

3 πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται, ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. 4 εἰ μὲν οὖν ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεύς, ὄντων τῶν προσφερόντων κατὰ νόμον τὰ δῶρα, 5 οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσιν τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωυσῆς μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν (Ὅρα γάρ φησιν, ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει)· 6 νῦν δὲ διαφορωτέρας τέτευχεν λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστιν διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. 7 εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. 8 μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει Ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν, 9 οὐ κατὰ τὴν διαθήκην, ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν ἡμέραις ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει κύριος. 10 ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν γράψω αὐτούς, καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. 11. καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πολίτην αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων Γνῶθι τὸν κύριον, ὅτι πάντες εἰδήσουσίν με ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου αὐτῶν, 12 ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. 13 ἐν τῷ λέγειν Καινὴν πεπαλαίωκεν τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

9 1 Εἶχεν μὲν οὖν ἡ πρώτη δικαιώματα λατρείας τό τε ἅγιον κοσμικόν. 2 σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν

3. *ουν ABGL*, *γὰρ GTς*
4. *οντων ABLT*, *add τῶν ἱερῶν Gς* 7. *ποιησεις ABGLT*, *-σης Gς* 8. *νυν BL*, *νυνι AGTς* *τετευχεν BGς*, *τετυχεν ALT* 12. *αυτοις BGTς*, *αυτους AL* 15. *ημεραις B*, *ημερα AGLTς* 18. *διαθηκη BGLTς*, *add μου AL* 21. *καρδιας B* *γραψω B*, *επιγραψω AGLTς* 23. *πολιτην ABGLT*, *πλησίον ς* 24. *ιδουσιν B* 25. *μικρου ABL*, *add αὐτῶν GTς* 26. *αυτων alterum BT*, *add και των ανομιων αυτων AGLς* 29. *ουν B*, *add και AGLTς* *ἡ πρώτη σκηνὴ ς*

ᾗ ἥ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται τὰ ἅγια. 3 μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, 4 χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, 5 ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβεὶν δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον, περὶ ὧν οὐκ ἔστιν νῦν λέγειν κατὰ μέρος. 6 τούτων δὲ οὕτως κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, 7 εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων, 8 τοῦτο δηλοῦντος τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν, 9 ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, καθ' ἣν δῶρά τε καὶ θυσίαι προσφέρονται μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, 10 μόνον ἐπὶ βρώμασιν καὶ πόμασιν καὶ διαφόροις βαπτισμοῖς, δικαιώματα σαρκὸς μέχρι καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. 11 χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν γενομένων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, 12 οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος, εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος. 13 εἰ γὰρ τὸ αἷμα τράγων καὶ ταύρων καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, 14 πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ χριστοῦ, ὃς διὰ πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ θεῷ, καθαριεῖ τὴν συνείδησιν ἡμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ.

1. *αρτων AGLTς, add και το χρυσουν θυμιατηριον B*
2. *τα αγια B, ἅγια GTς, αγια. αγιων AL* 3. *τα αγια των B, αγια AGLTς* 3. 4. *χρυσουν εχ. θυμ. και AGLTς, εχουσα B* 6. *βλαστ. B, η βλαστ. AGLTς* 7. *χερουβειμ (-βιμ) AGTς κατασκιαζον A* 16. *ην ABGLT, ὃν Gς* 19. *δικ. (και δ. B) ABGLT, καὶ (om G) δικαιώμασι Gς* 21. *γενομενων BL, μελλοντων AGLς* 25. *τραγων και ταυρων ABGLT, ταύρων καὶ τράγων Gς* 29. *ημων AGLT, ὑμῶν Gς* 30. *και αληθινω AL, om GTς*

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. 16 ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου· 17 διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή ποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος; 18 ὅθεν οὐδὲ ἡ πρώτη χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται. 19 λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ τὸν νόμον ὑπὸ Μωυσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τῶν τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐράντισεν, 20 λέγων Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ θεός. 21 καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐράντισεν. 22 καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. 23 ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς τούτοις καθαρίζεσθαι, αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσιν θυσίαις παρὰ ταύτας. 24 οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν χριστὸς ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ᾽ εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν, 25 οὐδ᾽ ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· 26 ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, νυνὶ δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων εἰς ἀθέτησιν ἁμαρτίας διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. 27 καὶ καθ᾽ ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις, 28 οὕτως καὶ ὁ χριστός, ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν.

10 1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων. κατ᾽ ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις προσφέρουσιν· εἰς τὸ διηνεκὲς οὐδέποτε

7. οὐδ᾽ ἡ Gς   8. τον AL, om GTς   9. καὶ τράγων Gς
11 *et* 14. ἐρράντ. Gς   19. εισηλθεν αγια A   ὁ χριστὸς GTς
24. νῦν δὲ Gς   25. αμαρτ. GTς, της αμαρτ. AL
27. καὶ om ς   30. σωτηριαν GLTς, add δια πιστεως A
33. θυσιαις A, add ἃς GLς, add αἷς T

δύνανται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι· 2 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας ἅπαξ κεκαθερισμένους; 3 ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν· 4 ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. 5 διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον λέγει Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι, 6 ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ηὐδόκησας· 7 τότε εἶπον Ἰδοὺ ἥκω (ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ) τοῦ ποιῆσαι, ὁ θεός, τὸ θέλημά σου. 8 ἀνώτερον λέγων ὅτι θυσίας καὶ προσφορὰς καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας οὐδὲ ηὐδόκησας, αἵτινες κατὰ νόμον προσφέρονται, 9 τότε εἴρηκεν Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου. ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ, 10 ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ χριστοῦ ἐφάπαξ.

11 *Καὶ* πᾶς μὲν ἀρχιερεὺς ἕστηκεν καθ' ἡμέραν λειτουργῶν καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυσίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας· 12 οὗτος δέ, μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκές, ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ, 13 τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 14 μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. 15 μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ τὸ εἰρηκέναι 16 Αὕτη ἡ διαθήκη, ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει κύριος Διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς, 17 καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθήσομαι ἔτι. 18 ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκέτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας.

19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον

1. δυνανται *AGL*, δύναται *G*ς οὐκ *om* ς 3. κεκαθαρμ. *GT*ς 8 *et* 12. εὐδόκ. *G*ς 10. 11. θυσ. κ. προσφ. *AGLT*, θυσίαν κ. προσφορὰν *G*ς 12. κατὰ τὸν ν. *G*ς 13. ποιῆσαι, ὁ θεὸς, τὸ ς 15. τοῦ Ἰησοῦ ς 17. αρχιερευς *ALT*, ἱερεὺς *G*ς 19. ουτος *AGLT*, αὐτὸς *G*ς 21. εκ δεξιων *A*, ἐν δεξιᾷ *GLT*ς 25. ειρηκεναι *AL*, προειρ. *GT*ς 27. την διανοιαν *AL*, τῶν διανοιῶν *GT*ς 29. μνησθησομαι *AGLT*, μνησθῶ *G*ς

τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, 20 ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν, διὰ τοῦ καταπετάσματος, τουτέστιν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, 21 καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, 22 προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως, ῥεραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, 23 καὶ λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ (πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος), 24 καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων, 25 μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία, 27 φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. 28 ἀθετήσας τις νόμον Μωυσέως χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκει· 29 πόσῳ, δοκεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατήσας καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; 30 οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει κύριος. καὶ πάλιν Κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ. 31 φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας θεοῦ ζῶντος.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων, 33 τοῦτο μὲν ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσιν θεατριζόμενοι, τοῦτο δὲ κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. 34 καὶ γὰρ τοῖς δεσμίοις συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. 35 μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μεγάλην μισθαποδοσίαν. 36 ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν, ὅτι τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ ποιήσαντες κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν, 37 Ἔτι

4. *μετ' GT* 5. *ἐῤῥαντ. Gς* 20. *ηγησαμενος A*, add *ἐν ᾧ ἡγιάσθη GLTς* 22. *λέγει κύριος* om *T* 22. 23. *Κύριος κρινεῖ Gς* 29. *δεσμιοις AGLT, δεσμοῖς μου ς* 31. *εαυτους AL, ἑαυτοῖς GT, ἐν ἑ. ς* *κρείττονα GTς* *υπαρξιν ALT*, add *ἐν οὐρανοῖς Gς* 32. *μισθαπ. μεγ. GTς*

γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει καὶ οὐ χρονιεῖ·
38 *ὁ δὲ δίκαιός μου ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείλη-*
ται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ. 39 *ἡμεῖς δὲ οὐκ*
ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίη-
σιν ψυχῆς.

1 *Ἔστιν δὲ πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων* 11
ἔλεγχος οὐ βλεπομένων. 2 *ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν*
οἱ πρεσβύτεροι. 3 *πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶ-*
νας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὸ βλεπόμενον
γεγονέναι. 4 *πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσ-*
ήνεγκεν τῷ θεῷ, δι᾽ ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρ-
τυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ τῷ θεῷ, καὶ δι᾽ αὐτῆς
ἀποθανὼν ἔτι λαλεῖ. 5 *πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν*
θάνατον, καὶ οὐχ ηὑρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός.
πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως μεμαρτύρηται εὐαρεστηκέναι τῷ
θεῷ· 6 *χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦσαι*
γὰρ δεῖ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ, ὅτι ἔστιν καὶ τοῖς ἐκ-
ζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται. 7 *πίστει χρημα-*
τισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς
κατεσκεύασεν κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, δι᾽
ἧς κατέκρινεν τὸν κόσμον καὶ τῆς κατὰ πίστιν δικαιοσύνης
ἐγένετο κληρονόμος. 8 *πίστει ὁ καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπή-*
κουσεν ἐξελθεῖν εἰς τόπον, ὃν ἔμελλεν λαμβάνειν εἰς κληρο-
νομίαν, καὶ ἐξῆλθεν μὴ ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. 9 *πίστει*
παρῴκησεν εἰς γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκη-
ναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονό-
μων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς· 10 *ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς*
θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ
θεός. 11 *πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα δύναμιν εἰς καταβολὴν*
σπέρματος ἔλαβεν καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας, ἐπεὶ πιστὸν
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. 12 *διὸ καὶ ἀφ᾽ ἑνὸς ἐγενή-*
θησαν, καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ

2. *μου ALT, om Gς* 7. *βλεπομ. GLTς, βουλομενων A*
9. *το βλεπομενον AGLT, τὰ βλεπόμενα Gς* 12. *τω θεω AL, τοῦ θεοῦ GTς* 13. *λαλεῖται ς* 14. *εὑρίσκ. Gς* 15. *μεταθέσεως GLTς, μεταθεως A, add αὐτοῦ Gς* 15. *εὐηρεστ. Gς*
22. *ο AL, om GTς* 23. *εἰς τὸν τόπον Gς* *ἤμελλε Gς*
25. *εἰς τὴν γῆν Gς* 26. *συνκληρ. A* 30. *ηλικιας AGLT, add ἔτεκεν ς* 31. *εγενηθ. AL, ἐγεννήθ. GTς*

οὐρανοῦ τῷ πλήθει καὶ ὡς ἡ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. 13 *κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ προσδεξάμενοι τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες, ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.* 14 *οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσιν.* 15 *καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς ἐξέβησαν, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι·* 16 *νῦν δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ θεός, θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασεν γὰρ αὐτοῖς πόλιν.* 17 *πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος,* 18 *πρὸς ὃν ἐλαλήθη, ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα,* 19 *λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγεῖραι δύναται ὁ θεός, ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.* 20 *πίστει καὶ περὶ μελλόντων ηὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ.* 21 *πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ ηὐλόγησεν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ.* 22 *πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσεν καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.* 23 *πίστει Μωυσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ δόγμα τοῦ βασιλέως.* 24 *πίστει Μωυσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ,* 25 *μᾶλλον ἑλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν,* 26 *μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν ἐν Αἰγύπτου θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ χριστοῦ· ἀπέβλεπεν γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.* 27 *πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησεν.* 28 *πίστει πεποίηκεν τὸ πάσχα καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ ὀλεθρεύων τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν.* 29 *πίστει διέ-*

1. *ως η AGLT, ὡσεὶ ς* 3. *προσδεξαμενοι AL, λαβόντες GTς* 4. *ιδοντες AGLT, add καὶ πεισθέντες ς* 7. *εξεβησαν AGLT, ἐξῆλθον Gς* 8. *νυνὶ δὲ ς* 14. *εγειρε (-ραι) δυναται AL, ἐγείρειν δυνατὸς GTς* 15. *και περι ALT, περὶ Gς* 16 *et* 18. *εὐλόγ. Gς* 23. *δόγμα L, δ.... A, διάταγμα GTς* 25. *συνκακ. A* 27. *εν αιγυπτου (-πτῳ ς) ALς, αἰγύπτου GT* 30. *αωρατον A* 32. *ὀλοθρ. Gς*

βησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς γῆς, ἧς πεῖραν
λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι κατεπόθησαν. 30 πίστει τὰ τείχη
Ἰεριχὼ ἔπεσαν κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. 31 πίστει
Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη
τοὺς κατασκόπους μετ᾽ εἰρήνης. 32 καὶ τί ἔτι λέγω; ἐπι-
λείψει με γὰρ διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεὼν Βαρὰκ
Σαμψὼν Ἰεφθάε, Δαυείδ τε καὶ Σαμουὴλ καὶ τῶν προφη-
τῶν, 33 οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργά-
σαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα
λεόντων, 34 ἔσβεσαν δύναμιν πυρός, ἔφυγον στόματα μα-
χαίρης, ἐδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ
ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων. 35 ἔλαβον
γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ
ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα
κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· 36 ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν
καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς,
37 ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μα-
χαίρης ἀπέθανον, περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμα-
σιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι, 38 ὧν οὐκ
ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, ἐπὶ ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσιν
καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. 39 καὶ οὗτοι πάν-
τες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὰς
ἐπαγγελίας 40 τοῦ θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψα-
μένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσιν.

1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς, τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον 12
ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα καὶ τὴν
εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι᾽ ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προ-
κείμενον ἡμῖν ἀγῶνα, 2 ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως
ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης
αὐτῷ χαρᾶς ὑπέμεινεν σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας,
ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ κεκάθικεν. 3 ἀναλογί-
σασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτω-
λῶν εἰς ἑαυτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε ταῖς ψυχαῖς
ὑμῶν ἐκλυόμενοι.

1. γης *ALT*, *om* *Gς* 3. ἔπεσε *Gς* 6. με γαρ *AL*, γάρ με *GTς* 7. σαμψων *AL*, τε καὶ σαμψ. καὶ *GTς* 10. μαχαίρας *Gς* 11. εδυναμ. *AL*, ἐνεδυν. *GTς* 13. γυναῖκες *GTς*, γυναικας *AL* 17. μαχαίρας *Gς* 20. επι *AL*, ἐν *GTς* 22. 23. τας επαγγελιας *AL*, τὴν ἐπαγγελίαν *GTς* 31. ἐκάθισεν *ς* 33. εαυτον *AL*, αυτὸν *GTς*

4 Οὔπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρ-
τίαν ἀνταγωνιζόμενοι, 5 καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως,
ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται· Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παι-
δείας κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐλεγχόμενος· 6 ὃν
γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει, μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱόν, ὃν
παραδέχεται. 7 εἰς παιδείαν ὑπομένετε. ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσ-
φέρεται ὁ θεός· τίς γὰρ υἱός, ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; 8 εἰ
δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασιν πάντες, ἄρα
νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. 9 εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν
πατέρας εἴχομεν παιδευτὰς καὶ ἐνετρεπόμεθα, οὐ πολὺ μᾶλ-
λον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν πνευμάτων καὶ ζήσο-
μεν; 10 οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας κατὰ τὸ δοκοῦν
αὐτοῖς ἐπαίδευον, ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον εἰς τὸ μεταλαβεῖν
τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ. 11 πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν
οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι ἀλλὰ λύπης, ὕστερον δὲ καρπὸν εἰ-
ρηνικὸν τοῖς δι᾽ αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσιν δικαιο-
σύνης.

12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα
γόνατα ἀνορθώσατε, 13 καὶ τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς
ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.
14 εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χω-
ρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν κύριον· 15 ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστε-
ρῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω
φύουσα ἐνοχλῇ καὶ δι᾽ αὐτῆς μιανθῶσιν οἱ πολλοί, 16 μή
τις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἠσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέ-
δετο τὰ πρωτοτόκια ἑαυτοῦ. 17 ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα
θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν ἀπεδοκιμάσθη· μετα-
νοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρεν, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητή-
σας αὐτήν.

18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ
πυρὶ καὶ γνόφῳ καὶ ζόφῳ καὶ θυέλλῃ 19 καὶ σάλπιγγος
ἤχῳ καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο
μὴ προστεθῆναι αὐτοῖς λόγον 20 (οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ δια-

6. εις *AL*, εἰ *GTς*   7. γαρ *ALT*, γάρ ἐστιν *Gς*   9. νοθροι *A*   εστε *AL*, ante καὶ οὐχ *GTς*   10. πολυ *ALT*, πολλῷ *Gς*   13. το συμφερων *A*   24. δι αυτης *ALT*, διὰ ταύτης *Gς*   οἱ om *Gς*   25. ἀπέδοτο *Gς*   26. εαυτου *ALT*, αὐτοῦ *Gς*   30. και *AL*, ὄρει καὶ *GTς*   31. ζοφω *AGLT*, σκότῳ *Gς*   33. προστεθῆναι *GLTς*, προσθειναι *A*

στελλόμενον, Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσε-
ται· 21 καὶ οὕτως φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωυσῆς
εἶπεν Ἔκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος)· 22 ἀλλὰ προσεληλύθατε
Σιὼν ὄρει καὶ πόλει θεοῦ ζῶντος, Ἰερουσαλὴμ ἐπουρανίων,
καὶ μυριάσιν, ἀγγέλων 23 πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτο-
τόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, καὶ κριτῇ θεῷ πάν-
των, καὶ πνεύμασιν δικαίων τετελειωμένων, 24 καὶ διαθή-
κης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρεῖττον
λαλοῦντι παρὰ τὸν Ἄβελ. 25 βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν
λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησά-
μενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ᾽ οὐ-
ρανῶν ἀποστρεφόμενοι, 26 οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσεν
τότε, νῦν δὲ ἐπήγγελται λέγων Ἔτι ἅπαξ, ἐγὼ σείσω οὐ
μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν. 27 τὸ δὲ Ἔτι ἅπαξ
δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν ὡς πεποιημένων,
ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. 28 διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον
παραλαμβάνοντες ἔχωμεν χάριν, δι᾽ ἧς λατρεύωμεν εὐαρέ-
στως τῷ θεῷ, μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους· 29 καὶ γὰρ ὁ θεὸς
ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

1 Ἡ φιλαδελφία μενέτω. 2 τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλαν- 13
θάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.
3 μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων ὡς συνδεδεμένοι, τῶν κακου-
χουμένων ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. 4 τίμιος ὁ γάμος
ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους γὰρ καὶ μοιχοὺς
κρινεῖ ὁ θεός. 5 ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος, ἀρκούμενοι τοῖς
παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν Οὐ μή σε ἀνῶ οὐδ᾽ οὐ μή σε
ἐγκαταλίπω, 6 ὥστε θαρροῦντας ἡμᾶς λέγειν Κύριος ἐμοὶ
βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος;
7 μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν
τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς
ἀναστροφῆς μιμεῖσθε τὴν πίστιν.

1. *λιθοβολ. AGLT, add ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται ς* 3. *ἀλλα GLTς, οὐ γαρ A* 4. *επουρανιων A, -νίῳ GLTς* 6. *ἐν οὐρ. ἀπογεργ. ς* 8. *κρείττονα ς* 9. *παρὰ τὸ ἄβελ G in mg* 10. *ἔφυγον Gς* *επι AGLT, ἐπὶ τῆς ς* 11. *τον prius ALT, ante* 10. *ἐπὶ Gς* *πολλῷ Gς* 13. *σεισω AGLT, σείω Gς* 15. *την AL, ante μετάθεσιν GTς* 16. *ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλ. om A* 17. *λατρεύομεν G in mg* 18. *ευλαβειας και δεους AGLT, αἰδοῦς καὶ εὐλ. Gς* 24. *γαρ AGL, δὲ GTς* 28. *[καὶ] L*

8 Ἰησοῦς χριστὸς ἐχθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. 9 διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ παραφέρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ περιπατοῦντες.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες. 11 ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζῴων τὸ αἷμα εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. 12 διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθεν. 13 τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες· 14 οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν. 15 δι᾽ αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ θεῷ, τουτέστιν καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

16 Τῆς δὲ εὐποιίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ θεός. 17 πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν ὡς λόγον ἀποδώσοντες ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσιν, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· πειθόμεθα γάρ, ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσιν καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι. 19 περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

20 Ὁ δὲ θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, 21 καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ, αὐτῷ ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθαι τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων ἐπέστειλα ὑμῖν.

1. *χθὲς Gς* 2. *περιφέρ. Gς* 4. *περιπατήσαντες GTς*
7. *εις τα αγια AT*, add *περὶ ἁμαρτίας L et ante εἰς τὰ pos. Gς*
19. *υπερ των ψυχων υμων* (om *T*) *A*, ante *ὡς λόγον GLTς*
22. *πειθομεθα AGLT, πεποίθαμεν Gς* 29. *και λογω A*, om *GLTς* 30. *αυτω AL*, om *GTς* 31. *τῶν αἰώνων* om *T*

23 γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν Τιμόθεον ἀπολελυμένον,
μεθ᾽ οὗ, ἐὰν τάχιον ἔρχηται, ὄψομαι ὑμᾶς. 24 ἀσπάσασθε
πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους.
ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας.
25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α.

1 Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ Ἰησοῦ κατ᾽ ἐπιταγὴν 1
θεοῦ σωτῆρος ἡμῶν καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν,
2 Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει. χάρις ἔλεος εἰρήνη
ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πο-
ρευόμενος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶν μὴ ἑτε-
ροδιδασκαλεῖν 4 μηδὲ προσέχειν μύθοις καὶ γενεαλογίαις
ἀπεράντοις, αἵτινες ἐκζητήσεις παρέχουσιν μᾶλλον ἢ οἰκο-
νομίαν θεοῦ τὴν ἐν πίστει· 5 τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας
ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς
καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου, 6 ὧν τινὲς ἀστοχήσαντες ἐξετρά-
πησαν εἰς ματαιολογίαν, 7 θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι,
μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσιν, μήτε περὶ τίνων διαβε-
βαιοῦνται. 8 οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ
νομίμως χρήσηται, 9 εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ
κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσιν καὶ ἁμαρ-
τωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, πατρολῴαις καὶ μητρο-
λῴαις, ἀνδροφόνοις, 10 πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραπο-
δισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαι-
νούσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται, 11 κατὰ τὸ εὐαγγέλιον τῆς

1. ημων *AL*, om *GTς* προς εβραιους εγραφη απο ρω-
μης *A*, Πρὸς Ἑβρ. ἐγρ. ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου ς
προς τιμοθεον *A*, add α *LT*, Παύλου πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολὴ
πρώτη *G*, Παύλου τοῦ ἀπ. ἡ πρὸς Τιμ. ἐπ. πρώτη ς 6. χρι-
στοῦ ἰησοῦ *T*, Ιησ. χρ. *AGLς* 7. καὶ Κυρίου Ἰησ. Χρ. ς
9. πατρος *ALT*, add ἡμῶν *Gς* 13. ζητήσεις *GLTς*
οικονομ. *AGLT*, οἰκοδομίαν ς, οἰκοδομὴν *G* 20. χρῆται
GTς 22. πατραλ. καὶ μητραλ. *Gς* 25. ἀντίκειται om *A*

δόξης τοῦ μακαρίου θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγω. 12 χαριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος εἰς διακονίαν 13 τὸ πρότερον ὄντα με βλάσφημον καὶ διώκτην καὶ ὑβριστήν· ἀλλὰ ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, 14 ὑπερεπλεόνασεν δὲ ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ. 15 πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ· 16 ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται χριστὸς Ἰησοῦς τὴν ἅπασαν μακροθυμίαν, πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ᾽ αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. 17 τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων, ἀφθάρτῳ ἀοράτῳ μόνῳ θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν· 18 ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, 19 ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἥν τινες ἀπωσάμενοι περὶ τὴν πίστιν ἐναυάγησαν· 20 ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσιν μὴ βλασφημεῖν.

2 1 Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις προσευχὰς ἐντεύξεις εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων, 2 ὑπὲρ βασιλέων καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι. 3 τοῦτο καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. 5 εἷς γὰρ θεός, εἷς καὶ μεσίτης θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἄνθρωπος χριστὸς Ἰησοῦς 6 ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων καιροῖς ἰδίοις, 7 ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ, κῆρυξ καὶ ἀπόστολος (ἀλήθειαν λέγω, οὐ ψεύδομαι), διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. 8 βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ

1. *χαριν AL*, καὶ *χ. GTς* 3. *το AGLT*, τὸν *Gς* 4. *με AL*, *om GTς* ἀλλ᾽ *Gς* 10. 11. ἰησοῦς χρ. τὴν πᾶσαν *Gς* 13. *μονω AGLT*, *add* σοφῷ *ς* 18. *εναυγαγησαν A* 25. *τουτο AL*, *add* γὰρ *GTς* 29. *παντων AL*, *add* τὸ μαρτύριον *GTς* 30. *ο επιστευθην A*, εἰς ὃ ἐτέθην *GLTς* *λεγω AGLT*, *add* ἐν Χριστῷ *ς* 31. *πνευματι A*, πίστει *GLTς*

ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ, 9 ὡσαύτως γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν καταπλέγμασιν καὶ χρυσίῳ ἢ μαργαρίταις ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ, 10 ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν, δι' ἔργων ἀγαθῶν. 11 γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ· 12 διδάσκειν δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλὰ εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. 13 Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα. 14 καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ ἐξαπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονεν, 15 σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

1 Πιστὸς ὁ λόγος. εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, κα- 3
λοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. 2 δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίλημπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλιον, σώφρονα, κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, 3 μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, ἀλλὰ ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, 4 τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος 5 (εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδεν, πῶς ἐκκλησίας θεοῦ ἐπιμελήσεται;) 6 μὴ νεόφυτον, ἵνα μὴ τυφωθεὶς εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. 7 δεῖ δὲ καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν, ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ παγίδα τοῦ διαβόλου. 8 διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, 9 ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει. 10 καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν ἀνέγκλητοι ὄντες. 11 γυναῖκας ὡσαύτως σεμνάς, μὴ διαβόλους, νηφαλίους, πιστὰς ἐν πᾶσιν. 12 διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων. 13 οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες βαθμὸν ἑαυ-

1. *διαλογισμῶν T et G in mg* 2. *ωσαυτως AL, add καὶ T, add καὶ τὰς Gς* 3. *πλέγμασιν GLTς* 4. *και χρυσιω AL, καὶ χρυσῷ T, ἢ χρυσῷ Gς* 7. *διδ. δε γυν. AGL, γυν. δὲ διδ. GTς* 8. *ἀλλ' GTς* 10. *εξαπατ. AGLT, ἀπατ. Gς* 15. *νηφάλεον ς* 16. *πληκτην AGLT, add μὴ αἰσχροκερδῆ ς* 17. *ἀλλ' GTς* 22. *δε ALT, δὲ αὐτὸν Gς* 23. *ενπεση A* 26. *συνιδισει A* 28. *σεμνους A* 29. *νηφαλέους ς*

τοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παρρησίαν ἐν πίστει
τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ.
14 *Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός σε ἐν τά-*
χει· 15 *ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ θεοῦ*
ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία θεοῦ ζῶντος, στῦλος
καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. 16 *καὶ ὁμολογουμένως μέγα*
ἐστὶν τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, ὃς ἐφανερώθη ἐν σαρκί,
ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνε-
4 *σιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήμφθη ἐν δόξῃ.* 1 *τὸ δὲ*
πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται
τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασιν πλάνοις καὶ δι-
δασκαλίαις δαιμονίων, 2 *ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυ-*
στηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, 3 *κωλυόντων γαμεῖν,*
ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάλημψιν
μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσιν τὴν ἀλή-
θειαν, 4 *ὅτι πᾶν κτίσμα θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον*
μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· 5 *ἁγιάζεται γὰρ διὰ λό-*
γου θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.
6 *Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς καλὸς ἔσῃ διά-*
κονος χριστοῦ Ἰησοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως
καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας, ᾗς παρηκολούθηκας· 7 *τοὺς*
δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ. γύμναζε δὲ
σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. 8 *ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς*
ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλι-
μός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελ-
λούσης. 9 *πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.* 10 *εἰς*
τοῦτο γὰρ κοπιῶμεν καὶ ἀγωνιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ
θεῷ ζῶντι, ὅς ἐστιν σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα
πιστῶν.
11 *Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.* 12 *μηδείς σου τῆς*
νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν
λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ.
13 *ἕως ἔρχομαι, πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ*

3. *εν ταχει AGL, τάχιον GTς* 7. *ος AGLT, ὃ G, θεὸς ς* 11. *πλάνης G in mg* 12. *κεκαυστ. A, κεκαυτ. GLTς* 20. *Ἰησοῦ χριστοῦ Gς* 21. *ης A, ᾗ GLTς παρεκολούθησας L in mg* 25. *ἐπαγγελίας G in mg* 27. *γαρ AL, γὰρ καὶ GTς αγωνιζ. AGL, ὀνειδιζ. GTς* 32. *αγαπη AGLT, add ἐν πνεύματι ς* 33. *προσεχε corr A*

διδασκαλίᾳ. 14 μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη
σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυ-
τερίου. 15 ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἡ προ-
κοπὴ φανερὰ ᾖ πᾶσιν. 16 ἔπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ,
ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ
τοὺς ἀκούοντάς σου. 1 πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ 5
παρακάλει ὡς πατέρα, νεωτέρους ὡς ἀδελφούς, 2 πρεσβυτέ-
ρας ὡς μητέρας, νεωτέρας ὡς ἀδελφὰς ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. 3 χή-
ρας τίμα τὰς ὄντως χήρας. 4 εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα
ἔχει, μανθανέτωσαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν καὶ
ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀπό-
δεκτον ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. 5 ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμο-
νωμένη ἤλπικεν ἐπὶ τὸν θεὸν καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσιν
καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας· 6 ἡ δὲ σπαταλῶσα
ζῶσα τέθνηκεν. 7 καὶ ταῦτα παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίλημ-
πτοι ὦσιν. 8 εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκείων οὐ
προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων.
9 χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα γεγονυῖα,
ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, 10 ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ
ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν,
εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολού-
θησεν. 11 νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ κατα-
στρηνιάσουσιν τοῦ χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν, 12 ἔχουσαι
κρῖμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν· 13 ἅμα δὲ καὶ
ἀργαὶ μανθάνουσιν περιερχόμεναι τὰς οἰκίας, οὐ μόνον δὲ
ἀργαί, ἀλλὰ καὶ φλύαροι καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ
δέοντα. 14 βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν,
οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ
λοιδορίας χάριν· 15 ἤδη γάρ ἐξετράπησάν τινες ὀπίσω τοῦ
σατανᾶ. 16 εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω αὐ-
ταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις
ἐπαρκέσῃ.

17 Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς

3. ησθι *A* 4. ἦ ἐν πᾶσιν *G*ϛ 11. εστιν *AGLT*, *add* καλὸν καὶ ϛ 13. ἐπὶ [τὸν] θεὸν *L* 14. ημεραις *pr A* 16. τῶν οἰκείων *GT*ϛ 22. καταστρηνιασουσιν *ALT*, -σωσιν *GL*ϛ 29. εξετραπ. τινες *ALT*, τινες ἐξετράπ. *GL*ϛ 30. πιστη *AL*, πιστὸς ἢ πιστὴ *GT*ϛ επαρκεισθω *AL*, -κείτω *GLT*ϛ

ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ· 18 λέγει γὰρ ἡ γραφή Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα, καὶ Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. 19 κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων. 20 τοὺς δὲ ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν. 21 διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἐκλεκτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ πρόσκλησιν. 22 χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις, σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει. 23 μηκέτι ὑδροπότει, ἀλλὰ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ, διὰ τὸν στόμαχον καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. 24 τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσιν προάγουσαι εἰς κρίσιν, τισὶν δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν· 25 ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα κρυβῆναι οὐ δύνανται.

6 1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγείσθωσαν, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. 2 οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δεσπότας μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν, ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀγαπητοὶ οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι.

Ταῦτα δίδασκε καὶ παρακάλει. 3 εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσιν λόγοις τοῖς τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, 4 τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, 5 διαπαρατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν. 6 ἔστιν δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. 7 οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα· 8 ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα.

2. ου φιμωσεις *AL*, *post* ἀλοῶντα *GTς* 5. δε *AL*, *om GTς* 7. χρ. ιησ. *ALT*, κυρίου ἰησ. χρ. *Gς* 9. πρόσκλισιν *GTς* 11. ἀλλ' *Gς* στομαχον *AL*, *add* σου *GTς* 14. τὰ καλὰ ἔργα *Gς* πρόδηλά ἐστι *Gς* 15. δύναται *Gς* 18. εχοντας *A* 27. παραδιατριβαὶ *ς* 29. ευσεβειαν *ALT*, *add* ἀφίστασο ἀπὸ τοιούτων *Gς* 31. οτι *AL*, δῆλον ὅτι *GTς*

9 οἱ δὲ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν καὶ
παγίδα καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵ-
τινες βυθίζουσιν τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ ἀπώλειαν.
10 ῥίζα γὰρ πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία, ἧς
τινὲς ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως καὶ ἑαυ-
τοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς.

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε θεοῦ, ταῦτα φεῦγε, δίωκε δὲ
δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πραϋ-
πάθειαν· 12 ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπι-
λαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν ἐκλήθης καὶ ὡμολόγησας
τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων. 13 πα-
ραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τοῦ ζωογονοῦντος τὰ πάντα
καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλά-
του τὴν καλὴν ὁμολογίαν, 14 τηρῆσαί σε τὴν ἐντολὴν ἄσπι-
λον ἀνεπίλημπτον μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ χριστοῦ, 15 ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ
μόνος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος
τῶν κυριευόντων, 16 ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν
ἀπρόσιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων οὐδὲ ἰδεῖν δύναται,
ᾧ τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν.

17 Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παράγγελλε μὴ
ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ'
ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ παρέχοντι ἡμῖν τὰ πάντα πλουσίως εἰς
ἀπόλαυσιν, 18 ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐ-
μεταδότους εἶναι, κοινωνικούς, 19 ἀποθησαυρίζοντας ἑαυ-
τοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς
ὄντως ζωῆς.

20 Ὦ Τιμόθεε, τὴν παραθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς
βεβήλους κενοφωνίας καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώ-
σεως, 21 ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν.
Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν.

7. *τοῦ θεοῦ GTς* 8. *πραυπαθιαν AGLT, πραότητα Gς*
10. *ην AGLT, ἣν καὶ ς* 12. *ζωογον. AGLT, ζωοποιοῦν-τος Gς* 23. *επι τω θεω AL, ἐν τῷ θεῷ T et add τῷ ζῶντι Gς τα (om GT) παντα πλουσ. AGLT, πλουσ. πάντα ς*
27. *οντως AGLT, αἰωνίου ς* 28. *παρακαταθήκην ς*
31. *μεθ υμων AL, μετὰ σοῦ GT et add Ἀμήν ς προς τιμοθεον α (πρώτη ς) εγραφη απο λαοδικειας A et add ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς ς*

ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Β.

1 1 Παῦλος ἀπόστολος χριστοῦ Ἰησοῦ διὰ θελήματος
θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ 2 Τιμοθέῳ
ἀγαπητῷ τέκνῳ. χάρις ἔλεος εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ
χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.
3 Χάριν ἔχω τῷ θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν
καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν
ἐν ταῖς δεήσεσίν μου νυκτὸς καὶ ἡμέρας, 4 ἐπιποθῶν σε
ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ,
5 ὑπόμνησιν λαβὼν τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις
ἐνῴκησεν πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι καὶ τῇ μητρί
σου Εὐνίκῃ, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί. 6 δι' ἣν αἰτίαν
ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ χριστοῦ, ὅ
ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου. 7 οὐ γὰρ
ἔδωκεν ἡμῖν ὁ θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ
ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ. 8 μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρ-
τύριον τοῦ κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ, ἀλλὰ
συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν θεοῦ 9 τοῦ
σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ, οὐ κατὰ τὰ
ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατὰ ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖ-
σαν ἡμῖν ἐν χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, 10 φανε-
ρωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν
Ἰησοῦ χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτί-
σαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου, 11 εἰς
ὃ ἐτέθην ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος, 12 δι'
ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα
γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι, ὅτι δυνατός ἐστιν τὴν
παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν. 13 ὑπο-
τύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας,
ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ· 14 τὴν καλὴν
παραθήκην φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος
ἐν ἡμῖν.

προς τιμοθεον β *ALT*, Παύλου ἡ πρ. Τ. ἐπιστολὴ δευτέρα *G*, Π. τοῦ ἀποστ. ἡ πρ. Τ. ἐπ. δ. ς   1. χριστοῦ Ἰησοῦ *T*, ι. χρ. *AGL*ς   9. λαβων *AGL*, λαμβάνων *GT*ς   12. χριστου *A*, θεοῦ *GLT*ς   17. συνκακοπ. *A*   19. κατ' ἰδίαν *G*ς   22. ἰησ. χρ. *GLT*ς, χρ. ιησ. *AL*   24. διδασκαλος *A*, add ἐθνῶν *GLT*ς   30. παρακαταθήκην ς

15 *Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστὶν Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης.* 16 *δῴη ἔλεος ὁ κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξεν καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη,* 17 *ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ σπουδαιοτέρως ἐζήτησέν με καὶ εὗρεν.* 18 *δῴη αὐτῷ ὁ κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησεν, βέλτιον σὺ γινώσκεις.*

2

1 *Σὺ οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν χριστῷ Ἰησοῦ,* 2 *καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι.* 3 *συγκακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης χριστοῦ Ἰησοῦ.* 4 *οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.* 5 *ἐὰν καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ.* 6 *τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν.* 7 *νόει ὃ λέγω· δώσει γάρ σοι ὁ κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσιν.* 8 *μνημόνευε Ἰησοῦν χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαυείδ, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου,* 9 *ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν ὡς κακοῦργος, ἀλλὰ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται.* 10 *διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσιν τῆς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου.* 11 *πιστὸς ὁ λόγος. εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συνζήσομεν·* 12 *εἰ ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνησόμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·* 13 *εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι γὰρ ἑαυτὸν οὐ δύναται.*

14 *Ταῦτα ὑπομίμνησκε διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ κυρίου. μὴ λογομάχει ἐπ' οὐδὲν χρήσιμον ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων.* 15 *σπούδασον σεαυτὸν δόκιμον παραστῆσαι τῷ χριστῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν*

2. *Φύγελος LT* 3. *ονισιφορου A* 4. *επαισχ. AGLT, ἐπησχ. Gς* 5. *σπουδαιοτερως (-ότερον GTς) AGTς, σπουδαίως L* 11. *συγκακοπαθ. (συνκ. A) AGLT, σὺ οὖν κακοπάθ. Gς* 12. *Ἰησοῦ χριστοῦ Gς* *ενπλεκετε A* 14. *εαν και A, ἐὰν δὲ καὶ GLTς* 16. *ο λεγω ALT, ἃ λ. Gς* *δωσει AGLT, δῴη Gς* 20. *ἀλλ' ὁ Gς* 23. *συζήσ. Gς* 24. *συμβασιλ. GLTς, συν .... λευσωμεν A* *ἀρνούμεθα Gς* 26. *γαρ A? GLT, om ς* 27. 28. *τοῦ θεοῦ L in mg* 28. *λογομαχει επ AL, -μαχεῖν εἰς GTς* 30. *χριστω A, θεῷ GLTς*

λόγον τῆς ἀληθείας. 16 τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκόψουσιν ἀσεβείας, 17 καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει. ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός, 18 οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι, καὶ ἀνατρέπουσιν τήν τινων πίστιν. 19 ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην, Ἔγνω κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ, καὶ Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα κυρίου. 20 ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστιν μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα, καὶ ἃ μὲν εἰς τιμὴν ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν· 21 ἐὰν οὖν τις ἐκκαθαίρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμὴν ἡγιασμένον, εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον. 22 τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε, δίωκε δὲ δικαιοσύνην πίστιν ἀγάπην εἰρήνην μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας. 23 τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσιν μάχας· 24 δοῦλον δὲ κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλὰ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον, 25 ἐν πραΰτητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μή ποτε δώῃ αὐτοῖς ὁ θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, 26 καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

3 *1 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. 2 ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, 3 ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι, 4 προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι, 5 ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· καὶ τούτους ἀποτρέπου. 6 ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας καὶ αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις,*

9. *κυριου AGLT, Χριστοῦ ς* 11. *εκκαθερη A, ἐκκαθάρῃ GLTς* 12. *ηγιασμ. ALT, add καὶ Gς* 15. *παντων AL, om GTς αγαπωντων A, ἐπικαλουμένων GLTς* 18. *ἀλλ' Gς* 19. *πραότητι Gς* 20. *δῷ Gς* 21. *ελθειν A, om GLTς αναvηψωσιν] sic corr A* 24. *γίνωσκε GTς et L in m* 28. *φιλαγαθοι A* 32. *αἰχμαλωτεύοντες τὰ γυν. ς* 33. *και ηδοναις A, om GLTς*

7 *πάντοτε μανθάνοντα καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας*
ἐλθεῖν δυνάμενα. 8 *ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς*
ἀντέστησαν Μωυσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀλη-
θείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ
τὴν πίστιν. 9 *ἀλλ᾽ οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖον· ἡ γὰρ διά-*
νοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο.
10 *σὺ δὲ παρηκολούθησάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ,*
τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ
ὑπομονῇ, 11 *τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν, οἷά μοι ἐγέ-*
νοντο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις, οἵους διωγ-
μοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων με ἐρύσατο ὁ κύριος. 12 *καὶ*
πάντες δὲ οἱ θέλοντες ζῆν εὐσεβῶς ἐν χριστῷ Ἰησοῦ διωχθή-
σονται. 13 *πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι καὶ γόητες προκόψουσιν*
ἐπὶ τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. 14 *σὺ δὲ μένε,*
ἐν οἷς ἔμαθες καὶ ἐπιστώθης, εἰδὼς παρὰ τίνων ἔμαθες,
15 *καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας τὰ δυνά-*
μενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν χριστῷ
Ἰησοῦ. 16 *πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς*
διδασκαλίαν, πρὸς ἐλεγμόν, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παι-
δείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, 17 *ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ θεοῦ ἄν-*
θρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

1 *Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ* 4
τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τὴν ἐπιφά-
νειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, 2 *κήρυξον τὸν λόγον,*
ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως, ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρα-
κάλεσον, ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ. 3 *ἔσται γὰρ*
καιρός, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται,
ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσιν δι-
δασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, 4 *καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀλη-*
θείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκ-
τραπήσονται. 5 *σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν, κακοπάθησον, ἔργον*

5. *διανοια A, ἄνοια GLTς* 7. *παρηκολουθησας AL, -θηκάς GTς* 8. *τῇ ἀγάπῃ om A* 9. *εγενοντο A, ἐγένετο GLTς* 11. *ερυσ. ALT, ἐρρύσ. GLς* 12. *εὐσεβῶς ζῆν GLTς* 15. *τινων AL, τίνος GTς* 16. *τα prius AGLTς, om L* 19. *ἔλεγχον GTς* 22. *διαμαρτ. AGLT, add οὖν ἐγὼ ς χρ. ιησ. ALT, ιησ. χρ. G, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χρ. ς*
23. *και την επιφ. AGLT, κατὰ τ. ἐ. Gς* 28. *τὰς ἐπιθυμ. τὰς ἰδίας ς* 31. *κακοπαθησον GLTς, add ως καλος στρατιωτης χριστου ιησου A*

ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. 6 ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. 7 τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα· 8 λοιπὸν ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής, οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν τοῖς ἠγαπηκόσιν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως. 10 Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς Δαλματίαν· 11 Λουκᾶς ἐστὶν μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν ἄγαγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστιν γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. 12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον. 13 τὸν φελόνην, ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρῳάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. 14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο (ἀποδώσει αὐτῷ ὁ κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ), 15 ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ ἀντέστη τοῖς ἡμετέροις λόγοις. 16 ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι παρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον (μὴ αὐτοῖς λογισθείη)· 17 ὁ δὲ κύριος παρέστη καὶ ἐνεδυνάμωσέν με, ἵνα δι' ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ καὶ ἀκούσωσιν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐρύσθην ἐκ στόματος λέοντος. 18 ῥύσεταί με ὁ κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· αὐτῷ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

19 Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ, Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν Μιλήτῳ ἀσθενοῦντα. 21 σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος καὶ Πούδης καὶ Λίνος καὶ Κλαυδία καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

2. 3. τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως *GTς* 3. τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν *GTς* 11. δερματιαν *A*, Δελματίαν *L* 13. αγαγε *AT*, ἄγε *GLς* 17. αποδωσει *AGL*, ἀποδῴη *GTς* 19. ἀνθέστηκεν *GTς* 20. παρεγεν. *AL*, συμπαρεγ. *GTς* 21. κυριος *A*, add μοι *GLTς* 23. ακουσωσιν *AGLT*, ἀκούσῃ *Gς* ἐῤῥύσθην *Gς* 24. καὶ ῥύσεταί *Gς* 25. αυτω *A*, ᾧ ἡ *GLTς* 29. μηλητω *A*

22 Ὁ κύριος Ἰησοῦς μετὰ τοῦ πνεύματός σου. ἡ χάρις
μεθ' ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ.

1 Παῦλος δοῦλος θεοῦ, ἀπόστολος δὲ χριστοῦ Ἰησοῦ
κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν θεοῦ καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς
κατ' εὐσέβειαν 2 ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου, ἣν ἐπηγγείλατο
ὁ ἀψευδὴς θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων, 3 ἐφανέρωσεν δὲ
καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ ἐν κηρύγματι, ὃ ἐπιστεύθην
ἐγὼ κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 4 Τίτῳ γνη-
σίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν. χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ πατρὸς καὶ χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.

5 Τούτου χάριν ἀπέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λεί-
ποντα ἐπιδιορθώσῃς καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυ-
τέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην, 6 εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος,
μιᾶς γυναικὸς ἀνήρ, τέκνα ἔχων πιστὰ μὴ ἐν κατηγορίᾳ
ἀσωτίας ἢ ἀνυπότακτα. 7 δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλη-
τον εἶναι ὡς θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ
πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ, 8 ἀλλὰ φιλόξενον,
φιλάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, 9 ἀν-
τεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνα-
τὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ
τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. 10 εἰσὶν γὰρ πολλοὶ ἀνυπό-
τακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ περι-
τομῆς, 11 οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν, οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνα-
τρέπουσιν διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ αἰσχροῦ κέρδους χάριν.

1. *ιησους AL, ἰησοῦς χριστὸς Gς, om T* 2. *υμων AGLT, add Ἀμήν ς* *προς τιμοθεον β εγραφη απο λαοδικειας A, Πρὸς Τιμ. δευτέρα τῆς Ἐφησίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι ς* *προς τιτον ALT, Π. τοῦ ἀπ. ἡ πρ. Τ. ἐπιστολή Gς* 3. *ιησου χριστου GLς* 9. *ελεος AGLς, καὶ GT* 10. *χρ. ιησ. ALT, κυρίου ἰησ. χρ. Gς* 11. *απελιπον AGLT, κατέλ. Gς* 12. *επιδιορθωσης AL, -θώσῃ GTς* 18. *ενκρατη A* 20. *ἐν τῇ διδ. τῇ ὑγ. GLTς, τους εν παση θλιψει A* 21. *πολλοι AL, add καὶ GTς* 22. *μαλιστα AGLTς, μ. δὲ L*

12 εἶπέν τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης Κρῆτες ἀεὶ
ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. 13 ἡ μαρτυρία αὕτη
ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα
ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει, 14 μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύ-
θοις καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.
15 πάντα καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιαμμένοις καὶ
ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς
καὶ ἡ συνείδησις. 16 θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ
ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς καὶ πρὸς
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

2 1 Σὺ δὲ λάλει, ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ,
2 πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαί-
νοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, 3 πρεσβύτιδας
ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μηδὲ
οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους, 4 ἵνα σωφρο
νίζουσιν τὰς νέας φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, 5 σώ-
φρονας, ἁγνάς, οἰκουργοὺς ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς
ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ βλασφημῆται.
6 τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν, 7 περὶ
πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ δι-
δασκαλίᾳ ἀφθορίαν, σεμνότητα, 8 λόγον ὑγιῆ ἀκατάγνω-
στον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ μηδὲν ἔχων λέγειν περὶ
ὑμῶν φαῦλον. 9 δούλους δεσπόταις ἰδίοις ὑποτάσσεσθαι,
ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, 10 μὴ νοσφι-
ζομένους, ἀλλὰ πᾶσαν πίστιν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα
τὴν διδασκαλίαν τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ κοσμῶσιν ἐν
πᾶσιν. 11 ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ σωτήριος πᾶσιν
ἀνθρώποις, 12 παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν
ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δι-
καίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, 13 προσδεχό-
μενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ

6. *παντα ALT*, *π. μὲν Gς* *μεμιασμ. Gς* 14. *ἱεροπρεπεῖ L in m* *μηδε A*, *μη GLTς* 15. *σωφρονιζουσιν ALT*, *-ζωσι GLς* 17. *οικουργους AGL*, *οἰκουροὺς GTς* 21. *αφθοριαν AGLT*, *ἀδιαφθ. Gς* 22. 23. *λεγειν περι υμων* (*ἡμῶν LT*) *ALT*, *περὶ ἡμῶν* (*ὑμῶν ς*) *λέγειν Gς* 23. *ἰδίοις δεσπότ. Gς et L in m* 25. *πίστιν πᾶσαν GTς* *ενδιγνυμ. A* 26. *την του AGLT*, *τοῦ ς* 27. 28. *πασιν ανθρωποις*] *sic rec A, tum 7 litteras erasas*

μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, 14 *ὃς*
ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης
ἀνομίας καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν περιούσιον, ζηλωτὴν
καλῶν ἔργων.

15 *Ταῦτα λάλει καὶ παρακάλει καὶ ἔλεγχε μετὰ πάσης*
ἐπιταγῆς. μηδείς σου περιφρονείτω. 1 *ὑπομίμνησκε δὲ* 3
αὐτοὺς ἀρχαῖς ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι πειθαρχεῖν καὶ πρὸς
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι, 2 *μηδένα βλασφημεῖν,*
ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, πᾶσαν ἐπιδεικνυμένους πραΰ-
τητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους. 3 *ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς*
ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις
καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυ-
γητοί, μισοῦντες ἀλλήλους· 4 *ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φι-*
λανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, 5 *οὐκ ἐξ*
ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ, ἃ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ
τὸ αὐτοῦ ἔλεος ἔσωσεν ἡμᾶς διὰ τοῦ λουτροῦ παλιγγενεσίας
καὶ ἀνακαινώσεως πνεύματος ἁγίου, 6 *οὗ ἐξέχεεν ἐφ᾽ ἡμᾶς*
πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν, 7 *ἵνα δι-*
καιωθέντες τῇ ἐκείνου χάριτι κληρονόμοι γενηθῶμεν κατ᾽
ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. 8 *πιστὸς ὁ λόγος, καὶ περὶ τούτων*
βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσιν καλῶν ἔρ-
γων προΐστασθαι οἱ πεπιστευκότες θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ
καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις· 9 *μωρὰς δὲ ζητήσεις καὶ γε-*
νεαλογίας καὶ ἔρεις καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶν
γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι. 10 *αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ*
μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ, 11 *εἰδὼς ὅτι ἐξέ-*
στραπται ὁ τοιοῦτος καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.

12 *Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ Τυχικόν, σπού-*
δασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα πα-
ραχειμάσαι. 13 *Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως*
πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. 14 *μανθανέτωσαν*
δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγ-
καίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

6. *δε A, om GLTς* 7. *ἀρχαῖς καὶ ἐξ. Gς* *και A, om GLTς*
9. *ενδιγνυμ. A* *πραότητα Gς* 15. *α AL, ὧν GTς*
16. *τὸν αὐ. ἔλεον Gς* *του A, om GLTς* *παλινγ. A*
19. *γενηθωμεν ALT, γενώμεθα Gς* 22. *τῷ θεῷ Gς*
ἐστι τὰ καλὰ Gς 26. *και δευτ. νουθεσιαν AGLς, νουθ. καὶ δευτ. T*

15 *Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ᾽ ἐμοῦ πάντες. ἄσπασαι τοὺς
φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει.*
Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν.

ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ.

1 *Παῦλος δέσμιος χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελ-
φὸς Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν* 2 *καὶ Ἀπφίᾳ
τῇ ἀδελφῇ καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ
κατ᾽ οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ.* 3 *χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ
θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ.*

4 *Εὐχαριστῶ τῷ θεῷ μου πάντοτε μνείαν σου ποιού-
μενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,* 5 *ἀκούων σου τὴν ἀγάπην
καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις εἰς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ εἰς
πάντας τοὺς ἁγίους,* 6 *ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου
ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς ἀγαθοῦ ἐν ἡμῖν εἰς
χριστόν.* 7 *χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον καὶ παράκλησιν ἐπὶ
τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται
διὰ σοῦ, ἀδελφέ.* 8 *διὸ πολλὴν ἐν χριστῷ παρρησίαν ἔχων
ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον,* 9 *διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρα-
καλῶ. τοιοῦτος ὤν, ὡς Παῦλος, πρεσβύτης, νῦν δὲ καὶ
δέσμιος χριστοῦ Ἰησοῦ,* 10 *παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ
τέκνου, ὃν ἐγὼ ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς, Ὀνήσιμον,* 11 *τόν
ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν*

1. *ασπασασθε τους A* 3. *υμων AGLT, add* ἀμήν *Lς* *προς τιτον εγραφη απο νικοπολεως A,* Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας *ς* *προς φιλημονα ALT,* Παύλου τοῦ ἀποστόλου ἡ πρ. Φιλ. ἐπιστολή *Gς* 5. *ημων ALT, om Gς* 6. *αδελφη AGL,* ἀγαπητῇ *GTς* *συστρατ. Gς* 11. *εις τον AL,* πρὸς τὸν *GTς* 13. *εν alterum AL,* τοῦ ἐν *GTς* *ημιν AGLT,* ὑμῖν *Gς* 14. *χριστον AL,* χρ. ἰησοῦν *GTς* *χαραν AGL,* χάριν *Tς* *πολλην εσχον AL,* ἔσχον π. *G,* ἔχομεν π. *GTς* 17. *αναγκην A,* ἀγάπην *GLTς* 18. *νυν A,* νυνὶ *GLTς* 19. ἰησοῦ χριστοῦ *Gς* 20. *εγω A, om GLTς* *δεσμοις ALT, add* μου *Gς*

ἀνέπεμψά σοι, 12 *αὐτόν, τουτέστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα.* 13 *ὃν*
ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ μοι
διακονῇ ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου· 14 *χωρὶς δὲ τῆς*
σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγ-
κην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. 15 *τάχα γὰρ*
διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς,
16 *οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητόν,*
μάλιστα ἐμοί, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοὶ καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν
κυρίῳ. 17 *εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνόν, προσλαβοῦ αὐτὸν*
ὡς ἐμέ· 18 *εἰ δέ τι ἠδίκησέν σε ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ*
ἐλλόγα.

19 *Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί, ἐγὼ ἀποτίσω·*
ἵνα μὴ λέγω σοι, ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. 20 *ναὶ*
ἀδελφέ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ
σπλάγχνα ἐν χριστῷ.

21 *Πεποιθὼς τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι*
καὶ ὑπὲρ ἃ λέγω ποιήσεις. 22 *ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξε-*
νίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χαρισθή-
σομαι ὑμῖν.

23 *Ἀσπάζεταί σε Ἐπαφρᾶς ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν*
χριστῷ Ἰησοῦ, 24 *Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς,*
οἱ συνεργοί μου.

25 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ μετὰ τοῦ*
πνεύματος ὑμῶν.

1. *ἔπεμψα G in mg* *σοι AL*, *σὺ δὲ GTς* *σπλαγχνα ALT*, *add προσλαβοῦ Gς* 2. 3. *διακονῇ μοι ς* 9. *εμε Aς*, *με GLT* 11. *ἐλλόγει Gς* 15. *ἐν Κυρίῳ ς* 17. *α AL*, *ὃ GTς* 20. *Ἀσπάζονταί ς* 24. *υμων AGLT*, *add Ἀμήν ς*
Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου ς

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

1 1 Ἀποκάλυψις Ἰησοῦ χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει, καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ, 2 ὃς ἐμαρτύρησεν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅσα εἶδεν. 3 μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ. χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων τῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ, 5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστός, ὁ πρωτότοκος τῶν νεκρῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς. τῷ ἀγαπῶντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, 6 καὶ ἐποίησεν ἡμῖν βασιλείαν, ἱερεῖς τῷ θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ, αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

7 Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναὶ ἀμήν. 8 ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, λέγει κύριος ὁ θεός, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

9 Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ ἐν χριστῷ, ἐγενόμην

Ἀποκάλυψις *G*, Ἀπ. Ἰωάννου *LT*, Ἀπ. Ἰωάννου τοῦ θεολόγου ς
3. του δουλου *A* 5. οσα *AGLT*, ὅσα τε ς 9. ἀπὸ τοῦ ὁ ὢν ς 10. των ενωπ. *AT*, ἃ (ἅ ἐστιν *G*ς) ἐν. *GL*ς 12. ἐκ τῶν ν. ς 13. ἀγαπήσαντι ς λυσαντι *AL*, λούσ. *GT*ς ἐκ *AL*, ἀπὸ *GT*ς αμαρτ. *A*, *add* ἡμῶν *GLT*ς 14. ημιν *A*, ἡμῶν *L*, ἡμᾶς *GT*ς βασιλειαν *AGLT*, βασιλεῖς καὶ ς 16. αιωνας *AT*, *add* τῶν αἰώνων *GL*ς 20. ω *AGLT*, *add* ἀρχὴ καὶ τέλος ς κυρ. ο θεος *AGLT*, ὁ Κύριος ς 22. ὁ καὶ ἀδελφ. ς κοινωνὸς *G in mg* 23. καὶ ἐν τῇ βασ. ς εν χριστω *A*, ἐν Ἰησοῦ *GL*, ἐν Χρ. Ἰησ. *T*, Ἰησοῦ χριστοῦ *G*ς

ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν Ιησοῦ. 10 ἐγὼ ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ὄπισθέν μου ὡς σάλπιγγος 11 λεγούσης Ὃ βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον καὶ εἰς Σμύρναν καὶ εἰς Πέργαμον καὶ εἰς Θυάτειραν καὶ εἰς Σάρδεις καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν καὶ εἰς Λαοδίκειαν. 12 καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνήν, ἥτις λαλεῖ μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς, 13 καὶ ἐν μέσῳ τῶν λυχνιῶν ὁμοίωμα υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρην καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς μαζοῖς ζώνην χρυσᾶν· 14 ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, 15 καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένης, καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, 16 καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρες ἑπτά, καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη, καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 17 καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ λέγων Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, 18 καὶ ὁ ζῶν καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ θανάτου καὶ τοῦ Ἅιδου. 19 γράψον οὖν ἃ εἶδες καὶ ἃ εἰσὶν καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα, 20 τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων, οὓς εἶδες ἐν τῇ δεξιᾷ μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ ἀστέρες ἄγγελοι

2. καὶ διὰ τὴν μ. ς   ἰησοῦ χριστοῦ Gς   εγω A, om GLTς   3.4. φων. μεγ. οπ. μου A, ὀπίσω μου φ. μεγ. GLς, φ. ὀπίσω μου μεγ. T   4. ο AGLT, Ἐγώ εἰμι τὸ A καὶ τὸ Ω ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος καὶ ὃ ς   5. επτα εκκλησ. AGLT, ἐκκλησ. ταῖς ἐν Ἀσίᾳ ς   5. 6. και εισμυρναν A   6. Θυάτειρα Gς   8. λαλει A, ἐλάλει GLT, ἐλάλησε Gς   9. εμμεσω A   9. 10. τῶν ἑπτὰ λυχν. Gς   10. ομοιωμα A, ὅμοιον GLTς   ποδήρη GLTς   11. μαστοῖς GTς   χρυσῆν GTς   12. ὡσεὶ ἔριον Tς   14. πεπυρωμένοι GTς   15. και εν A, καὶ ἔχων ἐν GLTς   16. χειρι αυτου ALT, αὐτοῦ χειρὶ Gς   ἀστέρας GLTς   19. καὶ ἐπέθηκε ς   20. αὐτοῦ χεῖρα ἐπ' ς   λέγων μοι ς   21. ο πρωτοτοκος A   22. αιωνων AGLT, add ἀμήν ς   23. τοῦ ᾅδου καὶ τοῦ θανάτου ς   οὖν om ς   25 ους AL, ὧν GTς   ἐπὶ τῆς δεξιᾶς GTς

τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσίν, καὶ αἱ λυχνίαι αἱ ἑπτὰ ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσίν.

2 1 Τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Ἐφέσῳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν χρυσέων. 2 Οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ τὸν κόπον καὶ τὴν ὑπομονήν σου, ὅτι οὐ δύνῃ βαστάσαι κακούς, καὶ ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους καὶ οὐκ εἰσίν, καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς, 3 καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακες. 4 ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν πρώτην σου ἀγάπην ἀφῆκας. 5 μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς. 6 ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν· κἀγὼ μισῶ. 7 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις. Τῷ νικοῦντι, δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Σμύρνῃ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς καὶ ἔζησεν. 9 Οἶδά σου τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν, ἀλλὰ πλούσιος εἶ, καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς καὶ οὐκ εἰσὶν ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ σατανᾶ. 10 μὴ φοβοῦ, ἃ μέλλεις πάσχειν. ἰδοὺ μέλλει βάλλειν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν εἰς φυλακήν, ἵνα πειρασθῆτε καὶ

1. λυχνιαι αι επτα *AGLT*, ἑπτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες ς 3. τω (τῆς *GT*) εν εφεσω *AGLT*, τῆς Ἐφεσίνης ς 5. εμμεσω *A* χρυσῶν *GT*ς 6. κοπον *ALT*, κ. σου *G*ς οτι *A*, καὶ ὅτι *GLT*ς 7. ἐπειράσω ς 7. 8. τους λ. εαυτ. αποστ. *AL* et add εἶναι *GT*, τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστ. ς 9. καὶ ἐβάστ. καὶ ὑπομ. ἔχεις καὶ διὰ ς 10. και ου κεκοπιακες *ALT*, οὐκ ἐκοπίασας *G*, κεκοπίακας καὶ οὐ κέκμηκας ς 10. 11. τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην *GLT*ς 11. ἐκπέπτωκας ς 13. σοι *ALT*, add ταχὺ *G*ς 14. ἔχεις *GLT*ς, οχεις *A* 15. καγω *A*, ἃ κἀγὼ *GLT*ς 16. ἑπτὰ om *GLT*ς νικῶντι *GT*ς 17. τω παραδισω *AGLT*, μέσῳ τοῦ παραδείσου ς 18. θεου *AL*ς, add μου *GT* 19. τω (τῆς *GLT*) εν σμυρνης (-νῃ *GLT*) εκκλ. *AGLT*, τῆς ἐκκλησίας Σμυρναίων ς 20. πρωτότοκος *A* 21. σου *ALT*, add τὰ ἔργα καὶ *G*ς 21. 22. πλούσιος δὲ εἶ ς 22. ἐκ om ς 24. μη *AGL*, μηδὲν *GT*ς ἰδοὺ δὴ *T* βαλεῖν *GT*ς 25. ἐξ ὑμῶν ὁ διάβ. ς

ἕχητε θλῖψιν ἡμερῶν δέκα. γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. 11 *Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.*

12 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν.* 13 *Οἶδα ποῦ κατοικεῖς. ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀντίπας, ὁ μάρτυς μου, ὁ πιστός μου, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ.* 14 *ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι.* 15 *οὕτως ἔχεις καὶ σὺ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Νικολαϊτῶν ὁμοίως.* 16 *μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου.* 17 *Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικοῦντι, δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.*

18 *Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς φλόγα πυρὸς καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ.* 19 *Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν καὶ τὴν διακονίαν καὶ ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα σου τὰ ἔσχατα πλείονα τῶν πρώτων.* 20 *ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι ἀφεῖς*

1. *ἕξετε GTς* *ἡμέρας G in mg* 7. *οιδα ALT, add τὰ ἔργα σου καὶ Gς* 8. 9. *και εν AGLς, ἐν T* 9. *ημεραις AL, add αἷς T, add ἐν αἷς Gς* *πιστος μου AL, πιστὸς GTς* *ὃς om T* 10. *κατοικεῖ ὁ Σατ. ς* *ἀλλὰ T* 11. *οτι AGς, om LT* *εχει A* 12. *ἐδίδαξε G in mg* *τὸν Βαλὰκ ς* *βαλεῖν GLTς, βασιλει A* 13. *καὶ φαγεῖν T* 14. *τῶν Νικ. Gς* 15. *ομοιως AGLT, ὃ μισῶ ς* *οὖν om ς* 18. *νικῶντι GTς* *αυτω AGLT, add φαγεῖν ἀπὸ ς* 20. *οιδεν AGLT, ἔγνω ς* 22. *τω εν AL, τῆς ἐν GTς* *ἐκκλησίας om A* 23. *ὀφθαλμοὺς αυτοῦ GTς* 25. 26. *διακονίαν καὶ τὴν πίστιν ς* 26. *και τὴν ὑπομ. Gς* *σου καὶ τὰ ἔσχ. ς* 27. *ἀλλ' GLς* *οτι αφεις AGLT, ὀλίγα ὅτι ἐᾷς ς*

τὴν γυναῖκά σου τὴν Ἰεζάβελ, ἡ λέγουσα ἑαυτὴν προφῆτιν καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς δούλους πορνεῦσαι καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα. 21 καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα μετανοήσῃ, καὶ οὐκ ἠθέλησεν μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. 22 ἰδοὺ βάλλω αὐτὴν εἰς κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ μετανοήσουσιν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. 23 τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐραυνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας, καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατα τὰ ἔργα ὑμῶν. 24 ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, ὅσοι οὐκ ἔχουσιν τὴν διδαχὴν ταύτην, οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ βαθέα τοῦ σατανᾶ, ὡς λέγουσιν. οὐ βάλλω ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος· 25 πλὴν ὃ ἔχετε κρατήσατε ἕως οὗ ἂν ἥξω. 26 καὶ ὁ νικῶν καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, 27 καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου, 28 καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα τὸν πρωϊνόν. 29 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

3 1 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας. Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς, καὶ νεκρὸς εἶ. 2 γίνου γρηγορῶν, καὶ στήρισον τὰ λοιπὰ ἃ ἔμελλον ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ εὕρηκά σου ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου. 3 μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς, ποίαν ὥραν

1. σου την (τὴν om GT) ιεζαβελ η λεγ. AGLT, Ἰεζαβὴλ τὴν λέγουσαν ς 2. και διδ. και πλανα τους AGLT, διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι ς 3. εἰδωλ. φαγ. ς 4. και ουκ ηθελ. (οὐ θέλει GLT) — αυτης AGLT, ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ οὐ μετενόησεν ς 5. ἰδοὺ ἐγὼ ς κλίνην GLTς, φυλακην A 6. μετανοήσωσιν GLTς 7. αυτων ALς, αὐτῆς GLT. add καὶ GLTς 9. ἐρευνῶν GTς 10. λεγω τοις AGLT, λ. καὶ ς 11. καὶ οἵτινες ς 12. βάθη ς βαλλω AGLT, βαλῶ Gς 13. εως A, ἄχρι L, ἄχρις GTς 16. συντριβήσεται G in mg 18. πρωινον A 22. ὅτι τὸ ὄν. ς 23. στήριξον ς 24. μέλλει ς τὰ ἔργα GTς 25. μου om ς 27. ηξω ALT, add ἐπὶ σὲ Gς

ἥξω ἐπὶ σέ. 4 ἀλλὰ ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα ἐν Σάρδεσιν, ἃ
οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ περιπατήσουσιν μετ᾽
ἐμοῦ ἐν λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσίν. 5 ὁ νικῶν οὕτως περιβα-
λεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς, καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ὁμολογήσω τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ πατρός μου καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐ-
τοῦ. 6 Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις.

7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας γρά-
ψον Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν
Δαυείδ, ὁ ἀνοίγων καὶ οὐδεὶς κλείσει, κλείων καὶ οὐδεὶς
ἀνοίγει. 8 Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου
θύραν ἀνεῳγμένην, ἣν οὐδεὶς δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι
μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον καὶ οὐκ
ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου. 9 ἰδοὺ διδῶ ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ
σατανᾶ τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ
εἰσὶν ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτούς, ἵνα ἥξουσιν
καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν,
ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. 10 καὶ ἐτήρησας τὸν λόγον τῆς ὑπο-
μονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ
τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειρά-
σαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. 11 ἔρχομαι ταχύ· κρά-
τει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. 12 ὁ νικῶν,
ποιήσω αὐτὸν στῦλον ἐν τῷ ναῷ τοῦ θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ
μὴ ἐξέλθῃ ἔτι, καὶ γράψω ἐπ᾽ αὐτὸν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ
μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ θεοῦ μου, τῆς καινῆς Ἰε-
ρουσαλήμ, ἡ καταβαίνουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ
μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. 13 Ὁ ἔχων οὖς ἀκου-
σάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας γρά-
ψον Τάδε λέγει ὁ ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός,

1. αλλα *ALT*, ἀλλ᾽ *G*, om ς ὀλίγα ἔχεις *T* καὶ ἐν Σάρδ. ς 1. 2. οἳ οὐκ *T* 3. ουτως *ALT*, οὗτος *G*ς 5. ἐξομολογήσομαι ς 9. φιλαδελφειας *A* 10. κλιν *AL et add* τοῦ *GT*, κλεῖδα τοῦ ς 11. κλισει κλειων *AL*, κλείσει (κλείει *G*ς) καὶ κλείει *GLT*ς 12. ἀνοίξει *T* 13. ην *AGLT*, καὶ ς 15. διδω *AL*, δίδωμι *GT*ς 17. 18. ηξ. και προσκ. *AGLT*, ἥξωσι καὶ προσκυνήσωσιν *G*ς 19. και ετηρ. *A*, ὅτι ἐτήρ. *GLT*ς 22. ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ ς 27. ἡ καταβαίνει ς 30. τῆς ἐκκλησίας Λαοδικέων ς

ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ. 15 Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι
οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός. ὄφελον ψυχρὸς ἦς ἢ ζεστός.
16 οὕτως ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ οὔτε ψυχρὸς οὔτε ζεστός, μέλλω
σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. 17 ὅτι λέγεις ὅτι πλού-
σιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδὲν χρείαν ἔχω, καὶ οὐκ
οἶδας, ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς
καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός, 18 συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ'
ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς, καὶ
ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη
τῆς γυμνότητός σου, καὶ κολλούριον ἐγχρῖσαι τοὺς ὀφθαλ-
μούς σου, ἵνα βλέπῃς. 19 ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ
παιδεύω· ζήλευε οὖν, καὶ μετανόησον. 20 ἰδοὺ ἕστηκα ἐπὶ
τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ
ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δειπνήσω
μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. 21 ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ
καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα καὶ
ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. 22 Ὁ
ἔχων οὖς ἀκουσάτω, τί τὸ πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
4 1 Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἀνεῳγμένη ἐν τῷ
οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλπιγγος
λαλούσης μετ' ἐμοῦ, λέγων Ἀνάβηθι ὧδε, καὶ δείξω σοι,
ὅσα δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. 2 εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύ-
ματι. καὶ ἰδοὺ θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τὸν
θρόνον καθήμενος, 3 καὶ ὁ καθήμενος ὅμοιος ὁράσει λίθῳ
ἰάσπιδι καὶ σαρδίῳ, καὶ ἶρις κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὅμοιος
ὁράσει σμαραγδίνῳ. 4 καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνους
εἴκοσι τέσσερας· καὶ ἐπὶ τοὺς εἴκοσι τέσσερας θρόνους πρε-
σβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἱματίοις λευκοῖς,
καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. 5 καὶ ἐκ

2. ης *AGLT*, εἴης ς 3. οὔτε ζεστὸς οὔτε ψυχ. *GT* 5. ουδεν *AGLT*, οὐδενὸς *G*ς 6. καὶ ἐλεειν. ς 7. 8. χρυσ. παρ' ἐμοῦ *T* 10. κολλύριον *T* ἔγχρισον ς 12. ζηλευε *AGLT*, ζήλωσον *G*ς 14. καὶ εἰσελεύσ. *GT* 19. ἠνεῳγμ. *T*ς 21. λέγουσα ς ἀνάβα *GT*ς 22. οσα *AL*, ἃ *GT*ς καὶ εὐθέως *G*ς 23. 24. τον θρ. *AGLT*, τοῦ θρόνου *G*ς 24. ἦν ὅμ. ς 25. σαρδίνῳ ς ἶρις *GLT*ς, ιερεις *A* ὁμοία ς 26. 27. θρονους εικ. τέσσερας (τεσσαρες *A*) *AL*, θρόνοι εἴκ. (*add* καὶ ς) τέσσαρες *GT*ς 27. εικ. τεσσ. θρ. *AL*, θρ. (*add* τοὺς *T*) εἴκ. τ. *GT*, θρ. εἶδον τοὺς εἴκ. καὶ τ. ς 28. ἐν ἱματ. *GT*ς 29. καὶ ἔσχον ἐπὶ ς

*τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί.
καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου,
ἅ ἐστιν τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ θεοῦ.* 6 *καὶ ἐνώπιον τοῦ
θρόνου ὡς θάλασσα ὑαλίνη ὁμοία κρυστάλλῳ. καὶ ἐν μέσῳ
τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσερα ζῷα γέμοντα
ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν.* 7 *καὶ τὸ ζῷον τὸ πρῶ-
τον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῷον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ
τὸ τρίτον ζῷον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέ-
ταρτον ζῷον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ.* 8 *καὶ τὰ τέσσερα ζῷα,
ἓν καθ᾽ ἓν αὐτῶν ἔχων ἀνὰ πτέρυγας ἕξ, κυκλόθεν καὶ ἔσω-
θεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέ-
ρας καὶ νυκτὸς λέγοντες Ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὁ
παντοκράτωρ ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.* 9 *καὶ ὅταν
δώσουσιν τὰ ζῷα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,*
10 *πεσοῦνται οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ
καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ προσκυνήσουσιν τῷ ζῶντι
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ βαλοῦσιν τοὺς στεφάνους
αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες* 11 *Ἄξιος εἶ, ὁ κύ-
ριος καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ
δύναμιν, ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου
ἦσαν καὶ ἐκτίσθησαν.*

1 *Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ* 5
*θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν κατε-
σφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά.* 2 *καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυ-
ρὸν κηρύσσοντα ἐν φωνῇ μεγάλῃ Τίς ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βι-
βλίον καὶ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ;* 3 *καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο
ἐν τῷ οὐρανῷ οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς ἀνοῖ-*

1. *καὶ βρονταὶ καὶ φωναί ς* 2. *θρονου ALTς, add αὐτοῦ G* 3. *αἵ εισιν GTς* 4. *ὡς om ς* *εμμεσω A* 8. *εχων A* *ως ανθρωπου AGLT, ανθρωπου G, ὡς ἄνθρωπος ς* 9. *πετωμ. ς* *τὰ om ς* 10. *εν αυτων εχων (ἔχον GL) AGLT, ἑαυτὸ εἶχον ς* 11. *γέμοντα ς* 12. *λέγοντα ς* 14. *δῶσι G in mg* *ευχαριστειας A* 15. *ἐπὶ τοῦ θρόνου GTς* 16. *εἴκοσι καὶ τέσσ. ς* 19. 20. *ο κυριος και ο θεος ημων ALT, κύριε Gς* 20. 21. *καὶ τὴν δύν. GTς* 21. *δια θεληματι σου A* 22. *ησαν AGLT, εἰσι ς* *καὶ ἐκτισθησαν om A* 24. *οπισθεν AGLTς, ἔξωθεν G* 26. *ἐν om ς* *τίς ἐστιν ἄ. Gς* 28. *ουρανω ALTς, add ἄνω G*

ξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν αὐτό. 4 καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολύ,
ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑρέθη ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον οὔτε βλέπειν
αὐτό. 5 καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι Μὴ κλαῖε·
ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ῥίζα Δαυείδ,
ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον καὶ τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. 6 καὶ
εἶδον ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων καὶ
ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον,
ἔχον κέρατα ἑπτὰ καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτά, οἵ εἰσιν τὰ πνεύ-
ματα τοῦ θεοῦ ἀπεσταλμένοι εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. 7 καὶ
ἦλθεν, καὶ εἴληφεν ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
θρόνου. 8 καὶ ὅτε ἔλαβεν τὸ βιβλίον, τὰ τέσσερα ζῷα καὶ
οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρ-
νίου, ἔχοντες ἕκαστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμού-
σας θυμιαμάτων, αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. 9 καὶ
ᾄδουσιν ᾠδὴν καινήν, λέγοντες Ἄξιος εἶ λαβεῖν τὸ βι-
βλίον καὶ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ, ὅτι ἐσφάγης, καὶ
ἠγόρασας τῷ θεῷ ἐν τῷ αἵματί σου ἐκ πάσης φυλῆς καὶ
γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους, 10 καὶ ἐποίησας αὐτοὺς βα-
σιλείαν καὶ ἱερεῖς, καὶ βασιλεύουσιν ἐπὶ τῆς γῆς. 11 καὶ
εἶδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κύκλῳ τοῦ θρό-
νου καὶ τῶν ζῴων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς
αὐτῶν μυριάδες μυριάδων καὶ χιλιάδες χιλιάδων, 12 λέ-
γοντες φωνῇ μεγάλῃ Ἄξιόν ἐστιν τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον
λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ πλοῦτον καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ
τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν. 13 καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐν τῷ
οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τῆς
θαλάσσης ἐστίν, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα ἤκουσα λέγοντα

1. *ουτε AL*, *οὐδὲ GTς* 1—3. *καὶ ἐγὼ usque ad βλέπειν αὐτό om A* 1. *πολύ GLT*, *πολλὰ Gς* 2. *ἀνοῖξαι GLT*, *add καὶ ἀναγνῶναι ς* 4. *ὁ ὢν ἐκ ς* 5. *ανοιξαι AGLς*, *ὁ ἀνοίγων GT* *και τας AGLT*, *καὶ λῦσαι τὰς ς* 5. 6. *καὶ εἶδον GT*, *add καὶ L*. *add καὶ ἰδοὺ ς*, *και ιδου και A* 8. *εχων AT* *ἅ εἰσιν GT* 8. 9. *τα* (*τὰ ἑπτὰ GT*) *πν. του θεου AGLT*, *τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πν. ς* 9. *απεστ. AL*, *τὰ ἀπεστ. Gς*, *τὰ ἀποστελλόμενα GT* 10. *ειληφεν ALT*, *add τὸ βιβλίον Gς* 13. *κιθάρας Gς* 15. *αδωσιν A* 17. *θεω ALT*, *add ἡμᾶς Gς* 18. *αυτους AGLT*, *ἡμᾶς ς*, *add τῷ θεῷ ἡμῶν GLς* *βασιλειαν AGLT*, *βασιλεῖς Gς* 19. *βασιλευουσιν AGLT*, *-λεύσουσιν G*, *-λεύσομεν ς* 20. *κυκλόθεν ς* 23. *αξιος A* 25. *ὅ ἐστιν ἐν Gς* 26. *καὶ ἐν τῇ γῇ ς* 27. *εστιν ALT*, *ἅ ἐστι Gς* *·πάντας T et G in mg* *λέγοντας GTς*

*Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ
τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.*
14 *καὶ τὰ τέσσερα ζῷα ἔλεγον Ἀμήν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
ἔπεσαν καὶ προσεκύνησαν.*

1 *Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν ἑπτὰ* 6
*σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων, λέ-
γοντος ὡς φωνὴ βροντῆς, λέγοντος Ἔρχου.* 2 *καὶ εἶδον,
καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν ἔχων
τόξον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθεν νικῶν καὶ
ἵνα νικήσῃ.* 3 *καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν,
ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζῴου λέγοντος Ἔρχου.* 4 *καὶ ἐξῆλ-
θεν ἄλλος ἵππος πυρρός, καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτὸν ἐδόθη
λαβεῖν τὴν εἰρήνην τῆς γῆς καὶ ἵνα ἀλλήλους σφάξουσιν,
καὶ ἐδόθη αὐτῷ μεγάλη μάχαιρα.* 5 *καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν
σφραγῖδα τὴν τρίτην, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζῴου λέγοντος
Ἔρχου. καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμε-
νος ἐπ' αὐτὸν ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.* 6 *καὶ ἤκουσα
ὡς φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζῴων λέγουσαν Χοῖνιξ
σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου· καὶ
τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.* 7 *καὶ ὅτε ἤνοιξεν τὴν
σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζῴου
λέγοντος Ἔρχου.* 8 *καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρός, καὶ
ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ θάνατος, καὶ ὁ
Ἅιδης ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία ἐπὶ
τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἀποκτεῖναι ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ
καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.* 9 *καὶ ὅτε*

1. *ἐπὶ τοῦ θρόνου Gς, add καὶ GLTς* 3. *λέγοντα G in mg* *οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβ. ς* 4. *προσεκυνησαν AGLT, add ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ς* 5. *ἑπτὰ om ς* 7. *φωνῆς ς λεγοντος ερχου A, Ἔρχου GLTς, add καὶ ἴδε (βλέπε ς) Gς* 8. *ἐπ' αὐτῷ ς* 9. *ο νικων A* 10. *τὴν δευτ. σφραγῖδα ς* 11. *Ἔρχου καὶ βλέπε ς* 12. *πυρος A* *τῷ GLTς, εν τω A ἐπ' αὐτῷ ς* *εδοθη AL, add αὐτῷ GLTς* 13. *της A, ἐκ τῆς GLT, ἀπὸ τῆς ς* *σφάξωσι Gς* 14. *μάχ. μεγ. GLTς* 15. *τὴν τρίτην σφραγ. ς* 16. *ερχου ALT, add καὶ ἴδε (βλέπε ς) Gς* 17. *ἐπ' αὐτῷ ς* 18. *ὡς om GTς* 19. *κριθῆς Gς* *του δηναριου A* 21. *φωνὴν om GT* 22. *λέγουσαν ς* *ερχου ALT, add καὶ ἴδε (βλέπε ς) Gς* 23. *ο αθανατος A* 24. *ἠκολούθει GL* *αυτοις ALς, αὐτῷ GT* 25. *ἀποκτ. ante ἐπὶ τὸ ς* 26. *ὑπὸ GLTς, το τεταρτον A*

ἤνοιξεν τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ τὴν μαρτυρίαν, ἣν εἶχον. 10 καὶ ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες Ἕως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ἀληθινός, οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἐκ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; 11 καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή, καὶ ἐρρέθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσονται χρόνον ἔτι μικρόν, ἕως πληρωθῶσιν καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ μέλλοντες ἀποκτέννεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. 12 καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷμα, 13 καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σαλευομένη, 14 καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον ἑλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν. 15 καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ μεγιστᾶνες, οἱ χιλίαρχοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ ἰσχυροὶ καὶ πᾶς δοῦλος καὶ ἐλεύθερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων, 16 καὶ λέγουσιν τοῖς ὄρεσιν καὶ ταῖς πέτραις Πέσατε ἐφ᾽ ἡμᾶς καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου, 17 ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ τίς δύναται σταθῆναι;

7 1 Μετὰ τοῦτο εἶδον τέσσερας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσερας γωνίας τῆς γῆς κρατοῦντας τοὺς τέσσερας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης μήτε ἐπί τι δένδρον. 2 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον

3. καὶ διὰ τὴν μ. GTς ἔκραζον ς 4. καὶ ὁ ἀληθ. ς 5. εκ AGLT, ἀπὸ Gς 6. εδοθη — λευκη AGLT, ἐδόθησαν ἑκάστοις στολαὶ λευκαὶ ς 7. ἀναπαύσωνται GLς χρον. ε. μ. AL, ἔτι χρ. GT et add μικρὸν ς ἕως οὗ ς 8. πληρώσωσιν GT, πληρώσονται ς 9. ἀποκτείν. ς 10. ιδου Aς, om GLT 10. 11. μέγας ἐγέν. GLς 11. μέλας ἐγέν. G 12. ὅλη om ς 13. βαλοῦσα T 14. ὑπὸ μεγ. ἀνέμου ς σειομένη GLTς καὶ οὐρ. ς 15. εἱλισσ. Gς 16. απεκεινησαν A 17. μεγιστ. A, add καὶ GLTς οἱ πλούσ. καὶ οἱ χιλ. ς 18. ισχυροι AGLT, δυνατοὶ ς καὶ πᾶς ἐλ. Gς 20. πέσετε Gς 21. ἐπὶ τῷ θρόνῳ T 24. μετα τουτο AL, και μ. τ. GT, καὶ μ. ταῦτα Gς 26. ἐπὶ τῆς γῆς om A επι θαλ. A 27. τι AGLT, πᾶν Gς

αναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα θεοῦ ζῶντος, καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, 3 λέγων Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν μήτε τὰ δένδρα, ἄχρι σφραγίσωμεν τοὺς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 4 καὶ ἤκουσα τον ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ· 5 ἐκ φυλῆς Ἰούδα δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Γὰδ δώδεκα χιλιάδες, 6 ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Μανασσῆ δώδεκα χιλιάδες, 7 ἐκ φυλῆς Συμεὼν δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Λευῒ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰσσαχὰρ δώδεκα χιλιάδες, 8 ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν δωδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ δώδεκα χιλιάδες, ἐκ φυλῆς Βενιαμεὶν δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον ὄχλον πολύν, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἐδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, περιβεβλημένους στολὰς λευκάς, καὶ φοίνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. 10 καὶ κράζουσιν φωνῇ μεγάλῃ λέγοντες Ἡ σωτηρία τοῦ θεοῦ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἀρνίῳ. 11 καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι εἱστήκεισαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζῴων, καὶ ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ, 12 λέγοντες Ἀμήν, ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. 13 καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγων μοι Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευ-

1. *ἀναβάντα ς* *ἀνατολῆς GTς* 2. *ἔκραξεν GLς* 4. *γην και A*, *γῆν μήτε GLTς* 5. *ἄχρις οὗ ς* 6. *και ἤκουσα τ. ἀ. τ. ἐσφραγ. om A* 10—16. *post χιλιάδες semper ponunt ἐσφραγισμ. Gς* 12. *μαννασση A* 14. *ισσαχαρ A*, *Ἰσαχ. GLTς* 17. *οχλον πολυν AL*, *καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς GTς* 18. *ἠδύν. Gς* 19. *επι του θρ. A* 20. *περιβεβλημένοι ς* *φοίνικας G in mg* 21. *κράζοντες ς* 22. *τῳ θεῷ GLTς* *ἐπὶ τοῦ θρόνου Gς* 23. *ἑστήκεισαν T*, *ἑστήκεσαν Gς* 25. *ἐπὶ πρόσωπον ς* 27. *καὶ ἡ σοφία om A* 29. *ἀμήν om LT*

κας τίνες εἰσὶν καὶ πόθεν ἦλθον; 14 *καὶ εἴρηκα αὐτῷ Κύριε,*
σὺ οἶδας. καὶ εἶπέν μοι Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ θλί-
ψεως μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἐλεύκα-
ναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. 15 *διὰ τοῦτό εἰσιν*
ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέ-
ρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ
θρόνου σκηνώσει ἐπ' αὐτούς. 16 *οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ*
μὴ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ
πᾶν καῦμα, 17 *ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποι-*
μανεῖ αὐτοὺς καὶ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζωῆς πηγὰς ὑδά-
των, καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν.

8 1 *Καὶ ὅταν ἤνοιξεν τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγέ-*
νετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμίωρον. 2 *καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ*
ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἑστήκασιν, καὶ ἐδόθησαν
αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. 3 *καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθεν καὶ*
ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ
ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσει ταῖς προσευχαῖς
τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώ-
πιον τοῦ θρόνου. 4 *καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων*
ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ. 5 *καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος τὸν λιβανωτόν, καὶ ἐγέ-*
μισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἔβαλεν εἰς
τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ
σεισμός.

6 *Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας*
ἡτοίμασαν αὐτούς, ἵνα σαλπίσωσιν. 7 *καὶ ὁ πρῶτος ἐσάλ-*
πισεν, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα ἐν αἵματι καὶ
ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ

1. *κυριε ALς, add μου GLT* 2. *απο θλιψεως AL, ἐκ τῆς θλ. τῆς GTς* 4. *αυτας AGL, στολὰς αὐτῶν ς, om T* 6. 7. *ἐπὶ τῷ θρόνῳ T* 8. *μη διψ. AL, δίψ. GTς* *οὐδ' οὐ μὴ πέσῃ T* 9. 10. *ποιμαίνει — ὁδηγεῖ T et G in mg* 10. *ζωης AGLT, ζώσας ς* 11. *ἀπὸ τῶν ς* 13. *ὅτε Gς* 14. *ειμιωρον A, ἡμιώριον Gς* 15. *εδοθη A* 17. *ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου T et G in mg* 18. *ἵνα δώσῃ Gς* 23. *ἔβαλεν GLTς, ελαβον A* 24. *και φωναι ALT, φωναὶ καὶ ante βρονταὶ Gς* 26. *οι εχοντες AGLT, ἔχοντες ς* 27. *ἑαυτοὺς GTς* *πρωτος AGLT, add ἄγγελος ς* 28. *ἐν om ς* 29. *καὶ τὸ τρίτον τῆς γῆς κατεκάη om ς*

τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς
κατεκάη. 8 *καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ὡς ὄρος*
μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο
τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης αἷμα, 9 *καὶ ἀπέθανεν τὸ τρίτον*
τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ
τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρησαν. 10 *καὶ ὁ τρίτος ἄγγε-*
λος ἐσάλπισεν, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας
καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποτα-
μῶν καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων. 11 *καὶ τὸ ὄνομα τοῦ*
ἀστέρος λέγεται ὁ ἄψινθος. καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῶν ὑδά-
των εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπέθανον ἐκ
τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. 12 *καὶ ὁ τέταρτος ἄγγε-*
λος ἐσάλπισεν, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τρί-
τον τῆς σελήνης καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων, ἵνα σκοτισθῇ
τὸ τρίτον αὐτῶν καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φάνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ
ἡ νὺξ ὁμοίως.

13 *Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀετοῦ πετομένου ἐν με-*
σουρανήματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς
κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγ-
γος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν. 1 *καὶ* 9
ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισεν. καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ
φρέατος τῆς ἀβύσσου, 2 *καὶ ἤνοιξεν τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου.*
καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ φρέατος, καπνὸς καμίνου μεγά-
λης, καὶ ἐσκοτώθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ
φρέατος. 3 *καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν,*
καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι
τῆς γῆς. 4 *καὶ ἐρρέθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσουσιν τὸν χόρ-*
τον τῆς γῆς οὐδὲ πᾶν χλωρὸν οὐδὲ πᾶν δένδρον, εἰ μὴ τοὺς
ἀνθρώπους οἵτινες οὐκ ἔχουσιν τὴν σφραγῖδα τοῦ θεοῦ ἐπὶ
τῶν μετώπων. 5 *καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν*

6. *διεφθαρησαν AGLT, διεφθάρη Gς* 9. *καὶ ἐπὶ τὰς πη-γὰς τῶν (om ς) ὑδάτων GLTς, om A* 10. *ὁ om ς* *εγενετο AGLT, γίνεται Gς* 11. *τῶν om ς* *ἐκ GLTς, επι A*
15. *φαίνῃ Gς* *τεταρτον αυτης A* 17. *αετου πετομ. AGLT, ἀγγέλου πετωμ. ς* 18. 19. *τοὺς κατοικοῦντας G in mg*
24. *φρεατος A, add ὡς GLTς* *καμίνου καιομένης G in mg*
25. *ἐσκοτίσθη Gς* 28. *ἀδικήσωσι Gς* 30. *ανθρωπους AGLT, add μόνους ς* 31. *μετωπων AL, add αυτῶν GTς* *αὐταῖς GTς*

αὐτούς, ἀλλ᾽ ἵνα βασανισθήσονται μῆνας πέντε· καὶ ὁ βα-
σανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄν-
θρωπον. 6 καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ
ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν αὐτόν, καὶ
ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ φεύγει ὁ θάνατος ἀπ᾽ αὐ-
τῶν. 7 καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοι-
μασμένοις εἰς πόλεμον, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέ-
φανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα
ἀνθρώπων, 8 καὶ εἶχαν τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν, καὶ
οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν, 9 καὶ εἶχον θώρακας
ὡς θώρακας σιδηροῦς, καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν
ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.
10 καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις καὶ κέντρα, καὶ ἐν
ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώ-
πους μῆνας πέντε. 11 ἔχουσιν ἐπ᾽ αὐτῶν βασιλέα τὸν ἄγ-
γελον τῆς ἀβύσσου, ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστὶ Ἀβαδδών, καὶ
ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολλύων. 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία
ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἔρχεται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐσάλπισεν. καὶ ἤκουσα φωνὴν
μίαν ἐκ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ
ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, 14 λέγοντα τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ, ὁ ἔχων
τὴν σάλπιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσερας ἀγγέλους τοὺς δεδε-
μένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. 15 καὶ ἐλύ-
θησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν
καὶ ἡμέραν καὶ μῆνα καὶ ἐνιαυτόν, ἵνα ἀποκτείνωσιν τὸ
τρίτον τῶν ἀνθρώπων. 16 καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατευμά-
των τοῦ ἱππικοῦ δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα τὸν ἀρι-

1. *βασανισθῶσι Gς* 4. *ου μη ευρωσιν ALT, οὐχ (οὐ μὴ G) εὑρήσουσιν Gς* 5. *φεύξεται ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ θάν. Gς* 6. *ὅμοια GLTς, ομοιωματα A* 8. *ομοιοι χρυσω ALTς, χρυσοῖ G* 13. *ομοιοις A* *και εν ALT, ἐν G, ἣν ἐν Gς* 14. *η AGLT, καὶ ἡ Gς* *τοῦ ἀδικ. G in mg* 15. *εχουσιν AGL, καὶ ἔχ. ς, ἔχουσαι GT* *επ αυτων AL et post βασιλ. T, ἐφ᾽ αὐτῶν Gς* 15. 16. *τὸν (om T) ἄγγ. τῆς ἀβ. GLTς, τον αρχοντα της αβ. τον αγγελον A* 16. 17. *ἐν δὲ τῇ G in mg* 18. *ερχεται AGLT, ἔρχονται Gς* 20. *των AL, τῶν τεσσσάρων GTς* 21. *λεγοντα AGLT, λέγοντος G, λέγουσαν Gς* *ἕκτῳ om A* *ὃς εἶχε ς* 23. *ελυπηθησάν A* 26. *των στρατ. AGLT, στρατ. ς* 27. *ιππικου AGLς, ἵππου GT* *δισμυρ. ALT, δύο μυριάδες Gς* *καὶ ἤκουσα ς*

θμὸν αὐτῶν. 17 καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει,
καὶ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχοντας θώρακας πυρί-
νους καὶ ὑακινθίνους καὶ θειώδεις, καὶ αἱ κεφαλαὶ τῶν
ἵππων ὡς κεφαλαὶ λεόντων, καὶ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν
ἐκπορεύεται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. 18 ἀπὸ τῶν τριῶν
πληγῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων,
ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ καὶ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευο-
μένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. 19 ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵπ-
πων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶν καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν·
αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς, καὶ
ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσιν. 20 καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, οἳ
οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις οὔτε μετενόη-
σαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ προσκυνή-
σουσιν τὰ δαιμόνια καὶ τὰ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ
καὶ τὰ χαλκᾶ καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν
δύνανται οὔτε ἀκούειν οὔτε περιπατεῖν, 21 καὶ οὐ μετε-
νόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐ-
τῶν οὔτε ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων
αὐτῶν. 1 καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα 10
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην, καὶ ἡ ἶρις ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στῦλοι πυρός, 2 καὶ ἔχων ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἠνεῳγμένον. καὶ ἔθηκεν τὸν πόδα
αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ εὐώνυμον ἐπὶ
τῆς γῆς, 3 καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται.
καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν
φωνάς. 4 καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, ἤμελλον γρά-
φειν· καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν Σφρά-
γισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ αὐτὰ γράψῃς.

5. απο *AGLT*, ὑπὸ ς 6. πληγῶν *om* ς 7. ἀπὸ τοῦ π. *G in mg* καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ καὶ ἐκ ς 8. η γαρ εξουσια των ἵππων (τοπων *A*) *AGLT*, αἱ γὰρ ἐξουσίαι αὐτῶν ς 9. εστιν *AGLT*, εἰσιν ς καὶ ἐν ταῖς οὐρ. αὐτῶν *om* ς 12. ουτε *AL*ς, οὐ *GT* 13. προσκυνήσωσι *G*ς 14. καὶ εἴδωλα ς 16. δύναται *G*ς 18. πορνείας *GLT*ς, πονηριας *A* 20. ἡ *om* ς 20. 21. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς *G*ς 21. αὐτοῦ *om* ς 22. καὶ εἶχεν ς 23. βιβλιδάριον *T*, βιβλίον *G in mg* ἀνεῳγμ. *G*ς 24. ἐπὶ τὴν θαλάσσην ς 24. 25. ἐπὶ τὴν γῆν ς 27. βρονται *AGLT*, *add* τὰς φωνὰς ἑαυτῶν ς ἔμελλ. *G*ς 28. λέγουσάν μοι ς 29. αυτα *AGLT*, ταῦτα *G*ς

5 καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ
τῆς γῆς, ἦρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, 6 καὶ
ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ὃς ἔκτι-
σεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν
αὐτῇ, καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος οὐκέτι
ἔσται, 7 ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγ-
γέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον
τοῦ θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισεν τοὺς ἑαυτοῦ δούλους, τοὺς προ-
φήτας. 8 καὶ ἡ φωνή, ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν
λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ καὶ λέγουσαν Ὕπαγε λάβε τὸ βιβλίον
τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς
θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. 9 καὶ ἀπῆλθα πρὸς τὸν ἄγγε-
λον, λέγων αὐτῷ δοῦναί μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ λέγει μοι
Λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν κοιλίαν,
ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. 10 καὶ ἔλα-
βον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφα-
γον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου γλυκὺ ὡς μέλι· καὶ
ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. 11 καὶ λέγου-
σίν μοι Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ ἔθνεσιν
11 καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσιν πολλοῖς. 1 καὶ ἐδόθη μοι κά-
λαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων Ἔγειρε καὶ μέτρησον τὸν ναὸν
τοῦ θεοῦ καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν
αὐτῷ. 2 καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ ἔκβαλε ἔξω-
θεν καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσιν, καὶ
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατήσουσιν μῆνας τεσσεράκοντα καὶ
δύο. 3 καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσίν μου, καὶ προφητεύ-
σουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα περιβεβλημένοι
σάκκους. 4 οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐλαῖαι καὶ αἱ δύο λυχνίαι αἱ

2. αυτου *A*ς, *add* τὴν δεξιὰν *GLT* 4. 5. καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ *GLT*ς, *om A* 5. καὶ τὴν θάλ. κ. τ. ἐν αὐτῇ *GLT*ς, *om AL* 5. 6. οὐκ ἔσται ἔτι ς 6. ἀλλὰ *G*ς 7. τελεσθῇ ς 8. 9. τοῖς ἑ. δούλοις τοῖς προφήταις ς 10. λαλοῦσα — λέγουσα *G*ς βιβλιον *AGL*, βιβλιδάριον *T*, βιβλαρίδιον *G*ς 11. χειρὶ ἀγγέλου ς 12. ἀπῆλθον *G*ς 13. δουναι *AGLT*, δός ς βιβλιδάριον *T* 14. κοιλίαν *GLT*ς. καρδιαν *A* 17. ὡς μέλι γλυκύ *GLT*ς 18. λέγει *G*ς 21. λεγων *AGLT*, καὶ ὁ ἄγγελος εἱστήκει λέγων ς 23. εξωθεν *AL*, ἔξω *GT*ς 25. πατήσ. *GLT*ς, μετρησ. *A* 25. και *ALT*, *om G*ς 27. περιβεβλημενους *A* 28. αυλαιαι *A* και αι *AGLT*, καὶ ς

ἐνώπιον κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. 5 *καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλει ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν· καὶ εἴ τις θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, οὕτως δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.* 6 *οὗτοι ἔχουσιν τὴν ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν, καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα καὶ πατάξαι τὴν γῆν ἐν πάσῃ πληγῇ ὁσάκις ἐὰν θελήσωσιν.* 7 *καὶ ὅταν τελέσωσιν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει μετ' αὐτῶν πόλεμον καὶ νικήσει αὐτοὺς καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς.* 8 *καὶ τὸ πτῶμα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας τῆς πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ κύριος αὐτῶν ἐσταυρώθη.* 9 *καὶ βλέπουσιν ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὸ πτῶμα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφίουσιν τεθῆναι εἰς μνῆμα.* 10 *καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαίρουσιν ἐπ' αὐτοῖς καὶ εὐφραίνονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς.* 11 *καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ θεοῦ εἰσῆλθεν ἐν αὐτοῖς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἐπέπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.* 12 *καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν Ἀνάβατε ὧδε, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.* 13 *καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέ-*

1. *κυριου AL, τοῦ κ. GT, τοῦ Θεοῦ ϛ ἑστῶσαι ϛ θέλῃ ϛ* 3. *θελησῃ (θέλει LT) αυτους ALT, αὐτοὺς θέλει (θέλῃ ϛ) Gϛ* 4. *οὕτως om A* 5. *τὴν om GTϛ τον ουρανον ALϛ, ante ἐξουσ. GT* 5. 6. *ἵνα μὴ βρέχῃ ὑετὸς ἐν ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας καὶ ϛ* 8. *εν (om ϛ) παση πληγη ALTϛ, post θελήσωσιν G* 9. *θηριον GLTϛ, add τεταρτον A το αναβαινων A* 10. *πόλεμον μετ' αὐτῶν ϛ* 11. *τὰ πτώματα ϛ* 12. *της πολ. ALT, πόλ. Gϛ* 13. *αυτων AGLT, ἡμῶν ϛ* 14. *βλέψουσιν ϛ* 15. *τὰ πτώματα ϛ τρεις και AGLϛ, τρεῖς T* 16. *ἀφήσουσι Gϛ μνήματα ϛ* 17. *χαροῦσιν ϛ* 18. *ευφραινονται AGLT, εὐφρανθήσονται Gϛ δώσουσιν ἀλλ. G in mg* 20. *ημισου A* 21. *ἐπ' αὐτοὺς ϛ* 22. *ἔπεσεν Gϛ* 23. *ἤκουσα G in mg* 24. *λεγουσαν A, add αὐτοῖς GLTϛ ἀνάβητε Gϛ* 26. *ἡμέρᾳ G in mg*

κατον τῆς πόλεως ἔπεσεν, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά, καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. 14 *Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται ταχύ.*

15 *Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισεν, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγοντες Ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.* 16 *καὶ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν τῷ θεῷ,* 17 *λέγοντες Εὐχαριστοῦμέν σοι, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν, ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην καὶ ἐβασίλευσας,* 18 *καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν κριθῆναι καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.* 19 *καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ θεοῦ ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ, καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμὸς καὶ χάλαζα μεγάλη.*

12 1 *Καὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ, γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα,* 2 *καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα κράζει, ὠδίνουσα καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.* 3 *καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυρρός, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ἑπτὰ διαδήματα,* 4 *καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρα-*

4. *ιδου AGLς, post τρίτη T* 6. *λέγουσαι· Ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι ς* 8. *εικοσι AL, οἱ εἴκ. GT et add καὶ ς* 9. *ενωπ. AL, οἱ ἐνώπ. GTς* 12. *ην AGLT, add καὶ ὁ ἐρχόμενος ς* 16. *τους αγιους και τους φοβουμενους A* 17. *τους μικρους και τους μεγαλους AL* *διαφθειραι A, καὶ διαφθ. GLTς* *διαφθείραντας L* 18. *ο εν AL, ἐν GTς* 19. *αυτου ALTς, τοῦ κυρίου G* 21. *καὶ σεισμὸς om T* 22 *περιβλεπομε . . A* 25. *κραζει AGTς, καὶ (om G) ἔκραζεν GL* *ὠδίν. GLTς, και ωδιν. A* 27. *πυρρὸς μέγας LT* 28. *κεφαλας αυτων A* *διαδ. ἑπτὰ ς*

νοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν. καὶ ὁ δράκων ἕστη-
κεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν
τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. 5 *καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρσεν,*
ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ
ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν θεὸν καὶ πρὸς τὸν θρό-
νον αὐτοῦ. 6 *καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου*
ἔχει ἐκεῖ τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέ-
φωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. 7 *καὶ ἐγέ-*
νετο πόλεμος ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅ τε Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι
αὐτοῦ τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ δράκοντος. καὶ ὁ δράκων
ἐπολέμησεν καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, 8 *καὶ οὐκ ἴσχυσεν, οὐδὲ*
τόπος εὑρέθη αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. 9 *καὶ ἐβλήθη ὁ*
δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλούμενος διάβολος
καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη
εἰς τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.
10 *καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγουσαν Ἄρτι*
ἐγένετο ἡ σωτηρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ
ἡμῶν καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἐβλήθη ὁ κατή-
γωρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ
θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. 11 *καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐ-*
τὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας
αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανά-
του. 12 *διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε, οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐ-*
τοῖς σκηνοῦντες· οὐαὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι
κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι
ὀλίγον καιρὸν ἔχει.

13 *Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν,*
ἐδίωξεν τὴν γυναῖκα ἥτις ἔτεκεν τὸν ἄρσεναν. 14 *καὶ ἐδό-*
θησαν τῇ γυναικὶ αἱ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου,
ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέ-
φεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἥμισυ καιροῦ ἀπὸ προσ-

3. *ἄρρενα GTς* 5. *καὶ τον θρ. ς* 7. *ἔχει ἐκεῖ GTς, εχει AL ἐκτρέφωσιν G in mg et T* 9. *τε om GTς* 10. *τον πολεμησαι μετα AGLT, ἐπολέμησαν κατὰ ς* 11. *ισχυσεν AG, ἴσχυσαν GLTς οὔτε ς* 12. *αὐτῷ G in mg* 16. *λέγ. ἐν τῷ οὐρ. ς* 18. *εβληθη AGLT, κατεβλ. Gς κατήγορος ς* 19. *αυτους AGLT, αὐτῶν Gς* 22. *ουχ ηγ. AL* 23. *οι ουρ. AGLς, οὐρ. T* 24. *την (τοῖς κατοικοῦσι τὴν ς) γην και την θαλ. ALς, τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ GT* 28. *ἄρρενα GTς* 29. *αἱ om Gς* 30. *ὅπως τρέφηται G in mg*

ώπου τοῦ ὄφεως. 15 καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς ὕδωρ ὡς ποταμόν, ἵνα αὐτὴν
ποταμοφόρητον ποιήσῃ. 16 καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυ-
ναικί, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καὶ κατέπιεν τὸν
ποταμόν, ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ.
17 καὶ ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικί, καὶ ἀπῆλθεν
ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς,
τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ ἐχόντων τὴν μαρ-
τυρίαν Ἰησοῦ, 18 καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.
13 1 καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κέ-
ρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ
δέκα διαδήματα καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ ὀνόματα βλασ-
φημίας. 2 καὶ τὸ θηρίον, ὃ εἶδον, ἦν ὅμοιον παρδάλει,
καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς ἄρκου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα
λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ
καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἐξουσίαν μεγάλην. 3 καὶ μίαν ἐκ
τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην εἰς θάνατον, καὶ ἡ
πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη. καὶ ἐθαυμάσθη
ὅλη ἡ γῆ ὀπίσω τοῦ θηρίου, 4 καὶ προσεκύνησαν τῷ δρά-
κοντι, ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύ-
νησαν τῷ θηρίῳ λέγοντες Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ, καὶ τίς
δύναται πολεμῆσαι μετ᾽ αὐτοῦ; 5 καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα
λαλοῦν μεγάλα καὶ βλάσφημα, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία
ποιῆσαι μῆνας τεσσεράκοντα καὶ δύο. 6 καὶ ἤνοιξεν τὸ
στόμα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας πρὸς τὸν θεόν, βλασφημῆσαι
τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ
σκηνοῦντας. 7 καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν
καὶ λαὸν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. 8 καὶ προσκυνήσουσιν

1. ελαβεν *pr A* 2. ὀπίσω τῆς γυν. *ante* ἐκ τοῦ ς ταύ-
την ς 4. 5. τὸν ποτ. ὃν *GLT*ς, το υδωρ ο *A* 6. ἐπὶ
om L 9. τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ς ἐστάθην *GT*ς
10. 11. κεφ. ἑπτὰ καὶ κέρ. δέκα ς 12. ὄνομα ς 14. ἄρκτου ς
16. μιαν εκ *AGLT*, εἶδον μίαν ς 17. ὡσεὶ *T*
18. ἐθαύμασεν *GT*ς 19. 20. τω δρακ.—την *AGLT*, τὸν δρά-
κοντα ὃς ἔδωκεν ς 20. 21. προσεκ. το θηριον *A*ς 21. καὶ
om ς 22. δυνατὸς *G in mg* 23. βλασφημα *AL*, βλασφημίαν *G T*,
-μίας *G*ς 23. 24. ἐξουσ. πόλεμον ποιῆσαι ς 24. και δυο *AL*,
δύο *GLT*ς 25. βλασφημίαν *G*ς 26. τους *AL*, καὶ τοὺς *GT*ς
27. σκηνουντας *AL*, *add* καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆ-
σαι (ποι. πόλ. *T*) μετὰ τῶν ἁγίων καὶ νικῆσαι αὐτούς *GT*ς
28 καὶ λαὸν *om* ς

αὐτὸν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, οὗ οὐ γέγραπται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου τοῦ ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 9 Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκουσάτω. 10 εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκταίνει, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

11 Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχεν κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. 12 καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας, ἵνα προσκυνήσουσιν τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. 13 καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. 14 καὶ πλανᾷ τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου, λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ ὃς ἔχει τὴν πληγὴν τῆς μαχαίρης καὶ ἔζησεν. 15 καὶ ἐδόθη αὐτῇ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ, ἵνα, ὅσοι ἐὰν μὴ προσκυνήσωσιν τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου, ἀποκτανθῶσιν. 16 καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτωχούς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα δῶσιν αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς ἢ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, 17 καὶ ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου ἢ τὸν ἀριθμὸν

1. αὐτῷ ς οὗ οὐ *LT*, ὧν οὐ *G*ς, ουαι *A* 2. το ονομα αυτου (*om G*) *AGLT*, τὰ ὀνόματα ς ἐν τῇ βίβλῳ ς 2. 3. ἀρνίου ἐσφ. ς 4. αιχμαλωσιαν *prius ALT*, *add* ἀπάγει *G*, αἰχμαλωσίαν συνάγει *G*ς 5. μαχαίρᾳ *G*ς ἀποκταίνει *L*, ἀποκτενεῖ *G*ς, αποκτανθηναι *A*, *om T* δεῖ *om A* 11. ἐποίει *T* κατοικ. ἐν αυτῇ *L* 12. προσκυνήσωσι *G*ς 14. καὶ πῦρ ἵνα *G* ποιη εκ του ουρ. καταβ. *ALT*, ποιῇ καταβ. ἐκ τοῦ οὐρ. ς, ἐκ τοῦ οὐρ. καταβαίνῃ *G* 18. εικοναν *AL* ὃ ἔχει *G*ς, ὃ εἶχε *G* μαχαίρας *G*ς 19. αὐτῷ *GT*ς 21. ἵνα *om GT*ς ἂν *G*ς τῇ εἰκόνι *G* 24. δώσῃ ς χαράγματα *G in mg* 25. ἐπὶ τῶν μετώπων ς 26. καὶ *om L* 27. το (ἢ τὸ ς) ονομα *AGT*ς, τοῦ ὀνόματος *L*

τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. 18 Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ ἔχων νοῦν
ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώ-
που ἐστίν. καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.

14 1 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ τὸ ἀρνίον ἑστὸς ἐπὶ τὸ ὄρος
Σιών, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες χιλιά-
δες ἔχουσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. 2 καὶ ἤκουσα φω-
νὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν καὶ ὡς
φωνὴν βροντῆς μεγάλης, καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθα-
ρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν. 3 καὶ ᾄδου-
σιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τῶν
τεσσάρων ζῴων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο
μαθεῖν τὴν ᾠδήν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσσεράκοντα τέσσαρες
χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς γῆς. 4 οὗτοί εἰσιν οἳ
μετὰ γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν. οὗ-
τοι οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ, ὅπου ἂν ὑπάγει. οὗτοι
ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ θεῷ καὶ τῷ
ἀρνίῳ, 5 καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη ψεῦδος·
ἄμωμοί εἰσιν.

6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετόμενον ἐν μεσουρανή-
ματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον εὐαγγελίσαι ἐπὶ τοὺς κα-
τοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ πᾶν ἔθνος καὶ φυλὴν
καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν, 7 λέγων φωνῇ μεγάλῃ Φοβήθητε
τὸν θεὸν καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρί-
σεως αὐτοῦ, καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν
καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. 8 καὶ ἄλλος
δεύτερος ἄγγελος ἠκολούθησεν λέγων Ἔπεσεν ἔπεσεν Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη, ἣ ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας

1. *τὸν νοῦν* ς 3. *ἑξακόσιοι δέκαέξ L in mg* 4. *το αρνιον εστος (ἑστὼς T) ALT, τὸ (om* ς*) ἀρν. ἑστηκὸς G*ς 6. *αὐτοῦ καὶ τὸ ὄνομα om* ς 9. *η φωνη ην AGLT, φωνὴν* ς 11. *ὡς om GT* 12. *ἠδύν. G*ς 14. *οὗτοί εἰσιν om A* 15. *ουτοι ALT, add εἰσιν G*ς 16. *αν υπαγει (-γῃ GL*ς*) AGL*ς*, ἐὰν ὑπάγῃ T* 18. *ψευδος AGLT, δόλος* ς 19. *αμωμοι AL, add γάρ GT*ς *εισιν AGLT, add ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ* ς 20. *πετώμ.* ς 21. *επι (om* ς*) τους κατοικουντας AT*ς*, ἐπὶ (om G) τοὺς καθημένους GL* 22. *επι παν AGLT, πᾶν* ς 23. *λέγοντα* ς *ἐν φ. GT*ς 24. *τὸν κύριον G in mg* 26. *καὶ τὴν θάλ. GT* 27. *δεύτερος om G*ς *βαβυλων AGLT, add ἡ πόλις* ς 28. *η εκ ALT, ὅτι ἐκ G*ς

αὐτῆς πεπότικεν πάντα τὰ ἔθνη. 9 *καὶ ἄλλος ἄγγελος τρίτος ἠκολούθησεν αὐτῷ λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ Εἴ τις προσκυνεῖ τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ,* 10 *καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ, καὶ βασανισθήσονται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου.* 11 *καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει, καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.* 12 *Ὧδε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν, οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.* 13 *καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης Γράψον Μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπ᾽ ἄρτι. ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀναπαήσονται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτῶν.*

14 *Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην καθήμενον ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δρέπανον ὀξύ·* 15 *καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν φωνῇ μεγάλῃ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης Πέμψον τὸ δρέπανόν σου καὶ θέρισον, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι, ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.* 16 *καὶ ἔβαλεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῆς νεφέλης τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.* 17 *καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ·* 18 *καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ ἐφώνησεν φωνῇ μεγάλῃ τῷ*

1. *τὰ om Gς* *ἄλλος om ς* *τρίτος ἄγγ. ς* 2. *αὐτοῖς GLTς* 2. 3. *προσκ. τὸ θηρίον* (*το θυσιαστηριον A*) *AGLT, τὸ θηρίον προσκ. ς* 6. *εκ του ποτηριου την οργην αυτου A* 7. *βασανισθήσεται GLTς* *των αγγελων AT', τῶν ἁγίων ἀγγ. Gς, ἀγγέλων ἁγίων L* 9. *ἀναβαίνει ante εἰς αἰῶν. ς* 12. *ἡ om Gς* *ὧδε οἱ τηρ. ς* 14. *λεγούσης μοι ς* 16. *ἀναπαύσωνται Gς* 17. *γαρ AGL, δὲ GTς* 19. *καθήμενος ὅμοιος ς* *υιον A* 19. 20. *ἐπὶ τῆς κεφαλῆς Gς* 22. *ἐν μεγ. φωνῇ ς* 23. *ἦλθέ σοι ἡ ς* 24. *τοῦ θερίσαι Gς* 25. *ἐπὶ τὴν νεφέλην GTς* 28. *εκ AL, ἐξῆλθεν ἐκ GTς* *ὁ om Gς* 29. *κραυγῇ μεγ. GTς*

ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς, ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ αὐτῆς. 19 καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησεν τὴν ἄμπελον τῆς γῆς καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὸν μέγαν. 20 καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

15 1 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστόν, ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ. 2 καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί, καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ θεοῦ. 3 καὶ ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωυσέως τοῦ δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν ἐθνῶν· 4 τίς οὐ μὴ φοβηθῇ, κύριε, καὶ δοξάσει τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος ὅσιος, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου, ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ, 6 καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι λίθον καθαρὸν λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. 7 καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζῴων ἔδωκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 8 καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο εἰσελθεῖν εἰς

3. ἤκμασεν ἡ σταφυλὴ τῆς γῆς *T et G in mg* 5. 6. τον μεγαν *AGLT*, τὴν μεγάλην ς 6. ἔξω ς 13. αυτου και *AGLT*, *add* ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ ς 16. του δουλον *AL*, δούλου *GT*ς 19. εθνων *AGLT*, ἁγίων ς φοβηθη *ALT*, *add* σε *G*ς 20. δοξασει *AGLT*, -σῃ *G*ς 20. 21. ὅτι μόνος ἅγιος· ὅτι πάντες ἥξ. *G in mg* 23. καὶ ἰδοὺ ἠνοίγη ς 25. οι εχ. *AGLT*, ἔχ. ς ἐκ τοῦ ναοῦ *om T* 26. λιθον *AL*, λίνον *GT*ς καθ. καὶ λαμπρ. ς 31. ἠδύν. *G*ς

τον ναὸν ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέ-
λων. 1 καὶ ἤκουσα μεγάλης φωνῆς ἐκ τοῦ ναοῦ λεγούσης 16
τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις Ὑπάγετε καὶ ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας
τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ εἰς τὴν γῆν. 2 καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶ-
τος καὶ ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐγένετο
ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας
τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι
αὐτοῦ. 3 καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν
θάλασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ, καὶ πᾶσα ψυχὴ
ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ. 4 καὶ ὁ τρίτος ἐξέχεεν
τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ τὰς πηγὰς τῶν
ὑδάτων, καὶ ἐγένοντο αἷμα. 5 καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν
ὑδάτων λέγοντος Δίκαιος εἶ, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν ὅσιος, ὅτι
ταῦτα ἔκρινας, 6 ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν,
καὶ αἷμα αὐτοῖς δέδωκας πῖν· ἄξιοι εἰσίν. 7 καὶ ἤκουσα
τοῦ θυσιαστηρίου λέγοντος Ναὶ κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκρά-
τωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου. 8 καὶ ὁ τέταρτος
ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον, καὶ ἐδόθη αὐτῷ
καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. 9 καὶ ἐκαυματίσθη-
σαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν ἐνώπιον
τοῦ θεοῦ τοῦ ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας,
καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. 10 καὶ ὁ πέμπτος
ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου, καὶ
ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ ἐμασῶντο τὰς
γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου, 11 καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν
θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν
αὐτῶν, καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. 12 καὶ
ὁ ἕκτος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέ-
γαν, τὸν Εὐφράτην, καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα

2. φωνῆς μεγ. *G*ϛ ἐκ τοῦ ναοῦ *om T* 3. ἐκχέατε *GT*ϛ ἑπτὰ *om* ϛ 5. εις *AGLT*, ἐπὶ *G*ϛ 6. επι *AGLT*, εἰς *G*ϛ 7. 8. τῇ εἰκ. αυτοῦ προσκυν. ϛ 8. δευτερος *ALT*, δ. ἄγγελος *G*ϛ 9. 10. ψυχης ζωης *A*, ψυχὴ ζῶσα ϛ 10. τὰ *om G*ϛ ὁ τρίτος ἄγγελος ϛ 11. καὶ εἰς τὰς π. *GL*ϛ 12. ἐγένετο *GT*ϛ 13. ει *AGLT*, Κύριε, εἶ ϛ οσιος *ALT*, ὁ ὅσ. *G*, καὶ ὁ ὅσ. ϛ 15. ἔδωκας πιεῖν *GT*ϛ ἄξιοι γάρ εἰσι ϛ 16. του *AGLT*, ἄλλου ἐκ τοῦ ϛ 17. ὁ τέταρτος ἄγγελος ϛ 20. ενωπιον *A*, τὸ ὄνομα *L*ϛ, οἱ ἄνθρωποι τὸ ὄνομα *GT* 21. τὴν *om G*ϛ 22. ὁ πέμπτος ἄγγελος ϛ 24. ἐμασσῶντο *G*ϛ 28. ὁ ἕκτος ἄγγελος ϛ 29. τον *ALT*ϛ, *om G*

ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου. 13 *καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα ὡς βάτραχοι·* 14 *εἰσὶν γὰρ πνεύματα δαιμονίων ποιοῦντα σημεῖα. ἐκπορεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον τῆς μεγάλης ἡμέρας τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.* 15 (*ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς κλέπτης. μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ καὶ βλέπωσιν τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.*) 16 *καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ Ἁρμαγεδών.* 17 *καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα, καὶ ἐξῆλθεν φωνὴ ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα Γέγονεν,* 18 *καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο, ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτως μέγας.* 19 *καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσαν. καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.* 20 *καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγεν, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν.* 21 *καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης, ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.*

17 1 *Καὶ ἐξῆλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησεν μετ' ἐμοῦ λέγων Δεῦρο δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης τῆς καθημένης ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν,* 2 *μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς.* 3 *καὶ ἀπήνεγκέν με εἰς ἔρημον*

1. *ἀνατολῆς G in mg* 4. *ὅμοια βατράχοις ς* 5. *δαιμόνων ς εκπορ. AL, ἃ ἐκπ. GTς* 6. *της AGLT, τῆς γῆς καὶ τῆς ς τὸν om ς* 7. *μεγ. ημ. AL, ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης GTς* 11. *τόπον GLTς, ποταμον A Ἀρμαγεδδών ς* 12. *ὁ ἕβδομος ἄγγελος ς εἰς τὸν ς* 13. *εκ AGL, μεγάλη ἀπὸ GTς ναον ALT, add τοῦ οὐρανοῦ Gς* 14. *αστραπαι και AGLT, καὶ ἀστρ. post βρονταὶ ς* 15. 16. *ανθρ. εγεν. ALT, οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο Gς* 18. *ἔπεσον Gς* 25. *ἦλθεν GLTς* 26. *λέγων μοι ς* 28. *υδατων AL, τῶν ὑδ. τῶν GTς* 29. *οι κατοικ. τ. γην AGLT, post αὐτῆς ς*

ἐν πνεύματι. καὶ εἶδα γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θηρίον κόκκινον, γέμον τὰ ὀνόματα βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. 4 *καὶ ἡ γυνὴ ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα ποτήριον χρυσοῦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς γέμον βδελυγμάτων καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορνείας αὐτῆς,* 5 *καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, Μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς.* 6 *καὶ εἶδα τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ. καὶ ἐθαύμασα ἰδὼν αὐτὴν θαῦμα μέγα.* 7 *καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος Διὰ τί ἐθαύμασας; ἐγὼ ἐρῶ σοι τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ βαστάζοντος αὐτήν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέκα κέρατα.* 8 *τὸ θηρίον, ὃ εἶδες, ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει· καὶ θαυμασθήσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐκ ἐγέγραπτο τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, βλεπόντων τὸ θηρίον, ὅτι ἦν καὶ οὐκ ἔστιν καὶ παρέσται.* 9 *ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν. αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν.* 10 *καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθεν, καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι.* 11 *καὶ τὸ θηρίον, ὃ ἦν καὶ οὐκ ἔστιν, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστιν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστιν, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑπάγει.* 12 *καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσίν, οἵτινες βασιλείαν οὐκ ἔλαβον, ἀλλὰ ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσιν μετὰ τοῦ θηρίου.* 13 *οὗτοι μίαν*

1. *εἶδον Gς* 2. *τα ονοματα ALT, ὀνομάτων Gς* 3. *ην AGLT, ἡ ς* 3. 4. *πορφυρᾶ καὶ κοκκίνῳ ς* 4. *καὶ* ante *κεχρ.* om *T* *χρυσῷ ς* 5. *χρυσ. ποτ. ς* 6. *τα ακαρθητα της AGLT, ἀκάρθητος ς* 7. *αυτης* prius *AGLς, τῆς γῆς GT* 9. *εἶδον Gς* 11. *μαρτυριων A* 13. *ερω σοι AGLT, σοι ἐρῶ Gς* 15. *τὸ* om *ς* 16. *ὑπάγειν Gς* 17. *θαυμάσονται Gς* *επι της γης AGLTς, τὴν γῆν G* 17. 18. *ουκ εγεγραπτο (-πται A) AL, οὐ γέγραπται GTς* 18. *το ον. AGLT, τὰ ὀνόματα Gς* *ἐπὶ τοῦ βιβλίου G* in mg 19. *βλέποντες ς* 20. *και παρεσται AGLT, καίπερ ἔστιν ς* 21. *ὄρη εἰσὶν ἑπτά ς* 22. *καὶ ὁ εἷς ς* 27. *ουκ AL, οὔπω GTς* *ἀλλ' GTς*

γνώμην ἔχουσιν, καὶ τὴν δύναμιν καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν τῷ
θηρίῳ διδόασιν. 14 *οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσιν,*
καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς, ὅτι κύριος κυρίων ἐστὶν καὶ
βασιλεὺς βασιλέων, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ
καὶ πιστοί. 15 *καὶ εἶπέν μοι Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη*
κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶν καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι. 16 *καὶ*
τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες, καὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσιν
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυ-
μνήν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύ-
σουσιν ἐν πυρί· 17 *ὁ γὰρ θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐ-*
τῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν
αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ θεοῦ.
18 *καὶ ἡ γυνή, ἣν εἶδες, ἔστιν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα*
βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.
18 1 *Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον καταβαίνοντα*
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην, καὶ ἡ γῆ
ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. 2 *καὶ ἔκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ*
φωνῇ λέγων Ἔπεσεν ἔπεσεν Βαβυλὼν ἡ μεγάλη καὶ ἐγέ-
νετο κατοικητήριον δαιμονίων καὶ φυλακὴ παντὸς πνεύ-
ματος ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου καὶ φυλακὴ παντὸς
ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμισημένου, 3 *ὅτι ἐκ τοῦ θυμοῦ*
τῆς πορνείας αὐτῆς πέπωκαν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ οἱ
βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι
τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτη-
σαν. 4 *καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγου-*
σαν Ἐξέλθατε ἐξ αὐτῆς, ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινω-
νήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς
ἵνα μὴ λάβητε, 5 *ὅτι ἐκολλήθησαν αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι*
ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ θεὸς τὰ ἀδική-

1. *ἔχουσιν γνώμην GT*   *εξουσιαν αυτων AGLT, τὴν ἐξ. ἑαυτῶν Gς*   2. *διαδιδώσουσιν ς*   5. *ειπεν AL, λέγει GTς*   7. *και το AGLT, ἐπὶ τὸ ς*   11. *αυτου AL, add καὶ ποιῆσαι γνώμην μίαν (μ. γν. ς) GTς*   12. *τελεσθησ. οι λογοι AGLT, τελεσθῇ τὰ ῥήματα ς*   15. *καὶ μετὰ τ. Gς*   *ἄλλον om ς*   17. 18. *ισχυρα φωνη AGLT, ἰσχῦι, φωνῇ μεγάλῃ ς*   20. *καὶ μεμισ. om GTς*   21. *ὀρνέου GLTς, θηριου A*   *εκ AL, ἐκ τοῦ οἴνου GTς*   22. *πέπωκεν GTς*   26. *εξελθατε (-θετε GTς) AGTς, ἔξελθε GL*   *συνκοιν. A*   28. *ινα μη λαβ. AGLT, ante ἐκ τῶν πληγῶν ς*   *εκολλ. AGLT, ἠκολούθησαν ς*

ματα αὐτῆς. 6 *ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν,*
καὶ διπλώσατε διπλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτη-
ρίῳ, ᾧ ἐκέρασεν, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν· 7 *ὅσα ἐδόξασεν*
αὐτὴν καὶ ἐστρηνίασεν, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν
καὶ πένθος. ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει, ὅτι κάθημαι
βασίλισσα, καὶ χήρα οὐκ εἰμί, καὶ πένθος οὐ μὴ ἴδω,
8 *διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θά-*
νατος καὶ πένθος καὶ λιμός, καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσε-
ται, ὅτι ἰσχυρὸς ὁ θεὸς ὁ κρίνας αὐτήν. 9 *καὶ κλαύσον-*
ται καὶ κόψονται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ'
αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσιν
τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, 10 *ἀπὸ μακρόθεν ἑστη-*
κότες διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, λέγοντες
Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά,
ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. 11 *καὶ οἱ ἔμποροι τῆς*
γῆς κλαίουσιν καὶ πενθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον
αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκέτι, 12 *γόμον χρυσοῦ καὶ ἀρ-*
γύρου καὶ λίθου τιμίου καὶ μαργαρίτου καὶ βυσσίνου καὶ
πορφύρας καὶ σηρικοῦ καὶ κοκκίνου, καὶ πᾶν ξύλον
θύϊνον καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ
λίθου τιμιωτάτου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μαρμάρου,
13 *καὶ κιννάμωμον καὶ ἄμωμον καὶ θυμιάματα καὶ μύ-*
ρον καὶ λίβανον καὶ οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ σεμίδαλιν καὶ
σῖτον καὶ κτήνη καὶ πρόβατα, καὶ ἵππων καὶ ῥεδῶν καὶ
σωμάτων, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων. 14 *καὶ ἡ ὀπώρα σου τῆς*
ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ
λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπώλετο ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι
οὐ μὴ αὐτὰ εὑρήσουσιν. 15 *οἱ ἔμποροι τούτων, οἱ πλου-*

1. *ἀπέδωκεν ὑμῖν ς* 2. *διπλα AL, τὰ διπλᾶ T, αὐτῇ δ. Gς* 4. *ἑαυτὴν Gς* 5. *ὅτι alterum om Gς* 9. *ισχυρος A, add κύριος GLTς* *κρίνων ς* *κλαυσονται (add αὐτὴν ς) AGLς, κλαύσουσιν GT* 10. *ἐπ' αὐτὴν T* 15. *ὅτι ἐν μιᾷ ς* 16. *κλαύσουσι καὶ πενθήσουσιν G in mg* *ἐπ' (εν A) αυτη AGLς, ἐπ' αὐτήν T* 18. *μαργαριταις A, -τας L* *βύσσου ς* 18. 19. *καὶ πορφύρας (an -ροῦ G) GLTς, om A* 19. *ξύλον GLTς, σκευος A* 21. *λιθου A, ξύλου GLTς* 22. *κιναμ. Gς* *καὶ ἄμωμον om ς* 25. *σου om Gς* 26. *ψυχης ALT, ψ. σου Gς* 27. *απωλετο AGLT, ἀπῆλθεν ς* 28. *ου μη αυτα ευρησουσιν A, αὐτὰ οὐ μὴ εὑρ. (εὕρῃς T) LT, οὐ μὴ εὑρήσῃς αὐτὰ Gς*

τήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν
φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς κλαίοντες καὶ πενθοῦντες,
16 λέγοντες Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλη-
μένη κόκκινον καὶ πορφυροῦν καὶ βύσσινον καὶ κεχρυ-
σωμένη χρυσίῳ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίτῃ, ὅτι μιᾷ
ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος. 17 καὶ πᾶς κυβερνή-
της καὶ πᾶς ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, καὶ ναῦται καὶ ὅσοι τὴν
θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν 18 καὶ ἔκρα-
ξαν βλέποντες τὸν τόπον τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες Τίς
ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ; 19 καὶ ἐπέβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς
κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ ἔκραξαν κλαίοντες καὶ πενθοῦντες,
λέγοντες Οὐαὶ οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν
πάντες οἱ ἔχοντες τὰ πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότη-
τος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. 20 εὐφραίνου ἐν αὐτῇ,
οὐρανὲ καὶ οἱ ἅγιοι καὶ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ προφῆται,
ὅτι ἔκρινεν ὁ θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. 21 καὶ ἦρεν
εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλινον μέγαν, καὶ ἔβαλεν
εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βα-
βυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. 22 καὶ
φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπι-
στῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης
τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι, καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ
ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι, 23 καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φάνῃ σοι
ἔτι, καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ
ἔτι, ὅτι ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν
τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη, 24 καὶ ἐν
αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη καὶ πάντων τῶν
ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.
19 1 Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολ-
λοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, λεγόντων Ἀλληλουϊα, ἡ σωτηρία καὶ ἡ

3. καὶ λέγοντες *Gς* 4. κοκκ. κ. π. κ. βυσσ. *AL*, βύσσ. κ. π. κ. κόκκ. *GTς* 5. χρυσιω *AL*, ἐν χρυσίῳ (-σῷ ς) *GTς* μαργαρίταις *GTς* 7. ο επι τοπον πλεων *AGLT*, ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος ς 8. ἔκραζον *GTς* 9. ὁρῶντες ς τοπον *A*, καπνὸν *GLTς* 10. τῇ π. *GTς*, ταύτῃ τῇ π. *L*, π. *A* ἔβαλαν *L*, ἔβαλον *Gς* 11. ἔκραζον *GTς* 13. τὰ om ς 14. εν (ἐπ' *GLT*) αυτη *AGLT*, ἐπ' αὐτὴν ς 15. και οι αποστ. *AGLT*, ἀπόστ. ς 17. μύλον *GTς* 21. 22. πάσης τέχνης om *A* 23. φανη σοι *AL*, φ. ἐν σοὶ *GTς* 25. ὅτι οἱ ἔμπ. *GTς* 27. αἵματα *GT* 29. Καὶ μετὰ τ. ς φων. ὄχλ. πολλ. μεγ. ς 30. λέγοντος ς

δόξα καὶ ἡ δύναμις τοῦ θεοῦ ἡμῶν, 2 *ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δί-*
καιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ, ὅτι ἔκρινεν τὴν πόρνην τὴν μεγά-
λην, ἥτις ἔφθειρεν τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξε-
δίκησεν τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αὐτῆς. 3 *καὶ*
δεύτερον εἴρηκαν Ἀλληλουΐα, καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαί-
νει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 4 *καὶ ἔπεσαν οἱ εἴκοσι*
τέσσαρες πρεσβύτεροι καὶ τὰ τέσσερα ζῷα, καὶ προσεκύνη-
σαν τῷ θεῷ τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, λέγοντες Ἀμὴν
ἀλληλουΐα. 5 *καὶ φωνὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἐξῆλθεν λέγουσα*
Αἰνεῖτε τῷ θεῷ ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ οἱ φο-
βούμενοι αὐτόν, οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. 6 *καὶ ἤκουσα*
ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν
καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, λεγόντων Ἀλληλουΐα, ὅτι
ἐβασίλευσεν κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ. 7 *χαίρωμεν καὶ*
ἀγαλλιῶμεν, καὶ δώσομεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γά-
μος τοῦ ἀρνίου καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν, 8 *καὶ*
ἐδόθη αὐτῇ ἵνα περιβάληται βύσσινον λαμπρὸν καθαρόν.
τὸ γὰρ βύσσινον τὰ δικαιώματα τῶν ἁγίων ἐστίν. 9 *καὶ*
λέγει μοι Γράψον Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου
τοῦ ἀρνίου κεκλημένοι. καὶ λέγει μοι Οὗτοι οἱ λόγοι οἱ
ἀληθινοὶ τοῦ θεοῦ εἰσίν. 10 *καὶ ἔπεσα ἔμπροσθεν τῶν*
ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι Ὅρα μή·
σύνδουλός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν
μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ θεῷ προσκύνησον. ἡ γὰρ μαρτυρία
Ἰησοῦ ἐστὶν τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

11 *Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν ἠνεῳγμένον. καὶ ἰδοὺ ἵπ-*
πος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτὸν καλούμενος πιστὸς

1. *και η δυναμις του θεου AGLT, καὶ ἡ τιμη καὶ ἡ δύν. Κυρίῳ τῷ Θεῷ ς* 3. *ἔφθειρεν GLTς, διέφθ. G, εκρινεν A* 4. *ἐκ τῆς χ. ς* 6. *ἔπεσον Gς* 6. 7. *εἴκ. καὶ τέσσ. ς* 7. *πρεσβυτεροι AL, οἱ πρεσβ.* ante *οἱ εἴκοσι GTς* 8. *τω θρονω AGLT, τὸν θρόνον Gς* 9. *απο AGLT, ἐκ Gς* 10. *τω θεω AGLT, τὸν θεὸν Gς* 11. *καὶ οἱ μικροὶ ς* 12. *πολλοῦ καὶ ὡς φ. GTς, πολλου και φ. AL* 13. *λέγοντες GT* 14. *θεος ALς,* add *ἡμῶν GT* 15. *ἀγαλλιώμεθα Gς δῶμεν Gς* 17. *λαμπρ.* (add *καὶ G*) *καθ. AGLT, καθ. καὶ λ. ς* 18. *εστιν AGLT,* ante *τῶν ἁγ. Gς* 20. 21. *οι αληθ. ALT, ἀληθ. Gς* 21. *του θ. εισιν AGLT, εἰσι τοῦ θ. Gς ἔπεσον Gς* 24 et 25. *τοῦ Ἰησοῦ Gς* 26. *ἀνεῳγμ. Gς* 29. *καλούμ.* om *A*

καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. 12 οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά, ἔχων ὄνομα γεγραμμένον ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ αὐτός. 13 καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι, καὶ κέκληται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. 14 καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ᾽ ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καθαρόν. 15 καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ πατάξῃ τὰ ἔθνη. καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. 16 καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα γεγραμμένον, βασιλεὺς βασιλέων καὶ κύριος κυρίων. 17 καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξεν φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσιν τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετομένοις ἐν μεσουρανήματι Δεῦτε συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ θεοῦ, 18 ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων καὶ σάρκας χιλιάρχων καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθημένων ἐπ᾽ αὐτούς, καὶ σάρκας πάντων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων. 19 καὶ εἶδον τὸ θηρίον καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τὰ στρατεύματα αὐτοῦ συνηγμένα ποιῆσαι τὸν πόλεμον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. 20 καὶ ἐπιάσθη τὸ θηρίον, καὶ μετ᾽ αὐτοῦ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησεν τοὺς λαβόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην ἐν θείῳ. 21 καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ ἐξελθούσῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ὄρνεα

2. ὡς *om T*   3. εχων *AGLς*, *add* ὀνόματα γεγραμμένα καὶ *T*   5. κεκληται *AGLT*, καλεῖται *Gς*   7. ἐπὶ ἵππ. *GTς*   7. 8. λευκὸν καὶ καθ. *ς*   8. ρομφαια *ALTς*, *add* δίστομος *G*   9. πατάσσῃ *ς*   11. της *AGLT*, καὶ τῆς *ς*   12. ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ *om A*   13. τὸ ὄνομα *ς*   15. πετωμ. *ς*   16. δεῦτε καὶ συνάγεσθε *ς*   17. το μεγα του *AGLT*, τοῦ μεγάλου *ς*   19. ἐπ᾽ αὐτῶν *GTς*   20. τε *om ς*   μικρων *ALς*, *add* τε *GT*   22. τὸν *om ς*   24. μετ᾽ (οι μετ *A*) αυτου ο *AL*, μετὰ τούτου ὁ *ς*, ὁ μετ᾽ αὐτοῦ *GT*   28. της καιομενης *AL* ἐν τῷ θείῳ *ς*   30. τῇ ἐκπορευομένῃ *ς*

ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν. 1 καὶ εἶδον ἄγγελον 20
καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖν τῆς ἀβύσ-
σου καὶ ἅλυσιν μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 2 καὶ ἐκρά-
τησεν τὸν δράκοντα, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὅς ἐστιν διάβολος
καὶ ὁ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη, 3 καὶ ἔβαλεν
αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ ἔκλεισεν καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω
αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ ἔτι τὰ ἔθνη, ἄχρι τελεσθῇ τὰ χί-
λια ἔτη· μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρῖμα
ἐδόθη αὐτοῖς. καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν
μαρτυρίαν Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ
προσεκύνησαν τὸ θηρίον οὐδὲ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔλα-
βον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν,
καὶ ἔζησαν καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ χριστοῦ χίλια ἔτη·
5 οἱ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ ἔζησαν ἄχρι τελεσθῇ τὰ χίλια
ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη. 6 μακάριος καὶ ἅγιος
ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων ὁ
δεύτερος θάνατος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς
τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσιν μετ' αὐτοῦ
χίλια ἔτη. 7 καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ
σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ, 8 καὶ ἐξελεύσεται πλανῆ-
σαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσιν γωνίαις τῆς γῆς, τὸν
Γὼγ καὶ Μαγώγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὸν πόλεμον, ὧν
ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. 9 καὶ ἀνέ-
βησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλευσαν τὴν παρεμ-
βολὴν τῶν ἁγίων καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην. καὶ
κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν αὐτούς, 10 καὶ

2. κλεῖδα ς 4. τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον *G*ς 5. ὁ *om* *G*ς 6. εκλεισεν *AGLT*, *add* αὐτὸν ς 6. 7. ἐπάνω αὐτοῦ *GLT*ς, εμμενως αυτον *A* 7. πλανᾷ *GT* τὰ ἔθνη ἔτι ς 8. καὶ μετὰ τ. *G*ς αὐτὸν λυθ. *G*ς 10. πεπολεμημενων *A* 12. τῷ θηρίῳ ς ουδε (οὔτε *G*) την εικονα *AGLT*, οὔτε τῇ εἰκόνι *G*ς 13. μετωπον *AGLT*, *add* αὐτῶν ς 14. χιλια *ALT*, τὰ χίλια *G*ς 15. οἱ δὲ λοιποὶ *G*ς ἀνέζησαν ς αχρι *AGLT*, ἕως ς 17. 18. ὁ θάν. ὁ δεύτ. ς 19. βασιλευουσιν *A* μετ αυτου *AGLT*ς, μετὰ ταῦτα *G* 20. οταν τελεσθη *AGLT*ς, μετὰ *G* 23. καὶ τὸν Μαγὼγ *GT*ς εἰς πόλεμον ς 24. αὐτῶν *om* ς 25. ἐκύκλωσαν *G*ς 27. πυρ *AGLT*, *add* ἀπὸ τοῦ θεοῦ ς *et post* οὐρανοῦ *G*

ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου καὶ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης, καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

11 Καὶ εἶδον θρόνον μέγαν λευκόν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ᾽ αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός, καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. 12 καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ βιβλία ἠνοίχθησαν· καὶ ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, ὅ ἐστιν τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 13 καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἅιδης ἔδωκεν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. 14 καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ Ἅιδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. Οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν, ἡ λίμνη τοῦ πυρός. 15 καὶ εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

21 1 Καὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ ἀπῆλθαν, καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. 2 καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ καινὴν εἶδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, ἡτοιμασμένην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. 3 καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ θρόνου λεγούσης Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ᾽ αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ θεὸς μετ᾽ αὐτῶν ἔσται αὐτῶν θεός, 4 καὶ ἐξαλείψει ὁ θεὸς πᾶν δά-

2. και το *AGLT*, τὸ ς 5. λευκὸν μέγαν ς 6. ἐπ᾽ αὐτὸν *GT* ἀπὸ προσώπου *GT* 8. τους μεγ. και τους μικρ. *ALT*, μικρ. καὶ μεγ. *G*ς 9. θρονου *AGLT*, Θεοῦ ς ἠνεῴχθ. ς βιβλ. ἄλλο ς 10. ἠνεῴχθη *G*ς 12. τοὺς ἐν αὐτῇ νεκρούς ς 13. ἔδωκαν *GT*ς 13. 14. τοὺς ἐν αὐτοῖς νεκροὺς ς 16. οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος ς ἡ λίμνη τοῦ πυρός *om* ς 17. ἐν τῷ βιβλίῳ *G in mg* 20. ἀπῆλθον *G*, -θε ς 20. 21. ἡ θάλ. οὐκ ἔστιν *GLT*ς, την θαλασσαν ουκ ιδον *A* 21. 22. την πολιν — ειδον *AGLT*, ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν ς 22. ἐκ τοῦ οὐρ. *post* θεοῦ ς 24. θρονου *ALT*, οὐρανοῦ *G*ς 26. λαοι *AL*ς, λαὸς *GT* 26. 27. μετ αυτων εσται αυτων θεος *AGL*, ἔσται μετ᾽ αὐτῶν θεὸς αὐτῶν *T*ς 27. ὁ θεὸς *om GT*

κρυον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγὴ οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν. 5 καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ τῷ θρόνῳ Ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα. καὶ λέγει Γράψον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. 6 καὶ εἶπέν μοι Γέγοναν. ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. 7 ὁ νικῶν κληρονομήσει ταῦτα, καὶ ἔσομαι αὐτῷ θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱός. 8 τοῖς δὲ δειλοῖς καὶ ἀπίστοις καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσιν καὶ πόρνοις καὶ φαρμακοῖς καὶ εἰδωλολάτραις καὶ πᾶσιν τοῖς ψεύσταις τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστιν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος.

9 Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησεν μετ᾽ ἐμοῦ λέγων Δεῦρο δείξω σοι τὴν νύμφην, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. 10 καὶ ἀπήνεγκέν με ἐν πνεύματι ἐπὶ ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέν μοι τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν Ἰερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θεοῦ, 11 ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ. ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι. 12 ἔχουσα τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, ἅ ἐστιν τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 13 ἀπὸ ἀνατολῆς πυ-

1. εκ *AL*, ἀπὸ *GTς* 2. τα *AL*, ὅτι τὰ *GTς* 3. ἀπῆλθον *Gς* ἐπὶ τοῦ θρόνου *ς* 4. και ιδου *A* πάντα ποιῶ *Gς* λεγει μοι *Gς* 5. ἀληθ. κ. πιστοί *ς* γέγονε *Gς* 6. ειμι *AGLTς*, *om G* 7. δωσω *ALς*, *add* αὐτῷ *GT* τῆς πηγῆς *om A* 8. κληρον. *AGLTς*, δώσω αὐτῷ *G* ταυτα *AGLT*, πάντα *ς* αὐτῷ *GLTς*, αυτων *A* 9. αὐτὸς *om A* υιος *ALT*, ὁ υἱός *Gς* τοις δε δειλ. *AGLT*, δειλοῖς δὲ *ς* απιστοις *ALTς*, *add* καὶ ἁμαρτωλοῖς *G* 10. φαρμακεῦσι *ς* 11. ψευδέσιν *GTς* 12. 13. ὁ δεύτερος θάν. *ς* 14. εις εκ *AGLT*, πρός με εἷς 15. των γεμ. των *AL*, τὰς γεμούσας τῶν *Gς*, γεμούσας *T* 17. την γυναικα *AL*, *post* ἀρνίου *Gς*, *ante* τὴν νυμφὴν *GT* 18. ἐπ᾽ ὄρος *GTς* 19. πολιν *AGLT*, *add* τὴν μεγάλην *ς* 20. ἀπὸ *AGLς*, ἐκ *GT* ἔχουσ. τὴν δόξ. τοῦ θ. *om A* 21. καὶ ὁ φ. *ς* 22. ἔχουσάν τε *ς* 23. ἔχουσαν *ς* 23. 24. καὶ ἐπὶ τ. π. ἀ. δώδεκα *om AL* 24. τα (*om T*) ονοματα *ALT*, *om Gς* 25. τῶν υἱῶν *Gς* ἀπ᾽ *ς* ἀνατολῶν *GT*

λῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ βορρᾶ πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ νότου πυλῶνες τρεῖς, καὶ ἀπὸ δυσμῶν πυλῶνες τρεῖς. 14 καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. 15 καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχεν μέτρον κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. 16 καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς ὅσον καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησεν τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίους δώδεκα χιλιάδων. τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστίν. 17 καὶ ἐμέτρησεν τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσεράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου. 18 καὶ ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς ἴασπις, καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν ὅμοιον ὑάλῳ καθαρῷ. 19 οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος ἴασπις, ὁ δεύτερος σάπφειρος, ὁ τρίτος χαλκηδών, ὁ τέταρτος σμάραγδος, 20 ὁ πέμπτος σαρδιόνυξ, ὁ ἕκτος σάρδιον, ὁ ἕβδομος χρυσόλιθος, ὁ ὄγδοος βήρυλλος, ὁ ἔνατος τοπάζιον, ὁ δέκατος χρυσόπρασον, ὁ ἑνδέκατος ὑάκινθος, ὁ δωδέκατος ἀμέθυστος. 21 καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες δώδεκα μαργαρῖται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου. καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν ὡς ὕαλος διαυγής. 22 καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ναὸς αὐτῆς ἐστίν, καὶ τὸ ἀρνίον. 23 καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ θεοῦ ἐφώτισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον. 24 καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς

1 *et* 2. καὶ *ante* ἀπὸ *om* ς   νότου — δυσμῶν GLTς, δυσμ. — νοτου A   3. εχων A   3. 4. επ αυτων δωδεκα AGLT, ἐν αὐτοῖς ς   5. μέτρον *om* ς   8. αυτης AGLT, *add* τοσοῦτόν ἐστιν ς   9. δεκαδύο T   11. αυτης GLTς, *add* δ̄ και A   12. και AL, καὶ ἦν GTς   14. ομοιον AGLT, ὁμοία Gς καὶ οἱ θεμ. Gς   16. χαλκηδων AGLTς, καρχηδὼν G   17. σαρδόνυξ GTς   σάρδιος Gς   18. βηριλλος A   ἔννατος Gς   19. χρυσόπρασος GTς   21. ἀνὰ GLTς, ἵνα A   23. διαυγης AGLT, διαφανής ς   24. ο ναος AL, ναὸς GTς   26. ἐν αὐτῇ ς   27. 28. περιπατ. — φωτος αυτης AGLT, τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι ς

γῆς φέρουσιν τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς αὐτήν, 25 *καὶ οἱ πυλῶ-*
νες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας (νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται
ἐκεῖ), 26 *καὶ οἴσουσιν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν*
εἰς αὐτήν. 27 *καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν κοινὸν καὶ*
ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ
βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου. 1 *καὶ ἔδειξέν μοι ποταμὸν* 22
ὕδατος ζωῆς λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ
τοῦ θρόνου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου. 2 *ἐν μέσῳ τῆς πλα-*
τείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποταμοῦ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ξύλον
ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆναν ἕκαστον ἀποδι-
δοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θερα-
πείαν τῶν ἐθνῶν. 3 *καὶ πᾶν κατάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι. καὶ*
ὁ θρόνος τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται, καὶ οἱ
δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ 4 *καὶ ὄψονται τὸ πρόσω-*
πον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
5 *καὶ νὺξ οὐκ ἔσται ἔτι, καὶ οὐχ ἕξουσιν χρείαν φωτὸς λύχ-*
νου καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι κύριος ὁ θεὸς φωτίσει ἐπ' αὐ-
τούς, καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 6 *καὶ*
εἶπέν μοι Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί, καὶ ὁ κύριος
ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν ἀπέστειλεν τὸν ἄγ-
γελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν
τάχει. 7 *(καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ. μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς*
λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου.) 8 *κἀγὼ Ἰωάν-*
νης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα, καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα,
ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ
δεικνύοντός μοι ταῦτα. 9 *καὶ λέγει μοι Ὅρα μή· σύνδου-*
λός σου εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν

1. *δοξαν ALT, add καὶ τὴν τιμὴν Gς* 4. *κοινοῦν ς* 5. *ποιων AGLT, ποιοῦν Gς* 6. *μοι AGLT, add καθαρὸν ς* 9. *και εκειθεν AGLT, καὶ ἐντεῦθεν Gς* 10. *μῆνα GTς* 10. 11. *εκαστον (ἕνα ἕκ. ς) αποδιδουν AGLς, ἀδοδιδοὺς ἕκαστον GT* 12. *καταναάθεμα ς* *ετι AGLT, ἐκεῖ ς* 16. *ετι AGL, ἐκεῖ ς, om T* *ουχ εξουσιν χρειαν φωτος AL, χρείαν οὐκ ἔχουσι ς, οὐ χρεία GT* 17. *φωτισει (-τιεῖ GT) επ AGLT, φωτίζει ς* 19. *λέγει G in mg* *και ο AL, καὶ GTς* 20. *πνευματων των AGLT, ἁγίων ς* 22. *καὶ om ς* 23. *καὶ ἐγὼ Gς* 24. *βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων ς* *ἔβλεψα GLς, εβλεπον A, ὅτε εἶδον GT* 25. *ἔπεσον Gς* *ἔμπροσθεν τῶν GLTς, προ A* 26. *διγνυοντος A* 27. *ειμι AGLT, γάρ εἰμι ς*

τηρούντων τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ θεῷ προσκύνησον. 10 *καὶ λέγει μοι Μὴ σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς ἐστιν.*

11 *Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι, καὶ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπανθήτω ἔτι, καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι, καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι.* 12 *ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ᾽ ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἐστὶν αὐτοῦ.* 13 *ἐγὼ τὸ ἄλφα καὶ τὸ ὦ, πρῶτος καὶ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.* 14 *μακάριοι οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν.* 15 *ἔξω οἱ κύνες καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλολάτραι καὶ πᾶς φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος.* 16 *ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ τὸ γένος Δαυείδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ πρωϊνός.* 17 *Καὶ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν Ἔρχου. καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω Ἔρχου. καὶ ὁ διψῶν ἐρχέσθω, ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.*

18 *Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. ἐάν τις ἐπιθῇ ἐπ᾽ αὐτά, ἐπιθήσει ὁ θεὸς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.* 19 *καὶ ἐάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφελεῖ ὁ θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.*

3. *ο καιρος γαρ AL*, *ὅτι ὁ κ. ς*, *ὁ καιρὸς GT* 4. *ὁ ῥ. ρυπανθήτω* (*ῥυπαρευθήτω GT*) *ἔτι GLT*, *ὁ ῥυπῶν ῥυπώσατο ἔτι ς*, *om A* 5. *δικαιοσ. ποιησ. AGLT*, *δικαιωθήτω ς* 6. *Καὶ ἰδοὺ ς* 7. *εστιν αυτου ALT*, *αὐτοῦ ἔσται Gς* 8. *ἐγώ εἰμι ς* 8. 9. *πρωτος* (*ὁ πρ. G*) *και* (*add ὁ G*) *εσχ. η α. κ. τ. τ. AGLT*, *ἀρχὴ καὶ τέλος ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχ. ς* 9. *πλυν. τας στ. αυτων AGLT*, *ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ Gς* 11. *ἔξω δὲ οἱ ς* 13. *πᾶς ὁ φιλ. ς* 14. *εν AL*, *ἐπὶ Gς*, *om GT* 15. *τοῦ Δαβίδ ς* 16. *καὶ* (*om GT*) *ο πρωινος* (*προ. A*) *AGLT*, *καὶ ὀρθρινός ς* 17. *Ἐλθέ ς* 17. 18. *καὶ ὁ διψῶν ἐλθέτω καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ς* 19. *μαρτ. εγω παντι τω AGLT*, *συμμαρτυροῦμαι γὰρ παντὶ ς* 20. *ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα ς* 21. *ἐπ᾽ αὐτὸν om A* 22. *τῷ om ς* *ἀφαιρῇ ς* 23. *του βιβλιου AGLT*, *βίβλου ς* *ἀφαιρήσει ς* 24. *του ξυλου AGLT*, *βίβλου ς* *και της AL*, *καὶ ἐκ τῆς GTς* 25. *των AGLT*, *καὶ τῶν ς* *τῷ om ς*

20 *Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα Ναὶ ἔρχομαι ταχύ. Ἀμήν, ἔρχου, κύριε Ἰησοῦ.*

21 *Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων.*

1. *αμην AGLT*, *add ναὶ ς* 3. *ιησου ALT*, *ἡμῶν* (*om G*) *Ιησοῦ χριστοῦ Gς* *παντων ALT*, *add τῶν ἁγίων G*, *add ὑμῶν. Ἀμήν ς* *αποκαλυψις ιωαννου A*

Addenda et corrigenda.

pag. 3, lin. 4. ἐκ σοῦ] εξ σου *B* 3, 20. δὲ αὐτῶν] *add* εις την χωραν αυτων *B* 4, 14. *B* fere semper ιωανης 7, 15. 18. ἕνεκεν *GLT*ς 8, 4. ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν *GLT*ς 10, 9. ταμειον *B* 11, 16. ημων *B* 11, 25. κοπιουσιν *B* 13, 15. τους λογους τουτους *BGLT*ς, *om* τούτους *L* βεεζεβουλ *B semper* 26, 13. 14. εἶπεν δὲ *usque ad* λαλῆσαι *om B* 29, 25. αγγη *B* 30, 27. αιτησεται *B* 31, 15. κελευσατε *B* 34, 14. βλεποντας θαυμασαι *B* 35, 11. ἐπιζητεῖ *GLT*ς, αιτει *B* 36, 8. καὶ δώσω σοι *GLT*ς 36, 13. ιησους χριστος *B* 36, 21. τοτε ο ιησους ειπεν *B* 38, 18. τη τριτη τριημερα *B* 39, 14. ανθρωπω *L*, *add* εκεινω *BGT*ς 39, 19. σκανδαλει *B* 39, 27. τα ενενηκοντα *BGLT*ς 40, 4. 5. μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο *GLT*ς 43, 14 καθησεσθε *B* 43, 25. κἀκείνοις *GLT*ς 45, 4. καὶ *GLT*ς, η *B* 45, 8. κατακυριευσουσιν *B* 45, 10. ἐν ὑμῖν μέγας γεν. *GL*ς, ὑμῶν μ. γ. *T* 45, 21. ὁ *om B* 45, 26. βηθσφαγη *B et alibi* 47, 3. ἐπανάγων *GL*ς 50, 22. καὶ ἡ γυνὴ *GLT*ς 51, 3. 4. τῇ *ante* καρδίᾳ *et ante* ψυχῇ *om B* 51, 11. αὐτὸν] *add* αυτον *B* 51, 12. ὁ *om BLT* 53, 27. εκχυνομ. *B* 54, 3. αυτης (ἑαυτῆς) υπο τας πτερυγας *BG*ς 54, 13. αὐτοῦ *om B* 57, 15. γέγονεν *GLT*ς 58, 2. εἴργασ. *GLT*ς 59, 12. συναγαγετε *B* 59, 22. οἱ *om B* 60, 5. οι πρεσβυτεροι του λαου *BGLT*ς 60, 13. ἡδύν. *GLT*ς 61, 3. αὐτῶν *om BLT* 61, 17. ὑμῖν ὅτι οὐ *GT*ς 61, 29. απαρνησει *B* 64, 30. ἀθῷον] *add* δικαιον *B in mrg* 65, 16. οσα *B* 67, 10. λεμα *B* 71, 26. και συ ιησου *B* 74, 13. ἐν τῷ *om B* 74, 16. αὐτῷ] *add* και οι *et om* 17. καὶ *ante* ιδοντες *B in edit. Maii* 75, 10. ο οινος απολλυται και οι ασκοι αλλα οινον νεον εις ασκους καινους (*om* βλητέον) *B* 75, 17. εισηλθεν *B*, πῶς εἰσῆ. *GLT*ς 75, 24. και ην εκει *BG*ς 77, 1. ονομα *B* 77, 6. ἔρχονται *GLT*ς 78, 4. μου *om BT* και περιβλ. *GLT*ς 78, 22. αυξανομενα *B* εις τριακ. και εν εξ. και εν *B* 80, 9 *et* 10. ειτεν *B* 80, 10. πληρες *B* 80, 16. μειζον *B* 80, 20. και χωρις *B* 81, 19. αὐτῷ *GLT*ς 82, 2. εἰσῆλθον *GLT*ς 85, 6. ηγηγερται *B* 85, 11. 12. την γυναικα *B in mrg* 87, 3. εν τω *et* ανεπασαν *B* 87, 26. ἐκ περισσοῦ *om B* 88, 22. ὅτι *om GLT*ς 88, 26. και ελεγεν

αυτοις καλως BGLTς 89, 12. *τον ανθρωπον BGLTς* 90, 24. *λεγωσιν BT', εἴπωσιν GLς* 91, 17. *δαλμανουνθα B* 91, 23. *επελαθεντο B* 92, 10. *πως ου νοειτε B, πῶς οὐ συνίετε GLς, οὔπω συνίετε T* 92, 27. *καὶ ἀποκρ. L, ἀπ. δὲ Gς, αποκρ. BT* 93, 14. *τ. εαυτου ψ. B* 93, 15. *απολεσει BT τ. ψυχ. αυτου BLς* 93, 18 not. (*δοι?*) *dele* 95, 18. *ἐγὼ*] *add εγω B* 99, 11. *ενεκεν alterum B in mrg* 100, 1. *με ποιησω B* 100, 5. *δυνομεθα B* 102. 19. *γάρ L, γαρ αυτον BGLTς* 102, 24. *ο ιησους BGLT* 102, 27. *πιστεύσῃ GLς* 103, 2. *στηκητε B* 104, 1. *αποκτεννυντες B* 105, 22. 23. *εξ ολης καρδ. σ. κ. εξ ο. ψυχ. σ. και εξ ο. διανοιας σου B* 107, 11. *και πολλους BGLTς* 107, 27. *εις στελος B* 108, 12. *εἴπῃ ὑμῖν Ἴδε T, υμιν ειπη ιδε (Ἰδοὺ) BGLς* 108, 21. 22. *και δοξ. π. L, πολλης και δοξης BGTς* 109, 2. *μὴ om B* 109, 6. *τοις δουλοις εαυτου B* 109, 9. *μεσαννυκτ. B* 111, 2. *αὐτοῖς ο B* 111, 16. *δὲ om B* 111, 17. *γετσ. B* 112, 22. *εκρατει με B* 113, 19 *διαρηξας τους κιτωνας B* 114, 15. *ουδεν B in mrg* 14, 18. *ου παρητουντο B* 114, 21. *ἀεὶ om B* 115, 13. *αὐτόν*] *add ινα σταυρωσωσιν* (-*σουσιν LT*) *αυτο BGLTς εγγαρευ. B.* 115, 26. *εν τρισιν BGς* 116, 14. *κράξας om B* 116, 17. *ἢν om B* 116, 28. *ιωση B* 120, 2. *τὸ om B* 122, 4. *εαυτων B* 125, 5. *επεστρεψ. B* 127, 12. *προσεθηκεν L, add και BGLTς καὶ ante κατέκλ. om B* 127, 20. *ὁ Ἰησοῦς GLTς* 127, 22. *Λευΐ*] *ηλευει B* 127, 30. *μετταθα — ιωβηλ B* 128, 4. *καιναμ B* 128, 5. *μαθθουσ. B* 128, 6. *ιαρατ B* 130, 28. *απαντες B* 130, 30. *εθεραπευεν B* 131, 17. *αὐτῷ om B* 132, 16. *και οι νομοδιδ. B* 133, 22. *ο δε ιησους ειπεν B* 136, 2. *εν τοις ουρανοις B* 139, 11. 20. *ιωανει B* 139, 22. *και κωφοι B* 142, 2. *τὴν om B* 142, 16. *και αυτοι B* 142, 30. *παρεγενετο B* 143, 25. *τὰ om B* 144, 7. *ἀπελθόντες ς, om BGLT* 145, 6. *καὶ λέγεις Τίς ὁ ἁψάμενός μου om B* 146, 17. *συνεχωρησεν B* 147, 1. *ἀνέκλιναν GLTς* 149, 8. *ἰδὼν GLTς, ειδως B* 149, 9. *παιδίου GLTς* 149, 24. *αὐτοῦ om B* 150, 14. *ανα δυο δυο B* 151, 8. *βηδσαιδα B* 151, 12. *καταβηση B* 152, 13. *εξ ολης καρδ. B.* 153, 1. *δοκεῖ σοι πλησίον Lς, πλ. δ. σ. BGT* 153, 8. *ιησου BGLς, κυρίου LT* 153, 12. *ιησους BGLς, κύριος LT* 153, 14. *μαριαμ γαρ την B* 154, 5. *φιλον αυτου B* 154, 28 *θεοῦ*] *add εγω B* 155, 8. *εὑρίσκει GLTς, add σχολαζοντα B* 155, 28. *δὲ om B* 157, 30. *ομολογησει B* 159, 17. *βαλαντια B* 160, 10. *αυτου BT, αὐτῷ GLς* 161, 2. *επι δυσμων B ὄμβρος GLς, οτι ομβ. BLT* 161, 6. 7. *εφ εαυτων B* 161, 17. *οτι ταυτα B* 161, 27. *ετη αφ ου ερχομαι B* 161, 28. *τὴν γῆν GLTς, τον τοπον B* 163, 5. *αρξεσθε B* 163, 10. *λεγων B* 163, 12. *οψεσθε B* 164, 2. *τῶν om B* 164, 9. *ἐν τῇ ἡμέρᾳ GLTς* 165, 1. *ἐποίησεν GLς, εποιει BT μεγαν BT* 165, 6.

εξελθων *B* 165, 10. ἐκεῖνος *om BLT* 165, 18. ὁ οἶκος] μου ο οικος *BT*, ὁ οἶκ. μ. *GLς* 166, 17. απολεση *B* 168, 6. αὐτοῦ *L*, *om BGTς* 168, 16. οικονομους *B* 169, 10. το ημετερον *B* 169, 14. καὶ *om B* 169, 18. ανθρωπω *B* 172, 3. εκει (*add* η *B*) ιδου ωδε *BT*, ὧδε ἤ ἰδοὺ ἐκεῖ *GLς* μὴ ἀπέλθητε *om B* 172, 4. ἡ ἀστραπὴ ἡ *GLTς* 172, 5. καὶ *om BGT* 172, 12. ομοιως καθως εγεν. *B*. 172, 27. εκει και οι αετοι επισυναχθ. *BT*, ἐκεῖ συναχθ. (*add* [καὶ] *L*) οἱ ἀετοί *GLς* 174, 12. ψευδομαρτυρης *B* 174, 18. ὁ *om B* 175, 17. ὁ *om B* 177, 11. εις βηθσφαγή και βηθανια *B* 178, 7. επι λιθον *B* 179, 4. ικανους *B mrg* 180, 10. επηρωτων *B* 182, 7. εις τας συναγωγ. *B*. 182, 9. δὲ *om B* 182, 28. πληρωθ. και εσονται καιροι *B* 185, 11. γεινεσθω *B* 185, 13. εγω δε εν μεσω υμων ειμι *B* 185, 18. καθησεσθε ε. θρ. τας δωδεκα φυλας κρινοντες *B* 185, 26. βαλαντιον *B* 185, 32. τὸ] γαρ το *B*, γὰρ τὰ *GLTς* τὰ *L* 186, 4. αὐτοῦ *om BT* 190, 8 Ὁ *om B* 192, 17. 18. και αυτος *GLTς et corr B*, αυτους *pr B* 192, 29. ελπιζαμεν *B* 198, 2. αὐτῷ *LT*, *post* Ναθαν. *Gς om B* 199, 25. περι *BGTς*, π. τοῦ *I* 200, 2. ὁ *om B* 202, 8. 9. ουτω επι *B* 202, 31. ειπες *B* 204, 2. ὁ ἀλ. *GLTς*, *om* ο *B* 204, 8. ἦλθον οὖν] ως η. ουν *B*, ὡς οὖν ἦ. *GLTς* 204, 11. Οὐκέτι *L*, οτι ουκετι *BGLTς* 204, 15. ὁ Ἰησοῦς ς, ιησους *BGLT* 204, 30. ο ιησους *BGLT* 205. 3. αφηκεν αυτην *B* ἐν *om B* 205, 18. 19. προς εμου *B* 208, 3. ο κατηγορων υμων προς τον πατερα μωυσης *B* 208, 4. μωυσει *B* 208, 25. ὡσεὶ *GLTς*, ως *B* 209, 2. ὁ Ἰησοῦς *om BT* 209, 5. *lege* ἀνεχώρησεν *et cum B* 209, 8. τὸ *om B* 209, 25. πλοιαρια *BL* 210, 6. πιστευητε *B* 211, 18. ὁ Ἰησοῦς *GLTς* 219, 17. εωρακες *B* 219, 20. δὲ *om B* 219, 23. γενηθη *B* 220, 20. αλλοι δε ελ. *B* 221, 6. ηλικιαν *B*, αὐτὸς ἡλ. *GLTς* 221, 10. επερωτησατε *B* 221, 17. τι ουν παλιν *B* 221, 23. γαρ το θαυμ. *B* 221, 31. ὁ *om B* 223, 3 δὲ *om B* 224, 6. μειζον *B* 224, 8 *et* 22. οὖν *om B* 225, 27. ἡ *om B* 226, 5. αναστησει *B* 227, 25. υμιν *B* 228, 15. συνανακειμ. ς, ανακειμ. συν *BGLT* 228, 19. ὁ Ἰσκαρ. *T* ιουδας ο ισκ. *B* 228, 23. εμελλεν *B* 228, 25. τηρηση *B* 228, 27 *et* 229, 3. ο οχλος πολυς *B* 229, 15. 16. δια τουτο υπηντ. αυτω και ο οχλος *B* 232, 4. αὐτῷ *T*, ιησους αυτω *BL*, Ἰησοῦς *L*, αὐτῷ ὁ Ἰ. *Gς* 233, 5. ο Ἰησοῦς *GLTς* 234, 5. πορευθῶ *L*, *add* και *BGTς* 234, 8. ὅπου *L*, *add* εγω *BGLTς* 234, 17. πιστευσεις *B* 234, 27. ἐγὼ τοῦτο] τοῦτο *BL*, ἐγὼ *GLTς* 236, 14. εἰς *Lς*, εις το *BGT* 238, 11. ακουσει *B* 239, 23. ὁ *om B* 239, 27. δωσει *B* 241, 2. πατηρ *B* 241, 26. ὁ *prius om B* 242, 28. ὁ *om B* 243, 20. εἶπεν *L*, ει. ουν *BGLTς* 244, 12. ἐν *om B* 244, 24. ιδου ανθρωπος *B* 246, 20. μεσον του ο. *BL* 246, 25. επει παρασκευη ην *ante* 24. ἵνα μὴ *B* 250, 21. ανεβη *GLς*, *add* ουν *BT* εις την] *sic et B*

251, 5. σὺ *alterum om* *B* 251, 25. χωρησειν *B* 253, 20. ἰδία *om pr* *B* 55, 17. ιστραηλ. *B* 256, 7. 8. περι της αναστασεως *BGLTς* 256, 22. τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν *L*, των αμ. *B*, ἁμ. ὑμῶν *GTς* 258, 9. θεὸς Ἰσαὰκ καὶ θεὸς *L*, ισαακ και *BGTς* 258, 28. ἀπ' *GLTς*, των απ *B* 259, 7. ευλογηθ. *B* 260, 22. δυνομεθα *B* ειδαμεν *corr*, αδ. *pr* *B* 261, 19. ελεγον *B* 262, 15. ἀπεκρίθη *T*, *add* δε *BGLς* 263, 5. ο αρχιερευς *GLT* 263, 6. ζηλους *B* 263, 12. παραγενομενος *B* 264, 12. εξω *ante* 11. βραχυ *BGLTς* 264, 28. αὐτούς *om* *BT* 266, 30. αὐτοῦ *GLTς*, τουτον *B* 274, 14. ενισχυθη *B* 274, 21. συνεχυννεν *B* 276, 12. εκ σπειρας *B* 277, 2. καθειμενον *B* 278, 1. αὐτοῦ *GLTς*, αυτους *B* 278, 9. αναντιρητως *B* 280, 18. κυρίου ;, του κυριου *BGLT* 281, 5. *lege* καὶ ἐξαπέστειλαν 281, 10. αναστησαι *B* 282, 10. υποδυσαι *B* 286, 1. εν τω ψ. *BGLTς* 286, 10. δια τουτο *B* 286, 11. ἀπὸ *L*, και απο *BGTς* 288, 2. ο εποιησεν *BGLTς* 288, 28. καὶ Ἰκον. *GTς*, και εις ικον. *BL* καὶ εἰς Ἀντ. *L* 289, 30. δε ζητησεως *B* 290, 8. του κυριου *BGLTς* 293, 3. νεαν πολιν *B* 294, 14. παυλος μεγ. φων. *B*, Π. φ. μ. *L*, φ. μ. ὁ Παῦλος *GTς* 294, 19. Ἰησοῦν *LT*, *add* χριστον *BGς* 295, 15. χριστος *L*, ο χρ. *BGTς* 295, 16. ο *B*, *om* *GLTς* 297, 1. θελοι *B* 302, 7. 8. μεγαλειοτητος αυτης ην *BGLTς* 302, 27. αναντιρητων *B* 303, 15. γνωμης *B* 303, 19. προσελθοντες *B* 304, 2. καὶ *prius om* *B* 304, 5. προσελθ. *B* 304, 7. διατεταγμενον *B* 305, 11. οτι εγω *B*, ἐγὼ *LT*, ἐγὼ γὰρ *Gς* οἶδα *GLT*, *add* τουτο *BGς* 305, 19. δοῦναι *LT*, δ. την *B*, δ. ὑμῖν *Gς* 305, 26. προσευξατο *B* 306, 14. *ante* κα *habent* αλληλους *BGLTς* 307, 1. καὶ εἶπεν *om* *B* 307, 9. μνασω *B* 307, 23. αφ εαυτ. *B* 309, 9. γαμαλιηλου *B* 310, 16. αποστελω *B* 312, 16. παραγεναμενος *B* 313, 18. ἃ *om* *B* 314, 18. ημεραι *L*, *add* η *BGTς* 314, 25. καὶ *T*, καὶ ἐν *Lς*, και τοις εν *BG* 315, 8. εκεκραξα *B* 315, 17. ιησου *B* 316, 16. τοις ιουδαιοις *BGLTς* 316, 18. ἑστὼς *om* *GLTς* 316, 19. εἰμι] *add* εστως *BGLTς* 316, 27. ασπασαμ. *B* 316, 31. ενεφανισθησαν *B* 317, 4. τε *GLTς*, δε *B* 317, 28. τούτου *GLTς*, του παυλου *B* 319, 7. καὶ στῆθι *om* *B* 321, 15. δυνομενου *B* 321, 16. υποδραμοντες *B* 321, 24. λοιπον *om* *B* 322, 21. διὸ *GLTς*, δ. και *B* 323, 1. εκσωσαι *B* 323, 28. μεταβαλομ. *B* 324, 10. περιελοντες *B* 324, 19. καθ αυτον *B* 326, 5. ὑμῶν *T*, *add* της πιστεως *BGLς* 329, 13. τῶν *om* *B* 329, 25. καθισται *B* 331, 9. ὁ νομ. *GLTς*, νομ. *B* 331, 27. αφυστερ. *B* 332, 14. ὁ κύριος *GLς*, κυριος *B*, *om* *T* 333, 24. *et alibi* εξηραυν. *B* 336, 24. πραεως *B* 338, 8. οινοφλυγιοις *B* 338, 16. παντων *B*, π. δὲ *GLTς* 339, 6. ὁ *GLTς*, ο δε *B* 339, 28. χριστῷ Ἰησοῦ *GLTς*, τω χριστω *B* 342, 13. λωθ *B* 342, 14. ερυσ. *B* 342, 25. καὶ *om* *B* 343,

6. *ματαιοτης B* 343, 24. *εμπαικμ. B* 347, 18. *ελαβατε B* 349, 9. *εχει B, ἔχομεν GLTς* 351, 10. 11. *ιησους χριστος B* 352, 21. *μεθ ημων B* 359, 5. *επιγεινωσκοντες B* 362, 27. *σφαγιδα B* 368, 3. *ἐν prius om GLTς* 370, 27. *κληθησηται B* 371, 16. *μενουν γε BGLTς* 375, 1. *επιμενωσι B* 375, 30. *αιωνιω B* 376, 19. *συναπαγαμ. B* 377, 19. *ἡμᾶς GLTς,υμας B* 380, 13. *εγρ. ημιν B* 380, 20. *εις ακοην B* 381, 13. *αὐτοῖς om B* 384, 18. *αδελφοι μοι B* 385, 14. *ἐξελέξατο] add ο θεος BGLTς* 393, 18. *ἡ ἄγαμος om B* 395, 28. *ἐκ GLTς, τα εκ B* 397, 24. *του αιματος BGLTς* 406, 11. *ὑμῶν GLTς, ημων B* 411, 9. *υπερ υμων B* 412, 10. *δὲ GLTς, γαρ B* 413, 17. *τι om B* 420, 24. *ἡμῶν GLTς, υμων B* 421, 19. *υπερ ημων B* 422, 20. *ὑμῶν GLTς, ημων B* 427, 14. *ἡμῶν GLTς, υμ. B* 429, 1. *καταδουλωσωσιν B* 430, 23. *εμμενει πασι τοις ενγεγρ. B* 431, 26. *σπέρμα GLTς* 435, 14. *ηλικοις B* 438, 4. *καυχησεται B* 449, 1. *πληρωση B* 456, 2. *καὶ om B* 459, 14. *ἐν om B* 461, 5. *περι ημων B* 462, 19. *περιλειμενοι B* 463, 21. *ζβενν. B* 466, 11. *στηρισει B* 467, 3. *ἡμῶν GLTς, υμων B* 474, 24. *ἦν om B* 475, 13. *μεταμελημθ. B* 475, 14. *κρείττ. GLTς, και κρ. B* 476, 11. *δευτέρας GLTς, ετερας B* 476, 15. *επιλαβουμ. B.*

---

pag. 63, lin. 6. *δυναμαι corr B, δυνομαι pr B.* 203, 15. *απαντα B.* 262, 25 *δια τε B.* 355, 30. *παραφερομενοι B.*

